

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om utveckling av serviceprocessen för arbetssökande och arbetsförmedlingsservice

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om ordnande av arbetskraftsservice, lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen, lagen om främjande av integration, lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, samiska språklagen, lagen om inkomstdatasystemet och lagen om statsandel för kommunal basservice ändras.

I propositionen föreslås det att serviceprocessen för arbetssökande görs enklare. Tidsfristen för att ordna en inledande intervju med en arbetssökande förlängs. Ordnande av de kompletterande samtalen om jobbsökning som ingår i serviceprocessen ska i högre grad grunda sig på den arbetssökandes servicebehov och man frångår schablonmässigt ordnande av dem. Arbetskraftsmyndigheten ska anvisa den arbetssökande platser att söka. Att söka dessa platser ska bli mer förpliktande.

Genom propositionen föreslås dessutom ändringar i serviceplattformen och jobbsökarprofilerna. En person som registrerats som arbetssökande åläggs enligt förslaget en skyldighet att skapa och publicera en jobbsökarprofil inom viss tid. För arbetskraftsmyndigheterna föreslås en ny lagstadgad uppgift att skapa och publicera en jobbsökarprofil, om den arbetssökande inte skapar eller publicerar profilen inom tidsfristen. Kretsen av aktörer som kan söka och granska jobbsökarprofiler som publicerats på serviceplattformen utvidgas. Syftet med ändringarna är att arbetssökande snabbare ska få arbete med hjälp av jobbsökarprofilerna.

Det föreslås ändringar i påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa som hänför sig till jobbsökningen, serviceprocessen för arbetssökande och tjänsterna som stöder jobbsökningen och sysselsättningen. Enligt förslaget ska den första försummelsen leda till en tid utan ersättning på sju kalenderdagar. Om försummelserna upprepas förlorar den arbetssökande sin rätt till arbetslöshetsförmån tillsvidare. Det ska dock bli lättare än för närvarande att återfå rätten till förmån.

I lagen om utkomstskydd för arbetslösa görs dessutom de ändringar som föranleds av ändringen av lagen om ordnande av arbetskraftsservice samt ändringar bland annat i skyldigheten för unga personer som saknar utbildning att söka en studieplats som villkor för att ha rätt till arbetslöshetsförmån.

Propositionen hänför sig till målet i statsminister Petteri Orpos regeringsprogram att förenkla arbetskraftsservicens lagstadgade serviceprocess så att de begränsade resurserna kan användas på ett mer ändamålsenligt och kundorienterat sätt. Dessutom ges i enlighet med regeringsprogrammet tjänstemannen större prövningsrätt och åläggs att främja individanpassad sysselsättning. Det satsas på den inledande kartläggningen och på personlig kontakt. Målet är också att i enlighet med regeringsprogrammet öka privata arbetsförmedlingsföretags möjligheter att få uppgifter om arbetslösa. Propositionen hänför sig också till riktlinjerna i regeringens plan för de offentliga finanserna 2025–2028 enligt vilka normeringen av de uppgifter som hänför sig till arbetskraftsservicens serviceprocess ska minskas.

Syftet med ändringarna i påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa är att förtydliga och förenkla påföljderna och att genom den styrande effekten stärka arbetssökandenas jobbsökning, deltagande i den serviceprocess som ordnas för dem samt deltagande i annan service som stöder jobbsökningen och främjandet av sysselsättningen. Reformen är en del av den reform som ingår i regeringsprogrammet och som syftar till att öka den sociala trygghetens sporrande och förpliktande karaktär.

De föreslagna ändringarna i den arbetssökandes serviceprocess och tjänster uppskattas minska utgifterna inom de offentliga finanserna med cirka 1,08 miljoner euro per år. Ändringarna i påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa beräknas minska den offentliga ekonomins utgifter för social trygghet med cirka 14,9 miljoner euro per år. Ändringarna stärker sammanlagt sysselsättningen med uppskattningsvis cirka 100–700 sysselsatta. Sysselsättningseffekten minskar den offentliga ekonomins utgifter med uppskattningsvis cirka 2,5–16,8 miljoner euro per år. Kostnaderna för ändringarna i informationssystemen som orsakas av de föreslagna ändringarna beräknas uppgå till cirka 3,8 miljoner euro.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2026 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses huvudsakligen träda i kraft den 1 januari 2026. Bestämmelserna om serviceplattformen och jobbsökarprofilerna i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avses dock träda i kraft den 1 september 2026.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	9
1 Bakgrund och beredning.....	9
1.1 Bakgrund.....	9
1.1.1 Serviceprocess och tjänster för arbetssökande	9
1.1.2 Påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa.....	10
1.2 Beredning.....	10
1.2.1 Serviceprocess och tjänster för arbetssökande	10
1.2.2 Påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa	11
2 Nuläge och bedömning av nuläget	12
2.1 Serviceprocessen för arbetssökande	12
2.1.1 Översikt.....	12
2.1.2 Reform av serviceprocessen som trädde i kraft 2022	12
2.1.3 Rapporter och utvärderingar om hur serviceprocessen fungerar	13
2.1.4 Anmälan som arbetssökande	13
2.1.5 Jobbsökningens giltighet	14
2.1.6 Anmärkning	15
2.1.7 Bedömning av servicebehovet.....	17
2.1.8 Sysselsättningsplan	19
2.1.9 Ordande av inledande intervju, samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning	20
2.1.10 Jobbsökningsskyldighet.....	21
2.1.11 Ramvillkor för EU-finansiering i fråga om lagstiftningen om serviceprocessen	23
2.1.12 Särdrag i serviceprocessen för unga	24
2.1.13 Arbetserbjudanden	27
2.2 Utkomstskydd för arbetslösa, serviceprocess och jobbsökningsskyldighet	29
2.3 Skyldigheter för deltidsanställda	31
2.4 Jobbsökarprofiler och uppgifter som den privata arbetsförmedlingen behöver	32
2.5 Allmän lagstiftning om behandling av personuppgifter och informationshantering	36
2.5.1 EU:s allmänna dataskyddsförordning	36
2.5.2 Dataskyddslagen	41
2.5.3 Offentlighetslagen.....	42
2.5.4 Informationshanteringslagen	43
2.5.5 Rättsakten om artificiell intelligens	45
3 Målsättning	47
4 Förslagen och deras konsekvenser	47
4.1 De viktigaste förslagen	47
4.1.1 Föreslagna ändringar i serviceprocessen för arbetssökande	47
4.1.2 Lagen om utkomstskydd för arbetslösa	50
4.1.3 Föreslagna ändringar i fråga om jobbsökarprofiler och serviceplattformen	52
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	52
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser.....	52
4.2.1.1 Konsekvenser för de offentliga finanserna och sysselsättningen	52
4.2.1.2 Konsekvenser för den kommunala ekonomin	70

4.2.1.3 Konsekvenser för företagen	73
4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet	75
4.2.2.1 Konsekvenser för Arbetskraftsmyndigheterna	75
4.2.2.2 Konsekvenser för social- och hälsovårdsmyndigheterna	80
4.2.2.3 Konsekvenser för Folkpensionsanstalten	81
4.2.2.4 Konsekvenser för Regionförvaltningsverket	83
4.2.2.5 Konsekvenser för Inkomstregisterenheten	83
4.2.3 Konsekvenser för informationssamhället	83
4.2.3.1 Konsekvenser i fråga om dataskyddet	83
4.2.3.2 Konsekvenser av ändringarna i informationshanteringen	89
4.2.3.3 Konsekvenser för informationssystemen	92
4.2.4 Övriga samhälleliga konsekvenser	93
4.2.4.1 Konsekvenser för de grundläggande och mänskliga rättigheterna	93
4.2.4.2 Konsekvenser för jämställdheten mellan könen	99
4.2.4.3 Konsekvenser för personer med funktionsnedsättning	100
4.2.4.4 Konsekvenser av ändringarna i utkomstskyddet för arbetslösa för hushåll och olika grupper av arbetssökande	101
4.2.4.5 Andra konsekvenser av ändringarna i påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa	105
5 Alternativa handlingsvägar	107
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	107
5.1.1 En enklare serviceprocess	107
5.1.2 Privata arbetsförmedlares möjligheter att få uppgifter om arbetssökande	108
5.1.3 Utkomstskydd för arbetslösa	109
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	112
5.2.1 Serviceprocessen för arbetssökande i de nordiska länderna	112
5.2.2 Profiler utomlands som motsvarar jobbsökarprofilen	113
5.2.3 Påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa	114
6 Remissvar	115
6.1 Serviceprocessen för arbetssökande	115
6.2 Jobbsökarprofiler	118
6.3 Utkomstskydd för arbetslösa	121
6.4 Konsekvensbedömningar	124
6.5 Regeringens propositioner som helhet	126
6.6 Utlåtande av rådet för bedömning av lagstiftningen	126
7 Specialmotivering	127
7.1 Lagen om ordnande av Arbetskraftsservice	127
7.2 Lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen	159
7.3 Lagen om främjande av integration och lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte	160
7.4 Lagen om utkomstskydd för arbetslösa	160
7.5 Samiska språklagen	167
7.6 Lagen om inkomstdatasystemet	167
7.7 Lagen om statsandel för kommunal basservice	168
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	168

9 Ikraftträdande	168
10 Verkställighet och uppföljning	169
11 Förhållande till andra propositioner	170
11.1 Samband med andra propositioner	173
11.2 Förhållande till budgetpropositionen	173
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	174
12.1 Skydd för privatlivet	174
12.2 Jämlikhet	186
12.3 Kommunernas uppgifter och finansieringsprincipen	188
12.4 Påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa	188
12.5 Rättsstatsprincipen	191
12.6 Rätten till arbete och det allmännas skyldighet att främja sysselsättningen	191
LAGFÖRSLAG	194
om ändring av lagen om ordnande av arbetskraftsservice	194
om ändring av 4 och 5 § i lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen	205
om ändring av 14 och 19 § i lagen om främjande av integration	206
om ändring av 3 och 5 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte	207
om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa	208
om ändring av 2 § i samiska språklagen	213
om ändring av 13 § i lagen om inkomstdatasystemet	214
om ändring av 7 § i lagen om statsandel för kommunal basservice	214
BILAGOR	216
PARALLELLTEXTER	216
om ändring av lagen om ordnande av arbetskraftsservice	216
om ändring av 4 och 5 § i lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen	245
om ändring av 14 och 19 § i lagen om främjande av integration	246
om ändring av 3 och 5 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte	248
om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa	249
om ändring av 2 § i samiska språklagen	259
om ändring av 13 § i lagen om inkomstdatasystemet	259
om ändring av 7 § i lagen om statsandel för kommunal basservice	260

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

1.1.1 Serviceprocess och tjänster för arbetssökande

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering är regeringens mål att uppnå en sysselsättningsgrad på 80 procent fram till 2031. Målet är också att öka antalet utförda arbetstimmar. Målet för regeringsperioden 2023–2027 är att genomföra reformer för att öka sysselsättningen med minst 100 000 sysselsatta. För att nå målen genomför regeringen en omfattande helhet av reformer, bland dem reformen av arbetskraftsservicen.

Enligt regeringsprogrammet ska den lagstadgade serviceprocessen inom arbetskraftsservicen förenklas så att de begränsade resurserna kan användas på ett mer ändamålsenligt och kundorienterat sätt. Det satsas på den inledande kartläggningen och på personlig kontakt. Tjänstemannen ges större prövningsrätt och åläggs att främja individanpassad sysselsättning. De möjligheter som digitaliseringen erbjuder utnyttjas i de individuella tjänsterna.

I fråga om arbetsmarknadsstödet förutsätts det i regeringsprogrammet att en omfattande inledande kartläggning ska tryggas för personer som blivit arbetslösa, varefter de ska tillhandahållas individuella och sysselsättningsfrämjande tjänster förenade med skyldigheter. I synnerhet unga personer under 30 år ska snabbt hänvisas till sysselsättningstjänster. Samtidigt ser man till att tjänsterna är tillräckliga och bemötandet personligt. En mottagare av jämkad arbetslöshetsförmån ska alltid kunna åläggas att söka heltidsarbete eller delta i verksamhet som organiseras inom ramen för arbets- och näringsstjänsterna, vid sidan av deltidsarbete.

Regeringen enades vid sina förhandlingar den 16 april 2024 om planen för de offentliga finanserna för 2025–2028 om beslut som förbättrar hållbarheten i de offentliga finanserna och skapar förutsättningar för att stoppa den ökande skuldsättningen. En av regeringens åtgärder för att avveckla normer i syfte att underlätta kommunernas ekonomiska situation är att i två steg luckra upp bestämmelserna om de uppgifter som hänför sig till serviceprocessen för arbetskraftsservice med målet att förbättra verkningfullheten. Regeringen överlämnade en proposition om den första fasen till riksdagen våren 2024 (RP 37/2024 rd) och ändringarna (lag 443/2024) trädde i kraft den 1 september 2024.

Som en del av reformen av arbetskraftsservicen utvidgar regeringen dessutom arbetskraftsmyndighetens och tjänsteproducenternas möjligheter att utnyttja information i syfte att effektivisera verksamhetens genomslag och servicehandledningen för arbetssökande. I regeringsprogrammet förutsätts det också att man tar reda på förutsättningarna för och tar i bruk förfaranden genom vilka privata arbetsförmedlingsföretag får behövliga uppgifter om arbetslösa arbetssökande.

Riksdagen har också uttalat sig om hur lagstiftningen om serviceprocessen för arbetssökande fungerar och om den privata arbetsförmedlingens rätt att få information. I sitt svar på regeringens proposition om en reform av serviceprocessen för arbetssökande (RSv 212/2021 rd – RP 167/2021 rd) förutsatte riksdagen att regeringen noga följer vilka konsekvenser reformen har för sysselsättningsutvecklingen och för hur servicen lyckas och hur kommunförsöken framskrider samt för hur resurserna räcker och hur de inriktas, och i det sammanhanget lägger särskild vikt vid hur den detaljerade regleringen fungerar, samt att regeringen lämnar en rapport till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet om de ovannämnda omständigheterna före utgången

av 2023. Riksdagen förutsatte att regeringen vid behov vidtar åtgärder för att se över lagstiftningen. Riksdagen förutsatte dessutom att regeringen vidtar åtgärder för att göra bestämmelserna om arbetskraftsservice och utkomstskydd för arbetslösa mer förutsägbara och begripliga samt ger en rapport om detta till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet före utgången av 2023. Arbets- och näringsministeriet lämnade sin utredning till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet i december 2023.

Dessutom innehåller riksdagens svar angående lagstiftningspaketet om överföring av organiseringsansvaret för arbetskraftsservice ett uttalande enligt vilket riksdagen förutsätter att regeringen som en del av omorganiseringen av den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen inleder åtgärder som gör det möjligt för personalserviceföretag att söka experter och erbjuda arbetsmöjligheter för arbetslösa arbetssökande inom den offentliga arbetskraftsservicen (RSv 332/2022 rd – RP 207/2022 rd).

I denna proposition föreslås de lagändringar som behövs för att genomföra de ovannämnda skrivningarna i regeringsprogrammet och genomförs det mål som regeringen fastställde vid ramförhandlingarna 2024 om att luckra upp bestämmelserna om de uppgifter som hänför sig till serviceprocessen. I de föreslagna ändringarna beaktas också målet att främja sysselsättningen. I förslagen till ändringar har riksdagens uttalanden och slutsatserna av de utredningar som gjorts med anledning av dem beaktats.

1.1.2 Påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa

I avsnitt 4.3 (Social trygghet som uppmuntrar till arbete) i regeringsprogrammet betonas skyldigheterna i samband med erhållande av arbetslöshetsförmåner. En arbetssökande som får förmåner förväntas aktivt söka arbete och delta i olika tjänster som står till buds enligt hans eller hennes servicebehov. Enligt responsen från dem som verkställer offentlig arbetskrafts- och företagsservice stöder påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa inte för närvarande på bästa möjliga sätt förverkligandet av tanken att erhållande av arbetslöshetsförmåner ska kräva motprestationer.

I denna regeringsproposition föreslås det ändringar i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) som stöder den styrande effekt som påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa har, dock utan att vara oskäliga ur den arbetssökandes synvinkel.

1.2 Beredning

1.2.1 Serviceprocess och tjänster för arbetssökande

Propositionen har beretts vid arbets- och näringsministeriet. Innehållet i propositionen har under beredningen behandlats i en arbetsgrupp som tillsattes av arbets- och näringsministeriet för att genomföra regeringsprogrammets skrivningar om att reformera och utveckla arbetskraftsservicen. I arbetsgruppen ingår representanter för arbets- och näringsministeriet samt för bl.a. finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Finlands Kommunförbund, sammanslutningar av städer (sex stora städer, kranskommuner, regionstäder och små kommuner), en stadspolitisk arbetsgrupp, arbets- och näringsbyråer (till utgången av 2024), närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter (nedan *UF-centret*)¹,

¹ Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om en reform av statens regionförvaltning (RP 13/2025 rd – (lagarna 530/2025 och 531/2025) har godkänts och ändringarna

centrala arbetslivsorganisationer, arbetsgivar- och branschförbundet HELA ry och PALTA rf, som representerar serviceföretagen.

De ändringar i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) som gäller unga som saknar utbildning och som ingår i propositionen bereddes under ledning av arbets- och näringsministeriet i en arbetsgrupp som var separat från den övriga beredningen och som utöver företrädare för arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och undervisnings- och kulturministeriet bestod av sakkunniga inom utbildningspolitik från centrala arbetslivsorganisationer.

Ministerarbetsgruppen för sysselsättning och företagande beslutade vid sitt möte den 19 mars 2024 om de skrivningar i regeringsprogrammet som ska genomföras i lagstiftningsprojektet och om de viktigaste punkterna i tidsplanen.

Skriftliga kommentarer till bedömningspromemorian om paketet begärdes av medlemsorganisationerna i arbetsgruppen för utveckling av arbetskraftsservicen samt av bl.a. justitieministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, justitiekanslern i statsrådet, dataombudsmannens byrå och centrala organisationer såsom Centralorganisationen för arbetslösa 24.4–17.5.2024. Den ministerarbetsgrupp för sysselsättning och företagande som regeringen tillsatt beslutade vid sina möten den 24 november 2024 och den 16 juni 2025 hur genomförandet ska gå till.

Utkastet till proposition var på remiss den 10 februari–28 mars 2025. Yttranden begärdes bl.a. av de centrala ministerierna, de högsta laglighetsövervakarna, dataombudsmannen, kommunerna och kommunförbundet, sysselsättningsområdena, UF-centret, Ålands landskapsregering och den myndighet som ansvarar för sysselsättningstjänster på Åland samt av centrala organisationer som företrädar arbetsgivare, arbetstagare, företagare och arbetslösa. Det kom in sammanlagt 104 yttranden. Bland dem som yttrade sig fanns bl.a. några privatpersoner.

Propositionen har behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning den 13 juni 2025.

Beredningsunderlaget till propositionen finns tillgängligt för allmänheten på adressen <https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM025:00/2024>

1.2.2 Påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa

Påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa har beretts vid arbets- och näringsministeriet som ett separat projekt från den övriga propositionen. Propositionens innehåll har till denna del under beredningen presenterats för social- och hälsovårdsministeriet samt de viktigaste centralorganisationerna på arbetsmarknaden. Aktörerna har i detta sammanhang haft möjlighet att kommentera propositionen. Propositionens konsekvensbedömningar har beretts i samarbete med finansministeriet.

träder i kraft den 1 januari 2026. Till följd av reformen ändras UF-centrets namn till Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret, närings-, trafik- och miljöcentralens namn till livskraftscentralen och Regionförvaltningsverkets namn till Tillstånds- och tillsynsverket. I denna proposition används de nuvarande myndigheternas namn, men namnändringarna har beaktats i de föreslagna bestämmelserna.

Ministerarbetsgruppen för sysselsättning och företagande fattade beslut om att inleda beredningen vid sitt sammanträde den 20 mars 2025. Ett utkast till denna del av propositionen var på remiss den 9 maj. –19 juni 2025. Yttranden begärdes bl.a. av social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet, de högsta laglighetsövervakarna, UF-centret, Finlands Kommunförbund, sysselsättningsområdena, företrädare för aktörer som betalar ut arbetslöshetsförmåner, försäkringsdomstolen och besvärsnämnden för social trygghet, Ålands landskapsregering och den myndighet som ansvarar för sysselsättningstjänster på Åland samt av centrala arbetslivsorganisationer och vissa andra intresseorganisationer. Det kom in sammanlagt 73 yttranden. Bland dem som yttrade sig fanns bl.a. flera privatpersoner.

Propositionen har till denna del behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunal förvaltning den 12 augusti 2025.

Beredningsunderlaget till denna del av propositionen finns tillgängligt för allmänheten på adressen <https://tem.fi/sv/projekt?tunnus=TEM040:00/2025>.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Serviceprocessen för arbetssökande

2.1.1 Översikt

Bestämmelser om serviceprocessen för arbetssökande finns i 4 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023). Till serviceprocessen hör anmälan som arbetssökande, en inledande intervju, samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning.

Under serviceprocessen bedöms den arbetssökandes förutsättningar att söka och få arbete samt behovet av service. I serviceprocessen upprättas eller revideras en sysselsättningsplan och den arbetssökande föreläggs en jobbsökningsskyldighet. Dessutom följs det hur jobbsökningen framskrider. Vid behov hänvisas den arbetssökande till service enligt servicebehovet och det bedöms hur den arbetssökandes servicebehov utvecklas.

2.1.2 Reform av serviceprocessen som trädde i kraft 2022

Lagstiftningen om serviceprocessen reviderades den 2 maj 2022 så att arbetssökande snabbare och mer regelbundet än tidigare erbjuds individuellt stöd för jobbsökning och sysselsättning. Skillnaden jämfört med tidigare var att det i lagstiftningen föreskrevs om en kvantitativ skyldighet för arbetssökande att söka arbete och mer exakt än tidigare om när man ska träffa den arbetssökande. Samtidigt lindrades påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa och ett påminnelseförfarande infördes i lagen för att förebygga att arbetssökande oavsiktligt försummar sina skyldigheter.

I regeringens proposition om reformen (RP 167/2021 rd, s. 21) bedömdes ändringarna stärka sysselsättningen med 9 500–10 000 sysselsatta. Effekten bedömdes huvudsakligen uppstå till följd av aktiva åtgärder i början av jobbsökningen. Den ökade sysselsättningen uppskattades på lång sikt minska utgifterna inom de offentliga finanserna med cirka 230 miljoner euro per år. Med beaktande av de konsekvenser som ökar utgifterna inom de offentliga finanserna uppskattades ändringarna i serviceprocessen på längre sikt minska utgifterna med uppskattningsvis cirka 140 miljoner euro per år.

Det bedömdes att sysselsättningseffekterna av servicemodellen kommer att uppnås fullt ut från och med 2025. Man ligger under den målnivå för genomförandet av modellen som uppskattades

i regeringens proposition (RP 167/2021 rd, s. 42) med cirka hälften enligt beräkningar som gjordes i slutet av 2024. Man har inte nått den nivå för genomförandet som förutspåddes i samband med reformen, varken när det gäller att förelägga jobbsökningsskyldighet eller att ordna de kundmöten som hör till modellen.

2.1.3 Rapporter och utvärderingar om hur serviceprocessen fungerar

Rapporter om och utvärderingar av den gällande lagstiftningen och dess tillämpning har färdigställts under 2023. Arbets- och näringsministeriet sammanställde utifrån enkäter och statistik en rapport om genomförandet av den nya kundservicemodellen och hur den fungerar. Rapporten (nedan *ANM:s rapport*) lämnades till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet i december 2023. I rapporten ingick också en utvärdering av lagstiftningens tydlighet, begriplighet och förutsebarhet som gjorts av professor Kaarlo Tuori på uppdrag av arbets- och näringsministeriet (nedan *professor Tuoris utvärdering*). Arbets- och näringsministeriets rapport med bilagor finns på riksdagens webbplats (på finska). I rapporten ingår professor Tuoris utvärdering som bilaga 1.²

Dessutom genomförde statens revisionsverk en effektivitetsrevision som omfattade en utvärdering av hur arbetskraftsservicemodellen fungerar (nedan *SRV:s utvärdering*)³. Resultaten av dessa rapporter och utvärderingar beskrivs nedan i relevanta sammanhang.

2.1.4 Anmälan som arbetssökande

Enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice inleds en enskild kunds jobbsökning den dag då kunden elektroniskt begär det via den för ändamålet avsedda nättjänsten eller personligen hos arbetskraftsmyndigheten och kunden registreras som arbetssökande i den nationella informationsresursen för arbetskraftsservice. Arbetskraftsmyndigheten kan också godkänna en begäran som framförts på annat sätt. Rätten till arbetslöshetsförmån förutsätter att man anmäler sig som arbetssökande, och rätten kan börja gälla tidigast den dag då man anmäler sig.

Registrering som arbetssökande förutsätter att personen lämnar de uppgifter om sin arbetserfarenhet, utbildning och övriga kompetens samt sin arbetsförmåga som behövs för att få sysselsättning och för tillhandahållandet av offentlig arbetskraftsservice. Dessutom ska personen meddela sina kontaktuppgifter och vidta de övriga åtgärder som serviceprocessen för arbetssökande kräver. I samband med inledande av jobbsökning kan det exempelvis förutsättas att personen bokar tid för en inledande intervju. De åtgärder som krävs ska kunna vidtas av den arbetssökande på en gång.

Om inte något annat följer av internationella avtal som är förpliktande för Finland, har det föreskrivits ytterligare villkor för registrering av utländska medborgare eller statslösa personer som arbetssökande. Den arbetssökande ska antingen på basis av internationella avtal om arbetskraftens fria rörlighet som är förpliktande för Finland ha rätt att komma till Finland för att söka arbete och förvärvsarbeta utan den prövning av tillgången på arbetskraft som avses i

² Ruokonen, Toni (2023); Selvitys eduskunnalle uuden asiakaspalvelumallin toimeenpanosta ja toimivuudesta, https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/O_6+2024.pdf.

³ VTV (2023); Vaikeasti työllistyvien työvoimapalvelut – Pohjoismaisen työvoimapalvelumallin, TYP-toiminnan ja SIB-mallin toimivuus, <https://www.vtv.fi/julkaisut/vaikeasti-tyollistyvien-tyovoimapalvelut/>

utlänningslagen (301/2004), eller alternativt ha rätt att förvärvsarbeta med stöd av ett uppehållstillstånd som inte får vara förenat med några begränsningar som gäller arbetsgivaren.

Om en enskild kund inte kan registreras som arbetssökande, meddelar Arbetskraftsmyndigheten beslut om att registrering avslås.

Bestämmelserna om inledande av jobbsökning har i huvudsak varit oförändrade sedan lagen om offentlig Arbetskraftsservice trädde i kraft den 1 januari 2013. Till denna del har det inte identifierats något behov av att ändra regleringen.

2.1.5 Jobbsökningens giltighet

Jobbsökningen upphör att vara i kraft om den arbetssökande meddelar Arbetskraftsmyndigheten att han eller hon inte längre önskar hålla sin jobbsökning i kraft eller inte förnyar sin jobbsökning. Jobbsökningen upphör att vara i kraft också på grund av vissa underlåtelser från den arbetssökandes sida. Jobbsökningen upphör för det första att vara i kraft om den arbetssökande inte inom den tid som Arbetskraftsmyndigheten har satt ut lägger fram de redogörelser om sin arbetserfarenhet, utbildning och övriga kompetens samt sin arbetsförmåga som behövs för att få sysselsättning och för tillhandahållandet av offentlig Arbetskraftsservice. Jobbsökningen upphör också att vara i kraft om den arbetssökande upprepade gånger under en granskningsperiod på 12 månader underlåter att inom den tid som Arbetskraftsmyndigheten har satt ut och på det sätt som myndigheten förutsätter vara i kontakt med myndigheten. Med att vara i kontakt med myndigheten avses också att anlända till en inledande intervju, ett samtal om jobbsökning och ett kompletterande samtal om jobbsökning vid den tidpunkt som personen själv har reserverat via den nättjänst som är avsedd för ändamålet. Vid försummelse av dessa skyldigheter ska Arbetskraftsmyndigheten i enlighet med 41 § i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice skriftligt påminna den arbetssökande om detta.

I praktiken kan Arbetskraftsmyndigheten kräva att den arbetssökande t.ex. anländer till Arbetskraftsmyndighetens serviceställe vid en viss tid eller inom en viss tidsfrist, eller att den arbetssökande är anträffbar per telefon vid en viss tidpunkt. I synnerhet när ärendet sköts per telefon ska den arbetssökande ha tillräckligt exakt information om när Arbetskraftsmyndigheten ringer upp. När Arbetskraftsmyndigheten bestämmer att ärendet ska skötas på något annat sätt än genom fysiskt besök, ska myndigheten beakta vad som har avtalats med den arbetssökande om kontakterna och vilka kontaktuppgifter personen har uppgett.

När jobbsökningens giltighet har upphört har personen möjlighet att anmäla sig som arbetssökande på nytt. En förutsättning för att jobbsökningen ska inledas igen är att personen lägger fram de redogörelser som Arbetskraftsmyndigheten begär, om jobbsökningens giltighet upphörde på grund av att redogörelserna inte visades upp.

Att jobbsökningen inleds via nättjänsten är tämligen vanligt. I början av 2024 inledde cirka 79 procent av de arbetssökande jobbsökningen via nättjänsten. Arbetskraftsmyndigheten kan dock begränsa möjligheten att anmäla sig som arbetssökande via nättjänsten. Detta innebär t.ex. att en person som inte anlänt till Arbetskraftsmyndighetens serviceställe inom utsatt tid inte nödvändigtvis kan inleda jobbsökningen utan att besöka Arbetskraftsmyndigheten. På grund av det sätt som krävs för att inleda jobbsökning på nytt kan det t.ex. krävas att personen deltar i en inledande intervju.

Att jobbsökningen upphör att vara i kraft på grund av att den arbetssökande har försummat att vara i kontakt med myndigheten har sedan den 2 maj 2022 krävt att förfarandet upprepas. Enligt den lagstiftning som gällde tidigare ledde en enda försummelse till att jobbsökningen upphörde

att vara i kraft. Syftet med ändringen var att oavsiktlig försummelse att vara i kontakt med myndigheten inte genast i början av arbetslösheten skulle leda till att jobbsökningen upphör att vara i kraft och rätten till utkomstskydd för arbetslösa upphör. För att få arbetslöshetsförmån krävs det alltid att jobbsökningen är i kraft.

Kravet på regelbundenhet har införts för att skydda den arbetssökande. Den arbetssökande skyddas också genom att Arbetskraftsmyndigheten enligt lagen om ordnande av Arbetskraftsservice är skyldig att i samband med registrering som arbetssökande eller utan dröjsmål därefter informera den arbetssökande om bl.a. villkoren för att jobbsökningen ska vara i kraft och vid behov om hur man ansöker om arbetslöshetsförmån och de viktigaste Arbetskraftspolitiska förutsättningarna för att få förmånen. Dessutom skyddas den arbetssökande genom att ett Arbetskraftspolitiskt utlåtande om att jobbsökningen inte längre är i kraft skickas till den arbetssökande för kännedom. Efter att ha blivit informerad kan personen sätta jobbsökningen i kraft på nytt, varvid den förlust av förmån som beror på avbrott i jobbsökningen blir så liten som möjligt. Exempelvis för mottagare av Arbetsmarknadsstöd är förlusten av förmån på en dag utan eventuella förhöjningsdelar 37,21 euro (2025). Som det sägs ovan kan det dock krävas att personen t.ex. deltar i en inledande intervju för att jobbsökningen ska inledas på nytt.

Eftersom Arbetskraftsmyndighetens beslut att avsluta jobbsökningens giltighet förutsätter att den arbetssökandes försummelser upprepas, ska försummelserna följas upp. Utifrån uppgifter från Arbets- och näringsbyråernas kundinformationssystem avslutades år 2023 cirka 4 100 jobbsökningsperioder på grund av den arbetssökandes upprepade försummelse att vara i kontakt med myndigheten.

Det krav på regelbundenhet som införts till skydd för de arbetssökande medför en administrativ börda och oklarhet, varför det är motiverat att avstå från kravet. De arbetssökande ska fortfarande informeras om villkoren för att jobbsökningen ska vara i kraft och vid behov om hur man ansöker om arbetslöshetsförmån och om de viktigaste Arbetskraftspolitiska förutsättningarna för att få arbetslöshetsförmån. De sökande ska också fortfarande automatiskt delges ett Arbetskraftspolitiskt utlåtande om jobbsökningen avbryts och de hade möjlighet att inleda jobbsökningen på nytt.

2.1.6 Anmärkning

Enligt lagen om ordnande av Arbetskraftsservice ska den arbetssökande i vissa situationer påminnas skriftligen om konsekvenserna av hans eller hennes förfarande för sysselsättningen och en eventuell rätt att få en arbetslöshetsförmån. Arbetskraftsmyndigheten ger en påminnelse till den arbetssökandetill exempel om den arbetssökande uteblir från samtal enligt serviceprocessen eller på annat sätt inte uträttar ärenden med Arbetskraftsmyndigheten inom den utsatta tid som den meddelat eller på det sätt som den förutsätter. En ny påminnelse ges också alltid vid upprepade försummelser, eftersom Arbetskraftsmyndigheten inte har prövningsrätt när det gäller påminnelser.

Påminnelseförfarandet infördes den 2 maj 2022 i samband med att lagstiftningen om den nya kundservicemodellen trädde i kraft. Syftet med påminnelsen är att säkerställa att den arbetssökande vet hur han eller hon ska gå till väga i jobbsökningen och vad som krävs av honom eller henne för att arbetslöshetsförmån ska betalas ut. Syftet är dessutom att förebygga senare oavsiktliga förluster av arbetslöshetsförmån som beror på misstag.

Påminnelsen har inga konsekvenser för den arbetssökandes rättigheter eller skyldigheter. Påminnelsen är en del av Arbetskraftsmyndighetens rådgivning till den arbetssökande, varför

omprövning inte kan begäras och det inte meddelas något överklagbart beslut om påminnelsen. Påminnelsen har inte heller någon inverkan på den arbetssökandes rätt att få arbetslöshetsförmån eller på påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa som påförs på grund av försummelser.

Arbetskraftsmyndigheten genererar i regel påminnelsen via det kundinformationssystem som används. Påminnelsen skickas inte automatiskt från kundinformationssystemet, utan det kräver manuellt arbete. Påminnelsen skickas till den arbetssökande per post eller elektroniskt i stället för brevpost.

I regeringens proposition om en reform av serviceprocessen (RP 167/2021 rd) bedömdes det att cirka 174 000 påminnelser skickas per år, vilket skulle ta uppskattningsvis cirka 10 årsverken i anspråk. Dessutom bedömdes det att påminnelserna i framtiden kan automatiseras, vilket minskar den arbetsmängd som går åt till att skicka dem.

Enligt uppgifterna i arbets- och näringsbyråernas kunddatasystem gjordes sammanlagt 301 500 påminnelser under perioden 2 maj 2022–31 mars 2024. Påminnelser skickades till sammanlagt 38 procent av kunderna. År 2023 skickades nästan 200 000 påminnelser, och cirka 26 procent av kunderna fick en påminnelse. Flest påminnelser gjordes om försummelse av jobbsökningskyldigheten (132 000 stycken) och underlåtelse att komma till ett kundmöte (31 000 stycken).

I 66 procent av påminnelserna hade kunden underlåtit att iaktta skyldigheten att söka jobb och i 16 procent hade kunden uteblivit från ett kundmöte. Av alla kunder som fått en påminnelse har 80 procent inte fått påföljder som gäller utkomstskyddet för arbetslösa, det vill säga att de efter påminnelsen förfarit på det sätt som lagen om utkomstskydd för arbetslösa förutsätter.

Påminnelserna medför årligen kostnader i någon mån. Räknat enligt antalet påminnelser 2023 och den kostnad på uppskattningsvis två euro som en påminnelse orsakar föranledde påminnelserna kostnader på sammanlagt cirka 400 000 euro per år enbart för brevpost. Kostnaderna för påminnelserna skulle vara större om de hade skickats till alla arbetssökande i de situationer som förutsätts i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Enligt SRV:s utvärdering anser sakkunniga vid arbets- och näringsbyråerna att innehållet i påminnelsebrevet är svårtolkat och i många fall skickas påminnelsen för sent eller i onödan. Kunderna upplever på motsvarande sätt att påminnelsen är svårbegriplig och detta har ökat det administrativa arbetet för de sakkunniga i och med att kunderna har kontaktat byråerna. Av de sakkunniga ansåg dock 54 procent att en påminnelse är ett tydligt sätt att säkerställa att den arbetssökande är medveten om sina skyldigheter.

Automatiseringen av påminnelserna har inte blivit av på det sätt som antogs, dvs. den arbetsmängd som påminnelserna medför är fortfarande densamma eller till och med större än beräknat. Arbetsmängden beror på att det har skickats fler påminnelser än beräknat och dessutom har påminnelserna lett till att fler arbetssökande har kontaktat arbetskraftsmyndigheterna, vilket ökar deras administrativa arbete.

Det finns ingen tillförlitlig information om nyttan med påminnelser för arbetssökande, och det går därmed inte att påvisa att påminnelserna skulle minska de arbetssökandes motsvarande agerande i framtiden. Med stöd av det som sägs ovan är det motiverat att slopa arbetskraftsmyndighetens skyldighet att påminna kunderna om deras skyldigheter efter en försummelse.

Kundernas medvetenhet om sina skyldigheter kan främjas genom effektivare föregripande information i stället för påminnelser i efterhand. Det bedöms att det är effektivare att förebygga oavsiktliga försummelser än att informera om försummelser i efterhand. Föregripande information kräver inte någon ny lagstiftning som stöd, eftersom det i nuläget föreskrivs om information till arbetssökande i 30 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, och påminnelser i förebyggande syfte kan införas på annat sätt än genom lagstiftning. Oavsiktliga försummelser kan dock påverka den arbetssökandes rätt att få arbetslöshetsförmån, och därför är det nödvändigt att utveckla bestämmelserna om information till arbetssökande.

2.1.7 Bedömning av servicebehovet

Bedömning av servicebehovet i lagen om ordnande av arbetskraftsservice

Offentlig arbetskraftsservice ska tillhandahållas utifrån kundens servicebehov, som arbetskraftsmyndigheten ska bedöma i samråd med kunden. Servicebehovet bedöms vid en inledande intervju som ordnas inom fem vardagar från det att jobbsökningen inleddes. Den som anmält sig som arbetssökande i nättjänsten anvisas också att fylla i en bedömning av servicebehovet i nättjänsten. Utredningen av servicebehovet kan fortsätta och fördjupas i kompletterande samtal om jobbsökning. Bedömningen av den arbetssökandes servicebehov ska ses över var tredje månad i samband med ett samtal om jobbsökning.

I bedömningen beaktas enligt 37 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice åtminstone den arbetssökandes kompetens och yrkesskicklighet och hans eller hennes egna mål för att utveckla sin kompetens och yrkesskicklighet, omständigheter i fråga om den arbetssökandes arbets- och funktionsförmåga som inverkar på förutsättningarna att söka och få arbete, den arbetssökandes jobbsökningsfärdigheter och övriga omständigheter som inverkar på hans eller hennes sysselsättningsmöjligheter samt sannolikheten för att personen blir arbetslös och för att arbetslösheten förlängs. Vid bedömningen av servicebehovet kan användas de uppgifter om kunden som får behandlas enligt 114 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Bedömning av sysselsättningssannolikheten

Olika typer av kundsegmentering har använts inom arbetskraftsservicen i flera år. År 2013 infördes en servicelinjebaserad organisationsstruktur vid arbets- och näringsbyråerna. De arbetssökande delades då in i följande fyra kundsegment enligt det uppskattade servicebehovet: arbetssökande som står nära arbetsmarknaden, arbetssökande i behov av kompetensutveckling, arbetssökande i behov av stödd sysselsättning och arbetssökande i behov av sektorsövergripande service. Arbets- och näringsbyråernas organisationsstruktur utformades i praktiken kring segmenten.

Den linjebaserade segmenteringen byggde på en enkel klassificering. Den arbetssökande ombads i samband med att jobbsökningen inleddes att bedöma sitt eget servicebehov utifrån frågorna i det elektroniska verktyget. Viktigast var svaren på frågorna om det primära servicebehovet och arbetsförmågan. Utifrån det kalkylmässiga resultatet av enkäten fastställdes en prioriterad servicelinje för kunden. I samband med den inledande intervjun och upprättande av serviceplanen kunde de sakkunniga vid arbets- och näringsbyrån byta segment från det som verktyget föreslog och hänvisa kunden t.ex. till en annan servicelinje.

Till stöd för bedömningen av servicebehovet lades senare till ett profileringsverktyg för prognostisering av långtidsarbetslöshet som testats med statistiska metoder. Det dataunderlag och den beräkningsmodell som ligger till grund för verktyget specificerades i en separat

undersökning som beställdes av arbets- och näringsministeriet. Utifrån de uppgifter som den arbetssökande själv lämnat till arbets- och näringsmyndigheten beräknade verktyget sannolikheten för att personen skulle vara arbetslös längre än ett år. Poängtalet från profileringen kombinerades med det elektroniska verktygets bedömning, och den samlade bedömning som byggde på dessa resulterade i ett preliminärt förslag till ett lämpligt segment för kunden. Även detta segment kunde senare ändras.

Syftet med segmenteringen och indelningen i servicelinjer var att de arbetssökande skulle erbjudas service som var anpassad till deras individuella servicebehov.

Svagheten med segmenteringen och servicelinjerna var att bedömningen inte grundade sig på ett heltäckande eller tillförlitligt dataunderlag. Profileringsverktyget för långtidsarbetslöshet medförde en del preciseringar i segmenteringen, men trots det bedömdes en betydande del av de arbetssökande i första hand vara beroende av tjänster för stödd sysselsättning, även om så inte skulle ha varit fallet. Profileringsverktyget för långtidsarbetslöshet togs inte heller i bruk på bred front inom arbets- och näringsstjänsterna, och det ansågs inte medföra någon betydande nytta. De sakkunniga litade mer på sin egen förmåga att bedöma kundens risk för långtidsarbetslöshet på ett heltäckande sätt och beakta den mänskliga tolkningen i bedömningen. De sakkunniga litade i regel inte på modellen och upplevde inte att den tillför något mervärde eller gör bedömningen av servicebehovet snabbare. Enligt utredningen kunde modellen dock oftare än den sakkunniga korrekt förutse om personens arbetslöshet kommer att vara över eller under ett år, även om modellen också gav upphov till en betydande mängd felaktiga prognoser.

Arbets- och näringsministeriet lät under åren 2020–2021 genomföra ett modelleringsprojekt⁴. I projektet togs det fram kriterier för identifiering av partiellt arbetsföra personers servicebehov och indelning av dem i kundgrupper samt en beräkningsmodell för sysselsättningssannolikheten som baserade sig på uppgifter från arbetskraftsservicens kundinformationssystem. I försöket konstaterades bl.a. att det utifrån de register som används inte går att verifiera om kunderna har fått arbete eller står utanför arbetskraften.

Modelleringsprojektet följdes av en analys som Utvecklings- och förvaltningscentret lät göra 2023. Enligt uppgifter i arbetskraftsservicens kundinformationssystem var klassificeringsnoggrannheten i kundgrupperingen av arbetssökande och den sysselsättningssannolikhet som beräknas utifrån grupperingen 75,9 procent i en tremånadersprognos. När uppgifterna i inkomstregistret enligt lagen om inkomstdatasystemet togs med som variabel ökade klassificeringsnoggrannheten till 83,6 procent. Det innebär att cirka åtta arbetssökande färre av hundra klassificeras fel om man utnyttjar uppgifterna i inkomstregistret som variabel. Per år innebär 7,7 procent 38 500 arbetssökande, om 500 000 arbetslöshetsperioder inleds under ett år. Även på längre sikt ökade uppgifterna i inkomstregistret klassificeringsnoggrannheten i viss mån. Exempelvis i en tolv månadersprognos var noggrannheten baserad på inkomstuppgifter 76,5 procent, medan den var 71,2 procent baserad enbart på uppgifter i kundinformationssystemet.

Syftet med beräkningen av sysselsättningssannolikheten är även i fortsättningen att förbättra inriktningen av tjänsterna. En mer tillförlitlig bedömning av sysselsättningssannolikheten kan ge belägg för att rikta lättare tjänster till arbetssökande som står nära arbetsmarknaden, medan serviceprocessen för dem som behöver mer stöd på basis av sysselsättningssannolikheten kan

⁴ Björklund, Hilli; 2022, Vaikutusperusteinen työllistymismalli

vara intensivare. På basis av det ovannämnda modelleringsprojektet och den analys som utvecklings- och förvaltningscentret låtit göra efter projektet skulle utnyttjandet av inkomstuppgifter medföra större exakthet i beräkningen av sysselsättningssannolikheten.

Uppgifter om en persons årsinkomster, totala förmögenhet samt inkomster och förmögenhet som ligger till grund för stöd eller förmåner samt uppgifter som i övrigt beskriver personens ekonomiska ställning är sekretessbelagda med stöd av 24 § 1 mom. 23 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, nedan *offentlighetslagen*). En myndighet kan enligt offentlighetslagen lämna ut sådana uppgifter antingen med samtycke av personen själv eller om det i lag särskilt föreskrivs om lämnande av uppgifter eller rätt att få uppgifter.

Arbetskraftsmyndigheten har enligt lag varken rätt att behandla en persons inkomstuppgifter eller att få uppgifterna i fråga.

Inkomstuppgifter används redan för att producera, utvärdera och följa upp information om hur arbetskraftsservice fungerar och om dess resultat och effekter. Utvecklings- och förvaltningscentret har med stöd av lagen om ordnande av arbetskraftsservice och lagen om inkomstdatasystemet (53/2018) rätt att få uppgifter ur inkomstdatasystemet för skötseln av sina ovannämnda uppgifter. Dessutom har utvecklings- och förvaltningscentret rätt att få uppgifter ur inkomstdatasystemet när syftet är produktion av riksomfattande informationssystemtjänster för arbetskraftsservice.

För att arbetskraftsmyndigheten ska kunna behandla inkomstuppgifter vid bedömningen av servicebehovet bör bestämmelser om rätten att behandla dessa uppgifter införas i 114 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Dessutom bör det samtidigt föreskrivas för vilket ändamål uppgifterna får behandlas. För att möjliggöra en mer exakt datadriven bedömning av utdragen arbetslöshet bör det föreskrivas att inkomstuppgifter får behandlas för dessa ändamål. Behandlingen ska enligt principen om uppgiftsminimering begränsas till endast det som är nödvändigt med tanke på ändamålet. Dessutom bör det föreskrivas om uppgiftsanvändarnas rätt att få uppgifter ur inkomstdatasystemet för ett visst ändamål och en viss uppgift. Regleringen bör uppfylla de krav som ställs i grundlagsutskottets etablerade tolkningspraxis.

2.1.8 Sysselsättningsplan

Utifrån en bedömning av kundens servicebehov upprättas en sysselsättningsplan, om det inte för kunden har upprättats en plan som ersätter sysselsättningsplanen, såsom en integrationsplan. Sysselsättningsplanen utarbetas vid en inledande intervju. Planen ses över senare i samband med samtal om jobbsökning eller kompletterande samtal om jobbsökning.

Sysselsättningsplanen ska innehålla jobbsökningsskyldigheten och andra sådana åtgärder som hänför sig till jobbsökningen eller till utvecklandet av företagsverksamhet och som syftar till att den arbetssökande snabbt ska få sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden. Dessutom ska sysselsättningsplanen vid behov innehålla offentlig arbetskraftsservice enligt den arbetssökandes servicebehov och annan service som förbättrar den arbetssökandes kompetens, arbetsmarknadsfärdigheter och arbets- och funktionsförmåga samt åtgärder för klarläggande av om arbets- eller funktionsförmågan eller hälsotillståndet påverkar jobbsökningen, utvecklandet av företagsverksamhet eller förutsättningarna att få arbete.

I planen ska parterna komma överens om hur genomförandet av planen ska övervakas och sätta ut en tidsfrist inom vilken den arbetssökande ska informera om hur planen har följts. Om arbetskraftsmyndigheten kräver något annat bevis på att planen har följts än de upplysningar som den arbetssökande ger, ska även detta skrivas in i planen.

Om kunden har anmält sig som arbetssökande i nättjänsten och samtidigt svarat på frågor om servicebehovet, finns den bedömning av servicebehovet som kunden fyllt i tillgänglig för den sakkunniga och kan användas när sysselsättningsplanen upprättas.

2.1.9 Ordande av inledande intervju, samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning

Utgångspunkten för lagstiftningen är att det för alla som anmält sig som arbetssökande ordnas en personlig inledande intervju inom fem vardagar från det att jobbsökningen inleddes. Efter den inledande intervjun ska Arbetskraftsmyndigheten ordna samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning med den arbetssökande. Samtal om jobbsökning ordnas i regel med tre månaders mellanrum. Också före den reform som trädde i kraft den 2 maj 2022 skulle en intervju med den arbetssökande i regel ordnas med tre månaders mellanrum.

Under de tre första månaderna av jobbsökningen ordnas för den arbetssökande fem kompletterande samtal om jobbsökning i regel med två veckors mellanrum.

Det har föreskrivits om många undantag från den ovan beskrivna huvudregeln för ordande av samtal. Syftet med undantagen är att beakta de arbetssökandes individuella situationer som avviker från varandra.

Professor Tuori konstaterar i sin utvärdering att ju fler undantag det finns, desto svårare är det att tolka rättsläget. Som exempel nämner han bestämmelserna om ordande av samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning. Enligt professor Tuori är det inte möjligt eller önskvärt att helt och hållet försöka frånga modellen med en huvudregel och undantag som görs från den. Modellen blir problematisk först när det finns ett stort antal undantag som dessutom är svårbegripliga.⁵

I samband med beredningen av den nuvarande kundservicemodellen uppskattades det att cirka 2,5 miljoner kundmöten skulle ordnas årligen. År 2023 ordnades sammanlagt 1 531 000 kundmöten enligt servicemodellen. Av dessa var 266 000 inledande intervjuer, 812 000 samtal om jobbsökning och 453 000 kompletterande samtal om jobbsökning. Antalet kompletterande samtal om jobbsökning som ordnades av utomstående serviceproducenter uppgick till 12 000.

År 2024 gjorde arbets- och näringsministeriet i samarbete med utvecklings- och förvaltningscentret närmare statistiska analyser av genomförandet av kundmöten enligt kundservicemodellen i förhållande till den nivå som reformen förutsätter. Enligt analyserna låg utfallet i fråga om både inledande intervjuer och samtal om jobbsökning på 67 procent av den nivå som reformen förutsätter. För kompletterande samtal om jobbsökning var motsvarande siffra 22 procent. I ljuset av de statistiska analyserna låg utfallet av genomförandet av kundserviceprocessen som helhet i förhållande till den nivå som reformen förutsätter på totalt 44 procent. Antalet kundmöten har alltså varit klart lägre än den prognostiserade nivån.

I samband med att arbets- och näringsministeriets rapport utarbetades bad ministeriet om respons om genomförandet av kundservicemodellen av de tjänstemän som arbetar inom kundservicen vid arbets- och näringsbyråerna och i de kommuner som deltar i kommunförsöket för främjande av sysselsättningen. Enligt responsen är personalresurserna inte på en tillräcklig nivå för ett fullständigt genomförande av kundservicemodellen. I SRV:s utvärdering framfördes

⁵ Professor Tuoris utvärdering, s. 17 och 23–24.

en motsvarandesynpunkt. För att utveckla faktaunderlaget och förbättra den statistiska granskningen av personalresurserna inledde arbets- och näringsministeriet också en utredning som blev klar i början av 2025. Enligt utredningen är arbets- och näringsbyråernas personalresurser för service till enskilda kunder underdimensionerade för genomförandet av den nuvarande kundservicemodellen. En del av underdimensioneringen kan dock lösas genom att omfördela arbetstiden eller alternativt effektivisera nuvarande rutiner.

Enligt SRV:s bedömning gör servicemodellens schematiska karaktär inte det möjligt att erbjuda kunderna individuell service. Detta har lett till att aktiva kunder har fått för mycket service och svårssysselsatta kunder har fått mindre service än vad de behöver. Motsvarande respons kom också in från tjänstemän inom kundservicen i samband med att arbets- och näringsministeriets rapport utarbetades. Samtal om jobbsökning som återkommer med tre månaders mellanrum har länge varit en del av serviceprocessen för arbetssökande och de anses behövas även i fortsättningen. Vid fortsatt arbetslöshet säkerställer samtalen om jobbsökning att vars och ens situation granskas regelbundet och servicebehovet bedöms på nytt vid behov.

I ljuset av dels de rapporter och utvärderingar som blivit klara, dels det allmänna ekonomiska läget bör man däremot kritiskt granska huruvida samtal om jobbsökning som kompletterar den nuvarande regleringen behöver ordnas så ofta för i regel alla arbetssökande. Ordandet av kompletterande samtal om jobbsökning ska i första hand grunda sig på varje kunds servicebehov. Detta skulle också bidra till att genomföra föresatsen i regeringsprogrammet om att lätta upp den lagstadgade serviceprocessen inom arbetskraftsservicen och utöka prövningsrätten.

När kompletterande samtal om jobbsökning ordnas på basis av servicebehovet accentueras betydelsen av den information och de verktyg som står till förfogande vid bedömningen av servicebehovet. Som stöd för bedömningen av servicebehovet kan man också utveckla det ovan beskrivna verktyget för att bedöma sannolikheten för utdragen arbetslöshet.

2.1.10 Jobbsökningsskyldighet

Lagstiftningen om jobbsökningsskyldighet trädde i kraft den 2 maj 2022 i samband med reformen av serviceprocessen. Med jobbsökningsskyldighet avses den skyldighet en arbetssökande enligt sysselsättningsplanen har att inom en granskningsperiod på egen hand söka arbetsmöjligheter som ett villkor för erhållande av arbetslöshetsförmån. I regeringens proposition om jobbsökningsskyldigheten (RP 167/2021 rd) bedömdes det att skyldigheten skulle föreläggas cirka 90 procent av alla arbetssökande, vilket skulle medföra cirka 14 miljoner jobbansökningar eller andra jobbsökningsåtgärder per år.

I regel förutsätts det att den arbetssökande söker fyra jobb som han eller hon har möjlighet att få under en granskningsperiod på en månad. I sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den ingår i regel tre en månad långa granskningsperioder. Jobbsökningsskyldigheten skrivs in i sysselsättningsplanen vid den inledande intervjun eller det kompletterande samtalet om jobbsökning före intervjun. Vid samtal om jobbsökning och vid behov vid kompletterande samtal om jobbsökning kontrolleras att jobbsökningsskyldigheten är aktuell.

Arbetskraftsmyndigheten ska minska jobbsökningsskyldigheten om den bedömer att det inte är möjligt att söka fyra möjliga arbeten under granskningsperioden. Vid bedömningen beaktas den arbetssökandes arbetserfarenhet, utbildning, övriga kompetens och arbetsförmåga samt den arbetssökandes eventuella skydd för yrkesskicklighet enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Hur dessa omständigheter påverkar möjligheterna att söka arbete bedöms i förhållande till arbetsmarknadsläget. Enbart ett dåligt arbetsmarknadsläge är t.ex. inte en grund

för att minska jobbsökningsskyldigheten. Granskningsperioder som ingår i sysselsättningsplanen kan också av vägande skäl sammanslås utan att den kvantitativa jobbsökningsskyldigheten ändras.

Jobbsökningsskyldigheten kan också frångås helt och hållet. Jobbsökningsskyldighet föreläggs inte om den arbetssökande t.ex. deltar i arbetskraftsutbildning som ordnas tillsammans med arbetsgivaren inom ramen för gemensamt anskaffad utbildning eller i arbetskraftsutbildning som ordnats på motsvarande sätt. Jobbsökningsskyldighet föreläggs inte heller för den granskningsperiod under vilken arbetslösheten upphör eller värnplikt, civiltjänst eller familjeledighet inleds.

I lagen om ordnande av arbetskraftsservice anges dessutom flera undantag från jobbsökningsskyldigheten, granskningsperiodens längd och antalet jobb som ska sökas. Syftet med undantagen är att beakta de arbetssökandes olika situationer. Exempelvis ska personer i deltidsarbete som varar i minst två veckor söka en (1) arbetsmöjlighet under en granskningsperiod på tre månader och för permitterade inträder jobbsökningsskyldighet när tre månader har förflutit sedan permitteringen började. Personer som deltar i vissa former av service som varar över en månad, såsom arbetsprövning eller arbetskraftsutbildning, omfattas inte heller av jobbsökningsskyldighet medan dessa pågår, utan skyldigheten inträder en månad innan servicen upphör.

Den arbetssökande kan fullgöra sin jobbsökningsskyldighet t.ex. genom att söka en sådan minst två veckor lång anställning som den sökande med fog kan förvänta sig att få. En arbetssökande vars arbetslöshet kommer att upphöra inom tre månader eller vars värnplikt, civiltjänst eller familjeledighet inleds inom tre månader kan fullgöra sin jobbsökningsskyldighet också genom att söka kortvariga arbetsmöjligheter, om detta har överenskommit med arbetskraftsmyndigheten.

Professor Tuori konstaterar i sin utvärdering (s. 17) att ju fler undantag det finns i lagstiftningen, desto svårare är det att tolka rättsläget. Som exempel nämns i utvärderingen bl.a. jobbsökningsskyldigheten och de komplicerade undantagsbestämmelserna.

Föreläggandet av jobbsökningsskyldighet har bedömts i SRV:s utvärdering söktes arbetsmöjligheter och i ANM:s utredning. Arbetsmöjligheter söktes cirka 1,4 miljoner gånger under det första året då servicemodellen var i kraft. Mellan den 2 maj 2022 och 30 september 2023 söktes cirka 3,5 miljoner arbetsmöjligheter. Jobbsökningsskyldighet förelades 56–61 procent av de arbetssökande och 66 procent av de arbetslösa. Den genomsnittliga jobbsökningsskyldigheten var 2,2 för arbetssökande och 2,6 för arbetslösa. Skyldigheten varierade betydligt beroende på den arbetssökandes situation med beaktande av ålder, utbildningsnivå och det verksamhetsställe där skyldigheten förelades. De regionala skillnaderna kan förklaras av olika arbetskraftsstrukturer (yrkesbranscher, utbildningsnivå), de arbetssökandes arbetsförmåga - och antalet möjliga arbeten att söka på arbetsmarknaden.

Enligt bedömningar har jobbsökningsskyldigheten ökat de arbetssökandes egen aktivitet och lämpar sig särskilt väl för unga arbetssökande och passiva arbetssökande som inte har några hinder för sysselsättning. Jobbsökningsskyldigheten ansågs inte vara särskilt lämplig för många svårssysselsatta, invandrare eller integrationskunder. Dessutom ansågs det att den nya kundservicemodellen är alltför detaljerad för kundservicen och att modellens komplexitet framför allt beror på jobbsökningsskyldigheten.

Utifrån uppgifter från arbets- och näringsbyråernas kundinformationssystem hade cirka 59 procent av de arbetssökande ålagts jobbsökningsskyldighet i november 2024. Antalet

arbetsmöjligheter som kunde sökas under en granskningsperiod på en månad var i genomsnitt 1,16 för arbetssökande och 1,7 för arbetslösa arbetssökande. Cirka 41 procent av alla arbetslösa arbetssökande som förelades jobbsökningsskyldighet, förelades de fulla jobbsökningsskyldigheter. Granskat enligt åldersgrupp omfattas flest unga personer av jobbsökningsskyldighet och det antal möjliga jobb de ska söka är också i snitt större än i andra åldersgrupper.

Antalet förelagda jobbsökningsskyldigheter och det årliga antalet sökta arbetsmöjligheter har varit klart lägre än det uppskattade målet. Utifrån denna statistik kan det anses osannolikt att de årliga målen för jobbsökningsskyldigheten skulle nås fullt ut före utgången av 2025. Jobbsökningsskyldigheten har dock enligt bedömningen ökat de arbetssökandes självständiga jobbsökning, vilket kan betraktas som en positiv utveckling.

Som det konstateras ovan lämpar sig jobbsökningsskyldigheten bättre för vissa arbetssökande än för andra. Jobbsökningsskyldigheten och antalet arbetssökande som föreläggs den bör ses över i fråga om dem som har svårt att hitta sysselsättning trots skyldigheten, och dessa arbetssökandes sysselsättning bör främjas på ett mer omfattande sätt med andra metoder.

2.1.11 Ramvillkor för EU-finansiering i fråga om lagstiftningen om serviceprocessen

Den nya kundservicemodellen ingår i Finlands plan för återhämtning och resiliens (RRP) (pelare 3 Höja sysselsättningsgraden och kompetensnivån för att främja hållbar tillväxt, reform P3C1R1 Den nordiska modellen för arbetskraftsservice). Genomförandet av RRP finansieras genom EU:s facilitet för återhämtning och resiliens (RRF). RRF-finansieringsandelen för reformen är 90 miljoner euro, varav 70 miljoner euro i budgeten för 2022 anvisades för arbets- och näringsbyråernas omkostnader (32.01.03) och 20 miljoner euro i budgeten för 2022 och 2023 till utveckling av digitaliseringen (32.01.20).

Bestämmelser om utbetalning av RRF-finansiering från kommissionen till medlemsstaterna finns Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens. Utbetalningarna från kommissionen till medlemsstaterna grundar sig på uppnåendet av delmålen och målen för varje åtgärd. För de reformer och investeringar som ingår i Finlands RRP har man godkänt delmål och mål i bilagan till rådets genomförandebeslut 12524/21 (29.10.2021), senast ändrad 11535/24 ADD 1 (16.7.2024), som gäller Finlands RRP.

För att säkerställa full finansiering från RRF är det viktigt att Finland i fråga om modellen för arbetsförmedlingar kan visa att innehållet i bilagan till rådets genomförandebeslut och de delmål och mål som gäller reformen har uppnåtts. I enlighet med artikel 24.3 i kapitel IV i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 får åtgärder avseende delmål och mål som tidigare har uppnåtts på ett tillfredsställande sätt inte ha upphävts av den berörda medlemsstaten för att delmålen och målen ska anses ha uppnåtts på ett tillfredsställande sätt.

För att säkerställa Finlands RRF-utbetalningsandel ska Finland i fråga om reform P3C1R1 kunna verifiera att följande delmål och mål har uppnåtts:

- Ikraftträdande av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice som reglerar den nordiska arbetsförmedlingsmodellen för arbetssökande. (Q2/2022)
- Det totala antalet intervjuer med arbetssökande mellan den 1 januari 2023 och 31 mars 2024 är minst 2 000 000. (Q4/2024)

- Alla funktioner i den digitala infrastrukturen ska utvecklas och integreras i informationssystemet för den offentliga arbetsförmedlingen och vara fullt fungerande för att möjliggöra genomförandet av den nordiska arbetsförmedlingsmodellen. (Q4/2023)

Dessutom ska Finland för att säkerställa sin RRF-utbetalningsandel kunna verifiera de inslag i rådets genomförandebeslut enligt vilka

- Målet med åtgärden är att reformera den offentliga arbetsförmedlingen.
- Reformen består av att övergå till en ny nordisk modell för arbetsförmedlingar, som ska stärka de aktiva arbetsmarknadsåtgärderna genom att skapa bättre individanpassade och integrerade tjänster för arbetssökande.
- Modellen ska också omfatta en skyldighet vad gäller aktivt arbetssökande.
- Tillämpningen av den nya modellen syftar till att bidra till sysselsättningen för omkring 10 000 personer.

Ikraftträdandet av ändringarna i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice som reglerar den nordiska arbetsförmedlingsmodellen för arbetssökande samt de ovannämnda målen i rådets genomförandebeslut konstateras ha uppnåtts i Finlands begäran om utbetalning från RRF, som kommissionen har betalat till Finland den 2 april 2025. I Finlands därpå följande begäranden om utbetalning från RRF, av vilka den sista lämnas till kommissionen under andra hälften av 2026, ska Finland bekräfta att landet inte har upphävt de åtgärder avseende delmål och mål som tidigare har uppnåtts på ett tillfredsställande sätt.

I propositionen föreslås inga sådana ändringar i serviceprocessen för arbetssökande som bedöms upphäva de uppnådda delmålen eller elementen i rådets genomförandebeslut. De föreslagna ändringarna ökar arbetskraftsmyndigheternas prövningsrätt i fråga om en del av serviceprocessen, dvs. kompletterande samtal om jobbsökning, varvid de väsentligaste övriga delarna av serviceprocessen förblir i kraft på det sätt som de har skrivits in i lagstiftningen i samband med P3C1R1-reformen och målen för dem har uppnåtts. De föreslagna ändringarna bevarar den aktiva arbetskraftspolitiken för arbetssökande som effektiviserats i och med reformen enligt P3C1R1 och gör serviceprocessen mer individinriktad.

Syftet med de ändringar som föreslås i jobbsökningsskyldigheten är förenkling genom att vissa undantag slopas. De föreslagna ändringarna eliminerar inte jobbsökningsskyldigheten, utan effektiviserar verkställandet av den.

Den ökade prövningsrätten bedöms ha en svagt negativ effekt på sysselsättningen. Däremot har sysselsättningseffekterna av de övriga förslagen bedömts vara positiva. Den sammantagna effekten av de föreslagna ändringarna på sysselsättningen är neutral eller måttligt positiv. Således bedöms de föreslagna ändringarna som helhet inte försvaga det mål på 10 000 nya sysselsatta som var målet i och med reformen. Sysselsättningseffekterna bedöms närmare i avsnitt 4.2.4.4.

2.1.12 Särdrag i serviceprocessen för unga

I november 2024 fanns det cirka 62 800 unga arbetslösa arbetssökande under 30 år. De unga utgör cirka 21 procent av alla (292 400) arbetslösa arbetssökande. Arbetslöshetssiffrorna för unga kan dock variera stort från månad till månad. Exempelvis på sommaren efter att skolorna har slutat finns det betydligt fler unga arbetslösa arbetssökande än under andra årstider.

Enligt rekommendationen från Europeiska unionens råd till medlemsstaterna ska alla unga under 30 år inom fyra månader efter det att de blivit arbetslösa eller avslutat sin formella utbildning få ett högkvalitativt erbjudande om sysselsättning, vidareutbildning, lärlingsutbildning eller praktik (2020/C 372/01). Finland har också åtagit sig att följa rådets rekommendation.

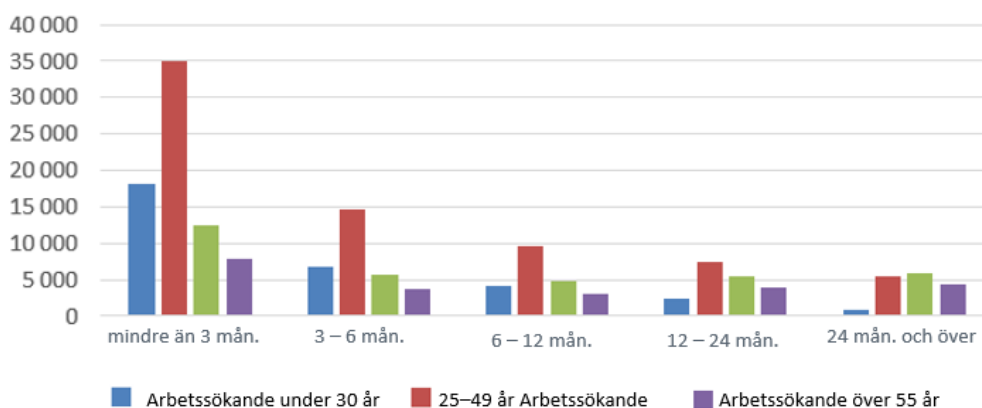
Serviceprocessen för arbetskraftsservice tillämpas i princip på samma sätt på alla kunder, även unga. Serviceprocessen beskrivs närmare ovan.

Inom den offentliga arbetskraftsservice som tillhandahålls och ordnas för unga finns det dock vissa särdrag och undantag. Exempelvis kan endast kunder vars läroplikt har upphört antas till arbetskraftsutbildning. Frivilliga studier för arbetssökande som fyllt 25 år kan stödjas med arbetslöshetsförmån. Samtidigt kan lönesubvention beviljas för anställning av en arbetslös arbetssökande i åldern 15–24 år, även om personen har varit i förvärvsarbete under de senaste sex månaderna.

Arbetskraftsmyndigheten kan hänvisa en ung person till den samarbetsmodell för sektorsövergripande stöd som avses i lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen (381/2023), om hindren för arbete består av sådana begränsningar av arbets- och funktionsförmågan eller problem med livshantering som inverkar på möjligheterna att få arbete och samordning av service baserat på samarbetsmodellen krävs för att personen ska få arbete. Dessutom erbjuds unga med stöd av den ovannämnda lagen sysselsättningsfrämjande samservice för sektorsövergripande stöd, vilket inte förutsätter registrering som arbetssökande, men inom servicen kan den unga också anvisas att registrera sig som arbetssökande.

Lagen om utkomstskydd för arbetslösa innehåller bestämmelser om att mottagandet av den service som arbetskraftsmyndigheten tillhandahåller är en förutsättning för att få arbetslöshetsförmån. I regel är den arbetssökande skyldig att delta i den service som tillhandahålls för att inte förlora sin arbetslöshetsförmån.

Arbetslöshetsperioden har upphört när servicen inleds (2022)

Arbetsförmedlingsstatistik 2022, ändrad till tabellform.

Enligt arbetsförmedlingsstatistiken har arbetslöshetsperioderna för unga (under 30 år) slutat med deltagande i service i början av jobbsökningen snabbare än för äldre arbetssökande. De unga hänvisas alltså sannolikt också aktivt till service.

Arbetskraftsmyndigheterna har en betydande roll i tillhandahållandet av service, eftersom de bedömer den arbetssökandes servicebehov och erbjuder den arbetssökande individuell service. Lagen om ordnande av arbetskraftsservice stöder alltså ett snabbt personligt bemötande av unga genom en omfattande inledande intervju och en därpå följande serviceprocess, men de ungas tillgång till servicen är beroende av den offentliga arbetskraftsservice och de resurser som arbetskraftsmyndigheten tillhandahåller.

På de grunder som anförts ovan uppnås målet i regeringsprogrammet om att särskilt unga snabbt ska hänvisas till service redan i nuläget. När bestämmelserna om serviceprocessen för arbetskraftsservice lättas upp måste man se till att nuläget inte försämras för de ungas del.

Skyldighet att söka studieplats som en förutsättning för fortsatt arbetslöshetsförmån

Syftet med systemet med utkomstskydd för arbetslösa är bl.a. att styra unga som endast har grundläggande utbildning att söka sig till utbildning som ger yrkesfärdigheter. Därför föreskrivs det i lagen om utkomstskydd för arbetslösa att unga personer under 25 år som saknar utbildning årligen ska söka minst två studieplatser i det ansökningsförfarande som gäller studier som inleds på höstterminen. Unga personer anses sakna utbildning om de inte har avlagt en utbildning som leder till examen och ger yrkesfärdigheter efter grundskolan eller gymnasiet.

Den unga personen ska söka till studieplatser i fråga om vilka han eller hon uppfyller kriterierna för antagning som studerande. Studierna kan omfatta utbildning som leder till examen och ger yrkesfärdigheter, eller gymnasiestudier avsedda för unga som endast slutfört grundskolans lärokurs. Med studier som ger yrkesfärdigheter avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa studier som avslägs vid såväl yrkesläroanstalter som högskolor.

Till ansökningskyldigheten hör bland annat skyldigheten att delta i inträdesprov och även i övrigt medverka till att få en studieplats.

Om en ung person försummar att ansöka om en studieplats eller avbryter sina studier utan en sådan giltig orsak som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, förlorar han eller hon sin rätt till arbetslöshetsförmån tills vidare. Förmånen betalas dock ut under tiden för vissa sysselsättningsfrämjande tjänster. Den övriga förmånsrätten återställs när den unga fyller 25 år eller när han eller hon har avlagt en examen som ger yrkesfärdigheter. Förmånsrätten återställs också till exempel när den unga har arbetat i ett arbete som uppfyller vissa förutsättningar i minst 21 kalenderveckor eller när han eller hon under motsvarande tid har deltagit i vissa sysselsättningsfrämjande tjänster.

Skyldigheten att söka till utbildning har tidvis kritiserats och det har bl.a. föreslagits att skyldigheten ska slopas helt eller ändras delvis. Behovet av att utveckla skyldigheten att söka till utbildning utreddes i en undersökning som arbets- och näringsministeriet och undervisnings- och kulturministeriet beställde 2010.⁶ De insikter som undersökningen gav användes vid

⁶ Aho, Simo – Pitkänen, Sari – Vanttaja, Markku: Nuorten työmarkkinatukioikeus ja koulutukseen hakeutuminen. Työmarkkinatuen saamisen edellytyksenä olevan kouluttautumisvelvoitteen arviointitutkimus. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja; Työ- ja yrittäjyys 3/2012.

beredningen av en ändring av bestämmelserna om ansökningsskyldighet i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Ändringarna trädde i kraft vid ingången av 2013.

Enligt tidigare forskning påverkar en avlagd examen klart personens möjligheter att få arbete, och systemet med utkomstskydd för arbetslösa bör styra de arbetslösa på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt. Den ändamålsenliga ansökningsskyldigheten stöder det allmänna målet att påskynda studierna och förlänga tiden i arbetslivet. Dessutom gäller villkoren för erhållande av arbetslöshetsförmån en relativt stor grupp unga och därför kan även små ändringar ha betydande ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för sysselsättningen. Ur läroanstalternas synvinkel kan en oändamålsenlig ansökningsskyldighet dock leda till att studierna avbryts.

Skyldigheten att söka till utbildning har senare granskats som en del av genomförandet av statsrådets utrednings- och forskningsplan.⁷ Ansökningsskyldigheten ansågs i huvudsak vara ändamålsenlig i utredningen, men det finns vissa behov av att utveckla den. Utvecklingsbehoven gäller bl.a. vilka studier personer som saknar utbildning kan söka till för att fullgöra sin ansökningsskyldighet.

2.1.13 Arbetserbjudanden

Arbetsförmedling är arbetskraftsmyndighetens kärnuppgift. Arbetsförmedling ska vara inriktad på att utbud och efterfrågan på arbetskraft möts så att lediga platser tillsätts och arbetssökande snabbt får arbete. Arbetsförmedlingen baserar sig på arbetsgivarens och arbetstagarens avtalsfrihet och fria val.

Enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice ska arbetskraftsmyndigheten vägleda den arbetssökande till att söka jobb som är lämpliga för den arbetssökande. Arbetskraftsmyndigheten ska bedöma arbetets lämplighet för den arbetssökande med beaktande av den arbetssökandes arbetserfarenhet, utbildning, övriga kompetens och arbetsförmåga. Utifrån bedömningen styr arbetskraftsmyndigheten den arbetssökande till att söka lediga jobb med hjälp av så kallade erbjudanden om arbete. Erbjudanden om arbete är alltså personlig arbetsförmedlingsservice som baserar sig på arbetskraftsmyndighetens prövning. Jobberbjudanden i kombination med den arbetssökandes egen jobbsökning effektiviserar den arbetssökandes sysselsättning. Den arbetssökande kan också fullgöra den jobbsökningsskyldighet som arbetskraftsmyndigheten ålagt dem genom att söka de jobb som arbetskraftsmyndigheten anvisat.

Erbjudanden om arbete kan delas in i icke-förpliktande (meddelande) och förpliktande erbjudanden. Bestämmelser om förpliktande erbjudanden om arbete finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, enligt vilken arbetskraftsmyndighetens erbjudanden om arbete är förpliktande för den arbetssökande först när sex månader har förflutit från den inledande intervjun. Arbetskraftsmyndighetens arbetserbjudanden är dock inte förpliktande för den arbetssökande, om den arbetssökande redan under granskningsperioden har fullgjort sin jobbsökningsskyldighet enligt sysselsättningsplanen eller den plan som ersätter sysselsättningsplanen, även om det har gått sex månader sedan den inledande intervjun. Om det är fråga om ett icke-förpliktande erbjudande om arbete, meddelas detta i erbjudandet.

⁷ Haikkola, Lotta m.fl.; Skyldighet att söka till utbildning villkor för utkomstskydd för ungdomar. Granskning av ändamålsenlighet med tanke på registermaterial, TE-tjänster, läroanstalter och ungdomar. Statsrådets kansli, Helsingfors 2022

Enligt professor Tuoris utvärdering bör systematiken med två lagar, där bestämmelser om enskilda subjekts skyldigheter och om påföljderna av försummelse av skyldigheterna finns i olika lagar, följas konsekvent. Således bör man inte ta in bestämmelser om den arbetssökandes rättigheter och skyldigheter i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller om påföljderna av försummelse av skyldigheterna i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Till denna del bör bestämmelserna om så kallade erbjudanden om arbete förtydligas.

I samband med att lagstiftningen om jobbsökningsskyldighet trädde i kraft bedömdes det att slopandet av erbjudanden om arbete som är förpliktande för att den arbetssökande ska få arbetslöshetsförmån försvagar sysselsättningen med cirka 2 700 sysselsatta (RP 167/2021 rd).

Enligt Owl Group Oy:s undersökning⁸ från 2016 om arbets- och näringsbyråernas process för erbjudanden om arbete och utkomstskydd för arbetslösa upprättas erbjudandena i första hand med hjälp av uppgifter i det elektroniska informationssystemet. Enligt undersökningen var uppgifterna om arbetssökande i systemet ofta bristfälliga, vilket ledde till att erbjudandena om arbete inte var relevanta. I systemet saknades uppgifter om t.ex. de arbetssökandes yrkeskompetens, kompetens och andra begränsningar, såsom avsaknad av körkort. Enligt undersökningen förbättras träffsäkerheten i erbjudandena om arbete när de kan beredas t.ex. genom att vara i kontakt med de arbetssökande eller arbetsgivarna.

I SRV:s utvärdering konstaterades det att antalet erbjudanden om arbete har rasat efter att den nya kundservicemodellen började tillämpas. I april 2022, innan de nya bestämmelserna om serviceprocessen trädde i kraft, skickades nästan 20 000 erbjudanden om arbete per månad. I mars 2023 var antalet endast 1 372. Det är möjligt att den betydande minskningen i antalet erbjudanden om arbete har försvagat sysselsättningen mer än vad som uppskattades på förhand.

Enligt statistik från arbets- och näringsbyråernas kundinformationssystem skickades 145 151 erbjudanden om arbete mellan den 2 maj 2021 och 1 maj 2022 och 4 265 arbetssökande fick det arbete som erbjöds. Mellan den 2 maj 2022 och 1 maj 2023 skickades 10 298 erbjudanden om arbete och 863 arbetssökande fick det arbete som erbjöds. Av statistiken framgår inte om det erbjudande om arbete som skickades var förpliktande eller inte. Erbjudanden om arbete kan också ha större genomslagskraft än vad som anges ovan, eftersom det för tusentals erbjudanden saknas uppgifter om huruvida erbjudandet ledde till att kunden fick det arbete som erbjöds. Den betydande minskningen av antalet erbjudanden om arbete beror sannolikt på jobbsökningsskyldigheten och på att erbjudandena under de sex månader som följer på den inledande intervjun inte är förpliktande och kan vägras utan förlust av arbetslöshetsförmån. Arbetskraftsmyndigheten bör utnyttja erbjudanden om arbete för arbetsförmedling oavsett om erbjudandena är förpliktande, eftersom avsikten med erbjudandena också är att stödja de arbetssökandes självständiga jobbsökning.

Arbetserbjudanden har oftare lett till sysselsättning efter att den nya kundservicemodellen trädde i kraft, även om antalet erbjudanden har minskat med över 90 procent. I och med den nya kundservicemodellen har Arbetskraftsmyndigheterna sannolikt bättre och mer aktuella uppgifter om de arbetssökande, eftersom man träffar dem oftare redan från och med början av jobbsökningen. Tack vare bättre uppgifter har också de erbjudanden om arbete som skickats

⁸ Owl Group Oy; Tutkimus TE-toimistojen työtarjojus- ja työttömyysturvaprosesseista (Undersökning om arbets- och näringsbyråernas processer i fråga om arbetserbjudanden och utkomstskydd för arbetslösa), arbets- och näringsministeriets publikationer, Arbetsliv 35/2016, på finska.

sannolikt varit mer relevanta än tidigare och lett till att de arbetssökande med större sannolikhet fått sysselsättning.

Erbjudanden om arbete är alltså fortfarande en fungerande metod för arbetsförmedling. Erbjudandena är dock förpliktande för den arbetssökande först när sex månader har förflutit från den inledande intervjun, vilket kan leda till att sysselsättningspotentialen för de arbetssökande går förlorad.

Med stöd av det som anförts ovan bör erbjudandenas förpliktande karaktär ökas jämfört med nuläget. För att sysselsättningspotentialen inte ska gå förlorad bör erbjudandena vara förpliktande från och med början av arbetslösheten. Samtidigt bör bestämmelserna om erbjudanden om arbete också förtydligas enligt vad som konstaterats ovan.

2.2 Utkomstskydd för arbetslösa, serviceprocess och jobbsökningsskyldighet

Systemet med utkomstskydd för arbetslösa har som princip att om den arbetssökande själv varit orsak till sin arbetslöshet eller det att arbetslösheten förlängs, kan den arbetssökande förlora sin rätt till arbetslöshetsförmån antingen för viss tid eller tills vidare. Den arbetssökande anses ha orsakat sin utdragna arbetslöshet t.ex. om personen har vägrat att delta i den arbetskraftsservice som överenskommits i sysselsättningsplanen eller i en plan som ersätter den.

Syftet med påföljdssystemet inom utkomstskyddet för arbetslösa är att styra arbetssökande att aktivt söka jobb och att delta i service som förbättrar förutsättningarna att få arbete. I systemet används som påföljder för den arbetssökandes förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda tider utan ersättning, dvs. så kallade karenser, och skyldigheter att vara i arbete.

En tid utan ersättning innebär att den arbetssökande förlorar arbetslöshetsförmånen under sju, 14, 30 eller 45 kalenderdagens tid på grund av arbetskraftspolitiskt klandervärt förfarande. Skyldigheten att vara i arbete innebär såväl att man förlorar arbetslöshetsförmånen tills vidare. Efter skyldigheten att vara i arbete återfås rätten till förmånen när personen i enlighet med villkoren för arbetslöshetsdagpenning har varit i arbete som räknas in i arbetsvillkoret, studerat på heltid, varit sysselsatt i företagsverksamhet eller eget arbete på heltid eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa under en viss tid. Arbetslöshetsförmåner kan också betalas för tiden man deltar i dessa tjänster oberoende av tiden utan ersättning och skyldigheten att vara i arbete.

Den arbetssökandes förfarande i anslutning till jobbsökning och arbetskraftstjänster granskas under en granskningsperiod om ett år. Granskningen görs bakåt från respektive förfarande som granskas. Påföljder som påförts på grund av att någon lämnat arbetet eller blivit uppsagd eller vägrat ta emot arbete beaktas inte vid granskningen av om ett annat förfarande upprepas.

För förfarande i anslutning till jobbsökning och som kan anses arbetskraftspolitiskt klandervärt föreläggs tider utan ersättning och skyldighet att vara i arbete stegvis. Det första klandervärda förfarandet under en granskningsperiod om ett år medför ingen påföljd. Om det förekommer två klandervärda förfaranden förlorar den arbetssökande sin rätt till arbetslöshetsförmåner under sju kalenderdagar. För det tredje klandervärda förfarandet förloras arbetslöshetsförmånen under 14 kalenderdagar. En arbetssökande som ännu en fjärde gång förfar klandervärt ska föreläggas skyldighet att vara i arbete i 12 kalenderveckor.

För alla ovannämnda påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa att påföljden inte föreläggs om den arbetssökande har en arbetskraftspolitiskt sett giltig orsak till sitt förfarande. I lagen om

utkomstskydd för arbetslösa föreskrivs det om vad som i varje enskilt fall kan anses vara en giltig orsak, men bestämmelserna ger också Arbetskraftsmyndigheten en del prövningsrätt.

Som klandervärt förfarande av den arbetssökande anses uteblivande från en inledande intervju, ett samtal om jobbsökning eller en bedömning av behovet av tjänster enligt lagen om främjande av integration (681/2023). Som klandervärt förfarande betraktas därtill vägran att utarbeta eller revidera en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den och annat förfarande som förorsakar att planen inte kan utarbetas eller revideras. På motsvarande sätt betraktas som klandervärt att vägra bedömningen av behovet av tjänster enligt lagen om främjande av integration samt annat förfarande som förorsakar att bedömningen av behovet av tjänster inte kan göras.

Som klandervärt förfarande betraktas också försummelse av den jobbsökningsskyldighet som förutsätts i sysselsättningsplanen eller den plan som ersätter sysselsättningsplanen samt den arbetssökandes förfarande som leder till att jobbsökningen inte leder till sysselsättning. Om det har förflutit minst sex månader sedan den senaste inledande intervjun ordnades, är också underlåtenhet att söka arbete som Arbetskraftsmyndigheten erbjuder klandervärt förfarande.

Klandervärt förfarande är också vägran att delta i jobbsökarträning, karriärträning, Arbetskraftsutbildning, utbildningsprövning, arbetsprövning, frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån enligt lagen om främjande av integration, Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller annan service som överenskommit i planen och förfarande som leder till att service inte kan ordnas samt avbrytande av sådan service.

Klandervärt förfarande är också vägran att delta i en undersökning eller bedömning av arbetsförmågan som behövs för bedömning av servicebehovet eller ett förfarande som förorsakar att sådan service inte kan ordnas. Också underlåtenhet att iaktta vad som i en sektorsövergripande sysselsättningsplan har överenskommit om förbättrande av de allmänna förutsättningarna för jobbsökning och sysselsättning är också klandervärt förfarande.

År 2024 gavs det enligt uppgifter från Arbets- och näringsbyråernas kundinformationssystem cirka 29 000 Arbetskraftspolitiska utlåtanden om en tid utan ersättning på sju kalenderdagar. Det gavs cirka 13 000 utlåtanden om en längre tid utan ersättning, 14 kalenderdagar, och cirka 6 000 utlåtanden om föreläggande av skyldighet att vara i arbete. I Arbetsförmedlingsstatistiken statistikförs inte fall där en arbetssökande t.ex. försummar att söka arbetsmöjligheter eller att delta i servicen för första gången under granskningsperioden om ett år och ingen påföljd föreläggs. Dessa fall är dock minst lika många som antalet tider utan ersättning på sju kalenderdagar som föreläggs.

Enligt responsen från dem som verkställer offentlig Arbetskrafts- och företagsservice stöder påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa dock inte på bästa möjliga sätt förverkligandet av tanken att erhållande av arbetslöshetsförmåner ska kräva motprestationer. I praktiken innebär detta till exempel att arbetssökande försummar att delta i möten med Arbetskraftsmyndigheten som ingår i serviceprocessen eller försummar att på tillbörligt sätt fullgöra den jobbsökningsskyldighet som ålagts dem med stöd av lagen om ordnande av offentlig Arbetskraftsservice (380/2023). Om det är fråga om den arbetssökandes första försummelse, medför detta inte förlust av rätten till utkomstskydd för arbetslösa.

I september 2023 genomförde Arbets- och näringsministeriet en riktad enkät till arbetsgivare bland annat om jobbsökningsskyldighetens inverkan. Enkäten skickades per e-post till cirka 40 000 företag. Man fick cirka 1 600 svar, varvid svarsprocenten var fyra procent. Trots att svarsprocenten var låg har man dock på grund av det relativt stora antalet svar ansett att det har

varit möjligt att dra tillförlitliga slutsatser. Fördelningen av de företag som besvarade enkäten beskriver på ett täckande sätt företagsfältet i Finland i fråga om storleksklass, näringsgrenar och regionalt verksamhetsområde. Företag som inte hade några utomstående anställda uteslöts dock från enkäten.

En dryg tredjedel (36 procent) av alla respondenter upplevde att antalet ogrundade ansökningar⁹ ökat efter att lagändringarna som gäller jobbsökningsskyldighet trädde i kraft. I svaren från stora företag var situationen dock nästan den motsatta. En klar majoritet (61 procent) av de företag som sysselsätter minst 100 personer upplevde att antalet ogrundade ansökningar har ökat. I de ogrundade ansökningarna syns framför allt sökandenas uppenbara brist på engagemang i det arbete som söks och cirka hälften (49 procent) av de företag som fått ogrundade ansökningar hade tagit emot ansökningar där det nämndes att man sökt arbetet endast för att arbets- och näringsbyrån ställt en jobbsökningsskyldighet. Bland de ogrundade ansökningarna fanns det därtill enligt företagen många ansökningar där sökandenas faktiska möjligheter att få det sökta arbetet var låga på grund av otillräcklig kompetens- eller utbildningsbakgrund.

De tillgängliga statistikuppgifterna stöder responsen som fås från Arbetskraftsmyndigheterna i olika sammanhang. Enligt uppgifterna i arbets- och näringsbyråernas kunddatasystem gjordes sammanlagt 301 500 påminnelser under perioden 2.5.2022–31.3.2024. Enligt lagen om ordnande av Arbetskraftsservice får den arbetssökande en påminnelse bl.a. när den arbetssökande underlåter att sköta ärenden hos Arbetskraftsmyndigheten, underlåter att inleda service som överenskommit i sysselsättningsplanen eller en ersättande plan eller underlåter att söka arbetsmöjligheter på det sätt som förutsatts i planen. Som försummelse av jobbsökningsskyldigheten betraktas också situationer där den arbetssökande har sökt arbetsmöjligheter som han eller hon inte har möjlighet att få. Under den nämnda perioden skickades påminnelser till totalt 38 procent av de arbetssökande som var kunder hos de dåvarande arbets- och näringsbyråerna.

År 2023 gjordes nästan 200 000 påminnelser, och cirka 26 procent av arbetssökandena fick en påminnelse. Flest påminnelser gjordes om försummelse av jobbsökningsskyldigheten (132 000 stycken) och underlåtelse att komma till ett kundmöte (31 000 stycken). Uttryckt i procent gällde 66 procent av påminnelserna försummelse av jobbsökningsskyldigheten och 16 procent underlåtelse att komma till ett kundmöte. Av alla arbetssökande som fått en påminnelse påfördes 80 procent inga påföljder inom¹⁰ utkomstskyddet för arbetslösa på grund av förfarandet, dvs. efter påminnelsen handlade de inte klandervärt på det sätt som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

2.3 Skyldigheter för deltidanställda

Berättigade till arbetslöshetsförmåner är arbetslösa arbetssökande som söker heltidsarbete. En arbetssökande anses söka heltidsarbete om syftet med jobbsökningen och en eventuell sysselsättningsplan är sysselsättning i heltidsarbete. För att en person i deltidarbete ska få

⁹ Med ogrundade ansökningar avses här arbetsansökningar vars avsändare inte är intresserad av arbetsplatsen i fråga. Detta kan framgå i praktiken t.ex. genom att någon har sökt ett arbete som han eller hon de facto inte har förutsättningar att utföra, eller genom att det i arbetsansökan anges att den har skickats endast för att personen ska uppfylla jobbsökningsskyldigheten enligt lagen om ordnande av Arbetskraftsservice.

¹⁰ För jämförelsens skull söktes under perioden 2.5.2022–30.9.2023 cirka 3,5 miljoner arbetsmöjligheter.

arbetslöshetsförmån förutsätts i praktiken i nuläget att personen meddelar att han eller hon söker heltidsarbete.

För att den jobbsökningsskyldighet som föreläggs deltidsanställda ska fullgöras räcker det enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice att personen söker en arbetsmöjlighet inom tre månader. Skyldigheten kan fullgöras t.ex. genom att man ber den egna arbetsgivaren om fler arbetstimmar. Inom vissa branscher, t.ex. inom handeln, kan arbetsgivarna betrakta deltidsarbete som mycket viktigt för organiseringen av arbetsskift.

Arbetserbjudandena är i princip förpliktande för dem som arbetar på deltid efter att sex månader har förflutit från den inledande intervjun. I lagen om utkomstskydd för arbetslösa finns det dock ytterligare undantag från plikten, såsom att den som är deltidsanställd i minst två veckor har giltig orsak att låta bli att söka ett jobb som arbetskraftsmyndigheten erbjuder.

En deltidsanställd är skyldig att delta i service som en förutsättning för att få arbetslöshetsförmån på samma sätt som andra. På grund av de begränsade resurserna prioriteras deltidsanställda dock inte nödvändigtvis när service tillhandahålls.

År 2023 var cirka 58 000 deltidsarbetande arbetssökande enligt arbetsförmedlingsstatistiken, av vilka uppskattningsvis cirka fem procent deltog i den egentliga arbetskraftsservicen. De som arbetade på deltid hänvisades oftast till arbetskraftsutbildning (cirka 1 500 kunder) och träningstjänster (cirka 1 000 kunder). Till andra tjänster (alterneringsledighetsvikariat, arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån samt arbets- och utbildningsprövning) hänvisades sammanlagt 450 arbetssökande som arbetade på deltid.

Arbetskraftsmyndigheten har inte tillgång till heltäckande uppgifter om arbetstiden för personer som arbetar på deltid. Uppgift om arbetstiden kan registreras manuellt i personens uppgifter. En manuellt registrerad uppgift har dock ett format som inte direkt kan användas vid erbjudanden om arbete och service eller vid statistikföring. Personens arbetstid nämns inte i 114 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice som en uppgift som får behandlas om en enskild kund. Tolkningen har dock varit att den ingår i de andra uppgifter som behövs inom arbetsförmedlingen.

För att det ska vara möjligt att på ett ändamålsenligt sätt erbjuda mer service för deltidsanställda eller utvidga jobbsökningsskyldigheten bör utöver lagstiftningen också informationssystemen utvecklas så att arbetskraftsmyndigheten har tillgång till bättre uppgifter än för närvarande om t.ex. arbetstiden för en person som arbetar på deltid.

2.4 Jobbsökarprofiler och uppgifter som den privata arbetsförmedlingen behöver

Jobbsökarprofiler

Bestämmelserna om arbets- och näringsförvaltningens riksomfattande informationssystemtjänster (lagen om ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, 337/2022) trädde i kraft den 23 maj 2022. Syftet med bestämmelserna var att göra det möjligt att bl.a. ta i bruk en ny serviceplattform som tillhandahålls av det allmänna. Syftet med införandet av den nya serviceplattformen var bl.a. att förbättra matchningen av arbetstagare och arbetstillfällen samt att göra arbetsförmedlingen effektivare.

Serviceplattformen har en funktion som förbättrar matchningen av jobbsökarprofiler och platsannonser med hjälp av sådan profilering som avses i den allmänna dataskyddsförordningen. Matchningsfunktionen ordnar annonserna om lediga jobb för den arbetssökande så att de annonser som bäst passar ihop med de uppgifter om utbildning, kompetens och önskemål som anges i jobbsökarprofilen syns först i listan över lediga jobb. Matchningsfunktionen hindrar inte den arbetssökande från att se några av de platsannonser som lagts ut på plattformen, utan ordnar bara annonserna utifrån de uppgifter som den sökande angett i sin jobbsökarprofil och skapar på det sättet en personanpassad lista över lediga arbetsmöjligheter. För arbetsgivare visas jobbsökarprofilerna på plattformen i en ordning som bestäms utifrån de uppgifter som arbetsgivaren har meddelat. De personuppgifter som ingår i jobbsökarprofilerna är alltså föremål för automatisk behandling. De tekniska utgångspunkterna för matchningsfunktionen har redogjorts för närmare i RP 225/2021 rd, s. 42.

Enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice har den arbetssökande möjlighet att skapa och publicera en jobbsökarprofil om sig själv på den nationella serviceplattform som förvaltas av UF-centret. Det går att skapa en jobbsökarprofil också utan att registrera sig som arbetssökande. Det är helt frivilligt att skapa en jobbsökarprofil och personen har när som helst möjlighet att redigera uppgifterna i sin jobbsökarprofil eller radera profilen. För att kunna skapa en jobbsökarprofil måste man logga in på serviceplattformen, vilket i sin tur förutsätter att man identifierar sig och godkänner användarvillkoren.

En jobbsökarprofil består av de uppgifter om kompetens, arbetsrelaterade önskemål och arbets- och utbildningserfarenhet som personen själv vill uppge i sin jobbsökarprofil. Den som vill kan lägga till en fritt formulerad presentation av sig själv och länkar till tjänster utanför serviceplattformen. Profilen får dock inte innehålla uppgifter som enligt lag är sekretessbelagda. I samband med publiceringen påminner serviceplattformen användaren om hur de uppgifter som publiceras påverkar integritetsskyddet.

Utgångspunkten är att jobbsökarprofilerna publiceras utan kundens namn. Att skapa och att publicera en jobbsökarprofil är två olika åtgärder. Jobbsökarprofilen publiceras för att den ska vara synlig på serviceplattformen. Användaren kan själv bestämma vilka delar av jobbsökarprofilen som ska vara synliga och hur länge, men ett slutdatum måste alltid anges. Efter publiceringen är jobbsökarprofilen publicerad i högst sex månader åt gången. Därefter kan profilen publiceras på nytt.

Arbetsgivare som loggat in på serviceplattformen kan söka och granska publicerade jobbsökarprofiler. Inloggning på serviceplattformen förutsätter att användaren identifieras och användarvillkoren för plattformen godkänns. Lagen om ordnande av arbetskraftsservice begränsar möjligheten att söka och granska profiler till endast arbetsgivare. Bestämmelsens ordalydelse innebär att bl.a. arbetsförmedlingsföretag och serviceproducenter inte kan granska eller söka jobbsökarprofiler om de inte har rollen som arbetsgivare. Begränsningen motiveras inte i regeringens proposition (RP 225/2021 rd, s. 77). I praktiken kan i nuläget en arbetsgivare med företags- och organisationsnummer, som kan vara en näringsidkare, en verkställande direktör eller en bolagsmedlem med namnteckningsrätt, logga in på serviceplattformen.

Arbetsgivaren kan med Suomi.fi-fullmakter ge t.ex. en anställd fullmakt att agera för arbetsgivarens räkning på serviceplattformen. En Suomi.fi-fullmakt är en separat rättshandling mellan fullmaktsgivaren och fullmaktstagaren och har inget att göra med serviceplattformen. I praktiken innebär detta att en person som är anställd hos arbetsgivaren kan logga in på serviceplattformen för arbetsgivarens räkning samt söka och granska publicerade jobbsökarprofiler, om personen fått fullmakt för en sådan roll.

På serviceplattformen kan arbetsgivare söka jobbsökarprofiler endast genom enskilda sökningar. Det innebär att det inte med ett enda sökvillkor går att få fram all information eller en stor del av informationen. Som sökvillkor ska man använda åtminstone yrkesbeteckning, kompetens eller geografiskt arbetsområde, men sökningen kan preciseras och sökresultaten avgränsas med hjälp av andra sökvillkor som t.ex. utbildningsnivå, språkkunskaper och uppgift om körkort.

Den arbetssökande kan fullgöra sin jobbsökningsskyldighet genom att publicera en jobbsökarprofil. Genom att publicera en jobbsökarprofil kan man i princip fullgöra en jobbsökningsskyldighet en gång. Genom att uppdatera jobbsökarprofilen och publicera den uppdaterade profilen kan jobbsökningsskyldigheten dock fullgöras på nytt, om man av grundad anledning har kommit överens om det med Arbetskraftsmyndigheten. Möjligheten att fullgöra jobbsökningsskyldigheten skapar alltså ett incitament för den arbetssökande att publicera en jobbsökarprofil.

Bestämmelserna om serviceplattformen och jobbsökarprofilen antogs med grundlagsutskottets medverkan (RP 225/2021 rd och GrUU 14/2022 rd). Grundlagsutskottet hade inga anmärkningar om bestämmelserna om jobbsökarprofiler och publicering av dem. Grundlagsutskottet noterade på ett allmänt plan att en del av de funktioner som nämns i propositionen, såsom matchningsfunktionen, i själva verket verkar vara myndighetsuppgifter och att en del är förenade med förfaranden som kan inverka på kundernas intressen, rättigheter och skyldigheter inom Arbetskraftsservicen. När förvaltningens verksamhet utvecklas t.ex. på de sätt som beskrivs i propositionen ska det ses till att utövningen av offentlig makt grundar sig på lag och att bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter utfärdas genom lag. Utskottet ansåg det vara viktigt att man vid beredningen av reformer gestaltar vad ärendet juridiskt handlar om och att det också redogörs för detta i beredningsmaterialet (GrUU 14/2022 rd, s. 3).

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet konstaterade i sitt betänkande om propositionen om serviceplattformen att serviceplattformens nya matchningsfunktion utnyttjar profilering. Serviceplattformens profilering används dock inte som grund för beslutsfattande och det är inte heller fråga om automatiserat beslutsfattande. Profileringen medför inga skyldigheter för personen, såsom att reagera på jobberbjudandena, och det att jobbsökarprofilen syns för arbetsgivaren i listan över de lämpligaste profilerna medför inte heller några rättsverkningar för den person som skapat profilen. Dessutom ansåg utskottet att införandet av matchningsfunktionen inte förutsätter några nya bestämmelser. (Utskottets betänkande AjUB 3/2022 rd — RP 225/2021 rd, s. 6–7).

I regeringens proposition (RP 225/2021 rd) om jobbsökarprofiler och matchningsfunktionen i anslutning till dem bedömdes det att sysselsättningseffekten är större än ringa. Enligt uppgifter från Arbets- och näringsbyråernas kundinformationssystem publicerade cirka nio procent av de arbetssökande en jobbsökarprofil mellan den 1 april 2023 och 31 mars 2024. Under den perioden publicerades sammanlagt cirka 33 300 jobbsökarprofiler. Sett till åldersgrupp publicerade yngre arbetssökande fler jobbsökarprofiler än äldre arbetssökande.

Uppgifter som behövs för privat arbetsförmedling samt utlämnande av uppgifter om arbetssökande

I riksdagens uttalande och i regeringsprogrammet nämns arbetslösa arbetssökande och uppgifter om dem. Arbetslösa arbetssökande definieras i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice så att arbetssökande som står i anställningsförhållande och vars ordinarie arbetstid per vecka

överstiger fyra timmar eller vars varierande arbetstid per vecka enligt ett arbetsavtal med garanterad minimiarbetstid är över fyra timmar inte omfattas av definitionen. Utanför definitionen av arbetslösa faller också arbetssökande som enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa är företagare på heltid, sysselsatta i eget arbete eller studerande samt delvis tillåtna arbetssökande och arbetssökande i heltidsarbete.

Syftet med riksdagens uttalande och skrivningen i regeringsprogrammet är att främja matchningen av arbetsmöjligheter och arbetstagare genom att förbättra möjligheterna för företag som tillhandahåller arbetsförmedlingstjänster att få uppgifter om personer som är utan arbete, söker nytt arbete eller överlag söker fler arbetstimmar. Med hänsyn till detta syfte är det motiverat att genomförandeåtgärderna inte begränsas till arbetslösa arbetssökande enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice, eftersom man då går miste om sysselsättningspotential i fråga om andra arbetssökande. För att sysselsättningspotentialen ska vara så stor som möjligt bör åtgärderna inriktas på alla arbetssökande och alla potentiella aktörer som hyr, förmedlar eller rekryterar arbetssökande.

Aktörer som företräder företag som hyr ut personal och tillhandahåller andra personaltjänster samt serviceföretag anser att uppgifter som behövs för privat arbetsförmedling är den arbetssökandes jobbsökningsstatus, arbets- och utbildningshistoria, intresse för arbetsplatser och yrken, geografiska arbetsområde samt kontaktuppgifter. Det bör finnas ett kontaktsätt som är direkt eller åtminstone snabbt, såsom ett telefonnummer. Uppgifter om utkomstskydd för arbetslösa eller arbetssökandes hälsa behövs däremot inte.

Enligt de aktörer som nämns i föregående stycke behövs för den privata arbetsförmedlingen information om att jobbsökningen är aktuell eller om datumet då jobbsökarprofilen publicerats, eftersom uppgifterna ger en fingervisning om huruvida den arbetssökande söker nya arbetsmöjligheter. Uppgift om arbetshistoria behövs för att man ska kunna bedöma arbetserfarenheten och kompetensen i förhållande till lediga jobb. Uppgifter om utbildningshistoria och olika behörigheter samt kurser (språkkunskaper, olika pass, kort och certifikat) behövs eftersom det på vissa arbetsplatser krävs formell behörighet eller viss utbildning, och dessutom ger uppgifterna bakgrundsinformation för att fastställa hurdana jobb som kan erbjudas den arbetssökande. Uppgifter om den arbetssökandes intresse för olika jobb och yrken behövs för att man till ett ledigt jobb ska kunna söka experter som är potentiellt intresserade av uppgiften och inriktade jobberbjudanden. Uppgift om det geografiska arbetsområdet behövs för att arbetssökande inte ska erbjudas jobb utanför sitt eget arbetsområde. Den arbetssökandes direkta kontaktuppgifter, som telefonnummer och e-post, behövs eftersom rekryteringssituationerna är snabba och den första kontakten i regel alltid sker per telefon.

Uppgifterna om arbetsförvaltningens enskilda kunder är sekretessbelagda enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, nedan offentlighetslagen). Uppgifter om arbetsförvaltningens kunder och deras förmåner, stödåtgärder eller service är sekretessbelagda.

Enligt offentlighetslagen kan uppgifter ur en sekretessbelagd myndighetshandling lämnas ut om det i lag särskilt tagits in uttryckliga bestämmelser om rätten att lämna ut eller att få uppgifter. Dessutom kan uppgifter ur en sekretessbelagd myndighetshandling lämnas ut när sekretessplikt har föreskrivits till skydd för någons intressen och denne samtycker till att uppgifter lämnas ut.

Uppgifter om kunder inom offentlig arbetskraftsservice får enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice behandlas bl.a. för ordnande och produktion av sådan service och sådana uppgifter som avses i den lagen och i vissa andra lagar samt för tillsyn, utveckling, uppföljning,

utvärdering, statistikföring, prognostisering och styrning med avseende på de uppgifterna. Lagen innehåller bestämmelser om de uppgifter som får behandlas om enskilda kunder.

I lagen om ordnande av arbetskraftsservice föreskrivs det om arbetskraftsmyndighetens rätt att med den arbetssökandes skriftliga samtycke till en arbetsgivare lämna ut sådana uppgifter som behövs för att tillsätta en plats. I lagen om ordnande av arbetskraftsservice finns också bestämmelser om rätten för en serviceproducent som producerar service med stöd av ett avtal att trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt av arbetskraftsmyndigheter och av UF-centret få de uppgifter om enskilda kunder som är nödvändiga för att producera och ge service. Om ett företag eller en annan aktör inte har dessa roller – arbetsgivare som anställer en arbetssökande eller serviceproducent – har företaget eller aktören inte lagstadgad rätt att få uppgifter om den arbetssökande.

Bedömning

Enligt offentlighetslagen och lagen om ordnande av arbetskraftsservice är det inte möjligt att fritt till privata arbetsförmedlingsföretag för arbetsförmedlingsändamål lämna ut alla behövliga uppgifter om dem som registrerat sig som arbetssökande.

De uppgifter som den privata arbetsförmedlingen behöver är inte sekretessbelagda med stöd av offentlighetslagen, så länge det inte framgår av dem om personen är kund hos arbetskraftsservicen. Uppgifter om kundrelationen hos arbetskraftsservicen är enligt lagen sekretessbelagda.

De uppgifter som den privata arbetsförmedlingen behöver är i huvudsak samma uppgifter som för närvarande kan uppges i en jobbsökarprofil som publiceras. Undantaget från detta är telefonnumret. Telefonnumret efterfrågas inte i profilen, eftersom avsikten är att jobbsökarprofilen i princip ska vara anonym. En jobbsökarprofil som publiceras med ett telefonnummer kan lätt kopplas till en viss person, så att profilen inte längre är anonym. Privata arbetsförmedlingsföretag kan kontakta den som skapat en profil via en kontaktknapp, och då går meddelandet till skaparens personliga e-postadress, på samma sätt som arbetsgivare redan i nuläget kan göra.

En möjlig orsak till det låga antalet publicerade jobbsökarprofiler torde vara att publiceringen är frivillig. Att man en gång kan fullgöra jobbsökningsskyldigheten med en publicerad profil verkar inte vara ett tillräckligt incitament för arbetssökande att publicera och hålla en jobbsökarprofil offentlig. Enligt arbetsförmedlingsstatistiken var 508 654 personer arbetssökande i februari 2024. Det finns alltså uppskattningsvis över 450 000 arbetssökande som kan publicera en jobbsökarprofil, om man antar att alla arbetssökande har möjlighet till det.

För att antalet publicerade jobbsökarprofiler ska öka bör lagstiftningen ändras så att utgångspunkten är att alla arbetssökande ska skapa och publicera en jobbsökarprofil. Vid publiceringen av en jobbsökarprofil bör man dock införa undantag för att beakta t.ex. arbetssökande i utsatt ställning.

För att riksdagens uttalande och skrivningen i regeringsprogrammet ska kunna genomföras bör fler aktörer ha möjlighet att inloggade granska och göra sökningar på serviceplattformen. Lagstiftningen bör ge åtminstone arbetsförmedlingsföretagen möjlighet att granska och göra sökningar på serviceplattformen.

Fler publicerade jobbsökarprofiler och en möjlighet för andra än arbetsgivare att söka och granska jobbsökarprofiler är förutsättningar för att de arbetsförmedlingsföretag som är inloggade på serviceplattformen ska få de uppgifter om arbetssökande som behövs för arbetsförmedlingen i enlighet med målen i regeringsprogrammet och riksdagens uttalande.

2.5 Allmän lagstiftning om behandling av personuppgifter och informationshantering

2.5.1 EU:s allmänna dataskyddsförordning

Förordningens syfte och tillämpningsområde

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (nedan den allmänna dataskyddsförordningen) har tillämpats i medlemsstaterna sedan maj 2018. Denna förordning skyddar fysiska personers grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd av personuppgifter. Nedan beskrivs förordningens innehåll särskilt till den del den medger medlemsstaterna handlingsutrymme eller den ålägger medlemsstaterna en skyldighet att precisera bestämmelserna i förordningen.

Med personuppgifter avses i dataskyddsförordningen varje upplysning som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person, alltså en registrerad (artikel 4.1). Med behandling av personuppgifter avses i dataskyddsförordningen en åtgärd eller kombination av åtgärder beträffande personuppgifter eller uppsättningar av personuppgifter, oberoende av om de utförs automatiserat eller ej, såsom insamling, registrering, organisering, strukturering, lagring, bearbetning eller ändring, framtagning, läsning, användning, utlämning genom överföring, spridning eller tillhandahållande på annat sätt, justering eller sammanförande, begränsning, radering eller förstöring (artikel 4.2).

Nationell rörelsefrihet

Trots att dataskyddsförordningen är direkt tillämplig lagstiftning ger den i vissa hänseenden medlemsstaterna direktivliknande nationellt handlingsutrymme. Med nationellt handlingsutrymme avses den prövningsmarginal som ges i den allmänna dataskyddsförordningen och inom vilken lagstiftaren i en medlemsstat kan utfärda eller behålla gällande nationell rätt. Genom sådan nationell rätt kompletteras eller preciseras bestämmelserna i förordningen. Bestämmelserna utgör stommen för regelverket för behandling av personuppgifter. Sådan precisering eller komplettering nationell rätt ska sålunda alltid läsas tillsammans med den allmänna dataskyddsförordningen.

Enligt EU-domstolens etablerade rättspraxis är det inte tillåtet att lagstifta nationellt inom förordningens tillämpningsområde, om inte förordningen explicit förpliktar eller bemyndigar till kompletterande nationell reglering eller andra beslut (mål 34/73, Variola, dom 10.10.1973, mål 50/76, Amsterdam Bulb, dom 2.2.1977, 33 punkten). I fråga om behovet av och innehållet i mer detaljerad lagstiftning måste också syftena med och lagstiftningsmetoden i den allmänna dataskyddsförordningen vägas in (GrUU 14/2018 rd, s. 3).

Nationell rätt kan komplettera eller precisera den allmänna dataskyddsförordningen endast när det uttryckligen tillåts enligt dataskyddsförordningen. I dataskyddsförordningen åläggs den nationella lagstiftaren faktiskt också en skyldighet att föreskriva om vissa frågor. Bestämmelserna om användningen av handlingsutrymmet i den allmänna

dataskyddsförordningen kan delas in i bestämmelser om förpliktande, möjliggörande och tagande i beaktande.

När det gäller användningen av handlingsutrymmet ger förordningen möjlighet till olika lagstiftningstekniska metoder. Enligt skäl 41 till förordningen behöver den nationella lagstiftningen inte vara på lagnivå, så längre som den är tydlig, precis och förutsägbar. Enligt skäl 45 krävs det inte en särskild lag för varje enskild behandling. I Finland har bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen kompletterats genom dataskyddslagen (1050/2018) och vid behov genom speciallagar.

Principer för behandling av uppgifter

I artikel 5 i den allmänna dataskyddsförordningen anges principer för behandling av personuppgifter. Den personuppgiftsansvarige svarar för att principerna enligt i artikel 5 följs och ska också kunna påvisa att så är fallet.

Den i artikel 5 föreskrivna principen för ändamålsbegränsning innebär att personuppgifter ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. En annan central princip är principen om uppgiftsminimering, som innebär att personuppgifterna ska vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas.

Enligt korrekthetsprincipen ska personuppgifterna vara korrekta och om nödvändigt uppdaterade. Alla rimliga åtgärder måste vidtas för att säkerställa att personuppgifter som är felaktiga i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas raderas eller rättas utan dröjsmål. Enligt principen om lagringsminimering får personuppgifter inte lagras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som behövs med tanke på de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas. Principen om integritet och konfidentialitet innebär att personuppgifter ska behandlas på ett sätt som säkerställer lämplig säkerhet för personuppgifterna, inbegripet skydd mot obehörig eller otillåten behandling och mot förlust, förstörelse eller skada genom olyckshändelse, med användning av lämpliga tekniska eller organisatoriska åtgärder.

Grunder för behandling av uppgifter

I artikel 6 i dataskyddsförordningen föreskrivs det om villkor som ska vara uppfyllda för att behandlingen av personuppgifter ska vara laglig. Centrala villkor med tanke på kunduppgifter som uppkommer eller behandlas inom den offentliga arbetskraftsservicen är det i artikel 6.1 c avsedda villkoret om att behandlingen ska vara nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige samt det i artikel 6.1 e avsedda villkoret om att behandlingen ska vara nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning.

Enligt artikel 6.2 i dataskyddsförordningen får medlemsstaterna behålla eller införa mer specifika bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i denna förordning med hänsyn till behandling för att efterleva punkt 1 c och e genom att närmare fastställa specifika krav för uppgiftsbehandlingen och andra åtgärder för att säkerställa en laglig och rättvis behandling. Bestämmelsen möjliggör alltså kompletterande nationell lagstiftning.

Enligt artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen ska grunden för behandlingen av personuppgifter fastställas antingen i enlighet med unionsrätten eller med en medlemsstats

nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av, om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. Syftet med behandlingen ska fastställas i lagstiftningen i fråga. Lagstiftningen kan innehålla särskilda bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i dataskyddsförordningen. Sådana särskilda bestämmelser kan gälla bl.a. de allmänna villkor som ska gälla för den personuppgiftsansvariges behandling, vilken typ av uppgifter som ska behandlas, vilka registrerade som berörs, de enheter till vilka personuppgifterna får lämnas ut och för vilka ändamål, ändamålsbegränsningar, lagringstid samt typer av behandling och förfaranden för behandling, inbegripet åtgärder för att tillförsäkra en laglig och rättvis behandling. Ett grundläggande krav för sådan lagstiftning är att den ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas. Denna punkt innehåller alltså både en skyldighet att i den nationella lagstiftningen föreskriva om grunden för och ändamålen med behandlingen och en möjlighet att föreskriva också om annat.

I artikel 9.1 i den allmänna dataskyddsförordningen förbjuds behandling av särskilda kategorier av personuppgifter. Sådana uppgifter är bl.a. uppgifter om hälsa samt ras eller etniskt ursprung. Undantag från behandlingsförbudet anges i artikel 9.2.

Ytterligare behandling av personuppgifter för arkivändamål av allmänt intresse, vetenskapliga eller historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål ska inte anses vara oförenlig med de ursprungliga ändamålen (artikel 5.1 b). I artikel 89 i förordningen föreskrivs det om skyddsåtgärder och om möjligheten att föreskriva undantag från de registrerades rättigheter vid sådan behandling.

Enligt definitionen i artikel 4.4 i förordningen avses med profilering varje form av automatisk behandling av personuppgifter som består i att dessa personuppgifter används för att bedöma vissa personliga egenskaper hos en fysisk person. I synnerhet att t.ex. analysera eller förutsäga en fysisk persons arbetsprestationer, hälsa, personliga preferenser eller intressen definieras i förordningen som profilering. Profilering i sig förbjuds inte i den allmänna dataskyddsförordningen, utan i artikel 22.1 förbjuds endast beslutsfattande som grundar sig på profilering. Enligt Europeiska dataskyddsstyrelsens riktlinjer (Riktlinjer om automatiserat individuellt beslutsfattande och profilering enligt förordning (EU) 2016/679 antagna den 3 oktober 2017, senast granskade och antagna den 6 februari 2018, WP251rev.01, s. 9) kan begreppet profilering användas på minst tre sätt: 1) allmän profilering, 2) beslutsfattande som grundas på profilering och 3) enbart automatiserad behandling enligt artikel 22.1, inbegripet profilering, vilket får rättsliga följder för den registrerade eller på liknande sätt i betydande grad påverkar den registrerade. Enligt den allmänna dataskyddsförordningen är profilering och automatiserat beslutsfattande tillåtet så länge de allmänna principerna för behandling av personuppgifter följs och det enligt förordningen finns grund för behandlingen. Enbart automatiserat beslutsfattande omfattas emellertid av ytterligare krav och begränsningar, som föreskrivs i artikel 22 i förordningen.

Den registrerades rättigheter

I kapitel III i dataskyddsförordningen föreskrivs det om den registrerades rättigheter. Artiklarna 12, 13, 15, 16, 18 och 19, som finns i det kapitlet, är tillämpliga på sådan behandling av personuppgifter som görs med stöd av artikel 6.1 c, om tillämpningen inte begränsas enligt artikel 23. I dataskyddsförordningens artikel 12 föreskrivs det om klar och tydlig information och kommunikation, i artikel 13 om information som ska tillhandahållas om personuppgifterna samlas in från den registrerade, i artikel 15 om den registrerades rätt till tillgång, i artikel 16 om rätt till rättelse, i artikel 18 om rätt till begränsning av behandling och i artikel 19 om den

personuppgiftsansvariges anmälningsskyldighet avseende rättelse eller radering av personuppgifter och begränsning av behandling.

I dataskyddsförordningens artikel 22.1 föreskrivs det om den registrerades rätt att inte bli föremål för ett beslut som enbart grundas på automatiserad behandling, inbegripet profilering, vilket har rättsliga följder för honom eller henne eller på liknande sätt i betydande grad påverkar honom eller henne.

Det som anges ovan tillämpas inte bl.a. om beslutet tillåts enligt unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av och som fastställer lämpliga åtgärder till skydd för den registrerades rättigheter, friheter och berättigade intressen.

När det gäller automatiserat beslutsfattande har de villkor som anges i artikel 22 och som gäller rättsskyddet genomförts nationellt i 8 b kap. i förvaltningslagen och i 6 a kap. i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019, nedan informationshanteringslagen).

Bestämmelserna om automatiserat beslutsfattande ska beaktas också i utvecklingen och användningen av det ovan beskrivna verktyget för bedömning av sannolikheten för utdragen arbetslöshet.

Registeransvarig

I den allmänna dataskyddsförordningen avses med personuppgiftsansvarig en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller ett annat organ som ensamt eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen och medlen för behandlingen av personuppgifter. Om ändamålen och medlen för behandlingen bestäms av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt kan den personuppgiftsansvarige eller de särskilda kriterierna för hur denne ska utses föreskrivas i unionsrätten eller i medlemsstaternas nationella rätt (artikel 4.7). Definitionen gör det möjligt att föreskriva om den personuppgiftsansvarige i den nationella lagstiftningen.

Det kan finnas flera personuppgiftsansvariga. Enligt artikel 26 i dataskyddsförordningen kan de gemensamt personuppgiftsansvarigas ansvarsområden fastställas i en medlemsstats nationella rätt. Den nationella rätten ska på lämpligt sätt återspegla de gemensamt personuppgiftsansvarigas respektive roller och förhållanden gentemot registrerade. Den registrerade får utöva sina rättigheter enligt förordningen med avseende på och emot var och en av de personuppgiftsansvariga oberoende av de gemensamt personuppgiftsansvarigas ansvarsfördelning. Artikeln gör det möjligt att i den nationella lagstiftningen föreskriva om gemensamt personuppgiftsansvariga och om ansvarsområdena för de gemensamt personuppgiftsansvariga.

Enligt artikel 29 i förordningen får personuppgiftsbiträdet och personer som utför arbete under den personuppgiftsansvariges eller personuppgiftsbitrådets överinseende och som får tillgång till personuppgifter endast behandla dessa på instruktion från den personuppgiftsansvarige, såvida han eller hon inte är skyldig att göra det enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. I artikel 32.4 i den allmänna dataskyddsförordningen finns det en bestämmelse om detta. Enligt bestämmelsen ska den personuppgiftsansvarige och personuppgiftsbiträdet vidta åtgärder för att säkerställa att varje fysisk person som utför arbete under den personuppgiftsansvariges eller personuppgiftsbitrådets överinseende, och som får tillgång till personuppgifter, endast behandla dessa på instruktion från den personuppgiftsansvarige, om inte

unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt ålägger honom eller henne att göra det. Både den personuppgiftsansvarige och personuppgiftsbiträdet ska enligt artikel 30 föra ett register över behandling. I artikel 30.1 och 30.2 föreskrivs det om innehållet i registret.

I artikel 35 i dataskyddsförordningen föreskrivs det om konsekvensbedömning avseende dataskydd. I artikel 35.3 föreskrivs det om fall där en konsekvensbedömning särskilt krävs och i artikel 35.7 om vad bedömningen åtminstone ska innehålla. Enligt artikel 35.10 behöver en konsekvensbedömning inte göras om behandlingen av personuppgifter har en rättslig grund som den personuppgiftsansvarige omfattas av eller där behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller för den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning och en konsekvensbedömning avseende dataskydd redan har genomförts i samband med antagandet av denna rättsliga grund. Vid beredningen av sådan lagstiftning ska tillsynsmyndigheten höras i enlighet med artikel 36.4.

Utlämnande av personuppgifter

Enligt dataskyddsförordningen är utlämning av personuppgifter en form av behandling av personuppgifter (artikel 4.2). Med mottagare avses i förordningen en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institution eller annat organ till vilket personuppgifterna utlämnas, vare sig det är en tredje part eller inte (artikel 4.9).

Utlämnande och mottagare är centrala begrepp med tanke på tillgodoseendet av den registrerades rättigheter. Om uppgifter lämnas ut till en mottagare ska den registrerade informeras om detta (artiklarna 13.1 d, 14.1 e och f samt 14.3 c). Den registrerade har även rätt att få information om mottagare eller kategorier av mottagare, särskilt mottagare i tredjeländer eller internationella organisationer, till vilka personuppgifterna har lämnats eller ska lämnas ut (artikel 15.1 c). Den personuppgiftsansvarige är även skyldig att underrätta mottagaren om rättelser eller radering av personuppgifter och begränsning av behandling (artikel 19). Det register över behandling som ska upprättas ska innehålla uppgifter om de kategorier av mottagare till vilka personuppgifterna har lämnats eller ska lämnas ut, inbegripet mottagare i tredjeländer eller i internationella organisationer (artikel 30). (Anvisning från dataombudsmannens byrå om lagstiftningsutlåtanden, 16.10.2017, version 1.0, s. 10, på finska).

Offentliga myndigheter som kan komma att motta personuppgifter i enlighet med medlemsstatens nationella rätt ska dock inte betraktas som mottagare. Myndigheternas behandling av dessa uppgifter ska emellertid vara förenlig med tillämpliga bestämmelser för dataskydd beroende på behandlingens syfte. Detta innebär att det inte finns någon motsvarande informations- eller anmälningsskyldighet i fråga om ovannämnda utlämnande av uppgifter mellan myndigheter som vid utlämnande av andra personuppgifter. (Anvisning från dataombudsmannens byrå om lagstiftningsutlåtanden, 16.10.2017, version 1.0, s. 11, på finska).

Förutsättningarna för utlämnande av personuppgifter ska bedömas med hänsyn till principen för ändamålsbegränsning. Om ändamålet med behandlingen ändras till följd av att uppgifterna lämnas ut, krävs det enligt artikel 6.4 att utlämnandet grundar sig på den registrerades samtycke eller på unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt som utgör en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle för att skydda de mål som avses i artikel 23.1. Ett av de syften som avses i artikel 23.1 i förordningen är en medlemsstats viktiga mål av generellt allmänt intresse. Inom ramen för det nationella handlingsutrymmet kan man i enlighet med artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen föreskriva om de parter och ändamål till vilka personuppgifter får lämnas ut.

2.5.2 Dataskyddslagen

Genom dataskyddslagen (1050/2018) kompletteras och preciseras Europeiska unionens allmänna dataskyddsförordning. Det är en allmän lag som ska tillämpas på behandling av personuppgifter, och den ska tillämpas parallellt med den allmänna dataskyddsförordningen. I dataskyddslagen föreskrivs det inte uttömmande om den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter, utan det kan även i framtiden genom speciallagstiftning föreskrivas om grunderna för behandlingen inom ramen för de villkor som anges i den allmänna dataskyddsförordningen.

I dataskyddslagen föreskrivs det om tystnadsplikt som ska tillämpas på alla åtgärder som har samband med behandlingen av personuppgifter. I 35 § om tystnadsplikt anges det att den som vid utförandet av åtgärder som har samband med behandlingen av personuppgifter har fått kännedom om något som gäller en annan persons egenskaper, personliga förhållanden, ekonomiska ställning eller någon annans företagshemligheter inte obehörigen för utomstående får röja de uppgifter som han eller hon erhållit på detta sätt eller använda uppgifterna för sin egen eller någon annans vinning eller för att skada någon annan. Enligt detaljmotiveringen till den paragrafen ska tystnadsplikten gälla t.ex. en person som är anställd hos den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet. Bestämmelser om straff för brott mot tystnadsplikten föreskrivs i 26 § i dataskyddslagen.

2.5.3 Offentlighetslagen

I offentlighetslagen preciseras offentlighetsprincipen, som det föreskrivs om i 12 § 2 mom. i grundlagen. Utgångspunkten enligt 1 § i offentlighetslagen är att myndighetshandlingar är offentliga, om inte något annat föreskrivs särskilt i offentlighetslagen eller i någon annan lag.

I offentlighetslagen föreskrivs det om skyldigheten att iaktta sekretess och grunderna för den. Enligt 22 § i offentlighetslagen ska en myndighetshandling sekretessbeläggas, om det i offentlighetslagen eller någon annan lag föreskrivs eller en myndighet med stöd av lag har föreskrivit att den ska vara sekretessbelagd eller om handlingen innehåller uppgifter för vilka tystnadsplikt föreskrivs genom lag. En sekretessbelagd myndighetshandling eller en kopia eller utskrift av en sådan handling får inte företes för eller lämnas ut till utomstående eller med hjälp av en teknisk anslutning eller på något annat sätt företes för eller lämnas ut till utomstående.

I 24 § 1 mom. 1–32 punkten i offentlighetslagen anges vilka myndighetshandlingar som i princip är sekretessbelagda. Enligt 24 § 1 mom. 25 punkten är följande handlingar sekretessbelagda: handlingar som innehåller uppgifter om en klient hos socialvården eller en enskild kund hos arbetsförvaltningen samt de förmåner eller stödåtgärder eller den socialvårdsservice eller den service för arbetsförvaltningens enskilda kunder denne erhållit eller uppgifter om en persons hälsotillstånd eller handikapp, den hälsovård eller rehabilitering som denne har erhållit.

Enligt förarbetena till offentlighetslagen finns grunderna för skyddet för privatlivet i 24 § 1 mom. 23–32 punkten. Enligt förarbetet kan en handlingens offentlighet i dessa fall regelmässigt anses äventyra den fördel som sekretessen ger. Till och med den minsta prövningssmån har ansetts äventyra den skyddade fördelen (RP 30/1998 rd, s. 88/I). Sekretessen för de handlingar som avses i 24 § 1 mom. 25, 29 och 30 punkten i offentlighetslagen är enligt bestämmelsernas formulering och förarbetena absolut (RP 30/1998 rd, s. 97/I och s. 99/II).

Enligt 23 § i offentlighetslagen omfattar skyldigheten att iaktta sekretess ett förbud mot att röja en sekretessbelagd handling eller uppgift samt ett förbud mot att använda sekretessbelagda

uppgifter för att skaffa sig själv eller någon annan fördel eller för att skada någon annan. Tystnadsplikten och förbudet mot utnyttjande gäller en stor personkrets. Dessa gäller inte bara anställda hos en myndighet utan också t.ex. en praktikant hos en myndighet och personer som är anställd hos den som utför ett myndighetsuppdrag.

I 7 kap. i offentlighetslagen föreskrivs det om förutsättningarna för undantag från sekretess. Allmänna grunder för undantag är bestämmelser i lag, samtycke från personen i fråga, utförande av uppdrag eller lämnande av handräckning, tillstånd av en myndighet bl.a. för vetenskaplig forskning, en annan myndighets rätt att få uppgifter och internationellt samarbete. En annan myndighets rätt att få uppgifter förutsätter enligt 29 § 1 mom. i offentlighetslagen att det i lag särskilt tagits in uttryckliga bestämmelser om rätten att lämna ut eller att få uppgifter, att den person som berörs samtycker till att uppgifter lämnas ut, att handlingen behövs vid behandlingen av ett förhandsbesked, ett förhandsavgörande, sökande av ändring i ett myndighetsbeslut, en klagan med anledning av en åtgärd, ett underställt ärende eller av besvär som anförts hos ett internationellt lagskipnings- eller undersökningsorgan eller att uppgiften behövs för att ett enskilt övervaknings- eller tillsynsuppdrag som är riktat mot en myndighet ska kunna utföras. Det bör noteras att även om en annan myndighets rätt till information enligt offentlighetslagen kan grunda sig på samtycke från den vars intressen sekretessplikten ska skydda, så utgör ett sådant samtycke inte enligt den allmänna dataskyddsförordningen en grund för att den mottagande myndigheten ska få behandla personuppgifter.

I 16 § i offentlighetslagen finns det bestämmelser om hur en handling ska lämnas ut. Enligt 3 mom. i paragrafen får, om inte något annat särskilt bestäms i lag, personuppgifter ur en myndighets personregister lämnas ut i form av en kopia eller en utskrift eller i elektronisk form om mottagaren enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter har rätt att registrera och använda sådana personuppgifter. För att personuppgifter ska få offentliggöras i ett allmänt datanät krävs det däremot att detta föreskrivs särskilt genom lag.

Grundlagsutskottet har ansett att personuppgifter kan offentliggöras som en offentlig informationstjänst, om det finns godtagbara grunder för detta med avseende på rättsskyddsgarantierna och målen med de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 65/2014 rd, s. 4/II–5/I, GrUU 32/2008 rd s. 2/I–3/II). Med avseende på skyddet för privatlivet och för personuppgifter är det enligt utskottet av relevans att det i webbaserade personregister inte går att söka uppgifter på stora grupper utan t.ex. bara genom enskild sökning. Utskottet har sett det som viktigt att bestämmelser om offentliga informationstjänster kompletteras med en i fråga om registrets innehåll och syfte motiverad restriktion som avser att sökningarna är enskilda. (GrUU 2/2017 rd, s. 7).

2.5.4 Informationshanteringslagen

Informationshanteringslagen är en allmän lag som gäller om informationshantering hos myndigheter. Syftet med lagen är att säkerställa en enhetlig och kvalitativ hantering samt informationssäker behandling av myndigheternas informationsmaterial. Lagen syftar också till att möjliggöra ett tryggt och effektivt utnyttjande av myndigheternas informationsmaterial så att myndigheterna i enlighet med god förvaltningssed kan sköta sina uppgifter och tillhandahålla tjänster på ett kvalitativt sätt och med gott resultat. Dessutom syftar lagen till att främja interoperabiliteten mellan informationssystem och informationslager.

Informationshanteringslagen innehåller bestämmelser om ordnande av informationshantering, allmän styrning av informationshanteringen inom den offentliga förvaltningen, informationssäkerhet, skapande och elektronisk överföring av informationsmaterial samt ärendehantering och informationshantering i samband med tjänsteproduktion. Lagen om

informationshantering inom den offentliga förvaltningen ska tillämpas på informationshantering och på användning av informationssystem, då myndigheter behandlar informationsmaterial, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag. I informationshanteringslagen avses med myndighet de myndigheter som avses i 4 § 1 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, dvs. bland annat statliga förvaltningsmyndigheter, övriga statliga ämbetsverk och inrättningar samt kommunala myndigheter. Med informationshanteringsenhet avses en myndighet med uppgift att ordna informationshantering i enlighet med kraven i informationshanteringslagen.

Enligt 13 § i informationshanteringslagen ska en informationshanteringsenhet följa upp informations säkerhetens tillstånd i sin verksamhetsmiljö och säkerställa informationsmaterialens och informationssystemens informations säkerhet under hela deras livscykel. Informationshanteringsenheten ska identifiera relevanta risker som är förenade med informationsbehandlingen och dimensionera informations säkerhetsåtgärderna utifrån riskbedömningen. De med tanke på skötseln av en myndighets uppgifter relevanta informationssystemens feltolerans och funktionella användbarhet ska regelbundet säkerställas genom tillräcklig testning. Myndigheten ska planera informationssystemen, informationslagrens strukturer och informationsbehandlingen i samband med dem på ett sådant sätt att handlingsoffentligheten utan svårighet kan genomföras. Myndigheten ska vid sina upphandlingar säkerställa att de aktuella informationssystemen har lämpliga säkerhetsåtgärder. Bestämmelser om dessa uppgifter finns i 13 § i informationshanteringslagen.

Enligt 15 § i informationshanteringslagen ska myndigheterna genom adekvata säkerhetsåtgärder i fråga om sina informationsmaterial säkerställa att 1) informationsmaterialens oföränderlighet har verifierats tillräckligt väl, 2) informationsmaterialen har skyddats mot tekniska och fysiska skador, 3) informationsmaterialens ursprung, uppdatering och felfrihet har verifierats, 4) informationsmaterialens tillgänglighet och användbarhet har verifierats, 5) informationsmaterialens tillgänglighet begränsas endast om tillgången till informationen eller rätten att behandla informationen har begränsats särskilt i lag, 6) informationsmaterialen kan arkiveras till behövliga delar. Informationsmaterial ska behandlas och förvaras i verksamhetslokaler som är tillräckligt säkra enligt kraven på tillförlitlighet, integritet och tillgänglighet.

Enligt 16 § i den lagen ska den systemansvariga myndigheten definiera användarrättigheterna för informationssystem. Användarrättigheterna ska definieras och uppdateras utifrån användarens uppgiftsrelaterade användningsbehov. Enligt 17 § ska en myndighet ombesörja att loginformation insamlas om användning av dess informationssystem och om utlämnande av information från dem, om användningen förutsätter identifiering eller annan registrering. Syftet med loginformationen är uppföljning av användningen och utlämnandet av information från informationssystem samt utredning av tekniska systemfel.

I 22 § i informationshanteringslagen föreskrivs det om informationsöverföring mellan myndigheter via tekniska gränssnitt. Myndigheterna ska genomföra regelbundet återkommande och standardiserad elektronisk överföring av information mellan informationssystem via tekniska gränssnitt, om den mottagande myndigheten enligt lag har rätt till informationen. Regelbundet återkommande och standardiserad elektronisk överföring av information kan genomföras på något annat sätt, om det inte är tekniskt eller ekonomiskt ändamålsenligt att genomföra eller använda ett tekniskt gränssnitt. Myndigheten kan även i andra situationer öppna ett tekniskt gränssnitt för en myndighet som har rätt till information. Det föreskrivs särskilt om överföring av handlingar och information på annat sätt.

Utöver vad som föreskrivs i 4 kap. om informationssäkerhet, ska överföring av information mellan informationssystem via tekniska gränssnitt genomföras så att det tekniskt säkerställs att den information som ska överföras behövs i det enskilda fallet eller är nödvändig för att den mottagande myndigheten ska kunna sköta sina uppgifter, ifall överföringen avser personuppgifter eller sekretessbelagd information. Beskrivningen av strukturen för information som överförs via ett tekniskt gränssnitt ska definieras och uppdateras av den myndighet som lämnar ut informationen. Vid planeringen av informationsöverföring mellan flera myndigheter via tekniska gränssnitt ska beskrivningen av informationsstrukturen definieras och uppdateras under ledning av det ministerium som ansvarar för verksamhetsområdet.

I 23 § i informationshanteringslagen föreskrivs om öppnande av en elektronisk förbindelse till en myndighet. En myndighet kan öppna en elektronisk förbindelse till en annan myndighet till sådan information i ett informationslager som den mottagande myndigheten har rätt att få tillgång till. Utöver vad som föreskrivs i 4 kap. är en förutsättning för öppnande av en elektronisk förbindelse att 1) förbindelsen begränsas till endast enskild sökning av sådana behövliga eller nödvändiga uppgifter som är förenliga med informationsrätten, samt att 2) informationens användningsändamål utreds i samband med sökningen. Myndigheten ska upprätta en elektronisk förbindelse så att det informationssystem som möjliggör förbindelsen automatiskt identifierar avvikande informationssökningar.

I 5 § i informationshanteringslagen finns det bestämmelser om informationshanteringsenhetens skyldighet att upprätthålla en informationshanteringsmodell som definierar och beskriver informationshanteringen i dess verksamhetsmiljö. I 3 mom. i paragrafen föreskrivs det dessutom om informationshanteringsenhetens skyldighet att bedöma vilka förändringar som följer av administrativa reformer och ibruktagandet av informationssystem.

Enligt 8 § 1 mom. i informationshanteringslagen ska de statliga ämbetsverken och inrättningarna i sin bedömning enligt 5 § 3 mom. utvärdera de ekonomiska konsekvenserna av förändringar som är relevanta för informationshanteringen. Enligt 2 mom. ska det ministerium som ansvarar för verksamhetsområdet göra en bedömning enligt 5 § 3 mom. då bestämmelser som är under beredning återverkar på informationsmaterial och informationssystem. Dessutom ska ministeriet bedöma de planerade bestämmelsernas konsekvenser för handlingsoffentligheten och handlingssekretessen. I 9 § 1 mom. anges det att de statliga ämbetsverken och inrättningarna ska tillställa finansministeriet en på basis av 5 § 3 mom. och 8 § 1 mom. gjord bedömning för utlåtande om utnyttjandet av informationslager och informationssystem samt om interoperabiliteten och informationssäkerheten, då en förändring bedöms få betydande ekonomiska eller funktionella konsekvenser för informationshanteringen eller verksamheten eller då det är fråga om väsentliga förändringar i strukturella gränssnitt för gemensamma informationslager inom den offentliga förvaltningen.

2.5.5 Rättsakten om artificiell intelligens

Bestämmelser om användning av artificiell intelligens finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1689 av den 13 juni 2024 om harmoniserade regler för artificiell intelligens och om ändring av förordningarna (EG) nr 300/2008, (EU) nr 167/2013, (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 och (EU) 2019/2144 samt direktiven 2014/90/EU, (EU) 2016/797 och (EU) 2020/1828 (förordning om artificiell intelligens). Förordningen om artificiell intelligens trädde i kraft den 1 augusti 2024 och tillämpningen av den inleds stegvis. Syftet med förordningen om artificiell intelligens är att säkerställa att de AI-system som introduceras och tas i bruk på marknaden inom EU och tas i bruk inte utgör risker för personers hälsa, säkerhet eller grundläggande rättigheter. I förordningen regleras AI-system på grundval av vilka risker de medför. Genom förordningen skapas det enhetliga regler inom EU för

utveckling, tillhandhållande, ibruktagande, användning och urdrifttagande av AI-system. Förordningen är direkt tillämplig rätt i EU:s medlemsstater och förutsätter dessutom att vissa kompletterande och preciserande nationella rättsakter utfärdas.

I förordningen om artificiell intelligens avses med

- AI-system: ett maskinbaserat system som är utformat för att fungera med varierande grad av autonomi och som kan uppvisa anpassningsförmåga efter införande och som, för uttryckliga eller underförstådda mål, drar slutsatser härledda från den indata det tar emot, om hur utdata såsom förutsägelser, innehåll, rekommendationer eller beslut som kan påverka fysiska eller virtuella miljöer ska genereras,
- leverantör: en fysisk eller juridisk person, en offentlig myndighet, en byrå eller ett annat organ som utvecklar ett AI-system eller en AI-modell för allmänna ändamål eller som har ett AI-system eller en AI-modell för allmänna ändamål och släpper ut det eller den på marknaden eller tar AI-systemet i bruk i eget namn eller under eget varumärke, antingen mot betalning eller kostnadsfritt,
- tillhandahållare: en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, en byrå eller annat organ som under eget överinseende använder ett AI-system, utom när AI-systemet används inom ramen för en personlig icke-yrkesmässig verksamhet,
- träningsdata: data som används för att träna ett AI-system genom anpassning av dess inlärningsbara parametrar,
- profilering: profilering enligt definitionen i artikel 4.4 i den allmänna dataskyddsförordningen,
- personuppgifter: personuppgifter enligt definitionen i artikel 4.1 i den allmänna dataskyddsförordningen.

Enligt artikel 6.2 i förordningen om artificiell intelligens betraktas AI-system som avses i bilaga III som AI-system med hög risk. AI-system med hög risk är enligt punkt 4 a i bilaga III AI-system som är avsedda att användas för rekrytering eller urval av fysiska personer, särskilt för att publicera riktade platsannonser, analysera och filtrera platsansökningar och utvärdera kandidater. Enligt artikel 6.3 andra stycket i förordningen ska ett AI-system som avses i bilaga III alltid anses vara ett AI-system med hög risk om det utför profilering av fysiska personer.

I det ovannämnda verktyget som ska utvecklas för att bedöma servicebehovet utnyttjas artificiell intelligens. Ett system som utnyttjar artificiell intelligens och som bedömer sysselsättningssannolikhet anses höra till de system som i förordningen om artificiell intelligens definieras som system med hög risk, eftersom man i systemet utnyttjar profilering av fysiska personer. När verktyget utvecklas och tas i bruk måste således kraven i förordningen om artificiell intelligens följas.

Serviceplattformens matchningsfunktion är inte ett system eller en algoritm med kontinuerlig inläring. Trimningen av funktionen sker genom att man ändrar beräkningsformeln för och viktningen av algoritmen mellan de uppgifter som används vid matchningen. I en matchningsfunktion som utnyttjar det naturliga språket är det möjligt att trimma in slutledningsförmåga i efterhand, men matchningsfunktionen lär sig inte per automatik. Trimning av funktionaliteten kräver också att de val på basis av vilka modellen kan läras granskas manuellt. (RP 225/2021 rd, s. 48.)

Matchningsfunktionen bedöms vara ett sådant AI-system som avses i artikel 3.1 i förordningen om artificiell intelligens, eftersom den utifrån de arbetssökandes profiler drar slutsatser om lämpliga förslag till möjliga jobb och producerar förslag för att matcha arbetssökande med arbetsgivare. Dessutom påverkar dessa för sin del användarnas agerande på plattformen. Matchningsfunktionen bedöms också vara en autonom aktör, eftersom den själv producerar rekommendationer, även om det är en fysisk person som medvetet utför träningen av systemet.

Tillämpningsområdet för förordningen om artificiell intelligens bedöms gälla UF-centret med stöd av artikel 2.1 a och b i förordningen. UF-centret ansvarar för utvecklingen och förvaltningen av serviceplattformen, varför det bedöms att UF-centret är leverantör enligt artikel 3.3 och dessutom tillhandahållare enligt artikel 3.4.

Matchningsfunktionen på serviceplattformen visar riktade jobbrekommendationer för arbetssökande utifrån deras jobbsökarprofiler. Även om det är fråga om en rekommendation och alla annonserade jobb kan hittas av arbetssökande, bedöms det att matchningsfunktionen påverkar vem en viss ledig plats visas för och i vilken ordning de visas, beroende på den arbetssökandes profil. Dessutom bedömer funktionen de arbetssökandes jobbsökarprofiler utifrån de sökvillkor som arbetsgivarna angett, dvs. den påverkar i vilken ordning arbetsgivarna ser profilerna och vilka profiler de hittar, även om profilerna är anonyma. Funktionen utnyttjar också profilering av fysiska personer. Utifrån detta bedöms matchningsfunktionen på serviceplattformen vara ett AI-system med hög risk.

Eftersom matchningsfunktionen bedöms vara ett AI-system med hög risk enligt förordningen om artificiell intelligens, innebär detta att UF-centret och Arbetskraftsmyndigheterna, men framför allt UF-centret, ska tillämpa alla förordningens bestämmelser om AI-system med hög risk på detta AI-system.

3 Målsättning

Syftet med de föreslagna ändringarna i den arbetssökandes serviceprocess är att få Arbetskraftsservicen att fungera bättre och förenkla serviceprocessen för arbetssökande så att stödet för jobbsökning kan inriktas ändamålsenligare och mer kundorienterat än nu. Målet är också att öka prövningsrätten i serviceprocessen och att stödja den arbetssökandes sysselsättning och utnyttjandet av digitaliseringen i den individuella servicen. Syftet med de ändringar som gäller jobbsökarprofiler är att förbättra matchningen mellan arbetsmöjligheter och arbetstagare och på så sätt främja sysselsättningen.

Syftet med ändringarna i påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa är att förtydliga och förenkla påföljderna och att genom den styrande effekten av hotet om förlust av arbetslöshetsförmåner effektivisera arbetssökandenas jobbsökning, deltagande i den serviceprocess som ordnas för dem samt deltagande i annan service som stöder jobbsökningen och främjandet av sysselsättningen.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

4.1.1 Föreslagna ändringar i serviceprocessen för arbetssökande

Inledande intervju

Tidsfristen för att ordna en inledande intervju förlängs från nuvarande fem vardagar till tio vardagar. Avsikten är att den inledande intervjun ska ordnas så snart som möjligt utan obefogat dröjsmål, dock senast tio vardagar efter registreringen som arbetssökande. På motsvarande sätt som i nuläget ska inledande intervjuer i regel ordnas på plats vid Arbetskraftsmyndighetens verksamhetsställe eller något annat serviceställe. Även andra kontaktsätt är möjliga av vägande skäl, men även då ska kontakten med myndigheten ske personligen och inte på något annat sätt, t.ex. i form av ett gruppmöte eller en webbenkät. Förslagen gör det möjligt att ordna en inledande intervju av god kvalitet inom den tidsfrist som anges i lagen och förpliktar myndigheterna att satsa på personliga möten, och främjar därmed målet om att satsa på den inledande kartläggningen och personlig kontakt.

Samtal om jobbsökning

Samtal om jobbsökning ska ordnas med tre månaders mellanrum för alla arbetslösa arbetssökande, arbetssökande som hotas av arbetslöshet och arbetssökande vars arbetsavtalsenliga arbetstid är högst 80 procent av arbetstiden för en heltidsanställd arbetstagare.

På motsvarande sätt som i nuläget kan samtalen ordnas på det sätt som med beaktande av den arbetssökandes servicebehov och av omständigheterna är mest ändamålsenligt. Också innehållet i samtalen motsvarar i huvudsak det nuvarande. Det centrala är en revidering av bedömningen av den arbetssökandes servicebehov och av den sysselsättningsplan som upprättas utifrån bedömningen. I bestämmelserna föreslås en ändring som betonar att bedömningen av servicebehovet ska vara aktuell. Vid fortsatt arbetslöshet säkerställer samtalen om jobbsökning att vars och ens situation granskas regelbundet och servicebehovet bedöms på nytt vid behov.

Kompletterande samtal om jobbsökning

Ordnandet av kompletterande samtal om jobbsökning ska i fortsättningen grunda sig på den arbetssökandes servicebehov. Enligt förslaget ska Arbetskraftsmyndigheten ordna kompletterande samtal om jobbsökning så att den arbetssökande får det stöd som han eller hon behöver för jobbsökningen och för att förutsättningarna för att få arbete ska förbättras.

Under tiden mellan den inledande intervjun och det första samtalet om jobbsökning ska Arbetskraftsmyndigheten ordna fem kompletterande samtal om jobbsökning. Till skillnad från den nuvarande regleringen föreslås det att myndigheten ska ha prövningsrätt i fråga om antalet samtal som ska ordnas, om det på grund av den arbetssökandes servicebehov är ändamålsenligt med ett annat antal än fem samtal i början av serviceprocessen.

Det föreslås dessutom att ett kompletterande samtal om jobbsökning ska ordnas också när det behövs på grund av en revidering av sysselsättningsplanen eller att jobbsökningsskyldighet föreläggs. På så sätt kan man undvika ett stort antal noggrant reglerade undantagssituationer, dock så att alla arbetssökandes ovannämnda ärenden ska skötas. Samtal ska också ordnas på begäran av den arbetssökande, om det inte är uppenbart onödigt.

I övrigt ska de undantag som gäller ordnande av samtal slopas, och antalet samtal om jobbsökning för arbetssökande i olika situationer ska bedömas av Arbetskraftsmyndigheten i enlighet med den prövningsrätt som föreskrivs i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice. Genom ändringarna ökas den sakkunnigas prövningsrätt och bestämmelserna om serviceprocessen lättas upp.

Det föreslås att de villkor som gäller innehållet i kompletterande samtal om jobbsökning och samtal om jobbsökning ska slås samman. Fokus i innehållet i de kompletterande samtalen om jobbsökning ska även i fortsättningen ligga på att stödja jobbsökningen utifrån bedömningen av den arbetssökandes servicebehov. Med stödande av jobbsökningen avses t.ex. att den arbetssökande får råd när det gäller att göra arbetsansökningar och att de arbetsmöjligheter som han eller hon kan söka presenteras. I denna proposition föreslås dessutom ändringar i skyldigheten att söka de jobb som anvisas av Arbetskraftsmyndigheten. Att den arbetssökande anvisas att söka dessa jobb är också en central del av det stöd för jobbsökningen som ges i samband med de kompletterande samtalen. Att man vid samtalen söker arbetsmöjligheter och anvisar personen att söka dem främjar individens möjligheter att få arbete och bidrar till att höja sysselsättningen.

Vid kompletterande samtal om jobbsökning kan man också på motsvarande sätt som i nuläget vid behov fortsätta utreda servicebehovet och hänvisa de arbetssökande till den service de behöver. Dessutom föreslås det att det vid samtalet också ska vara möjligt att revidera sysselsättningsplanen. Tillägget om revidering av planen hänför sig till de andra ändringar som föreslås i serviceprocessen i syfte att lätta upp regleringen.

Slopande av skriftliga påminnelser från Arbetskraftsmyndigheten och när en jobbsökning upphör att vara i kraft

Enligt förslaget upphävs i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice Arbetskraftsmyndighetens skyldighet att skriftligt påminna den arbetssökande om hur dennas förfarande påverkar förutsättningarna att få arbete och den eventuella rätten att få Arbetslöshetsförmån.

Jobbsökningen upphör att vara i kraft om den arbetssökande underlåter att inom den tid som Arbetskraftsmyndigheten har satt ut och på det sätt som myndigheten förutsätter vara i kontakt med myndigheten. Det förutsätts inte längre att förfarandet upprepas. Jobbsökningen kan inledas på nytt på motsvarande sätt som i nuläget.

I lagen om ordnande av Arbetskraftsservice ska också föreskrivas om Arbetskraftsmyndighetens skyldighet att informera den arbetssökande under jobbsökningen för att förhindra oavsiktliga försummelser från den arbetssökandes sida.

Sysselsättningsplanens innehåll

Bestämmelserna om sysselsättningsplanens innehåll kompletteras och preciseras. Sysselsättningsplanen ska i fortsättningen också innehålla bl.a. en eventuell grund för att inte förelägga jobbsökningsskyldighet. Dessutom ska det i planen ingå tidpunkter för kompletterande samtal om jobbsökning, eftersom processen inte längre ska vara schematisk.

Arbetsmöjligheter som anvisas av Arbetskraftsmyndigheten

Bestämmelser om förpliktande s.k. arbetserbjudanden finns i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Arbetskraftsmyndighetens arbetserbjudanden är förpliktande för den arbetssökande först när sex månader har förflutit från den inledande intervjun. Det föreslås att bestämmelserna ändras så att arbetserbjudanden blir förpliktande genast när Arbetslösheten börjar.

För att förtydliga regleringen föreskrivs det i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice om den arbetssökandes skyldighet att söka de jobb som anvisats av Arbetskraftsmyndigheten och i lagen om utkomstskydd för arbetslösa om hur försumelse av skyldigheten påverkar rätten att få

arbetslöshetsförmån. Dessutom förtydligas bestämmelserna i lagen om ordnande av arbetskraftsservice om arbetskraftsmyndighetens skyldighet att anvisa den arbetssökande att söka jobb, eftersom arbetsförmedling är arbetskraftsmyndighetens kärnuppgift.

Jobbsökningsskyldighet

I fråga om jobbsökningsskyldigheten föreslås det att regleringen förenklas och att vissa undantag ska slopas så att de omfattas av kriterierna för att minska den allmänna jobbsökningsskyldigheten. Detta gäller t.ex. deltidsanställda och personer som vet att deras jobbsökningssituation kommer att förändras mot det positiva, t.ex. att de ska börja arbeta.

Arbetskraftsmyndigheten ska även i fortsättningen sänka antalet arbetsmöjligheter som måste sökas, om myndigheten bedömer att det inte finns fyra sådana arbetsmöjligheter som den arbetssökande kan få. Vid bedömningen beaktas den arbetssökandes arbetserfarenhet, utbildning, övriga kompetens och arbetsförmåga samt eventuella skydd för yrkesskicklighet enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

De föreslagna bestämmelserna om situationer där jobbsökningsskyldighet inte föreläggs motsvarar i huvudsak nuläget. Också granskningsperioderna för jobbsökningsskyldigheten och huvudregeln att fyra arbetsmöjligheter ska sökas under granskningsperioden förblir oförändrade. Möjligheterna för partiellt arbetsföra arbetssökande som arbetar på deltid att ta emot annat samtidigt arbete ska dock beaktas.

Uppgifter som behandlas vid bedömning av servicebehovet

I lagen om ordnande av arbetskraftsservice och i lagen om inkomstdatasystemet (53/2018) föreslås ändringar som gör det möjligt att använda personens inkomstuppgifter vid bedömningen av servicebehovet. Förslagen gör det således också möjligt att utveckla ett digitalt verktyg som stöd för bedömningen.

4.1.2 Lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreslås de ändringar som följer av ändringen av lagen om ordnande av arbetskraftsservice och vissa ändringar av mindre betydelse som förtydligar lagen. Dessutom ska unga som saknar utbildning ha en större möjlighet än i nuläget att fullgöra sin skyldighet att söka studieplatser som en förutsättning för att få eller fortsätta få arbetslöshetsförmån, och de påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa som föreskrivs i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ska ändras.

Skyldighet att söka studieplats som en förutsättning för fortsatt arbetslöshetsförmån

Även om det allmänna målet är att styra unga uttryckligen till att avlägga examen, kan personen av olika orsaker vara förhindrad att söka till utbildning som leder till examen. För att förebygga marginalisering är det nödvändigt att dessa unga hänvisas till studier som lämpar sig för just dem.

Det föreslås att lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras så att skyldigheten att söka till utbildning kan fullgöras genom ansökan till utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv, om det har avtalats i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den. I praktiken förutsätter detta att den arbetssökande har en sådan sjukdom eller funktionsnedsättning som gör att han eller hon inte har möjlighet att övergå till examensinriktad

utbildning. Dessutom ska det i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den vara möjligt att i större utsträckning än för närvarande avtala om ansökan till annan utbildning än examensinriktad utbildning samt om en granskningstidpunkt för ansökan om studieplatser som avviker från huvudregeln.

Påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa

I lagen om ordnande av arbetskraftsservice föreskrivs det bl.a. om jobbsökningsskyldighet och om på vilka grunder den kvantitativa skyldigheten att söka arbete minskas eller inte föreläggas. Exempelvis den arbetssökandes arbetsförmåga beaktas i detta sammanhang. Också i övrigt görs den primära bedömningen av den arbetssökandes förmågor och vad som förutsätts av honom eller henne i samband med serviceprocessen när arbetskraftsmyndigheten tillsammans med den arbetssökande utarbetar en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den, när jobbsökningsskyldighet inkluderas i planen, när den arbetssökande anvisas att söka ett visst arbete samt när den arbetssökande erbjuds någon viss service.

När arbetskraftsmyndigheten förelägger den arbetssökande skyldigheter ska den också informera om hur underlåtenhet att vidta åtgärderna påverkar rätten att få arbetslöshetsförmån. En bestämmelse om arbetskraftsmyndighetens informationsskyldighet finns också i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, och bestämmelsen ska preciseras. Verkställandet utvecklas så att de arbetssökande, i stället för genom en skriftlig påminnelse som skickas efter en försummelse, informeras genom en påminnelse på förhand via sms om bl.a. kommande inledande intervjuer, samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning samt om att tidsfristen för ett anvisat jobb och åtgärder som avtalats i sysselsättningsplanen eller den plan som ersätter den närmar sig. Den arbetssökande ska på motsvarande sätt som i nuläget ha möjlighet att på förhand kontakta arbetskraftsmyndigheten och komma överens om t.ex. ändring av en mötestid, om han eller hon är förhindrad att infinna sig till en inledande intervju, ett samtal om jobbsökning eller ett kompletterande samtal om jobbsökning.

Prövning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa vid påförande av förmånpåföljder blir aktuellt först när den arbetssökande har försummat de åtgärder som förutsätts av honom eller henne. I lagen om utkomstskydd för arbetslösa finns också bestämmelser om s.k. giltiga orsaker på grund av vilka man kan låta bli att påföra en påföljd.

För närvarande föreläggs för förfarande i anslutning till jobbsökning och arbetskraftstjänster som kan anses arbetskraftspolitiskt klandervärt tider utan ersättning och skyldighet att vara i arbete gradvis. Det första klandervärda förfarandet under en granskningsperiod om ett år medför ingen påföljd. Om det förekommer två klandervärda förfaranden, förlorar den arbetssökande sin rätt till arbetslöshetsförmåner under sju kalenderdagar. För det tredje klandervärda förfarandet förloras arbetslöshetsförmånen under 14 kalenderdagar. En arbetssökande som en fjärde gång förfar klandervärt ska föreläggas skyldighet att vara i arbete i 12 kalenderveckor.

Det föreslås att den graderade påföljdshelheten ändras så att den arbetssökande förlorar sin rätt till arbetslöshetsförmåner vid den första försummelsen i anslutning till jobbsökning och arbetskraftsservice. Enligt förslaget är tiden utan ersättning i dessa fall sju kalenderdagar. Ändringen betonar den arbetssökandes eget ansvar för att aktivt söka arbete och delta i den serviceprocess och de tjänster som erbjuds honom eller henne.

Enligt förslaget ska påföljdshelheten bestå av två steg i stället för fyra. Om den arbetssökande fortsätter sitt förfarande, leder den andra försummelsen i anslutning till jobbsökning och arbetskraftsservice till en skyldighet att vara i arbete i sex kalenderveckor. I praktiken innebär

detta att den arbetssökande förlorar sin rätt till arbetslöshetsförmåner snabbare än för närvarande om han eller hon fortsätter med sitt arbetskraftspolitiskt klandervärda förfarande. Samtidigt har en arbetssökande som förlorat sin rätt till förmåner dock möjlighet att återställa rätten lättare än för närvarande, eftersom tiden för skyldigheten att vara i arbete förkortas till hälften jämfört med nuläget.

Även om den arbetssökande förlorar sin rätt till arbetslöshetsförmåner för viss tid redan på grund av den första försummelsen i anslutning till jobbsökning eller arbetskraftsservice, är påföljdshelheten på lagnivå fortfarande väsentligt lindrigare än de bestämmelser i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gällde vid ingången av maj 2022.¹¹ Fram till början av maj 2022 ledde den arbetssökandes första försummelse beroende på situationen till en tid utan ersättning på minst 15, minst 30 eller 60 dagar. Om den arbetssökandes försummelser upprepades under en granskningsperiod om ett halvt år, förelades den arbetssökande en skyldighet att vara i arbete i 12 kalenderveckor.

4.1.3 Föreslagna ändringar i fråga om jobbsökarprofiler och serviceplattformen

I propositionen föreslås en skyldighet för den som registrerar sig som arbetssökande att skapa och publicera en jobbsökarprofil som i regel inte innehåller namn på den nationella serviceplattformen. En arbetssökandes jobbsökarprofil ska innehålla sådana uppgifter om den arbetssökandes utbildning, arbetserfarenhet, övriga kompetenser och arbetsönskemål som är väsentliga med tanke på arbetssökningen och möjligheterna att få arbete. Dessutom föreslås det för arbetskraftsmyndigheten en ny uppgift att på serviceplattformen skapa och publicera en jobbsökarprofil om arbetssökande som inte själv skapar eller publicerar profilen inom utsatt tid. En person som inte har registrerat sig som arbetssökande kan även framöver frivilligt skapa och publicera en jobbsökarprofil.

Det föreslås att rätten för inloggade att på serviceplattformen söka och läsa publicerade jobbsökarprofiler som enskilda sökningar ska utvidgas så att denna rätt också gäller privata arbetsförmedlingsföretag.

I propositionen föreslås dessutom gemensamt personuppgiftsansvar för informationsresursen för jobbsökarprofiler, möjlighet för den som är registrerad i informationsresursen att själv lämna ut uppgifter om sin jobbsökarprofil till andra aktörer, användarrättigheter till serviceplattformen för anställda hos UF-centret och arbetskraftsmyndigheten samt assisterande automatisering vid skapandet av jobbsökarprofiler.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Totalt sett minskar de föreslagna ändringarna den offentliga ekonomins utgifter med uppskattningsvis cirka 16 miljoner euro per år. Dessutom stärker ändringarna sysselsättningen med uppskattningsvis cirka 100–700 sysselsatta. Sysselsättningseffekten minskar utgifterna inom de offentliga finanserna med uppskattningsvis cirka 2,5–16,8 miljoner euro per år.

¹¹ Här har man inte beaktat de ändringar som samtidigt trädde i kraft i fråga om serviceprocessen för arbetssökande och jobbsökningsskyldigheten.

De föreslagna ändringarna förutsätter dessutom ändringar i arbets- och näringsförvaltningens riksomfattande informationssystemtjänster. Detta medför kostnader av engångsnatur på uppskattningsvis cirka 3,8–3,9 miljoner euro. Den sms-påminnelse som tas i bruk medför dessutom årliga kostnader på uppskattningsvis cirka 260 000 euro för staten.

4.2.1.1 Konsekvenser för de offentliga finanserna och sysselsättningen

Ändringarna i serviceprocessen och tjänsterna för arbetssökande minskar utgifterna inom de offentliga finanserna med uppskattningsvis cirka 1,08 miljoner euro per år. Besparingen hänförs till moment 28.90.30 Statsandel för kommunal basservice under finansministeriets huvudtitel. Dessa ändringar bedöms påverka sysselsättningen neutralt eller negativt med högst 600 sysselsatta. Sysselsättningseffekten uppskattas öka utgifterna inom de offentliga finanserna med högst 14,7 miljoner euro.

De ändringar som gäller påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa minskar utgifterna inom de offentliga finanserna med uppskattningsvis cirka 14,9 miljoner euro per år. I uppskattningen har man beaktat utgifterna för utkomstskydd för arbetslösa, bostadsbidrag och utkomststöd samt skatteintäkterna i anslutning till utkomstskyddet för arbetslösa. Utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa beräknas minska med cirka 51,4 miljoner euro, vilket minskar skatteintäkterna med cirka 12,4 miljoner euro.

Besparingen till följd av ändringarna av påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa fördelas under social- och hälsovårdsministeriets huvudtitel så att uppskattningsvis cirka 10,8 miljoner euro per år riktas till moment 33.20.50 Statsandel till förtjänstskyddet inom arbetslöshetsförmånerna (förslagsanslag) och uppskattningsvis cirka 17,3 miljoner euro till moment 33.20.52 Statsandel till grundskyddet inom arbetslöshetsförmånerna (förslagsanslag). Besparingen riktas förutom till staten även till kommunerna, Sysselsättningsfonden och arbetslöshetskassorna. På grund av ändringarna ökar utgifterna under moment 33.10.54 Bostadsbidrag med uppskattningsvis cirka 2,3 miljoner euro per år och under moment 33.10.57 Utkomststöd med uppskattningsvis cirka 21,8 miljoner euro per år.

De ändringar som gäller påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa stärker sysselsättningen med uppskattningsvis cirka 700 sysselsatta. Ökningen av sysselsättningen minskar utgifterna inom de offentliga finanserna med uppskattningsvis cirka 16,8 miljoner euro per år.

Kostnaderna för ändringar i informationssystemen beräknas uppgå till sammanlagt cirka 3 870 000 euro under arbets- och näringsministeriets huvudtitel. Av kostnaderna hänförs sig 2 miljoner euro till moment 32.01.10 Utveckling av digitaliseringen (reservationsanslag). Av kostnaderna täcks 2 miljoner euro genom en anslagsöverföring från moment 32.30.51 Offentlig arbetskrafts- och företagsservice (reservationsanslag 2 år). Den sms-påminnelse som tas i bruk medför dessutom årliga kostnader på uppskattningsvis cirka 260 000 euro för staten.

I synnerhet bedömningarna av påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa är förenade med betydande reservationer och osäkerhetsfaktorer bl.a. när det gäller förändringen i de s.k. påföljdsriskerna. Osäkerhetsfaktorerna beskrivs närmare nedan.

Serviceprocess och tjänster för arbetssökande

I bedömningen av sysselsättningskonsekvenserna är de mest centrala ändringarna som föreslås i propositionen genomförandet av samtal om jobbsökning, tillämpningen av arbetserbjudanden

och publiceringen av arbetssökandes jobbsökarprofiler. Dessutom kan också andra föreslagna ändringar få konsekvenser för sysselsättningen.

Empiriskt statistik- och mikromaterial samt forskningslitteratur ger vid handen att sysselsättningskonsekvenserna av reformens centrala delar är följande:

- större prövningsrätt i fråga om kompletterande samtal om jobbsökning: variationsintervall -4 600–0, mest sannolikt cirka -1 800
- förlängd tidsfrist för inledande intervjuer: inga sysselsättningskonsekvenser
- skyldighet att söka jobb som erbjuds och ändrat antal erbjudanden: 100–200
- omfattande publicering av jobbsökarprofiler: 1250–2500
- ändringar som gäller påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa: variationsintervall -600–2 400, mest sannolikt cirka 700

Konsekvenserna uppskattas i en normal konjunktur uppkomma under loppet av några år och kan också bli positivare med tiden, om Arbetskraftsmyndigheterna lär sig att rikta in de kompletterande samtalen om jobbsökning på ett verkningsfullt sätt, om kvaliteten på uppgifterna i jobbsökarprofilerna förbättras och om fler arbetserbjudanden skickas i synnerhet till mindre aktiva arbetssökande. Särskilt kvaliteten på uppgifterna i profilerna och ett ökat utnyttjande av arbetserbjudanden kan få en allt större kombinationseffekt med tiden. När kompletterande samtal om jobbsökning inte längre ordnas så ofta torde effekten i inledningsskedet bli negativ, men kompenseras åtminstone delvis av de övriga positiva konsekvenserna av reformen.

Reformens totala konsekvenser för sysselsättningen uppskattas vara -3 850–5 100, dvs. mest sannolikt 100–700. Effekten utvecklas under några år efter ikraftträdandet inom ramen för detta variationsintervall.

Uppskattningen är förenad med osäkerhet som beskrivs nedan för varje element av reformen. Den samlade bedömningen är också förenad med osäkerhet som har att göra med växelverkan mellan reformens olika element och hur de genomförs. Den största osäkerheten gäller genomförandet av kompletterande samtal om jobbsökning.

Större prövningsrätt i fråga om kompletterande samtal om jobbsökning

Litteraturen visar att stöd för jobbsökning har positiva sysselsättningskonsekvenser för målgruppen, men också betydande substitutionseffekter (se t.ex. Alasalmi, m.fl. 2020; Huuskonen, 2023, Card, m.fl. 2018; Vooren, m.fl. 2019; Martin, 2015¹²). Periodiska intervjuer,

¹² ¹² **Alasalmi**, J.; Busk, H.; Kauhanen, A.; Leinonen, T.; Solvieva, S.; Valkonen, T. & Viikari-Juntura, E. (2020). Työpolitiikka ja työllisyysaste: tutkimukseen perustuvia johtopäätöksiä. Statsrådets publikationsserie för utrednings- och forskningsverksamhet 2020:33. **Huuskonen**, J. (2023). The impact of periodic interviews on unemployment duration: Evidence from the 2017 Finnish reform. Labour, 2023;37:468-490. **Card**, D., Kluve, J. och Weber, A. (2018). What works? A meta-analysis of recent active labor market program evaluations. Journal of the European Economic Association, 16(3), 894-931. **Vooren**, M., Haelermans, C., Groot, W. och Maassen van den Brink, H. (2019). The

cv-rådgivning och hjälp med jobbsökning har alltså en inverkan på vilka som får jobb, men inte nödvändigtvis lika starkt på den totala sysselsättningsnivån. I Sverige ökade sysselsättningen bland dem som får intensifierat stöd för jobbsökning med totalt 1,8 procentenheter under kvartalet, men sysselsättningsnivån i kontrollgruppen minskade med 1,5 procentenheter. Den totala effekten är cirka 0,25 procentenheter eller 0,7 procent (Cheung m.fl., 2019).

I studien av Cheung m.fl.¹³ utreddes också mekanismerna för stöd för jobbsökning. Ett större antal periodiska intervjuer ökade inte anvisandet av arbetssökande till utbildningar och påverkade inte heller jobbsökningskanalerna (öppna ansökningar m.fl.). Intensifierade periodiska intervjuer fick däremot tjänstemännen att utarbeta 25 procent fler förpliktande arbetserbjudanden och 5 procent fler andra arbetserbjudanden, vilket ledde till att antalet arbetsansökningar från kunder som deltog i programmet ökade i nästan samma proportion. Införandet av den nordiska modellen för arbetskraftsservice i Finland gjorde att förpliktande arbetserbjudanden frångicks nästan helt och ersattes med en skyldighet att söka jobb på egen hand. Effekterna av periodiska intervjuer kan därmed variera beroende på systemets övriga regler och mål. Arni och Schiprowski¹⁴ analyserade data från Schweiz och observerade att jobbsökningskrav som är mer omfattande än den arbetssökandes självständiga jobbsökning betydligt ökar chanserna att hitta ett jobb. Tills vidare finns det dock ingen forskning om arbetserbjudandenas effektivitet jämfört med hur effektiv jobbsökningsskyldigheten är. Till skillnad från den svenska studien av Cheung m.fl. konstaterades det i den finländska studien att ökningen av de periodiska intervjuerna 2017 hade en effekt på deltagandet i arbetskraftsservice (Huuskonen, 2023). Enligt den finländska studien (Huuskonen, 2023) förbättrade intervjuerna särskilt sysselsättningen bland mindre utbildade och unga, vilkas jobbsökningsfärdigheter kan antas vara svagare än genomsnittet. Många arbetssökande berättade att intervjuerna ökade motivationen och stödde jobbsökningen (Valtakari m.fl., 2019, se även Sundvall & Härmälä, 2016¹⁵). En studie som granskade de serviceavbrott som nedläggningarna av arbetskraftsbyråer 2013 orsakade fann att möten som ordnas på plats är effektivare än tjänster som tillhandahålls via nätet (Vehkasalo, 2020¹⁶).

Enligt den svenska studien (Cheung m.fl., 2019) verkade periodiska intervjuer däremot inte ha någon övervakningseffekt i fråga om försummelser av jobbsökningen, även om de arbetssökande som ingick i det intensifierade intervjuprogrammet oftare påfördes påföljder för

effectiveness of active labor market policies: A meta-analysis. *Journal of Economic Surveys*, 33(1), 125-149. **Martin**, J. P. (2015); Activation and active labour market policies in OECD countries: stylised facts and evidence on their effectiveness.

<https://izajolp.springeropen.com/articles/10.1186/s40173-015-0032-y>

¹³ Cheung, M; Egebark, J; Forslund, A; Laun, L; Rödin, M; Vikström, J. (2019); Experimental evidence on displacement effects and mechanisms. IFAU working paper 2019:25

<https://www.ifau.se/en/Research/Publications/Working-papers/2019/does-job-search-assistance-reduce-unemployment-experimental-evidence-on-displacement-effects-and-mechanisms/>

¹⁴ Arni, P; Schiprowski, A. (2015); The effects of binding and non-binding job search requirements. *The Effects of Binding and Non-Binding Job Search Requirements*

¹⁵ Valtakari, M.; Arnkil, R.; Eskelinen, J.; Kesä, M.; Mayer, M.; Nyman, J.; & Ålander, T. (2019). Utvärdering av periodiska intervjuer med arbetslösa Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 2019:26 samt Sundvall, S. och Härmälä, K. (2016). Tuloksellista työnvälitystä aktiivisella yhteydenpidolla: Analyysi kolmen Uudenmaan te-toimiston työnvälityskokeilun tuloksista.

¹⁶ Vehkasalo, V. (2020). Effects of face-to-face counselling on unemployment rate and duration: evidence from a Public Employment Service reform. *Journal for Labour Market Research* (2020)54:11.

att inte ha deltagit i en intervju (eftersom de hade fler intervjuer). Effekten torde dock även i detta fall vara beroende av detaljerna i systemet. I Irland försämrade periodiska intervjuer deltagarnas sysselsättning, och enligt intervjuerna förekom det tillfälliga avbrott i övervakningen och påföljderna (McGuinness, m.fl. 2013). I Finland är uppföljningen av jobbsökningen för närvarande i hög grad automatiserad: de arbetssökande rapporterar om fullgörande av jobbsökningsskyldigheten via en nätapplikation och en begäran om utredning bildas automatiskt i informationssystemet om de arbetssökande inte meddelar att de har sökt det antal jobb som krävs. Därmed torde periodiska intervjuer ha en mer begränsad övervakande funktion än i många andra länder.

Propositionen ger Arbetskraftsmyndigheterna större prövningsrätt när det gäller att ordna kompletterande samtal om jobbsökning. Därmed kan Arbetskraftsmyndigheten ordna färre kompletterande samtal om jobbsökning för arbetssökande som behöver mindre service. I 2017 års reform ökade den minskade prövningsrätten både antalet samtal om jobbsökning och sysselsättningen (Huuskonen, 2023)¹⁷, så det är sannolikt att en utökad prövningsrätt skulle minska antalet samtal. I propositionen ingår dessutom en nedskärning av anslagen till sysselsättningsområdena med 1,08 miljoner euro, vilket innebär att intervjuarresurserna minskar med 18 årsverken, dvs. med 0,5 procent. De ändringar som föreslås i propositionen minskar dock Arbetskraftsmyndigheternas uppgifter med i genomsnitt motsvarande 1,08 miljoner euro jämfört med nuläget. Trots minskade resurser har man således beaktat genomförandet av den kommunala finansieringsprincipen och att Arbetskraftsmyndigheterna har tillräckliga resurser för att genomföra de föreslagna ändringarna. I yttersta fall ordnas inga kompletterande samtal om jobbsökning över huvud taget, och de arbetssökande intervjuas endast med tre månaders mellanrum vid de egentliga samtalen om jobbsökning. Detta anses dock inte vara sannolikt i fråga om alla arbetssökande och inte heller förenligt med målen för propositionen.

Av detta och av genomförandet av den nuvarande modellen för Arbetskraftsservice (Tabell 1) kan man härleda en övre och en nedre gräns för förändringen i antalet intervjuer. Den övre gränsen bestäms av den gällande lagstiftningen, dvs. sysselsättningsområdena kan öka antalet kompletterande intervjuer till den nivå som den gällande lagstiftningen förutsätter. Om de kompletterande samtalen om jobbsökning upphör helt, skulle det innebära att målnivån faller från 1,1 miljoner samtal till cirka 0,5 miljoner samtal, dvs. 49 procent av det målsatta antalet enligt den gällande lagstiftningen (se Tabell 1). Den verkliga förändringen ligger någonstans mellan de föreslagna övre och nedre gränserna.

I konsekvensbedömningen¹⁸ i regeringens proposition (RP 167/2021 rd) om den gällande regleringen uppskattades sysselsättningseffekten av de fem kompletterande samtal om jobbsökning som ordnas i början av jobbsökningen och det påföljande samtalet om jobbsökning till +8 900 sysselsatta utifrån siffrorna för 2019. Ändringen innebär att inget förändras i målnivån vid den övre gränsen, och sysselsättningseffekten är alltså noll. Vid den nedre gränsen upphör de kompletterande samtalen om jobbsökning helt, och då minskar det målsatta antalet intervjuer till 61 procent av det nuvarande målet mätt i antalet intervjuminuter. Sysselsättningseffekten minskar i motsvarande mån med 3 500 personer. Den verkliga

¹⁷ Huuskonen, J. (2023) The impact of periodic interviews on unemployment duration: Evidence from the 2017 Finnish reform. *LABOUR*, 37(3), 468–490. Available from: <https://doi.org/10.1111/lab.12245>

¹⁸ P 167/2021. Dessutom -1 200 då förpliktande arbetserbjudanden ersätts med jobbsökningsskyldighet och +2 200 för påföljdssystemet.

sysselsättningseffekten ligger någonstans mellan den övre gränsen (+0) och den nedre gränsen (-3 500). Effekten bedöms ligga något under medeltalet för den övre och nedre gränsen, vilket betyder att sysselsättningen minskar med 1 800 personer på grund av de föreslagna ändringarna.

Alternativt kan man använda Huuskonens¹⁹ resultat om reformen 2017, där det föreskrevs att samtalen om jobbsökning ska ordnas med tre månaders mellanrum. När man tillämpar dessa resultat kan man uppskatta att cirka 2 300 årsverken går förlorade på grund av fördröjd sysselsättning om målnivån minskar med 26 procent²⁰, vilket är i samma storleksklass som den ovan beskrivna uppskattningen som bygger på gamla beräkningar.

Det bör noteras att antalet intervjuer även vid den nedre gränsen för propositionens mål (528 000) överstiger de resurser som för närvarande används för intervjuer (477 000). Detta innebär att sysselsättningsområdena behöver öka sina intervjuresurser i viss mån för att kunna uppnå den servicenivå som den föreslagna regleringen förutsätter. Vid beräkningen av sysselsättningseffekten ansågs det ändamålsenligt att i stället för det nuvarande utfallet jämföra det nuvarande målet med det mål som den nya lagändringen medför. Bedömningen av sysselsättningseffekten inkluderar därmed antagandet att förhållandet mellan mål och utfall förblir oförändrat.

Tabell 1 Målsatta antal och utfall för intervjuer enligt den nuvarande modellen för jobbsökning (perioder som inletts 2023 under de första 8 månaderna av jobbsökningen (1.1.2023-30.8.2024), exklusive kunder som återkommer under en tid kortare än 6 månader).

	Samtal totalt	Utfall (medelt.)	Intervju-arbetstid (min.)	Utfall (min.)
Nuvarande mål (=propositionens övre gräns)	1 084 000	100 %	42 280 000	100 %
Inledande intervjuer	368 000	100 %	18 400 000	100 %
Kompletterande	556 000	100 %	16 680 000	100 %
Samtal om jobbsökning	160 000	100 %	7 200 000	100 %
Utfall i nuläget	477 000	44 %	20 835 000	49 %
Inledande intervjuer	246 000	67 %	12 300 000	67 %
Kompletterande	124 000	22 %	3 720 000	22 %
Samtal om jobbsökning	107 000	67 %	4 815 000	67 %
Mål nedre gräns (RP om utveckling av arbetskraftsservicen)	528 000	49 %	25 600 000	61 %

¹⁹ Huuskonen, J. (2023). Essays on the Role of Public Employment Services in Labour Market Matching. JYU Dissertations 681.

²⁰ Utifrån Huuskonens (2023) resultat höjer en ökning på 10 procent i intervjusannolikheten den månatliga sysselsättningsrisken med 3,1 procent. Därmed sänker den effekt av propositionen på antalet intervjuminituter som beskrivs i Tabell 1 målnivån med 30 procent (8 900 --> 7 200), vilket innebär att den månatliga sysselsättningsrisken förändras med 9 procent ($1/12=0,66$ procent på årsnivå). I relation till nivån av förmånsdagar 2023 (76,5 mn) innebär det en minskning på cirka 2 300 årsverken). I Huuskonens resultat beaktas undanträngningseffekterna.

Inledande intervjuer	368 000	100 %	18 400 000	100 %
Kompletterande	0	0 %	0	0 %
Samtal om jobsökning	160 000	100 %	7 200 000	100 %
	Sysselsättnin gseffekt (2019 års nivå)	% Av nuvarande mål (min.)	Förändring (=sysselsätt ningseffekt)	
Sysselsättningseffekt				
Nuvarande mål (RP 167/2021)	8 900			
Övre gräns för ändring av målet	8 900	100 %	0	
Nedre gräns för ändring av målet	5 400	61 %	-3 500	
Förmodad förändring	7 200	70 %	-1 800	

När prövningsrätten ökar innebär det också att de nuvarande resurserna kan inriktas på ett annat sätt. I nuläget har kompletterande samtal om jobsökning ordnats nästan lika ofta för kunder inom olika servicelinjer. När prövningsrätten ökar kan Arbetskraftsmyndigheten inrikta de befintliga resurserna på de kategorier av arbetssökande där intervjuerna har störst effekt.

Cheung m.fl.²¹ (se även Card, Kluve & Webers metaanalys²²) rapporterar att periodiska intervjuer hade störst effekt bland kunder som är födda utanför Västeuropa och har en längre arbetslöshetshistoria, medan en intensiv intervjufrekvens för sökande med en kortare arbetslöshetshistoria minskade sysselsättningseffekten i den kategorin. Intervjuresurserna kan användas effektivare om intervjuerna inriktas optimalt, men för närvarande ordnas så få intervjuer att det efter de lagstadgade intervjuerna inte längre finns resurser kvar för att rikta in kompletterande samtal om jobbsökning. Det finns inte heller fog för att anta att betydligt större resurser sätts in för intervjuer om prövningsrätten ökar. Därmed bedöms en förbättrad effektivitet till följd av inriktningen av intervjuer inte ge någon sysselsättningseffekt.

Periodiska intervjuer kan också ha betydelse för att stödja övervakningen av jobbsökningsskyldigheterna (se forskningslitteraturen i början av stycket). Eftersom uppföljningen av jobbsökningsskyldigheten är i hög grad automatiserad i det nuvarande systemet (begäran om utredning skapas automatiskt i systemet om de arbetssökande inte rapporterar om sökta jobb), förväntas det inte att prövningsrätten i fråga om kompletterande samtal om jobbsökning försvagar övervakningen i någon betydande grad.

Förlängd tidsfrist för inledande intervjuer

²¹ Cheung, Maria; Egebark, Johan; Forslund, Anders; Laun, Lisa; Rödin, Magnus; Vikström, Johan (2019); Experimental evidence on displacement effects and mechanisms. IFAU working paper 2019:25 <https://www.ifau.se/en/Research/Publications/Working-papers/2019/does-job-search-assistance-reduce-unemployment-experimental-evidence-on-displacement-effects-and-mechanisms/>

²² I sin metaanalys Card&Kluve (What works? A Meta analysis of recent active labor market program evaluations, Journal of the European Economic Association, 2018, 16(3):894–931) rapporterar de att utsatta arbetssökande hade större nytta av stöd för jobbsökning än andra arbetslösa. Även hos Card och Kluve var effekten 2,5-faldig ($0,037/0,0148=2,5$, nästan samma som i Cheungs studie). Också enligt en studie med material från Finland (Huuskonen, 2023) förbättrade periodiska intervjuer i reformen 2017 sysselsättningen mest bland mindre utbildade och personer som avlagt examen i servicebranschen, och rentav fördröjde sysselsättningen bland högutbildade (men också invandrare) (då undanträngningseffekterna beaktades). Men det finns också studier med annorlunda resultat. I Spanien, i motsats till Sverige (Arranz & García-Serrano. You'll never seek alone: The impact of active labour market policies on finding a job. Journal for Labour Market Research (2024)58:20), observerade forskarna att vägledning vid jobbsökningen under en uppföljningsperiod på 3 månader påverkade sysselsättningen mer bland högre utbildade, medelålders (jämfört med unga eller äldre) arbetssökande som varit arbetslösa och fått förmåner en kortare tid. Också i Australien minskade jobbsökningsrapportering (16 jobb/mån.) arbetslösheten mer bland arbetssökande utan arbetslöshetshistoria än bland arbetssökande med lång arbetslöshetshistoria (+3,5 vs. 1,4) (Borland, 2004). Också denna intervention inriktades i regel på arbetssökande med en bra ställning: nya arbetssökande som hade varit i arbete under de föregående 12 månaderna. I studier av unga arbetssökande förbättrade en intensifierad aktivering och övervakning samt ökade påföljder sysselsättningen bland unga som stod närmast arbetsmarknaden i Sverige och i Norge. Unga med fler sysselsättningshinder gynnades inte av programmen under en ettårig uppföljningsperiod (Hall m.fl., 2022; Dahl & Hernes, 2023). Skillnaderna mellan resultaten torde särskilt bero på att få studier har lyckats ta hänsyn till jobbsökningsprogrammets undanträngningseffekter, som kan variera mycket mellan olika grupper (t.ex. i Cheungs studie var bruttoeffekten för män dubbelt så stor som för kvinnor, men efter att undanträngningseffekterna beaktats var nettoeffekten mindre än för kvinnorna).

En förlängd tidsfrist ger i teorin en möjlighet till effektivare resursanvändning om de inledande intervjuerna i första hand inriktas på de arbetssökande som förväntas vara arbetslösa längre. År 2023 upphörde 15 000 av de arbetslösas jobbsökningar inom en vecka, medan 42 000 jobbsökningar varade i 1–2 veckor. Om man tillförlitligt skulle kunna bedöma arbetslöshetens förväntade längd när jobbsökningen inleds skulle det löna sig att inte ordna dessa 57 000 intervjuer, och i stället satsa resurserna på de kunder som har större nytta av kundarbetet.

I nuläget genomförs dock endast 24 procent av de inledande intervjuerna inom de första fem dagarna, och därför kan man inte anta att denna besparing realiseras fullt ut. Om man antar att intervjuer har hunnit ordnas med 24 procent av dessa 15 000 personer som får arbete under den första veckan innebär det 3 600 ”onödiga” intervjuer som för en större effekt hade kunnat inriktas på andra grupper. I praktiken är det i det nuvarande informationssystemet svårt att göra tillförlitliga uppskattningar av arbetslöshetens längd, och därmed antas ändringen inte ha några sysselsättningskonsekvenser.

Jobb som arbetskraftsmyndigheten anvisar en arbetssökande att söka

Propositionen har också konsekvenser för användningen av jobb som arbetskraftsmyndigheten anvisar en arbetssökande att söka, dvs. s.k. arbetserbjudanden. I reformen görs alla arbetserbjudanden förpliktande igen. Dessutom minskar de inte den övriga jobbsökningsskyldigheten, utan utgör ett tillägg till den.

Tidigare empiriska forskningsresultat som gäller Finland visar enbart positiva effekter av arbetserbjudanden. Huuskonen²³ har undersökt hur arbetserbjudanden påverkar tillsättandet av lediga jobb. Han observerade att fler jobb tillsattes i de områden där antalet arbetserbjudanden ökade mest. Samtidigt verkade erbjudandenas kvalitet och effekt minska med ökande volymer. Huuskonen har också undersökt effekterna av en ökning av antalet intervjuer med sökande. En ökad sannolikhet för intervjuer konstaterades öka sysselsättningen. Med stöd av tidigare resultat försämrar ett ökat antal arbetserbjudanden visserligen deras relativa effektivitet, men de är fortfarande den offentliga arbetsförmedlingens effektivaste sätt att tillsätta lediga jobb^{24,25}. Dustmann m.fl.²⁶ observerar att de som fått arbete med hjälp av arbetserbjudanden (referral) har högre löner och mer sällan byter arbetsplats. Effekten är särskilt stark i början av anställningen och avtar med tiden.

²³ Huuskonen, Jussi (2023); Essays on the role of public employment services in labour market matching. University of Jyväskylä, JYU dissertations 681

https://converis.jyu.fi/converis/portal/detail/Publication/184851963?lang=fi_FI

²⁴ Räisänen, Heikki (2016); Saavutettiin kylläntymispiste? Työtarjousten lisätyn käytön vaikutus avointen työpaikkojen täyttöön ja rekrytoinnin kestoon vuonna 2015. TEM-analyyseja 70/2016, työ- ja elinkeinoministeriö, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-106-7>

²⁵ Räisänen, Heikki ; Järvelä, Simo (2014); Työtarjousten käytön lisäys – vuoden 2014 politiikkamuutoksen arviointia. TEM-analyyseja 61/2014, työ- ja elinkeinoministeriö <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-227-838-8>

²⁶ Dustmann, Christian; Glitz, Albrecht; Schonberg, Uta; Brücker, Herbert (2015); Referral-based job search networks. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-951-6>

När den nuvarande modellen för arbetskraftsservice trädde i kraft 2022 minskade antalet arbetserbjudanden. Den primära orsaken har varit att en kvantitativ jobbsökningsskyldighet infördes för arbetssökande.

År 2021 innan reformen trädde i kraft gjordes arbetserbjudanden för cirka var tredje platsannonser. Under 2023 då reformen var i kraft gjordes erbjudanden för två av hundra platsannonser. Dessa siffror har beräknats i förhållande till det totala antalet platsannonser. I praktiken inriktas flera arbetserbjudanden ofta på en och samma platsannonser och omfattar därför inte så många platsannonser.

Nivåer för risken att få ett arbetserbjudande vid kortvarig arbetslöshet har beräknats utgående från UF-centrets material om förpliktande arbetserbjudanden och överskridande av gränserna till 1–6 månaders arbetslöshet. Arbetserbjudandena ökade när gränsen på sex månaders arbetslöshet räknat från den inledande intervjun överskreds. Sannolikheten för en arbetssökande att få ett arbetserbjudande ökar med 1,8 procentenheter vid 6 månader, då det blir förpliktande att söka arbete som erbjuds. Man kan anta att denna förändring avspeglar arbetskraftsmyndighetens förändrade incitament att ge arbetserbjudanden. Om man antar att tillämpningen av arbetserbjudanden ökar med 1,8 procent under arbetslöshetsperioder som är kortare än 6 månader till följd av att erbjudandena blir förpliktande, blir antalet arbetserbjudanden 2,1-faldigt jämfört med nivån 2023.

Antalet arbetserbjudanden kan alltså öka till en nivå på cirka 20 700. Det innebär en ökning på totalt cirka 10 800 arbetserbjudanden. För den förändringen kan man uppskatta en sysselsättningseffekt.

Då uppskattas tillvaratagandet av jobbets sysselsättningspotential genom effektiviserad rekrytering. Ansatsen fokuserar på tillsättandet av jobb²⁷, inte på de arbetssökandes sannolikhet att få arbete.

Som utgångspunkt för effektberäkningen kan man ta inflödet av nya lediga jobb 2023, som var totalt 828 998 st. Dessa jobb var lediga i genomsnitt i 32 dagar. När man omvandlar siffrorna ovan till månadsnivå²⁸ kan man beräkna jobbreserven: $69\,083 \times 1,049 = 72\,468$. När den tid som jobben är lediga effektiviseras, tas alltså jobbreservens sysselsättningspotential tillvara.

²⁷ Arbetserbjudandenas effekter på hur snabbt jobben tillsätts beräknades för olika kategorier av jobb (alla, jobb utan ansökningstid, endast lönearbete). Dessutom togs modeller fram för rekryteringstiderna. Beräkningarna gjordes med Cox regressionsmodeller, och samma förklarande kovariater (kommuntyp, arbetstid, arbetets varaktighet och arbetsgivarens personalantal) användes i alla modeller. Först beräknades de genomsnittliga effekterna, som beskriver den genomsnittliga skillnaden i effektivitet mellan tillsättande via arbetserbjudanden och annat tillsättande när det gäller hur snabbt ett jobb tillsätts. Dessa modeller anger ett riskförhållande för att en plats ska tillsättas genom ett arbetserbjudande under följande dag. En närmare analys gjordes genom att använda tillsättningsstegen i modellerna som stratifieringsvariabler och granska fördelningseffekterna vid 1, 8, 15, 25, 35, 50, 75 och 100 dagar. Modellresultaten ger olika effekter för olika typer av arbetsplatser, och de tillämpas i beräkningarna av sysselsättningseffekter.

²⁸ $(828\,998/32=25\,906,25 \text{ ja } 32/30,5=1,049)$

Effekten gäller dock inte hela reserven, utan endast den andel som berörs av det ökade antalet arbetserbjudanden. Den andel som berörs av det ökade antalet arbetserbjudanden kan beräknas på följande sätt: $(10\,800/12) \times 1,049 = 944$.

Effekten av tillsättandet genom arbetserbjudanden beräknas enligt den genomsnittliga nivån för alla lediga jobbs lägsta varaktighet mellan 1 och 100 dagar, 20 procent.²⁹ Då förkortar tillsättandet genom arbetserbjudanden den genomsnittliga tiden som ett jobb är ledigt med 20 procent, dvs. 6,4 dagar³⁰. Då blir jobbreserven med det ökade tillsättandet genom arbetserbjudanden: $(10\,800/12) \times (25,6/32) = 755$. Därmed är effekten av det ökade antalet arbetserbjudanden: $944 - 755 = 189$.

Eftersom arbetserbjudandena är kraftigt inriktade på jobb utan ansökningstid (2023 gällde på platsannonsernivå 85 % av tillsättningarna genom arbetserbjudanden jobb som saknade ansökningstid³¹, trots att dessa jobb endast utgjorde 4,4 % av alla jobb), blir beräkningsunderlaget bättre om man utesluter jobb med ansökningstid. Då var den genomsnittliga effekten för hela fördelningsområdet fram till 100 dagar 48 procent. Om analysen avgränsas till endast lönearbete är effekten bara 12 procent. Den övre gränsen är en effektivitetsökning på 48 procent beräknad utan jobb med ansökningstid, och effekten är då 450. Om man gör beräkningen med endast lönearbete blir effekten drygt 110 personer. Det beräknade tillvaratagandet av sysselsättningspotential till följd av att jobben tillsätts effektivare ligger mellan drygt 100 och 450 personer. Den övre gränsen är orealistisk, eftersom arbetet av olika skäl inte alltid inleds tidigare bara för att jobbet tillsätts snabbare. Det här beror t.ex. på uppsägningstider och andra arrangemang som innebär att den person som väljs inte genast kan börja arbeta, men kan också bero på arbetsgivaren.

Tabell 2 Effekter av ett ökat antal arbetserbjudanden

utgångsläge:	inflöde	tid som jobbet är ledigt, mån.	reserv	
de ökade arbetserbjudandenas andel	10 800	1,049	944	
efter ökningen av arbetserbjudanden:	inflöde	tid som jobbet är ledigt, mån.	reserv	effekt
alla jobb	10 800	0,84	755	189
exkl. jobb med ansökningstid	10 800	0,55	491	453
endast lönearbete	10 800	0,92	831	113

När fler jobb tillsätts genom arbetserbjudanden är effekten positiv, men kvantitativt relativt liten, vilket beror på att ökningen av arbetserbjudanden är relativt liten i förhållande till den totala volymen av jobb. En konservativ bedömning är att sysselsättningen ökar med 100–knapp 200 personer genom denna ökning av antalet arbetserbjudanden. Andelen lediga jobb, dvs.

²⁹ Modellresultaten tolkas här konservativt som en effekt vid den nedre gränsen.

³⁰ $(=32-(0,8 \times 32)=6,4)$

³¹ Ett jobb med ansökningstid betyder ett jobb som är ledigt under en viss tid som angetts på förhand.

andelen av den potentiella sysselsättningsreserven som tas tillvara med hjälp av arbetserbjudanden kan tolkas som en sysselsättningseffekt och uttryckas som antal personer.

En osäkerhet behäftad med beräkningens dataunderlag är att det endast finns tillgänglig uppföljningsinformation om arbetserbjudanden till arbetssökande som har ett datum för den inledande intervjun antecknat i servicesystemet. Dessutom finns ingen information i arbetsförmedlingens statistiksystem om när gränserna för jobbsökningens varaktighet har överskridits, och därför har överskridningar av gränserna för arbetslöshetsperiodernas varaktighet använts i stället.

Efter att arbetserbjudandena delvis blev icke-förpliktande 2022 har meddelanden om sådana jobb ändå skickats till de arbetssökande, vilket utgör en osäkerhetsfaktor i granskningen. Volymen av arbetserbjudanden som inte är förpliktande är klart större än volymen av förpliktande arbetserbjudanden. Det återstår också att se vilken roll arbetserbjudandena i praktiken har i sysselsättningsområdenas serviceutbud. Dessutom är det oklart hur platsmeddelandenas roll och tillämpning utformas till följd av reformen.

Som referens i stödet för jobbsökning kan man använda det försök som Cheung m.fl. gjorde med randomiserat stöd för jobbsökning. Som en del av detta mer omfattande program till stöd för jobbsökning ökade arbetserbjudandena med totalt 6,5 procent. Förslagen, dvs. platsmeddelandena, ökade med fem procent och de förpliktande arbetserbjudandena med 25 procent. Forskarna beräknade effekten av det mer omfattande programmet för jobbsökningsstöd, men dessa effekter kan inte specificeras som direkt referens för effekten av tillämpningen av arbetserbjudanden.

Jobbsökarprofiler

Om jobbsökarprofiler systematiskt skapas och publiceras i enlighet med propositionen kan man påverka den riktade information som arbetssökande får om jobben och den information som arbetsgivare får om arbetssökande. Konsekvenserna av publiceringen av profiler är jämförbara med konsekvenserna av införandet av serviceplattformen. Dessa påverkansmekanismer och deras empiriska nivå bedöms i konsekvensbedömningen i RP 225/2021 rd och i utvärderingen av reformen av serviceplattformen på kort sikt³². Även om den nya tekniken hade stor betydelse i lanseringen av serviceplattformen kan denna teknik och de möjligheter den ger att förbättra matchningen utnyttjas endast i den mån som jobbsökarprofiler skapats och publicerats och i den mån som information om lediga jobb finns tillgänglig i de publicerade platsannonserna.

I utvärderingen på kort sikt är nivån för sysselsättningseffekten vid den nedre gränsen ungefär densamma som i förhandsbedömningen, dvs. drygt 2 000 personer³³. Relativt sett förefaller den tid jobben är lediga minska med åtminstone cirka 2,7 procent på kort sikt. Dessa utvärderingsresultat var estimerat vid den nedre gränsen för de modelleringar som utfördes. Problemet är att utvärderingsresultaten inte kan åtskiljas från effekten av den arbetsmarknadsmodell som trädde i kraft samtidigt. En del av den tidigare uppskattade effekten kan alltså bero t.ex. på verkställigheten av jobbsökningsskyldigheten, som kan ha effektiviserat rekryteringen.

³² Räisänen, Heikki (2023); Havaittiinko Työmarkkinatorilla työllisyysvaikutusta? TEM-analyyseja 117/2023, työ- ja elinkeinoministeriö, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-536-2>

³³ Förhandsbedömning cirka 2 100 och efterhandsbedömning 2 500

Enligt efterhandsbedömningen på kort sikt var sysselsättningseffekten 2500–5000 personer. Resultatet tolkades konservativt vid den nedre gränsen, och med den centrala reservationen att modellen för arbetskraftsservice eventuellt påverkat resultatet. Den teknik som serviceplattformen i nuläget bygger på har dock fortfarande sysselsättningspotential när det gäller skapandet och publiceringen av profiler. Skyldigheten att publicera profiler ger för det första fler riktade sökresultat om de lämpligaste lediga jobben i de arbetssökandes egen jobbsökning, och för det andra ger den en möjlighet för arbetsgivare som söker arbetskraft att få en lista över de lämpligaste profilerna för lediga jobb och att direkt kontakta intressanta arbetssökande. Även profiler som inte publiceras har hjälpt arbetssökande rikta in sin jobbsökning.

En ändring som föreslås är att alla ska ha en jobbsökarprofil. Det ger arbetsgivarna en möjlighet som tidigare har varit marginell eftersom endast få profiler har publicerats. En sökande kan visserligen med sin profil själv få lämpliga jobb som sökresultat, men en arbetsgivare kan inte kontakta en intressant sökande t.ex. om ett ledigt jobb inte har publicerats. En sådan direkt sökning (jfr. Farm 2009³⁴ och 2018)³⁵ har därför i inledningsskedet nödvändigtvis haft en mycket begränsad roll.

År 2022 representerade profilerna alltså drygt en femtedel av de arbetssökande. Nästan fyra av fem arbetssökande har inte skapat någon profil. Reformen har därför betydande potential att göra matchningen effektivare. Webbanalysen begränsar tillgången till uppgifter för 2023. UF-centret har dock samlat in uppgifter om antalet profiler 2024 manuellt. Nedan används främst uppgifter från 2024 om jobbsökarprofiler och sidvisningar för arbetsgivare.

Enligt UF-centrets uppgifter fanns i genomsnitt 296 506 jobbsökarprofiler enligt mätningar som gjordes under sju månader 2024. Enligt mätningar som gjordes under tio månader hade dock endast i snitt 24 890 av dessa profiler publicerats. I relation till det genomsnittliga antalet arbetssökande hade 59,1 procent skapat en profil, men endast i snitt 5 procent av de arbetssökande hade en publicerad profil. Av arbetsgivarna hade 8,8 procent läst profilerna. När detta multipliceras med de publicerade profilernas andel av de arbetssökande får man ett slags sannolikhet för matchning mellan jobbflödet och reserven av sökande, som för 2024 är cirka 0,44 procent. Om sidvisningarna för arbetsgivare förblir oförändrade och alla arbetssökande har profiler i enlighet med förslaget ökar matchningssannolikheten från mindre än en halv procent till nästan 18 procent.³⁶ Det är ändå helt uppenbart att också arbetsgivarna besöker sidorna oftare när uppgifterna om de sökande ökar och därmed ger dem mer intressant behållning.

De arbetssökande har redan i nuläget relativt bra potentiella möjligheter att söka intressant jobbinformation. Om fler arbetssökande har profiler får deras egen jobbsökning dock en klart en starkare roll på serviceplattformen. Skyldigheten gynnar sannolikt de mest passiva sökandena mest när deras uppgifter blir synliga och när de också själva kan söka intressanta

³⁴ Farm, Ante (2009); Unemployment and Vacancies. Swedish Institute for Social Research (SOFI), Stockholm University, Working paper 8/2009

³⁵ arm, Ante (2018); ; Measuring the Effect of Matching Problems on Unemployment. International Labour Review vol 159, issue 2, p 243–258

³⁶ För lediga jobb med snabb dynamik används i beräkningen flödesinformation och för arbetssökande med långsammare dynamik används reserven. Detta efterliknar grovt matchningstanken om flöde-reserv, där den arbetssökande snart efter att ha blivit arbetssökande möter ett snabbt jobbflöde och där försöker hitta de intressantaste jobben. Den rekryterande arbetsgivaren är i sin tur tvungen att leta efter lämpliga sökande för sin platsannons i en reserv av sökande som förändras relativt långsamt.

jobb. Nyttan av profilpubliceringen är dock störst för arbetsgivarna som kan söka personal direkt också utan ett ledigförklarat jobb. I det stora hela ökar den beräknade sannolikheten för matchning mellan lediga jobb och arbetssökande betydligt. Dessutom bör det beaktas att också den privata arbetsförmedlingssektorn kan utnyttja profilerna för att förbättra matchningen.

Serviceplattformens potentiella sysselsättningseffekt var i efterhandsbedömningen på kort sikt 2500–5000, varav 2500 uppskattades ha uppnåtts redan på kort sikt. Utifrån de mer exakta uppgifterna om jobbsökarprofiler och sidvisningar för arbetsgivare som nu finns tillgängliga verkar det dock uppenbart att betydelsen av den nya modellen för arbetskraftsservice som också konstaterades i den tidigare utvärderingen, i praktiken alltså de arbetssökandes jobbsökningsskyldigheter, förklarar en stor del av effekten. Utifrån uppgifterna om profiler och sidvisningar kan man uppskatta att rentav hälften av den tidigare uppskattade effekten kan ha varit en konsekvens av modellen för arbetskraftsservice. Då skulle en sysselsättningseffekt på 1 250–2 500 personer ännu kunna uppnås när alla arbetssökande ska ha en profil. Uppskattningen vid den övre gränsen är behäftad med betydande osäkerhet. Särskilt den privata arbetsförmedlingens roll och arbetsgivarnas direkta sökningar utan ledigförklarade jobb kan höja uppskattningen från den nedre gränsen. Sådana direkta sökningar har dock även negativa konsekvenser för matchningen eftersom den information som ingår platsannonserna då inte kommer ut på marknaden så att andra aktörer har tillgång till den.

Jobbsökningsskyldighetens omfattning

Ett villkor för att utkomstskydd för arbetslösa ska betalas ut är att jobbsökningsskyldigheten fullgörs, vilket med full skyldighet betyder att fyra jobb ska sökas varje månad. För närvarande görs cirka 2,5 miljoner ansökningar årligen, trots att målet var 14 miljoner då jobbsökningsskyldigheten planerades. Jobbsökningsskyldigheterna har varit lägre än väntat, och skyldigheten omfattar en mindre andel av de arbetssökande än väntat.

I propositionen föreslås att deltidsarbetande arbetssökande i regel ska söka fyra jobb per månad i stället för ett jobb.

Om antalet deltidsarbetande arbetssökande i november 2024 tas som utgångspunkt ökar jobbsökningsskyldigheten per år enligt följande:

$$42\,881 \text{ personer} \times 3 \text{ ytterligare ansökningar per mån.} \times 12 \text{ mån.} = 1\,543\,716$$

Om jobbsökningsskyldigheten höjs från en till fyra ansökningar ökar antalet ansökningar på årsnivå kalkylmässigt med minst cirka 1,5 miljoner sökta arbetsmöjligheter. Man kan dock anta att det bland deltidsarbetande arbetssökande också finns personer som inte är beredda att börja heltidsarbete. Det finns dock inget tydligt dataunderlag för att uppskatta deras antal. En del av dessa personer kan också sluta som kunder hos arbetskraftsservicen när jobbsökningsskyldigheten skärps. Den sistnämnda effekten minskas dock delvis av den ändring som innebär att partiellt arbetsföra arbetssökande som arbetar deltid inte ska föreläggas jobbsökningsskyldighet.

I samband med att den nuvarande modellen för arbetskraftsservice infördes uppskattade man att jobbsökningsskyldighetens sysselsättningseffekt skulle bli 2 000 personer. Om utvidgningen av jobbsökningsskyldigheten för deltidsarbetande påverkar med samma intensitet som utvidgningen av antalet ansökningar för alla arbetssökande motsvarar den kalkylmässiga sysselsättningseffekten av den utvidgade jobbsökningsskyldigheten cirka 160 personer. Det är

dock relevant att de som deltidsarbetar redan är sysselsatta och att endast deras antal arbetstimmar kan öka till följd av ändringen.

Eftersom man kan anta att effekten av den utvidgade skyldigheten för deltidsarbetande är starkare än i snitt, då ansökningsintensiteten i utgångsläget är lägre än snittet, kan effekten på den grunden också bli något större. I motsatt riktning verkar i sin tur minskningen av antalet kompletterande samtal om jobbsökning och därigenom övervakningen av jobbsökningen. Dessutom kan deltidsarbetande arbetssökande som inte särskilt aktivt själva söker heltidsarbete och inte får utkomstskydd för arbetslösa upphöra att vara kunder hos arbetskraftsservicen på grund av att skyldigheterna skärps. Eftersom omfattningen av dessa effekter inte kan uppskattas tydligt bedöms denna ändring öka arbetsinsatsen motsvarande en sysselsättningseffekt på cirka 150 personer. Med hjälp av Statistikcentralens arbetskraftskostnadsundersökning och arbetskraftskostnadsindex kan man beräkna att arbetskraftskostnaden för ett årsverke i den privata sektorn 2023 var cirka 62 127 euro. Om arbetsinsatsen ökar med cirka 150 årsverken innebär det inom den privata sektorn ett mervärde på minst 9,3 miljoner euro. Denna uppskattning baserar sig på mervärdet av anställningen av den sista arbetstagaren, där arbetskraftskostnaden motsvarar mervärdet. En ökning med 150 årsverken ökar i verkligheten mervärdet mer än så. Det bör dock noteras att effekten räknas på deltidsanställda, och då ska det mervärde de åstadkommer genom att deltidsarbeta dras av från beräkningen ovan. Antalet arbetstimmar i deltidsarbete kan variera mycket beroende på person och tidpunkt. En konservativ uppskattning är att mervärdet ökar med åtminstone 3 miljoner euro per år.

Påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa

Försummelse i anslutning till jobbsökning och arbetskraftsservice kan leda till att rätten till utkomstskydd för arbetslösa går förlorad för viss tid eller tills vidare. Påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa har konstaterats ha positiva sysselsättningseffekter, eftersom risken att förlora rätten till förmåner (den s.k. *avskräckningen*) ökar aktiviteten i fråga om jobbsökning och deltagande i tjänster, varvid övergångarna till arbetsmarknaden ökar och påskyndas. Effekten uppstår således i beteendet hos de arbetssökande som inte har påförts påföljder, men som är medvetna om möjligheten till påföljder och därför deltar i tjänsterna och söker arbete aktivare än de annars skulle göra.

Förutom avskräckningen som gäller alla arbetssökande har påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa en separat inverkan på hur snabbt de arbetssökande som har påförts en påföljd hittar arbete (s.k. *direkt inverkan*). Förlusten av arbetslöshetsförmånen påskyndar i allmänhet sysselsättningen, eftersom det blir lönsammare att ta emot också arbete med lägre lön eller kortvarigare arbete när förmånsnivån sjunker. Påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa har också konstaterats ha negativa konsekvenser. Vid sidan av att öka sysselsättningen kan de öka antalet övergångar utanför arbetskraften (t.ex. Busk), försämra kvaliteten på framtida anställningsförhållanden³⁷ och i fråga om långtidsarbetslösa till och med försämra sysselsättningen³⁸.

³⁷ van den Berg, Gerard J.;Uhlendorff, Arne;Wolff, Joachim; The Impact of Sanctions for Young Welfare Recipients on Transitions to Work and Wages, and on Dropping Out. *Economica* 2021. <https://www.econbiz.de/Record/the-impact-of-sanctions-for-young-welfare-recipients-on-transitions-to-work-and-wages-and-on-dropping-out-van-den-berg-gerard/10012634763>

³⁸ Huuskonen, Jussi; Essays on the role of public employment services in labour market matching. JYU Dissertations 2023. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-9705-2>

Enligt den svenska studien³⁹ ledde en ökning av uppföljningen och påföljderna i fråga om den arbetssökandes skyldigheter till att övergångarna från arbetslöshet till sysselsättning ökade med fem procent⁴⁰. Av detta berodde 4,2 procent på påföljdernas avskräckande effekt, i och med att arbetssökandena bättre fullgör sina skyldigheter i anslutning till jobbsökning för att undvika förlusten av rätten till förmåner. Risken för påföljder påverkade i synnerhet mäns och långtidsarbetslösas beteende. I den svenska studien ökade sannolikheten att hitta arbete också i fråga om personer som förlorat rätten till förmåner (med 29 procent⁴¹), men eftersom antalet personer som förlorade rätten till förmåner var så litet blev den direkta sysselsättningseffektens andel av den totala sysselsättningseffekten (5 procent) av den svenska reform som undersöktes liten (0,8 procent). Påföljdernas direkta inverkan är också förenad med osäkerhet om sysselsättningens kvalitet, varvid bedömningarna av sysselsättningskonsekvenserna i denna proposition i huvudsak har gjorts utifrån den avskräckande effekten.

Det finns ingen finsk forskningslitteratur om den avskräckande effekten, men den direkta inverkan har undersökts med material från 2003–2006⁴². På basis av resultaten ökar påförandet av en påföljd sannolikheten för sysselsättning med 84 procent i fråga om dem som får arbetsmarknadsstöd och med 25 procent i fråga om dem som får inkomstrelaterad dagpenning. Omfattningen av påföljdernas sysselsättningseffekter påverkas naturligtvis av hur strikta påföljderna är: ju längre förmånsförlusten är, desto större är incitamentet för den arbetssökande att påskynda sin sysselsättning. Skillnaden är stor i synnerhet för arbetssökande som får inkomstrelaterad dagpenning (+22 procent till följd av förlust av 30–60 förmånsdagar, +70 procent till följd av förlust av 90–150 förmånsdagar), men sannolikheten för sysselsättning ökar också hos dem som får arbetsmarknadsstöd (på motsvarande sätt som ovan med 57 procent och 90 procent).

Vid bedömningen av propositionens konsekvenser för sysselsättningen har man utnyttjat resultaten av den finska undersökningen om den direkta inverkan och bedömningar som grundar sig på Lombardi (2019) undersökning och enligt vilka en ökning av det förväntade antalet sanktionsdagar med en procentenhet höjer sannolikheten för sysselsättning i anslutning till den avskräckande effekten med cirka 2,4 procent. Antagandet som tillämpats vid bedömningen motsvarar således att den avskräckande effekten är cirka dubbelt så stor som den direkta inverkan viktad med antalet personer som får påföljder. I den internationella forskningslitteraturen har den avskräckande effekten konstaterats vara 4–5 gånger så stor som den direkta sysselsättningseffekten⁴³. Med hjälp av de estimat som använts i undersökningarna

³⁹ Lombardi, S. (2019). Threat effect of monitoring and unemployment insurance sanctions – evidence from two reforms. Working paper 2019:22. Institute for Evaluation of Labour market and Education Policy.

⁴⁰ I Sverige utvidgades tillsynen av arbetslösa avsevärt 2013–2014, vilket ledde till en betydande ökning av antalet påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa. Reformen fokuserade på långtidsarbetslösa.

⁴¹ Lombardis estimat (29 procent) är något lägre än vad som observerats t.ex. i Nederländerna (Abbring et al. 2005) eller i Schweiz (Lalive et al., 2005), men resultaten kan förklaras av skillnader i påföljdernas omfattning (Lombardi, 2019).

⁴² Busk, H. (2016). Sanctions and the exit from unemployment in two different benefit schemes. *Labour Economics* 42(2016), 159–176.

⁴³ **Weber**, E. (2024). The dovish turnaround Germany's social benefit reform and job findings. *Journal of Policy Analysis and Management*, 1–17. **Walsh**, T. (2023). Job search and the Threat of Unemployment Benefit Sanctions (June 14, 2023). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=4478427>. **Lombardi**, S. (2019). Threat effect of monitoring and

kan man uppskatta att sysselsättningseffekten av skärpta påföljdsförfaranden är cirka 700 sysselsatta, om man endast beaktar effekten som grundar sig på avskräckningen (Tabell 3).⁴⁴ I fråga om den direkta sysselsättningseffekten är forskningslitteraturen mer osäker, varvid sysselsättningseffekten bedöms i första hand enligt avskräckningen.

Sysselsättningseffekterna grundar sig på en undersökning av sambandet mellan ökad risk för påförande av påföljd och snabbare sysselsättning. För bedömningen finns det dock inte tillgång till exakta uppgifter om den ökade risken för påförande av påföljd, utan förändringen har bedömts utifrån uppgifter från tidigare år (om förändringar i risken att förlora arbetslöshetsförmånen, se även 4.2.4.4 Konsekvenser av ändringarna i utkomstskyddet för arbetslösa för hushåll och olika grupper av arbetssökande). Konsekvensbedömningen är också känslig för antaganden om längden på skyldigheten att vara i arbete, eftersom skyldighet att vara i arbete följer direkt efter den andra försummelsen i den föreslagna modellen, medan det följer först efter den fjärde försummelsen i den gällande lagstiftningen. Antagandet om längden på skyldigheten har således en central inverkan på bedömningen av den ökade risken för förlust av förmånen. Känsligheten åskådliggörs (Tabell 3) genom att presentera kalkylerna med några olika antaganden om längden på skyldigheten att vara i arbete. I fråga om den ändring som föreslås i propositionen är sysselsättningseffekten i genomsnitt enligt olika känslighetskalkyler 700 fler sysselsatta, om effekten beräknas enbart på basis av den avskräckande effekten (beläggen för den direkta inverkan av förlusten av förmånen är mer osäker). Sysselsättningseffekten kan däremot vara rentav negativ (-600) eller klart mindre (200), om risken för förlust av förmånen beräknas enligt minimilängden för skyldigheten att vara i arbete⁴⁵.

unemployment insurance sanctions – evidence from two reforms. Working paper 2019:22. Institute for Evaluation of Labour market and Education Policy.

⁴⁴ Bedömningen bildas genom att simulera överlevnadsfunktioner för nuläget och för ett alternativt utfall där arbetslöshetsperioden är föremål för sanktioner eller hot om sanktioner. Sannolikheten för sysselsättning på basnivå bildas genom att den simuleras med Weibullfördelningens densitetsfunktion ($l = 0,45$; $k = 0,8$). På grund av att mottagare av arbetsmarknadsstöd har en svagare sannolikhet att sysselsätta sig på basnivå och på grund av att dessa förmånstagare har större vikt är antagandena om sannolikheten för sysselsättning på basnivå mycket måttfulla (medianen för återsysselsättning cirka 30 månader). Sysselsättningseffekten beräknas som differensen mellan de två överlevnadsfunktionerna, som beskriver förändringen i andelen personer som inte längre är arbetslösa. Busks (2016) resultat tillämpas vid bedömningen av den direkta inverkan och i känslighetskalkylen för att beräkna relationstalet mellan viktad direkt inverkan och indirekt verkan. Kalkylen innehåller osäkerhetsfaktorer i fråga om såväl den flexibilitet som använts (de estimat som Busk använt innehåller osäkerhetsfaktorer bl.a. på grund av materialets omfattning och de resultat som beräknats på basis av materialet från 2003–2009 kan inte nödvändigtvis generaliseras och tillämpas på nuläget) som de antaganden som gjorts om antalet försummelser och om hur försummelserna upprepas. I beräkningen antas att antalet försummelser återgår till 2019 års nivå, dvs. omkring 50 000 försummelser. Man har bedömt hur försummelserna upprepas utifrån fördelningarna år 2023 (när en fyrstegsmodell användes) och åren 2018–2019 (när en tvåstegsmodell användes).

⁴⁵ Minimilängden på skyldigheten att vara i arbete är för närvarande 12 veckor, men den genomsnittliga längden är drygt ett år (dvs. det tar i genomsnitt över ett år för arbetssökandena att genom arbete eller deltagande i service påvisa sådan aktivitet i minst 12 veckor som krävs). I forskningslitteraturen är däremot de längsta påföljderna man har undersökt endast 21 veckor, vilket gör det svårt att tillämpa resultaten. Eftersom största delen av dem som förelagts skyldighet att vara i arbete för närvarande inte fullgör skyldigheten inom den minimitid som föreskrivs i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, är det osannolikt att den faktiska genomsnittliga tiden för skyldigheten att vara i arbete skulle förkortas

Om man däremot antar att risken ökar närmare den faktiska längden på skyldigheten att vara i arbete (41 veckor) är den kalkylerade sysselsättningseffekten betydligt större (2 400). Minimilängderna är sannolikt en underskattning, eftersom väldigt få i praktiken kan fullgöra skyldigheten inom minimitiden. Uppskattningar som ligger närmare den faktiska längden torde däremot vara överskattningar, eftersom det inte är motiverat att anta att de effekter som observerats i litteraturen med kortare perioder ökar linjärt i oändlighet.

När det gäller de offentliga finanserna minskar en ökning av sysselsättningen utgifterna inom de offentliga finanserna med uppskattningsvis cirka 17,2 miljoner euro per år (minskade förmånsutgifter och ökade skatteintäkter). Utöver sysselsättningseffekter leder skärpta påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa till lägre förmånsutgifter och minskar utgifterna inom de offentliga finanserna med uppskattningsvis ca 14,9 miljoner euro per år (med beaktande av utgifterna för utkomstskydd för arbetslösa, bostadsbidrag och utkomststöd samt skatteintäkterna i anslutning till utkomstskyddet för arbetslösa).

Tabell 3 Propositionens konsekvenser (inklusive känslighetsberäkningar) för sysselsättningen och de offentliga finanserna

Konsekvenser för sysselsättningen	Förslag
Avskräckning + direkt inverkan	
nedre gräns 1*	-700
nedre gräns 2*	300
antagande*	1 200
övre gräns*	3 200
Enbart avskräckning	
nedre gräns 1*	-600
nedre gräns 2*	200
antagande*	800
övre gräns*	2 400
Medelvärde för variationsvidden (enbart avskräckning)	700
Stärkandet av de offentliga finanserna	
Besparingar i förmånsutgifter (€)**	14 914 000
Kalkylerad sysselsättningseffekt (24 500 €/sysselsatt; avskräckning)	17 150 000

* I beräkningsmodellen är ökningen av sanktionsrisken mycket känslig för antaganden om längden på skyldigheten att vara i arbete. Att göra antagandet är inte entydigt, eftersom den lagstadgade minimilängden för närvarande är 12 veckor (och skulle minska till 6 veckor), men i praktiken varar perioderna långt över ett år. I den forskningslitteratur som uppskattningen grundar sig på har beräkningarna gjorts med kortare perioder och det är inte problemfritt att tillämpa resultaten på längre perioder. Därför presenteras beräkningarna med olika antaganden om längden på skyldigheten att vara i arbete: 12 → 6 veckor; 12 veckor; 21 veckor; och 41 veckor.

kraftigt om minimitiden sänks från 12 kalenderveckor till sex kalenderveckor. Också av denna orsak är det svårt att exakt bedöma sysselsättningseffekten och kalkylerna innehåller reservationer.

** I beräkningarna av utgifterna för förmåner har längden på skyldigheten att vara i arbete i nuläget antagits vara 215 dagar, vilket motsvarar det genomsnittliga antalet betalningsdagar efter skyldigheten för närvarande. Längden på de nya skyldigheterna att vara i arbete i sex veckor har på motsvarande sätt antagits vara 200 dagar, eftersom en förkortning av tiden för fullgörande av skyldigheten sannolikt i viss mån också leder till att perioderna utan förmån blir kortare. I konsekvensbedömningarna som gäller stärkandet av de offentliga finanserna har man beaktat skatteintäkterna och utgifterna för utkomststöd och bostadsbidrag. I uppskattningen har man som grund använt grunddagpenningens och den genomsnittliga inkomstrelaterade dagpenningens belopp (2024).

Även de övriga delarna av propositionen kan få konsekvenser för antalet påföljder. Den ökade prövningsrätten i samband med kompletterande samtal om jobbsökning kan i viss mån försämra övervakningen, men trots att uppföljningen av jobbsökningsskyldigheten är i hög grad automatiserad gäller minskningen sannolikt i första hand utlåtanden om påföljder för uteblivande från ett möte. Antalet påföljder kan däremot öka på grund av skyldigheten att publicera en jobbsökarprofil och att jobbsökningsskyldighetens omfattning förbättras i fråga om deltidsarbetande arbetssökande. Konsekvenserna går alltså i olika riktningar och därför är det sannolikt att de till stor del upphäver varandra. Konsekvenserna av de övriga delarna av propositionen för antalet påföljder inom utkomtskyddet för arbetslösa har således inte räknats som separata sysselsättningsrelaterade konsekvenser eller konsekvenser för de offentliga finanserna.

Jobbsökningen upphör att vara i kraft

Den ändring som gäller hur länge jobbsökningen är i kraft påverkar uppskattningsvis minst cirka 4 100 arbetssökande årligen. Uppskattningen baserar sig på uppgifter från arbets- och näringsbyråernas kundinformationssystem om antalet arbetssökande vars jobbsökning avslutades 2023 på grund av upprepade försummelser av att vara i kontakt med myndigheten. Den genomsnittliga tiden för att anmäla sig som arbetssökande på nytt var cirka 11,5 kalenderdagar efter att jobbsökningen upphört att vara i kraft, med beaktande av de personer som anmälde sig på nytt inom 30 kalenderdagar från det att jobbsökningen upphörde att vara i kraft.

Av de ovannämnda cirka 4 100 personerna var cirka 2 200 mottagare av inkomstrelaterad dagpenning, cirka 400 mottagare av grunddagpenning och cirka 1 500 mottagare av arbetsmarknadsstöd. Det är sannolikt att personantalet kommer att öka i fortsättningen när jobbsökningen upphör redan på grund av den första försummelsen av att vara i kontakt med Arbetskraftsmyndigheten. Detta kan minska utgifterna för utkomtskyddet för arbetslösa, men det går inte att ge en tillförlitlig uppskattning i euro på basis av tillgängliga uppgifter. Till den del det inte är fråga om en ökning av personantalet torde man kunna anta att den ändring som föreslås i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice i fråga om jobbsökningens giltighet endast gör att den tid under vilken jobbsökningen inte är i kraft och arbetslöshetsförmån inte betalas infaller tidigare.

Arbetssökandes studier

Bestämmelsen om heltidsstudier i lagen om utkomtskydd för arbetslösa bedöms inte ha några konsekvenser för utgifterna för utkomtskyddet för arbetslösa. Detta beror på att bestämmelsen ändras för att motsvara det som ursprungligen avsågs med bestämmelsen, nämligen att studier som leder till doktorsexamen ska vara heltidsstudier. Dessutom har bestämmelsen i praktiken redan tillämpats i enlighet med den föreslagna ordalydelsen.

Unga som saknar utbildning

Det är inte möjligt att beräkna konsekvenserna i euro av de ändringar som gäller unga personer som saknar utbildning, eftersom konsekvenserna beror på för hur många unga man i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den utnyttjar möjligheten att på ett sätt som avviker från huvudregeln avtala om studieplatser som ska sökas. Möjligheten till undantag enligt de gällande bestämmelserna har utnyttjats endast i liten utsträckning.⁴⁶ Det finns inte något tillförlitligt sätt att bedöma i vilken omfattning möjligheten till undantag skulle utnyttjas. Det är inte heller möjligt att på ett tillförlitligt sätt bedöma hur många unga personer som saknar utbildning som skulle utnyttja den föreslagna möjligheten att fullgöra sin ansökningsskyldighet genom att söka till sådana heltidsstudier vid folkhögskolor eller idrottsutbildningscenter som avses i propositionen.

I sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den kan det också avtalas om avvikelser från huvudregeln om när man ska söka till en viss utbildning. I princip handlar det bara om att det ska gå att följa hur studieplatser har sökts inom ramen för individuella tidsfrister i stället för inom den tidsfrist som föreskrivs i lagen. I bästa fall kan förfarandet leda till att arbetskraftsmyndigheten vid upprättandet av planen i större utsträckning än för närvarande uppmärksammar den unga personen på utbildningar som snart börjar. Detta kan i vissa fall påskynda övergången till studier och samtidigt från arbetslöshetsförmån till studiestöd. Denna effekt bedöms dock vara slumpmässig och sannolikt liten.

Sammantaget stöder de ändringar som gäller unga personer som saknar utbildning sökandet av en studieplats med beaktande av den arbetssökandes individuella situation. Beroende på situationen kan utgifterna för utkomstskydd för arbetslösa öka eller minska, men förändringen bedöms vara liten. När studierna inleds ska personen i allmänhet få studiestöd i stället för arbetslöshetsförmån. Utöver staten påverkar eventuella direkta kostnadseffekter också kommunerna, Sysselsättningsfonden och arbetslöshetskassorna.

Om man genom ändringarna bättre än i nuläget kan hänvisa unga personer till utbildning och samtidigt förebygga att studierna avbryts, minskar detta på lång sikt de kostnader som orsakas av att de ungas utexaminering fördröjs och att de eventuellt marginaliseras. De som endast har grundskoleutbildning orsakar under sin livstid beroende på riskfaktorerna en förlust på i genomsnitt 230 000–370 000 euro per person för den offentliga förvaltningen (nettoförlust enligt 2017 års skatteskala) jämfört med dem som avlagt en examen. Denna summa är genomsnittlig, eftersom alla som endast har grundskoleutbildning inte marginaliseras eller hamnar utanför arbetsmarknaden, men samtidigt orsakar en del klart mer kostnader⁴⁷.

4.2.1.2 Konsekvenser för den kommunala ekonomin

Serviceprocessen för arbetssökande

I reformen av servicemodellen 2022 orsakades merparten av de extra arbetsuppgifterna av att kompletterande samtal om jobbsökning lades till serviceprocessen för arbetssökande. Reformen medförde dock också andra nya uppgifter. I samband med beredningen av reformen av

⁴⁶ Haikkola, Lotta m.fl.; Skyldighet att söka till utbildning villkor för utkomstskydd för ungdomar. Granskning av ändamålsenlighet med tanke på registermaterial, TE-tjänster, läroanstalter och ungdomar. Statsrådets kansli, Helsingfors 2022. s. 58–60.

⁴⁷ Hilli, Petri ym.; Syrjäytymisen hinta - case investoinnin kannattavuuslaskemasta, s. 673. YP1706_Hilliym.pdf (julkari.fi)

servicemodellen (RP 167/2021 rd) gjordes ingen heltäckande bedömning av omfattningen av extra uppgifter till följd av reformen per uppgiftshelhet.

När den prövningsrätt som fanns i fråga om ordnande av inledande intervjuer inskränktes i samband med reformen av servicemodellen bedömdes det leda till att antalet intervjuer skulle öka med 0–113 000 per år. Den bedömning som nu gjorts utgår från mitten av variationsintervallet, dvs. reformen av servicemodellen bedöms ha ökat antalet inledande intervjuer med 56 500 per år. Detta motsvarar cirka 47 000 timmar, dvs. 31 årsverken.⁴⁸

Vid ordnandet av kundmöten går det också åt arbetstid till att komma överens om mötestidpunkterna. Det kan antas att detta har medfört extra arbete för Arbetskraftsmyndigheterna till den del reformen av servicemodellen ökade antalet inledande intervjuer. Enligt utredningen om arbetstidsfördelningen går det åt 23 minuter av en genomsnittlig arbetsdag till att komma överens om kundmöten. I samband med beredningen av reformen av servicemodellen bedömdes det att det efter reformen årligen kommer att ordnas 2 511 000 kundmöten, medan det under tiden före reformen ordnades 888 000 kundmöten. Utifrån det som beskrivs ovan kan man dra slutsatsen att det under tiden före reformen har gått åt cirka en tredjedel av den tid som identifierats i utredningen, dvs. 8 minuter, till att komma överens om kundmöten. Vidare kan man dra slutsatsen att den genomsnittliga längden på kundmötena per arbetsdag har ökat med 15 minuter i och med reformen. Av denna ökning står inledande intervjuer för 3,5 procent, vilket innebär en ökning i arbetstid på i snitt 0,5 minuter per arbetsdag. Då antalet tjänstemän som arbetar med kundservice är cirka 3 300 och den dagliga arbetstid som går åt till att komma överens om möten har ökat med en halv minut för var och en av dem, har det ökade antalet inledande intervjuer medfört extra arbete på cirka 5 800 timmar, vilket innebär en arbetsmängd som motsvarar fyra årsverken.

Reformen av servicemodellen medförde också ändringar i längden på samtalen om jobbsökning, deras antal och den tid det tog att komma överens om dem. Mötenas längd har ökat särskilt på grund av jobbsökningsskyldigheten. Enligt studien av Valtakari m.fl. (2019) tog en periodisk intervju i genomsnitt 24 minuter, medan utredningen om arbetstidsfördelningen visade att den genomsnittliga längden på ett samtal om jobbsökning som motsvarar en periodisk intervju är 44 minuter efter reformen av servicemodellen. Således har den genomsnittliga längden på samtalen om jobbsökning förlängts med 20 minuter efter reformen. Detta innebär totalt 230 300 timmar extra arbete per år, vilket motsvarar 151 årsverken.⁴⁹

För det andra ökade reformen av servicemodellen i viss mån antalet samtal om jobbsökning, eftersom målgruppen för samtalen utvidgades. Före reformen uppskattades det att det ordnas 668 000 samtal om jobbsökning på årsnivå. Enligt statistik från Arbets- och näringsförvaltningens kundinformationssystem ordnades det år 2023 sammanlagt 812 000 samtal om jobbsökning, dvs. 144 000 fler än före reformen. Då ett samtal om jobbsökning varar i genomsnitt 44 minuter, har ökningen av antalet samtal om jobbsökning inneburit cirka 105 600 timmar extra arbete, vilket motsvarar 69 årsverken.

För det tredje ökade reformen av servicemodellen den tid det tog att komma överens om samtal om jobbsökning i den mån reformen ökade antalet samtal. I enlighet med uppskattningen av den

⁴⁸ Enligt Arbets- och näringsministeriets utredning om arbetstidsfördelningen från början av 2025 är en inledande intervju i genomsnitt 50 minuter lång.

⁴⁹ I samband med reformen av servicemodellen uppskattades det att det kommer att ordnas 691 000 samtal om jobbsökning per år.

arbetstid som gått åt till att komma överens om möten för inledande intervjuer har ökningen i antalet samtal om jobbsökning med 144 000 i samband med reformen av servicemodellen stått för nio procent av hela ökningen av antalet kundmöten i samband med reformen. Då reformen av servicemodellen i genomsnitt har ökat den arbetstid som går åt till att komma överens om kundmöten med 15 minuter per dag, är nio procent av denna ökning 1,35 minuter extra arbete för varje tjänsteman per genomsnittlig arbetsdag. Således har det ökade antalet samtal om jobbsökning i och med reformen gett Arbetskraftsmyndigheterna extra arbete på cirka 15 600 timmar, vilket motsvarar tio årsverken.

Reformen av servicemodellen förde med sig flera detaljerat reglerade nya delar i serviceprocessen som dessutom innehöll flera undantag från huvudregeln. Detta ökade tjänstemännens behov att ta stöd av de anvisningar som utarbetats i samband med genomförandet. Enligt utredningen om arbetstidsfördelningen tar det 26 minuter av en genomsnittsarbetsdag att sätta sig in i anvisningarna. Det är svårt att bedöma i vilken utsträckning reformen har medfört extra arbete i fråga om dessa arbetsuppgifter, eftersom det inte finns motsvarande data från tiden före reformen om hur mycket arbetstid som går åt till att sätta sig in i anvisningarna. Arbets- och näringsministeriet har i olika sammanhang fått respons av tjänstemän om den ökade arbetsbördan av att sätta sig in i anvisningar och lagstiftning efter reformen. Dessutom framgår det av utredningen om arbetstidsfördelningen att den arbetstid som gått till att sätta sig in i anvisningarna inte varierar nämnvärt beroende på tjänsteålder, vilket avspeglar vikten av kännedom om anvisningarna vid genomförandet av servicemodellen. Reformen av servicemodellen beräknas ha medfört en ökning på 25–75 procent i den arbetstid som går åt till att sätta sig in i anvisningarna jämfört med tiden före reformen. Detta innebär cirka 75 000–225 000 timmar extra arbete per år, dvs. en arbetsinsats motsvarande 50–150 årsverken. Av ovan nämnda orsaker är bedömningen förenad med osäkerhet.

Med beaktande av de ovan beskrivna uppgiftshelheterna kan det bedömas att reformen av servicemodellen utöver kompletterande samtal om jobbsökning också omfattade arbete som ökade Arbetskraftsmyndigheternas uppgifter med sammanlagt motsvarande 315–415 årsverken. I samband med reformen ökades Arbetskraftsmyndigheternas resurser med 70 miljoner euro, vilket motsvarar 1 167 årsverken. Således kan man i enlighet med vad som beskrivs ovan uppskatta att de extra arbetsuppgifter som inte hänför sig till kompletterande samtal om jobbsökning motsvarar 27–36 procent av tilläggsresurserna för reformen. Resten av de tilläggsresurser som riktades till genomförandet av servicemodellen kan anses ha gått till ordnandet av kompletterande samtal om jobbsökning.

De övriga konsekvenser som de ändringar som föreslås i denna proposition har för Arbetskraftsmyndigheternas uppgifter, dvs. skapandet och publiceringen av jobbsökarprofiler, det ökade antalet arbetsmöjligheter som anvisas av Arbetskraftsmyndigheten samt slopandet av det nuvarande påminnelseförfarandet, minskar varaktigt Arbetskraftsmyndigheternas arbete med tre årsverken. Här är antagandet att den assisterande automatisering som byggs upp till stöd för att skapa och publicera jobbsökarprofiler kan användas fullt ut så fort genomförandet av de föreslagna ändringarna börjar.

Om man beaktar den ovan beskrivna arbetsinsatsen för arbete som inte gäller kompletterande samtal om jobbsökning, bedöms den uppskattade minskningen av antalet kompletterande samtal om jobbsökning samt de föreslagna ändringarnas övriga konsekvenser för Arbetskraftsmyndigheternas arbetsuppgifter minska mängden uppgifter med motsvarande sammanlagt 29,7–38,9 miljoner euro. Om man utgår från mitten av variationsintervallet innebär det en kalkylmässig minskning på 34,3 miljoner euro i kommunernas statsandelsfinansiering. Beloppet motsvarar en minskning på 572 årsverken.

I avsnitt 2.1.9 "Ordande av inledande intervju, samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning" beskrivs genomförandet av den nuvarande kundservicemodellen närmare. När man också beaktar de genomsnittliga längderna för olika typer av kundmöten enligt resultaten av utredningen om arbetstidsfördelningen och relaterar dem till den brist i genomförandet som identifierats i samband med den statistiska analysen är det kalkylmässiga underskottet i arbets- och näringsstjänsternas personalresurser 22 procent. Eftersom personalresurserna för arbetsförvaltningens service för enskilda kunder omfattar cirka 3 300 tjänstemän, innebär det ovan beskrivna underskottet 739 årsverken. Bedömningen innehåller ett antagande om att användningen av arbetstiden inte kan effektiviseras eller alternativt inriktas mer på genomförandet av servicemodellen.

Enligt utredningen om arbetstidsfördelningen tas en betydande del av arbetstiden inom servicen för enskilda kunder också upp av uppgifter utanför själva genomförandet av kundserviceprocessen, såsom administrativa uppgifter inom servicemodellen, samarbete med intressentgrupper samt kundkontakter utanför genomförandet av servicemodellen. Enligt utredningen går en betydande del (24 procent) av den genomsnittliga arbetsdagen till allmänna administrativa uppgifter som inte hör till kundservicens kärnuppgifter. Genomförandet av kundmöten enligt själva servicemodellen tar upp cirka en tredjedel av en genomsnittlig arbetsdag.

De ovan beskrivna observationerna om arbetstidens fördelning antyder att det i viss mån är möjligt att i större utsträckning rikta in arbetstiden på själva kundbetjäningen t.ex. genom arbetsledningsåtgärder, genom att utveckla introduktionspraxis och anvisningarna eller genom att öka automatiseringen. Dessutom har Arbetskraftsmyndigheterna möjlighet att fördela personalresurserna på ett annat sätt än i det centraliserade statsledda servicesystem som tillämpades när utredningen gjordes. Med beaktande av det som beskrivs ovan är det möjligt att anvisa uppskattningsvis 25 procent av den arbetstid som gått åt till uppgifter utanför serviceprocessens kärnuppgifter för de kärnuppgifter som ingår i kundserviceprocessen, särskilt kundmöten. Den största potentialen för omfördelning av arbetstiden finns i de allmänna administrativa uppgifter som inte hör till kärnuppgifterna. I och med en sådan omfördelning skulle personalresursunderskottet bli 554 årsverken.

Grundlagens 121 § garanterar kommunerna självstyrelse, vars hörnstenar är kommunal beskattningsrätt och rätt att inom ramen för lagstiftningen besluta om kommunens uppgifter och finansieringen av dem. En väsentlig del av detta är finansieringsprincipen, dvs. kommunerna ska ha faktiska förutsättningar att klara av sina uppgifter när beslut om deras uppgifter fattas. Utifrån den ovan beskrivna resurskalkylen kan det bedömas att resursfördelningen i samband med reformen av kundservicemodellen inte till alla delar har möjliggjort ett fullständigt genomförande av kundservicemodellen och att genomförandet av finansieringsprincipen således har kunnat äventyras.

De ändringar som föreslås i denna proposition minskar Arbetskraftsmyndigheternas uppgifter med sammanlagt 34,3 miljoner euro, vilket motsvarar 572 årsverken. Med stöd av den ovannämnda finansieringsprincipen anses det dock att kommunerna inte skulle ha faktiska förutsättningar att klara av sina lagstadgade uppgifter utan att det resursunderskott inom Arbetskraftsservicens kundservice som identifierats i utredningarna beaktas i detta sammanhang. På grund av de föreslagna ändringarna minskas således Arbetskraftsmyndigheternas statsandelsfinansiering med 1,08 miljoner euro, vilket motsvarar 18 årsverken.

Påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa

Propositionen har uppskattats medföra besparingar på 14,9 miljoner euro i förmånsutgifter (se närmare avsnitt 1.2.1.4). En del av besparingarna riktas till områdena. I tabellen nedan uppskattas hur besparingarna fördelas på områdena baserat på fördelningen av utlåenden om påföljder per område. Uppskattningen omfattar effekterna av förmånsutgifterna i fråga om arbetslöshets- och utkomstförmåner samt beskattningen av dem. Ändringarna i bostadsbidraget har inga konsekvenser för kommunerna.

Tabell 4 Propositionens konsekvenser i fråga om besparingar i förmånsutgifter per område

	Besparingar i förmånsutgifter, €
NTM-centralen i Nyland	225 305
NTM-centralen i Egentliga Finland	53 094
NTM-centralen i Tavastland	52 786
NTM-centralen i Norra Österbotten	42 706
NTM-centralen i Sydöstra Finland	42 035
NTM-centralen i Mellersta Finland	38 935
NTM-centralen i Norra Savolax	29 500
uppgifter saknas	28 818
NTM-centralen i Satakunta	22 286
NTM-centralen i Lappland	21 571
NTM-centralen i Södra Österbotten	18 423
NTM-centralen i Österbotten	18 225
NTM-centralen i Södra Savolax	17 591
NTM-centralen i Norra Karelen	12 015
NTM-centralen i Kajana	6 373
Åland	630
Totalt	710 149

I kalkylen är kommunernas andel av utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa 34 procent, av utgifterna för utkomststöd 50 procent och av skatteinkomsterna från förmåner 37 procent.

4.2.1.3 Konsekvenser för företagen

Serviceprocess och tjänster för arbetssökande

Ändringarna får konsekvenser också för företagen. Dessa kan delas in i konsekvenser av reformen som förändrar jobbsökningsintensiteten och som påverkar alla företag som söker arbetskraft, konsekvenser som gäller de uppgifter från arbetssökandes profiler som de arbetsgivare som loggat in på serviceplattformen fått och konsekvenser som gäller de uppgifter från arbetssökandes profiler som privata arbetsförmedlingsföretag fått.

Privata arbetsförmedlingsföretag får bättre och mer inriktad service än tidigare. En granskning av vissa arbetssökandes profiler som bäst motsvarar arbetsgivarens ansökningskriterier hjälper arbetsförmedlingsföretagen att sammanföra efterfrågan på arbetskraft i kundföretaget och de utbudet av arbetskraft bland de arbetssökande.

Ändringar i serviceprocessen för arbetssökande och särskilt publiceringen av jobbsökarprofiler gynnar alla företag som söker arbetskraft via den offentliga arbetskraftsservicen. När arbetsgivarna loggar in på serviceplattformen kan de läsa arbetssökandes profiluppgifter som i regel inte innehåller namn och kontakta dem som skapat intressanta profiler, även om de inte

har några lediga platser. Denna typ av direktrekrytering⁵⁰ utan att ett jobb har ledigförklarats kan vara en mycket effektiv rekryteringsmetod, eftersom den sparar den tid som går åt till att behandla förfrågningar och ansökningar och den tid som ett jobb är ledigt.

Konsekvenserna för arbetsgivare som söker arbetskraft till lediga jobb med vilken som helst metod eller som är redo att rekrytera när en lämplig sökande dyker upp hänför sig till förändringarna i jobbsökningsintensiteten till följd av reformen.

Påföljder inom utkomtskyddet för arbetslösa

Genom de ändringar som gäller påföljderna inom utkomtskyddet för arbetslösa strävar man efter att genom påföljdssystemet styra arbetssökande att delta i den serviceprocess för arbetssökande som står till buds för dem samt i de tjänster som erbjuds. Åtgärderna och tjänsterna som ingår i serviceprocessen ordnas för att Arbetskraftsmyndigheten ska stödja den arbetssökande i jobbsökningen, eller om det finns utmaningar eller brister i den arbetssökandes förutsättningar för sysselsättning, för att Arbetskraftsmyndigheten och den arbetssökande ska hitta metoder för att lösa dessa utmaningar. För företag som är arbetsgivare stöder helheten matchningen av arbetsplatser och arbetssökande och utbudet av arbetskraft.

I avsnittet Nuläge och bedömning av nuläget redogörs det för konsekvenserna av den kvantitativa jobbsökningsskyldighet som förelagts arbetssökande och för arbetsansökningar som arbetsgivarna anser vara ogrundade och som gäller arbete som den arbetssökande inte har förutsättningar att utföra eller som den arbetssökande inte ens vill ha.

Med stöd av 2 a kap. 9 och 10 § i lagen om utkomtskydd för arbetslösa kan en arbetssökande föreläggas en tid utan ersättning eller skyldighet att vara i arbete, om den arbetssökande utan giltig orsak underlåter att fullgöra sin jobbsökningsskyldighet enligt sysselsättningsplanen eller en ersättande plan eller genom sitt eget förfarande orsakar att jobbsökningen inte leder till sysselsättning. Avsikten är att den arbetssökande alltid ska ha möjlighet att söka arbetsmöjligheter så brett som möjligt och att det inte leder till att en påföljd inom utkomtskyddet för arbetslösa föreläggs om den arbetssökande exempelvis sökt arbete som inte helt motsvarade hans eller hennes kompetens, om det ändå fanns en möjlighet att få detta arbete. Helt ogrundade ansökningar eller ansökningar där den arbetssökande antyder att han eller hon trots ansökan inte är intresserad av arbetet i fråga ska däremot inte beaktas som åtgärder som uppfyller jobbsökningsskyldigheten.

För närvarande kan inlämnandet av helt ogrundade arbetsansökningar leda till att en tid utan ersättning föreläggs först när den arbetssökandes försummelser upprepas. Den föreslagna ändringen leder till att den arbetssökandes risk att förlora rätten till utkomtskydd för arbetslösa gäller redan vid den första försummelsen. Detta beräknas minska antalet helt ogrundade arbetsansökningar. Vid beredningen har det inte funnits tillgång till ett sådant kunskapsunderlag som krävs för en kvantitativ bedömning. Frågan påverkas också av på vilket sätt Arbetskraftsmyndigheten tillsammans med den arbetssökande går igenom fullgörandet av jobbsökningsskyldigheten när sysselsättningsplanen eller en ersättande plan utarbetas.

⁵⁰ Farm, Ante (2009); Unemployment and Vacancies. Swedish Institute for Social Research (SOFI), Stockholm University, Working paper 8/2009 samt Ante Farm (2018); Measuring the Effect of Matching Problems on Unemployment. International Labour Review vol 159, issue 2, p 243-258

Vid minskningen av antalet ogrundade arbetsansökningar har det dessutom betydelse att den arbetssökandes arbetsansökningar går igenom vid samtalen om jobbsökning och de kompletterande samtalen om jobbsökning. I första hand följs fullgörandet av jobbsökningsskyldigheten upp utifrån den arbetssökandes anmälningar via nättjänsten, men jobbsökningsåtgärderna bör följas upp i behövlig omfattning också när Arbetskraftsmyndigheten träffar den arbetssökande. I samband med detta hänför sig granskningen av de ansökningar som gjorts till det stöd som erbjuds för jobbsökning, men samtidigt bör man ingripa i helt ogrundade ansökningar och föra dessa till UF-centret för behandling. I dessa situationer har UF-centret till uppgift att bedöma om den arbetssökande på grund av försummelsen ska föreläggas antingen en tid utan ersättning eller skyldighet att vara i arbete.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

4.2.2.1 Konsekvenser för Arbetskraftsmyndigheterna

Eftersom de föreslagna ändringarna ökar prövningsrätten för de Arbetskraftsmyndigheter som betjänar enskilda kunder och det inte är möjligt att på förhand exakt ange i vilken utsträckning det kommer att behövas prövning baserat på servicebehovet, är konsekvensbedömningarna förenade med betydande osäkerhet.

Brister i statistikföringen medför också osäkerhet i de konsekvensbedömningar som gäller genomförandet av serviceprocessen. Inom Arbetsförvaltningen finns det inte statistik över hur sannolikt det bedöms vara att varje arbetssökande kund får arbete genom självständig jobbsökning. Av den tillgängliga statistiken är den lämpligaste för detta ändamål den servicelinjespecifika statistiken, som ger en fingervisning om nivån på kundernas servicebehov. Kunderna med det lägsta servicebehovet finns inom servicelinjerna Inget behov av sakkunnigtjänster och Arbetsförmedlings- och företagstjänster. Kunder med ett genomsnittligt servicebehov finns i första hand inom servicelinjen Tjänster för kompetensutveckling och kunder med ett högt servicebehov inom servicelinjerna Stödd sysselsättning och Sektorsövergripande samservice. I kundinformationssystemet samlas information om kundernas servicebehov, som baserar sig på den servicelinjespecifika servicestruktur som tidigare varit i bruk inom servicen för enskilda kunder. Även om man inom Arbetsförvaltningen redan har slopat den servicelinjebaserade servicestrukturen, har man av statistiska orsaker samlat in uppgifter om servicelinjernas kunder, eftersom Arbetsförvaltningen inte i övrigt statistikför information som beskriver kundernas servicebehov.

I bedömningen kan man dessutom använda statistik om för hur stor andel av de arbetslösa arbetssökande arbetslösheten fortsätter efter en viss granskningsperiod.

De viktigaste ändringarna i Arbetskraftsmyndigheternas verksamhet och uppgifter gäller ordnandet av kompletterande samtal om jobbsökning och antalet sådana samtal, slopande av påminnelseförfarandet, skapande och publicering av jobbsökarprofiler samt arbetsmöjligheter som Arbetskraftsmyndigheterna anvisar.

Kompletterande samtal om jobbsökning

Antalet kompletterande samtal om jobbsökning bedöms minska betydligt jämfört med vad som förutsätts i den gällande lagstiftningen. Det går att bedöma hur mycket antalet kompletterande samtal om jobbsökning kommer att minska genom att se på två studier som gäller ändringarna i fråga om periodiska intervjuer 2017. I samband med att bestämmelserna om periodiska intervjuer ändrades 2017 inskränktes prövningsrätten i fråga om periodiska intervjuer för

arbetslösa. Bägge studierna granskade hur reformen påverkade antalet periodiska intervjuer, efter att prövningsrätten i fråga om ordnandet av dem inskränktes. Omvänt kan man dra slutsatser om de föreslagna ändringarnas konsekvenser för antalet kompletterande samtal om jobbsökning när prövningsrätten i fråga om ordnandet av dem ökar.

Av Huuskonens⁵¹ studie framgår att 2017 års reform ledde till en klar ökning av antalet intervjuer. Det fanns betydande regionala skillnader i fråga om ordnandet av periodiska intervjuer och ökningen av deras antal, men studiens resultat visar att en inskränkning av prövningsrätten vid ordnandet av periodiska intervjuer ledde till att antalet intervjuer ökade med cirka 75 procent på riksnivå. I studien granskades inte hur inskränkningen av prövningsrätten påverkade antalet intervjuer utifrån de arbetssökandes servicebehov.

Valtakari m.fl.⁵² kom fram till motsvarande resultat. I denna studie granskades dock ändringen i antalet periodiska intervjuer också utifrån de arbetssökandes servicebehov. Enligt studien varierade ökningen av antalet periodiska intervjuer så att den största förändringen skedde inom servicelinjen för kunder med det lägsta servicebehovet och den minsta inom servicelinjen för kunder med genomsnittligt servicebehov. När man jämför antalet intervjuer per servicelinje med antalet genomförda kompletterande samtal om jobbsökning per servicelinje 2023, kan man dra slutsatsen att den minskade prövningsrätten ökade antalet intervjuer med 70 procent. När man granskar förändringen i antalet intervjuer per servicelinje efter reformen och fastställer medeltalet för dem blir resultatet att reformen ökade antalet intervjuer med 65 procent.

Mot bakgrund av de studier som beskrivs ovan kan man alltså omvänt bedöma att den ökade prövningsrätten i fråga om ordnande av kompletterande samtal om jobbsökning till följd av de föreslagna ändringarna i denna proposition kommer att minska antalet samtal med 65–75 procent.

Jobbsökningsskyldighet

De föreslagna ändringarna ökar inte antalet fall där jobbsökningsskyldighet föreläggs. När det gäller jobbsökningsskyldigheten bedöms Arbetskraftsmyndigheternas uppgifter inte öka mer än måttligt, huvudsakligen på grund av ökad kundinformation till deltidsarbetande som förelagts jobbsökningsskyldighet. Det extra arbete som går åt till att förelägga jobbsökningsskyldigheter ingår i sin helhet i den bedömning av förlängningen av den genomsnittliga längden på samtalen om jobbsökning som presenteras i samband med de ekonomiska konsekvenserna.

Inledande intervjuer

Den föreslagna ändringen i fråga om inledande intervjuer gör det möjligt för Arbetskraftsmyndigheterna att ordna inledande intervjuer av högre kvalitet, eftersom Arbetskraftsmyndigheten får mer tid att sätta sig in i de uppgifter som kunden lämnat i samband med inledandet av jobbsökningen och på så sätt bättre förbereda sig för den inledande intervjun.

⁵¹ The impact of periodic interviews on unemployment duration: Evidence from the 2017 Finnish reform - Huuskonen - 2023 - LABOUR - Wiley Online Library

⁵² Valtakari, Arnkil, Eskelinen, Kesä, Mayer, Nyman, Ålander. Utvärdering av periodiska intervjuer med arbetslösa – Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 2019:26 (på finska).

Förlängningen av den utsatta tiden underlättar också i vissa fall ordnandet av nödvändig tolkningsservice i samband med den inledande intervjun.

Enligt uppgifter från arbets- och näringsbyråernas kundinformationssystem var mediantiden för ordnande av inledande intervjuer i oktober 2024 åtta vardagar. Av alla inledande intervjuer som ordnades kunde cirka en tredjedel ordnas inom de fem vardagar som anges i den gällande lagstiftningen. Utifrån nivån på genomförandet bedöms det att de föreslagna ändringarna inte minskar det totala antalet inledande intervjuer som ordnas och att ändringarna således inte påverkar Arbetskraftsmyndigheternas arbetsmängd.

Slopande av påminnelseförfarandet

I samband med reformen av servicemodellen bedömdes det att införandet av påminnelseförfarandet ökade Arbetskraftsmyndigheternas arbetsuppgifter med sammanlagt tio årsverken, vilket grundade sig på 174 000 påminnelser per år. De föreslagna ändringar som syftar till att frångå det nuvarande påminnelseförfarandet uppskattas minska Arbetskraftsmyndigheternas uppgifter med 10 årsverken.

Dessutom minskar dessa ändringar Arbetskraftsmyndigheternas kostnader med 400 000 euro, vilket grundar sig på kostnaderna för att skicka påminnelser. Räknat enligt antalet påminnelser 2023 och den kostnad på uppskattningsvis två euro som varje påminnelse orsakar föranledde påminnelserna kostnader på sammanlagt cirka 400 000 euro per år.

Arbetsmöjligheter som Arbetskraftsmyndigheten anvisar den arbetssökande att söka

Den förpliktande karaktären hos arbetserbjudanden minskade betydligt efter att den nya kundservicemodellen trädde i kraft våren 2022. Före denna reform av servicemodellen var antalet arbetserbjudanden i genomsnitt cirka 180 000 per år. Efter reformen sjönk antalet arbetserbjudanden till kunderna betydligt. Till exempel 2023 var antalet arbetserbjudanden mindre än 10 000.

I 2023 års statistik från arbets- och näringsbyråernas kundinformationssystem kan man skönja två tydliga tidpunkter då antalet arbetserbjudanden är som störst. Dessa tidpunkter är den inledande fasen av jobbsökningen och efter att jobbsökningen har varit i kraft i ett halvt år, då erbjudandena om arbete blir förpliktande. I ljuset av statistiken ökar alltså arbetserbjudandenas förpliktande karaktär antalet erbjudanden. De ändringar som gäller påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa kan öka antalet arbetserbjudanden i någon mån. Enligt bedömningen är effekten dock inte särskilt betydande.

De föreslagna ändringarna bedöms öka antalet arbetsmöjligheter som Arbetskraftsmyndigheterna anvisar med i snitt 10 800 per år. Det bedöms att detta skulle öka Arbetskraftsmyndigheternas arbetsmängd med cirka 2 700 timmar per år, dvs. motsvarande två årsverken, när anvisandet av en arbetsmöjlighet och tillhörande uppföljning tar i snitt 15 minuter.

Jobbsökarprofiler

Enligt statistik från arbets- och näringsbyråernas kundinformationssystem har cirka tio procent (totalt cirka 30 000 kunder) av de arbetssökande kunderna publicerat sin jobbsökarprofil på serviceplattformen. Utgångspunkten är att det blir obligatoriskt för de kunder som föreläggs jobbsökningsskyldighet att skapa och publicera en jobbsökarprofil. Enligt statistiken från

september 2024 hade cirka 260 000 kunder, dvs. cirka 60 procent av de arbetssökande kunderna, förelagts jobbsökningsskyldighet. I och med de föreslagna ändringarna ska cirka 230 000 personer som för närvarande är kunder skapa och publicera en jobbsökarprofil.

Av de 230 000 kunder som nämns ovan kommer uppskattningsvis 80 procent, dvs. 184 000 kunder, att publicera sin jobbsökarprofil på egen hand utan att det krävs någon arbetsinsats av Arbetskraftsmyndigheterna. Detta motsvarar andelen kunder som enligt statistiken inte har försummat sin jobbsökningsskyldighet under 2023. För den återstående andelen krävs det en arbetsinsats på uppskattningsvis 15 minuter av Arbetskraftsmyndigheten för varje jobbsökarprofil som skapas och publiceras. Detta innebär cirka 7 700 arbetstimmar, vilket motsvarar cirka fem årsverken. Detta gäller endast verkställandet av de föreslagna ändringarna i det inledande skedet av ikraftträdandet och innebär således inte en bestående ökning av arbetsmängden. Det inledande skedet beräknas ta cirka ett halvt år från det att verkställandet av de föreslagna ändringarna inleddes. År 2023 inleddes i genomsnitt 32 000 nya jobbsökningar per månad, av vilka uppskattningsvis 60 procent inleddes av nya kunder. Detta innebär att cirka 230 000 nya kunder per år inleder jobbsökning. Om man antar att 80 procent av dessa kunder skapar och publicerar sin jobbsökarprofil på egen hand, ansvarar Arbetskraftsmyndigheterna för att skapa och publicera en jobbsökarprofil för cirka 46 000 kunder. Arbetskraftsmyndigheternas arbetsmängd för dessa beräknas vara cirka 11 500 timmar per år, dvs. en årlig, permanent arbetsinsats på fem årsverken.

Ovan beskrivs Arbetskraftsmyndigheternas ökade arbetsmängd i anslutning till jobbsökarprofiler i de fall där en jobbsökarprofil ska skapas och publiceras för en arbetssökande för första gången. En jobbsökarprofil ska vara publicerad i högst sex månader åt gången. För arbetssökande vars jobbsökning varar sex månader eller längre ska Arbetskraftsmyndigheten således skapa och publicera en jobbsökarprofil två eller tre gånger under ett år, om den arbetssökande inte gör det själv en enda gång. År 2024 varade i genomsnitt 29 procent av arbetslöshetsperioderna i minst ett halvt år enligt arbetsförmedlingsstatistiken, som förs av utvecklings- och förvaltningscentret. Arbetslösheten varade i över 12 månader hos 14 procent av de arbetssökande.

I enlighet med bedömningen ovan ska Arbetskraftsmyndigheterna skapa och publicera en första jobbsökarprofil för cirka 92 000 kunder. Arbetskraftsmyndigheterna ska skapa och publicera en jobbsökarprofil för andra gången för cirka 26 700 kunder, och för tredje gången för cirka 12 900 kunder. Detta förutsätter arbete som motsvarar cirka sju årsverken, dvs. 9 900 timmar per år, med antagandet att det krävs en arbetsinsats på 15 minuter för att skapa och publicera en jobbsökarprofil.

Eventuell assisterande automatisering i samband med skapande av jobbsökarprofiler minskar den ytterligare arbetsinsats som krävs av Arbetskraftsmyndigheterna jämfört med uppskattningen ovan. Med hjälp av automatisering behöver Arbetskraftsmyndigheterna inte skapa jobbsökarprofiler manuellt, utan endast kontrollera innehållet i profiler som skapats med hjälp av automatisering innan de publiceras. Detta innebär uppskattningsvis cirka fem minuter arbete per jobbsökarprofil. Det behövs tre årsverken mindre för arbetet med att skapa en jobbsökarprofil för befintliga kunder om automatisering tas i bruk genast när de föreslagna ändringarna har trätt i kraft. Likaså kommer den permanenta årliga extra arbetsinsats som behövs att bli tre årsverken om automatisering utnyttjas. Om man dessutom beaktar de kunder för vilka jobbsökarprofiler ska skapas och publiceras mer än en gång, ökar den arbetsinsats som krävs med ytterligare två årsverken.

Påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa

Antalet försummelser från den arbetssökandes sida i anslutning till den serviceprocess som Arbetskraftsmyndigheterna ordnar för den arbetssökande och de tjänster som erbjuds bedöms minska till följd av ändringarna i påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa, eftersom det bedöms att de arbetssökande kommer att vara mer noga med att handla så att påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa inte påförs. Detta effektiviserar Arbetskraftsmyndigheternas verksamhet, men det finns inte tillgång till ett tillräckligt kunskapsunderlag för att göra en kvalitativ uppskattning eller en uppskattning i euro. Ändringarna är inte avsedda att leda till att förlust av rätten till utkomstskydd för arbetslösa på grund av eventuella försummelser beaktas t.ex. när en jobbsökningsskyldighet inkluderas i den sysselsättningsplan som utarbetas tillsammans med den arbetssökande eller i den ersättande planen.

Genomförandet av sysselsättningsplanerna och att de arbetssökande har sökt de jobb som anvisats av Arbetskraftsmyndigheten övervakas i regel med hjälp av nättjänsten. Om en arbetssökande underlåter att följa sin plan eller att söka ett jobb eller inte meddelar att planen har följts eller att han eller hon sökt ett arbete, skickar nättjänsten en begäran om utredning till den arbetssökande och ser till att ärendet överförs till UF-centret för behandling som ett utkomstskyddsärende. Att i dessa situationer påföra påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa redan vid den första försummelsen ökar inte Arbetskraftsmyndighetens uppgifter. I fråga om andra försummelser ska Arbetskraftsmyndigheten manuellt sköta ovannämnda motsvarande moment som gäller utredning av utkomstskyddsärenden.

I situationer där den arbetssökandes förfarande kan inverka på hans eller hennes rätt att få arbetslöshetsförmåner lämnas ett Arbetskraftspolitiskt utlåtande om påföljden för utkomstskyddet för arbetslösa till Arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten. Utlåtandet ges av UF-centret. Trots ändringarna som gäller påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa beräknas antalet påföljder som påförs stanna på nuvarande nivå, dvs. cirka 50 000.

Det tar uppskattningsvis cirka 20 minuter att avgöra ett ärende som gäller en påföljd inom utkomstskyddet för arbetslösa och ge ett Arbetskraftspolitiskt utlåtande om det. Det handlar om att kontrollera de uppgifter som hänför sig till ärendet, sätta sig in i den arbetssökandes redogörelse, eventuellt begära tilläggsutredning och sedan behandla den samt att avgöra ärendet och skriva motiveringen till det Arbetskraftspolitiska utlåtandet.

Att antalet påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa beräknas stanna på samma nivå innebär att inte heller arbetsmängden för dem som betalar ut arbetslöshetsförmånen beräknas öka. Arbete föranleds av både beslut om påföljder och behandling av eventuella besvärssärenden som gäller påföljderna. Antalet besvär som gäller påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa inverkar också på arbetsmängden för besvärsnämnden för social trygghet och försäkringsdomstolen.

Om det sker retroaktiva ändringar i den arbetssökandes rätt till utkomstskydd för arbetslösa kan det leda till återkrav av utbetald arbetslöshetsförmån. Förfarandet medför administrativt arbete särskilt för dem som betalar ut arbetslöshetsförmåner. Antalet återkrav påverkas dock av att eventuella försummelser i fråga om genomförandet av sysselsättningsplanen eller sökandet av anvisade jobb övervakas med hjälp av nättjänsten och att den som betalar ut arbetslöshetsförmån omedelbart efter en försumkelse har tillgång till information om att Arbetskraftsmyndigheten och UF-centret utreder saken och att ett Arbetskraftspolitiskt utlåtande i ärendet ges senare.

4.2.2.2 Konsekvenser för social- och hälsovårdsmyndigheterna

I utredningar har det konstaterats att antalet s.k. hälsoundersökningar av arbetslösa (Hälsö- och sjukvårdslagen 1326/2010) har ökat stadigt sedan den nya kundservicemodellen för

arbetskraftsservice togs i bruk i maj 2022. År 2021 gjordes hälsoundersökningar för 3,5 procent av de arbetslösa, år 2022 för 7,1 procent och år 2023 för 8,3 procent av de arbetslösa.⁵³ Registermaterial från AvoHilmo visar att antalet arbetslösa som genomgått hälsoundersökningar efter reformen av kundservicemodellen har ökat tydligt på riksnivå och mycket kraftigt i några välfärdsområden. Dessutom uppskattade en dryg tredjedel (37 procent) av personalen vid arbets- och näringsbyråerna enligt SRV:s utvärdering att hänvisningen av arbetslösa till hälsoundersökningar har ökat betydligt i och med den nya servicemodellen.

Hälsoundersökningarna av arbetslösa har dock samtidigt varit föremål för andra utvecklingsåtgärder (ökat utbud i och med arbetet med att utveckla programmet för hållbar tillväxt, social- och hälsovårdsministeriets uppdaterade styrbrev till välfärdsområdena 2023, förbättring av registreringspraxis), varför det enligt Institutet för hälsa och välfärd är svårt att bedöma vilken andel av ökningen som beror på den nya kundservicemodellen och vilken som beror på andra åtgärder.

Det bedöms att de föreslagna ändringarna på kort och lång sikt kommer att påverka efterfrågan på och anlitandet av social- och hälsovårdstjänster samt välfärdsområdenas kostnader. Det är dock svårt att göra en exakt bedömning, eftersom de arbetslösas servicebehov är mycket olika och berör många olika delområden inom social- och hälsovården.

På kort sikt kan användningen av social- och hälsovårdstjänster öka och därigenom ökar också kostnaderna för ordnandet av välfärdsområdenas tjänster, om den ökade prövningsrätten frigör resurser som använts för det nuvarande genomförandet. Enbart en bättre identifiering av servicebehoven garanterar dock inte direkt att de arbetssökande hänvisas till och får service som motsvarar deras behov.

I fråga om anlitandet av social- och hälsovårdstjänster har det gjorts en grov uppskattning av propositionens eventuella kortsiktiga konsekvenser för kostnaderna för vissa utvalda tjänster. Kostnaderna för kundernas anlitande av social- och hälsovårdstjänster har sammantaget uppskattats till cirka 347 miljoner euro per år. På kort sikt bedöms de föreslagna ändringarna öka kostnaderna för öppen sjukvård inom primärvården, mental- och missbrukarvård samt hälsoundersökningar av arbetslösa med sammanlagt cirka 2,3–7 miljoner euro per år, huvudsakligen inom den öppna sjukvården inom primärvården samt mental- och missbrukarvården. Exempelvis antalet hälsoundersökningar av arbetslösa har uppskattats öka med cirka 150–450 per år. Kalkylerna innehåller betydande osäkerhetsfaktorer, men de är riktgivande.

På lång sikt bedöms de ändringar som föreslås i propositionen dock medföra besparingar inom social- och hälsovårdstjänsterna. Detta beror på att kunderna fått rätt stöd som motsvarar deras behov i ett tidigare skede. Om man t.ex. vid hälsoundersökningarna av arbetslösa lyckas identifiera hälsoproblem och förebygga att de förvärras medför det besparingar för välfärdsområdena, och ur de arbetslösas synvinkel minskar anhopningen av problem.

Det bör ändå beaktas att bedömningen ovan grundar sig på situationen i fråga om genomförandet av kundservicemodellen, där man alltså ligger klart under den nivå som lagen förutsätter. Om servicemodellen genomförs på den nivå som lagen för närvarande förutsätter,

⁵³ Sotkanet: Resultattabell Hälsoundersökningar av arbetslösa, procent av alla arbetslösa (hämtad 4.10.2024) Resultattabell - Sotkanet.fi, Statistik- och indikatorbanken

kommer också antalet servicehändelser att ligga på en betydligt högre nivå än i nuläget, och de ändringar som nu föreslås minskar den totala servicevolymen.

4.2.2.3 Konsekvenser för Folkpensionsanstalten

Propositionen har indirekta konsekvenser för Folkpensionsanstalten när det gäller hänvisning till rehabiliteringstjänster, om Arbetskraftsmyndigheterna i och med den ökade prövningsrätten kan lägga större fokus på de kunder som behöver mer stöd och därmed också identifiera eventuella andra servicebehov hos kunderna. Det är svårt att göra exakta bedömningar av konsekvenserna av ändringarna i serviceprocessen när det gäller hänvisning till Folkpensionsanstaltens rehabiliteringstjänster och möjligheter att få rehabilitering, varför bedömningarna är riktgivande. Enligt Folkpensionsanstaltens statistik har uppskattningsvis cirka 15–30 procent av de arbetslösa behov av rehabiliteringstjänster. I fråga om yrkesinriktad rehabilitering kan rehabiliteringsbehovet vara högre. Exempelvis år 2023 hade 48 procent av dem som fått yrkesinriktad rehabilitering för unga i åldern 16–29 år uppgett att de var arbetslösa före rehabiliteringen.

I fråga om kunder som hänvisas till rehabiliteringstjänster och eventuella mottagare av Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner bedöms de viktigaste servicelinjerna vara Stödd sysselsättning och Sektorsövergripande samservice⁵⁴. Enligt uppgifter från arbets- och näringsbyråernas kundinformationssystem är årsmedeltalet (september 2023–augusti 2024) för alla arbetssökande kunder inom servicelinjen Stödd sysselsättning något under 104 000 arbetssökande och inom servicelinjen Sektorsövergripande samservice något under 35 000 arbetssökande. För personer med funktionsnedsättning och långtidssjuka är motsvarande årsmedeltal cirka 26 000 arbetssökande inom servicelinjen Stödd sysselsättning och 10 300 arbetssökande inom servicelinjen Sektorsövergripande samservice. En förutsättning för att söka sig till andra tjänster än Folkpensionsanstaltens yrkesinriktade rehabiliteringstjänster för unga är en sjukdomsdiagnos eller funktionsnedsättning som konstaterats av en läkare och ett B-läkarutlåtande. Det är mer motiverat att bedöma konsekvenserna för personer med funktionsnedsättning och långtidssjuka utifrån uppgifter om arbetssökande kunder. Sammanlagt fanns det inom servicelinjerna Stödd sysselsättning och Sektorsövergripande samservice 36 300 personer med funktionsnedsättning eller långtidssjuka arbetssökande kunder: 15 procent av dessa arbetssökande kunder innebär cirka 5 400 arbetssökande, 20 procent cirka 7 300 arbetssökande och 30 procent cirka 10 900 arbetssökande.

I rapporten *Vägar in i arbetslivet* för partiellt arbetsföra - förmåner, tjänster, stödåtgärder uppskattar utredarna att arbetsförmågan hos cirka 16 000 långtidsarbetslösa skulle kunna förbättras genom vård, rehabilitering och flexibilitet på arbetsmarknaden⁵⁵. För en del är det sannolikt viktigare och mer ändamålsenligt att de får vård och hänvisas till hälso- och sjukvårdstjänster än att de hänvisas direkt till rehabiliteringstjänster. Enligt Folkpensionsanstaltens statistik fattades under 2021–2023 nya positiva rehabiliteringsbeslut⁵⁶ för sammanlagt cirka 8 000 personer vars arbetssituation före rehabiliteringen var arbetslöshet.

⁵⁴ Oivo & Kerätär 2018, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161151>

⁵⁵ Oivo & Kerätär 2018, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161151>

⁵⁶ Personen har inga tidigare positiva rehabiliteringsbeslut för samma FPA-rehabilitering från och med 2019. Personer som under olika år har fått ett första positivt beslut om olika FPA-rehabiliteringar kan enligt statistiken anses ha inlett rehabilitering under flera år.

Sammanlagt fattades det under dessa år nya positiva beslut⁵⁷ för cirka 22 300 personer vars arbetssituation tidigare var arbetslöshet. Åren 2021–2023 fattades nya positiva rehabiliteringsbeslut för sammanlagt cirka 138 100 personer.

En riktgivande bedömning är att 8 000–10 000 arbetssökande kunder kan vara i behov av rehabiliteringstjänster i första hand. En del av dessa kunder torde kunna identifieras i serviceprocessen för arbetssökande kunder. Enligt statistiken har ett initiativ av arbets- och näringsbyrån eller kommunförsöken med sysselsättning för närvarande antecknats som orsak till inledandet⁵⁸ för endast ett fåtal personer som fått rehabilitering. Det är dock möjligt att något annat än arbets- och näringsbyråns initiativ (t.ex. ett initiativ av hälso- och sjukvården) har antecknats som orsak till att ärendet har inletts, även om den ursprungliga bedömningen av rehabiliteringsbehovet och initiativet till ansökan om rehabilitering har kommit från arbets- och näringsbyrån eller från kommunförsöket med sysselsättning. Siffrorna ger således inte nödvändigtvis rätt bild av hur många kunder som hänvisas till FPA:s rehabiliteringstjänster via arbets- och näringsbyråerna eller kommunförsöket med sysselsättning.

Om man i serviceprocessen kan identifiera arbetssökande kunder som är i behov av rehabilitering och hänvisa dem till att ansöka om rehabilitering, leder processen till ett positivt rehabiliteringsbeslut och till att rehabilitering inleds för endast en del av kunderna. År 2023 avslogs t.ex. cirka 20 procent av ansökningarna om yrkesinriktad rehabilitering och cirka 27 procent av ansökningarna om yrkesinriktad rehabilitering för unga. Exempelvis 2023 var den sökandes tidigare arbetssituation arbetslös i 20 procent av alla avslagsbeslut som gällde yrkesinriktad rehabilitering, liksom i 27 procent av alla avslagsbeslut som gällde yrkesinriktad rehabilitering för unga. Avslag på en ansökan om rehabilitering kan bero bl.a. på medicinska orsaker, om den rehabilitering som ansökan gäller inte kan anses vara ändamålsenlig eller om rehabiliteringsansvaret enligt lag hör till någon annan.

Påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa

Ändringarna i påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa kan öka de arbetssökandes behov av utkomststöd. Detta gäller särskilt arbetssökande som ansöker om grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd. Antalet förelagda skyldigheter att vara i arbete beräknas öka från cirka 6 000 till cirka 15 000.

Den ökade arbetsmängd som Folkpensionsanstalten orsakas av beviljandet av utkomststödet grunddel minskar dock genom att cirka två tredjedelar av påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa i nuläget gäller dem som ansöker om grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd, av vilka många får utkomststöd utöver arbetslöshetsförmånen.

4.2.2.4 Konsekvenser för Regionförvaltningsverket

Laglighetskontrollen av arbetskraftsmyndigheternas verksamhet hör till Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland (RFV). I kommunförsöken för främjande av sysselsättningen som inleddes 2021 har laglighetskontrollen varit det ovannämnda regionförvaltningsverkets uppgift.

⁵⁷ Personen har inga tidigare positiva rehabiliteringsbeslut för samma FPA-rehabilitering från och med 2019. Personen räknas till de totala summorna endast en gång.

⁵⁸ Med inledande avses att ansökan om rehabilitering är under behandling.

Enligt RFV:s statistik har antalet klagomålsärenden som kommit in till och avgjorts vid RFV ökat årligen sedan kommunförsöken med sysselsättning inleddes. År 2022 var antalet klagomålsärenden till RFV cirka 45 och antalet avgöranden cirka 25. År 2024 var antalet klagomålsärenden nästan 100 och antalet avgöranden cirka 70. Fram till mitten av maj 2025 hade nästan 60 klagomål kommit in till RFV, medan antalet avgjorda ärenden var 30. Med en jämn utveckling av antalet klagomålsärenden uppskattas det att cirka 200–250 klagomålsärenden kommer att inledas under 2025.

De föreslagna ändringarna gör det å ena sidan svårare och å andra sidan lättare att sköta laglighetskontrollen. De ändringar som föreslås i fråga om jobbsökningsskyldigheten och som gäller förenkling av bestämmelserna och slopande av vissa undantag gör det lättare att utreda klagomål. Samtidigt gör de ändringar som gäller Arbetskraftsmyndighetens prövningsrätt i fråga om ordnande av kompletterande samtal om jobbsökning utredningarna svårare. Strävan har varit att delvis hantera denna utmaning genom de ändringar som föreslås i sysselsättningsplanens innehåll, enligt vilka planen i fortsättningen ska innehålla bl.a. en eventuell grund för att inte förelägga jobbsökningsskyldighet. Dessutom ska tidpunkterna för kompletterande samtal om jobbsökning ingå i planen. Vid undersökningen av klagomål underlättar och påskyndar de omständigheter som skrivits in i sysselsättningsplanen tillsynsmyndighetens verksamhet, vilket bidrar till en snabb behandling av fallen.

4.2.2.5 Konsekvenser för Inkomstregisterenheten

Den föreslagna ändringen av lagen om inkomstdatasystemet medför investeringskostnader av engångsnatur på cirka 8 000 euro för inkomstregisterenheten, vilka finansieras ur Inkomstregisterenhetens budget för småskalig utveckling. Den föreslagna utvidgningen av användningen av uppgifterna i registret medför engångskostnader i anslutning till beredningen, bl.a. för testning och åtgärder som gäller ändringen av dataanvändningstillståndet.

Kostnadskalkylen är baserad på en verksamhetsmodell där en stor mängd uppgifter hämtas ur inkomstregistret på en gång, och därefter på behovsbasis genom separata sökningar av uppgifter om enskilda personer. Om sökningen av uppgifter ska genomföras på ett annat sätt behöver inkomstregistret göra en ny uppskattning av kostnaderna.

4.2.3 Konsekvenser för informationssamhället

4.2.3.1 Konsekvenser i fråga om dataskyddet

Enligt artikel 35 i dataskyddsförordningen förutsätts att den personuppgiftsansvarige före behandlingen ska utföra en bedömning av den planerade behandlingens konsekvenser för skyddet av personuppgifter, om behandlingen sannolikt leder till en hög risk för fysiska personers rättigheter och friheter. Vid bedömning av behovet av behandling ska beaktas dess art, omfattning, sammanhang och ändamål. Lagstiftaren kan som en del av lagberedningen göra en bedömning av konsekvenserna för dataskyddet. Om denna konsekvensbedömning görs i samband med lagstiftningsarbetet, är det inte längre nödvändigt att göra en konsekvensbedömning i samband med behandlingen. Dataombudsmannen har ansett att detta är något som mycket starkt kan understödjas i sådan behandling som innebär en hög risk (utlåtande 777/03/2018). Dataombudsmannen har ansett att det finns risker med särskilda kategorier av personuppgifter och dessutom med t.ex. behandling i stor omfattning av personuppgifter, eftersom antalet registrerade då är stort. När det gäller behörighet finns det också en hög risk i anslutning till ett stort antal användare av ett informationssystem och de användarrättigheter som de har beviljats (utlåtande 777/03/2018).

Utgående från antalet registrerade och antalet personuppgiftsbiträden bedöms det att de föreslagna ändringarna i fråga om serviceplattformen, informationsresursen för jobbsökarprofiler och behandlingen av uppgifter i jobbsökarprofilerna sannolikt är förenade med den höga risk som dataombudsmannen lyfte fram i sitt utlåtande. I bedömningen har det också identifierats en sannolikt hög risk för både de arbetssökande och arbetskraftsmyndigheterna när det gäller skyldigheten att publicera jobbsökarprofiler.

Utifrån det som sägs ovan anses det ändamålsenligt att genomföra den konsekvensbedömning som avses i artikel 35 i den allmänna dataskyddsförordningen redan i samband med lagstiftningsarbetet.

Bedömningen ska enligt artikel 35.7 i dataskyddsförordningen innehålla åtminstone

- a) en systematisk beskrivning av den planerade behandlingen och behandlingens syften, inbegripet, när det är lämpligt, den personuppgiftsansvariges berättigade intresse,
- b) en bedömning av behovet av och proportionaliteten hos behandlingen i förhållande till syftena,
- c) en bedömning av de risker för de registrerades rättigheter och friheter som avses i punkt 1, och
- d) de åtgärder som planeras för att hantera riskerna, inbegripet skyddsåtgärder, säkerhetsåtgärder och rutiner för att säkerställa skyddet av personuppgifterna och för att visa att denna förordning efterlevs, med hänsyn till de registrerades och andra berörda personers rättigheter och berättigade intressen.

Bestämmelser om behandlingen, behandlingens syften och den rättsliga grunden enligt led a samt om de användarrättigheter som är en förutsättning för behandlingen av personuppgifter finns i 14 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Bestämmelser om syftet med behandlingen finns delvis också i 12 kap. i den gällande lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Den föreslagna lagstiftningen innehåller bestämmelser om personliga användarrättigheter som gäller myndigheter och som är begränsade till uppgifter som hänför sig till de lagstadgade jobbsökarprofilerna eller uppgifter som föreskrivs i någon annan lag. UF-centret, kommunen eller samkommunen kan bevilja användarrättigheter till sina anställda och UF-centret ansvarar i egenskap av administratör för serviceplattformen för det tekniska aktiverandet av användarrättigheterna och att de är korrekta. Detta minskar den risk med behandlingen av personuppgifter som beror på det stora antalet personuppgiftsbiträden och bidrar till att säkerställa att behandlingen är behövlig och proportionell i förhållande till ändamålet, dvs. skötsel av lagstadgade uppgifter. Bestämmelserna om myndigheternas uppgifter och användarrättigheter bedöms styra behandlingsåtgärderna så att de ska vara behövliga och proportionella med tanke på ändamålen. Dessutom kan serviceplattformens administratör ge närmare anvisningar.

Risken blir högre i och med att också privata arbetsförmedlingsföretag, och inte bara arbetsgivare som i nuläget, kan söka och granska publicerade jobbsökarprofiler efter att ha loggat in på plattformen. Privata arbetsförmedlingsföretag kan dock redan nu söka och granska profiler som inloggade om de är arbetsgivare. Med tanke på att privata arbetsförmedlingsföretag redan nu kan söka och granska publicerade jobbsökarprofiler i egenskap av arbetsgivare, bedöms det att risken för informationssäkerheten och för åsidosättande av principen om

ändamålsbegränsning endast ökar lite när också uttryckligen privata arbetsförmedlingsföretag ges rätt att söka och granska profiler.

Den risk som avses i stycket ovan är liten, eftersom inloggningar redan nu är begränsade så att de förutsätter att en arbetsgivare som loggar in har en viss roll för att använda företagstjänster på serviceplattformen. Rollerna är enskild näringsidkare, verkställande direktör för ett företag och bolagsmedlem med firmateckningsrätt. Om en sådan roll saknas behöver arbetsgivarens representant en Suomi.fi-fullmakt för att logga in på serviceplattformen. Företrädare med fullmakt måste logga in på serviceplattformen med stark autentisering och välja vilken arbetsgivare de företräder för att kunna söka och granska publicerade jobbsökarprofiler. Den som gett Suomi.fi-fullmakten ansvarar för att fullmakterna är uppdaterade och för vilka som beviljas fullmakten. Det krävs så noggrant övervägande vid valet av vilka företrädare som beviljas fullmakt att detta styr behandlingen av personuppgifter på serviceplattformen så att personer vars arbetsbeskrivning inte omfattar rekrytering eller arbetsförmedling inte kan ges fullmakt att läsa jobbsökarprofiler. Detsamma gäller privata arbetsförmedlingsföretag. Dessutom ska arbetsgivare eller privata arbetsförmedlingsföretag godkänna användarvillkoren när de loggar in, vilket styr deras agerande och behandlingens syfte enligt lag.

En jobbsökarprofil kan skapas men inte publiceras med hjälp av automatisering dvs. publiceringen ska alltid utföras av en person. Profiler som skapas med hjälp av automatisering medför en risk för att profilen innehåller personuppgifter eller sekretessbelagda uppgifter som inte får finnas där efter publiceringen. Innan en profil publiceras och i samband med att den godkänns ska den arbetssökande eller Arbetskraftsmyndigheten kontrollera, verifiera och redigera innehållet i den profil som publiceras så att den endast innehåller tillåtna uppgifter. Eftersom publiceringen är en separat åtgärd som automatiseringen inte utför, medför profiler som skapats med hjälp av automatisering en uppskattningsvis lika hög risk med personuppgiftsbehandlingen som om profilen hade skapats från början till slut av den arbetssökande eller Arbetskraftsmyndigheten. Det bedöms alltså inte att automatisering i samband med skapandet av profiler ökar riskerna med personuppgiftsbehandlingen trots att propositionen ger fler aktörer rätt att granska profilerna, eftersom endast arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag kan hitta publicerade profiler.

Det samlas in logguppgifter om den tekniska funktionen, datatrafiken, datasäkerhetsincidenter samt behandlingen av personuppgifter på serviceplattformen. All läsning, bearbetning och radering av personuppgifter registreras i loggen. Loggfilerna skyddas så att det är omöjligt att ändra eller radera dem om man har användnings- eller förvaltningsrättigheter i tjänsten. De loggar som innehåller tekniska loggar och personuppgifter separeras från varandra. De loggar som innehåller personuppgifter skyddas så att endast personer som utsetts för uppgiften kan läsa dem. Förvaringstiden för loggarna bestäms så att loggarna ger möjlighet att inom preskriptionstiden för brott utreda brott i fråga om personuppgifter eller andra sekretessbelagda uppgifter, men när det gäller förvaringstiden ska också kraven enligt dataskyddsförordningen för bevaringen av personuppgifter beaktas.

Som det konstateras ovan är användningen av serviceplattformen och informationsresursen för jobbsökarprofiler sannolikt förenad med en hög risk med avseende på de registrerades rättigheter och friheter på grund av det stora antalet registrerade och personer som behandlar uppgifterna. Det finns också risker i fråga om den praktiska ansvarsfördelningen och styrningsförhållandena mellan olika organisationer, dvs. UF-centret och Arbetskraftsmyndigheterna. Genom att i lag föreskriva om gemensamt personuppgiftsansvar och om ansvarsfördelningen mellan de personuppgiftsansvariga samt om deras uppgifter strävar man efter att minska de potentiella riskerna med att ansvaret i praktiken är delat mellan UF-centret och Arbetskraftsmyndigheterna. De registrerades rättsliga ställning kan tryggas bättre

genom att man direkt i lagen fastställer uppgifterna för och ansvarsfördelningen mellan de personuppgiftsansvariga, alltså de som ansvarar för de registrerades rättigheter.

Publiceringen av jobbsökarprofiler på serviceplattformen, dvs. en delvis offentlig informationstjänst på internet, är också förknippad med höga risker. Publicerade jobbsökarprofiler, som i regel inte innehåller namn, kan granskas och sökas av arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag som loggat in på serviceplattformen med en viss roll. Dessutom kan jobbsökarprofiler granskas av personer som är anställda hos UF-centret och Arbetskraftsmyndigheten och som beviljats användarrättigheter, om det krävs för att sköta en lagstadgad uppgift (myndigheterna identifierar också sina kunder och deras jobbsökarprofiler, eftersom detta är en förutsättning för att de ska kunna sköta sina uppgifter). I lagen föreslås bestämmelser om vilka uppgifter jobbsökarprofiler för arbetssökande och enskilda kunder ska innehålla, kan innehålla och inte får innehålla. Dessutom föreskrivs det så noggrant avgränsat som möjligt om de behövliga uppgifter som en jobbsökarprofil som skapats och publicerats av Arbetskraftsmyndigheten får innehålla, dock så att Arbetskraftsmyndigheten har en viss handlingsfrihet i fråga om innehållet. Dessutom ska Arbetskraftsmyndigheten beakta principen om uppgiftsminimering när det gäller innehållet i jobbsökarprofiler som den publicerar. Att jobbsökarprofilerna i regel inte innehåller namn och att de publiceras i en delvis offentlig informationstjänst på internet som kräver att den som söker och granskar profiler är inloggad utgör sådana skyddsåtgärder som syftar till att minska den sannolikt höga risk som publiceringen av profilerna medför för de registrerades personuppgifter. Dessutom loggas inloggningar och andra åtgärder på serviceplattformen och myndigheternas åtgärder följs genom användarrättigheter och loggning. Genom dessa skyddsåtgärder kan man i efterhand utreda eventuella personuppgiftsincidenter och brott och på så sätt förbättra de registrerades rättsliga ställning. Till denna del ska de uppgifter som publiceras i de arbetssökandes jobbsökarprofiler i den omfattning som föreslås anses vara behövliga och proportionella mot det mål som eftersträvas med publiceringen, dvs. sysselsättning av arbetssökande.

Matchningsfunktionen på serviceplattformen utnyttjar redan i nuläget profilering som avses i artikel 22 i dataskyddsförordningen. Enligt den artikeln ska den registrerade ha rätt att inte bli föremål för ett beslut som enbart grundas på automatiserad behandling, inbegripet profilering, vilket har rättsliga följder för honom eller henne eller på liknande sätt i betydande grad påverkar honom eller henne. I och med lagförslaget utvidgas funktionen till att omfatta även arbetssökande genom skyldigheten att publicera en jobbsökarprofil. Matchningsfunktionen ger arbetssökande, arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag rekommendationer och för samman arbetsgivare och arbetstagare. Rekommendationerna medför inte någon skyldighet för de arbetssökande att söka ett jobb, kontakta en arbetsgivare eller att svara om en arbetsgivare tar kontakt, och den som inte publicerar en profil förlorar inte sin förmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Det påverkar inte heller på något sätt jobbsökningens giltighet eller den offentliga Arbetskraftsservice som enligt lagen om ordnande av Arbetskraftsservice ska tillhandahållas den arbetssökande. Matchningsfunktionen kan påverka arbetssökande så att de erbjuds jobb som bäst lämpar sig för dem enligt poängordning, dvs. till denna del kan rättsliga följder uppstå i fråga om vilka lediga jobb matchningsfunktionen visar den arbetssökande och i vilken ordning. Matchningsfunktionen hindrar dock inte de arbetssökande från att få syn på alla lediga platser, och därför anses det att detta inte har rättsliga följder för de arbetssökande eller på liknande sätt i betydande grad påverkar dem på det sätt som avses i artikel 22.1 i dataskyddsförordningen. På motsvarande sätt medför funktionen inte någon handlingsskyldighet för arbetsgivare eller privata arbetsförmedlingsföretag. På denna grund bedöms det att skyldigheten att publicera en jobbsökarprofil och på så sätt bli föremål för den matchningsfunktion som används på serviceplattformen inte leder till att de arbetssökande mot sin vilja blir föremål för ett beslut som avses i artikel 22.1 i den allmänna dataskyddsförordningen, varför inte heller artikel 22.2 blir tillämplig i fråga om

matchningsfunktionen. I detta avseende är den registrerades rättigheter tryggade på det sätt som beskrivs i punkten.

Åtgärder för att hantera den höga risk som är förknippad med behandlingen av personuppgifter har utretts och beretts som en del av regeringens proposition. Arbetet stöddes under sommaren och hösten 2024 av en utomstående aktör som bedömde de eventuella risker för dataskyddet som orsakas av de ändringar som föreslogs i det dåvarande utkastet till proposition. Vid den senare beredningen av propositionen har de risker och hot som lyftes fram av den utomstående aktören beaktats.

Enligt observationerna i bedömningen är de sannolika hoten och riskerna för dataskyddet i stor utsträckning desamma som gällde hela reformen av de digitala arbets- och närings tjänsterna. I den nu föreslagna helheten föreslås två olika roller, person och arbetssökande, vilkas uppgifter behandlas på något olika sätt. Behandlingen av uppgifter i de olika rollerna, användarrättigheterna och personuppgiftsansvaret i samband med dem samt byte av rollen medför tekniska utmaningar för genomförandet.

Enligt bedömningens slutsatser är de största riskerna med ändringarna eventuella brister i hur användarna informeras. Det finns en risk för att en alltför stor del av ansvaret för dataskyddet i fråga om de uppgifter som lämnas faller på de arbetssökande om tekniska kontroller inte införs. Ett sätt att hantera riskerna är bl.a. UF-centrets skyldighet att informera enskilda kunder som börjar skapa en jobbsökarprofil om begränsningarna med avseende på uppgiftsinnehållet i presentationen och länkarna som läggs till profilen och om risken att personens identitet röjs. Denna information ska ges i samband med att möjligheten erbjuds att lägga till en presentation och länkar till tjänster utanför serviceplattformen. Till denna del har man i propositionen valt en lösning där den som skapar en profil alltid ska informeras om begränsningarna i fråga om uppgiftsinnehållet och om publiceringens konsekvenser för skyddet av personuppgifter innan den publiceras.

Även i övrigt har man fäst stor vikt vid skyldigheten att informera de arbetssökande, bl.a. vid den inledande intervjun informera dem om den arbetssökandes skyldighet att skapa och publicera en jobbsökarprofil samt om Arbetskraftsmyndighetens uppgift att skapa och publicera en profil om den arbetssökande inte själv gör det inom utsatt tid. Samtidigt går man igenom vilken information profilen får respektive inte får innehålla. Om det inte ordnas någon inledande intervju med den arbetssökande efter registreringen som arbetssökande, ska den arbetssökande informeras vid ett annat samtal som ingår i serviceprocessen.

Dessutom föreskrivs det särskilt om Arbetskraftsmyndighetens uppgift att informera den arbetssökande, om Arbetskraftsmyndigheten publicerar en jobbsökarprofil utan den arbetssökandes medverkan – det anges inte i lagen i vilken form informationen ska ges. Arbetskraftsmyndigheten är också med stöd av 30 § i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice skyldig att i samband med att registrering som arbetssökande eller utan dröjsmål därefter informera den arbetssökande om andra omständigheter som gäller jobbsökningen, vilka jobbsökarprofilen hör till.

Även personer som har skapat och publicerat en jobbsökarprofil innan den föreslagna lagen träder i kraft ska informeras, eftersom fler aktörer kommer att kunna granska jobbsökarprofilerna. Dessa registrerade ska informeras av den nuvarande personuppgiftsansvarige, dvs. UF-centret, innan 14 kap. i den föreslagna lagen träder i kraft eller börjar tillämpas.

De informationsskyldigheter som gäller Arbetskraftsmyndigheten och den helhet av åtgärder som gäller de nuvarande registrerade anses leda till att de arbetssökande alltid är medvetna om sina rättigheter och skyldigheter samt till att vissa offentliga personuppgifter kommer att publiceras i form av en jobbsökarprofil av Arbetskraftsmyndigheten om de arbetssökande inte själv publicerar en profil. De registrerades personuppgifter behandlas då på ett lagligt, korrekt och öppet sätt i enlighet med artikel 5.1 a i den allmänna dataskyddsförordningen.

Utöver de ovannämnda skyddsåtgärderna kan arbetssökande när som helst själva redigera och radera uppgifter som ingår i deras jobbsökarprofil, förutsatt att profilen fortfarande innehåller sådana uppgifter om den arbetssökandes utbildning, arbetserfarenhet, övriga kompetenser och arbetsönskemål som är väsentliga med tanke på jobbsökningen och möjligheterna att få arbete. Arbetssökande kan alltså genom att redigera och radera profilens innehåll också själv påverka de uppgifter som finns i den publicerade profilen och på så sätt påverka sitt eget integritetsskydd, även om den arbetssökande inte under den tid jobbsökningen är i kraft har möjlighet att återkalla publiceringen av sin jobbsökarprofil. Den arbetssökande kan återkalla publiceringen omedelbart efter att jobbsökningen upphört att vara i kraft – uppgifterna ska alltså vara publicerade endast så länge som det behövs, dvs. den tid under vilken den arbetssökande faktiskt söker arbete. Om personen inte själv återkallar publiceringen av jobbsökarprofilen ska den i vilket fall som helst endast vara publicerad fram till den dag då publiceringen upphör, alltså högst sex månader från publiceringsdagen. Dessutom kan den som inte kan logga in på serviceplattformen efter att jobbsökningen upphört att vara i kraft be Arbetskraftsmyndigheten återkalla publiceringen av jobbsökarprofilen.

Arbetskraftsmyndigheten och UF-centret övervakar retroaktivt för sina kunders del innehållet i de jobbsökarprofiler som publiceras på serviceplattformen. I fråga om arbetssökande sker övervakningen i samband med de olika delarna av serviceprocessen. Trots detta kan jobbsökarprofiler innehålla sekretessbelagda uppgifter eller uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och som personen själv har lagt till sin jobbsökarprofil. Eftersom personen själv lägger till uppgifterna och när som helst kan redigera dem, ska övervakningen anses vara tillräcklig och proportionell med tanke på den registrerades rättigheter, eftersom personen själv vet vilka uppgifter som ingår i profilen. Innan profilen publiceras ska personen dessutom informeras om publiceringens rättsverkningar på skyddet för personuppgifter samt om vilka uppgifter profilen får innehålla.

Dataskyddslagens bestämmelser om tystnadsplikt och sanktioner för brott mot den kan också betraktas som skyddsåtgärder. Dataskyddslagen är en allmän lag och därför gäller dessa skyddsåtgärder också behandlingen av personuppgifter på serviceplattformen och i informationsresursen för jobbsökarprofiler. Också de skyldigheter i anslutning till tryggheten av informationssäkerheten vid enheten för informationshantering som nämns i informationshanteringslagen kan betraktas som skyddsåtgärder. Ansvar för dessa åtgärder ligger huvudsakligen hos UF-centret, men också hos Arbetskraftsmyndigheten i fråga om de personer som är anställda hos den. Även denna allmänna lag ska tillämpas på behandlingen av uppgifter. Dessutom tillämpas de allmänna lagarna om förvaltning och tjänsteansvar på UF-centrets och Arbetskraftsmyndigheternas verksamhet.

De ovannämnda skyddsåtgärderna och användarrättigheterna till serviceplattformen och informationsresursen för jobbsökarprofiler, begränsningarna i fråga om inloggning för arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag, metoderna för hantering av personuppgiftsrisker, den omfattande informationen samt möjligheten för arbetssökande att redigera och radera egna uppgifter i jobbsökarprofilen anses utgöra sådana skydds- och säkerhetsåtgärder och mekanismer genom vilka skyddet av personuppgifter kan säkerställas och

de visar att den allmänna dataskyddsförordningen har följts med beaktande av de registrerades och andra berörda personers rättigheter och berättigade intressen.

Verktyget för sysselsättningssannolikhet baserar sig på automatiserad behandling och profilering av personuppgifter. Det ska dock inte användas så att den arbetssökande blir föremål för ett i artikel 22 i den allmänna dataskyddsförordningen avsett beslut som enbart grundas på automatiserad behandling, inbegripet profilering, vilket har rättsliga följder för honom eller henne eller på liknande sätt i betydande grad påverkar honom eller henne. Verktyget ska användas som ett hjälpmedel för tjänstemännen vid bedömning av servicebehovet och den slutliga bedömningen görs i varje situation av en människa. I fråga om verktyget ska den bedömning som avses i artikel 35 i den allmänna dataskyddsförordningen inte göras som en del av lagstiftningsarbetet, utan den personuppgiftsansvarige ska göra den innan behandlingen inleds. Om denna konsekvensbedömning görs i samband med lagstiftningsarbetet, är det inte längre nödvändigt att göra en konsekvensbedömning i samband med behandlingen.

Enligt den allmänna dataskyddsförordningen ska medlemsstaterna samråda med dataombudsmannen vid beredningen av regeringspropositioner som gäller behandling av personuppgifter. Ett utlåtande om bedömningspromemorian begärdes och erhöles av dataombudsmannens byrå i förberedelsefasen av projektet. Ett utlåtande om propositionsutkastet begärdes och erhöles av dataombudsmannens byrå i samband med den skriftliga remissbehandlingen.

4.2.3.2 Konsekvenser av ändringarna i informationshanteringen

Förslaget till ändring av lagen om ordnande av arbetskraftsservice innehåller bestämmelser om informationshantering. I samband med beredningen av propositionen har man gjort en sådan bedömning av förändringarna i informationshanteringen som förutsätts i 8 § 2 mom. i informationshanteringslagen. Propositionen har konstaterats ha konsekvenser för informations säkerheten och ansvarsfördelningen i fråga om informationshanteringen. Det gemensamma personuppgiftsansvaret påverkar också utlämnandet av uppgifter, samtidigt som den nya lagstadgade uppgiften för Arbetskraftsmyndigheten får konsekvenser för utnyttjandet av informationsresurserna och interoperabiliteten mellan dem. Propositionen bedöms inte ha konsekvenser för offentligheten eller sekretessen för handlingar.

Ansvar för informationshanteringen

De ändringar som gäller ansvar och uppgifter i anslutning till informationshanteringen berör UF-centret och Arbetskraftsmyndigheterna. UF-centret, kommunerna och samkommunerna får bevilja användarrättigheter till serviceplattformen för personer som är anställda hos dem. UF-centret svarar för den tekniska aktiveringen av användarrättigheter på basis av en anmälan från den myndighet som beviljat rättigheterna. Detsamma gäller när användarrättigheter ändras och avaktiveras. Lagförslaget möjliggör att informationshanteringsmodellerna för användarrättigheter till serviceplattformen kan skapas på motsvarande sätt som för den riksomfattande helheten av kundinformationssystem enligt 120 § i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice.

UF-centret och Arbetskraftsmyndigheterna är gemensamt personuppgiftsansvariga för informationsresursen för jobbsökarprofiler. Arbetskraftsmyndigheterna ska också i vissa situationer skapa och publicera jobbsökarprofiler på serviceplattformen samt övervaka användningen av serviceplattformen tillsammans med UF-centret för sina respektive kunders del. Dessa uppgifter är nya för Arbetskraftsmyndigheterna. I lagförslaget har det tagits in

behövliga bestämmelser om de ovannämnda uppgifter som föreslås för UF-centret och Arbetskraftsmyndigheten.

På motsvarande sätt som enligt den gällande lagen om ordnande av Arbetskraftsservice ansvarar UF-centret fortfarande för att utveckla och förvalta serviceplattformen, fastställa användarvillkor för plattformen och övervaka användningen av plattformen samt för att utveckla och förvalta informationsresursen för jobbsökarprofiler och radera uppgifter från den. Till denna del föreslås inga ändringar i informationshanteringen.

Gemensamt personuppgiftsansvar

Enligt ändringarna i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice ska UF-centret i fråga om informationsresursen för jobbsökarprofiler svara för följande: skyldigheter för personuppgiftsansvariga enligt artikel 12.1 och 12.2 i den allmänna dataskyddsförordningen, inbyggt dataskydd och dataskydd som standard enligt artikel 25 i den förordningen, säkerhet i samband med behandlingen enligt artikel 32 i den förordningen, konsekvensbedömning avseende dataskydd enligt artikel 35 i den förordningen, förhandssamråd enligt artikel 36 i den förordningen och sådana andra skyldigheter med anknytning till informationssystemets informationssäkerhet som den personuppgiftsansvarige har enligt den förordningen. Dessutom svarar UF-centret för den personuppgiftsansvariges skyldigheter enligt den allmänna dataskyddsförordningen i fråga om sådana registrerade som inte är kunder hos Arbetskraftsmyndigheten.

Arbetskraftsmyndigheterna ansvarar för de uppgifter som i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs för personuppgiftsansvariga och som inte föreskrivs för UF-centret. Varje Arbetskraftsmyndighet ansvarar för uppgifterna som personuppgiftsansvarig för sina kunder.

Informationssäkerhet

UF-centret ska fortfarande förvalta serviceplattformen och även i fortsättningen ansvara för den tekniska informationssäkerheten på serviceplattformen. Till administratörens uppgifter hör också de uppgifter som föreskrivs i informationshanteringslagen, såsom insamling av logguppgifter och fastställande av användarrättigheter, om vilka det inte föreskrivs närmare i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice.

De största riskerna med de föreslagna ändringarna av 120 och 129 a § ur ett informationssäkerhetsperspektiv har att göra med användarnas kompetens och den tekniska kompetensen hos systemadministratörerna. Med den risk som sammanhänger med användarnas kompetens avses bl.a. att de inte behärskar systemet eller att utbildningen och introduktionen är bristfällig. De informationssäkerhetsrisker som hänför sig till användarnas tekniska kompetens består av eventuella sårbarheter som inte upptäcks vid testningen av informationssäkerheten innan ändringarna tas i bruk samt av sårbarheter som uppkommer efter ibruktagandet.

Användarrättigheterna är också förenade med risker t.ex. i situationer där den som beviljat användarrättigheterna inte inaktiverar dem när en anställd säger upp sitt tjänsteförhållande eller i situationer där personens arbetsuppgifter förändras väsentligt.

De Suomi.fi-fullmakter som beviljas av arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag är också förenade med en risk när en anställning upphör, eftersom personer med fullmakt kan granska och söka jobbsökarprofiler. Den som beviljat fullmakten ska alltså återkalla den i

sådana situationer. Risken kan dock anses vara liten, eftersom arbetsgivaren och det privata arbetsförmedlingsföretaget förmodligen upphäver fullmakten enligt lagen när anställningen upphör.

Skapande och överföring av informationsmaterial

De ändringar som ingår i lagförslaget har inga konsekvenser för omvandling av handlingar till elektroniskt format, tillgång till uppgifter i maskinläsbar form, inhämtande av utdrag och intyg hos kunderna eller skapande av informationsmaterial. I fråga om utlämnande av uppgifter kan dock vissa konsekvenser identifieras.

När det gäller utlämnande av uppgifter följer vissa ändringar av det föreslagna gemensamma personuppgiftsansvaret för informationsresursen för jobbsökarprofiler. UF-centret och Arbetskraftsmyndigheten ansvarar för sina kunders del för utlämnande av uppgifter ur informationsresursen för jobbsökarprofiler till aktörer som har rätt att få uppgifter. Före ändringen har UF-centret varit den enda personuppgiftsansvarige. Både UF-centret och Arbetskraftsmyndigheterna har enligt den gällande lagen om ordnande av Arbetskraftsservice de rättigheter att få information av varandra som behövs för skötseln av lagstadgade uppgifter, vilket gör det möjligt att överföra information mellan de gemensamt personuppgiftsansvariga.

Det föreslås att kretsen av aktörer som efter inloggning kan söka och granska jobbsökarprofiler som publicerats på serviceplattformen utvidgas. Detta kan bedömas vara en ändring som indirekt hänför sig till utlämnandet av uppgifter och som har informationshanteringsrelaterade konsekvenser för administratören, dvs. UF-centret, eftersom det krävs specificeringar i serviceplattformens funktion för att de nya aktörerna också ska kunna göra sökningar och granskningar via serviceplattformen.

Dessutom föreslås det att de som registrerat sig i informationsresursen för jobbsökarprofiler själva kan överföra uppgifter i sin jobbsökarprofil från serviceplattformen till någon annan aktör om de så önskar. En förutsättning är dock att den som förvaltar serviceplattformen (UF-centret) har möjliggjort en sådan elektronisk uppgiftsöverföring. Det är inte fråga om en situation där en myndighet lämnar ut uppgifter, utan de registrerade ska göra den eventuella överföringen själva och till denna del ha kontroll över överföringen av sina uppgifter. Om tekniska gränssnitt används för elektronisk uppgiftsöverföring, ska informationshanteringslagens bestämmelser om dessa beaktas. Ändringen gör det möjligt för registrerade att friare använda uppgifter i jobbsökarprofilen även för andra egna ändamål.

Interoperabiliteten hos och utnyttjandet av informationslager

De föreslagna ändringarna anses inte ha några konsekvenser för innehållet i dataöverföringen mellan myndigheterna.

För att Arbetskraftsmyndigheten ska kunna sköta sina lagstadgade uppgifter krävs det dock att myndigheten har möjlighet att granska, söka och redigera innehåll på serviceplattformen, vilket är bundet till personliga användarrättigheter och skötseln av en lagstadgad uppgift. UF-centret ska som administratör för serviceplattformen möjliggöra det ovannämnda på serviceplattformen och informationsresursen för jobbsökarprofiler med hjälp av gränssnitt och kommunikation mellan informationssystemen.

Uppgifter om arbetssökande sparas i den nationella informationsresursen och kan därefter användas för att skapa en jobbsökarprofil med hjälp av assisterande automatisering. UF-centret

ska svara för förvaltningen och utvecklingen av båda systemen och till denna del också för byggandet av den assisterande automatisering och de gränssnitt som behövs mellan systemen.

Jobbsökarprofiler som skapas genom assisterande automatisering utgör inte automatiserat avgörande av ärenden enligt 8 b kap. i förvaltningslagen, eftersom skapandet av en jobbsökarprofil inte är ett förvaltningsbeslut, utan det jämföras med att fylla i en handling med hjälp av assisterande automatisering. Dessutom ska en fysisk person granska den skapade profilen och vid behov redigera och publicera den som en separat åtgärd. Jobbsökarprofiler som skapats med hjälp av assisterande automatisering betraktas inte heller som i artikel 22.1 i den allmänna dataskyddsförordningen avsedda beslut som enbart grundas på automatisk behandling, eftersom de ska granskas, redigeras och publiceras som en separat åtgärd och dessa åtgärder måste utföras av en fysisk person.

4.2.3.3 Konsekvenser för informationssystemen

Propositionen får konsekvenser för det kundinformationssystem som Arbetskraftsmyndigheterna använder. Konsekvenserna orsakas av de ändringar som gäller serviceprocessen för enskilda kunder och användningen av jobbsökarprofiler. Informationssystemkostnader orsakas dessutom av det verktyg för bedömning av servicebehovet som ska utvecklas till stöd för Arbetskraftsmyndigheterna.

Ändringarna föranleds av följande ändringar som föreslås i serviceprocessen:

- slopa skriftliga påminnelser från Arbetskraftsmyndigheten,
- arbetsmöjligheter som anvisas av Arbetskraftsmyndigheten,
- ordna inledande intervjuer inom 10 vardagar i stället för fem från det att jobbsökningen inleddes,
- slopa påföljder för upprepade försummelser av att vara i kontakt med myndigheten och avsluta jobbsökningen efter den första försummelsen.

Enligt UF-centrets bedömning uppgår kostnaderna för de ovannämnda ändringarna till högst 420 000 euro.

Utöver dessa har det identifierats ett behov av att utveckla en funktion genom vilken det i stället för skriftliga påminnelser skapas ett system med föregripande påminnelser för att minimera risken för att kunder oavsiktligt låter bli att delta i samtal om jobbsökning eller kompletterande samtal om jobbsökning. Genom systemet med föregripande påminnelser genomförs den föreslagna lagändring enligt vilken Arbetskraftsmyndigheten ska informera den arbetssökande också under jobbsökningen. Ett system med föregripande påminnelser möjliggör vid behov också Arbetskraftsmyndigheternas egna lösningar för påminnelser till kunderna. Enligt UF-centrets bedömning skulle det kosta 250 000 euro att bygga upp ett sms-baserat system med föregripande påminnelser.

Enligt UF-centrets bedömning medför de ändringar som föreslås i jobbsökarprofilerna och serviceplattformen mer betydande ändringar i informationssystemen och därigenom kostnader för dessa. Kostnaderna för ändringar i serviceplattformen orsakas av följande förslag:

- behandling av jobbsökarprofiler för arbetssökande och icke-registrerade personer,

- kontohantering, skapande av jobbsökarprofiler för arbetssökande genom assisterande automatisering,
- sökning av användarens jobbsökarprofil på personbeteckning,
- avstående från publicering av en arbetssökandes jobbsökarprofil,
- radering av uppgifter i en arbetssökandes jobbsökarprofil.

Utöver dessa behövs ändringar i informationssystem på grund av följande funktioner:

- möjlighet att granska uppgifter i arbetssökandes jobbsökarprofiler från informationsresursen för jobbsökarprofiler,
- möjlighet att fylla i och publicera jobbsökarprofiler för arbetssökande på serviceplattformen,
- skapande av jobbsökarprofiler för arbetssökande genom automatisering,
- indikering av jobbsökarprofiler som skapats med hjälp av automatisering och kontroll av uppgifterna före publiceringen,
- bläddring bland publicerade jobbsökarprofiler,
- användarrättigheter som gäller jobbsökarprofiler och hantering av dem,
- loggning av behandlingen av jobbsökarprofiler.

Utöver de ovannämnda ändringsbehoven har det vid beredningen identifierats eventuella utvecklings- och ändringsbehov, som preciseras när beredningen framskrider. Dessa gäller bl.a.

- behov av statistikföring på serviceplattformen
- en funktion genom vilken användaren kan uppmanas att avpublicera en jobbsökarprofil.

Den uppskattade kostnaden för de ändringar som föreslås i jobbsökarprofilerna är enligt UF-centret högst 1,2 miljoner euro.

De största informationssystemkostnaderna orsakas av utvecklingen av verktyget för bedömning av servicebehovet. Det är fråga om ett system som utnyttjar AI-lösningar för att bedöma servicebehovet. Verktöget främjar genomförandet av den föreslagna regleringen när det gäller bedömningen av kundernas servicebehov och hänvisandet av dem till service. UF-centrets kostnadsuppskattning för utveckling av ett AI-baserat verktyg för bedömning av servicebehovet är högst 2,0 miljoner euro. Kostnaderna för ändringar i informationssystemen beräknas uppgå till totalt 3,9 miljoner euro.

De ändringar i informationssystemen som hänför sig till de föreslagna ändringarna i påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa medför en kostnad av engångsnatur på uppskattningsvis cirka 350 000 euro för UF-centret.

4.2.4 Övriga samhälleliga konsekvenser

4.2.4.1 Konsekvenser för de grundläggande och mänskliga rättigheterna

Konsekvenser för jämlikheten

De föreslagna ändringarna har konsekvenser i fråga om tillgodoseendet av jämlikheten som tryggas i 6 § i grundlagen. Enligt 6 § 2 mom. i grundlagen får ingen utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person.

De ändringar som föreslås i ordnandet av kompletterande samtal om jobbsökning främjar faktisk likabehandling, eftersom det inte ska ordnas lika många kompletterande samtal om jobbsökning schematiskt för alla arbetssökande, utan så att alla arbetssökande får det stöd de behöver för jobbsökningen och för att förbättra förutsättningarna för att få arbete. De föreslagna ändringarna gör det möjligt att rikta de begränsade resurserna till dem som behöver mer stöd och främjar deras möjligheter att få arbete på lika villkor som de som har bättre förutsättningar att självständigt söka och få arbete.

Samtidigt kan ordnandet av kompletterande samtal om jobbsökning på basis av servicebehovet också öka antalet situationer där det för arbetssökande som befinner sig i samma situation ordnas olika antal kompletterande samtal om jobbsökning. Arbetskraftsmyndigheterna ska därför ta hänsyn till likabehandling vid bedömningen av servicebehovet och ordnandet av de kompletterande samtal om jobbsökning som baserar sig på bedömningen. Utvecklingen och användningen av det verktyg för att förutse sysselsättningssannolikheten som planerats till stöd för bedömningen av servicebehovet kan öka enhetligheten i bedömningen också mellan olika regioner.

I jobbsökarprofilen ska inte efterfrågas uppgifter som avses i 6 § 2 mom. i grundlagen. Till denna del påverkar de föreslagna ändringarna alla arbetssökande i lika grad och främjar jämlikhet.

Undantagen i fråga om skyldigheten att publicera en profil tar hänsyn till utsatta arbetssökande som t.ex. inte kan utnyttja serviceplattformen för att söka jobb eller vars faktiska möjligheter att få arbete inte gynnas av att publicera en jobbsökarprofil. De arbetssökande kan alltid också själv skapa och publicera en jobbsökarprofil, även om de inte behöver göra det. Undantagen kan till denna del betraktas som positiv särbehandling som främjar faktisk likabehandling.

Konsekvenserna av den matchningsfunktion som används på serviceplattformen för likabehandling och jämställdhet har redan bedömts i regeringens proposition om den nuvarande användningen av jobbsökarprofiler (RP 225/2021 rd, s. 50–52). I denna proposition föreslås inga ändringar i den matchningsfunktion som används på serviceplattformen. Därför gäller den tidigare konsekvensbedömningen fortfarande även i fråga om arbetssökande.

Konsekvenser för skyddet för privatlivet

Uppgifter som publiceras i jobbsökarprofilerna betraktas som offentliga personuppgifter, eftersom det inte är fråga om uppgifter som enligt lag är sekretessbelagda och som omfattas av ett sekretessintresse enligt offentlighetslagen.

Uppgifter som lagras i profilen och publiceras utgör en jobbsökarprofil som i regel inte innehåller namn, men inte är garanterat anonym. Den arbetssökande kan t.ex. inkludera information om sin arbetserfarenhet utan att specificera arbetsgivaren, såsom namn eller andra uppgifter som specificerar arbetsgivaren, vilket bedöms ytterligare öka anonymiteten i profilerna. Den arbetssökande kan också lägga till en fritt formulerad presentation och länkar till externa tjänster i sin profil. Med dessa uppgifter är profilen sannolikt inte längre anonym, dock beroende på vilka uppgifter den arbetssökande lägger till.

En profil som Arbetskraftsmyndigheten skapar för en arbetssökande har ett något mer begränsat informationsinnehåll, eftersom Arbetskraftsmyndigheten inte får publicera t.ex. uppgifter som specificerar arbetsgivaren. Uppgifterna utgör en profil som i regel inte innehåller namn, men inte är garanterat anonym.

En jobbsökarprofil som skapats och publicerats av Arbetskraftsmyndigheten får inte heller innehålla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter, om inte den arbetssökande själv har publicerat uppgifterna i sin profil eller begärt att de ska publiceras.

Jobbsökarprofilen får inte innehålla uppgifter som enligt lag är sekretessbelagda. I praktiken innebär detta att om den arbetssökande själv eller Arbetskraftsmyndigheten bedömer att någon uppgift är sekretessbelagd enligt lag, får den inte läggas till i profilen. På motsvarande sätt bör det bedömas om någon uppgift kan avslöja uppgifter som är sekretessbelagda enligt lag, varvid avgränsningen också fungerar så att denna uppgift inte behöver läggas till. Alternativt kan den arbetssökande eller Arbetskraftsmyndigheten presentera sådana uppgifter i en mer generell form, t.ex. endast som information om en bransch.

På de grunder som anförts ovan bedöms det att en arbetssökande i regel inte kan identifieras genom en profil som personen själv publicerat eller som Arbetskraftsmyndigheten publicerat. Detta kan dock inte garanteras, eftersom personen eventuellt kan identifieras med hjälp av jobbsökarprofilen genom att man kombinerar personuppgifter som avsiktligt söks i olika databaser, i synnerhet om den arbetssökande t.ex. har en ovanlig arbetserfarenhet eller utbildning. Detta kan tolkas som att det bidrar till att försvaga individens rättsskydd.

Det är dock möjligt att den arbetssökande av misstag eller ofrivilligt lägger till oönskade uppgifter i sin jobbsökarprofil, t.ex. uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter eller sekretessbelagda uppgifter. Risken minskas genom att arbetssökande och enskilda kunder innan profilen publiceras informeras om begränsningarna i fråga om uppgifter som ingår i jobbsökarprofilen och om hur publiceringen påverkar skyddet av personuppgifter. Själva serviceplattformen styr inte till att mata in sekretessbelagda uppgifter eller uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. Dessutom kan den arbetssökande när som helst redigera och radera innehållet i sin profil och därmed påverka sitt eget integritetsskydd och profilens anonymitet.

Personuppgifter som den arbetssökande publicerar av misstag eller ofrivilligt och den risk som detta medför för skyddet av personuppgifter kan minskas väsentligt genom att serviceplattformen utvecklas så att den som skapar en jobbsökarprofil får närmare instruktioner i fråga om varje personuppgift som läggs till i profilen och vad det innebär att lägga till uppgifter. I praktiken kan detta innebära t.ex. att en ”banner” på serviceplattformen i samband med att uppgifter läggs till i profilen anger vilka uppgifter som är obligatoriska för den arbetssökande och vilka som är frivilliga samt i vilken form uppgifterna ska anges för att anonymiteten ska bevaras. Exempelvis i fråga om arbetserfarenhet kan det i den ovannämnda ”bannern” anges att det inte är nödvändigt att fylla i arbetsgivarens namn eller någon annan identifierare, utan för en viss anställning räcker det med t.ex. anställningstid och arbetsuppgift

eller bransch. På motsvarande sätt kan serviceplattformen utvecklas i fråga om varje uppgift som begärs så att den motsvarar det som föreslås i denna proposition. Alternativt eller dessutom kan serviceplattformen ha ett modellexempel på en jobbsökarprofil där personuppgifterna har skyddats så långt som möjligt samt ett exempel på en profil där personen kan identifieras. Med hjälp av dessa exempel är det möjligt att vägleda och visa den som skapar en profil hur man bäst kan skydda sin anonymitet om man så önskar, men ändå fullgöra sin skyldighet som arbetssökande att skapa en jobbsökarprofil samt undvika att publicera uppgifter som man inte vill publicera i profilen. Motsvarande vägledning i fråga om utvecklandet av systemet kan också ges Arbetskraftsmyndigheterna.

Det bör särskilt beaktas att de publicerade jobbsökarprofilerna eventuellt kan avslöja någon uppgift som hör till särskilda kategorier av personuppgifter, direkt eller indirekt, t.ex. genom en lista över tidigare anställningar. Sådana uppgifter kan vara t.ex. tidigare anställning hos ett politiskt parti, ett religiöst samfund eller organisationer som främjar minoriteters rättigheter, av vilket man kan härleda uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. Arbetskraftsmyndigheten får inte lägga till dessa uppgifter i en jobbsökarprofil utan den arbetssökandes medverkan. Den arbetssökande ska i sin tur ha möjlighet att presentera t.ex. sin arbetserfarenhet utan uppgifter som specificerar arbetsgivaren, så att en tidigare anställning hos ett politiskt parti kan anges mer generellt utan uppgifter som specificerar partiet. Den arbetssökande kan därmed se till att inte inkludera uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter i sin profil, om han eller hon inte själv vill göra det för att främja sin jobbsökning. Alternativt kan den arbetssökande presentera informationen på ett mer allmänt plan, t.ex. som politikrelaterat arbete. De föreslagna skyddsåtgärderna anses skydda de arbetssökandes rättigheter i och med att profilerna inte innehåller uppgifter som direkt hör till särskilda kategorier av personuppgifter och de inte indirekt avslöjar uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter, om inte den arbetssökande själv beslutar att lägga till dessa uppgifter.

Det kan också vara möjligt att en publicerad jobbsökarprofil avslöjar att en viss person är kund hos Arbetsförvaltningen, vilket är en sekretessbelagd uppgift med stöd av 24 § 1 mom. 25 punkten i offentlighetslagen. I RP 87/2002 rd, s. 9 sägs i detaljmotiveringen till den ovannämnda bestämmelsen att tystnadsplikten omfattar alla sådana uppgifter om en enskild kund som kan identifiera en viss person. För att en kundrelation till Arbetsförvaltningen ska avslöjas krävs det dock att personens identitet framgår i den publicerade profilen och dessutom att profilen innehåller information om att personen är kund hos Arbetsförvaltningen som personen själv har uppgett. Att det av profilen framgår att personen är arbetslös eller söker arbete avslöjar inte i sig en sådan kundrelation, eftersom profiler också kan publiceras av personer som inte är registrerade som arbetssökande. Det kan dock ge en stark indikation på att personen är kund hos Arbetsförvaltningen. Med beaktande av hurdana uppgifter som med stöd av lagstiftningen ska publiceras i profilerna, dvs. offentliga personuppgifter, kan de inte anses vara förenade med ett motsvarande sekretessintresse som uppgifter som också enligt offentlighetslagen direkt avslöjar personens identitet, kundrelation till Arbetsförvaltningen och omständigheter som gäller kundrelationen t.ex. med avseende på Arbetsförvaltningens tjänster. Till denna del bör risken för att det avslöjas att en viss person är kund hos Arbetsförvaltningen anses vara mycket liten, men inte helt utesluten, om profilen endast innehåller obligatoriska uppgifter. Om personen själv lägger till presentationer och länkar kan risken för att uppgifterna avslöjas vara större, men det är alltid frivilligt att lägga till dem. Uppgifter som avses i 24 § 1 mom. 32 punkten i offentlighetslagen ska bedömas på samma grunder.

Jobbsökarprofiler som skapas och publiceras för arbetssökande bidrar alltså till att försvaga individens grundlagsfästa grundläggande rätt till skydd för privatlivet, eftersom det inte kan garanteras att publicerade profiler är helt anonyma, och då kan uppgifter som nämns i detta

avsnitt avslöjas. Samtidigt har uppgifter som personen själv lägger till eller låter bli att lägga till en stor betydelse för skyddet för personuppgifter.

Med beaktande av det som anförts ovan kan ett potentiellt avslöjande av enskilda personers identitet, i regel på grund av uppgifter som personen själv har lagt till, och därmed en faktisk försämring av de grundläggande fri- och rättigheterna, inte anses vara för oproportionellt med tanke på helheten och vad som eftersträvas med ändringen, dvs. matchning av arbetsplatser och arbetstagare, snabbare sysselsättning av arbetssökande samt främjande av det allmännas grundlagsfästa uppgift att trygga allas rätt till arbete och främja sysselsättningen.

Jobbsökarprofilerna publiceras dessutom i en endast delvis offentlig informationstjänst på internet, dvs. en serviceplattform där endast inloggade arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag kan granska och göra sökningar i profilerna, alltså aktörer som har intresse av att sysselsätta arbetssökande. Att serviceplattformen är delvis offentlig och att endast en avgränsad grupp aktörer kan söka i och granska jobbsökarprofilerna anses också minska riskerna för de grundläggande fri- och rättigheterna avsevärt jämfört med en helt öppen informationstjänst på internet där vem som helst fritt kan göra sökningar och se innehållet.

Enligt den gällande lagen om ordnande av arbetskraftsservice kan en arbetssökande vara föremål för behandling av ett flertal personuppgifter som behövs för att ordna och producera de tjänster som avses i lagen. Till de uppgifter som får behandlas för bedömning av servicebehovet fogas uppgifter om löner och inkomster samt uppgifter om de tidpunkter när inkomstposterna har intjänats och yrkestiteln. Det är fråga om uppgifter enligt lagen om inkomstdatasystemet som arbetskraftsmyndigheterna har rätt att få enligt den nuvarande rätten att få uppgifter och den föreslagna ändringen i den lagen. I bestämmelserna om användning av uppgifter har målet varit att ta hänsyn till omständigheter som minimerar riskerna för integritetsskyddet och att begränsa behandlingen av uppgifterna så att den kan anses stå i rätt proportion till syftet att främja sysselsättningen. Uppgifterna behandlas i det riksomfattande kundinformationssystemet, vars risker i fråga om profilerna behandlas närmare i bedömningen av konsekvenserna för dataskyddet. Dessa risker gäller dock systemet också på ett mer allmänt plan. Med tanke på det verktyg som utvecklas för bedömning av servicebehovet är det av betydelse för individen att den arbetssökande vid bedömningen av sitt servicebehov inte blir föremål för sådant automatiserat beslutsfattande som avses i dataskyddsförordningen, utan den mer omfattande bedömningen görs av en människa.

Konsekvenser för rätten till arbete

Enligt 18 § i grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som hen valt fritt. Det allmänna skall sörja för skyddet av arbetskraften. Dessutom ska det allmänna främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete.

Genom de ändringar i lagstiftningen som gäller jobbsökarprofiler eftersträvas sysselsättningsfrämjande effekter. Publiceringen av jobbsökarprofiler kan anses främja sysselsättningen, eftersom det gör det möjligt för arbetsgivare att få uppgifter om sådana arbetssökande som inte annars nödvändigtvis söker arbete hos arbetsgivaren i fråga. Det gör det också möjligt för arbetsgivare att kontakta arbetssökande vars uppgifter de annars inte skulle ha. En effektivare arbetsförmedling och matchning förbättrar sysselsättningen.

De ändringar som gäller påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa och jobb som anvisats av arbetskraftsmyndigheten bidrar till att de omständigheter som anges i 18 § i grundlagen

förverkligas, eftersom ändringarna främjar sysselsättningen. Utgångspunkten är att den arbetssökande själv väljer vilka arbetsmöjligheter han eller hon söker och hurdant arbete han eller hon behöver stöd av Arbetskraftsmyndigheten för. I dessa situationer säkerställer dock påföljdernas styrande effekt att jobbsökningen och deltagandet i servicen sker aktivt.

Arbetskraftsmyndigheten kan anvisa den arbetssökande att söka en viss arbetsplats. En del av dessa s.k. arbetserbjudanden är villkor för att den arbetssökande ska få arbetslöshetsförmån. Till denna del minskar de ändringar som hänför sig till påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa de facto den i grundlagen avsedda möjligheten för den arbetssökande att välja vilket arbete han eller hon söker.

Konsekvenser för rätten till social trygghet

I 19 § 2 mom. i grundlagen garanteras rätten till social trygghet. När en påföljd inom utkomstskyddet för arbetslösa föreläggs redan efter den första försummelsen i anslutning till jobbsökning och Arbetskraftsservice i stället för efter upprepade försummelser som för närvarande, inskränks den arbetssökandes rätt till arbetslöshetsförmånen som är avsedd som den primära orsaksbaserade förmånen. Å andra sidan har den arbetssökande fortfarande möjlighet att genom sitt eget förfarande påverka att inga påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa föreläggs. I praktiken inverkar de föreslagna ändringarna på situationer där den arbetssökande medvetet överväger om han eller hon till exempel ska delta i den service som erbjuds eller om han eller hon på tillbörligt sätt ska följa sysselsättningsplanen eller den ersättande planen.

Förutom att påverka ovannämnda försummelser som grundar sig på medvetna beslut leder ändringarna till att den arbetssökande har ett större ansvar än för närvarande att agera så att inga påföljder för utkomstskyddet för arbetslösa föreläggs. I praktiken kan detta innebära åtminstone att det av den arbetssökande krävs mer omsorgsfullhet än för närvarande när de åtgärder som krävs av honom eller henne genomförs.

I lagen om ordnande av Arbetskraftsservice föreskrivs det bl.a. om på vilka grunder den arbetssökande föreläggs jobbsökningsskyldighet. Exempelvis den arbetssökandes arbetsförmåga beaktas i detta sammanhang. Också i övrigt görs den primära bedömningen av den arbetssökandes förmågor och vad som förutsätts av honom eller henne i samband med serviceprocessen när Arbetskraftsmyndigheten tillsammans med den arbetssökande utarbetar en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den, när jobbsökningsskyldighet inkluderas i planen, när den arbetssökande anvisas att söka ett visst arbete samt när den arbetssökande erbjuds någon viss service.

Utgångspunkten är att det inom ramen för de förutsättningar som anges i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice inte krävs att den arbetssökande vidtar sådana åtgärder som Arbetskraftsmyndigheten bedömer att personen inte klarar av. Också t.ex. användningen av e-tjänster ska enligt 34 § i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice avtalas vid den inledande intervjun. Om den arbetssökande har svårt att använda elektroniska kommunikationsmedel, kan man i detta sammanhang avtala om något annat sätt att uträtta ärenden. Det som nämns ovan och det system med sms-påminnelser som ska införas i samband med verkställandet av de föreslagna ändringarna hjälper de arbetssökande att vidta de åtgärder som förutsätts av dem.

Föreläggande av en tid utan ersättning för den första försummelsen i anslutning till jobbsökning och Arbetskraftsservice kan medföra ett behov för den arbetssökande att ty sig till den förmån i sista hand som avses i 19 § 1 mom. i grundlagen, i praktiken utkomststöd. En tid utan ersättning

på sju kalenderdagar är dock fortfarande en ganska kort period för vilken förmånen inte betalas ut.

Enligt förslaget förkortas den tid i arbete eller den tid för deltagande i service som krävs för att rätten till förmåner ska återställas efter att en skyldighet att vara i arbete har förelagts. Detta stöder den arbetssökandes möjligheter att delvis genom egen aktivitet återfå rätten till den primära orsaksbaserade förmån som avses i 19 § 2 mom. i grundlagen. Konsekvenserna bedöms gälla i synnerhet de arbetssökande som också för närvarande strävar efter att återfå rätten till förmåner, men som t.ex. har svårt att hitta tillräckligt många eller tillräckligt långa arbetsmöjligheter eller som inte erbjuds tillräckliga möjligheter att delta i sysselsättningsfrämjande service.

Till sistnämnda del förbättrar ändringen också jämlikheten mellan arbetssökande, om det på den arbetssökandes boningsort eller i närområdet endast finns få arbetsmöjligheter. Även Arbetskraftsmyndighetens möjligheter att erbjuda tjänster kan variera, och även i detta avseende förbättrar ändringen situationen för arbetssökande som förlorat sin rätt till förmåner på grund av en skyldighet att vara i arbete.

I nuläget föreläggs flest påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa inom de verksamhetsområden för närings-, trafik- och miljöcentralerna där det finns stora städer och samtidigt flest arbetstillfällen och möjligheter att delta i servicen. Detta innebär i praktiken att en arbetssökande i dessa regioner lättare kan förlora sin rätt till utkomstskydd för arbetslösa på grund av försummelser i samband med jobbsökning eller Arbetskraftsservice, eftersom den arbetssökande har kunnat föreläggas fler skyldigheter än i andra regioner. Samtidigt innebär detta att det i regioner där det är svårare att fullgöra en eventuell skyldighet att vara i arbete inte heller kommer att föreläggas skyldigheter att vara i arbete lika ofta.

Ändringarna i påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa kan öka de arbetssökandes behov av utkomststöd. Detta gäller särskilt arbetssökande som föreläggs skyldighet att vara i arbete. Antalet förelagda skyldigheter att vara i arbete beräknas öka från cirka 6 000 till cirka 15 000. Antalet helt nya mottagare av utkomststöd bedöms dock vara mindre än det ovannämnda. Detta beror på att cirka två tredjedelar av påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa i nuläget gäller dem som ansöker om grunddagpenning eller Arbetsmarknadsstöd, av vilka många får utkomststöd utöver Arbetslöshetsförmånen.

I regel ska varje person som registrerar sig som arbetssökande skapa och publicera en jobbsökarprofil på serviceplattformen. Att en jobbsökarprofil inte publiceras påverkar inte jobbsökningens giltighet eller annan lagstadgad offentlig Arbetskraftsservice som erbjuds den arbetssökande, och den som inte publicerar en profil förlorar inte sin förmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Indirekt kan publicering av en jobbsökarprofil tolkas som en åtgärd som hänför sig till erhållande av Arbetslöshetsförmån, eftersom det krävs bl.a. registrering som arbetssökande för att få förmånen. Som motvikt till erhållandet av Arbetslöshetsförmån kan arbetssökande dock ha skyldigheter som de ska iaktta för att få förmånen. Syftet med att publicera en jobbsökarprofil är att stödja den arbetssökandes sysselsättning, och därför kan den inte anses avsevärt inskränka den grundlagsfästa rätten till social trygghet.

4.2.4.2 Konsekvenser för jämställdheten mellan könen

Jobbsökningskyldighet

Enligt uppgifter från arbets- och näringsförvaltningens kundinformationssystem från slutet av oktober 2024 hade 261 777 kunder förelagts jobbsökningsskyldighet. Jobbsökningsskyldighet hade förelagts 58 procent av alla män och 59 procent av alla kvinnor som var arbetssökande kunder. Det är således inte någon större skillnad mellan kvinnor och män i fråga om vilken andel som förelagts jobbsökningsskyldighet och propositionen innehåller inga förslag som påverkar detta.

Däremot finns det skillnader mellan kvinnor och män i fråga om jobbsökningsskyldighetens omfattning. Av männen hade 36 procent förelagts full jobbsökningsskyldighet (medeltal 1,24), medan motsvarande andel för kvinnor var 27 procent (medeltal 1,06). Den största förklarande orsaken till denna skillnad mellan kvinnor och män beror på att kvinnornas andel av deltidsarbetande är betydligt större än männens. Enligt arbetsförmedlingsstatistiken fanns det i slutet av september 2024 sammanlagt 42 192 kunder inom arbets- och näringsstjänsterna som arbetade på deltid. Av dem var 13 413 män (31 procent) och 28 779 kvinnor (69 procent). Enligt den föreslagna ändringen ska undantaget från jobbsökningsskyldigheten för deltidsarbetande slopas och de ska omfattas av normal jobbsökningsskyldighet. Den föreslagna ändringen påverkar således kvinnor mer än män. Den föreslagna ändringen minskar skillnaden mellan kvinnor och män i fråga om jobbsökningsskyldighetens omfattning.

Påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa

Av de personer som fick en påföljd inom utkomstskyddet för arbetslösa på grund av en försummelse som gäller jobbsökning eller arbetskraftsservice var i genomsnitt 64 procent män under åren 2018–2024. Av de cirka 388 000 personer som var arbetslösa arbetssökande 2024 var cirka 55 procent män och cirka 45 procent kvinnor enligt UF-centrets arbetsförmedlingsstatistik. Således har män påförts något mer påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa än deras relativa andel av de arbetslösa arbetssökandena.

På lagstiftningsnivå riktar sig påföljderna enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa på samma sätt till män och kvinnor. I praktiken kan det uppstå skillnader till exempel på basis av hur en enskild arbetssökande förhåller sig till de tjänster som erbjuds honom eller henne och till den skyldighet att söka jobb som ingår i sysselsättningsplanen eller den ersättande planen. Det kan också finnas skillnader i de tjänster som erbjuds till exempel på grund av skillnader i servicebehovet hos personer som arbetat inom vissa mansdominerade eller kvinnodominerade branscher.

På grund av de orsaker som nämns ovan bedöms skillnaden mellan könen inte vara särskilt betydelsefull uttryckligen med tanke på påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa. Man bör dock fästa uppmärksamhet vid skillnaden t.ex. i rådgivningen till arbetssökande genom att betona hur försummelse av att följa planerna påverkar rätten till arbetslöshetsförmån. Trots rådgivningen kan det finnas skillnader mellan könen också i fråga om hur samvetsgrant man förhåller sig till skyldigheterna i anslutning till jobbsökning. Dessa eventuella skillnader har inte utretts närmare för bedömningen av konsekvenserna av påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa.

4.2.4.3 Konsekvenser för personer med funktionsnedsättning

De föreslagna ändringarna får konsekvenser också för personer med funktionsnedsättning som är arbetssökande kunder. Propositionens allmänna mål om en mer kundorienterad arbetskraftsservice samt större prövningsrätt i serviceprocessen för arbetssökande bidrar också

till ett mer ändamålsenligt genomförande av arbetskraftsservicen för personer med funktionsnedsättning.

I propositionen föreslås det att den skyldighet att söka studieplatser som hör till de allmänna arbetskraftspolitiska villkoren för att få arbetslöshetsförmån ändras så att skyldigheten också kan fullgöras genom ansökan till utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv. En förutsättning för denna s.k. TELMA-utbildning är att den unga personen på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning inte kan fortsätta direkt med examensinriktad utbildning. Detta bedöms direkt främja möjligheterna för unga personer med funktionsnedsättning att uppfylla de allmänna arbetskraftspolitiska villkoren för att få arbetslöshetsförmån.

Undantagen i fråga om jobbsökarprofiler tar hänsyn till utsatta arbetssökande som t.ex. inte kan utnyttja serviceplattformen eller vars faktiska möjligheter att få arbete inte gynnas av att publicera en jobbsökarprofil. Genom undantagen beaktas dessutom de arbetssökandes olika situationer, jobbsökningsfärdigheter och faktiska möjligheter att få arbete. I synnerhet de sistnämnda undantagen kan ha direkta konsekvenser för personer med funktionsnedsättning när det gäller skyldigheten att skapa och publicera jobbsökarprofiler.

4.2.4.4 Konsekvenser av ändringarna i utkomstskyddet för arbetslösa för hushåll och olika grupper av arbetssökande

Den ökade risken för förlust av rätten till utkomstskydd för arbetslösa

Den risk för att förlora sina arbetslöshetsförmåner till följd av försummelse av jobbsökningsskyldigheterna som arbetssökandena upplever påverkas både av antalet utlåtanden som lämnats och av hur stränga påföljderna är (antalet förmånsdagar som går förlorade). I propositionen föreslås inga ändringar i tillämpningsområdet för påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa⁵⁹. Det föreslås dock ändringar i hur strikta påföljderna är. Även om försummelserna som leder till påföljd är desamma som för närvarande, är det möjligt att strängare påföljder minskar antalet påföljder som påförs.⁶⁰ Förändringen i risken för förlust av förmånen beror alltså på arbetssökandenas beteende, varvid bedömningen av konsekvenserna inte är entydig, och i beskrivningen av konsekvenserna för myndigheter ovan bedöms att påföljdernas antal förblir oförändrat.

Eftersom den påföljdsmodell som föreslås i propositionen i viss mån påminner om den modell som användes före införandet av den s.k. nordiska modellen för arbetskraftsservice (ändringarna av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (918/2012) och 2 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, som trädde i kraft i maj 2022), har konsekvenserna för beteendet bedömts utifrån antalet utlåtanden under den tidigare regleringens tid: Fram till covid-19-

⁵⁹ Utökningen av prövningsrätten vid ordnandet av kompletterande samtal om jobbsökning har sannolikt inte någon betydande inverkan på uppföljningen av arbetssökandenas försummelser, eftersom t.ex. uppföljningen av jobbsökningsskyldigheten i regel sker med hjälp av automatiseringen i arbetskraftsmyndighetens informationssystem. Också den kvantitativt sett relativt måttliga ökningen av antalet arbetserbjudanden har beaktats i denna konsekvensbedömning.

⁶⁰ Bedömningen grundar sig på att de arbetssökande har en större orsak än för närvarande att försöka undvika försummelser. Det är också möjligt att tröskeln för att påföra stränga påföljder ökar för de myndigheter som tillämpar lagen (t.ex. Lombardi, 2019).

pandemin lämnades årligen cirka 50 000 arbetskraftspolitiska utlåtanen om påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa i anslutning till jobsökning och arbetskraftsservice.

År 2023, efter att den nordiska modellen för sysselsättningstjänster trädde i kraft, lämnades fortfarande ca 50 000 motsvarande arbetskraftspolitiska utlåtanen. Därtill hade arbetssökandena dock minst 28 000 försummelser för vilka ingen påföljd inom utkomstskyddet för arbetslösa påfördes och inget arbetskraftspolitiskt utlåtande lämnades, eftersom det var fråga om den första försummelsen under en granskningsperiod om ett år.⁶¹ Detta innebär att antalet försummelser har ökat till uppskattningsvis cirka 78 000 efter ikraftträdandet av den nordiska modellen för sysselsättningstjänster.

I fråga om konsekvenserna av de föreslagna ändringarna i utkomstskyddet för arbetslösa antas det att antalet försummelser återgår till nivån som föregick den nordiska modellen för sysselsättningstjänster och covid-19-pandemin till följd av de skärpta påföljderna. Antalet utlåtanen om påföljder förblir oförändrat (~ 50 000), eftersom det för närvarande endast har getts en påminnelse utan påföljder efter den första försummelsen. Antalet dagar under vilka rätten till förmånen förloras ökar, eftersom tiderna utan förmån till följd av försummelser blir längre än för närvarande. Risker för förlust av förmånen (med beaktande av både antalet utlåtanen och längden) ökar med cirka 37 procent jämfört med nuläget, men blir dock lägre än 2019, eftersom förlusten av förmånsdagar till följd av den första försummelsen är kortare (fem förmånsdagar) än 2019 (15, 30 eller 60 dagar).

Tabell 5 Antalet försummelser av jobsökningsskyldigheterna och utlåtanen som leder till förlust av förmånsdagar till följd av dem samt den genomsnittliga "sanktionsrisken".

	2018	2019	2023	Förslag
1:e försummelsen	33 602	36 617	min. 28 000*	35 471
2:e försummelsen	11 974	14 998	28 042	14 529
3:e försummelsen			12 739	
4:e försummelsen			8 389	
Försummelser totalt	45 576	51 615	min. 77 212	50 000
Utlåtanden totalt	45 576	51 615	49 170	50 000
Antal förlorade förmånsdagar *	3 733 621	4 503 052	2 071 235	3 155 744
Sanktionsrisk (antal och längd) (dag/arbetssökande)	4,2 %	5,4 %	2,7 %	3,8 %
Förändring				39,8 %

⁶¹ Det finns inga tillförlitliga statistiska uppgifter om antalet påminnelser efter den första försummelsen. Man kan dock dra slutsatsen att antalet sådana påminnelser (efter den första försummelsen) är minst lika stort som antalet påföljder som påförts efter den andra försummelsen (28 000 år 2023). I verkligheten är antalet större än detta minimiantal. Vid beräkningen av konsekvenserna har man dock använt denna nedre gräns för att ändringens inverkan inte ska bli överskattad. Sysselsättningseffekten i nuläget har beräknats enligt detta minimiantal utlåtanen och med antagandet att påminnelsens sysselsättningseffekt motsvarar sysselsättningseffekten av en fem dagars sanktion. Känslighetsanalyserna har gjorts med antagandet att effekten motsvarar en sanktionsdag.

*** Längden på skyldigheten att vara i arbete har i nuläget antagits vara 215 dagar, vilket motsvarar det genomsnittliga antalet betalningsdagar efter skyldigheten för närvarande. Längden på de nya skyldigheterna att vara i arbete i sex veckor har på motsvarande sätt antagits vara 200 dagar, eftersom en förkortning av tiden för fullgörande av skyldigheten sannolikt i viss mån också leder till att perioderna utan förmån blir kortare.*

Konsekvenser för olika grupper av arbetssökande

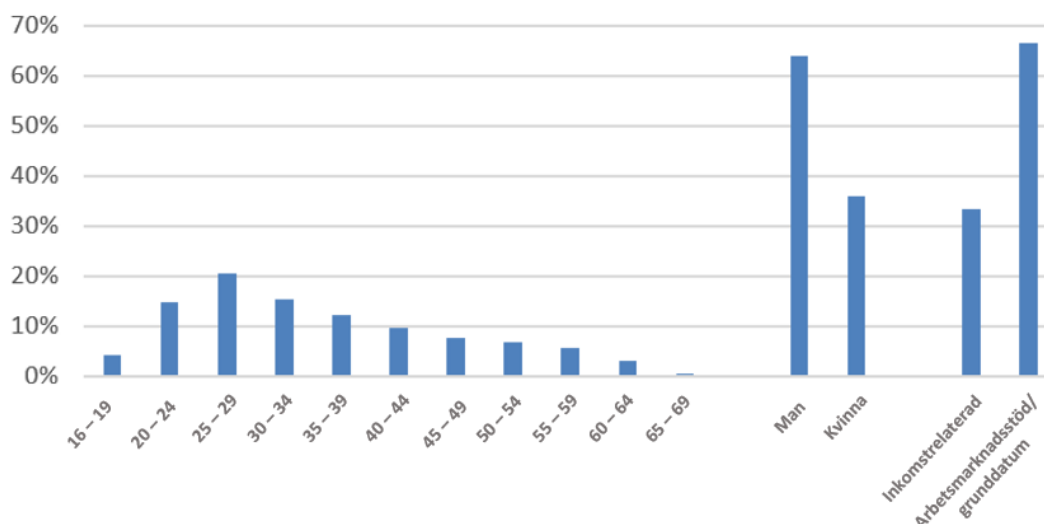
De ändringar som gäller påföljderna inom utkomtskyddet för arbetslösa beräknas minska förmånsutgifterna med cirka 15 miljoner euro per år och beröra cirka 50 000 arbetssökande. Fördelningen av förmånsförlusterna kan bedömas genom att man granskar hur de nuvarande arbetskraftspolitiska utlåtandena om påföljder inom utkomtskyddet för arbetslösa fördelas mellan olika befolkningsgrupper.

Åren 2018–2024 har 55 procent av de arbetskraftspolitiska utlåtandena som gäller jobbsökning, serviceprocessen för arbetssökande och påförande av påföljder inom utkomtskyddet för arbetslösa getts till personer under 35 år, dvs. konsekvenserna är koncentrerade till yngre åldersgrupper. Detta kan åtminstone delvis bero på att yngre arbetssökande i viss mån kan erbjudas mer service än andra arbetssökande. Således är det naturligt att det också sker fler försummelser.

Omkring en tredjedel av de ovannämnda arbetskraftspolitiska utlåtandena gäller personer som får förtjänstskydd och resten personer som får grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd. Enligt Folkpensionsanstaltens statistik fick 60 procent av dem som fick arbetslöshetsförmån i slutet av 2023 grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd och 40 procent inkomstrelaterad dagpenning. Med beaktande av att det i synnerhet bland dem som får inkomstrelaterad dagpenning finns permitterade, för vilka arbetskraftsmyndigheten i allmänhet erbjuder mindre service än andra arbetssökande på grund av att deras servicebehov är mindre, bedöms påföljderna inom utkomtskyddet för arbetslösa fördelas rätt jämnt mellan dem som får olika förmåner.

Ekonomiskt har föreläggandet av en påföljd inom utkomtskyddet för arbetslösa en större inverkan på arbetssökande som får inkomstrelaterad dagpenning. Enligt databasen Kelasto var den genomsnittliga inkomstrelaterade dagpenning som betalats på grund av arbetslöshet 71,01 euro per dag år 2024. Arbetsmarknadsstödet genomsnittliga belopp var 35,43 euro per dag och grunddagpenningens belopp 32,28 euro per dag. Beräknat på denna grund innebär den föreslagna tiden utan ersättning på sju kalenderdagar (fem betalningsdagar för förmånen) en förlust på cirka 355 euro för mottagare av inkomstrelaterad dagpenning, cirka 161 euro för mottagare av grunddagpenning och cirka 177 euro för mottagare av arbetsmarknadsstöd.

Oberoende av beloppet i euro kan konsekvenserna av påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa ha en varierande inverkan på den individuella ekonomin av andra orsaker. För mottagare av inkomstrelaterad dagpenning har förmånens belopp varit större än grundskyddet före påföljden, men den arbetssökande har haft möjlighet att anpassa sin ekonomiska bärkraft till beloppet av den förmån som betalas vid respektive tidpunkt. I synnerhet de som länge fått arbetsmarknadsstöd kan för sin del ha möjlighet att få andra sociala förmåner som jämnar ut effekterna av att förlora arbetslöshetsförmånen.

Figur 1 Fördelning efter ålder och kön i fråga om personer som fått en påföljd inom utkomstskyddet för arbetslösa på grund av en försummelse i samband med jobbsökning eller arbetskraftsservice 2018–2024

Konsekvenserna av påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa koncentreras till de stora städerna, där det även i övrigt finns flest arbetssökande. Av de personer som fått en påföljd inom utkomstskyddet för arbetslösa på grund av en försummelse i anslutning till jobbsökning och arbetskraftsservice var en tredjedel kunder i Nyland, 11 procent i Birkaland och sju procent inom verksamhetsområdet för Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland.

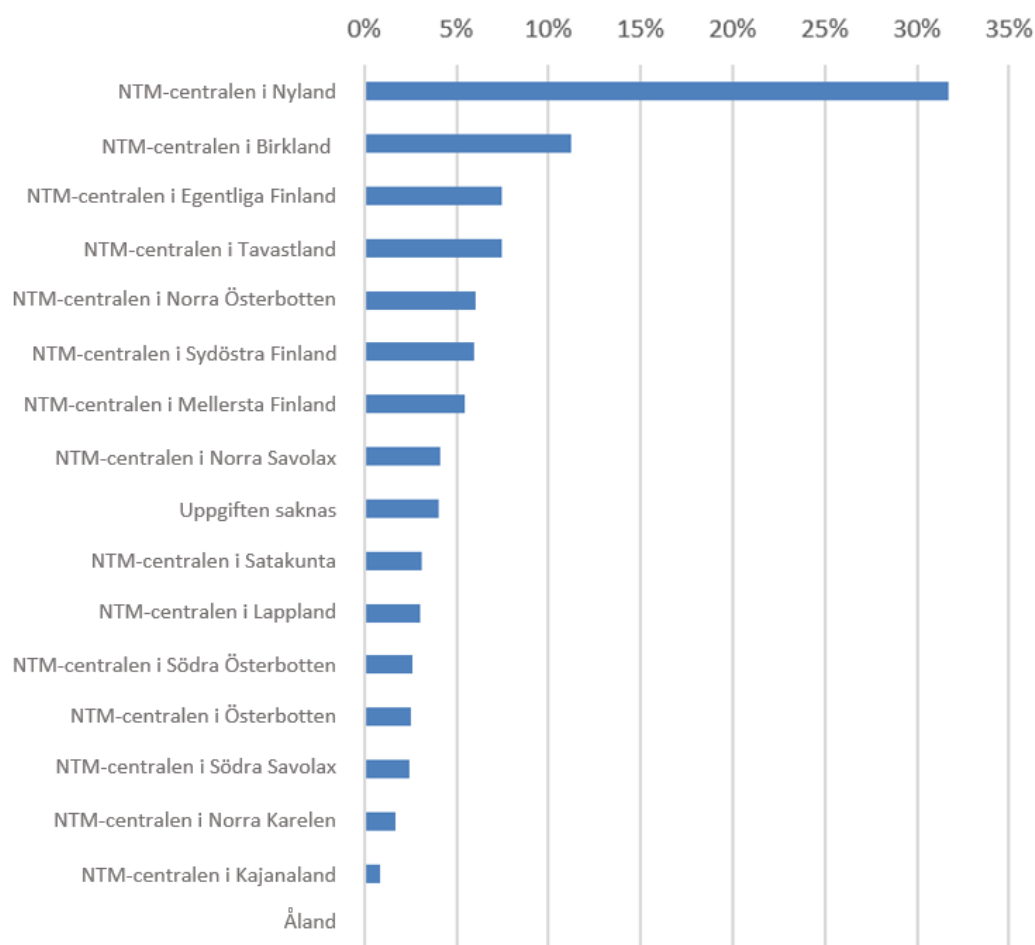
Såsom det har konstaterats vid bedömningen av sysselsättningseffekterna ovan kan föreläggandet av en påföljd inom utkomstskyddet för arbetslösa leda till att den arbetssökande strävar efter att effektivisera sin jobbsökning. Eftersom arbetslöshetsförmån trots påföljder betalas under tiden för deltagande i sysselsättningsfrämjande service som anges i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, kan påförandet av påföljder också öka efterfrågan på sådan service. I stora städer bedöms arbetssökande ha bättre möjligheter än i glesbygdensområden att med hjälp av dessa metoder undvika inkomstbortfall till följd av att en påföljd föreläggs.

I synnerhet i områden där det finns färre nya arbetsmöjligheter eller ett mindre utbud av arbetskraftsservice bör man fästa uppmärksamhet vid att det inte ens ska påföras påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa. Den arbetssökande kan påverka detta genom sitt eget förfarande, eftersom den arbetssökande på basis av de gällande bestämmelserna i 2 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och de ändringar som föreslås i dem aldrig förlorar sin rätt till förmåner till exempel på grund av att jobbsökningen inte leder till arbete. Rätten till förmåner kvarstår när den arbetssökande söker arbetsmöjligheter på det sätt som förutsätts i

sysselsättningsplanen eller den ersättande planen och deltar i serviceprocessen och i den service som erbjuds honom eller henne i enlighet med Arbetskraftsmyndighetens anvisningar.

Om den arbetssökande föreläggs skyldighet att vara i arbete, återställs rätten till förmåner förutom genom deltagande i service även bl.a. genom en tillräckligt lång tid i arbete. Enligt bestämmelserna om det arbetsvillkor som är en förutsättning för arbetslöshetsdagpenning i lagen om utkomstskydd för arbetslösa uppfylls en månad av arbetsvillkoret när personen har fått minst 930 euro i lön per kalendermånad och en halv månad om personen har fått minst 465 euro i lön per kalendermånad.

Vid fullgörandet av skyldigheten att vara i arbete anses en månad som räknas in i arbetsvillkoret fullgöra skyldigheten med fyra kalenderveckor och en halv månad som räknas in i arbetsvillkoret med två kalenderveckor. Relevant är endast beloppet av den lön som betalats för arbetet. Arbetstiden eller anställningens längd har ingen betydelse i detta sammanhang. På grund av beräkningssättet kan skyldigheten att vara i arbete fullgöras förutom genom heltidsarbete också genom deltidarbete eller kortvariga anställningar, förutsatt att villkoren för lönebeloppet uppfylls. Skyldigheten att vara i arbete fullgörs t.ex. genom 26 timmar arbete under två kalenderveckor, om den arbetssökande under kalendermånaden får 18 euro i timmen i lön för detta arbete ($26 \text{ timmar} \times 18 \text{ euro/timme} = 468 \text{ euro}$).

Figur 2 Fördelning av personer som fått ett utlåtande 2018–2024 enligt NTM-centralen

4.2.4.5 Andra konsekvenser av ändringarna i påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa

Påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa har också konstaterats ha negativa konsekvenser⁶². Vid sidan av att öka sysselsättningen kan de öka antalet övergångar utanför

⁶² Pattaro, S.; Bailey, N.; Williams, E.; Gibson, M.; Wells, V.; Tranmer, M. & Dibben, C. (2022). Litteraturöversikt: The Impacts of Benefit Sanctions: A Scoping Review of the Quantitative Research Evidence. *Journal of Social Policy* (2022), 51, 3, 611-653 och en sammanställning av tidigare forskning Mäkinen, N., & Ojala, S. (2024). Etuussanktioiden vaikutukset toimeentuloon, hyvinvointiin ja palveluihin osallistumiseen: systemaattinen kirjallisuuskatsaus. *Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti*, 61(1). <https://doi.org/10.23990/sa.130266>. Enligt författarna till den sistnämnda utredningen kan sanktioner fördjupa den arbetslösas fattigdomsrisk och materiella brist. Sämre försörjningsmöjligheter,

arbetskraften (t.ex. Busk), försämra kvaliteten på framtida anställningsförhållanden⁶³ och i fråga om långtidsarbetslösa till och med försämra sysselsättningen⁶⁴. Påföljderna till följd av försummelse av de skyldigheter som är en förutsättning för erhållande av arbetslöshetsförmån kan också öka egendomsbrottsligheten⁶⁵ och de psykiska problemen⁶⁶.

I en finländsk intervjuundersökning⁶⁷ om aktivering av unga långtidsarbetslösa konstaterades det att arbetskraftsservice å ena sidan kan skapa kumulativa upplevelser av framgång, men å andra sidan finns det utmaningar i fråga om de förmånspåföljder som styr deltagandet i service. Utifrån intervjuerna är en central utmaning i samband med påföljderna förekomsten av okontrollerade avbrott i åtgärderna (rusmedel, psykiska problem, bristande funktionsförmåga, insjuknanden utan sjukintyg, undvikande av kontakter, utsökning), eftersom de unga då åtminstone tillfälligt står utanför servicen, den ekonomiska nöden ökar och upplevelserna av misslyckande fördjupas. Då hamnar de unga utanför de tjänster som är avsedda att hjälpa dem. Reglerna för arbetskraftsservicen är inte heller tydliga för alla. I ett annat exempel visste en ung person inte att det var förpliktande att söka det jobb som arbetskraftsmyndigheten anvisat, men som en följd av en påförd påföljd inom utkomstskyddet för arbetslösa inledde personen arbetsträning.

stigmatisering till följd av sanktionerna och en alltför strikt styrning av de arbetslösas handlande medför psykosociala problem särskilt för utsatta förmånstagare. Alltför strikta krav och sanktioner i samband med utkomstskyddet för arbetslösa kan också försvaga de arbetslösas motivation att delta i offentlig arbetskraftsservice, och förmånstagarna kan bli utan den service de behöver. Sanktioner riktas också relativt ofta mot utsatta grupper av arbetssökande som redan har svårt att få arbete och som har en svagare förmåga att klara sig i den ”djungel av skyldigheter” som utkomstskyddet för arbetslösa medför.

Sammantaget kan ett sanktionssystem som inbegriper skyldigheter att agera på ett visst sätt fördjupa den onda cirkeln av arbetslöshet och marginalisering och därmed minska sannolikheten att hitta arbete. Dessa konsekvenser har inte bedömts alls i Finland. Vårt nuvarande sanktionssystem har utsträckts till utkomststödet, vilket innebär att det gäller hela befolkningen i arbetsför ålder, med undantag för dem som har tydliga, motiverade skäl för att stå utanför arbetsmarknaden. I framtiden bör sanktionernas proportionalitet bedömas ur perspektivet för de befolkningsgrupper som är i behov av olika förmåner och tjänster. När arbetslösheten blir längre och behovet av sektorsövergripande service blir större ökar de oavsiktliga effekterna av sanktionerna när de borde minska.

⁶³ van den Berg, Gerard J.; Uhlenborff, Arne; Wolff, Joachim; The Impact of Sanctions for Young Welfare Recipients on Transitions to Work and Wages, and on Dropping Out. *Economica* 2021.

⁶⁴ Huuskonen, J. (2023). Essays on the role of public employment services in labour market matching. JYU Dissertations 2023/681.

⁶⁵ Machin, S. & Marie, O. (2006). Crime and benefit sanctions. *Portuguese Economic Journal*, 2006, vol. 5, issue 2, 149-165.

⁶⁶ William, E. (2020). Welfare Conditionality and Activation in the UK: the mental health impacts of benefit sanctions. University of Glasgow.

⁶⁷ Ylistö, S. (2023). Työttömyys, nuoret ja aktivointi. Tutkimus pitkäaikaistyöttömien Nuorten elämänhallinnallisista valinnoista työmarkkinoilla. JYU Dissertations 718. Jyväskylän universitet.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

5.1.1 En enklare serviceprocess

Utöver de föreslagna ändringarna har två andra alternativ analyserats under beredningen.

Effektivare genomförande av serviceprocessen

I detta alternativ görs inga ändringar i serviceprocessen, utan lagstiftningen hålls oförändrad. I stället genomförs serviceprocessen effektivare för att uppnå den nivå som uppskattas för antal intervjuer och föreläggande av jobbsökningsskyldighet i regeringens proposition RP 167/2021 rd. Det här alternativet kan bidra till att modellens uppskattade sysselsättningseffekter uppnås.

En annan fördel är att EU-finansieringen inte äventyras. Genomförandet kräver inte heller att man sätter sig in i ny lagstiftning.

En svaghet är att alternativet inte uppfyller riksdagens uttalande till den del som riksdagen har förutsatt att regeringen vidtar åtgärder för att ändra lagstiftningen om det föranleds av utredningar om hur serviceprocessen inom arbetskraftsservicen fungerar. Ovan beskrivs ändringsbehov och missförhållanden som framkommit i utredningar.

Sannolikt är det också svårt att effektivisera genomförandet utan att öka personalresurserna. Dessutom har arbets- och näringsministeriets möjligheter att styra arbetskraftsservicens verksamhet minskat väsentligt efter att ansvaret för att ordna arbetskraftsservicen överfördes från aktörerna inom ministeriets förvaltningsområde till kommunbaserade arbetskraftsmyndigheter.

En enklare serviceprocess för vissa kundgrupper

I detta alternativ ändras inte de gällande huvudreglerna om att ordna kompletterande samtal om jobbsökning och förelägga jobbsökningsskyldighet och om jobbsökningsskyldighetens omfattning, men ändringar görs för vissa kundgrupper. Ändringarna inriktas på de aspekter som enligt utredningarna är mest problematiska. I praktiken innebär det att nya undantag från huvudregeln införs.

Arbets- och näringsministeriets utredning visar att den nuvarande kundprocessen fungerar sämst bl.a. för arbetssökande som studerar frivilligt, arbetar, är sysselsatta eller har invandrarbakgrund. För dessa kundgrupper är det besvärligt att genomföra såväl jobbsökningsskyldigheten som kundmötena. I detta alternativ kan man minska antalet kompletterande samtal om jobbsökning och föreläggandet av jobbsökningsskyldighet för dessa kundgrupper.

Fördelen med alternativet är att det delvis genomför uppdraget i riksdagens uttalande att vid behov se över lagstiftningen utifrån iakttagelser i utredningar. I viss mån uppfyller det också propositionens syfte att förenkla serviceprocessen och utöka prövningsrätten. Det ökar också i viss mån möjligheterna att inrikta personalresurserna på de kunder som behöver mer stöd i jobbsökningen, särskilt de som är arbetslösa.

En fördel med alternativet är att begränsade ändringar också innebär begränsade eller nästan obefintliga negativa konsekvenser för den uppskattade sysselsättningseffekten av den nuvarande kundservicemodellen. Det är också osannolikt att EU-finansieringen äventyras eftersom serviceprocessens grundstruktur förblir oförändrad.

Alternativet uppfyller dock bara delvis propositionens syften. Lagstiftningen blir också svårtydigare än för närvarande eftersom nya undantag behöver tas in i bestämmelserna.

5.1.2 Privata arbetsförmedlares möjligheter att få uppgifter om arbetssökande

Under beredningens lopp har man bedömt att publicerade jobbsökarprofiler är ett rättsligt hållbart och praktiskt genomförbart sätt att ge den privata arbetsförmedlingen möjligheter att få de uppgifter som behövs om arbetssökande. Detta förutsätter för det första att fler aktörer kan granska och söka jobbsökarprofiler. Dessutom behöver antalet publicerade profiler ökas så att det närmar sig antalet arbetssökande. Jobbsökarprofilerna behöver innehålla tillräckliga uppgifter för att arbetsgivarna och arbetsförmedlingsföretagen ska kunna bedöma personernas kompetens och arbetsrelaterade önskemål. Det är också viktigt att grundlagens villkor är uppfyllda när jobbsökarprofiler delvis publiceras i det allmänna datanätet.

Under beredningen har man diskuterat alternativet att i 27 § 2 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice föreskriva om att man måste skapa och publicera en jobbsökarprofil för att kunna registrera sig som arbetssökande. Avsikten är då att jobbsökningen inte är i kraft om personen inte skapar och publicerar en jobbsökarprofil på serviceplattformen i samband med registreringen som arbetssökande. En person som registrerat sig som arbetssökande ska ha en jobbsökarprofil med uppgifter som är väsentliga för jobbsökning och sysselsättning, dvs. uppgifter om utbildning, arbetserfarenhet, övriga kompetenser och arbetsönskemål. Profilen kan också innehålla en fritt formulerad presentation och länkar till tjänster utanför serviceplattformen. I detta alternativ kommer antalet publicerade jobbsökarprofiler nära antalet registrerade arbetssökande, med undantag för personer som inte behöver skapa eller publicera en jobbsökarprofil. Arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag som är inloggade på serviceplattformen kan söka publicerade profiler och på det sättet få uppgifter om arbetssökande. Personer som inte har registrerat sig som arbetssökande kan dessutom skapa och publicera en jobbsökarprofil frivilligt, liksom i nuläget.

Alternativet är dock förknippat med vissa problem. Det kan oskäligt försvåra registreringen som arbetssökande och därför minska arbetslösa personers intresse för arbetskraftsservicen. Det här gäller åtminstone personer som inte kan identifiera sig elektroniskt eller som har svaga it-kunskaper. År 2023 inleddes t.ex. cirka en femtedel av jobbsökningarna på något annat sätt än i e-tjänsten. För att alla arbetssökande ska ha en likvärdig ställning när de registrerar sig som arbetssökande behöver man alltså i vilket fall som helst införa ett alternativt förfarande för att skapa och publicera profilen. Riksdagens arbetslivs- och jämställdhetsutskott har också uttryckligen konstaterat att skapandet av en jobbsökarprofil inte får vara en förutsättning för att jobbsökningen ska inledas eller för att kunden ska kunna utträta ärenden hos arbets- och näringsstjänsterna (AjUB 3/2022 rd). Alternativet strider direkt mot utskottets betänkande. På grund av dessa problem ansåg man att det inte var relevant att vidareutveckla alternativet.

Under beredningen har man också diskuterat alternativet att i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den komma överens om att den arbetssökande ska skapa och publicera en jobbsökarprofil på serviceplattformen före en utsatt tid. Om den arbetssökande inte inom utsatt tid gör det som man kommit överens om i sysselsättningsplanen tillämpas det graderade påföljdssystemet enligt 2 a kap. 9 och 10 § i lagen om utkomtskydd för arbetslösa om den arbetssökande inte har en giltig orsak för sitt förfarande. I praktiken kan underlåtenhet att skapa

och publicera en jobbsökarprofil alltså i detta alternativ leda till en tid utan ersättning eller till skyldighet att vara i arbete. En person som registrerat sig som arbetssökande ska på motsvarande sätt ha en jobbsökarprofil med uppgifter som är väsentliga för jobbsökning och sysselsättning, dvs. uppgifter om utbildning, arbetserfarenhet, övriga kompetenser och arbetsönskemål. Profilen kan också innehålla en fritt formulerad presentation och länkar till tjänster utanför serviceplattformen. Endast uppgifter som är väsentliga för jobbsökning och sysselsättning omfattas av påföljdssystemet enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, och för att inte förlora arbetslöshetsförmånen kan den arbetssökande kan alltså föreläggas att publicera en jobbsökarprofil som i regel inte innehåller namn. Arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag som är inloggade kan söka publicerade jobbsökarprofiler.

Ett problem med detta alternativ är dock att skyldigheten att publicera uppgifterna i jobbsökarprofilen är förenad med ett direkt hot om att förlora arbetslöshetsförmånen. Det är också svårt att lagstifta om gränserna för myndighetens prövningsrätt när det gäller en eventuell påföljd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eftersom arbetssökande har olika färdigheter och möjligheter att skapa och publicera en jobbsökarprofil på serviceplattformen. Alternativet orsakar också betydligt mer arbete för myndigheterna med att följa och uppdatera planer och ge de utlåtanden som det föreskrivs om i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Alternativet medför också fler uppgifter för förmånsbetalarna i form av beslut med anledning av arbetskraftspolitiska utlåtanden och för de instanser där ändring söks i och med att antalet ärenden antas öka. Alternativet kräver också stora och dyra ändringar i informationssystemen.

5.1.3 Utkomstskydd för arbetslösa

Under beredningen bedömdes utöver den föreslagna modellen två andra modeller för att gradera påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa när den arbetssökandes arbetskraftspolitiskt klandervärda förfarande upprepas. Utgångspunkten var utöver tydlighet även att öka påföljdernas styrande effekt. Därför föreläggs en tid utan ersättning i alla bedömda modeller efter den arbetssökandes första försummelse i samband med jobbsökning och service.

I den första alternativa modellen föreläggs en tid utan ersättning på sju kalenderdagar efter den arbetssökandes första försummelse, en tid utan ersättning på sex kalenderveckor (30 betalningsdagar för förmånen) efter den andra försummelsen inom ett år och en skyldighet att vara i arbete i sex kalenderveckor efter den tredje försummelsen inom ett år. Bedömt på motsvarande sätt som det föreslagna alternativet skulle genomförandet av denna modell öka utgifterna för social trygghet inom de offentliga finanserna med uppskattningsvis cirka 6,7 miljoner euro per år. Därtill skulle modellens sysselsättningseffekt vara negativ, vilket skulle medföra ytterligare kostnader på uppskattningsvis cirka 22,3 miljoner euro per år inom de offentliga finanserna. Utöver ökade utgifter inom de offentliga finanserna skulle trestegsmodellen inte uppfylla målet att förtydliga påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa.

I den andra alternativa modellen föreläggs en tid utan ersättning på tre kalenderveckor (15 betalningsdagar för förmånen) efter den arbetssökandes första försummelse, en tid utan ersättning på 12 kalenderveckor (60 betalningsdagar för förmånen) efter den andra försummelsen inom ett år och en skyldighet att vara i arbete i sex kalenderveckor efter den tredje försummelsen inom ett år. Bedömt på motsvarande sätt som det föreslagna alternativet skulle genomförandet av denna modell minska utgifterna för social trygghet inom de offentliga finanserna med uppskattningsvis cirka 2,5 miljoner euro per år. Den positiva sysselsättningseffekten skulle därtill medföra en årlig besparing på uppskattningsvis cirka 17,5 miljoner euro inom de offentliga finanserna.

När man jämför det föreslagna alternativet och den andra alternativa modellen är den modell som valts inte bara tydligare för att den har två steg, utan den ger också betydligt större besparingar inom de offentliga finanserna. Modellen som föreslås i propositionen är också lindrigare ur de arbetssökandes synvinkel, eftersom tiden utan ersättning som föreläggs efter den första försummelsen är kortare än i den andra alternativa modellen. De beräknade konsekvenserna av den föreslagna modellen grundar sig på att en skyldighet att vara i arbete (rätten till förmån upphör tills vidare) föreläggs snabbare än i den andra alternativa modellen om den arbetssökandes försummelser upprepas. Skyldigheten att vara i arbete har bedömts ha en större styrande effekt än tiderna utan ersättning.

Tabell 6 I tabellen beskrivs den modell som föreslås i regeringens proposition och de två alternativa modeller som beskrivs ovan.

	Nuläge	Förslag	Alternativ 1	Alternativ 2	Alternativ 3
1:a försummelsen	ingen påföljd	1 veckor karenst 6 veckor skyldighet att vara i arbete	1 veckor karenst	3 veckor karenst	1 veckor karenst
2:a försummelsen	1 veckor karenst		6 veckor karenst 6 veckor skyldighet att vara i arbete	12 veckor karenst 6 veckor skyldighet att vara i arbete	2 veckor karenst 6 veckor skyldighet att vara i arbete
3:e försummelsen	2 veckor karenst 12 veckor skyldighet att vara i arbete				
4:e försummelsen					
Sysselsättningseffekter					
Avskräckning + direkt inverkan		Förslag	Alternativ 1	Alternativ 2	Alternativ 3
nedre gräns 1*		-700	-600	900	-1 400
nedre gräns 2*		300	-500	1 600	-800
antagande*		1 200	-1 000	1 000	-1 300
övre gräns*		3 200	-2 300	-200	-2 500
Enbart avskräckning					
nedre gräns 1*		-600	-500	800	-1 100
nedre gräns 2*		200	-400	1 300	-600
antagande*		800	-900	900	-1 100
övre gräns*		2 400	-1 900	-100	-2 000
Variationsintervallets medeltal (enbart avskräckning)		700	-900	700	-1 200
Stärkning av de offentliga finanserna					
Besparingar i förmånsutgifter (€)**		14 914 000	-6 564 288	2 505 213	2 505 213
Kalkylerad sysselsättningseffekt (24 500€/sysselsatt; avskräckning)		17 150 000	-22 050 000	17 150 000	-29 400 000

I den fortsatta beredningen av regeringens proposition behandlades också en modell där en sju dagar lång tid utan ersättning föreläggs efter den arbetssökandes första försummelse, 14 dagar

utan ersättning efter den andra försummelsen inom ett år och en skyldighet att vara i arbete efter den tredje försummelsen inom ett år. Bedömt på motsvarande sätt som det föreslagna alternativet skulle genomförandet av denna modell öka utgifterna för social trygghet inom de offentliga finanserna med uppskattningsvis cirka 2,5 miljoner euro per år. Därtill skulle modellens sysselsättningseffekt vara negativ, vilket skulle medföra ytterligare kostnader på uppskattningsvis cirka 29,8 miljoner euro per år inom de offentliga finanserna. Utöver ökade utgifter inom de offentliga finanserna skulle trestegsmodellen inte uppfylla målet att förtydliga påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa.

Inledning av tid utan ersättning 30 dagar efter att arbete inte har sökts trots anvisning

Enligt 2 a kap. 4 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa har en arbetssökande inte rätt till arbetslöshetsförmåner under en tid av 45 dagar från det att 30 dagar har förflutit från vägran att ta emot arbete, om den arbetssökande under den tid han eller hon är arbetslös utan giltig orsak vägrar ta emot arbete som en arbetsgivare individuellt erbjuder honom eller henne eller som han eller hon har sökt och blivit vald till.

I princip börjar tiden utan ersättning från den dag då en arbetssökande har förfarit på ett sätt som enligt en arbetskraftspolitisk bedömning är klandervärt. Den ovannämnda bestämmelsen avviker från detta i och med att tiden utan ersättning börjar först 30 dagar senare. Syftet är att påverka de arbetssökandes förfarande så att en arbetssökande som vet att förmånen kommer att dras in söker arbete eller deltar i sysselsättningsfrämjande service enligt sina behov⁶⁸. Det finns ingen forskning om Finlands förmånssystem som visar om syftet uppnås eller inte.

Under beredningen har man på grund av arbets- och näringsbyråns respons bedömt om den senarelagda inledningen av tiden utan ersättning bör utvidgas till att gälla situationer där arbetssökande utan giltig orsak har låtit bli att söka ett arbete som arbetskraftsmyndigheten har uppmanat personen att söka. Innan de ändringar i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som trädde i kraft i maj 2022 gällde den senarelagda inledningen av tid utan ersättning också när arbetskraftsmyndigheten anvisat ett arbete.

För att påföljdssystemet ska vara tydligt skulle det vara mest ändamålsenligt att senarelägga inledningen av alla påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa som gäller jobbsökning och service. Det alternativet har inte bedömts närmare under beredningen eftersom en sådan ändring kan antas öka utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa åtminstone i viss mån.

Förpliktande kompletterande samtal om jobbsökning

Enligt 2 a kap. 9 § 1 mom. 1 och 9 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa är deltagande i en inledande intervju, ett samtal om jobbsökning och ett kompletterande samtal om jobbsökning förpliktande villkor för att en arbetssökande ska få arbetslöshetsförmån. För att en arbetssökande ska vara skyldig att delta i ett kompletterande samtal om jobbsökning förutsätts dock att man har kommit överens om deltagandet i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den.

För att ett kompletterande samtal om jobbsökning ska vara förpliktande måste man komma överens om samtalet i sysselsättningsplanen, så att det är klart för den arbetssökande vad som

⁶⁸ Frågan behandlas och bedöms närmare i regeringens proposition RP 210/2016 rd.

förutsätts i serviceprocessen. En överenskommelse i sysselsättningsplanen stöder dessutom serviceprocessens ändamålsenlighet och planmässighet.

En kommun som deltog i kommunförsöket som gäller främjande av sysselsättningen gav i samband med beredningen av regeringens proposition respons om att sysselsättningsplanerna eller planerna som ersätter dem inte alltid hinner uppdateras, och att de kompletterande samtalen om jobbsökning därför inte alltid blir förpliktande för den arbetssökande. Kommunen föreslog att det inte ska krävas en överenskommelse i planen för att ett kompletterande samtal om jobbsökning ska vara förpliktande.

Responsen bedömdes under beredningen, men den föreslagna ändringen inkluderades inte i propositionen. Orsaken är att de ovannämnda grunderna för att förutsätta en överenskommelse i planen betraktades som viktigare än eventuella svårigheter med att uppdatera planerna. Problemen torde kunna lösas också t.ex. genom att serviceprocessens planmässighet utvecklas.

Återställd rätt till utkomstskydd för arbetslösa efter upprepat klandervärt förfarande i samband med jobbsökning och arbetskraftsservice

Enligt 2 a kap. 10 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa återställs rätten till arbetslöshetsförmån efter ett förfarande som har lett till föreläggande av skyldighet att vara i arbete bl.a. när den arbetssökande inom tre månader efter en inledande intervju rättar ett förfarande som lett till föreläggande av skyldighet att vara i arbete. Även i dessa situationer gäller skyldigheten att vara i arbete alltid i minst 14 dagar.

Det som nämns ovan tillämpas i praktiken när en arbetssökande efter den inledande intervjun fyra gånger har förfarit på ett klandervärt sätt enligt en arbetskraftspolitisk bedömning, men rättar konsekvenserna av det sista förfarandet (t.ex. deltar i ett samtal om jobbsökning, om skyldigheten att vara i arbete har förelagts för att personen uteblivit från ett samtal om jobbsökning). I nuläget föreläggs den arbetssökande då sju dagar utan ersättning för den andra försummelsen, 14 dagar utan ersättning för den tredje försummelsen och en skyldighet att vara i arbete för den fjärde försummelsen. Skyldigheten att vara i arbete gäller tills den arbetssökande rättar sitt förfarande, dock alltid i minst 14 dagar.

Ett syfte med denna proposition är att göra lagstiftningen tydligare. I det syftet har man minskat antalet undantag från huvudregeln. Under beredningen bedömde man om också det undantag som beskrivs ovan bör slopas. Det här föreslås dock inte eftersom skyldigheten att vara i arbete på grund av de föreslagna ändringarna i påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa föreläggs tidigare än i nuläget när den arbetssökandes försummelser upprepas.

Uppgifterna om arbetskraftspolitiska utlåtanden i arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik visar att uppskattningsvis 2070 arbetssökande år 2023 under de tre månaderna efter den inledande intervjun förelades två tider utan ersättning i anslutning till jobbsökning och arbetskraftsservice och en skyldighet att vara i arbete. Rätten till arbetslöshetsförmån återställdes på det ovan beskrivna sättet för cirka 40 arbetssökande. På grund av det låga antalet arbetssökande med återställd rätt till förmån talar inte heller sparmålen i de offentliga finanserna för att bestämmelsen om återställande av rätt till förmån ska upphävas eller ändras.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

5.2.1 Serviceprocessen för arbetssökande i de nordiska länderna

Serviceprocessen för arbetssökande bygger i alla de nordiska länderna i hög grad på den enskilda kundens servicebehov. Serviceprocessen inleds i alla länderna med en utredning av kundens servicebehov.

I Norge och Sverige anges inte tidpunkterna för kundmöten i serviceprocessen detaljerat på lagnivå, utan möten ordnas enligt kundens servicebehov. I Sverige skrivs förpliktande möten alltid in i den sysselsättningsfrämjande handlingsplan som Arbetskraftsmyndigheten och kunden kommer överens om, och i Norge koncentreras mötena till tidpunkter som är viktiga för kundens serviceprocess. I Island ordnas kundmöten desto oftare ju större behov av möten kunden har.

Danmarks lagstiftning har innehållit de mest detaljerade bestämmelserna bland de nordiska jämförelseländerna om mötenas tidpunkter och antal i serviceprocessen. Före en reform som trädde i kraft 2024 ordnades möten med kunderna inom ramen för en noggrant reglerad serviceprocess, sammanlagt nio gånger under det första halvåret av jobbsökningen. I en reform 2024 minskades antalet kundmöten som ordnas under det första halvåret av jobbsökningen till sex. Antalet kommer att minskas ytterligare i en reform av serviceprocessen som bereds för närvarande. Om det danska parlamentet antar lagen i den form som föreslås kommer fyra möten att ordnas med kunderna i Danmark under de första sex månaderna av jobbsökningen, och samtidigt får Arbetskraftsmyndigheterna möjlighet att påverka serviceprocessen för kunder som står nära arbetsmarknaden.

De ändringar som i denna proposition föreslås i serviceprocessen för arbetssökande ligger därmed i linje med serviceprocesserna i de andra nordiska länderna, särskilt när det gäller servicebehovets centrala roll. Dessutom liknar de föreslagna ändringarna den reform som genomförts och den reform som bereds i Danmark.

5.2.2 Profiler utomlands som motsvarar jobbsökarprofilen

Sverige

I Sverige driver Arbetsförmedlingen en portal med samma namn, och portalens innehåll granskas i en utredning som statsrådet publicerade 2021. Enligt utredningen har portalen många olika appar och översikter över arbetslivet och framtidens viktiga kompetenser för olika användargrupper. I portalen finns också verktyg som användarna själva kan bedöma sin kompetens med. Inloggade användare kan också få sin tidigare yrkeskompetens bedömd och kvalificerad. Platsannonsplattformen Platsbanken och servicen för arbetslösa arbetssökande är integrerade i portalen. Arbetssökande kan skapa en egen profil och arbetsgivare kan söka och direkt kontakta lämpliga arbetstagare med hjälp av profilerna.⁶⁹

På arbetsförmedlingen.se⁷⁰ kan den arbetssökande skapa en kompetensprofil med uppgifter om kompetens och erfarenhet. Efter att ha skapat profilen kan den arbetssökande publicera den, och

⁶⁹ Tuomi, Ilkka; Hautamäki, Antti; Ketamo, Harri: Arbetsmarknadsinformation i ett digitaliserande Finland (på finska, referat på svenska). Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 2021:24, s. 108–111.

⁷⁰ <https://arbetsformedlingen.se/for-arbetssokande/sa-hittar-du-jobbet/skapa-en-kompetensprofil>

sedan kontaktas av arbetsgivare. Man behöver inte registrera sig som arbetssökande för att skapa en kompetensprofil. Det är dessutom frivilligt att skapa en profil.

Danmark

I Danmark finns webbplatsen jobnet.dk⁷¹, som drivs av Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering. Där kan eller måste arbetssökande registrera ett cv i enlighet med lagen Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats (LBK nr 280 af 01/03/2024, nedan lagen om aktiv sysselsättningsinsats).

Enligt lagen om aktiv sysselsättningsinsats ska bl.a. arbetssökande som ansöker om arbetslöshetsförmån registrera ett cv på Jobnet.dk så att arbetsgivare kan söka uppgifterna. Den arbetssökandes cv ska innehålla uppgifter om kompetens, erfarenhet och andra relevanta fakta. Enligt lagen ska den arbetssökande registrera sitt cv på Jobnet.dk så snabbt som möjligt, dock senast inom 2–3 veckor efter att ha anmält sig som arbetssökande, om inte något undantag tillämpas på den arbetssökande så att inga cv-uppgifter behöver registreras. Dessutom ska arbetslöshetskassan eller arbetskraftsmyndigheten säkerställa att cv-uppgifterna är tillräckliga och att de är det också under den tid som jobbsökningen pågår. Staten och kommunen har också åtkomst till cv-uppgifter som de arbetssökande registrerat på Jobnet.dk, och arbetslöshetskassan har åtkomst till cv-uppgifterna för egna medlemmar. I lagen preciseras det att sysselsättningsministern fastställer närmare regler om innehållet i cv-uppgifterna.⁷²

Arbetslösa arbetssökande som får dagpenning eller utkomststöd ska göra sitt cv sökbart för arbetsgivare på jobnet.dk. Söklarheten anger om cv-uppgifterna kan ses av arbetsgivare, och olika regler tillämpas beroende på vilken målgrupp personen tillhör. Exempelvis för arbetslösa arbetssökande blir cv-uppgifterna automatiskt sökbara på jobnet.dk när den arbetssökande har fyllt i de obligatoriska fälten utbildning, arbetserfarenhet, kontaktuppgifter, ”jag söker jobb som” och anställningsvillkor. Arbetssökande som inte behöver göra sitt cv sökbart på jobnet.dk ska komma överens med jobbcentret om när ett cv ska göras sökbart. En arbetssökande kan alltid frivilligt göra sitt cv sökbart.⁷³

Uppgifterna i ett sökbart cv är synliga för arbetsgivare, men vissa uppgifter kan döljas. För att ett cv ska vara sökbart måste dock alltid e-postadressen eller telefonnumret vara synliga. När den arbetssökande har fyllt i åtminstone de uppgifter som krävs kontrollerar arbetslöshetskassan eller jobbcentret om cv:t är sökbart. Om kriterierna inte uppfylls anger handläggaren vad som behöver ändras.⁷⁴

5.2.3 Påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa

Förlust av utkomstskyddet för arbetslösa antingen för viss tid eller tills vidare till följd av förfarande som anses vara arbetskraftspolitiskt klandervärt ingår i förmånslagstiftningen i alla de OECD-länder vars förmånssystem man undersökt.

Vid bedömningen av hur stränga påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa är ska man förutom längden på perioden utan arbetslöshetsförmån även beakta vad som förutsätts av den

⁷¹Jobnet. <https://job.jobnet.dk/CV/frontpage>

⁷² <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2024/280>

⁷³ <https://info.jobnet.dk/jobsoeger/mit-cv-paa-jobnet/>

⁷⁴ <https://info.jobnet.dk/jobsoeger/mit-cv-paa-jobnet/>

arbetssökande. Förutom att söka arbetsmöjligheter kan dessa villkor även gälla t.ex. att delta i service samt krav på regional och yrkesmässig rörlighet. Därtill kan helheten påverkas av om en arbetssökande som förlorat sin rätt till utkomstskydd för arbetslösa har möjlighet att ansöka om någon annan social förmån. I Finland är en sådan annan förmån närmast utkomststödet, som är avsett att beviljas i sista hand.

OECD utvärderar regelbundet sina medlemsländers arbetskraftsservice och villkor för utkomstskydd för arbetslösa. OECD:s senast publicerade bedömning grundar sig på medlemsländernas lagstiftning som gällde vid ingången av 2022.

Sammanfattningsvis var påföljderna enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa vid den tidpunkten på medelnivå i fråga om stränghet bland de länder som bedömdes.⁷⁵ I början av maj 2022 ändrades dock lagen om utkomstskydd för arbetslösa så att man införde det nuvarande påföljdssystemet som skärps i fyra steg om den arbetssökandes försummelser i samband med jobbsökning och arbetskraftsservice upprepas. Tidigare ledde den arbetssökandes första försummelse beroende på situationen till en tid utan ersättning på minst 15, minst 30 eller 60 dagar. Om den arbetssökandes försummelser upprepades under en granskningsperiod på ett halvt år förelades den arbetssökande en skyldighet att vara i arbete i 12 kalenderveckor.

6 Remissvar

6.1 Serviceprocessen för arbetssökande

Inledande intervju

De flesta kommuner, sysselsättningsområden och organisationer som yttrade sig samt nätverket av direktörer för sektorsövergripande samservice, utvecklings- och förvaltningscentret, Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland samt riksdagens justitieombudsmans kansli understödde den föreslagna förlängningen av tidsfristen för att ordna inledande intervjuer. Några städer och servicefacket PAM understödde inte förlängningen av tidsfristen eller ansåg att tidsfristen bör vara målsatt men inte bindande. Några städer ansåg att den inledande intervjun borde slopas helt för vissa arbetssökande eller att det är oändamålsenligt att ordna fysiska möten med alla. Samtidigt ansåg några städer att det är viktigt att betona fysiska möten för den inledande intervjun. Enligt yttrandena från en del städer och nätverket av direktörer för sektorsövergripande samservice bör kompletterande samtal om jobbsökning också framöver kunna ordnas före den inledande intervjun, bl.a. på grund av de här mötenas kopplingar till sektorsövergripande service och utkomstskyddsärenden.

Inga ändringar gjordes på grund av remissvaren. Ambitionen bör vara att arbetskraftsservicen ska tillhandahållas och serviceprocessen även i övrigt löpa på lika villkor för alla. Dessutom behövs en tidsfrist för ordnandet av en inledande intervju med tanke på kundernas rättsskydd och förvaltningens lagbundenhet. Arbetskraftsmyndigheten kan även i fortsättningen vid behov vara i kontakt med kunden före den inledande intervjun, och ärenden som gäller utkomstskyddet för arbetslösa ska också framöver utredas utan obefogat dröjsmål. När det gäller den inledande intervjuns koppling till behovet av sektorsövergripande stöd kan man konstatera att kunden efter

⁷⁵ Activity-related eligibility conditions for receiving unemployment benefits – Results 2022; OECD 2022. <https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/about/programmes/dg-reform/using-ai-to-improve-job-matching-tools-for-minimum-income-scheme-beneficiaries/Activity-related%20eligibility%20conditions%202022.pdf>. Se särskilt diagrammen på s. 14, 15 och 17.

den inledande intervjun under vissa förutsättningar kan hänvisas till en sektorsövergripande bedömning av servicebehovet. Inte heller i nuläget är avsikten att ett kompletterande samtal om jobbsökning före den inledande intervjun ska ersätta den inledande intervjun. Enligt förslaget kan man av vägande skäl ordna intervjun på något annat sätt än ansikte mot ansikte. Långa avstånd och upphörande arbetslöshet, som tas upp i remissvaren, är enligt motiveringen skäl som beaktas.

Remissvaren lyfter också upp att de föreslagna bestämmelserna leder till en skärpt tidsfrist för den inledande intervjun eftersom de gällande fem vardagarna avses vara en målsatt tidsfrist. Förslaget ändrades inte på grund av yttrandena. I princip har tiden inte kunnat förlängas med mer än några dagar, och i regel är avsikten att den inledande intervjun alltid om möjligt ska ordnas inom fem vardagar. Tidsfristen skärps alltså inte. Tidsfristen har också samordnats med den föreslagna tidsfristen för publicering av jobbsökarprofiler.

Kompletterande samtal om jobbsökning enligt kundernas servicebehov

Största delen av de kommuner, sysselsättningsområden och organisationer som yttrade sig om förslaget att kompletterande samtal om jobbsökning ska utgå från kundens servicebehov understödde förslaget. Också statens revisionsverk, social- och hälsovårdsministeriet, Folkpensionsanstalten, nätverket av direktörer för sektorsövergripande samservice, utvecklings- och förvaltningscentret och riksdagens justitieombudsmans kansli yttrade sig och understödde förslaget. En del av kommunerna och sysselsättningsområdena ansåg att antalet kompletterande samtal eller tidsfristerna för dem inte alls behöver nämnas i bestämmelsen. Några städer, Hyvil och nätverket av direktörer inom sektorsövergripande samservice ansåg att kompletterande samtal om jobbsökning kan slopas helt så att bara samtal om jobbsökning ordnas. Yttrandena ledde inte till några ändringar i propositionen. Serviceprocessen kommer fortsättningsvis att innehålla tre typerna av samtal och bygga på samtal om jobbsökning med tre månaders mellanrum, vilket enligt de arbetssökandes varierande servicebehov kan kompletteras med kompletterande samtal om jobbsökning.

Social- och hälsovårdsministeriet, Folkpensionsanstalten, riksdagens justitieombudsmans kansli, utvecklings- och förvaltningscentret och Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf tog upp kopplingen mellan likabehandling och arbetskraftsmyndighetens ökade handlingsfrihet. Utvecklings- och förvaltningscentret föreslog en bestämmelse om att kompletterande samtal om jobbsökning ska ordnas på den arbetssökandes begäran. På grund av yttrandena togs en sådan bestämmelse in i propositionen.

Slopade påminnelser och när en jobbsökning upphör att vara i kraft

De flesta som yttrade sig om förslaget att slopa påminnelserna understödde förslaget. De flesta ansåg dock att det är viktigt att man utvecklar ett system med föregripande påminnelser. Bland annat Åbo stad ansåg att uppgiften att utveckla systemet bör anvisas UF-centret genom lag. En stor del av organisationerna och några kommuner/sysselsättningsområden understödde inte att påminnelserna slopas.

De flesta städer och sysselsättningsområden samt några organisationer (KT, Palta, HELA ry) understödde förslaget att jobbsökningen upphör att vara i kraft efter den första försummelsen. Dessutom understödde JHL och flera städer och sysselsättningsområden förslaget, men påpekade effekterna bl.a. för de arbetssökandes rättsskydd och utsatta personer. I flera yttranden nämndes också att jobbsökningen bör kunna inledas på nytt på nätet och att

arbetskraftsmyndigheten bör ha prövningsrätt. Många av de organisationer och några av de kommuner som yttrade sig om detta understödde inte förslaget.

Utifrån yttrandena ändrades paragrafen om information till arbetssökande och paragrafens motivering så att information ska ges till arbetssökande också under jobbsökningen.

Innehållet i sysselsättningsplanen

Några städer och organisationer ansåg att det är väsentligt att innehållet i sysselsättningsplanen anges för att serviceprocessen ska fungera. JHL, Hyvil och några städer var för att minimiinnehållet anges. De flesta som yttrade sig ansåg att innehållet inte bör föreskrivas alltför exakt eller att det alltid bör utgå från och utgöras av servicebehovet. Några kommuner och organisationer, regionförvaltningsverket och UF-centret yttrade sig dessutom separat om tillägget som gällde situationer där ingen jobbsökningsskyldighet föreläggs, och understödde förslaget. Åbo stad ansåg att förslaget inte kan understödjas. En del av kommunerna/sysselsättningsområdena samt UF-centret understödde inte att kompletterande samtal om jobbsökning skrivs in i planen. Förslaget ändrades inte med anledning av yttrandena, eftersom bestämmelserna anger minimiinnehållet medan det övriga innehållet i enlighet med yttrandena beror på servicebehovet.

Innehållet i kundmötena

En del av organisationerna, några kommuner/sysselsättningsområden samt Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland ansåg att det är väsentligt för en fungerande serviceprocess att innehållet i kundmötena anges. Största delen av remissinstanserna ansåg att innehållet inte behöver anges alltför exakt. En betydande del ansåg att innehållet ska utgå från servicebehovet och kunna övervägas från fall till fall. KT och några städer/sysselsättningsområden ansåg att innehållet inte behöver anges över huvud taget. Yttrandena innehöll också anmärkningar om att samtalens innehåll är mycket lika.

Finansministeriet konstaterade i sitt utlåtande att en stor del av de arbetssökande inte har någon uppdaterad sysselsättningsplan.

Propositionen ändrades så att samtalens snarlika innehåll har kombinerats i en och samma paragraf, där det föreskrivs gemensamt om innehållet i samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning. Inga andra ändringar gjordes med anledning av yttrandena. I innehållet anges de centrala uppgifter som ska utföras i serviceprocessen, och kundmötenas exakta innehåll bestäms individuellt enligt servicebehovet.

Jobbsökningsskyldighet

Största delen av remissinstanserna ansåg att de relevanta faktorerna har tagits i beaktande i samband med föreläggande av jobbsökningsskyldighet. I några utlåtanden nämndes att mer uppmärksamhet behöver ägnas åt svårsysselsatta, personer som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte samt vikten av arbetsförmågan. Några städer ansåg också att ingen jobbsökningsskyldighet bör föreläggas personer som studerar frivilligt. Flera organisationer och kommuner ansåg att den föreslagna förenklingen och sloandet av vissa undantag bidrar till att jobbsökningsskyldigheten föreläggs på ett ändamålsenligt sätt. Flera städer ansåg att de föreslagna ändringarna inte förenklar processen tillräckligt, och att det trots ändringarna är svårt att tolka hur jobbsökningsskyldighet ska föreläggas. Samtidigt konstaterade många att ett visst mått av förenkling är positivt, men att det också är ändamålsenligt att behålla vissa tydliga

undantag. Social- och hälsovårdsministeriet ansåg att man i propositionen också bör beakta yrkesgrupper där det är vanligare med säsongsbetonad arbetslöshet.

Några organisationer och flera kommuner/sysselsättningsområden understödde förslaget att deltidssamarbete ska omfattas av den allmänna minskade jobbsökningsskyldigheten. En del organisationer och flera kommuner och sysselsättningsområden yttrade sig mot förslaget eller tog upp problem med det. Några viktiga orsaker som togs upp i yttrandena var svårigheten att kombinera flera deltidssjobb, deltidssjobbets dominerande roll i vissa branscher, behovet av att beakta faktiska arbetstimmar och det att vissa personers arbetsförmåga endast räcker för deltidssarbete. Dessutom ansåg de att deltidssarbete bör definieras tydligare.

En ny bestämmelse som bättre beaktar arbetsförmågans betydelse för deltidssamarbete togs in i propositionen. Jobbsökningsskyldighet föreläggs inte om den arbetssökande är deltidssanställd och på grund av sjukdom eller skada inte kan arbeta på heltid eller ha flera deltidssarbeten samtidigt. Dessutom kompletterades motiveringen om tillämpning av kriterierna för minskad jobbsökningsskyldighet på deltidssamarbete. Inga andra ändringar gjordes eftersom den arbetssökandes arbetserfarenhet, utbildning och övriga kompetens samt arbetsförmåga och arbetsmöjligheter som kan sökas i pendlingsområdet redan kan tas i beaktande vid minskning av jobbsökningsskyldigheten för deltidssamarbete och det föreskrivs i 48 § om när jobbsökningsskyldighet inte föreläggs. Den faktiska arbetstidens betydelse beaktas i sin tur i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Anvisning att söka arbetsmöjlighet

De flesta av remissinstanserna understödde att skyldigheten inträder genast när jobbsökningen inleds. Vissa tog dock upp att det är viktigt att se till att erbjudandena är av god kvalitet och lämpliga för den arbetssökande. Några organisationer och kommuner understödde inte att jobbsökningen blir mer förpliktande. Enligt några organisationer och kommuner bör jobbsökningsskyldigheten kunna fullgöras med de anvisade platserna. Inga ändringar gjordes i propositionen med anledning av yttrandena.

Behandling av personuppgifter

Särskilt justitieministeriet, dataombudsmannen, justitiekanslersämbetet och finansministeriet yttrade sig om aspekter av behandlingen av personuppgifter. I sina yttranden tog de upp behovet av att komplettera propositionen med en bedömning av hur verktyget för att bedöma servicebehovet förhåller sig till dataskyddsförordningens bestämmelser om profilering och automatiserat beslutsfattande. Dessutom bör det preciseras vilka uppgifter i inkomstdatasystemet som behövs för att bedöma servicebehovet, och det bör bedömas om behandlingen av dem är nödvändig och proportionell. Det bör också förtydligas vilken gällande bestämmelse rätten att få information grundar sig på i det här fallet, eller vid behov bör bestämmelserna kompletteras. Förhållandet till principen om ändamålsbegränsning bör också kompletteras, och dessutom bör det preciseras i vilka föreslagna bestämmelser det nationella handlingsutrymmet har använts. Ändringar gjordes i propositionen med anledning av dessa yttranden så att iakttagelserna beaktas i paragraferna och motiveringen till lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

6.2 Jobbsökarprofiler

De flesta som yttrade sig, t.ex. Akava rf, Företagarna i Finland, Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT, Työttömien keskusjärjestö ry, Fackförbundet Pro, Finlands

Kommunförbund, Henkilöstöala HELA ry, Arbetsgivarna för servicebranscherna Palta rf, städerna, kommunerna och sysselsättningsområdena understödde med vissa förbehåll propositionen eller ställde sig neutralt till de arbetssökandes skyldighet att skapa och publicera jobbsökarprofiler. I största delen av dessa yttranden fanns dock återkommande kritik om att Arbetskraftsmyndigheten inte bör ges en ny lagstadgad uppgift, utan att det bör vara den arbetssökande som publicerar profilen, och att denna skyldighet kopplas till påföljdssystemet i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, samt att Arbetskraftsmyndighetens prövningsrätt om den arbetssökandes publiceringsskyldighet bör utökas t.ex. genom att man avtalar om den i en plan. I yttrandena påpekades också att Arbetskraftsmyndigheternas lagstadgade uppgifter ökar och att resurserna bör inriktas ändamålsenligt. Det föreslogs att tjänster för att skapa och publicera profiler bör kunna köpas av tjänsteproducenter.

Några få remissinstanser, t.ex. FFC rf, PAM rf och vissa städer, motsatte sig den arbetssökandes skyldighet att skapa och publicera en jobbsökarprofil. STTK rf kritiserade däremot i sitt yttrande den tidigare skyldigheten att publicera ett cv. Enligt de kritiska remissinstanserna bör det fortsättningsvis vara frivilligt för arbetssökande att publicera en jobbsökarprofil.

Arbetskraftsmyndighetens lagstadgade uppgift har inte strukits ur propositionen med anledning av remissvaren, och publiceringen av profilen har inte kopplats till påföljdssystemet i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eftersom Arbetskraftsmyndigheternas arbetsmängd i vilket fall som helst ökar då man ska avtala om publiceringen av profilen varje gång sysselsättningsplanen upprättas och uppdateras. Dessutom ökar arbetsmängden i form av utredningar, uppföljning, Arbetskraftspolitiska utlåtanden och ändringssökande enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Undantag från skyldigheten att publicera en profil grundar sig huvudsakligen på bedömningar som redan i nuläget ingår i Arbetskraftsmyndighetens uppgifter enligt lagen om ordnande av Arbetskraftsservice. I det avseendet anses resursfördelningen vara ändamålsenlig, och delvis knuten till uppgifter som också finns i nuläget. Det anses motiverat med tanke på uppgiftens art att skapandet och publiceringen av jobbsökarprofiler om arbetssökande ska vara en lagstadgad uppgift för myndigheten.

Social- och hälsovårdsministeriet, Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf och Arbetslöshetskassan YTK framhävde i sina yttranden att Arbetslöshetskassorna inte kommer att kunna utnyttja anonyma profiler för att främja medlemmarnas möjligheter att få arbete. Också dataombudsmannens byrå tog i sitt yttrande upp huruvida kassornas rätt är nödvändig. Med anledning av remissvaren ströks Arbetslöshetskassornas rätt att söka och granska publicerade jobbsökarprofiler som onödig.

Remissinstanserna fäste särskild uppmärksamhet vid utsatta arbetssökande och deras möjligheter att självständigt skapa och publicera jobbsökarprofiler. En rätt för tjänsteproducenter, kommunalt anställda som inte är tjänsteinnehavare, läroanstalter och föreningar att söka och granska profiler efterlystes också.

Med anledning av remissvaren inkluderades i propositionen ett undantag för utsatta arbetssökande från skyldigheten att skapa och publicera jobbsökarprofiler. Rätten att söka och granska profiler utvidgades inte med anledning av remissvaren, eftersom de föreslagna aktörerna kan logga in på serviceplattformen och söka och granska publicerade jobbsökarprofiler om de är arbetsgivare.

UF-centret understödde propositionen, men tog upp att Arbetskraftsmyndigheterna bör ha prövningsrätt också när det inte är ändamålsenligt att publicera en profil av någon annan orsak som t.ex. gäller den sökande som person. Centret tog också upp att kraven på jobbsökarprofilens innehåll bör bedömas närmare i förhållande till offentlighetslagen. UF-centret föreslog att också

hushållsarbetsgivare ska kunna söka jobbsökarprofiler eftersom det kan främja sysselsättningen. Dessutom föreslog UF-centret att personer som arbetar med internationell rekryteringsservice eller utför uppgifter vid det europeiska arbetsförmedlingsnätverket Eures nationella samordningskontor ska ha användarrättigheter. Dessutom föreslog UF-centret i sitt yttrande att de ändringar som gäller jobbsökarprofiler införs i produktionen först den 1 september 2026.

Propositionen ändrades delvis enligt UF-centrets förslag, men hushållsarbetsgivare har inte separat tagits i beaktande som en aktör som inloggad kan söka och granska publicerade profiler. För dessa aktörer gäller samma krav som för arbetsgivare.

Finansministeriet påpekade i sitt yttrande att den föreslagna lagstiftningen innehåller oklarheter med avseende på regleringen om informationshantering och i synnerhet utlämnande av uppgifter och elektroniska utlämningsätt, och att dessa oklarheter kräver uppmärksamhet. Det är också oklart varför det ska föreskrivas särskilt om möjligheten att automatiskt skapa en jobbsökarprofil, om det inte handlar om ett fall som kräver särskilda skyddsåtgärder eller att man vill säkerställa att principen om lagbundenhet uppfylls.

I specialmotiveringen i regeringens proposition kompletterades villkoren i informationshanteringslagen utifrån remissvaren, och elektroniskt utlämnande av uppgifter togs i beaktande. Dessutom förtydligades raderingen av uppgifter. Momentet om jobbsökarprofiler som skapas automatiserat ströks eftersom det är onödigt.

Justitiekanslern i statsrådet lyfte i sitt yttrande upp att propositionen behöver kompletteras i fråga om hur anonymiseringen av uppgifterna tryggas, och att det måste förtydligas i vilken omfattning uppgifter som publiceras är personuppgifter eller inte och vilka risker som kan leda till att anonymitet inte kan garanteras. Profiler och automatiserad behandling av personuppgifter bör behandlas mer konsekvent i propositionen, och det föreslagna förfarandets förhållande till förordningen om artificiell intelligens förtydligas. Motiveringen till lagstiftningsordningen bör också kompletteras till den delen.

Propositionens avsnitt om att trygga anonymiteten preciserades utifrån remissvaren, och propositionen preciserades också så att det framgår vilka risker som kan leda till att uppgifterna inte längre är anonyma samt att de uppgifter som publiceras är personuppgifter. Den profilering som används i matchningsfunktionen har beskrivits närmare i propositionen, och funktionen har bedömts mer ingående i förhållande till förordningen om artificiell intelligens. Även motiveringen till lagstiftningsordningen preciserades i de avseendena.

Justitieministeriet föreslog att en del av bestämmelserna preciserades så att det framgår tydligare vilka rättigheter och skyldigheter en enskild kund, en arbetssökande och en myndighet har. Paragraferna preciserades med anledning av yttrandet.

Dataskydd

I de flesta yttranden nämndes dataskyddsaspekter. Justitieministeriet och dataombudsmannens byrå uppmärksammade användningen av termen ”anonym jobbsökarprofil”, eftersom personen i vissa fall kan identifieras med hjälp av jobbsökarprofilen. Båda tog också upp att en jobbsökarprofil som Arbetskraftsmyndigheten skapar och publicerar om den arbetssökande är förenad med omfattande prövningsrätt, även om bestämmelserna avgränsas enligt det föreslagna 129 b § 2 mom., och att motiveringen inte beskriver hur den bestämmelsen relaterar till principen om uppgiftsminimering. Båda remissinstanserna påpekade att den arbetssökandes rätt att radera en jobbsökarprofil som skapats och återkalla en jobbsökarprofil som publicerats

begränsas med stöd av artikel 17 i den allmänna dataskyddsförordningen. Motiveringen bör förtydligas i det avseendet, eller också bör begränsningen grunda sig på artikel 23 i dataskyddsförordningen. Justitieministeriet föreslog en mer ingående analys av hur man kan försäkra sig om i vilken bransch en organisation som granskar jobbsökarprofiler är verksam, och att man ska överväga om det är mer motiverat att föreskriva om tillåtna användningsändamål för uppgifterna i jobbsökarprofiler i stället för vilka typer av organisationer som har rätt att granska dem. Justitieministeriet, dataombudsmannens byrå och finansministeriet nämnde i sina yttranden att överföringen av uppgifter mellan personuppgiftsansvariga som föreslås i 130 a § varken bedöms eller föreskrivs i propositionen. Justitieministeriet påpekade också att användarvillkoren kan vara problematiska i en myndighets tjänst.

På grund av remissvaren ströks termen ”anonym” eftersom man inte fullständigt kan garantera att profilerna är anonyma, och eftersom Arbetskraftsmyndigheten identifierar profilen för att kunna sköta sina lagstadgade uppgifter. I det föreslagna 129 b § 2 mom. preciserades vilka uppgifter som får ingå i en jobbsökarprofil som Arbetskraftsmyndigheten har publicerat om en arbetssökande, så att Arbetskraftsmyndighetens prövningsrätt begränsas direkt i lag. Dessutom förtydligades bestämmelsernas förhållande till principen om uppgiftsminimering i specialmotiveringen. Den arbetssökandes rätt att radera en jobbsökarprofil som skapats eller återkalla publiceringen av en jobbsökarprofil förtydligades i propositionen så att åtgärderna gäller funktioner på serviceplattformen och inte en begränsning av den arbetssökandes rätt att radera uppgifter inom ramen för det nationella handlingsutrymmet. Det preciserades hur arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag som söker och granskar jobbsökarprofiler ska identifiera sig, och dessutom begränsades behandlingsgrunden för arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag i 129 d § 1 mom. så att uppgifterna i en profil får behandlas endast för rekrytering och arbetsförmedling. Specialmotiveringen till den föreslagna 130 a § kompletterades så att det anges hur och på vilken grund uppgifter om personer överförs mellan gemensamt personuppgiftsansvariga. Dessutom preciserades personuppgiftsansvaret. I motiveringen till 131 § preciserades användarvillkorens innehåll och karaktär av element som styr funktionen och datasäkerheten. Dessutom beskrevs villkorens rättsliga karaktär som ett element som inte är avtalsrättsligt, utan grundar sig på lag. I motiveringen till lagstiftningsordningen behandlades villkoren också i relation till 2 § 3 mom. i grundlagen.

Enligt justitieministeriet har det faktum att arbetserfarenheten i jobbsökarprofilen kan avslöja uppgifter som är sekretessbelagda eller hör till särskilda kategorier av personuppgifter inte bedömts i propositionen. I det avseendet bör man också bedöma riskerna med att publicera uppgifter som är väsentliga för jobbsökningen och möjligheten att få arbete. I konsekvensbedömningen vore det också bra att ta upp hur man i praktiken säkerställer att endast aktörer med ett genuint intresse av att sysselsätta arbetssökande söker och granskar profiler. Justitieministeriet och dataombudsmannen tog också upp att omständigheter som har att göra med informationen till arbetssökande bör behandlas ingående i propositionen. Justitieministeriet och dataombudsmannens byrå nämnde dessutom allmänt att de aspekter de tagit upp i sina yttranden bör beaktas i bedömningen av konsekvenserna för dataskyddet.

På grund av remissvaren inkluderades en bedömning av möjligheten att uppgifter som är sekretessbelagda eller hör till särskilda kategorier av personuppgifter avslöjas i olika situationer beroende på profilens innehåll samt relaterade risker och hur den arbetssökandes egna val påverkar jobbsökarprofilens anonymitet. I propositionen förtydligades hur arbetsgivare och privata arbetsförmedlare identifierar sig och loggar in på serviceplattformen, vilket förutsätter att företagets företrädare har en viss roll, och dessutom bedömdes användarvillkorens förhållande till förslagen. I konsekvensbedömningarna och specialmotiveringen förtydligades informationen till arbetssökande på relevanta ställen. Information om profilen ska utgöra en

helhet och ges från och med att personen registrerar sig som arbetssökande. De övriga relevanta aspekter som justitieministeriet och dataombudsmannen tog upp inkluderades dels i avsnittet om konsekvenser för dataskyddet, dels i avsnittet om konsekvenser för skyddet för privatlivet.

Dessutom gjordes andra mindre allmänna korrigeringar i propositionen utifrån remissvaren, särskilt i fråga om dataskydd.

6.3 Utkomstskydd för arbetslösa

Jobbsökningsskyldighet och anvisande av arbetssökande att söka en viss plats

Enligt propositionen föreläggs särskilda påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa om den arbetssökande försummar sin kvantitativa jobbsökningsskyldighet enligt sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den eller inte söker en plats som anvisats. I nuläget föreläggs endast en påföljd för dessa efter att granskningsperioden för jobbsökningsskyldigheten har löpt ut. Dessutom räknas ansökan till en plats som anvisats inte längre in i antalet jobbsökningar som förutsätts för att fullgöra jobbsökningsskyldigheten.

En del remissinstanser ansåg att dessa ändringar i utkomstskyddet för arbetslösa är onödiga skärpningar, medan en del ansåg att de är ändamålsenliga och förtydligar den arbetssökandes skyldigheter samt genomförandet. Propositionen ändrades inte med anledning av detta, eftersom ändringarna bedöms förtydliga den arbetssökandes skyldigheter och eftersom antalet platser som arbetskraftsmyndigheten anvisar en arbetssökande att söka bedöms öka bara måttligt.

Påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa

Motståndet mot de föreslagna ändringarna i propositionsutkastet var omfattande i remissvaren. Bl.a. de sysselsättningsområden som yttrat sig ansåg att ändringarna förtydligar påföljdssystemet inom utkomstskyddet för arbetslösa, men samtidigt ur den arbetssökandes synvinkel är väldigt strikta i förhållande till den förväntade effekten. Många remissinstanser ägnade också uppmärksamhet åt arbetssökande som är utsatta på olika sätt och kan ha svårigheter med att förstå vad som förutsätts av dem.

Dessutom uppmärksammades situationer där en arbetssökande försöker göra rätt men på grund av glömska, misstag eller något motsvarande skäl förlorar sin rätt till arbetslöshetsförmån. Flera ändringar föreslogs också i de omständigheter som enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte leder till påföljder, så att olika orsaker förknippade med arbetsförmåga, familjeförhållanden, livssituationer och andra motsvarande faktorer ska tas i beaktande i högre grad än nu.

Motiveringen kompletterades utifrån responsen bl.a. med en närmare redogörelse över föreläggandet av skyldigheter för arbetssökande. Däremot ändrades inte bestämmelserna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa enligt förslagen i yttrandena. Exempelvis faktorer som har att göra med den arbetssökandes arbetsförmåga har redan i nuläget beaktats i såväl lagen om ordnande av arbetskraftsservice som lagen om utkomstskydd för arbetslösa. De skyldigheter som föreläggs arbetssökande grundar sig huvudsakligen på den förstnämnda lagen. Olika faktorer med koppling till familjesituationen beaktas i sin tur endast begränsat i systemet med utkomstskydd för arbetslösa, eftersom förmånens syfte är att trygga försörjningen under arbetslösheten och jobbsökningen och det finns särskilda förmånssystem för olika andra sociala situationer.

Vissa remissinstanser föreslog ändringar i utkastet till proposition så att den avsedda helheten av påföljder i två steg ersätts av en helhet i tre steg där en tid utan ersättning föreläggs för den arbetssökandes två första försummelser och en skyldighet att vara i arbete först efter den tredje försummelsen. Förslaget motiverades med att en skyldighet att vara i arbete då skulle föreläggas först i ett senare skede än vad som föreslogs i utkastet till proposition. Den modell som remissinstanserna föreslog skulle vara mindre strikt för den arbetssökande och eventuellt minska behovet av utkomststöd.

Efter remissbehandlingen kompletterades propositionens avsnitt om alternativa handlingsmodeller med ett nytt exempel där sju kalenderdagar utan ersättning föreläggs för den arbetssökandes första försumelse, 14 kalenderdagar för den andra försummelsen och en skyldighet att vara i arbete för den tredje försummelsen. En sådan modell skulle öka förmånsutgifterna med uppskattningsvis 2,5 miljoner euro per år. Dessutom uppskattas modellens sysselsättningseffekt vara negativ, vilket också ökar kostnaderna inom de offentliga finanserna. Av dessa orsaker föreslås det inte att lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras enligt remissinstansernas förslag.

I flera yttranden nämndes den arbetssökandes möjligheter att fullgöra skyldigheten att vara i arbete. Bland annat konstaterade vissa sysselsättningsområden att olika områden kan ha mycket olika möjligheter att ordna service som en arbetssökande kan delta i för att fullgöra sin skyldighet att vara i arbete. Detta kan påverka bl.a. jämlikheten mellan arbetssökande.

Motiveringen i propositionen kompletterades utifrån remissvaren. Olika tjänster är inte i första hand avsedda för att en arbetssökande ska kunna fullgöra en skyldighet att vara i arbete. Avsikten är inte att ändra på detta, utan service ska också i fortsättningen tillhandahållas enligt den arbetssökandes behov. Den arbetssökandes egen motivation att delta i service kan ändå ha betydelse. Dessutom kan t.ex. jobbsökningsskyldigheten vara striktare i områden som har fler arbetsmöjligheter och tjänster för att fullgöra skyldigheten att vara i arbete, och därför kan också risken att förlora rätten till arbetslöshetsförmån på grund av försummelser vara större.

I vissa yttranden föreslogs att skyldigheten att vara i arbete helt ska ersättas med en tid utan ersättning. En sådan ändring skulle eliminera vissa problem med jämlikheten mellan arbetssökande. Men tiden utan ersättning måste vara mycket lång för att effekten ska motsvara de föreslagna ändringarna, och därför föreslås ingen sådan ändring.

Dessutom är enbart en lång tid utan ersättning inte nödvändigtvis ett lika starkt incitament som det nuvarande systemet för en arbetssökande som aktivt försöker fullgöra sin skyldighet, även om arbetslöshetsförmån betalas ut under tiden för vissa tjänster trots tid utan ersättning samtidigt som den utsatta tiden löper.

I yttrandena föreslogs också en kortare granskningsperiod för försummelser, t.ex. ett halvt år i stället för nuvarande ett år. Granskningsperioden är den tid under vilken försummelser tas i beaktande när man bedömer om en arbetssökandes förfarande upprepats. Granskningsperioden var sex månader tills ändringarna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa trädde i kraft våren 2022. Då förlängdes granskningsperioden till ett år samtidigt som nya graderade påföljder infördes i stället för de tidigare striktare påföljderna. Propositionen ändrades inte heller i det avseendet.

En utvidgning av tillämpningsområdet för påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa har behandlats i olika sammanhang, men inga konkreta och motiverade ändringsförslag har gjorts. Här avses med tillämpningsområde vilka åtgärder i samband med jobbsökning och sysselsättning som är förpliktande för att den arbetssökande ska få arbetslöshetsförmån.

Under remissbehandlingen tillfrågades remissinstanserna om tillämpningsområdet behöver ändras. De flesta av dem som svarade ansåg att det nuvarande tillämpningsområdet är oproblematiskt eller motsatte sig en utvidgning med motiveringen att det är en onödig skärpning. Vissa remissinstanser uppgav ändå utvidgningsbehov, men de situationer som togs upp (bl.a. anlitande av service som tillhandahålls på nätet) kan vara förpliktande för den arbetssökande redan i nuläget.

Unga personer som saknar utbildning

Unga personer som saknar utbildning måste i regel söka minst två studieplatser som leder till examen i studier som börjar på höstterminen för att ha rätt till utkomstskydd för arbetslösa. I propositionen utvidgas de ansökningsalternativ som uppfyller förutsättningarna till att omfatta också andra studier än sådana som leder till examen. Remissinstanserna understödde huvudsakligen ändringarna i propositionen.

Arbetskraftsutbildning som ordnas tillsammans med arbetsgivaren inom ramen för gemensam anskaffning av utbildning införs som alternativ om man avtalat om ansökningen i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den. Vissa remissinstanser ansåg att åtskillnaden till övrig arbetskraftsutbildning var ogrundad. Övrig arbetskraftsutbildning accepteras inte heller i nuläget för att fullgöra ansökningsskyldigheten eftersom avsikten är att styra in unga på en normal studieväg med studier som finansieras med studiestöd. Av den anledningen ändrades inte propositionen utifrån remissvaren.

Enligt utkastet till proposition skulle utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv (Telma) vara ett alternativ även om planen inte skulle innehålla någon överenskommelse om att söka till den. Undervisnings- och kulturministeriet, Utbildningsstyrelsen och Handikappforum rf ansåg att detta var problematiskt eftersom utbildningen som är avsedd för en avgränsad målgrupp redan nu har för få studieplatser för att möta efterfrågan. Propositionen ändrades utifrån yttrandena så att utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv duger som ansökningsalternativ endast om man avtalat om det i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den.

Bland annat Utbildningsstyrelsen ansåg dessutom att utbildning som handleder för examensutbildning alltid ska betraktas som ett godtagbart ansökningsalternativ. I utkastet till proposition förutsattes att man avtalat om ansökningen i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den. Propositionen ändrades inte med anledning av dessa yttranden eftersom antagningen till den utbildningen görs på individuella grunder, och det är möjligt att unga som inte behöver sådan utbildning söker till den om inte arbetskraftsmyndigheten prövar fallet.

Delar av yrkesinriktade grundexamina införs som ett alternativ som uppfyller skyldigheten att söka till utbildning, om det avtalas om detta i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den. Vissa remissinstanser ansåg att en del av en examen ska betraktas som en genomgången utbildning, och att ansökningsskyldigheten inte längre ska tillämpas efter det. Propositionen ändrades inte heller i det avseendet. Om en ung person inte får arbete efter att ha avlagt en del av en examen är det ändamålsenligast att hänvisa personen till ytterligare utbildning också med hjälp av den styrande effekten i systemet med utkomstskydd för arbetslösa. I praktiken innebär detta t.ex. att den unga hänvisas till att avlägga en hel examen.

6.4 Konsekvensbedömningar

I remissvaren om bedömningen av konsekvenserna för sysselsättningen lyfte flera remissinstanser upp att de uppskattade sysselsättningskonsekvenserna var blygsamma. Propositionen ändrades inte. Särskilt den utökade prövningsrätten när det gäller att ordna kundmöten höjer risken för negativa sysselsättningskonsekvenser, vilket framgår av de uppskattade konsekvenserna för sysselsättningen. De övriga elementen i den bedömda propositionen bedömdes ha positiva konsekvenser för sysselsättningen och därmed delvis kompensera för den negativa bedömningen av kundmötenas sysselsättningskonsekvenser.

Bland annat Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna nämnde i sitt yttrande att bedömningarna av propositionens konsekvenser för sysselsättningen inte beaktar hur den ökade prövningsrätten påverkar inriktningen av service eller insatser. Propositionen ändrades inte med anledning av yttrandet eftersom dessa ändringar har tagits i beaktande i bedömningen av konsekvenserna för sysselsättningen. I bedömningen av propositionens konsekvenser för sysselsättningen beror konsekvenserna av kundmöten enligt kundservicemodellen i hög grad på hur många möten som ordnas och för vem. Ju fler kompletterande samtal om jobbsökning som ordnas och ju bättre man lyckas med att nå de kundgrupper som mest behöver dem, desto större blir sysselsättningskonsekvenserna. Detta framhäver vikten av hur kundmötena genomförs när man bedömer propositionens konsekvenser för sysselsättningen.

När det gäller bedömningen av jobbsökarprofilernas konsekvenser för sysselsättningen framhävde en del av arbetsmarknadsorganisationerna och sysselsättningsområdena i sina yttranden att ett mekaniskt sätt att beräkna effekten av en mer omfattande publicering av jobbsökarprofiler leder till en betydande överskattning av förändringen i sysselsättningen. I det sammanhanget framfördes att det inte uppstår något incitament för den arbetssökande att skapa en jobbsökarprofil om det i praktiken är Arbetskraftsmyndigheten som ansvarar för att skapa den. I ett yttrande bedömdes det att de arbetssökande på grund av de ovannämnda orsakerna inte självständigt kommer att skapa så många jobbsökarprofiler som man bedömt i propositionen. Bedömningarna av jobbsökarprofilernas konsekvenser för sysselsättningen är i viss mån osäkra, men bedömningen ändrades inte på grund av yttrandet eftersom osäkerheterna i uppskattningarna tas upp i propositionen och inte kan minskas bl.a. i det material som är tillgängligt.

När det gäller konsekvenserna för Arbetskraftsmyndigheterna betonade flera remissinstanser osäkerheten i bedömningarna, och vissa sysselsättningsområden ansåg att bedömningarna underskattar omfattningen av de nya uppgifter som propositionen medför för Arbetskraftsmyndigheterna. Bedömningen av konsekvenserna för Arbetskraftsmyndigheterna ändrades utifrån yttrandena så att myndigheternas arbetsbörda för att skapa och publicera jobbsökarprofiler justerades uppåt. Dessutom tillfogades en uppskattning av den ökade arbetsmängden till följd av kunder som fler än en gång om året behöver få en jobbsökarprofil skapad och publicerad.

Vissa sysselsättningsområden påpekade i sina yttranden att konsekvensbedömningarna om Arbetskraftsmyndigheternas arbetsmängd inte beaktade alla element i propositionen som påverkar Arbetskraftsmyndigheternas arbetsmängd. Enligt yttrandena var sådana element ökningen av förpliktande arbetserbudanden och uppföljningen av dem, utvidgningen av jobbsökningsskyldigheten till att gälla nya kundgrupper och det extra arbetet på grund av detta, arbetet med att inleda en ny process när en kunds jobbsökning avbryts snabbare samt det verkliga extra arbetet med den förpliktande publiceringen av jobbsökarprofiler. Dessutom tog finansministeriet upp att de slopade påminnelserna, som minskar Arbetskraftsmyndigheternas arbetsmängd, inte beaktats bland de ändringar som påverkar Arbetskraftsmyndigheternas

arbetsmängd. Utifrån yttrandena tog man i konsekvenserna för Arbetskraftsmyndigheterna in en uppskattning av det extra arbete som följer av att antalet förpliktande arbetserbjudanden ökar. Det extra arbete som de föreslagna ändringarna i jobbsökningsskyldigheten medför togs i beaktande i bedömningen i samband med att den genomsnittliga längden på ett samtal om jobbsökning ökar. Propositionen ändrades inte när det gäller extra arbete på grund av snabbare avbrott i jobbsökningen, eftersom man bedömer att detta inte leder till mer arbete för Arbetskraftsmyndigheterna då kunden trots ändringarna kan inleda jobbsökningen elektroniskt. Konsekvenserna för Arbetskraftsmyndigheternas arbetsmängd av att påminnelseförfarandet slopas togs in i propositionen i enlighet med finansministeriets yttrande.

I sitt yttrande kritiserade finansministeriet sättet att beräkna propositionens ekonomiska konsekvenser. Ministeriet ansåg att i synnerhet uppskattningarna av minskade årsverken för kompletterande samtal om jobbsökning och minskningen av finansieringen för kommunernas statsandelar på grund av detta låg i underkant. Finansministeriet ansåg att man i den fortsatta beredningen bör bedöma besparingens storleksklass på nytt och precisera hur besparingarna förhåller sig till finansieringsprincipen. Metoden för att beräkna de ekonomiska konsekvenserna ändrades på grund av yttrandet. De föreslagna ändringarnas inverkan på antalet kompletterande samtal om jobbsökning bedömdes på nytt. Dessutom togs det in en beräkning som visar hur stor del av reformen av kundservicemodellen 2022 som utgjordes av ordnandet av kompletterande samtal om jobbsökning. Utgående från de ovannämnda elementen har man bedömt de föreslagna ändringarnas konsekvenser för Arbetskraftsmyndigheternas arbetsmängd i förhållande till de lagstadgade uppgifter som infördes i reformen av kundservicemodellen 2022. I samband med de ekonomiska konsekvenserna tog man också in en bedömning av kommunernas faktiska möjligheter att klara av sina uppgifter.

Finansministeriet och vissa aktörer som företräder kommunerna föreslog i sina yttranden om påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa att konsekvensbedömningarna kompletteras med bedömningar av kommunernas ekonomi. Konsekvensbedömningarna kompletterades till den delen.

6.5 Regeringens propositioner som helhet

Justitiekanslern i statsrådet och flera andra aktörer föreslog i sina yttranden om påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa att kopplingarna mellan de propositioner som Arbets- och näringsministeriet och social- och hälsovårdsministeriet parallellt bereder bör beskrivas och deras sammantagna effekter bedömas i propositionerna. Propositionen kompletterades med en kort beskrivning av helheten av propositioner som påverkar arbetslösa.

6.6 Utlåtande av rådet för bedömning av lagstiftningen

Rådet för bedömning av lagstiftningen har gett ett utlåtande om utkastet till proposition. Rådet ansåg att utkastet till regeringens proposition uppfyller kraven i anvisningarna om konsekvensbedömning vid lagberedning och rekommenderade att utkastet kompletteras i enlighet med rådets utlåtande innan regeringen lämnar propositionen till riksdagen.

Ett av de främsta utvecklingsbehov som rådet tog upp i sitt utlåtande var att det behövs en beskrivning av hur de föreslagna ändringarna i skyldigheten att vara i arbete påverkar de vanligaste kunderna inom Arbetskraftsservicen, exempelvis de möjliga konsekvenserna för arbetssökande som inte arbetar på heltid eller deltid. Ett annat centralt utvecklingsbehov var enligt rådet att bedöma jobbsökarprofilernas konsekvenser för de grundläggande och mänskliga rättigheterna med fokus på hur riskerna i samband med skyddet för personuppgifter kan minskas t.ex. genom att man utvecklar serviceplattformen.

Positiva aspekter som togs upp i utlåtandet var bl.a. att den arbetskraftsservice som utkastet gäller och hur servicen fungerar behandlas i beskrivningen av nuläget med hjälp av kvantitativa data som tydligt visar att lagen behöver ändras. Rådet ansåg också att det var positivt att konsekvenserna för de offentliga finanserna tas upp i avsnittet om alternativa handlingsvägar. En annan positiv aspekt var enligt rådet att ändringarnas konsekvenser för utkomststödet och bostadsbidraget togs i beaktande i kalkylerna för de offentliga finanserna. Rådet ansåg också att det var positivt att utkastets sammantagna konsekvenser för sysselsättningen angavs som variationsintervaller på grund av att uppskattningarna var osäkra, och att litteratur och olika material använts i kalkylerna samt att egna kalkyler gjorts för att bedöma konsekvenserna för sysselsättningen.

Rådet tog också upp andra aspekter som behöver utvecklas. Rådet ansåg bl.a. att utkastet bör innehålla en redogörelse för de dataskyddsrisker i samband med behandlingen av personuppgifter som kan uppstå för arbetssökande när automatisering används för att skapa jobbsökarprofiler. Dessutom ansåg rådet att det saknas en jämförelse av t.ex. hur arbetssökandes möten med arbetskraftsmyndigheterna har ordnats i de nordiska länderna och hur intensiv kontakten är.

I den fortsatta beredningen av propositionen beaktades de viktigaste utvecklingsbehov som togs upp i utlåtandet. Konsekvensbedömningen kompletterades med en beskrivning av möjligheten att fullgöra skyldigheten att vara i arbete genom deltidsarbete eller kortvarigt arbete. Dessutom preciserades behandlingen av jobbsökarprofiler i utkastet med en bedömning av vilka utvecklingsåtgärder på serviceplattformen som skulle kunna minska risken i samband med skyddet för personuppgifter med tanke på konsekvenserna för de grundläggande och mänskliga rättigheterna.

Utkastet kompletterades också med en bedömning av de dataskyddsrisker som kan uppstå i samband med behandlingen av personuppgifter på grund av automatisering som används när jobbsökarprofiler skapas. Utkastet kompletterades också med en beskrivning av hur möten med arbetssökande ordnas i de andra nordiska länderna.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om ordnande av arbetskraftsservice

1 kap. Allmänna bestämmelser

10 §. *Den arbetssökandes bostad, hemkommun och pendlingsområde.* I 1 mom. finns bestämmelser om den arbetssökandes skyldighet att underrätta arbetskraftsmyndigheten om sina kontaktuppgifter och om ändringar i dem. Paragrafens 1 mom. upphävs eftersom det innehåller bestämmelser som överlappar 27 § 2 mom. och 39 § 4 mom.

Serviceprocessen för arbetssökande

28 §. *När en jobbsökning upphör att vara i kraft.* Paragrafen ändras. I 1 mom. 1 och 2 punkten finns motsvarande bestämmelser som för närvarande om de orsaker som leder till att jobbsökningen upphör. I 3 punkten föreskrivs det att en jobbsökning upphör att vara i kraft om den arbetssökande underlåter att sköta ärenden hos arbetskraftsmyndigheten inom den tid som myndigheten har satt ut och på det sätt som myndigheten förutsätter. Ändringen jämfört med den gällande bestämmelsen är att det inte längre krävs att förfarandet upprepas, utan jobbsökningen upphör att vara i kraft efter den första försummelsen. I 4 punkten föreskrivs det att en jobbsökning upphör att vara i kraft om den arbetssökande inte kommer till en inledande intervju, ett samtal om jobbsökning eller ett kompletterande samtal om jobbsökning vid en

tidpunkt som personen själv reserverat i nättjänsten för ändamålet. I sak motsvarar bestämmelserna det gällande 2 mom. och ändringen är lagteknisk.

Det föreslagna 2 mom. motsvarar gällande 3 mom.

29 §. Inledande av jobbsökning på nytt. I 2 mom. görs en ändring som föranleds av den ändring som föreslås i 28 §. I sak motsvarar bestämmelsen den gällande och ändringen är lagteknisk.

30 §. Information till arbetssökande. Paragrafens 1 mom. ändras så att Arbetskraftsmyndighetens skyldighet att informera den arbetssökande inte bara gäller i samband med att en person registreras som arbetssökande eller utan dröjsmål därefter, som i nuläget, utan också under jobbsökningen.

Vikten av information under jobbsökningen accentueras på grund av att förfarandet med påminnelser i efterhand enligt 41 § föreslås upphävas och på grund av den föreslagna ändringen i 28 § om när en jobbsökning är i kraft. Detta syftar till att minska de arbetssökandes oavsiktliga försummelser. Till momentet fogas ett omnämnande av att Arbetskraftsmyndigheten ska informera på ett ändamålsenligt sätt. Ett ändamålsenligt sätt att informera en arbetssökande är t.ex. att skicka ett meddelande för att påminna om ett överenskommet möte eller någon annan tidsfrist. Genomförandet beskrivs närmare i avsnitt 9.

Dessutom görs språkliga ändringar i momentet.

31 §. Ordande av inledande intervju. Paragrafen ändras så att den tidsfrist som i 1 mom. anges för ordande av en inledande intervju förlängs. Arbetskraftsmyndigheten ska ordna en inledande intervju utan obefogat dröjsmål, dock inom tio vardagar från det att jobbsökningen inleddes, i stället för fem vardagar som i nuläget. Tio dagar är den utsatta tiden, och beroende på situationen ska den inledande intervjun ordnas så snart som möjligt efter att jobbsökningen inletts.

Bestämmelsen om möjligheten att ordna ett lättare kompletterande samtal om jobbsökning före den inledande intervjun slopas eftersom tidsfristen för att ordna en inledande intervju förlängs och för att förenkla regleringen och göra den tydligare och begripligare.

Enligt de gällande bestämmelserna ska Arbetskraftsmyndigheten ordna en inledande intervju eller ett kompletterande samtal om jobbsökning med en arbetssökande inom fem vardagar från jobbsökningens början. Enligt specialmotiveringen (RP 167/2021 rd) är avsikten att den gällande tidsfristen såtillvida endast ska vara en målsättning att den ska ge möjlighet att ordna verksamheten på ett smidigt sätt. Avsikten är att den arbetssökande ska erbjudas en inledande intervju inom fem dagar från det att jobbsökningen inleddes, men också tider senare än inom fem vardagar kan erbjudas. Förlängningen av tidsfristen är dock i princip inte avsedd att vara längre än några vardagar, och denna möjlighet ska inte användas för att kringgå tidsfristen. Till skillnad från nuläget är avsikten att den tidsfrist på tio dagar som föreslås i denna proposition ska vara bindande. Arbetskraftsmyndigheten ska även i fortsättningen kunna kontakta kunden före den inledande intervjun och t.ex. instruera kunden att fylla i en digital kompetenskartläggning på förhand.

I 3 mom. görs en språklig ändring. Den inledande intervjun ska liksom nu ordnas vid Arbetskraftsmyndighetens verksamhetsställe eller något annat serviceställe, om det inte finns vägande skäl som gör det mer ändamålsenligt att ordna intervjun på annat sätt. Den inledande intervjun ska alltså i regel ordnas på plats, och endast undantagsvis på något annat sätt. När man bedömer hurdana skäl som är vägande kan man åtminstone beakta situationer där man vet att

arbetslösheten eller permitteringen kommer att upphöra eller där kunden har exceptionellt lång väg till verksamhetsstället. Vetskap om att arbetslösheten kommer att upphöra är relevant främst om arbetslöshetsperioden är mycket kort, högst några veckor. Om en person som fortfarande arbetar eller studerar anmäler sig som arbetssökande kan man också ta hänsyn till att personen inte har möjlighet att komma till verksamhetsstället på grund av arbetet eller studierna. Om intervjun ordnas på annat sätt ska den dock alltid bygga på personlig interaktion mellan den arbetssökande och Arbetskraftsmyndighetens sakkunniga, och kan inte ersättas med t.ex. ett webbformulär eller möten i grupp.

32 §. Innehållet i den inledande intervjun. Hela paragrafen ändras så att den föreskriver om innehållet i den inledande intervjun. Dessutom fogas ett nytt 3 mom. till paragrafen. I 1 mom. finns i huvudsak samma bestämmelser som i det gällande 34 § 1 mom. om bedömning av servicebehovet och upprättande av en sysselsättningsplan. Bestämmelserna omformuleras. Också den ändring som gäller planen är en omformulering så att ingen sysselsättningsplan utarbetas för integrationskunder vid den inledande intervjun om en integrationsplan utarbetas för dem.

I verkställigheten har det varit oklart om man vid den inledande intervjun kan utarbeta en integrationsplan ifall den ersättande plan som nämns i bestämmelsen inte har utarbetats före den inledande intervjun. Enligt förarbetena (RP 167/2021 rd) är avsikten att en sysselsättningsplan utarbetas för en i integrationslagen avsedd integrationskund vid den inledande intervjun enligt lagen om ordnande av Arbetskraftsservice, om en integrationsplan ännu inte kan utarbetas för den personen. Med andra ord får man också i fortsättningen vid den inledande intervjun utarbeta en integrationsplan enligt integrationslagen, om det är möjligt att utarbeta en sådan plan. I verkställigheten har det dessutom varit oklart om man i samband med en inledande intervju också kan bedöma en integrationskunds servicebehov enligt 14 § i integrationslagen. I lagen om ordnande av Arbetskraftsservice finns bestämmelser om vad som åtminstone ska ingå i en inledande intervju. Den lagen hindrar alltså inte att man gör en bedömning av servicebehovet enligt 14 § i integrationslagen i anslutning till den inledande intervjun, om Arbetskraftsmyndigheten har möjlighet att göra det.

I 2 mom. finns bestämmelser som motsvarar innehållet i det gällande 34 § 2 mom. om vägledning av arbetssökande till att söka arbetsmöjligheter som är lämpliga för dem och uppsöka behövlig service samt om att den service som erbjuds den arbetssökande ska presenteras vid intervjun, och att Arbetskraftsmyndigheten ska avtala om hur den arbetssökande utträtt ärenden och hur kontakten mellan myndigheten och den arbetssökande övrigt ska skötas.

I 3 mom. föreskrivs det om Arbetskraftsmyndighetens uppgift att vid behov hänvisa den arbetssökande att skapa och publicera en jobbsökarprofil på serviceplattformen. Syftet med bestämmelsen är att Arbetskraftsmyndigheten vid den inledande intervjun ska hänvisa den arbetssökande att skapa och publicera en i 14 kap. avsedd jobbsökarprofil på serviceplattformen. Hänvisandet inbegriper också att informera och påminna den arbetssökande om den skyldighet som gäller jobbsökarprofilen. En arbetssökande som redan har publicerat en jobbsökarprofil behöver inte hänvisas att skapa och publicera en jobbsökarprofil.

33 §. Bedömning av den arbetssökandes servicebehov. Paragrafen ändras helt så att den föreskriver om bedömning av den arbetssökandes servicebehov. I 1 mom. finns bestämmelser om vad Arbetskraftsmyndigheten åtminstone ska bedöma när den bedömer vilken service en arbetssökande behöver, och i 2 mom. om omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av servicebehovet. Bestämmelserna motsvarar delvis gällande 37 §, men kompletteras, preciseras

och förtydligas eftersom bedömningen av servicebehovet i fortsättningen mer än tidigare påverkar hur serviceprocessen fortsätter för den arbetssökande.

Enligt 1 mom. *1 punkten* ska Arbetskraftsmyndigheten liksom enligt den gällande 37 § 1 mom. 1 punkten bedöma den arbetssökande personens kompetens och yrkesskicklighet. Den arbetssökandes servicebehov utgår alltså från den kompetens och yrkesskicklighet som personen skaffat genom utbildning och arbetserfarenhet, men också annan kompetens t.ex. från fritidsintressen ska tas i beaktande.

Enligt 1 mom. *2 punkten* ska Arbetskraftsmyndigheten bedöma den arbetssökande personens jobbsökningsfärdigheter och förutsättningar för jobbsökning på egen hand. Punkten motsvarar delvis 37 § 1 mom. 3 punkten i den gällande lagen, enligt vilken personens jobbsökningsfärdigheter beaktas när Arbetskraftsmyndigheten bedömer vilken service en arbetssökande behöver. Syftet med den föreslagna punkten är att den arbetssökandes jobbsökningsfärdigheter ska bedömas, och att den bedömningen också ska utnyttjas när man bedömer förutsättningarna för jobbsökning på egen hand. I bedömningen av jobbsökningsfärdigheter kan man beakta t.ex. hur den arbetssökandes jobbsökarprofil ser ut. Detta säger inte direkt något om den arbetssökandes jobbsökningsfärdigheter, men om profilen är dåligt gjord eller den arbetssökande inte skapat sin profil själv kan det tyda på att jobbsökningsfärdigheterna behöver utredas närmare.

Enligt den föreslagna *3 punkten* ska Arbetskraftsmyndigheten bedöma personens möjligheter att få arbete på den öppna arbetsmarknaden.

Enligt *4 och 5 punkten* ska Arbetskraftsmyndigheten bedöma hur sannolikt det är att arbetslösheten förlängs och hur sannolikt det är att personen blir arbetslös. Punkterna motsvarar den gällande 37 § 1 mom. 4 punkten, enligt vilken de omständigheterna ska tas i beaktande i bedömningen av servicebehovet.

Enligt den föreslagna *2 mom.* ska den arbetssökandes egna mål för att utveckla sin kompetens och yrkesskicklighet beaktas när servicebehovet bedöms. Det motsvarar bestämmelsen i den gällande 37 § 1 mom. 1 punkten, vilket innebär att den arbetssökandes egna önskemål och målsättningar även i fortsättningen är relevanta, och att Arbetskraftsmyndigheten ska ge den arbetssökande stöd för att uppnå dessa mål. Liksom för närvarande har dock ingen en ovillkorlig rätt att få t.ex. vissa tjänster om det inte finns uttryckliga bestämmelser om det.

Enligt den föreslagna *2 mom.* ska man dessutom beakta den arbets- och funktionsförmåga som inverkar på förutsättningarna för att söka och få arbete. Momentet motsvarar den gällande 37 § 2 punkten. Även andra omständigheter som inverkar på personens möjligheter att få arbete ska beaktas på samma sätt som enligt den gällande 37 § 1 mom. 3 punkten.

I *3 mom.* finns motsvarande bestämmelser som i gällande 37 § 2 mom. om undersökningar och bedömningar av arbetsförmågan samt andra sakkunnigbedömningar och samarbete.

34 §. Ordnanande av samtal om jobbsökning. Hela paragrafen ändras så att den föreskriver om ordnande av samtal om jobbsökning. I *1 mom.* föreskrivs det om samtal om jobbsökning som ordnas med tre månaders mellanrum. I *2 och 3 mom.* finns bestämmelser om undantag från den huvudregel som föreslås i 1 mom. I *4 mom.* föreskrivs det om hur samtalet ska ordnas.

Enligt *1 mom.* ska Arbetskraftsmyndigheten för en arbetslös arbetssökande, en arbetssökande som hotas av arbetslöshet och en arbetssökande som är anställd på deltid ordna ett samtal om jobbsökning efter det att tre månader har förflutit från den inledande intervjun, och därefter

alltid när det har förflutit tre månader från det föregående samtalet om jobbsökning. De föreslagna bestämmelserna motsvarar delvis den gällande 32 § 1 mom. 2 punkten, enligt vilken ett samtal om jobbsökning ska ordnas för en arbetssökande som är arbetslös eller hotas av arbetslöshet eller som antingen är anställd på deltid eller permitterad genom förkortad arbetstid, alltid när tre månader har förflutit från den inledande intervjun, det senaste samtalet om jobbsökning eller det senaste samtalet om jobbsökning som ordnas efter den inledande intervjun.

Liksom i nuläget räknas de tre månaderna som förflutit efter den inledande intervjun eller det senaste samtalet om jobbsökning utan att eventuella avbrott beaktas, och endast tidsavståndet från det föregående samtalet om jobbsökning ordnades tas i beaktande. Om den inledande intervjun ordnas t.ex. den 9 maj 2026 och den arbetssökande har börjat deltidsarbeta den 18 maj 2026 ordnas följande samtal om jobbsökning den 9 augusti 2026, eftersom tre månader förflutit från den inledande intervjun. Följande samtal om jobbsökning ordnas den 9 november 2026 eftersom tre månader förflutit sedan det föregående samtalet om jobbsökning. Det spelar ingen roll om t.ex. jobbsökningen upphör att vara i kraft under den tiden.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska ett samtal om jobbsökning ordnas för en arbetssökande som deltar i arbetskraftsutbildning, arbetsprövning, lönesubventionerat arbete eller rehabilitering eller studerar med stöd av arbetslöshetsförmån en månad innan servicen i fråga beräknas upphöra. Bestämmelsen motsvarar innehållet i de undantag som tillämpas på samtal om jobbsökning enligt gällande 33 § 1 och 2 mom. I det föreslagna momentet nämns inte längre kravet att servicen ska fortgå längre än en månad, utan det framgår av bestämmelsens ordalydelse. Avsikten är att ändringen ska vara språklig, och det förutsätts även i framtiden att servicen beräknas fortgå längre än en månad.

I 3 mom. föreskrivs det liksom i gällande 33 § 3 mom. om samtal om jobbsökning som ordnas för arbetssökande som deltar i arbetskraftsutbildning ordnad tillsammans med arbetsgivaren inom ramen för gemensam anskaffning av utbildning eller på motsvarande sätt.

Enligt 4 mom. ska samtalen på motsvarande sätt som enligt första meningen i gällande 32 § 4 mom. ordnas på det sätt som med beaktande av den arbetssökandes servicebehov och av omständigheterna är mest ändamålsenligt.

35 §. Ordnande av kompletterande samtal om jobbsökning. Hela paragrafen ändras så att den föreskriver om ordnande av kompletterande samtal om jobbsökning.

I 1 mom. föreskrivs det om den nya utgångspunkten för ordnande av kompletterande samtal om jobbsökning. Utgångspunkten är den arbetssökandes servicebehov. Arbetskraftsmyndigheten ska utöver den inledande intervjun och samtalen om jobbsökning med en arbetssökande ordna kompletterande samtal om jobbsökning så att den arbetssökande får behövligt stöd för jobbsökningen och för att få bättre förutsättningar att få arbete. Arbetskraftsmyndigheten ska dessutom ordna ett kompletterande samtal om jobbsökning om det krävs för att revidera eller upprätta den arbetssökandes sysselsättningsplan eller för att förelägga jobbsökningsskyldighet. Dessa uppgifter sköts huvudsakligen vid den inledande intervjun och därefter i enlighet med den föreslagna 34 § vid de regelbundna samtalen om jobbsökning. I denna proposition föreslås ändringar i serviceprocessen som innebär att en del av de schablonmässigt föreskrivna mötena frångås. Av den anledningen kan det förekomma situationer i serviceprocessen där det följande regelbundna samtalet infaller först när en jobbsökningsskyldighet som förelagts den arbetssökande inte längre är i kraft och arbetskraftsmyndigheten bör ordna ett kompletterande samtal om jobbsökning.

I 2 mom. föreskrivs det att kompletterande samtal om jobbsökning ska ordnas i början av serviceprocessen under tiden mellan den inledande intervjun och det första samtalet om jobbsökning. Under denna tid, ungefär tre månader, ska Arbetskraftsmyndigheten i regel ordna fem kompletterande samtal om jobbsökning. Till skillnad från den gällande regleringen ska Arbetskraftsmyndigheten ha prövningsrätt och kunna bestämma antalet samtal om jobbsökning utifrån den arbetssökandes servicebehov. Arbetskraftsmyndigheten ska alltså kunna ordna ett annat antal kompletterande samtal om jobbsökning än just fem, beroende på vilket stöd den arbetssökande behöver i jobbsökningen och vad som krävs för att förbättra förutsättningarna för att få arbete.

Arbetssökande som sannolikt inte behöver ett enda kompletterande samtal om jobbsökning är de målgrupper som nämns i gällande 32 § 3 mom. Dit hör arbetssökande vars arbetslöshet kommer att upphöra inom tre månader av någon annan orsak än Arbetskraftsutbildning, frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån, lönesubventionerat arbete eller deltidsarbete i vilket arbetstiden motsvarar högst 80 procent av den inom branschen tillämpade maximala arbetstiden för heltidsanställda. Till målgruppen hör också arbetssökande som inom tre månader kommer att inleda beväringstjänst, civiltjänst eller familjeledighet. I den gällande regleringen förutsätts dessutom att den kommande förändringen kommer att vara i minst tre månader. Även framöver är det ändamålsenligt att beakta hur länge en ändring i den arbetssökandes situation förväntas vara. Om förändringen varar i mindre än tre månader innebär det sannolikt att kompletterande samtal om jobbsökning behöver ordnas eftersom den arbetssökandes situation förbättras endast tillfälligt.

I 3 mom. föreskrivs det om Arbetskraftsmyndighetens skyldighet att ordna kompletterande samtal om jobbsökning på begäran av den arbetssökande, om det inte är uppenbart onödigt. Ett samtal är uppenbart onödigt t.ex. om den arbetssökande upprepade gånger begär samtal och Arbetskraftsmyndigheten bedömer att personen har fått det stöd om behövs, och personen har en gällande och uppdaterad sysselsättningsplan. Det kan också vara uppenbart onödigt om ett samtal om jobbsökning eller ett kompletterande samtal om jobbsökning i vilket fall som helst inom kort kommer att ordnas för den arbetssökande.

36 §. Innehållet i samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning. Hela paragrafen ändras så att den föreskriver om innehållet i samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning.

Enligt den första meningen i 1 mom. ska Arbetskraftsmyndigheten se över bedömningen av den arbetssökandes servicebehov, sysselsättningsplanen och jobbsökningsskyldigheten så att de är uppdaterade. Detta motsvarar delvis innehållet i den gällande 37 § till den del det handlar om att se över servicebehovet. En språklig ändring görs i bestämmelsen. Dessutom kompletteras bestämmelsen med ett krav om uppdatering. Tillägget betonar vikten av bedömningen av servicebehovet när serviceprocessen för den arbetssökande fastställs, och därigenom för främjandet av sysselsättningen. Ett syfte är också att bli av med s.k. skenservice. Det som föreslås gäller också innehållet i kompletterande samtal om jobbsökning. Sannolikt handlar kompletterande samtal om jobbsökning liksom enligt gällande 36 § 1 mom. om att man fortsätter utreda servicebehovet.

Den första meningen i momentet innehåller också en bestämmelse om Arbetskraftsmyndighetens skyldighet att se till att den arbetssökande har en uppdaterad sysselsättningsplan och en uppdaterad jobbsökningsskyldighet som ingår i den. Planen och den jobbsökningsskyldighet som ingår i den revideras främst vid de regelbundna samtalen om jobbsökning, vilket motsvarar gällande 35 § 2 mom. Vid behov ska planen också revideras vid ett kompletterande samtal om jobbsökning. Enligt det föreslagna 35 § 1 mom. ska ett

kompletterande samtal om jobbsökning ordnas alltid när det krävs för att revidera eller upprätta en sysselsättningsplan eller förelägga jobbsökningsskyldighet. Vid behov ska det vid samtalet upprättas en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter sysselsättningsplanen. En plan behöver upprättas vid ett samtal om jobbsökning alltid när den arbetssökande av någon anledning inte har någon plan.

För tydlighetens skull har en plan som ersätter sysselsättningsplanen lagts till bestämmelserna om revidering och upprättande av planen, eftersom också i synnerhet en integrationsplan kan komma att revideras eller upprättas vid samtalet.

Enligt 2 mom. ska Arbetskraftsmyndigheten vägleda den arbetssökande till att söka arbetsmöjligheter som är lämpliga för den personen och ge personen stöd i jobbsökningen. Dessutom ska Arbetskraftsmyndigheten hänvisa den arbetssökande till behövlig service. För närvarande finns särskilda bestämmelser om dessa uppgifter i 35 § 1 mom. om innehållet i samtal om jobbsökning och i 36 § 1 mom. om innehållet i kompletterande samtal om jobbsökning.

37 §. Sysselsättningsplanens innehåll och uppföljning av planen. De arbetssökande har rätt till en sysselsättningsplan, men också skyldighet att följa den, och rätten till arbetslöshetsförmåner är beroende av att planen följs. Dessutom är sysselsättningsplanen relevant för tillsynsmyndigheten, som i efterhand också utifrån planen på ett tillförlitligt sätt ska kunna kontrollera att myndigheten har fullgjort sina lagstadgade skyldigheter.

Av de ovannämnda orsakerna ska det tydligt framgå av sysselsättningsplanen på vilket sätt kunden är i kontakt med myndigheten, vilka uppgifter och tidsfrister kunden har, vilka de följande stegen i serviceprocessen är och vilka grunderna för jobbsökningsskyldighet och kompletterande samtal om jobbsökning är. Det föreslås att paragrafen ändras för att främja dessa mål. Ändringarna behövs dessutom på grund av de ändringar som föreslås i denna proposition för att öka prövningsrätten i serviceprocessen. Paragrafens struktur ändras för att göra regleringen tydligare, så att 1 mom. innehåller bestämmelser om åtgärder som alltid ska ingå i sysselsättningsplanen och 2 mom. bestämmelser om åtgärder som kan inkluderas vid behov.

Enligt 1 mom. 1 punkten ska sysselsättningsplanen innehålla en jobbsökningsskyldighet eller en grund för att inte förelägga eller för att minska omfattningen av en jobbsökningsskyldighet. När det gäller jobbsökningsskyldigheten motsvarar bestämmelsen det som föreskrivs i gällande 38 § 1 mom. och kompletteras med en skyldighet att ange grunden om ingen jobbsökningsskyldighet föreläggs. Med grund avses en i 48 § föreslagen grund att inte förelägga jobbsökningsskyldighet. Bestämmelser om grunder för att minska jobbsökningsskyldighetens omfattning finns i 47 §.

Enligt den föreslagna 2 punkten ska sysselsättningsplanen enligt vad som också föreskrivs i gällande 1 mom. innehålla andra åtgärder som gäller jobbsökning eller utvecklande av företagsverksamhet och som syftar till att den arbetssökande snabbt ska få arbete på den öppna arbetsmarknaden.

Enligt 3 punkten ska parterna i sysselsättningsplanen komma överens om hur genomförandet av planen ska övervakas och sätta ut en tidsfrist inom vilken den arbetssökande ska informera om hur planen har följts. Bestämmelsen motsvarar gällande 2 mom.

I 2 mom. finns bestämmelser om åtgärder som Arbetskraftsmyndigheten vid behov ska inkludera i sysselsättningsplanen.

I den föreslagna 1 punkten föreskrivs det om tidpunkterna för kompletterande samtal om jobbsökning, som ska ingå i sysselsättningsplanen. I nuläget finns ingen uttrycklig bestämmelse om att kompletterande samtal om jobbsökning ska tas in i sysselsättningsplanen. En uttrycklig bestämmelse behövs på grund av de allmänna motiveringarna ovan, och särskilt för att Arbetskraftsmyndigheten föreslås få större prövningsrätt. När man slutar ordna kompletterande samtal om jobbsökning schablonmässigt blir det ännu viktigare att tydligt komma överens om antalet samtal och samtalens tidpunkter. Grunderna för att ordna eller inte ordna kompletterande samtal om jobbsökning ska också framgå av sysselsättningsplanen. Det ska vara tydligt för den arbetssökande vad som är att vänta i serviceprocessen och vad den arbetssökande förbundit sig till.

Bestämmelserna i 2–4 punkten motsvarar gällande 1 mom. Därmed ska sysselsättningsplanen vid behov innehålla offentlig Arbetskraftsservice enligt den arbetssökandes servicebehov och annan service som förbättrar den arbetssökandes kompetens, arbetsmarknadsfärdigheter och arbets- och funktionsförmåga. Dessutom ska planen vid behov innehålla åtgärder i anslutning till en utredning av arbets- eller funktionsförmågan eller hälsotillståndet som påverkar jobbsökningen, utvecklingen av företagsverksamheten och möjligheterna att få arbete. I 5 punkten föreskrivs på motsvarande sätt som i gällande 2 mom. om utredningar som krävs av den arbetssökande för att visa att planen följts. Här avses utredningar som Arbetskraftsmyndigheten eventuellt kräver utöver den arbetssökandes egna upplysningar. Om Arbetskraftsmyndigheten kräver sådana ska detta skrivas in i planen.

Enligt 6 punkten ska sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den vid behov inkludera undantag som gäller skyldigheten att skapa och publicera den arbetssökandes jobbsökarprofil. Med undantag som gäller skyldigheten att skapa och publicera den arbetssökandes jobbsökarprofil avses 1 mom. i den föreslagna 129 b §, där det föreskrivs om när en arbetssökande eller Arbetskraftsmyndigheten inte ska skapa eller publicera en jobbsökarprofil för den arbetssökande på serviceplattformen. Med stöd av punkten ska ett undantag inkluderas i planen om 129 b § 1 mom. är tillämpligt på den arbetssökande.

I det föreslagna 3 mom. finns motsvarande bestämmelser som i gällande 38 § 3 mom. om att Arbetskraftsmyndigheten och den arbetssökande ska godkänna sysselsättningsplanen. I momentet föreskrivs det också om Arbetskraftsmyndighetens skyldighet att följa hur sysselsättningsplanen genomförs. En motsvarande bestämmelse finns i gällande 40 § 1 mom.

Det föreslagna 4 mom. innehåller ett bemyndigande att utfärda förordning som motsvarar den gällande lagen, förutom att arkivering av sysselsättningsplanen inte längre nämns.

38 §. Den arbetssökandes skyldigheter. Hela paragrafen ändras. Den första meningen i 1 mom. motsvarar i huvudsak den första meningen i gällande 39 § 1 mom. Skyldigheten att söka arbete ändras till en skyldighet att söka arbetsmöjligheter. Med arbetsmöjligheter avses också annat än arbete som utförs i egenskap av löntagare. Dessutom görs ett förtydligande om att det som avses är aktiv sökning av arbetsmöjligheter som den arbetssökande själv väljer, i motsats till den föreslagna andra delen av meningen, där det föreskrivs om den arbetssökandes skyldighet att söka platser som Arbetskraftsmyndigheten anvisar den arbetssökande att söka.

För närvarande finns bestämmelser i lagen om utkomstskydd för arbetslösa om både den arbetssökandes skyldighet att söka arbete som Arbetskraftsmyndigheten anvisar och hur en försummelse av ansökningsskyldigheten påverkar rätten att få utkomstskydd för arbetslösa. För att göra systematiken i regleringen tydligare föreslås det att bestämmelserna om skyldigheten att söka arbete som Arbetskraftsmyndigheten anvisar i fortsättningen ska finnas i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice. Dessutom innehåller 1 mom. en informativ hänvisning till

lagen om utkomstskydd för arbetslösa i fråga om konsekvenserna av försummelser av ansökningsskyldigheten.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska en arbetssökande som ansöker om arbetslöshetsförmån delta i åtgärder och service som ingår i serviceprocessen för arbetssökande och som är till stöd för jobbsökningen och som förbättrar arbetsmarknadsfärdigheterna och förutsättningarna att få arbete. Innehållet i den föreslagna bestämmelsen motsvarar i sak huvudsakligen den andra meningen i gällande 39 § 1 mom. enligt vilken en arbetssökande som ansöker om arbetslöshetsförmån ska medverka i bedömningen av servicebehovet och i upprättandet och revideringen av sysselsättningsplanen samt delta i service som är till stöd för jobbsökningen och förbättrar arbetsmarknadsfärdigheterna och förutsättningarna att få arbete. Med åtgärder som ingår i serviceprocessen avses i det föreslagna 2 mom. utöver det som nämns ovan även andra åtgärder som enligt lagen hör till serviceprocessen, t.ex. olika samtal.

Paragrafens 3 mom. motsvarar gällande 2 mom. och den andra meningen i gällande 3 mom. En språklig ändring görs i bestämmelsen. I 4 mom. föreskrivs liksom i den första meningen i gällande 3 mom. om den arbetssökandes skyldighet att informera Arbetskraftsmyndigheten om ändringar i sina kontaktuppgifter.

39 §. Den arbetssökandes skyldigheter. Paragrafen upphävs. I paragrafen föreskrivs det om den arbetssökandes skyldigheter. I fortsättningen finns bestämmelserna om den arbetssökandes skyldigheter i den föreslagna 38 §.

40 §. Arbetskraftsmyndighetens skyldigheter. Paragrafen upphävs. I paragrafen finns bestämmelser om Arbetskraftsmyndighetens allmänna skyldigheter, och enligt dem ska Arbetskraftsmyndigheten erbjuda arbete och utbildning samt ordna service som ingår i sysselsättningsplanen. Dessutom ska Arbetskraftsmyndigheten följa hur sysselsättningsplanen genomförs och bidra till att serviceprocessen framskrider. Bestämmelsen om att Arbetskraftsmyndigheten följer hur sysselsättningsplanen genomförs fogas till 38 § om sysselsättningsplanens innehåll och uppföljning av planen. Bestämmelsen om Arbetskraftsmyndighetens skyldighet att ordna service som ingår i sysselsättningsplanen upphävs eftersom den överlappar andra bestämmelser. Arbetskraftsmyndigheten ska även framöver ordna service som ingår i sysselsättningsplanen. Bestämmelser om ordnande och tillhandahållande av offentlig Arbetskraftsservice för kunderna finns i 4 §. Bestämmelserna om att Arbetskraftsmyndigheten ska erbjuda arbete förtydligas och finns i den föreslagna 42 §.

41 §. Påminnelse. Paragrafen upphävs.

5 kap. Arbetsförmedling och jobbsökningsskyldighet

42 §. Anvisande av platser att sökas av den arbetssökande. Paragrafen ändras. Det föreskrivs om platser som Arbetskraftsmyndigheten anvisar den arbetssökande att söka.

Det föreslagna 1 mom. motsvarar gällande 1 och 2 mom.

I det föreslagna 2 mom. föreskrivs det om Arbetskraftsmyndighetens uppgift att anvisa den arbetssökande att söka lämpliga platser. I gällande 40 § 1 mom. föreskrivs det om Arbetskraftsmyndighetens skyldighet att erbjuda arbete. I den praktiska tillämpningen har man använt termen arbetserbjudande för de platser som Arbetskraftsmyndigheten anvisar den arbetssökande att söka med stöd av bestämmelsen. I lagen om utkomstskydd för arbetslösa finns

bestämmelser om hur förpliktande arbetserbjudandena är och hur rätten att få arbetslöshetsförmån påverkas om man inte söker dem. Det föreslagna momentet handlar om samma arbetserbjudanden. Enligt förslaget ändras bestämmelsen så att den i stället för ”ska erbjuda arbete” lyder ”ska anvisa den arbetssökande att söka platser som är lämpliga för den arbetssökande”, eftersom detta bättre beskriver Arbetskraftsmyndighetens uppgift. Arbetskraftsmyndigheten erbjuder inte arbete, utan förmedlar uppgifter om ledigförklarade platser till de arbetssökande. Eftersom en arbetssökande som får arbetslöshetsförmån måste söka en sådan plats används ordet anvisa för att beskriva Arbetskraftsmyndighetens uppgift. Ändringarna förtydligar regleringen om platser som arbetssökande anvisas att söka.

Dessutom föreskrivs det i 2 mom. om omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av platsens lämplighet. Dessa är den arbetssökandes arbetserfarenhet, utbildning, övriga kompetens och arbetsförmåga. Detta motsvarar de faktorer som tas i beaktande när jobbsökningsskyldigheten minskas.

I det föreslagna 3 mom. föreskrivs det också om Arbetskraftsmyndighetens skyldighet att följa hur jobbsökningen framskrider. Med detta avses i första hand frågor som har att göra med arbetsförmedlingen, t.ex. varför en arbetssökande inte fått en plats som personen sökt eller om personen kallats till arbetsintervju. Samtidigt bevakas försummelser, och om Arbetskraftsmyndigheten upptäcker en försummelse leder det till en utredning om utkomstskyddet för arbetslösa.

43 §. Arbetsförmedlingsservice. Paragrafen ändras. I 1 mom. föreskrivs det om arbetsgivarens möjlighet att publicera information om lediga platser och Arbetskraftsmyndighetens möjlighet att publicera information om lediga platser. Momentet motsvarar första och andra meningen i gällande 1 mom. Enligt det föreslagna 2 mom. ska Arbetskraftsmyndigheten förmedla information om lediga platser och presentera sådana arbetssökande som är lämpliga för en ledig plats för arbetsgivaren, på det sätt som överenskommits med denna. Det föreslagna 2 mom. motsvarar den tredje meningen i gällande 1 mom. Ändringarna är språkliga.

I 3 mom. föreskrivs det om den arbetssökandes möjlighet att alltid själv skapa och publicera en jobbsökarprofil på serviceplattformen. I samband med anmälan som arbetssökande har den arbetssökande möjlighet att skapa och publicera en jobbsökarprofil, och kan också under den tid jobbsökningen pågår skapa, publicera eller redigera en profil. Jobbsökarprofilen är en offentlig arbetsförmedlingsservice som ordnas för den arbetssökande.

44 §. Internationell arbetsförmedling. Hela paragrafen ändras så att den innehåller motsvarande bestämmelser om internationell arbetsförmedling som gällande 42 § 3 mom.

45 §. Föreläggande av jobbsökningsskyldighet. Hela paragrafen ändras så att den föreskriver om föreläggande av jobbsökningsskyldighet. Liksom i gällande 44 § 1 och 2 mom. föreläggs jobbsökningsskyldighet för en arbetslös arbetssökande eller en person som hotas av arbetslöshet, och för vissa arbetssökande som studerar frivilligt eller i Arbetskraftsutbildning och får arbetslöshetsförmån eller som har ett lönesubventionerat arbete eller ett deltidsarbete. Liksom för närvarande är huvudregeln att sysselsättningsplanen ska innehålla tre granskningsperioder på en månad, under vilken den arbetssökande ska söka fyra arbetsmöjligheter.

I 2 mom. finns samma bestämmelser som i gällande 2 mom. om arbetssökande som ska föreläggas jobbsökningsskyldighet trots att de inte är arbetslösa eller hotas av arbetslöshet. Dessa är arbetssökande som deltar i en Arbetskraftsutbildning eller deltar i frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån eller är i lönesubventionerat arbete. Med personer som deltar i

frivilliga studier avses personer som deltar i sådana studier med stöd av antingen 9 kap. eller lagen om främjande av integration.

I 3 mom. finns bestämmelser om föreläggande av jobbsökningsskyldighet för deltidsanställda arbetssökande och arbetssökande som permitterats med förkortad arbetstid. Om deltidsarbetet inte varar i minst två veckor hotas den arbetssökande av arbetslöshet, och då föreläggs jobbsökningsskyldighet med stöd av 1 mom. Momentet innehåller också en informativ hänvisning till 2 a kap. 12 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, där det föreskrivs om hur den faktiska arbetstiden inverkar på jobbsökningsskyldigheten.

46 §. Tidpunkt när jobbsökningsskyldighet inträder i vissa fall. Paragrafen ändras. Den innehåller bestämmelser om när jobbsökningsskyldighet inträder. I 1 mom. föreskrivs det liksom i gällande 1 mom. när jobbsökningsskyldighet inträder för arbetssökande som är i arbete som varar längre än två veckor och inte utgör lönesubventionerat arbete och vars arbetstid överstiger 80 procent av den maximala arbetstid för heltidsanställda som tillämpas i branschen. Liksom för närvarande inträder jobbsökningsskyldigheten i de fallen förts när anställningsförhållandet upphör. Detta blir tillämpligt t.ex. på arbetssökande som omfattas av den utbildning inom omställningsskyddet som avses i 8 kap.

I 2 mom. föreskrivs i huvudsak detsamma som i gällande 3 mom. om avvikande tidpunkt för när jobbsökningsskyldigheten inträder för arbetssökande som i längre än en månad beräknas delta i arbetskraftsutbildning, delta i arbetsprövning, vara i lönesubventionerat arbete där arbetstiden överstiger 80 procent av den inom branschen tillämpade maximala arbetstiden för heltidsanställda eller delta i rehabilitering utan avbrott. Bestämmelserna omformuleras.

I det föreslagna 3 mom. föreskrivs det på motsvarande sätt som i gällande 46 § 2 mom. att jobbsökningsskyldighet för permitterade inträder när tre månader har förflutit sedan en permittering började.

47 §. Minskning av antalet arbetsmöjligheter som ska sökas under granskningsperioden. Paragrafen ändras. Den innehåller bestämmelser om minskning av jobbsökningsskyldigheten så att den arbetssökande inte måste söka fyra arbetsmöjligheter enligt huvudregeln. Arbetskraftsmyndigheten kan minska jobbsökningsskyldigheten om den bedömer att det på den arbetssökandes pendlingsområde inte finns fyra sådana arbetsmöjligheter som den arbetssökande kan få. Liksom enligt gällande 44 § 3 mom. ska man vid bedömningen beakta den arbetssökandes arbetserfarenhet, utbildning, övriga kompetens, arbetsförmåga och eventuella skydd för yrkesskicklighet som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Arbetsmöjligheterna ska bedömas i förhållande till den arbetssökandes pendlingsområde.

Liksom i nuläget beror en minskning alltid på att det i praktiken är omöjligt att fullgöra jobbsökningsskyldigheten. Jämfört med nuläget behöver det dock preciseras hur minskning ska tillämpas. Om myndigheten bedömer att det inte finns fyra sådana arbetsmöjligheter att söka som den arbetssökande kan få ska jobbsökningsskyldigheten minskas ett steg i taget. Med andra ord ska Arbetskraftsmyndigheten först bedöma om det finns tre arbetsmöjligheter att söka. Jobbsökningsskyldigheten ska inte minskas direkt till de lägsta nivåerna, dvs. en eller två arbetsmöjligheter, eller inte föreläggas alls bara för att full jobbsökningsskyldighet inte kommer på fråga. Liksom för närvarande måste myndigheten minska jobbsökningsskyldigheten om den bedömer att villkoren uppfylls. Myndigheten har prövningsrätt endast för att bedöma vad som är ett lämpligt antal arbetsmöjligheter som måste sökas. En minskning gäller endast den aktuella granskningsperioden.

Vid bedömningen ska endast den arbetssökandes arbetserfarenhet, utbildning och övriga kompetens, arbetsförmåga och eventuella skydd för yrkesskicklighet beaktas även framöver. Andra omständigheter som har att göra med personen beaktas inte i bedömningen. I gällande 44 § 3 mom. finns ett bemyndigande att utfärda förordning enligt vilket närmare bestämmelser om grunderna för en minskning utfärdas genom förordning av statsrådet. Detta bemyndigande har inte utnyttjats, och därför finns i nuläget inga närmare bestämmelser än lagens om grunderna för minskning.

Om jobbsökningsskyldigheten med stöd av bedömningen föreläggs på de lägsta möjliga nivåerna, dvs. 1–2 arbetsmöjligheter per granskningsperiod, ska Arbetskraftsmyndigheten ägna särskild uppmärksamhet åt den arbetssökandes servicebehov. I de fallen ska Arbetskraftsmyndigheten avtala om andra behövliga åtgärder som förbättrar den arbetssökandes arbetsmarknadsfärdigheter.

I denna proposition föreslås ändringar i föreläggandet av jobbsökningsskyldighet, så att en del undantagsbestämmelser frångås. Syftet är att arbetssökande som tillhör dessa målgrupper i fortsättningen ska omfattas av den allmänna minskning av jobbsökningsskyldigheten som föreslås i detta moment. Detta inkluderar t.ex. arbetssökande som avses i gällande 44 § 3 mom. och vars arbetslöshet kommer att upphöra inom tre månader av någon annan orsak än Arbetskraftsutbildning, frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån, lönesubventionerat arbete eller deltidsarbete, eller som inom tre månader kommer att inleda beväringstjänst, civiltjänst eller familjeledighet. Med frivilliga studier avses frivilliga studier enligt 9 kap. och lagen om främjande av integration. Villkoret för deltidsarbete är att arbetstiden är högst 80 procent av den inom branschen tillämpade maximala arbetstiden för heltidsanställda.

Till målgruppen hör också deltidsarbetande som regelbundet arbetar högst 80 procent av den inom branschen tillämpade maximala arbetstiden för heltidsanställda. Även i jobbsökningsskyldigheten för deltidsarbetande bedöms faktorer som har att göra med personen, dvs. den arbetssökandes arbetserfarenhet, utbildning och övriga kompetens, arbetsförmåga och eventuella skydd för yrkesskicklighet, i förhållande till arbetsmöjligheterna i den arbetssökandes pendlingsområde. Avsikten är inte att deltidsarbetande ska behöva söka t.ex. ett annat deltidsarbete som de i praktiken inte kan kombinera med sitt befintliga deltidsarbete. De faktiska arbetstimmarna för en arbetssökande med ett deltidsarbete kan under en viss granskningsperiod överstiga 80 procent av den inom branschen tillämpade maximala arbetstiden för heltidsanställda. Arbetskraftsmyndigheten ska förelägga jobbsökningsskyldigheten enligt de uppgifter den har vid den tidpunkten. De faktiska arbetstimmarnas inverkan på jobbsökningsskyldigheten beaktas i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som en giltig orsak att inte fullgöra jobbsökningsskyldigheten.

I det föreslagna 2 mom. föreskrivs det i sak på motsvarande sätt som i gällande 47 § 3 mom. om avvikande jobbsökningsskyldighet för arbetssökande som saknar utbildning och deltar i frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån.

48 §. Situationer där jobbsökningsskyldighet inte föreläggs. Paragrafen ändras. Enligt gällande 44 § 3 mom. ska det inte ingå någon jobbsökningsskyldighet i sysselsättningsplanen om Arbetskraftsmyndigheten bedömer att det med beaktande av den arbetssökandes arbetserfarenhet, utbildning, övriga kompetens och arbetsförmåga inte finns några som helst arbetsmöjligheter att söka. Den arbetssökandes eventuella skydd för yrkesskicklighet enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa ska också beaktas. I 1 mom. 1 punkten finns motsvarande bestämmelser om situationer där jobbsökningsskyldighet inte föreläggs.

Enligt gällande 48 § 1 mom. 5 punkten föreläggs ingen jobbsökningsskyldighet om den arbetssökande är förhindrad att vara på arbetsmarknaden på det sätt som avses i 3 kap. 1 § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. I det moment som hänvisningen gäller finns bestämmelser om situationer där en arbetssökande inte är berättigad till arbetslöshetsförmåner. En arbetssökande är inte berättigad till arbetslöshetsförmåner då personen fullgör sin värnplikt eller civiltjänst, avtjänar ett fängelsestraff, är intagen för vård på sjukhus eller därmed jämförbar anstaltsvård, eller är förhindrad att vara på arbetsmarknaden av orsaker som kan jämföras med dessa. I 6 punkten stryks hänvisningen till lagen om utkomstskydd för arbetslösa, och det föreskrivs att ingen jobbsökningsskyldighet föreläggs om de ovannämnda grunderna föreligger. Grunderna är desamma som räknas upp i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, och avsikten är att punkten ska tillämpas enligt den etablerade tolkningen.

Enligt 1 mom. 7 punkten föreläggs ingen jobbsökningsskyldighet om den arbetssökandes arbetslöshet upphör inom en månad av annan orsak än arbetskraftsutbildning eller med arbetslöshetsförmån stödda frivilliga studier. Jobbsökningsskyldighet föreläggs inte heller om den arbetssökande inleder bevarings- eller civiltjänst eller familjeledighet inom en månad.

Paragrafens 1 mom. 2, 4 och 5 punkter motsvarar gällande 48 § 2, 3 och 4 punkten.

I 1 mom. är 3 punkten ny. Jobbsökningsskyldighet föreläggs inte om den arbetssökande är deltidanställd och på grund av sjukdom eller skada inte kan arbeta på heltid eller ha flera deltidarbeten samtidigt. Arbetstiden för en arbetssökande med deltidarbete begränsas inte. Arbetskraftsmyndigheten gör dock en sådan bedömning som bestämmelsen förutsätter om den arbetssökandes möjligheter att ta emot annat arbete alltid när sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den uppdateras. I den bedömningen beaktas möjligheten att arbeta mer. Den arbetssökandes arbetsförmåga bedöms utifrån tillgängliga utredningar. Vid behov ska den arbetssökande hänvisas till en sådan bedömning av arbetsförmågan som avses i 37 § 2 mom.

Enligt den gällande 1 mom. 1 punkten föreläggs jobbsökningsskyldighet inte om arbetskraftsmyndigheten, välfärdsområdets social- och hälsovårdsmyndighet eller Folkpensionsanstalten har konstaterat att den arbetssökande behöver sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen. Dessutom förutsätter gällande 2 mom. att den arbetssökandes situation som helhet betraktad är sådan att sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden inte är möjlig. Lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen innehåller en hänvisning till den bestämmelsen. Enligt 5 § 3 mom. i den lagen ska en sektorsövergripande sysselsättningsplan innefatta en sådan jobbsökningsskyldighet som avses i 5 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, om inte något annat följer av 48 § i den lagen.

Enligt det föreslagna 3 mom. föreläggs jobbsökningsskyldighet inte i situationer som avses i 1 mom. 7 punkten under den granskningsperiod då arbetslösheten upphör eller bevarings- eller civiltjänsten eller familjeledigheten inleds.

Enligt lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen ska arbetskraftsmyndigheten hänvisa en arbetslös till en sektorsövergripande bedömning av servicebehovet om den bedömer att den arbetslösa inte kommer att få arbete utan att man samordnar den arbetskraftsservice och de social-, hälsovårds- och rehabiliteringstjänster som arbetskraftsmyndigheten, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten ansvarar för att ordna.

Enligt 4 mom. ska arbetskraftsmyndigheten, om den hänvisar en arbetslös till en sådan sektorsövergripande bedömning av servicebehovet som avses i lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen, först efter den sektorsövergripande bedömningen inkludera jobbsökningsskyldighet i den sektorsövergripande sysselsättningsplanen med stöd av den lagen.

48 a §. Verksamhet som fullgör jobbsökningsskyldigheten. Paragrafen är ny. Den innehåller i huvudsak motsvarande bestämmelser som i nuläget finns i 45 § om verksamhet som fullgör jobbsökningsskyldigheten. Jobbsökningsskyldigheten kan inte längre fullgöras genom att man publicerar en jobbsökarprofil som avses i gällande 43 § 2 mom. Ändringen beror på de ändringar som i denna proposition föreslås i bestämmelserna om jobbsökarprofiler, och som innebär att en arbetssökande i regel är skyldig att publicera en jobbsökarprofil. I fortsättningen kan man inte heller fullgöra jobbsökningsskyldigheten genom att söka en sådan specifik plats som Arbetskraftsmyndigheten har erbjudit, utan den arbetssökande måste söka det anvisade platsen trots att personen redan har fullgjort sin jobbsökningsskyldighet.

I den föreslagna 1 punkten föreskrivs det på motsvarande sätt som i den gällande 45 § 1 punkten att jobbsökningsskyldigheten kan fullgöras genom att den arbetssökande söker ett arbete i anställningsförhållande som varar minst två veckor.

I den föreslagna 2 punkten föreskrivs det att jobbsökningsskyldigheten fullgörs om man söker ett arbete i anställningsförhållande som varar kortare tid än två veckor, om det har avtalats om detta i sysselsättningsplanen. Det här kan komma ifråga t.ex. i situationer som avses i den gällande 45 § 1 punkten, där det hänvisas till arbetssökande vars arbetslöshet kommer att upphöra inom tre månader av någon annan orsak än Arbetskraftsutbildning, frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån, lönesubventionerat arbete eller deltidsarbete. Till målgruppen hör för närvarande också arbetssökande som inom tre månader kommer att inleda beväringstjänst, civiltjänst eller familjeledighet.

Enligt den föreslagna 3 punkten kan en arbetssökande liksom enligt den gällande 45 § 1 mom. 3 punkten fullgöra sin jobbsökningsskyldighet genom att söka mertidsarbete hos sin egen arbetsgivare. Enligt den föreslagna 2 mom. kan jobbsökningsskyldigheten dock fullgöras på det sättet endast en gång under granskningsperioden. En arbetssökande som har flera arbetsgivare kan fullgöra sin jobbsökningsskyldighet en gång per arbetsgivare.

De föreslagna 4 och 5 punkterna motsvarar gällande 45 § 4 och 6 punkten.

9 kap. Arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån

75 §. Överenskommelse om studier i sysselsättningsplanen. Paragrafens 2 mom. ändras så att arbetsprövning läggs till. I praktiken innebär det att 2 mom. också kan tillämpas om den arbetssökande har inlett studier under arbetsprövningen.

13 kap. Behandling av kunduppgifter samt riksomfattande informationssystemtjänster

114 §. Uppgifter som får behandlas. Till 1 mom. fogas en ny 11 punkt om uppgifter som avses i lagen om inkomstdatasystemet. Dessa är uppgifter om löner, och inkomster samt uppgifter om tidpunkterna för när inkomstposterna har intjänats och yrkestitlar, som Arbetskraftsmyndigheten får behandla vid bedömning av det servicebehov som avses i 33 §. Till en bedömning av servicebehovet hör också en bedömning av sysselsättningssannolikheten. De ovannämnda uppgifterna är av betydelse särskilt vid bedömningen av sysselsättningssannolikheten, som i genomsnitt är större ju kortare tid som gått sedan den arbetssökande senast hade löneinkomster. En person som inom Arbetskraftsservicen definieras som arbetslös kan också ha löneinkomster. Dessutom får uppgifter behandlas när man bedömer deltidsarbetande arbetssökandes servicebehov. Arbetskraftsmyndigheten behöver också ha rätt att behandla uppgifter om den i bedömningen av servicebehovet använder ett automatiserat beräkningsverktyg som utnyttjar de uppgifter om en arbetssökande som lämnats till inkomstregistret.

119 §. Särskilda bestämmelser om utlämnande av uppgifter. Paragrafens 1 mom. upphävs eftersom det är onödigt. I momentet finns bestämmelser om utvecklings- och förvaltningscentrets skyldighet att på eget initiativ lämna ut uppgifter till arbets- och näringsministeriet för upprättande av arbetsförmedlingsstatistik. Momentet upphävs eftersom arbets- och näringsministeriet inte längre ska upprätta arbetsförmedlingsstatistik.

14 kap. Serviceplattform

127 §. Syfte. Ett nytt 3 mom. fogas till paragrafen. I det nya 3 mom. finns bestämmelser om serviceplattformens utvidgade syfte, dvs. om att arbetssökandes jobbsökarprofiler skapas och publiceras på serviceplattformen. Bestämmelsen preciserar serviceplattformens syfte.

I propositionen föreslås det att alla som registrerar sig som arbetssökande i regel ska skapa och publicera en jobbsökarprofil på serviceplattformen och hålla den publicerad. Om en arbetssökande inte gör det skapar och publicerar Arbetskraftsmyndigheten en jobbsökarprofil om den arbetssökande. Tack vare jobbsökarprofilerna möts inloggade personer, arbetssökande, arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag på serviceplattformen när lediga platser ska tillsättas. Detta syfte fullgör mer omfattande än i dag det allmännas skyldighet enligt 18 § 2 mom. i grundlagen att främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete. Skyldigheten fullgörs med hjälp av jobbsökarprofiler och lediga platser som publiceras på serviceplattformen och med hjälp av en matchningsfunktion som arbetar i bakgrunden.

128 §. Skapande och publicering av jobbsökarprofil. Hela paragrafen ändras så att den innehåller bestämmelser om skapande och publicering av en jobbsökarprofil. I 1 mom. föreskrivs det att skapande och publicering av en jobbsökarprofil förutsätter inloggning av enskilda kunder på serviceplattformen. Inloggning förutsätter i sin tur att användaren identifieras och användarvillkoren för plattformen godkänns. För tydlighetens skull innehåller 1 mom. liksom gällande 128 § 1 mom. en informativ hänvisning till 6 § i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster. (306/2019) som gäller identifiering av tjänsteanvändare.

Att skapa och att publicera en jobbsökarprofil är två separata frivilliga åtgärder. Skapande och publicering av en profil förutsätter inte registrering som arbetssökande. Efter att ha skapat en profil kan en enskild kund använda serviceplattformens matchningsfunktion också utan att publicera sin profil, och på det sättet försöka få arbete. Efter att jobbsökarprofilen har publicerats kan den hittas med serviceplattformens sökfunktion.

I 2 mom. finns bestämmelser om möjligheten för en enskild kund att på serviceplattformen ange vilka delar av jobbsökarprofilen som ska publiceras och för hur lång tid. Det ska ändå alltid anges ett slutdatum för den tid jobbsökarprofilen är publicerad. Efter slutdatumet kan en publicerad jobbsökarprofil inte längre hittas med sökfunktionen, vilket innebär att matchningsfunktionen inte föreslår profilen för arbetsgivare eller privata arbetsförmedlingsföretag som gör sökningar. Slutdatumet för den tid en jobbsökarprofil är publicerad är samtidigt en mekanism som skyddar personuppgifter som publiceras i jobbsökarprofiler, eftersom det säkerställer att uppgifterna är publicerade endast en viss förbestäm tid.

I 3 mom. finns bestämmelser om den enskilda kundens möjlighet att när som helst radera sin jobbsökarprofil samt återkalla publiceringen av jobbsökarprofilen, under förutsättning att kunden inte har registrerat sig som arbetssökande. En arbetssökande kan alltså inte utföra de åtgärder som avses i momentet medan jobbsökningen är i kraft, men efter att jobbsökningen upphört kan personen återkalla publiceringen av sin profil och radera sin jobbsökarprofil.

Med att radera en jobbsökarprofil avses en åtgärd som raderar en profil som skapats, men inte att personuppgifter raderas ur informationsresursen för jobbsökarprofiler. Särskilda bestämmelser om sådan radering finns i den föreslagna 129 d §. Med att återkalla publiceringen av en profil avses en åtgärd som leder till att profilen inte längre är offentlig. Arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag kan alltså inte längre hitta profilen med hjälp av sökfunktionen.

De åtgärder på serviceplattformen som avses i momentet begränsar inte den registrerades rättigheter i nationell rätt enligt artikel 23 i dataskyddsförordningen när det gäller arbetssökande.

I 4 mom. finns bestämmelser om skyldigheten för den som upprätthåller serviceplattformen, dvs. UF-centret, att innan jobbsökarprofilen publiceras informera den enskilda kunden om begränsningarna med avseende på uppgifterna i jobbsökarprofilen och om hur publiceringen inverkar på skyddet för personuppgifter. Begränsningar med avseende på uppgifter syftar på begränsningarna i de föreslagna 128 a och 129 § av de uppgifter som profilen innehåller.

Den enskilda kunden bör åtminstone informeras om att jobbsökarprofilen i regel inte innehåller några namn, men att det inte går att garantera att den är anonym, och om hur en fritt formulerad presentation och länkar kan påverka jobbsökarprofilens anonymitet. Informationen bör också ta upp att de uppgifter som personen inkluderar kan innehålla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. Dessutom bör man informera om att profilen inte får innehålla uppgifter som enligt lag är sekretessbelagda och att sådana uppgifter t.ex. kan vara uppgifter som avses i 24 § 1 mom. 25 och 32 punkten.

128 a §. *Uppgifter som ingår i den enskilda kundens jobbsökarprofil.* Paragrafen är ny.

I sak motsvarar innehållet i 1 mom. i huvudsak den andra och den tredje meningen i 128 § 2 mom. i den gällande lagen om ordnande av arbetskraftsservice, men innehållet preciseras i fråga om de uppgifter som är väsentliga med tanke på jobbsökningen och möjligheten att få arbete. Detta för att förtydliga innehållet i den information som ingår i profilen. Enligt 1 mom. kan jobbsökarprofilen innehålla uppgifter som är väsentliga med tanke på jobbsökningen och möjligheten att få arbete om den enskilda kundens arbetserfarenhet, utbildning, övriga kompetenser och arbetsönskemål. Övriga kompetenser kan t.ex. inkludera uppgifter om språkkunskaper eller beviljade tillstånd och behörigheter som hygienpass eller arbetssäkerhetskort. Arbetsönskemål kan inkludera information om den bransch där personen söker arbete, de geografiska områden där personen söker arbete, den tidpunkt då personen kan börja ta emot arbete och om personen kan ta emot arbetsmöjligheter på heltid, deltid, tills vidare eller för viss tid. Dessa uppgifter utgör en jobbsökarprofil som i regel inte innehåller namn, men som inte är garanterat anonym.

Dessutom föreskrivs det i 1 mom. att jobbsökarprofilen kan innehålla en fritt formulerad presentation av den enskilda kunden och länkar till tjänster utanför serviceplattformen. Om sådana uppgifter inkluderas är profilen sannolikt inte längre anonym.

Syftet är att styra innehållet i jobbsökarprofilen, men momentet anger ändå inget minimiinnehåll för den. Enskilda kunder kan alltid fritt välja vilka uppgifter de inkluderar i sina jobbsökarprofiler och publicerar.

I 2 mom. föreskrivs det att jobbsökarprofilen inte får innehålla uppgifter som enligt lag är sekretessbelagda. Momentet motsvarar den fjärde meningen i gällande 128 § 2 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Det kan t.ex. vara fråga om uppgifter som avses i 24 § 1 mom. 25 och 32 punkten i offentlighetslagen.

I 3 mom. finns bestämmelser om den enskilda kundens rätt att när som helst redigera eller radera uppgifter i sin jobbsökarprofil på serviceplattformen. Bestämmelserna motsvarar delvis gällande 128 § 3 mom.

129 §. Jobbsökarprofil som den arbetssökande skapar och publicerar. Hela paragrafen ändras så att den innehåller bestämmelser om den arbetssökandes skyldighet att skapa och publicera en jobbsökarprofil. I 1 mom. finns bestämmelser om den arbetssökandes skyldighet att skapa och publicera en jobbsökarprofil på serviceplattformen inom 15 vardagar från det att jobbsökningen inleddes eller efter det att undantaget som gäller skapande och publicering enligt 129 b § 1 mom. upphört. Den arbetssökande ska både skapa och publicera jobbsökarprofilen på serviceplattformen inom den utsatta tiden.

Den dag då en person registrerar sig som arbetssökande räknas in i tidsfristen på 15 vardagar. Om jobbsökningen upphör att vara i kraft och personen inleder den på nytt gäller samma tidsfrist om inte profilen fortfarande är publicerad. Tidsfristen är ändamålsenlig eftersom den arbetssökande fortfarande efter den inledande intervjun har möjlighet att agera inom utsatt tid. Arbetskraftsmyndigheten informerar den arbetssökande om jobbsökarprofilen också under den inledande intervjun, och går då igenom de undantag som enligt 129 b § 1 mom. gäller skapande och publicering av jobbsökarprofilen. Tidsfristen exkluderar också personer som är arbetssökande i högst 15 vardagar.

Det undantag i den föreslagna 129 b § 1 mom. som gäller skapande och publicering av jobbsökarprofilen antecknas i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den, och undantaget är i kraft så länge planen är i kraft. I praktiken har den arbetssökande 15 vardagar på sig att skapa och publicera en jobbsökarprofil efter att planen upphört att vara i kraft, om undantaget enligt 129 b § 1 mom. är tillämpligt.

Dessutom ska den arbetssökande enligt andra meningen i 1 mom. hålla jobbsökarprofilen publicerad så länge jobbsökningen är i kraft. I praktiken innebär det här också att den arbetssökande ska publicera jobbsökarprofilen på nytt innan den upphör att vara publicerad. En vecka och en dag innan publiceringen upphör får den arbetssökande ett meddelande till den e-postadress som registrerats på serviceplattformen.

Enligt 2 mom. ska en arbetssökandes jobbsökarprofil innehålla sådana uppgifter om den arbetssökandes arbetserfarenhet, utbildning, övriga kompetenser och arbetsönskemål som är väsentliga med tanke på jobbsökningen och möjligheten att få arbete. Arbetsönskemål kan inkludera information om den bransch där personen söker arbete, de geografiska områden där personen söker arbete, den tidpunkt då personen kan börja ta emot arbete och om personen kan ta emot arbetsmöjligheter på heltid, deltid, tills vidare eller för viss tid. Dessutom kan jobbsökarprofilen innehålla en fritt formulerad presentation av den arbetssökande och länkar till tjänster utanför serviceplattformen. I jobbsökarprofilen får dock inte inkluderas uppgifter som enligt lag är sekretessbelagda.

Uppgifter om arbetserfarenhet, utbildning, övriga kompetenser och arbetsönskemål utgör en profil där inget namn i regel ingår, men det går inte alltid att garantera att profilen är anonym. Om den arbetssökande inkluderar en fritt formulerad presentation och länkar till tjänster är profilen sannolikt inte längre anonym.

I momentet avses med uppgifter som är väsentliga med tanke på jobbsökningen och möjligheten att få arbete att den arbetssökande inte behöver inkludera alla de uppgifter som nämns i momentet från hela sitt liv, utan endast uppgifter som den arbetssökande upplever som väsentliga för sin egen jobbsökning och sin möjlighet att få arbete. Om utbildning och

arbetserfarenhet kan man t.ex. uppge de senaste uppgifterna eller endast de uppgifter som är relevanta för den aktuella jobbsökningen och möjligheten att få arbete, om personen t.ex. söker arbete inom en annan bransch. Avsikten är att den arbetssökande så fritt som möjligt ska få välja vilka uppgifter som är väsentliga för jobbsökningen och möjligheten att få arbete.

Förbudet att inkludera uppgifter som enligt lag är sekretessbelagda ökar den arbetssökandes möjligheter att lämna bort uppgifter ur sin jobbsökarprofil, om den arbetssökande bedömer att en uppgift är sekretessbelagd enligt lag eller kan avslöja en sådan uppgift. Det kan t.ex. vara fråga om uppgifter som avses i 24 § 1 mom. 25 och 32 punkten i offentlighetslagen.

Den arbetssökande kan ändå presentera uppgiften på en mer allmän nivå. Den arbetssökande kan inkludera sin arbetserfarenhet, utbildning och övriga kompetens utan specificerande uppgifter. I praktiken innebär det här att man t.ex. uppger endast titeln och anställningens längd i arbetserfarenheten, utan uppgifter som specificerar arbetsgivaren. När det gäller utbildning räcker namnet på en examen eller annan yrkeskvalifikation och eventuellt utbildningens längd utan uppgifter som specificerar läroanstalten. I den övriga kompetensen räcker det med att uppge t.ex. namnet på ett tillstånd eller en behörighet. Utan specificerande uppgifter är det säkrare att den arbetssökandes jobbsökarprofil förblir anonym och inte innehåller sekretessbelagda uppgifter. Den arbetssökande har också större prövningsrätt när det gäller de publicerade uppgifternas format och innehåll, och möjlighet att själv påverka profilens anonymitet samtidigt som innehållsvillkoren i 2 mom. uppfylls.

I 3 mom. finns en informativ hänvisning om att det som föreskrivs i 128 § tillämpas på skapandet och publiceringen av den arbetssökandes jobbsökarprofil. Där finns också en informativ hänvisning om att det som föreskrivs i 128 a § 3 mom. tillämpas på den arbetssökande, men att den arbetssökandes jobbsökarprofil alltid ska innehålla de uppgifter som avses i 129 § 2 mom.

129 a §. Arbetskraftsmyndighetens skyldighet att skapa och publicera en jobbsökarprofil om arbetssökanden. Paragrafen är ny. I 1 mom. finns bestämmelser om Arbetskraftsmyndighetens nya lagstadgade uppgift att utan dröjsmål skapa och publicera den arbetssökandes jobbsökarprofil på serviceplattformen om den arbetssökande inte har gjort det på det sätt som föreskrivs i 129 § 1 mom.

Arbetskraftsmyndigheten ska med stöd av momentet också publicera den arbetssökandes jobbsökarprofil på nytt efter att publiceringstiden har gått ut om den arbetssökande inte gör det själv. Även i det fallet ska profilen publiceras utan dröjsmål, men Arbetskraftsmyndigheten kan överväga om det är ändamålsenligare att först t.ex. informera den arbetssökande, om man misstänker eller om det är uppenbart att den arbetssökande har glömt att publicera profilen på nytt. Det mest ändamålsenliga är om den arbetssökande själv kan publicera profilen på nytt. Om den arbetssökande inte heller efter att Arbetskraftsmyndigheten tagit kontakt publicerar profilen på nytt ska Arbetskraftsmyndigheten publicera den arbetssökandes profil. Då kan Arbetskraftsmyndigheten fortfarande anses ha publicerat den utan dröjsmål, eftersom Arbetskraftsmyndigheten utan dröjsmål har vidtagit åtgärder för publiceringen.

En person kan också ha skapat och publicerat en jobbsökarprofil före registreringen som arbetssökande, och då gäller momentets bestämmelser inte Arbetskraftsmyndigheten, utom i samband med återpublicering. Arbetskraftsmyndigheten och den arbetssökande kan trots det som föreskrivs i momentet skapa och publicera en jobbsökarprofil tillsammans t.ex. under serviceprocessen. Då begränsas profilens innehåll dock av den föreslagna 129 a §. För tydlighetens skull konstateras det att 128 och 128 a § inte tillämpas på en profil som Arbetskraftsmyndigheten har publicerat.

När Arbetskraftsmyndigheten har publicerat den arbetssökandes jobbsökarprofil kan den arbetssökande utföra åtgärder som avses i 129 § i sin profil, t.ex. redigera eller radera innehåll, men profilen ska innehålla de uppgifter som anges i 129 § 2 mom.

Dessutom ska Arbetskraftsmyndigheten enligt 1 mom. informera den arbetssökande om publiceringen av profilen. Det föreskrivs inte närmare om informationssättet. Informationen kan ges t.ex. i samband med den inledande intervjun eller någon annan del av serviceprocessen, eller på något annat informationstekniskt sätt. Bestämmelsen låter Arbetskraftsmyndigheten avgöra det ändamålsenligaste informationssättet för en enskild arbetssökande. Syftet med informationen är att det aldrig ska komma som en överraskning för den arbetssökande att Arbetskraftsmyndigheten publicerar en jobbsökarprofil utan den arbetssökandes medverkan.

Enligt 2 mom. får Arbetskraftsmyndigheten i en jobbsökarprofil som den skapar och publicerar om en arbetssökande inkludera endast sådana uppgifter om den arbetssökande som behövs med tanke på skapandet och publiceringen av profilen. Uppgifter som behövs är de uppgifter som anges i 1–5 punkten i momentet. Momentet ger Arbetskraftsmyndigheten rätt att avgöra om någon av uppgifterna i 1–5 punkten behövs med tanke på skapandet och publiceringen av profilen. Om uppgiften inte behövs får den enligt principen om uppgiftsminimering i artikel 5 i den allmänna dataskyddsförordningen inte inkluderas i jobbsökarprofilen. Dessutom ska Arbetskraftsmyndigheten samtidigt tillämpa 3 mom. på innehållet i jobbsökarprofilen. På det sättet innehåller en publicerad profil i regel inte den arbetssökandes namn, men profilens anonymitet kan inte garanteras.

Om Arbetskraftsmyndigheten bedömer att det är uppenbart att någon av uppgifterna i 2 mom. avslöjar den arbetssökandes identitet ska Arbetskraftsmyndigheten inte inkludera uppgiften i den jobbsökarprofil som publiceras, eller ändra uppgiften så att den är mer allmän, t.ex. en uppgift om branschen för arbetserfarenheten eller utbildningen. Detta följer direkt av dataskyddsförordningens princip om uppgiftsminimering och av att jobbsökarprofilerna inte ska innehålla namn.

Enligt 1 punkten kan en uppgift som behövs vara den arbetssökandes arbetserfarenhet som är väsentlig med tanke på jobbsökningen och möjligheten att få arbete, utan uppgifter som specificerar arbetsgivaren. Med arbetserfarenhet avses beteckningen på arbetet, uppgiften eller branschen samt arbetserfarenhetens längd. Om en arbetssökande t.ex. har arbetat i en restaurang inkluderas i jobbsökarprofilen restaurangarbetets arbets- eller uppgiftsbeteckning, som kock, servitör eller hovmästare, samt arbetserfarenhetens längd utan specificerande uppgift som arbetsgivarens namn eller någon annan identifierare. Jobbsökarprofilen kan också innehålla endast branschuppgiften, t.ex. restaurangarbete eller restaurangarbetare. Avsikten är att profilen inte ska innehålla hela personens arbetshistoria, utan den arbetserfarenhet som är väsentlig för jobbsökningen och möjligheten att få arbete, vanligen den senaste arbetserfarenheten eller de senaste arbetserfarenheterna.

Enligt 2 punkten kan en uppgift som behövs vara den arbetssökandes utbildning som är väsentlig med tanke på jobbsökningen och möjligheten att få arbete, utan uppgifter som specificerar utbildningsanordnaren. Uppgiften om utbildning kan då t.ex. vara namnet på en examen, annan utbildning eller yrkeskvalifikation som den arbetssökande har avlagt eller studerar för. Den arbetssökandes högsta utbildning betraktas i regel som väsentlig utbildning. Man kan också ange flera uppgifter om utbildning, om den arbetssökande har flera utbildningar.

Enligt 3 punkten kan uppgifter som behövs vara uppgifter om den arbetssökandes gällande tillstånd och behörigheter som är väsentliga med tanke på jobbsökningen och möjligheten att få arbete, utan uppgifter som specificerar den beviljande instansen.

Enligt 4 punkten kan uppgifter som behövs vara den arbetssökandes arbetsönskemål, geografiska arbetsområde och språkkunskaper. Den arbetssökande uppger sina arbetsönskemål och sitt önskade geografiska arbetsområde vid registreringen som arbetssökande, och Arbetskraftsmyndigheten känner då till uppgifterna. Det geografiska arbetsområdet inkluderas i profilen åtminstone på landskapsnivå.

Enligt 5 punkten kan uppgifter som behövs vara uppgifter som avses i 129 § 2 mom. och som den arbetssökande själv publicerat eller som den arbetssökande begärt att få publicerade i jobbsökarprofilen. Med uppgifter som den arbetssökande själv publicerat avses uppgifter som den arbetssökande själv inkluderat och publicerat i sin jobbsökarprofil. Exempelvis när en jobbsökarprofil publiceras på nytt är det viktigt att Arbetskraftsmyndigheten kan publicera uppgifter som den arbetssökande själv publicerat, för att de inte ska behöva raderas ur profilens innehåll i samband med att den publiceras på nytt. Att radera uppgifter i det skedet skulle skada jobbsökningen och försämra möjligheten att få arbete.

Den arbetssökande och Arbetskraftsmyndigheten kan tillsammans skapa jobbsökarprofilen, och då kan en profil som Arbetskraftsmyndigheten skapar och publicerar om den arbetssökande innehålla sådana i 129 § 2 mom. avsedda uppgifter som den arbetssökande begär att Arbetskraftsmyndigheten inkluderar i den jobbsökarprofil som publiceras.

Arbetskraftsmyndigheten använder uppgifter som lagrats i den informationsresurs som avses i 120 § i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice för att skapa jobbsökarprofiler för arbetssökande. Enligt 27 § 2 mom. 1 punkten i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice ska en person som registrerar sig som arbetssökande lämna de uppgifter om sin arbetserfarenhet, utbildning och övriga kompetens som behövs med tanke på sysselsättning och offentlig Arbetskraftsservice till Arbetskraftsmyndigheten. Dessutom frågar man personen om arbetsönskemål och geografiskt arbetsområde i samband med registreringen som arbetssökande. Dessa uppgifter lagras i den nationella informationsresurs som avses i 120 § i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice. Enligt 112 § i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice får uppgifter om kunder användas bl.a. för ordnande och produktion av sådan service och sådana uppgifter som avses i den lagen. I lagens 114 § finns bestämmelser om uppgifter som får behandlas om enskilda kunder. En arbetssökande är en sådan kund som avses i 112 § och en sådan enskild kund som avses i 114 § med stöd av definitionen i 3 § 1 mom. 3 punkten i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice. Skapandet och publiceringen av en jobbsökarprofil är ett sådant användningsändamål för kunduppgifter som avses i 112 §, eftersom jobbsökarprofilen är en service för den arbetssökande och skapandet och publiceringen av jobbsökarprofilen en lagstadgad uppgift för Arbetskraftsmyndigheten. På den grunden kan uppgifter som lagrats i den nationella informationsresurs som avses i 120 § användas för att skapa och publicera en jobbsökarprofil om de behövs för uppgiften.

Avsikten är att assisterande automatisering ska användas när jobbsökarprofiler skapas. Att publicera och att skapa en profil är två separata åtgärder. Med hjälp av assisterande automatisering kan man utarbeta ett utkast till jobbsökarprofil av de uppgifter som uppgetts vid registreringen som arbetssökande. Både den arbetssökande och Arbetskraftsmyndigheten kan utnyttja en jobbsökarprofil som skapats med hjälp av assisterande automatisering. Innan jobbsökarprofilen publiceras ska den arbetssökande anpassa utkastet så att profilen är förenlig med 129 §. På motsvarande sätt ska Arbetskraftsmyndigheten anpassa profilen så att den är förenlig med 129 a § innan profilen publiceras.

Arbetskraftsmyndighetens behandlingsgrund enligt den allmänna dataskyddsförordningen är för informationsresursen för jobbsökarprofiler artikel 6.1 c, eftersom Arbetskraftsmyndigheten

är gemensamt personuppgiftsansvarig för informationsresursen och ansvarar för de lagstadgade uppgifter som anges i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Bestämmelserna i 2 mom. om innehållet i en jobbsökarprofil som arbetskraftsmyndigheten skapar ska betraktas som nödvändiga eftersom principen om uppgiftsminimering enligt artikel 5 i den allmänna dataskyddsförordningen inte kan anses vara tillräcklig för att styra arbetskraftsmyndighetens behandling av personuppgifter i en situation där arbetskraftsmyndigheten publicerar personuppgifter i en databas på internet. Därför anses det vara nödvändigt med tanke på de arbetssökandes rättsskydd att det finns närmare bestämmelser om profilens innehåll som på lagnivå styr arbetskraftsmyndigheten när det gäller innehållet i jobbsökarprofilen. Bestämmelserna i momentet anses inte stå i strid med principen om uppgiftsminimering, eftersom arbetskraftsmyndigheten har prövningsrätt när det gäller huruvida någon av de uppgifter som anges i momentet behövs för skapandet och publiceringen av profilen eller kan avslöja personens identitet. Arbetskraftsmyndigheten ska också i enlighet med principen om uppgiftsminimering bedöma om uppgifterna behövs innan de inkluderas i jobbsökarprofilen.

I 3 mom. föreskrivs det att den jobbsökarprofil som arbetskraftsmyndigheten publicerar om den arbetssökande inte får innehålla uppgifter som enligt lag är sekretessbelagda. Det kan t.ex. vara fråga om uppgifter som avses i 24 § 1 mom. 25 och 32 punkten i offentlighetslagen. Jobbsökarprofilen får inte heller innehålla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter, om inte något annat följer av 2 mom. 5 punkten.

Med uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter avses de uppgifter som anges i artikel 9.1 i den allmänna dataskyddsförordningen, dvs. ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening och behandling av genetiska uppgifter, biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person, uppgifter om hälsa eller uppgifter om en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning.

Förbudet att inkludera uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och uppgifter som enligt lag är sekretessbelagda i jobbsökarprofilen inskränker vilka uppgifter arbetskraftsmyndigheten med stöd av 2 mom. får inkludera i den arbetssökandes jobbsökarprofil. Om arbetskraftsmyndigheten bedömer att någon av de uppgifter som behövs och avses i 2 mom. hör till en särskild kategori av personuppgifter eller är sekretessbelagd enligt lag, eller kan avslöja sådana uppgifter, får den uppgiften inte inkluderas i den jobbsökarprofil som publiceras. Principen om uppgiftsminimering kompletterar direkt tillämpningen av bestämmelserna.

I 3 mom. ingår dock ett undantag som gäller uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter, nämligen att arbetskraftsmyndigheten får inkludera en uppgift som hör till särskilda kategorier av personuppgifter i jobbsökarprofilen om den arbetssökande själv har publicerat uppgiften i sin jobbsökarprofil. I praktiken tillämpas detta i situationer där den arbetssökande själv har publicerat sin profil, men inte under jobbsökningen publicerar sin profil på nytt trots skyldigheten att göra det. Dessutom får särskilda kategorier av personuppgifter inkluderas i jobbsökarprofilen om uppgiften är en sådan som avses i 129 § 2 mom. och den arbetssökande begär att uppgiften inkluderas. En sådan situation kan uppstå om den arbetssökande och arbetskraftsmyndigheten skapar och publicerar profilen tillsammans t.ex. i samband med serviceprocessen.

I den sista meningen i momentet föreskrivs det att arbetskraftsmyndigheten alltid ska fastställa ett slutdatum för den tid jobbsökarprofilen är publicerad, för att skydda hur länge åt gången personuppgifter om den arbetssökande är publicerade.

129 b § *Undantag som gäller skapande och publicering av den arbetssökandes jobbsökarprofil.* Paragrafen är ny. I 1 mom. föreskrivs det om undantag från skyldigheterna att skapa och publicera en jobbsökarprofil. Momentets 1 och 2 punkt är uttömmande, dvs. de tillämpas om villkoren i punkten uppfylls. Enligt 3 och 4 punkten har Arbetskraftsmyndigheten utrymme att pröva skyldigheten att skapa och publicera en profil om den arbetssökande.

Undantaget antecknas i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den. Då vet den arbetssökande entydigt att han eller hon inte behöver skapa eller publicera en jobbsökarprofil, och att Arbetskraftsmyndigheten inte heller skapar eller publicerar en jobbsökarprofil om honom eller henne. Undantaget tillämpas så länge sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den är i kraft.

Enligt 1 punkten ska ingen jobbsökarprofil skapas eller publiceras om den arbetssökande inte föreläggs jobbsökningsskyldighet med stöd av 48 §. Om ingen jobbsökningsskyldighet föreläggs kommer man alltid överens om det i sysselsättningsplanen eller i en plan som ersätter den.

Enligt 2 punkten ska ingen jobbsökarprofil skapas eller publiceras om den arbetssökande får heltidsarbete eller är sysselsatt på heltid som företagare eller är studerande på heltid på det sätt som avses i 2 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Med heltidsarbete avses arbete i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande där arbetstiden överstiger 80 procent av den inom branschen tillämpade maximiarbetstiden för arbetstagare i heltidsarbete.

Enligt 3 punkten ska ingen jobbsökarprofil skapas eller publiceras om Arbetskraftsmyndigheten utifrån en bedömning av servicebehovet bedömer att den arbetssökande inte självständigt kan utnyttja serviceplattformen för att främja jobbsökningen och möjligheten att få arbete. Avsikten är att ta hänsyn till sådana utsatta arbetssökande som inte självständigt kan utnyttja serviceplattformen för att främja jobbsökningen och möjligheten att få arbete. Sådana arbetssökande kan t.ex. ha brister i fråga om arbets- eller funktionsförmåga, it-kunskaper, jobbsökningsfärdigheter eller andra färdigheter för att självständigt söka jobb och få arbete, t.ex. språk-, läs- eller skrivkunskaper.

Arbetskraftsmyndigheten bedömer den arbetssökandes situation som helhet och fattar utifrån den övergripande bedömningen ett beslut om den arbetssökandes skyldighet att skapa och publicera en jobbsökarprofil. Momentets 3 punkt är inte uttömmande, utan avsikten är att Arbetskraftsmyndigheten ska ha utrymme att pröva om den arbetssökande självständigt kan utnyttja serviceplattformen för att främja jobbsökningen och möjligheten att få arbete. Avsikten är inte heller att med stöd av den punkten skapa kategoriska undantag från skyldigheten att publicera en jobbsökarprofil.

Enligt 4 punkten ska ingen jobbsökarprofil skapas eller publiceras om Arbetskraftsmyndigheten bedömer att det på grund av en annan orsak som hänför sig till den arbetssökande är uppenbart ogrundat att publicera en jobbsökarprofil. Arbetskraftsmyndigheten avgör om det på grund av en annan orsak som hänför sig till den arbetssökande är uppenbart ogrundat att publicera en jobbsökarprofil. Arbetskraftsmyndigheten ska grunda sin bedömning på den arbetssökandes situation som helhet.

Med en annan orsak som hänför sig till den arbetssökande avses t.ex. att personen inte använder it-verktyg i kontakten med Arbetskraftsmyndigheten eller har en gällande spärrmarkering. Orsaker som avses i 4 punkten anges inte uttömmande, men grundar sig alltid på Arbetskraftsmyndighetens övergripande bedömning av den arbetssökandes situation som helhet.

Då kan Arbetskraftsmyndigheten överväga den arbetssökandes skyldighet att publicera en jobbsökarprofil ska i situationer som inte kan anges uttömmande på förhand i lagstiftningen.

När 1 mom. tillämpas ska man ta i beaktande att undantagen inte ska innebära att jobbsökarprofilen inte behöver skapas och publiceras under hela den tid jobbsökningen är i kraft, utan att undantaget enligt 1 mom. kan upphöra att gälla om den arbetssökandes situation förändras. Det är dock möjligt att 1 mom. tillämpas på en arbetssökande under hela jobbsökningen. Avsikten är att undantagen ska bedömas på nytt i samband med den övriga serviceprocessen medan jobbsökningen pågår.

För tydlighetens skull konstateras det att en arbetssökande trots 1 mom. alltid själv kan skapa och publicera sin jobbsökarprofil.

I 2 mom. föreskrivs det att Arbetskraftsmyndigheten på den arbetssökandes begäran ska återkalla publiceringen av den arbetssökandes jobbsökarprofil, om någon av omständigheterna i 1 mom. uppfylls. En arbetssökande kan inte återkalla publiceringen av sin jobbsökarprofil med stöd av 128 § 3 mom. medan jobbsökningen är i kraft, och därför föreskrivs det särskilt om den arbetssökandes möjlighet att begära att publiceringen av jobbsökarprofilen återkallas om någon av omständigheterna i 1 mom. uppfylls. Med den arbetssökandes begäran avses vilken som helst fritt formulerad viljeyttring om återkallande av publiceringen av en jobbsökarprofil på serviceplattformen oberoende av vad som föreskrivs i 1 mom.

Det är ändamålsenligt att publiceringen återkallas på den arbetssökandes begäran, eftersom den arbetssökande kan vilja utnyttja en publicerad jobbsökarprofil i jobbsökningen och för att få arbete, trots att profilen med stöd av 1 mom. inte behöver skapas och publiceras.

Dessutom föreskrivs det i andra meningen i 2 mom. att Arbetskraftsmyndigheten ska återkalla publiceringen av jobbsökarprofilen om personen begär det efter att jobbsökningen upphört att vara i kraft. Personen kan fritt återkalla publiceringen av sin jobbsökarprofil trots 128 § 3 mom. efter att jobbsökningen upphört, men om personen t.ex. inte kan logga in på serviceplattformen för att återkalla publiceringen kan personen begära att Arbetskraftsmyndigheten gör det.

Att återkalla en publicering är en åtgärd på serviceplattformen, och särskilda bestämmelser om radering av uppgifter från informationsresursen för jobbsökarprofiler finns i 129 d §. Möjligheten att begära att en publicering återkallas är en extra skyddsåtgärd, eftersom publicerade jobbsökarprofiler i vilket fall som helst är publicerade endast fram till en förhandsbestämd tidpunkt. Återkallande av publiceringen av en publicerad jobbsökarprofil på den arbetssökandes begäran är en faktisk förvaltningsåtgärd, inte ett förvaltningsbeslut.

Den arbetssökande kan inte utöva sina rättigheter enligt artikel 18 i den allmänna dataskyddsförordningen, och därför är det ändamålsenligt med tanke på den arbetssökandes rättsskydd att föreskriva om möjligheten att begära att en publicerad profil återkallas. Genom bestämmelsen kompletteras den arbetssökandes rätt att begränsa användningen av sina personuppgifter i en situation där den nationella lagstiftningen annars skulle begränsa rättigheten. Regleringen är möjlig med stöd av artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen. Den uppfyller också ett mål av allmänt intresse och är proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

129 c §. Sökning av jobbsökarprofiler på serviceplattformen. Paragrafen är ny. I 1 mom. finns bestämmelser om rätten för arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag som loggat in på serviceplattformen att söka och granska jobbsökarprofiler som publicerats på serviceplattformen. Dessutom föreskrivs det i momentet att arbetsgivare och privata

arbetsförmedlingsföretag får behandla uppgifterna i jobbsökarprofilerna endast för rekryterings- eller arbetsförmedlingsändamål.

Arbetsgivare definieras inte uttömmande, men det ska vara fråga om en arbetsgivare som har möjlighet att logga in på serviceplattformen. Med privat arbetsförmedlingsföretag avses arbetsförmedlingsservice som tillhandahålls av en enskild eller juridisk person och som är oberoende av Arbetskraftsmyndigheten samt aktörer som hyr ut Arbetskraft. Dessa ska ha möjlighet att logga in på serviceplattformen. I praktiken kräver inloggningen ett företags- och organisationsnummer och en viss roll i företaget eller organisationen, liksom i nuläget.

Arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag får behandla uppgifterna i jobbsökarprofilerna endast för rekryterings- eller arbetsförmedlingsändamål. Med rekryteringsändamål avses att en arbetsgivare söker en arbetstagare. Med arbetsförmedlingsändamål avses att en arbetstagare förmedlas till en tredje part för arbete. Syftet är att bestämmelserna på lagnivå ska styra arbetsgivares och privata arbetsförmedlingsföretags behandling av uppgifter i jobbsökarprofilerna, även om deras ställning i sig också styr behandlingen av uppgifter. Arbetsgivarnas och de privata arbetsförmedlingsföretagens behandling av uppgifter i jobbsökarprofilerna grundar sig på deras berättigade intresse, även om uppgifterna i jobbsökarprofilerna skulle vara offentliga personuppgifter. Bestämmelserna gör det också möjligt att föga användningsändamålen till de användarvillkor för serviceplattformen som avses i 131 § 1 mom. för att styra arbetsgivarna och de privata arbetsförmedlingsföretagen att använda serviceplattformen på ett datasäkert sätt och bidra till en säker behandling av uppgifter i publicerade profiler.

Momentets första mening motsvarar i sak den första meningen i 129 § 2 mom. i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice, men också privata arbetsförmedlingsföretag ges möjlighet att inloggade söka och granska publicerade jobbsökarprofiler.

I 2 mom. finns bestämmelser om inloggning på serviceplattformen, vilket förutsätter att användaren identifieras och användarvillkoren för plattformen godkänns. På identifiering av arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag som använder serviceplattformen tillämpas 6 § 2 mom. i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster. De ovannämnda aktörerna identifieras med stark autentisering. I sak motsvarar momentet andra och tredje meningen i 129 § 2 mom. i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice, men med de ändringar i fråga om privata arbetsförmedlingsföretag som förutsätts på grund av ändringen i 1 mom.

I 3 mom. finns bestämmelser om att jobbsökarprofiler kan sökas endast genom enskilda sökningar och om de sökvillkor som åtminstone ska anges. På det sättet säkerställer man att det inte går att få fram alla jobbsökarprofiler och inte heller största delen av dem med ett fåtal separata sökningar. Det föreslagna 3 mom. motsvarar i sak 129 § 3 mom. i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice.

129 d §. Informationsresurs för jobbsökarprofiler, radering och överföring av uppgifter. Paragrafen är ny. I 1 mom. finns bestämmelser om att i 128 a, 129 och 129 a § avsedda uppgifter i jobbsökarprofiler registreras i en egen informationsresurs för jobbsökarprofiler, som inte ingår i den nationella informationsresurs för Arbetskraftsservice som avses i 120 §.

I 2 mom. föreskrivs det om UF-centrets skyldighet att radera uppgifterna från informationsresursen för jobbsökarprofiler när en person raderar sin jobbsökarprofil från serviceplattformen, men senast när det har gått ett år sedan personen sist loggade in på serviceplattformen. Till den delen motsvarar momentets innehåll och tillämpningsområde den

andra meningen i 130 § 2 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, men i lagen preciseras vem som ansvarar för raderingen av uppgifterna.

En enskild kund kan när som helst radera sin jobbsökarprofil och återkalla publiceringen av en profil som personen publicerat med stöd av 128 § 3 mom. Den arbetssökande kan utföra samma åtgärder efter att jobbsökningen upphört att vara i kraft. Jobbsökarprofilen är dock alltid publicerad högst fram till det slutdatum som bestämts på förhand. Dessa åtgärder ska inte sammanblandas med UF-centrets skyldighet att radera uppgifterna från informationsresursen för jobbsökarprofiler.

Enligt 21 § 2 mom. i informationshanteringslagen ska informationsmaterialen utan dröjsmål arkiveras eller förstöras på ett informationssäkert sätt efter det att förvaringstiden gått ut. I samband med att uppgifterna raderas ska informationsmaterialen också förstöras utan dröjsmål på ett informationssäkert sätt eftersom uppgifterna inte arkiveras.

Enligt principen om lagringsminimering i artikel 5 i den allmänna dataskyddsförordningen får personuppgifter lagras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade endast så länge som det är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas. Enligt artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen får nationell rätt innehålla särskilda bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i förordningen. Sådana särskilda bestämmelser kan gälla bl.a. lagringstider, som genom 2 mom. anpassas i den nationella lagstiftningen. Arbetskraftsmyndigheten är tillsammans med UF-centret gemensamt personuppgiftsansvarig för informationsresursen för jobbsökarprofiler, och behandlingen av uppgifter är nödvändig för att sköta deras förpliktelser enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Den föreslagna tidsfristen på ett år anses vara proportionell mot målet, eftersom de registrerade kanske inte använder serviceplattformen på ett år, och det inte är ändamålsenligt att deras uppgifter under en sådan tidsperiod omedelbart raderas från serviceplattformen så att Arbetskraftsmyndigheterna eller de registrerade inte kan utnyttja sina uppgifter på nytt för att publicera en jobbsökarprofil. Även det att jobbsökarprofilernas uppgifter inte är publicerade om profilen inte är publicerad, dvs. i en situation där profilen endast har skapats, stärker förslagets proportionalitet. Den registrerade kan dessutom utnyttja en skapad profil i jobbsökningen och för att få ett nytt jobb, och det är inte ändamålsenligt att uppgifterna raderas omedelbart så att den registrerade blir tvungen att lämna uppgifterna på nytt.

I 3 mom. föreskrivs det att bestämmelserna i 2 mom. inte tillämpas på arbetssökande medan jobbsökningen är i kraft. Utvecklings- och förvaltningscentret ska efter det att den arbetssökandes jobbsökning upphört att vara i kraft radera uppgifterna i informationsresursen för jobbsökarprofiler på det sätt som föreskrivs i 2 mom. I praktiken innebär det här att den arbetssökandes uppgifter raderas från informationsresursen när personen själv efter att jobbsökningen upphört att vara i kraft raderar sin jobbsökarprofil, men senast när det efter att jobbsökningen upphörde att vara i kraft har gått ett år sedan personen sist loggade in på serviceplattformen.

Den arbetssökande kan efter att jobbsökningen har upphört att vara i kraft fritt radera sin jobbsökarprofil och återkalla publiceringen av sin jobbsökarprofil med stöd av 128 § 3 mom. Om den arbetssökande aldrig har loggat in på serviceplattformen och Arbetskraftsmyndigheten har publicerat personens jobbsökarprofil kan den arbetssökande när jobbsökningen upphört att vara i kraft be Arbetskraftsmyndigheten att återkalla publiceringen av profilen. Om personen inte begär att publiceringen av jobbsökarprofilen återkallas, är profilen publicerad högst fram till det angivna slutdatumet. Att publiceringen av profilen återkallas innebär att arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag inte längre kan hitta profilen med sök- och granskningsfunktionen.

Den föreslagna maximala tidsfristen på ett år anses vara nödvändig och proportionell mot målet, eftersom de registrerades jobbsökning tillfälligt kan upphöra att vara i kraft och det inte är ändamålsenligt med tanke på den registrerades eller Arbetskraftsmyndigheternas lagstadgade uppgifter att uppgifterna i det fallet omedelbart raderas från informationsresursen. Oberoende av om jobbsökningen upphör att vara i kraft är det möjligt att den registrerade vill utnyttja sin jobbsökarprofil, och med tanke på skötseln av Arbetskraftsmyndigheternas lagstadgade uppgifter kan det inte anses vara ändamålsenligt att uppgifterna ska raderas omedelbart efter att den registrerades jobbsökning upphört att vara i kraft, eftersom jobbsökningen kan upphöra t.ex. på grund av ett misstag från den registrerades sida. Även det att jobbsökarprofilernas uppgifter inte är offentliga om profilen inte är publicerad, dvs. i en situation där profilen endast har skapats, ökar förslaget proportionalitet.

Enligt principen om lagringsminimering i artikel 5 i den allmänna dataskyddsförordningen får personuppgifter lagras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade endast så länge som det är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas. Enligt artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen, får nationell rätt innehålla särskilda bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i förordningen. Sådana särskilda bestämmelser kan gälla bl.a. lagringstider, som genom 3 mom. anpassas i den nationella lagstiftningen.

Genom 3 mom. begränsas de registrerades rätt att få sina uppgifter raderade från informationsresursen för jobbsökarprofiler med stöd av artikel 17.1 i den allmänna dataskyddsförordningen efter att uppgifterna inte längre är direkt nödvändiga med stöd av artikel 17.3 för att Arbetskraftsmyndigheten eller UF-centret ska kunna uppfylla sina rättsliga förpliktelser. Enligt artikel 23 i dataskyddsförordningen är det möjligt att inom det nationella handlingsutrymmet begränsa raderingen av uppgifter, om en sådan begränsning sker med respekt för andemeningen i de grundläggande rättigheterna och friheterna och utgör en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle i syfte att säkerställa t.ex. andra av unionens eller en medlemsstats viktiga ekonomiska eller finansiella intressen, däribland penning-, budget- eller skattefrågor, folkhälsa och social trygghet. Begränsningen respekterar de grundläggande rättigheterna och friheterna och anses vara en nödvändig och proportionell åtgärd i förhållande till det mål som eftersträvas, eftersom målet gäller myndighetens möjligheter att ändamålsenligt uppfylla sin rättsliga förpliktelse. Dessutom kan den arbetssökande själv redigera innehållet i sin profil och omedelbart efter att jobbsökningen upphört återkalla publiceringen av sin profil samt radera en profil som personen skapat. En profil som inte är publicerad syns inte på serviceplattformen. Därför anses den registrerades grundläggande rättigheter vara trygga och den föreslagna raderingen av uppgifter från informationsresursen för jobbsökarprofiler vara en proportionell åtgärd också med hänsyn till antalet jobbsökningar som årligen upphör.

I 4 mom. föreskrivs det om möjligheten för den som är registrerad i informationsresursen för jobbsökarprofiler att själv överföra uppgifter i sin jobbsökarprofil till en annan aktör, om utvecklings- och förvaltningscentret har möjliggjort elektronisk överföring av uppgifter till en annan aktör via serviceplattformen. Det är alltid frivilligt för den registrerade att överföra uppgifter.

Momentets syfte är inte att förplikta UF-centret att göra det möjligt för den registrerade att obegränsat överföra uppgifter i jobbsökarprofiler till andra aktörer, utan UF-centret kan bestämma till vilka andra aktörer uppgifter ska kunna överföras via serviceplattformen. Det är alltid frivilligt för en registrerad att överföra uppgifter till en annan aktör. Den registrerade kontrollerar själv överföringen av sina uppgifter efter inloggningen på serviceplattformen och ansvarar själv för överföringens rättsliga följder för skyddet av de egna personuppgifterna.

Bestämmelsen gör det inte möjligt för Arbetskraftsmyndigheten eller UF-centret att på eget initiativ lämna ut uppgifter till en annan aktör utan att de lagstadgade villkoren uppfylls.

Syftet är att en registrerad som vill det ska kunna överföra uppgifter i sin jobbsökarprofil till en annan aktör, som t.ex. kan använda dem som basuppgifter för en annan aktörs profil eller för en arbetsansökan. Den nya personuppgiftsansvarige, dvs. den aktör som den registrerade överför jobbsökarprofilens uppgifter till, ansvarar för de skyldigheter som anges i den allmänna dataskyddsförordningen när det gäller de överförda uppgifterna.

I momentet är det inte rättsligt fråga om att myndigheten lämnar ut uppgifter om en viss person till en annan aktör med stöd av speciallagstiftning eller allmän lagstiftning, utan UF-centret gör det endast möjligt för den registrerade att överföra sina egna uppgifter elektroniskt till en annan aktör. Det föreskrivs inte heller närmare om hur uppgifterna i praktiken ska överföras elektroniskt. Detta får UF-centret avgöra, och bör då beakta den relevanta allmänna lagstiftningen och att uppgifterna överförs på ett informationssäkert sätt. Om sådana tekniska gränssnitt som avses i informationshanteringslagen används för att överföra uppgifterna ska 22 och 24 § i informationshanteringslagen tillämpas på dem.

Momentet står inte i strid med 24 § i informationshanteringslagen och 16 § i offentlighetslagen, eftersom den registrerade själv bestämmer och godkänner att uppgifterna om personen i jobbsökarprofilen överförs till en annan aktör via serviceplattformen. I praktiken innebär det här också att myndigheten i en situation som avses i 4 mom. inte behöver försäkra sig om att den som får uppgifterna har rätt att få och behandla dem, eftersom det rättsligt sett inte är myndigheten som självständigt lämnar ut uppgifter till en annan aktör. Därför är det också nödvändigt att i en speciallag föreskriva om den registrerades möjlighet att överföra sina uppgifter.

Enligt artikel 20.1 i den allmänna dataskyddsförordningen har den registrerade rätt att få ut de personuppgifter som rör honom eller henne och som han eller hon har tillhandahållit den personuppgiftsansvarige i ett strukturerat, allmänt använt och maskinläsbart format och har rätt att överföra dessa uppgifter till en annan personuppgiftsansvarig utan att den personuppgiftsansvarige som tillhandahållits personuppgifterna hindrar detta, om a) behandlingen grundar sig på samtycke enligt artikel 6.1 a eller artikel 9.2 a eller på ett avtal enligt artikel 6.1 b, och b) behandlingen sker automatiserat. Enligt artikel 20.3 gäller den registrerades rätt inte i fråga om en behandling som är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som är ett led i myndighetsutövning som utförs av den personuppgiftsansvarige.

Enligt skäl 68 i ingressen till den allmänna dataskyddsförordningen är den registrerades rättighet som avses här av sådan art att den inte bör utövas mot personuppgiftsansvariga som behandlar personuppgifter som ett led i myndighetsutövning. Därför bör den inte vara tillämplig när behandlingen av personuppgifterna är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige eller för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetsutövning som utförs av den personuppgiftsansvarige. Den registrerades rätt att överföra eller motta personuppgifter som rör honom eller henne innebär inte någon skyldighet för de personuppgiftsansvariga att införa eller upprätthålla behandlingssystem som är tekniskt kompatibla. I skäl 68 i ingressen konstateras dock också att personuppgiftsansvariga bör uppmuntras att utveckla kompatibla format som möjliggör dataportabilitet.

Rätten för de personuppgiftsansvariga för informationsresursen för jobbsökarprofiler att behandla uppgifterna grundar sig på artikel 6.1. c i den allmänna dataskyddsförordningen, och därför har den registrerade inte rätt till dataportabilitet enligt artikel 20.3 i

dataskyddsförordningen. Den allmänna dataskyddsförordningen hindrar dock inte att den personuppgiftsansvarige gör det möjligt för den registrerade att elektroniskt överföra uppgifter om sig själv, om den personuppgiftsansvarige för den registrerade utvecklar en möjlighet att överföra uppgifter till andra aktörer.

130 §. *Användningsändamålet för uppgifterna i jobbsökarprofilerna och uppgifter som behandlas.* Rubriken och 2 mom. ändras, och 3 och 4 mom. upphävs.

Paragrafens 1 mom. ändras inte. Av den föreslagna 130 a § följer dock att UF-centret och Arbetskraftsmyndigheterna är gemensamt personuppgiftsansvariga för informationsresursen för jobbsökarprofiler. Grunden för de gemensamt personuppgiftsansvarigas behandling av uppgifter är artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen, och i 1 mom. föreskrivs det om ändamålet för användningen av uppgifterna på det sätt som krävs enligt artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen. Gällande 1 mom. uppfyller principen om uppgiftsminimering och ett mål av allmänt intresse och är proportionellt mot det mål som eftersträvas.

Enligt 2 mom. får också andra uppgifter om enskilda kunder än de som avses i 114 § 1 mom. behandlas om de är nödvändiga för att skapa eller publicera en jobbsökarprofil eller för att övervaka användningen av serviceplattformen. Nödvändiga uppgifter som avses i momentet är uppgifter som en enskild kund själv har lagt till sin jobbsökarprofil, men som inte kan behandlas med stöd av 114 § 1 mom. i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice. Uppgifterna kan inte förtecknas på förhand eftersom den enskilda kunden kan skriva en fritt formulerad presentation, inkludera länkar och fritt redigera innehållet i sin jobbsökarprofil. Arbetskraftsmyndigheten behandlar dessa nödvändiga uppgifter t.ex. när den ska skapa, publicera eller på nytt publicera en arbetssökandes jobbsökarprofil med stöd av den föreslagna 129 a §. Dessutom kan det vara nödvändigt att behandla uppgifterna i samband med att användningen av serviceplattformen övervakas. Med att övervaka användningen avses uppgifterna i den föreslagna 131 § som Arbetskraftsmyndigheterna och UF-centret utför i fråga om sina kunder.

Enligt 112 § 1 mom. 1 punkten i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice får uppgifter om kunder användas för ordnande och produktion av sådan service och sådana uppgifter som avses i den lagen. I lagens 114 § finns bestämmelser om uppgifter som får behandlas om enskilda kunder. En arbetssökande är en sådan kund som avses i 112 § i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice och en sådan enskild kund som avses i 114 § med stöd av definitionen i 3 § 1 mom. 3 punkten i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice. Skapandet och publiceringen av den arbetssökandes jobbsökarprofil är ett sådant användningsändamål för kunduppgifter som avses i 112 §, eftersom jobbsökarprofilen är en service för den enskilda kunden och den arbetssökande och skapandet samt publiceringen av jobbsökarprofilen om den arbetssökande är uppgifter som i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice föreskrivs för Arbetskraftsmyndigheten. Uppgifterna i en arbetssökandes jobbsökarprofil får behandlas med stöd av 114 § i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice, eftersom uppgifterna i de arbetssökandes jobbsökarprofiler ingår i de uppgifter som får behandlas om en enskild kund, vilket också en arbetssökande är. På den grunden får uppgifterna om en arbetssökande i informationsresursen för jobbsökarprofiler behandlas för att skapa och publicera en jobbsökarprofil på serviceplattformen. Till den delen är dock de uppgifter som behandlas begränsade till uppgifter enligt 114 §, och därför bör det föreskrivas särskilt om det som anförs ovan om 2 mom.

Enligt 114 § i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice får identifieringsuppgifter om en arbetssökande, som också är enskild kund, (personbeteckning, namn, hemkommun) också behandlas för ändamål som anges i 112 §. Till dessa ändamål hör att skapa och publicera en

jobbsökarprofil och uppgiften att övervaka användningen. Identifieringsuppgifterna visas inte i en skapad eller publicerad jobbsökarprofil, utan de identifieringsuppgifter som behövs sparas i informationsresursen för jobbsökarprofiler för att Arbetskraftsmyndigheten ska kunna identifiera en viss arbetssökandes jobbsökarprofil när den utför sina lagstadgade uppgifter. På motsvarande sätt ska en profil som Arbetskraftsmyndigheten har skapat eller publicerat kunna kopplas till en arbetssökande när den arbetssökande loggar in på serviceplattformen. Identifieringsuppgifterna påverkar alltså inte på något som helst sätt att jobbsökarprofilerna i princip inte innehåller namn, eftersom personens identifieringsuppgifter inte visas i jobbsökarprofilen utan endast för den personuppgiftsansvarige, som utför sin lagstadgade uppgift för sina kunder.

Behandlingen av nödvändiga uppgifter som avses i 2 mom. grundar sig på artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen, dvs. behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. I momentet preciseras de typer av personuppgifter som den personuppgiftsansvarige får behandla vid utförandet av lagstadgade uppgifter. Preciseringsen är möjlig enligt artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen och ska anses vara proportionell mot det avsedda målet, dvs. att utföra myndigheternas lagstadgade uppgifter.

De uppgifter som avses i 2 mom. kan också innehålla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter enligt artikel 9.1 i den allmänna dataskyddsförordningen. En sådan situation kan uppstå t.ex. när en enskild kund själv av misstag eller avsiktligt inkluderar särskilda kategorier av personuppgifter i sin jobbsökarprofil. Arbetskraftsmyndigheten och UF-centret får behandla i artikel 9.1 avsedda uppgifter om en enskild kund, eftersom behandlingen är tillåten med stöd av artikel 9.2 e, dvs. den rör personuppgifter som på ett tydligt sätt har offentliggjorts av den registrerade.

Paragrafens 3 och 4 mom. upphävs.

130 a §. *Personuppgiftsansvariga för informationsresursen för jobbsökarprofiler.* Paragrafen är ny. I 1 mom. föreskrivs det vilka som är gemensamt personuppgiftsansvariga för informationsresursen för jobbsökarprofiler, nämligen UF-centret och Arbetskraftsmyndigheterna. Ansvarsområdena för UF-centret och Arbetskraftsmyndigheterna i egenskap av gemensamt personuppgiftsansvariga fastställs i lagstiftningen.

Enligt artikel 26 i den allmänna dataskyddsförordningen ska två eller fler personuppgiftsansvariga vara gemensamt personuppgiftsansvariga om de gemensamt fastställer ändamålen med och medlen för behandlingen. Ansvarsområdena för gemensamt personuppgiftsansvariga kan fastställas genom ett inbördes arrangemang eller helt eller delvis genom medlemsstatens nationella rätt. Arrangemanget eller lagstiftningen ska på lämpligt sätt återspegla de gemensamt personuppgiftsansvarigas respektive roller och förhållanden gentemot den registrerade. Den registrerade får utöva sina rättigheter enligt den allmänna dataskyddsförordningen med avseende på och emot var och en av de personuppgiftsansvariga oberoende av de gemensamt personuppgiftsansvarigas ansvarsfördelning. Bestämmelser om den personuppgiftsansvarige kan antas med stöd av artikel 4.7 i dataskyddsförordningen, eftersom ändamålen med och medlen för behandlingen av personuppgifter i sin tur anges i 14 kap. i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice.

I 116 § 1 mom. i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice finns bestämmelser om UF-centrets rätt att oberoende av sekretessbestämmelserna av bl.a. Arbetskraftsmyndigheten få de uppgifter som är nödvändiga för att centret ska kunna sköta sina lagstadgade uppgifter enligt lagen om ordnande av Arbetskraftsservice eller någon annan lag när det gäller verkställighet, uppföljning

och utvärdering av arbetskraftsservice. I 115 § 1 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice finns bestämmelser om arbetskraftsmyndighetens rätt att oberoende av sekretessbestämmelserna av bl.a. andra arbetskraftsmyndigheter och statliga myndigheter få de uppgifter som är nödvändiga för att verkställa arbetskraftsservice. Med stöd av dessa bestämmelser kan uppgifterna överföras mellan de gemensamt personuppgiftsansvariga. Varje arbetskraftsmyndighet och UF-centret behandlar dock i regel endast uppgifter om sina egna kunder, som de också är ansvariga för.

I 2 mom. finns bestämmelser om UF-centrets ansvar för uppgifter som föreskrivs för den personuppgiftsansvarige i den allmänna dataskyddsförordningen.

UF-centret svarar för

- skyldigheter för personuppgiftsansvariga enligt artikel 12.1 och 12.2 i den allmänna dataskyddsförordningen,
- inbyggt dataskydd och dataskydd som standard enligt artikel 25 i den förordningen,
- säkerhet i samband med behandlingen enligt artikel 32 i den förordningen,
- konsekvensbedömning avseende dataskydd enligt artikel 35 i den förordningen,
- förhandssamråd enligt artikel 36 i den förordningen och sådana andra skyldigheter med anknytning till informationssystemets informationssäkerhet som den personuppgiftsansvarige har enligt den förordningen.

Enligt 6 punkten svarar UF-centret i fråga om informationsresursen för jobbsökarprofiler för den personuppgiftsansvariges skyldigheter enligt den allmänna dataskyddsförordningen i fråga om sådana registrerade som inte är kunder hos arbetskraftsmyndigheten. Kundrelationen med arbetskraftsmyndigheten fastställs enligt 17 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, där det inte föreskrivs om någon skyldighet att tillhandahålla tjänster för kunder som bor utomlands eller inte har hemkommun i Finland och som inte huvudsakligen vistas i någon kommun.

En jobbsökarprofil kan också skapas t.ex. av personer som bor utomlands, och därför behövs särskilda bestämmelser om ansvaret enligt dataskyddsförordningen i fråga om dessa registrerade. Annars måste möjligheten att skapa och publicera en jobbsökarprofil spärras för sådana utländska personer, vilket skulle försvåra den internationella arbetsförmedlingen till Finland.

I 3 mom. finns bestämmelser om arbetskraftsmyndigheternas skyldigheter enligt den allmänna dataskyddsförordningen i fråga om informationsresursen för jobbsökarprofiler. Arbetskraftsmyndigheterna ansvarar för de i 2 mom. avsedda skyldigheter som i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs för personuppgiftsansvariga och som inte har föreskrivits för UF-centret. Varje arbetskraftsmyndighet är personuppgiftsansvarig för sina kunder

Uppgifter som i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs för personuppgiftsansvariga och som arbetskraftsmyndigheterna ska ansvara för är t.ex. skyldigheten enligt artikel 28.1 att endast anlita personuppgiftsbiträden som ger tillräckliga garantier om att genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder på ett sådant sätt att kraven i förordningen uppfylls. Arbetskraftsmyndigheterna ska också utföra den personuppgiftsansvariges uppgifter som har att göra med tillgodoseendet av den registrerades rättigheter, med undantag för uppgifter som UF-centret ska utföra. Den personuppgiftsansvariges uppgifter fördelas mellan

arbetskraftsmyndigheterna enligt var den registrerade är kund enligt 17 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Enligt artikel 26.3 i den allmänna dataskyddsförordningen får den registrerade utöva sina rättigheter enligt förordningen med avseende på och emot var och en av de personuppgiftsansvariga oavsett hur ansvaret är fördelat mellan gemensamt personuppgiftsansvariga. Med detta avses att den registrerade kan inleda ett ärende oavsett till vilken personuppgiftsansvarig begäran riktas. För att den registrerades rättigheter ska kunna tillgodoses måste en begäran eller en förfrågan som riktats till någon av de personuppgiftsansvariga vid behov förmedlas till den personuppgiftsansvarige som enligt den inbördes ansvarsfördelningen ansvarar för ärendet. Om en registrerad t.ex. kräver att UF-centret ska rätta uppgifter om personen kan UF-centret i enlighet med förvaltningslagen överföra ärendet till den Arbetskraftsmyndighet där den registrerade är kund.

I 4 mom. föreskrivs det om ansvarsfördelningen när uppgifter lämnas ut ur informationsresursen för jobbsökarprofiler. UF-centret eller respektive Arbetskraftsmyndighet för sina kunders del lämnar ut uppgifter ur informationsresursen för jobbsökarprofiler.

130 b §. Rätt att använda serviceplattformen. Paragrafen är ny. I 1 mom. föreskrivs det att användning av serviceplattformen förutsätter personliga användarrättigheter. Dessutom föreskrivs det om de myndigheter vars anställda får beviljas rätt att använda serviceplattformen och om de arbetsuppgifter för vilka rätten får beviljas. Enligt momentet får UF-centret, en kommun eller en samkommun bevilja personer som är anställda hos dem och som sköter uppgifter som avses i 1 eller 2 punkten rätt att använda serviceplattformen.

Enligt 1 punkten får rätt att använda serviceplattformen beviljas personer som sköter uppgifter enligt lagen om ordnande av Arbetskraftsservice. Uppgifter som anges i den lagen är t.ex. Arbetskraftsmyndighetens skyldighet enligt den föreslagna 129 a § att skapa och publicera den arbetssökandes jobbsökarprofil på serviceplattformen.

Enligt 2 punkten får rätt att använda serviceplattformen beviljas personer som sköter tjänster för internationell rekrytering enligt lagen om livskraftscentralerna och Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret (531/2025). I 13 § 2 mom. 3 punkten i den lagen föreskrivs som en uppgift för Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret (tidigare UF-centret) att sköta de nationella tjänster genom vilka invandring av kompetent Arbetskraft samt Arbetskraftens rörlighet främjas (*tjänster för internationell rekrytering*).

Det är ändamålsenligt att ge inte enbart UF-centret utan också kommunerna och samkommunerna uppgiften att bevilja användarrättigheter, eftersom de har bäst möjligheter att säkerställa att användarrättigheterna beviljas till kommunernas och samkommunernas anställda i rätt omfattning.

Informationshanteringslagens 16 § begränsar inte uppgiften att administrera användarrättigheterna endast till den systemansvariga myndigheten, dvs. UF-centret. Enligt detaljmotiveringen till den paragrafen i regeringens proposition om Informationshanteringslagen (RP 284/2018) ska den myndighet som ansvarar för ett informationssystem inte nödvändigtvis upprätthålla användarrättigheterna, men den myndighet som använder ett informationssystem kan vara ansvarig för uppdatering av användarrättigheterna. I motiveringen konstateras det också att det är kännetecknande för sådana informationssystem att fördelningen av ansvaret för användarrättigheterna sker i nätverksbaserade informationssystem som är i gemensam användning av flera myndigheter, exempelvis i enlighet med tjänsteproduktionsmodeller som organiserats som servicecentraler.

Det är således servicecentralen som definierar användarrättigheterna i egenskap av den myndighet som ansvarar för informationssystemet, men den myndighet som använder informationssystemet ska hålla användarrättigheterna uppdaterade. Med stöd av det som sanges ovan är det möjligt att också kommuner och samkommuner utöver UF-centret ansvarar för att bevilja användarrättigheter.

Enligt 16 § i informationshanteringslagen ska den systemansvariga myndigheten definiera användarrättigheterna för informationssystem. Användarrättigheterna ska definieras och uppdateras utifrån användarens uppgiftsrelaterade användningsbehov. UF-centret ansvarar i enlighet med 120 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice för att utveckla och förvalta serviceplattformen och ska betraktas som systemansvarig myndighet enligt 16 § i informationshanteringslagen. Därmed är det UF-centret som definierar användarrättigheterna till informationssystem.

I 17 § i informationshanteringslagen finns bestämmelser om insamling av logginformation. Enligt den paragrafen ska en myndighet ombesörja att logginformation insamlas om användning av dess informationssystem och om utlämnande av information från dem, om användningen förutsätter identifiering eller annan registrering. Syftet med logginformationen är uppföljning av användningen och utlämnandet av information från informationssystem samt utredning av tekniska systemfel. Eftersom UF-centret ansvarar för serviceplattformen ansvarar det också för insamling av logginformation enligt 17 § i informationshanteringslagen.

Enligt detaljmotiveringen till 17 § i informationshanteringslagen (RP 284/2018 rd) är syftet med och grunden för insamling av logginformation att genomföra informationssäkerheten i fråga om myndigheternas informationssystem så att det är möjligt att med stöd av logginformationen utreda felsituationer och övervaka användningen av systemen, bland annat i syfte att förverkliga rättssäkerheten och fastställa tjänsteansvaret. Syftet med logginformation är också att dokumentera överföringar från informationssystem och samtidigt säkerställa att det funnits en laglig grund för utlämnandet. På detta sätt uppkommer informationssystemens användarloggar och överföringsloggar. Eftersom UF-centret ansvarar för att samla in logginformation om serviceplattformen är det också centret som följer upp hur uppgifterna i informationssystemet används och lämnas ut samt reder ut tekniska fel i informationssystemet enligt 17 § i informationshanteringslagen.

Enligt 2 mom. är det UF-centrets uppgift att tekniskt aktivera, ändra och upphäva användarrättigheterna på basis av anmälan från den myndighet som beviljat användarrättigheterna. I praktiken ber myndigheten UF-centret att tekniskt aktivera, ändra eller upphäva användarrättigheter som den har beviljat, ändrat eller upphävt. Den myndighet som beviljat användarrättigheterna är dock alltid ansvarig för beviljandet, trots att UF-centret tekniskt aktiverar, ändrar eller upphäver dem.

Enligt detaljmotiveringen till 16 § i informationshanteringslagen ska upprätthållandet av informationssystemen och de ansvar som är förenade med dem definieras i informationshanteringsmodeller. Närmare bestämmelser om informationshanteringsmodeller finns i 5 § i informationshanteringslagen. Avsikten är att användarrättigheter till serviceplattformen ska kunna beviljas, ändras och upphävas på motsvarande sätt och grunder och med motsvarande åtgärder som användarrättigheter till den riksomfattande helheten av kundinformationssystem. Närmare bestämmelser om att bevilja, ändra och upphäva användarrättigheter till den riksomfattande helheten av kundinformationssystem finns i 125 och 126 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Informationshanteringslagen gör det möjligt att bygga upp informationshanteringsmodellerna för användarrättigheterna till serviceplattformen på samma sätt som för användarrättigheterna till helheten av

kundinformationssystem. I praktiken innebär det här att den myndighet som beviljat användarrättigheterna också ansvarar för att ändra och upphäva dem, och att UF-centret utför de tekniska åtgärderna.

I 3 mom. finns bestämmelser om en skyldighet för den myndighet som beviljat, ändrat eller upphävt användarrättigheterna att utan dröjsmål underrätta UF-centret om att rättigheterna beviljas, ändras eller upphävs. I praktiken gäller denna skyldighet UF-centret, kommunerna och samkommunerna.

131 §. Övervakning av användningen av serviceplattformen. Det föreslås att paragrafen ändras och ett nytt 4 mom. fogas till den. I 1 mom. finns bestämmelser om att UF-centret upprättar användarvillkoren för serviceplattformen. Dessutom föreskrivs det närmare om hurdana villkor användarvillkoren kan omfatta. Användarvillkoren kan omfatta tjänsteanvändares och administratörens ansvar, tekniska krav avseende användning av serviceplattformen, preciserande genomförandevillkor för datasäkerheten och giltighetsvillkor för användarvillkoren. Med tekniska krav avses t.ex. med vilken utrustning plattformen fungerar. Dessutom kan användarvillkoren omfatta preciserande genomförandevillkor för datasäkerheten på plattformen, bl.a. villkor för användningen av kakor samt användarvillkorens giltighet.

I det här sammanhanget är användarvillkoren inte civilrättsliga avtalsvillkor, utan grundar sig på den lagstiftning som reglerar myndigheten, dvs. lagen om ordnande av arbetskraftsservice och den allmänna lagstiftningen. Användarvillkoren styr användningen av plattformen och skyddar såväl användarna som myndigheten. Användarvillkoren innehåller alltså villkor för säker, laglig och ändamålsenlig användning av tjänsten.

I den sista meningen i momentet föreskrivs det på motsvarande sätt som i gällande 131 § 1 mom. att statsrådet får utfärda förordningar om det närmare innehållet i användarvillkoren.

I 2 mom. föreskrivs det att UF-centret och arbetskraftsmyndigheterna övervakar användningen av serviceplattformen samt att det innehåll som publiceras på plattformen överensstämmer med lag och användarvillkoren. Att det innehåll som publiceras överensstämmer med lag avser de uppgifter som de publicerade jobbsökarprofilerna innehåller, och som det föreskrivs närmare om i de föreslagna 128 a, 129 och 129 a §. I praktiken utförs övervakningen i efterhand. När det gäller de arbetssökandes jobbsökarprofiler kan arbetskraftsmyndigheten utföra övervakningen i samband med olika delar av serviceprocessen, t.ex. vid ett samtal om jobbsökning.

I momentets andra och tredje mening finns bestämmelser om påföljder som UF-centret och arbetskraftsmyndigheten kan påföra. Det primära sättet att ingripa i olämplig användning av innehåll som plattformen är att uppmana användaren att inom utsatt tid radera sådant innehåll som personen publicerat som strider mot lag eller mot användarvillkoren. Om användaren inte iakttar uppmaningen inom utsatt tid, får UF-centret eller arbetskraftsmyndigheten radera innehållet i fråga.

I praktiken är påföljderna avsedda att föreläggas genom förvaltningsbeslut som är förenade med en rätt att söka ändring. Vid övervakningsförfarandet ska förvaltningslagens bestämmelser bl.a. om hörande av parter följas. Det krävs dock inget förvaltningsbeslut för att uppmana användaren att radera lagstridigt innehåll, men i övrigt ska förvaltningslagen tillämpas.

I den sista meningen i 2 mom. föreskrivs det att UF-centret och arbetskraftsmyndigheten svarar för den övervakning och de påföljder som anges i detta moment, var och en i fråga om sina kunder.

I 3 mom. föreskrivs det om UF-centrets möjlighet att förhindra användaren från att använda serviceplattformen för viss tid om innehåll som användaren publicerat på serviceplattformen upprepade gånger strider mot lag eller användarvillkoren.

Det ska fattas ett förvaltningsbeslut om förhindrande av användningen, och användaren ska ha rätt att söka ändring i beslutet. I övrigt tillämpas förvaltningslagens bestämmelser. Arbetskraftsmyndigheten underrättar UF-centret om sina kunders upprepade förfarande som avses i 3 mom., men UF-centret, som upprätthåller serviceplattformen, ansvarar för att göra upp förvaltningsbeslutet och förhindra användningen av serviceplattformen för en viss tid.

Gällande 131 § 3 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice blir 4 mom. Innehållet i det nya 4 mom. motsvarar 3 mom. och föreskriver om UF-centrets befogenhet att ta bort en platsanmälan från serviceplattformen.

Ikraftträdande. Innehåller en ikraftträdandebestämmelse och övergångsbestämmelser.

7.2 Lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen

4 §. *Sektorsövergripande bedömning av servicebehovet och upprättande av en sektorsövergripande sysselsättningsplan.* Till 3 mom. fogas ett omnämnande av att planen ska vara godkänd. Till momentet fogas också ett bemyndigande att utfärda förordning, enligt vilket närmare bestämmelser om sysselsättningsplanens struktur och om hur planen godkänns utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §. *Innehållet i en sektorsövergripande sysselsättningsplan.* Paragrafens 3 mom. ändras. I momentet föreskrivs det att en sektorsövergripande sysselsättningsplan ska inkludera en sådan jobbsökningsskyldighet som avses i 5 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. En jobbsökningsskyldighet ska inkluderas i den sektorsövergripande sysselsättningsplanen om inte något annat följer av 48 § i den lagen. Enligt 48 § föreläggs jobbsökningsskyldighet inte om Arbetskraftsmyndigheten, välfärdsområdets social- och hälsovårdsmyndighet eller Folkpensionsanstalten har konstaterat att den arbetssökande behöver sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen. Ett ytterligare villkor är att den arbetssökandes situation som helhet betraktad är sådan att sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden inte är möjlig.

I denna proposition föreslås ändringar också i 48 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Avsikten är att om Arbetskraftsmyndigheten hänvisar en arbetssökande till en sektorsövergripande bedömning av servicebehovet på det sätt som avses i 3 § ska den enligt lagen om ordnande av arbetskraftsservice inte inkludera någon jobbsökningsskyldighet i sysselsättningsplanen. När Arbetskraftsmyndigheten har hänvisat en arbetssökande till en sektorsövergripande bedömning av servicebehovet har den arbetssökande ännu inte konstaterats behöva sektorsövergripande sysselsättningsfrämjande stöd. Enligt de gällande bestämmelserna ska Arbetskraftsmyndigheten därmed förelägga jobbsökningsskyldighet för en arbetssökande efter att ha hänvisat personen till sektorsövergripande bedömning av servicebehovet. Det är ändamålsenligt att inte förelägga någon jobbsökningsskyldighet i det skede då en arbetssökande har hänvisats till sektorsövergripande bedömning av servicebehovet. Enligt förslaget ska jobbsökningsskyldigheten inkluderas först i en sektorsövergripande sysselsättningsplan, och ska föreläggas i enlighet med 5 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

7.3 Lagen om främjande av integration och lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

I dessa lagar görs tekniska ändringar som föranleds av de föreslagna ändringarna i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

7.4 Lagen om utkomstskydd för arbetslösa

2 kap. Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner

10 §. Studier. I bestämmelsen avses att alla prestationer som ingår i en studieheltet, också den arbetsmängd som en doktorsavhandling kräver, ska tas i beaktande när man bedömer om studier för en påbyggnadsexamen vid ett universitet är heltidsstudier (närmare i specialmotiveringen i RP 176/2022 rd). Men universiteten har för påbyggnadsstuderande börjat utarbeta studieplaner som inte inkluderar det arbete som en doktorsavhandling kräver. Vid vissa universitet har arbetsmängden fastställts till cirka 200 studiepoäng.

Formuleringen i 2 mom. 8 punkten preciseras så att inte bara omfattningen enligt studieplanen, utan också andra prestationer som hör till samma studieheltet tas i beaktande när man bedömer vad som betraktas som heltidsstudier. I tillämpningspraxis har den arbetsmängd som en doktorsavhandling kräver tagits i beaktande i studiernas totala omfattning även om den inte har skrivits in i studieplanen.

13 §. Rätt till arbetslöshetsförmån för unga personer som saknar utbildning som ger yrkesfärdigheter. Bestämmelserna om unga personer som saknar utbildning omstruktureras så att 13 § innehåller bestämmelser om skyldigheten att söka studieplatser som villkor för att beviljas arbetslöshetsförmån och bl.a. bestämmelser om hur rätten till arbetslöshetsförmån påverkas om personen avbryter sina studier. I en ny 13 a § finns bestämmelser om vilka studieplatser en ung person kan söka för att uppfylla sin ansökningsskyldighet. Bestämmelserna om undantag från skyldigheten att söka till en utbildning finns i 14 § och bestämmelserna om giltig orsak att låta bli att söka en studieplats eller att avbryta studierna finns i 15 §. Bestämmelser om återfående av rätten till utkomstskydd för arbetslösa ska enligt förslaget finnas i 16 §.

Som det nämns ovan föreskrivs det i en ny 13 a § om studieplatser som uppfyller ansökningsskyldigheten, och de studieplatser som ska sökas nämns inte längre i 13 § 1 mom. I övrigt motsvarar 1 mom. det gällande momentet.

I 2 mom. ändras 2 och 3 punkten så att en hänvisning till den nya 13 a § tas in i stället för att vissa studier nämns. I praktiken innebär ändringen att möjligheterna att uppfylla ansökningsskyldigheten med stöd av 13 a § ökar, samtidigt som alla studier som uppfyller ansökningsskyldigheten är sådana att den som avbryter dem utan giltig orsak förlorar rätten till arbetslöshetsförmån med stöd av 13 § 2 mom.

Paragrafens 3 och 4 mom. motsvarar de gällande momenten.

13 a §. Studier som ska sökas. Paragrafen är ny, men 1 mom. 1 och 2 punkten samt 3 mom. motsvarar den avslutande delen av gällande 13 § 1 mom. Skyldigheten att söka studieplatser kan även framöver uppfyllas genom att personen söker till en utbildning som leder till examen och ger yrkesfärdigheter. Detta är samtidigt liksom i nuläget det primära alternativet och syftar till att styra unga uttryckligen till att avlägga en examen, eftersom det är det effektivaste sättet att främja en ung persons möjligheter att få arbete på lång sikt. Med utbildning som leder till examen och ger yrkesfärdigheter avses också examina som avläggs vid en högskola.

Liksom för närvarande kan ansökningsskyldigheten också uppfyllas genom att personen söker till gymnasiestudier för unga som betraktas som heltidsstudier. Det förutsätter att den unga inte tidigare har slutfört några andra studier än grundskolans lärokurs.

I 1 mom. är 3 punkten ny. Där föreskrivs det om utbildning vid folkhögskolor eller idrottsutbildningscenter som uppfyller ansökningsskyldigheten. Folkhögskolor är internat för heltidsstudier, vilka tillhandahåller möjligheter till frivilliga studier, förbättrar de studerandes studiefärdigheter och fostrar dem som individer och samhällsmedlemmar.

Idrottsutbildningscenter är i sin tur internat på riksnivå eller regionala läroanstalter som ordnar undervisning för hela befolkningen som främjar motion, idrott, välmående, välfärd och hälsa samt undervisning och träningsverksamhet som tjänar idrottsorganisationernas och idrottsföreningarnas verksamhet.

Såväl folkhögskolorna som idrottsutbildningscentren har ett relativt brett utbud av utbildningar. För att uppfylla villkoren för utbildning som ska sökas ska studierna vara heltidsstudier, dvs. studiernas omfattning enligt undervisningsprogrammet ska i genomsnitt vara minst 5 studiepoäng per studiemånad eller 25 undervisningstimmar per vecka. Det bör också noteras att en ung person som anmäler sig som arbetssökande fortfarande är en i 13 § avsedd ung person som saknar utbildning trots en utbildning som avlagts inom det fria bildningsarbetet vid en folkhögskola eller ett idrottsutbildningscenter.

I 2 mom. föreskrivs det om studier som uppfyller skyldigheten att söka till en utbildning när det avtalas i sysselsättningsplanen eller i en plan som ersätter den om sökande till sådana studier. Det behövs ingen särskild grund för att avvika från de primära ansökningsalternativ som avses i 1 mom. Avsikten är dock att Arbetskraftsmyndigheten i planen ska inkludera endast studier som den bedömer vara ändamålsenliga för att den unga ska få arbete och senare ha studiemöjligheter. Inga studier ska tas in i planen med stöd av denna bestämmelse utan den ungas personens godkännande. Det beror i synnerhet på att utbildningsvalen har långsiktiga konsekvenser för den arbetssökandes liv.

En del av de studier som avses i 2 mom. är sådana att man i en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den kan avtala om ansökan till dem även med stöd av gällande 14 §. Studiealternativen anges på lagnivå som stöd för Arbetskraftsmyndigheten för att hitta den mest ändamålsenliga vägen till studier och arbetsliv för varje ung person som saknar utbildning.

Enligt 2 mom. 1 punkten kan det i planen avtalas om sökande till studier enligt lagen om yrkesutbildning vars syfte är avläggande av en del av en yrkesinriktad grundexamen. För närvarande ansöker man åtminstone i utgångsläget om studierätt för en hel examen, men i vissa fall kan en ung person anvisas att avlägga en eller flera examensdelar som stöd för att snabbt få arbete. Dessutom ska Arbetskraftsmyndigheten ta i beaktande att det vanligen ligger i den ungas långsiktiga intresse att avlägga en hel examen, och därför endast i undantagsfall anvisa den unga att avlägga delar av en examen.

Enligt 2 mom. 2 punkten kan ansökningsskyldigheten uppfyllas genom att söka till en utbildning som handleder för examensutbildning. En sådan s.k. Hux-utbildning är ettårig.

Ett av målen med Hux-utbildningen är att den studerande ska uppnå sådana studiefärdigheter att personen kan söka till gymnasieutbildning eller yrkesinriktad examensutbildning och klara av dessa studier. Med studiefärdigheter avses t.ex. att man kan språket och har lämpliga studiefärdigheter och livskompetens. Under en Hux-utbildning kan man dessutom höja vitsord från den grundläggande utbildningen om det behövs för att få den önskade utbildningsplatsen. Dessutom kan en studerande genomföra studier som hör till gymnasieutbildning eller yrkesinriktad utbildning.

Den utbildning som förbereder för högskolestudier som avses i 2 mom. 3 punkten är riktad till personer med invandrarbakgrund som har som mål att söka till en yrkeshögskola eller ett universitet i Finland. Studiernas omfattning är 30 studiepoäng och längden cirka sex månader.

I den förberedande utbildningen utvecklas färdigheterna för högskolestudier. Under utbildningen utvecklar man studiefärdigheterna och bekantar sig med det utbildningsområde som personen är intresserad av. Syftet är att stödja ansökningen till högskolor efter den förberedande utbildningen.

Med stöd av 2 mom. 4 punkten kan skyldigheten att söka till en utbildning uppfyllas genom att söka till utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv. Denna utbildning kallas också Telma-utbildning och ordnas bl.a. på yrkesinstitut. Utbildningen utgör sådana heltidsstudier som avses i 2 kap. 10 §, och pågår i 1–3 år. Utbildningen förutsätter att den unga personen på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning inte kan fortsätta direkt med examensinriktad utbildning. Enligt 13 § 1 mom. ska de studieplatser som söks alltid vara sådana att personen uppfyller kriterierna för antagning som studerande. Detta ska alltid tas i beaktande när arbetskraftsmyndigheten och den unga överväger att inkludera utbildningen i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den.

Telma-utbildning leder ofta inte till fortsatta studier eller till arbetslivet utan t.ex. till subventionerat arbete eller pensionering. Om en ung person efter en Telma-utbildning blir arbetssökande på nytt ska arbetskraftsmyndigheten ägna särskild uppmärksamhet åt att komma överens om fortsatta åtgärder med stöd av 14 § 2 mom. i den sysselsättningsplan eller ersättande plan som utarbetas tillsammans med den unga personen. Efter en Telma-utbildning är den arbetssökande fortfarande en ung person som saknar utbildning, men det ska inte förutsättas att personen t.ex. söker på nytt till en Telma-utbildning.

I 2 mom. 5 punkten föreskrivs det om möjligheten att i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den inkludera arbetskraftsutbildning som ordnas tillsammans med arbetsgivaren inom ramen för gemensam anskaffning av utbildning eller på något motsvarande sätt. Sådana utbildningar som ordnas på motsvarande sätt är F.E.C. och KEKO (dvs. Further Education with Companies och Utvecklande utbildningar). Till de utbildningsprogrammen väljs personer för vilka man hittar ett utvecklingsprojekt eller något annat motsvarande projekt som utförs för någon arbetsgivare som en del av ett expertutbildningsprogram. Bestämmelsen gör det också möjligt att beakta eventuella nya utbildningar som ordnas på motsvarande sätt, även om de inte är arbetskraftsutbildningar.

Syftet med skyldigheten att söka till en utbildning är att en ung person som saknar utbildning ska övergå från arbetskraftsservicen och utkomstskyddet för arbetslösa till heltidsstudier, och att den ungas försörjning i första hand ska tryggas med studiestöd. Därför föreskrivs det i 3 mom. på motsvarande sätt som i nuläget att skyldigheten att söka till en utbildning inte kan uppfyllas genom att man söker till arbetskraftsutbildning. Den föreslagna 2 mom. 4 punkten är ett undantag från denna regel. Undantaget görs för att gemensamt anskaffad utbildning och andra motsvarande utbildningar med särskilt goda resultat kan bidra till möjligheterna att snabbt få arbete. När sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den utarbetas ska arbetskraftsmyndigheten ägna uppmärksamhet åt den ungas faktiska möjligheter att antas till den utbildning som nämns i planen och att slutföra utbildningen.

14 §. *Avvikande från tidsfristen för skyldigheten att söka till en utbildning och åtgärder i stället för skyldigheten att söka till en utbildning.* Rubriken ändras så att den motsvarar den ändring som föreslås i innehållet.

För att ansökningarna ska bli heltäckande utredda för alla unga som saknar utbildning är det inte möjligt att helt avstå från den tidsfrist som i lagen anges för skyldigheten att söka till en utbildning. Enligt 1 mom., som har ett nytt innehåll, kan man dock i sysselsättningsplanen eller i en plan som ersätter den när som helst mellan den 1 september och den 31 augusti avtala om den tidsfrist inom vilken en arbetssökande ska söka en viss studieplats. En ansökan till den studieplatsen bidrar till att uppfylla ansökningsskyldigheten.

Det finns inga särskilda i lag föreskrivna orsaker till att avtala på det sätt som avses i 1 mom. Arbetskraftsmyndigheten har dock fortfarande prövningsrätt i det avseendet av planen ska utgöra en ändamålsenlig och konsekvent helhet som syftar till att hänvisa en ung person som saknar utbildning till utbildning. Ärendets art medför i praktiken att ansökning till en viss utbildning inte ska inkluderas i planen utan den unga personens godkännande.

Innehållet i 2–4 mom. motsvarar i sak gällande 1–3 mom., men i 2 och 4 mom. ändras laghänvisningarna på det sätt som ändringarna i 13 § och den nya 13 a § föranleder.

Om det i sysselsättningsplanen eller i en plan som ersätter den planen har avtalats om att studieplats kan sökas med avvikelse från huvudregeln i 13 och 13 a § och den unga personen antingen låter bli att genomföra den delen av planen eller avbryter de studierna avgörs personens rätt till utkomstskydd för arbetslösa med stöd av 14 §. Om man i planen har avtalat t.ex. att personen ska delta i någon sysselsättningsfrämjande service i stället för att söka en studieplats, och den unga personen vägrar att delta i servicen eller avbryter den utan giltig orsak, föreläggs en eventuell påföljd inom utkomstskyddet för arbetslösa med stöd av 2 a kap. Detta framgår av 4 mom. på motsvarande sätt som av gällande 3 mom.

15 §. *Giltig orsak att låta bli att söka en studieplats eller att avbryta studierna.* **16 §.** *Återfående av rätten till utkomstskydd för arbetslösa i fråga om unga personer som saknar utbildning.* I paragraferna ändras laghänvisningarna på det sätt som föranleds av ändringarna i 13 och 14 §. I sak motsvarar paragrafernas innehåll, med undantag för 15 § 2 mom., de gällande paragraferna.

Det ovannämnda 15 § 2 mom. är nytt. En ung person som saknar utbildning har inte nödvändigtvis varit arbetssökande vid tidpunkten för ansökan till en utbildning, och det har inte varit möjligt att avtala med personen i en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter den på det sätt som avses i 14 § 1 mom. om att en viss studieplats ska sökas inom en utsatt tid. Om den unga personen innan jobbsökningen inleddes har sökt till en utbildning som i övrigt uppfyller villkoren, men som börjar vid någon annan tidpunkt än på hösten, tas det i beaktande som en ansökan som uppfyller ansökningsskyldigheten. Personen ska dock ha sökt till utbildningen mellan den 1 september och den 31 augusti.

2 a kap. Förfaranden som är Arbetskraftspolitiskt klandervärda

9 §. Förfaranden i samband med jobbsökning och Arbetskraftsservice. I det inledande stycket i 1 mom. stryks omnämmandet av den arbetssökandes upprepade förfarande. I praktiken innebär detta att den arbetssökande föreläggs en tid utan ersättning på sju dagar till följd av försummelser och motsvarande förfaranden som anges i bestämmelsen, även om det är fråga om den första försummelsen. En tid utan ersättning föreläggs inte om den arbetssökande har haft en sådan giltig orsak till sitt förfarande som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Inga ändringar föreslås i innehållet i bestämmelserna om giltiga orsaker, med undantag för ändringar som är kopplade till de ändringar i 13 § som gäller skyldigheten att söka arbete som Arbetskraftsmyndigheten har anvisat den arbetssökande att söka samt den

jobbsökningsskyldighet för deltidsarbetande som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

Hänvisningarna i 1 mom. 1 och 1 a punkten till de paragrafer som gäller inledande intervju, samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning ändras så att de motsvarar de ändringar som föreslås i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Om åtgärder enligt lagen om främjande av integration vidtas redan vid den inledande intervjun och den arbetssökande uteblir från intervjun föreläggs påföljden för att personen har uteblivit från intervjun med stöd av 1 punkten i momentet, och 2 punkten i det momentet tillämpas inte på den arbetssökandes samma förfarande.

I 1 mom. 6 punkten föreskrivs det inte längre att en arbetssökande för att få arbetslöshetsförmån måste söka arbete som erbjuds av arbetskraftsmyndigheten först när minst sex månader har förflutit sedan en inledande intervju senast ordnades. I kombination med de föreslagna ändringarna i 39 och 40 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice innebär ändringen i lagen om utkomstskydd för arbetslösa att ett arbetserbjudande av arbetskraftsmyndigheten är förpliktande för den arbetssökande från och med arbetslöshetens början.

Det etablerade uttrycket arbete som erbjuds av arbetskraftsmyndigheten ersätts i 1 mom. 6 punkten med arbete som arbetskraftsmyndigheten har anvisat den arbetssökande att söka. Ändringen är endast språklig och beskriver bättre vad denna åtgärd i samband med arbetsförmedlingen handlar om.

Det föreslås att 13 § i samma kapitel ändras så att en arbetssökande som redan har sökt ett tillräckligt antal arbetsmöjligheter och därmed uppfyllt den jobbsökningsskyldighet som skrivits in i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den inte längre på den grunden har någon giltig orsak att inte söka arbete som arbetskraftsmyndigheten har anvisat. Till detta hör att underlåtelse att söka ett arbete som anvisats i fortsättningen bedöms separat från bedömningen av hur jobbsökningsskyldighet som ingår i en plan har fullgjorts.

I praktiken innebär det som nämns ovan att tider utan ersättning och skyldighet att vara i arbete kan föreläggas från och med att ett anvisat arbete inte sökts men också oberoende av detta från och med att en jobbsökningsskyldighet som ingår i en plan har försummats. I det sistnämnda fallet inträder påföljden liksom för närvarande när den granskningsperiod som anges i planen löper ut.

Gällande 2 mom. upphävs eftersom underlåtelse att söka ett arbete som anvisats kommer att bedömas separat från bedömningen av hur jobbsökningsskyldigheten i en plan fullgörs. För närvarande föreskrivs det i momentet att dessa situationer ska bedömas som en helhet.

Innehållet i det föreslagna 2 mom. är nytt. Där finns ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om omständigheter som påverkar den tidpunkt då påföljden inom utkomstskyddet för arbetslösa inträder, också bl.a. i de fall där en arbetssökande har låtit bli att söka ett arbete som anvisats av arbetskraftsmyndigheten eller har underlåtit att söka arbetsmöjligheter på det sätt som förutsätts i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den. När det gäller grunderna för föreläggande av påföljden inom utkomstskyddet för arbetslösa anges i lagen och förordningen endast från och med vilken tidpunkt en påföljd föreläggs.

10 §. Återkommande förfaranden i samband med jobbsökning och arbetskraftsservice. 10 a §. Återfående av rätten till utkomstskydd för arbetslösa. Rubriken för den gällande 10 § ändras så att den bättre beskriver innehållet. Gällande 10 § 2–3 mom. flyttas till en ny 10 a §. Syftet med

ändringen är att ge bestämmelserna en tydligare struktur. Den första meningen i gällande 10 § 4 mom. blir 3 mom. i den nya 10 a §, och de två sista meningarna blir 10 § 2 mom.

Den graderade skärpningen av påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa som föreskrivs i 10 § 1 mom. upphävs. Enligt det nya 1 mom. föreläggs den arbetssökande skyldighet att vara i arbete till följd av en ny underlåtelse eller ett motsvarande förfarande, om den personen inom ett år har förelagts tid utan ersättning med stöd av den föreslagna 9 § eller tid utan ersättning eller skyldighet att vara i arbete med stöd av gällande 10 §.

Den arbetssökandes förfarande granskas under det år som föregått en ny underlåtelse eller ett motsvarande förfarande. Liksom för närvarande avgör den tidpunkt då den arbetssökande anses ha förfarit på ett klandervärt sätt. Det spelar ingen roll när ett tidigare påföljdsärende behandlats eller om den tidigare påföljden redan har förelagts när den arbetssökande på nytt förfar på ett sätt som anses vara klandervärt.

I det inledande stycket i gällande 10 § 2 mom. (det inledande stycket i det nya 10 a § 1 mom.) föreskrivs det hur länge skyldigheten att vara i arbete varar. Tiden förkortas från nuvarande 12 kalenderveckor till sex kalenderveckor. Ändringen gör det lättare att återfå rätten till förmånen. Det föreslås inga ändringar i de åtgärder som fullgör skyldigheten att vara i arbete eller i reglerna för vad som räknas in i skyldigheten att vara i arbete. Heltidsarbete och deltidsarbete bidrar fortsättningsvis till att fullgöra skyldigheten att vara i arbete enligt de inkomstgränser för löntagares arbetsvillkor som anges i 5 kap. 4 §, och arbetsvillkorsmånaderna omvandlas till kalenderveckor med stöd av 14 kap. 1 c §.

Kapitlets 10 § 2 mom. motsvarar det gällande momentet, men bestämmelsen blir viktigare eftersom det blir mer förpliktande för den arbetssökande att söka platser som anvisats av Arbetskraftsmyndigheten. Med stöd av bestämmelsen kan en arbetssökande inte föreläggas t.ex. två tider utan ersättning som börjar samma dag eller en skyldighet att vara i arbete på grund av ett förfarande som avses i 9 §.

11 §. *Giltig orsak att inte delta i åtgärder som ingår i serviceprocessen för arbetssökande.* Hänvisningarna till bestämmelserna om inledande intervju, samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning i det inledande stycket i 1 mom. ändras så att de motsvarar de föreslagna ändringarna i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice.

12 §. *Giltig orsak att inte fullgöra jobbsökningsskyldigheten.* Rubriken och det inledande stycket ändras så att de bättre beskriver paragrafens innehåll. Dessutom ändras hänvisningarna i 1 punkten till föreläggande av jobbsökningsskyldighet så att de motsvarar de föreslagna ändringarna i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice. Ändringarna påverkar inte innehållet i sak.

13 §. *Giltig orsak att inte söka arbete som erbjuds av Arbetskraftsmyndigheten.* Paragrafens 2 och 3 punkt upphävs. Lagtekniskt genomförs detta genom att paragrafens inledande stycke och 1 punkten ändras till ett nytt 1 mom. Samtidigt ersätts uttrycket arbete som erbjuds av Arbetskraftsmyndigheten i det inledande stycket på motsvarande sätt som i den föreslagna ändringen i 9 § med arbete som Arbetskraftsmyndigheten har anvisat den arbetssökande att söka.

I 2 punkten föreskrivs det för närvarande om situationer där den arbetssökande är i deltidsarbete som varar i minst två veckor. I fortsättningen har en arbetssökande i sådana situationer inte längre på den grunden en giltig orsak att inte söka ett arbete som Arbetskraftsmyndigheten har anvisat personen att söka.

En arbetssökande har inte heller längre någon giltig orsak att på det sätt som avses i den gällande 3 punkten låta bli att söka ett arbete som Arbetskraftsmyndigheten har anvisat på den grunden att personen redan har sökt tillräckligt många arbetsmöjligheter och därmed fullgjort den jobbsökningsskyldighet som ingår i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den.

Den gällande 4 punkten flyttas till ett nytt 2 mom. Innehållet i momentet motsvarar i övrigt den gällande 4 punkten, men där görs samma språkliga ändring som i paragrafens gällande inledande stycke.

11 kap. Bestämmelser om verkställighet

4 §. *Arbetskraftspolitiskt utlåtande av Arbetskraftsmyndigheten.* Bestämmelser om Arbetskraftsmyndighetens behörighet att ge Arbetskraftspolitiska utlåtanden om den arbetssökandes rätt till arbetslöshetsförmåner finns i 11 kap. 4 § och om behörigheten för närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter i 4 a § i samma kapitel.

I utvecklings- och förvaltningscentrets behörighet ingår att ge utlåtanden bl.a. om den arbetssökandes i 2 a kap. avsedda förfaranden som är Arbetskraftspolitiskt klandervärda, med undantag för det kapitlets 10 § 2 och 3 mom. om återställande av rätten till förmån. Dessa situationer gäller återställande av rätten till utkomstskydd för arbetslösa efter att en arbetssökande har förelagts skyldighet att vara i arbete, dvs. har förlorat sin rätt till arbetslöshetsförmån tills vidare.

Eftersom utvecklings- och förvaltningscentret inte ger Arbetskraftspolitiska utlåtanden om återställande av rätten till förmån i de fallen är Arbetskraftsmyndigheten behörig att göra det. Behörigheten måste dock härledas genom tolkning av 11 kap. 4 § 1 mom. 1 punkten. För att lagens bestämmelser om behörigheten ska vara entydiga preciseras 1 punkten med en bestämmelse om att Arbetskraftsmyndigheten ger ett Arbetskraftspolitiskt utlåtande också i situationer enligt 2 a kap. där behörigheten inte enligt 4 a § omfattas av utvecklings- och förvaltningscentrets behörighet.

14 kap. Särskilda bestämmelser

1 c §. *Kalkylmässig omvandling av en arbetsvillkorsmånad till kalenderveckor.* Hänvisningen i paragrafen ändras så att den motsvarar de föreslagna ändringarna i 2 a kap.

Ikraftträdande. Paragrafen innehåller en ikraftträdandebestämmelse och övergångsbestämmelser.

7.5 Samiska språklagen

2 §. *Lagens tillämpningsområde.* Arbetskraftsmyndigheterna fogas till 1 mom. Kommunerna tog över ansvaret för att ordna offentlig Arbetskraftsservice och arbets- och näringsbyråerna lades ned från och med den 1 januari 2025 genom lagen om ordnande av Arbetskraftsservice (380/2023). Sedan den 1 januari 2025 ska kommunerna ordna offentlig Arbetskraftsservice själva, eller när lagen kräver det bilda samarbetsområden (sysselsättningsområden) tillsammans med andra kommuner i syfte att ordna Arbetskraftsservice. Kommunerna i samernas hembygdsområde har infört en modell med en ansvarig kommun för att ordna offentlig Arbetskraftsservice. För närvarande har kommunerna t.ex. avtalat om att Enontekis kommun, som hör till samernas hembygdsområde, hör till Fjäll-Lapplands och Pelloss sysselsättningsområde, där den ansvariga kommunen dvs. Arbetskraftsmyndigheten är Kittilä,

som inte hör till hembygdsområdet. Enligt 3 § 1 mom. 1 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avses med arbetskraftsmyndighet den myndighet vid en kommun eller samkommun som ansvarar för att ordna arbetskraftsservice inom sitt verksamhetsområde. Kommunernas samarbete inom offentlig arbetskraftsservice kan också genomföras i en samkommun i stället för i en modell med en ansvarig kommun. Den gällande samiska språklagen tar upp samkommuner som är verksamma i hembygdsområdet, men inte den modell med en ansvarig kommun som tillämpas inom arbetskraftsservicen. Trots att kommunerna i hembygdsområdet är ansvariga att iaktta de skyldigheter som anges i samiska språklagen även när de överför ordnandet av lagstadgad service till någon annan, bör arbetskraftsmyndigheterna för tydlighetens skull uttryckligen tas in i tillämpningsområdet för samiska språklagen. Tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna får inte vara beroende av vilken samarbetsmodell kommunerna väljer för att genomföra sin lagstadgade offentliga arbetskraftsservice.

7.6 Lagen om inkomstdatasystemet

13 §. *Uppgiftsanvändares rätt att få uppgifter ur inkomstdatasystemet.* I 1 mom. 34 punkten föreskrivs det om uppgifter som inkomstregisterenheten förmedlar och lämnar ut till kommuner och samkommuner för verkställighet av uppgifter som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Punkten ändras genom att uppgifter som gäller bedömning av servicebehovet läggs till.

Inkomstregisterenheten förmedlar och lämnar ut sådana uppgifter ur inkomstregistret som en uppgiftsanvändare trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, med stöd av någon annan lag har rätt att få av prestationsbetalaren eller av andra uppgiftsanvändare. Kommunens eller samkommunens rätt att få uppgifter grundar sig på 115 § 1 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Enligt den paragrafen har en arbetskraftsmyndighet oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som är nödvändiga för att verkställa arbetskraftsservice av andra arbetskraftsmyndigheter, andra kommunala myndigheter, statliga myndigheter, välfärdsområden, Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassor, Pensionsskyddscentralen, Sysselsättningsfonden, serviceproducenter inom arbetskraftsservice, andra producenter av sådan service till stöd för sysselsättning som arbetskraftsmyndigheten ordnar och som överenskommits i en sysselsättningsplan eller en ersättande plan samt av aktörer som ger sådan arbetsprövning som avses i 54 §. Enligt den lagen avses med arbetskraftsmyndighet den myndighet vid en kommun eller samkommun som ansvarar för att ordna arbetskraftsservice inom sitt verksamhetsområde.

Serviceprocessen som ordnas för en arbetssökande utgår från den arbetssökandes servicebehov. Bestämmelser om bedömning av detta servicebehov finns i 37 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Uppgifter som är väsentliga för verkställigheten av en bedömning av servicebehovet är bl.a. uppgifter om löner och inkomster samt uppgifter om de tidpunkter när inkomstposterna har intjänats och yrkestiteln.

7.7 Lagen om statsandel för kommunal basservice

7 §. *Arbetslöshet.* I 5 mom. föreslås att omnämnandet av arbets- och näringsministeriet stryks i samband med arbetsförmedlingsstatistiken. Arbets- och näringsministeriet ska inte längre utarbeta den statistiken, utan detta hör till utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

I statsrådets förordning om verkställigheten av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1330/2002) finns bestämmelser om när en arbetssökande anses ha vägrat att ta emot arbete.

Förordningen har utfärdats med stöd av 2 a kap. 4 § 4 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Förordningen påverkar inte om den arbetssökande föreläggs en tid utan ersättning eller en skyldighet att vara i arbete, utan endast den tidpunkt då en eventuell påföljd inträder.

Förordningen kompletteras med stöd av det nya bemyndigandet att utfärda förordning som föreslås i 2 a kap. 9 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. I förordningen föreskrivs det om omständigheter som påverkar den tidpunkt då påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa inträder, också bl.a. i de fall där en arbetssökande har låtit bli att söka ett arbete som anvisats av Arbetskraftsmyndigheten eller har underlåtit att söka arbetsmöjligheter på det sätt som förutsatts i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den.

I statsrådets förordning om offentlig Arbetskraftsservice (385/2024) finns bestämmelser om godkännande och registrering av en sysselsättningsplan. Förordningen kompletteras med stöd av det nya bemyndigandet att utfärda förordning som föreslås i 4 § 3 mom. i lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen. Förordningen kompletteras så att den också föreskriver om godkännande och registrering av en sektorsövergripande sysselsättningsplan som ersätter sysselsättningsplanen.

9 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna träder i kraft den 1 januari 2026. Vissa bestämmelser och paragrafer i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice träder i kraft först den 1 september 2026.

Lagen om ändring av lagen om ordnande av Arbetskraftsservice

De föreslagna ändringarna träder huvudsakligen i kraft den 1 januari 2026. De föreslagna ändringarna i 32 § 3 mom., 38 § 2 mom. 6 punkten, 127 § 3 mom., 128 §, 128 a §, 129 §, 129 a–129 d §, 130 §, 130 a §, 130 b § samt 131 § träder dock i kraft först den 1 september 2026.

I ändringarna i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice ingår två övergångsbestämmelser för personer som registrerat sig som arbetssökande innan den föreslagna 129 § träder i kraft. Enligt övergångsbestämmelsen tillämpas den arbetssökandes skyldighet att skapa och publicera en jobbsökarprofil enligt 129 § graderat.

Om en person har registrerat sig som arbetssökande före ikraftträdandet av 129 § och hållit sin jobbsökning i kraft utan avbrott fram till anordnandet av ett sådant samtal om jobbsökning som avses i 34 §, tillämpas den tidsfrist på 15 vardagar för skapande och publicering av jobbsökarprofil på serviceplattformen som föreskrivs i 129 § 1 mom. på den arbetssökande först från den dag då det samtal om jobbsökning som avses i 34 § ordnas för den arbetssökande. I praktiken har den arbetssökande 15 vardagar på sig att skapa och publicera en jobbsökarprofil på serviceplattformen från den dag då samtalet om jobbsökning ordnas.

Om en person har registrerat sig som arbetssökande före ikraftträdandet av 129 § och personens jobbsökning upphör att vara i kraft efter ikraftträdandet av 129 §, tillämpas den tidsfrist på 15 vardagar för skapande och publicering av jobbsökarprofil på serviceplattformen som föreskrivs i 129 § 1 mom. från den dag så den arbetssökande på nytt registrerar sig som arbetssökande. I praktiken har den arbetssökande 15 vardagar på sig att skapa och publicera en jobbsökarprofil på serviceplattformen från den dag då personen på nytt registrerar sig som arbetssökande.

Lagen om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i ändringen av lagen om utkomstskydd för arbetslösa ingår en normal övergångsbestämmelse som också använts i tidigare ändringar av lagen. I övergångsbestämmelsen föreskrivs det om arbetssökandes förfarande som avses i 2 a kap. och som skett senast den 31 december 2025. I de fallen ska den arbetssökandes förfarande bedömas och en eventuell påföljd inom utkomstskyddet för arbetslösa föreläggas med stöd av de bestämmelser i 2 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gällde fram till den 31 december 2025.

En övergångsbestämmelse enligt 2 mom. behövs i samband med ändringen av lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eftersom avgöranden om påföljder alltid görs retroaktivt, och frågan om hur den arbetssökandes förfarande t.ex. i slutet av 2025 påverkar rätten till arbetslöshetsförmån kan komma att avgöras i början av 2026. Den i viss mån slumpartade behandlingstidpunkten påverkar då inte den arbetssökandes rätt till utkomstskydd för arbetslösa.

I 3 mom. i ikraftträdandebestämmelsen föreskrivs det om situationer där den arbetssökande före ikraftträdandet av de föreslagna ändringarna har förfarit på ett arbetskraftspolitiskt klandervärt sätt under den granskningsperiod på ett år som avses i propositionen. Om det var fråga om den första försummelsen har ingen tid utan ersättning förelagts för den arbetssökande med stöd av gällande 2 a kap. 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. För tydlighetens skull beaktas inte dessa försummelser som inte medfört någon påföljd vid bedömningen av om en arbetssökandes förfarande upprepas när den föreslagna 2 a kap. 10 § tillämpas. Samtidigt innebär detta att de arbetssökande kan lita på att de haft möjlighet att själva bedöma hur det egna förfarandet påverkar rätten till utkomstskydd för arbetslösa.

10 Verkställighet och uppföljning

Till stöd för bedömningen av servicebehovet utvecklas det verktyg som bedömer sysselsättnings sannolikheten och som beskrivs i avsnitt 2.1.5 till hjälp för arbetskraftsmyndigheternas sakkunniga.

För att serviceprocessen för arbetssökande ska kunna genomföras effektivt måste arbetskraftsmyndigheten se till att de arbetssökande vet vilka åtgärder som förutsätts av dem under hela jobbsökningen. De arbetssökande bör informeras tydligt och begripligt. Detta är särskilt viktigt om den arbetssökandes personliga egenskaper, t.ex. bristfälliga språkkunskaper eller funktionsnedsättning, kan försvåra jobbsökningen och kontakten med arbetskraftsmyndigheten.

Det är väsentligt att alla arbetssökande har klart för sig att uppgifter som ålagts dem i samband med jobbsökningen, serviceprocessen och andra tjänster är förpliktande och att eventuella försummelser kan påverka deras rätt till arbetslöshetsförmån och andra sociala förmåner. Arbetskraftsmyndigheten bör se till att den arbetssökande får tillräckligt med information bl.a. när sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den upprättas, när personen hänvisas till tjänster, när olika kallelser skickas och när den arbetssökande anvisas att söka ett visst jobb. Sådan förhandsinformation är också ändamålsenligare för arbetskraftsmyndigheten än att reda ut eventuella påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa i efterhand. Enbart den allmänna information som t.ex. finns på myndigheternas webbplatser i samband med anmälan som arbetssökande är inte nödvändigtvis alltid tillräcklig.

För att undvika att den arbetssökande glömmer sina skyldigheter eller gör oavsiktliga misstag införs påminnelser som skickas per textmeddelande på förhand som stöd för verkställigheten. Påminnelser skickas bl.a. inför möten med arbetskraftsmyndigheten och tidsfrister för att söka

platser som Arbetskraftsmyndigheten anvisat eller vidta åtgärder som ingår i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den.

Utvecklings- och förvaltningscentret ger Arbetskraftspolitiska utlåtanden om de förutsättningar för arbetslöshetsförmån som det hänvisas till i 11 kap. 4 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. De föreslagna ändringarna föranleder ett behov av att ändra Arbets- och näringsministeriets anvisning till närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter om centrets uppgifter vid verkställigheten av systemet med utkomstskydd för arbetslösa. Därtill ska centrets egna arbetsanvisningar och det stödmaterial som centret tar fram för Arbetskraftsmyndigheterna uppdateras. Också rådgivningsmaterialet för arbetssökande ska uppdateras.

Dessutom har Utvecklings- och förvaltningscentret till uppgift att med stöd av lagen ge juridisk rådgivning vid verkställigheten av lagen om ordnande av Arbetskraftsservice och lagen om utkomstskydd för arbetslösa. I sammanhanget beaktas de föreslagna lagändringarna.

De föreslagna ändringarna kräver att Arbetskraftsmyndigheternas riksomfattande informationssystem ändras. UF-centret ansvarar för de ändringarna.

11 Förhållande till andra propositioner

Utöver denna proposition lämnade regeringen under höstsessionen till riksdagen en proposition beredd av Social- och hälsovårdsministeriet med förslag till lagstiftning om ett allmänt stöd (nedan *RP om allmänt stöd*) samt en av samma ministerium beredd proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om utkomststöd, 64 § i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården och 10 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (nedan *RP om utkomststöd*).

Denna proposition (nedan *RP om utveckling av Arbetskraftsservicen*) och de två andra propositionerna påverkar den Arbetskraftsservice som tillhandahålls arbetslösa samt de sociala förmåner som betalas till dem. Nedan beskrivs helheten kortfattat. Propositionerna och deras sammantagna effekter beskrivs och bedöms mer ingående [i en promemoria](#) av Social- och hälsovårdsministeriet och Arbets- och näringsministeriet.

Anmälan som arbetssökande och tjänster som tillhandahålls arbetssökande

Den som ansöker om utkomststöd är i regel skyldig att hos Arbetskraftsmyndigheten anmäla sig som arbetslös arbetssökande som söker heltidsarbete. Om villkoren för att få förmånen uppfylls betalas inkomstrelaterad dagpenning eller det nya allmänna stödet till dessa personer. Dessa personer omfattas också av den serviceprocess som Arbetskraftsmyndigheten ordnar för den arbetssökande och av andra tjänster och skyldigheter som stöder jobbsökningen och sysselsättningen. (RP om utkomststöd)

Bestämmelserna om den serviceprocess som Arbetskraftsmyndigheten ordnar för den arbetssökande förenklas (RP om utveckling av Arbetskraftsservicen). Om en arbetssökande som får allmänt stöd är arbetslös länge ordnar Arbetskraftsmyndigheten en period med intensifierad service (RP om allmänt stöd).

Personer som registrerat sig som arbetssökande är skyldiga att skapa och publicera en jobbsökarprofil. Dessutom blir det mer förpliktande att söka de platser som Arbetskraftsmyndigheten anvisar den arbetssökande, och skyldigheten för deltidsarbetande att

söka ett visst antal arbetsmöjligheter per månad skärps. (RP om utveckling av arbetskraftsservicen)

Den sociala tryggheten

Grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet för arbetslösa kombineras till en ny förmån som kallas allmänt stöd. I regel motsvarar villkoren för betalning av allmänt stöd villkoren för de nuvarande arbetslöshetsförmånerna, och för en klar majoritet av dem som i nuläget fått arbetslöshetsförmån motsvarar det allmänna stödets belopp grunddagpenningen eller arbetsmarknadsstödet. (RP om allmänt stöd)

Påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa som föreläggs i samband med jobbsökning, serviceprocessen för arbetssökande samt tjänster som stöder jobbsökning och sysselsättning ändras. Ändringarna gäller både dem som får inkomstrelaterad dagpenning och dem som får allmänt stöd. För den första försummelsen föreläggs en sju kalenderdagar lång tid utan ersättning, en s.k. karens. Om försummelserna upprepas förlorar den arbetssökande sin rätt till arbetslöshetsförmån tills vidare, dvs. föreläggs en skyldighet att vara i arbete. (RP om utveckling av arbetskraftsservicen och RP om allmänt stöd)

Om en person som får utkomststöd förlorar sin rätt till inkomstrelaterad dagpenning eller allmänt stöd kan utkomststödet grunddel sänkas graderat med 20 eller 40 procent under högst sex månader beroende på hur länge personen förlorar den inkomstrelaterade dagpenningen eller det allmänna stödet. Regeln är att utkomststödet sänks om personen förlorar rätten till inkomstrelaterad dagpenning eller allmänt stöd, men i lagen föreskrivs det om vissa undantag. (RP om utkomststöd)

Om en person som ansöker om grundläggande utkomststöd inte anmäler sig som arbetslös arbetssökande som söker heltidsarbete eller ansöker om primära förmåner, kan personens grunddel tills vidare sänkas med 50 procent. (RP om utkomststöd)

Sammandrag av de viktigaste sammantagna effekterna

Alla tre propositionerna tillsammans minskar klart arbetskraftsmyndighetens arbetsmängd. Även om de ändringar som föreslås i propositionen om utkomststöd och propositionen om allmänt stöd bedöms öka arbetskraftsmyndighetens arbetsmängd, minskar de föreslagna ändringarna i propositionen om utveckling av arbetskraftsservicen arbetsmängden så mycket att den sammantagna effekten av propositionerna blir att arbetsmängden minskar motsvarande cirka 450 årsverken. Propositionernas sammantagna effekter anses inte strida mot den grundlagstryggade kommunala självstyrelsen eller äventyra finansieringsprincipen.

Förslagen i propositionerna om utkomststöd och allmänt stöd ökar FPA:s arbetsmängd till ett värde av 10 miljoner euro, eftersom antalet mottagare av allmänt stöd på grund av propositionen om utkomststöd blir 15 000 personer större än vad som uppskattades i propositionen om allmänt stöd. De tre propositionernas sammantagna effekt för välfärdsområdena är indirekt eftersom inga fler uppgifter föreslås för välfärdsområdena. Effekten uppstår eftersom servicehandledningen blir bättre och snabbare.

Om propositionernas sammantagna effekter realiseras påverkar de den arbetslösa arbetskraften, som är mycket heterogen som grupp. Propositionernas sammantagna effekter för arbetslösa personers försörjning beror huvudsakligen på hur deras beteende påverkas, vilket är svårt att uppskatta närmare. Påföljderna och hotet om dem syftar också till att styra personens beteende.

På grund av åldersstrukturen bland arbetslösa och könsfördelningen bland arbetslösa och mottagare av utkomststöd bedöms propositionernas sammantagna effekter påverka unga och män mest. De sammantagna effekterna gäller sannolikt också lågutbildade, invandrare och långtidsarbetslösa. En stor sammantagen effekt är effekten på individens försörjning.

Jämlikhet, rätt till arbete, näringsfrihet och rätt till social trygghet, som tryggas i grundlagen, är grundläggande fri- och rättigheter som är centrala för propositionerna. I promemorian bedöms också internationella förpliktelser som är bindande för Finland, såsom FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Olika funktionsnedsättningar påverkar en persons handlingsmöjligheter på olika sätt, och därför kan man inte göra generaliseringar om konsekvenserna för personer med funktionsnedsättning. I genomsnitt har de som får utkomststöd ett sämre hälsotillstånd än befolkningen i övrigt, och därför kan det förekomma svårigheter när personer som får utkomststöd börjar omfattas av utkomstskyddet för arbetslösa i stället för utkomststödet, om personen har svag arbets- och funktionsförmåga. Genom propositionen om utveckling av arbetskraftsservicen främjas arbetskraftsmyndigheternas hänsyn till arbets- och funktionsförmågan och deras möjligheter att inrikta resurser på arbetssökande som behöver mer stöd. Förslagen bidrar till att jämlikheten tillgodoses i praktiken. De ändringar som föreslås i propositionerna leder inte heller till att en person med funktionsnedsättning t.ex. förlorar sin rätt till utkomstskydd för arbetslösa för att personen tackar nej till ett jobb som han eller hon på grund av sin funktionsnedsättning inte kan utföra, eller till att grunddelen av personens utkomststöd sänks på grund av partiell arbetsförhet eller funktionsnedsättning. Det allmänna stödet anses säkerställa den grundläggande försörjningen för personer med funktionsnedsättning under arbetslösheten och uppfylla de skyldigheter i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som är bindande för Finland.

Propositionerna anses inte heller i övrigt strida mot jämlikhetskravet i grundlagen. Skyldigheten enligt propositionen om utkomststöd att anmäla sig som arbetssökande som söker heltidsarbete gäller bara personer som saknar godtagbart skäl att inte ta emot arbete. I propositionen om utveckling av arbetskraftsservicen beaktas också t.ex. personens arbetsförmåga och språkkunskaper i skyldigheten att publicera en jobbsökarprofil. Sammantaget har dessa en positiv effekt för tillgodoseendet av jämlikheten också när personer slutar få utkomststöd och i stället får utkomstskydd för arbetslösa.

Endast slopandet av förvärvsinkomstavrdraget i utkomststödet och den föreslagna ändringen i nivån på grunddelen försämrar rätten till social trygghet. I övrigt kan arbetslösa och personer som ansöker om utkomststöd och ska hänvisas till arbetskraftsmyndigheten som arbetssökande själva agera så att de inte förlorar sin rätt till utkomstskydd för arbetslösa eller så att deras utkomststöd inte sänks. Det uppskattas att cirka 4 200 nya arbetssökande per år kommer att föreläggas skyldighet att vara i arbete med stöd av ändringarna och kan få utkomststödet grunddel sänkt efter prövning.

De ändringar som innebär att personer som får utkomststöd i stället börjar få en orsaksbaserad förmån, dvs. utkomstskydd för arbetslösa, bidrar till den prioriteringsordning för sociala förmåner som avses i grundlagen. Dessutom bedöms de tre propositionerna utgöra en helhet som stöder den grundlagstryggade rätten till arbete.

11.1 Samband med andra propositioner

I denna proposition föreslås en ändring av 2 kap. 13 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. I propositionen om allmänt stöd föreslås det att 4 mom. i samma paragraf upphävs. Om

riksdagen godkänner båda propositionerna upphävs momentet. Propositionerna bör samordnas under riksdagsbehandlingen, med hänsyn till att ändringarna som gäller det allmänna stödet avses träda i kraft senare än de ändringar som föreslås i denna proposition.

11.2 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2026 och avses bli behandlad i samband med den.

Det föreslås att kompletterande samtal om jobbsökning ska ordnas enligt en arbetskraftspolitisk prövning i stället för enligt ett antal och en tidsplan som en lagstadgad skyldighet kräver. I propositionen bedöms antalet kompletterande samtal om jobbsökning minska med cirka en tredjedel jämfört med nivån 2023. Det motsvarar en minskad arbetsinsats till en kostnad av uppskattningsvis cirka 2,9 miljoner euro. Dessutom sparar Arbetskraftsmyndigheterna uppskattningsvis cirka 400 000 euro per år om skyldigheten att skicka påminnelser upphävs. Dessa konsekvenser beaktas i kommunernas statsandelar för basservice under moment 28.90.30 som en minskning med 1,08 miljoner euro från och med 2026 till följd av de ändrade arbetsuppgifterna.

De ändringar som föreslås i serviceprocessen när det gäller Arbetskraftsmyndighetens skriftliga påminnelser, arbetsmöjligheter som Arbetskraftsmyndigheten anvisar, inledande intervjuer samt påföljder för underlåtelser i kontakten med Arbetskraftsmyndigheterna kräver ändringar i informationssystemen, som enligt UF-centrets uppskattning kostar högst 420 000 euro. För att ersätta de påminnelser som enligt förslaget ska slopas utvecklas ett system med föregripande påminnelser för att minimera risken för att kunder oavsiktligt uteblir från samtal om jobbsökning eller kompletterande samtal om jobbsökning. Påminnelse-systemet uppskattas kosta cirka 150 000 euro. UF-centret uppskattar att de systemändringar som krävs på grund av de föreslagna ändringarna i bestämmelserna om jobbsökarprofiler som publiceras på serviceplattformen och om Arbetskraftsmyndigheternas serviceplattform kommer att kosta högst 1 200 000 euro.

Dessutom har man under beredningen identifierat ett behov av att utveckla ett AI-baserat verktyg för serviceprocessen, vilket enligt UF-centrets uppskattning kostar högst 2 000 000 euro. De föreslagna lagändringarna kan genomföras utan ett sådant verktyg för att bedöma servicebehovet, men verktyget skulle utgöra ett betydande stöd i serviceprocessen, som bygger på bedömning av servicebehovet. Det föreslås att 1,77 miljoner euro budgeteras under moment 32.01.10 Utveckling av digitaliseringen (reservationsanslag 3 år) för UF-centrets informationssystemkostnader som beskrivs ovan.

De ändringar som gäller påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa minskar den offentliga ekonomins utgifter med uppskattningsvis cirka 14,9 miljoner euro per år. Besparingen till följd av ändringarna av påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa fördelas under social- och hälsovårdsministeriets huvudtitel så att uppskattningsvis cirka 10,8 miljoner euro per år riktas till moment 33.20.50 Statsandel till förtjänstskyddet inom arbetslöshetsförmånerna (förslagsanslag) och uppskattningsvis cirka 17,3 miljoner euro till moment 33.20.52 Statsandel till grundskyddet inom arbetslöshetsförmånerna (förslagsanslag). Besparingen riktas förutom till staten även till kommunerna, Sysselsättningsfonden och arbetslöshetskassorna. På grund av ändringarna ökar utgifterna under moment 33.10.54 Bostadsbidrag med uppskattningsvis cirka 2,3 miljoner euro per år och under moment 33.10.57 Utkomststöd med uppskattningsvis cirka 21,8 miljoner euro per år.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Syftet med de föreslagna ändringarna är att förbättra sysselsättningen genom att effektivisera serviceprocessen för arbetssökande och åtgärderna i samband med arbetsförmedling och jobbsökning. Ändringarna hänför sig också till att arbetslöshetsförmånen kräver motprestationer.

Vid den konstitutionella bedömningen av propositionen är rättsstatsprincipen som fastställs i grundlagens 2 § 3 mom. relevant, liksom även grundlagens 6 § (jämlighet), 10 § (skydd för privatlivet), 18 § (rätt till arbete), 19 § (rätt till social trygghet), 21 § (rättsskydd), 80 § (krav på bestämmelser i lag om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter) samt 121 § (kommunal självstyrelse).

12.1 Skydd för privatlivet

Enligt offentlighetsprincipen, som det föreskrivs om i 12 § 2 mom. i grundlagen, är handlingar och upptagningar som innehas av myndigheterna offentliga, om inte offentligheten av tvingande skäl särskilt har begränsats genom lag. Var och en har rätt att ta del av offentliga handlingar och upptagningar. De uppgifter som förs in i en myndighets personregister är i grundlagens 12 § 2 mom. avsedda upptagningar som myndigheterna innehar (GrUU 3/2009 rd, s. 2/I och GrUU 7/2019 rd, s. 6). Enligt grundlagsutskottet är uppgifterna i jobbsökarprofiler på Jobbmarknaden, som drivs av en myndighet, myndighetshandlingar som omfattas av offentlighetsprincipens tillämpningsområde (GrUU 14/2022 rd, s. 3).

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Där anges också att närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. När det gäller skyddet för personuppgifter hänvisar grundlagens bestämmelse till behovet av att genom lagstiftning trygga individens rättsskydd och skydd för privatlivet i behandlingen, registreringen och användningen av personuppgifter (RP 309/1993 rd, s. 57/I).

Grundlagsutskottets vedertagna praxis har varit att lagstiftarens handlingsutrymme begränsas dels av bestämmelsen om skydd för personuppgifter, dels av att skyddet för personuppgifter delvis ingår i skyddet för privatlivet som tryggas i samma moment. Lagstiftaren ska därmed garantera skyddet för personuppgifter på ett sätt som är godtagbart med avseende på de samlade grundläggande fri- och rättigheterna. Bestämmelsen syftar på behovet av att genom lagstiftning trygga individens rättsskydd och skydd för privatlivet när personuppgifter behandlas.

Grundlagsutskottet anser att den allmänna dataskyddsförordningens detaljerade bestämmelser, som tolkas och tillämpas i enlighet med de rättigheter som garanteras i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, allmänt taget utgör en tillräcklig rättslig grund även med avseende på skyddet för privatlivet och personuppgifter enligt 10 § i grundlagen. Skyddet för personuppgifter bör i första hand tillgodoses utifrån den allmänna dataskyddsförordningen och den allmänna lagstiftningen på nationell nivå. Vi bör alltså förhålla oss restriktivt till att införa nationell speciallagstiftning. Sådan lagstiftning bör vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger. Utskottet ser det dessutom som klart att behovet av speciallagstiftning i enlighet med det riskbaserade synsätt som också dataskyddsförordningen kräver måste bedömas utifrån de hot och risker som behandlingen av uppgifterna orsakar. Ju större risk fysiska personers rättigheter och friheter utsätts för på grund av behandlingen, desto mer motiverat är det med mer detaljerade bestämmelser. Denna omständighet är av särskild betydelse när det gäller behandling av känsliga uppgifter. Behandlingen av känsliga uppgifter ska vara nödvändig och regleringen exakt och noggrant avgränsad (GrUU 82/2022 rd, s. 2–3).

Grundlagsutskottet har i sina utlåtanden ansett att personuppgifter kan offentliggöras som en offentlig informationstjänst, om det finns godtagbara grunder för detta med avseende på rättsskyddsgarantierna och målen med de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 17/2021 rd, s. 42–43, GrUU 2/2017 rd, s. 7, GrUU 65/2014 rd, s. 4/II–5/I, GrUU 32/2008 rd s. 2/I–3/II).

Grundlagsutskottet har i ett utlåtande konstaterat att utskottet har bedömt flera propositioner där det föreslås bestämmelser om möjligheten att i datanätet som informationstjänst publicera uppgifter som bl.a. innehåller personuppgifter. Utskottets vedertagna utlåtandepaxis är att det i personregister som ska läggas ut i ett allmänt datanät inte ska gå att söka uppgifter på stora grupper, utan t.ex. endast enskilda sökningar (GrUU 82/2022 rd, s. 3 och de utlåtanden som utskottet där hänvisar till).

I det första lagförslaget är 128, 128 a, 129, 129 a–129 d och 130 b § relevanta med tanke på skyddet för privatlivet för både personer som inte registrerat sig som arbetssökande och personer som har registrerat sig som arbetssökande. Dessutom är 114 § i det första lagförslaget och 13 § i det sjunde lagförslaget relevanta för skyddet för privatlivet.

Enskilda kunders frivilliga jobbsökarprofiler

Att erbjuda möjligheten att skapa och publicera jobbsökarprofiler är redan i nuläget med stöd av 14 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice ett sätt för det allmänna att fullgöra sin skyldighet enligt grundlagens 18 § 2 mom. att främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete samt att stödja sysselsättningen av arbetssökande.

I 14 kap. i den gällande lagen om ordnande av arbetskraftsservice finns bestämmelser om möjligheten att på serviceplattformen frivilligt skapa och publicera en jobbsökarprofil i regel inte innehåller namn. Bestämmelsens innehåll motsvarar i sak bestämmelserna i 13 a kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012), som upphävdes den 31 december 2024. Den lagen antogs med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 14/2022 rd—RP 225/2021 rd).

Det första lagförslagets bestämmelser om jobbsökarprofiler för enskilda kunder, dvs. personer som inte registrerat sig som arbetssökande, motsvarar i sak huvudsakligen det som i nuläget föreskrivs i 14 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice om möjligheten att frivilligt skapa och publicera en jobbsökarprofil. Med de bestämmelser som nu föreslås kan arbetskraftsmyndigheten hitta och identifiera en enskild kunds profil för sina lagstadgade uppgifter.

I den föreslagna 128 a § finns motsvarande bestämmelser som i nulägetom vilka uppgifter som är tillåtna i enskilda kunders jobbsökarprofiler, men innehållet preciseras så att det gäller uppgifter som är väsentliga med tanke på jobbsökningen och möjligheten att få arbete. En enskild kund kan också när som helst redigera och radera innehållet i sin profil. I 128 a § anges samtidigt de uppgifter som behandlas om en enskild kund som skapar och publicerar en jobbsökarprofil, och i 130 § 1 mom. finns motsvarande bestämmelser som i nuläget om användningsändamålet för uppgifterna i jobbsökarprofilerna (i propositionen föreslås inga ändringar i momentet). Grunden för behandlingen av uppgifter i jobbsökarprofiler är artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen när det gäller UF-centret och arbetskraftsmyndigheterna, och i enlighet med artikel 6.3 föreskrivs det i nationell rätt om syftet med behandlingen. Enligt 129 d § 2 mom. ska uppgifterna i enskilda kunders jobbsökarprofiler liksom i nuläget raderas från informationsresursen för jobbsökarprofiler när en person raderar sin jobbsökarprofil från serviceplattformen, men senast när det har gått ett år sedan personen

sist loggade in på serviceplattformen. Enligt artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen får nationell rätt innehålla särskilda bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i förordningen. Sådana särskilda bestämmelser kan gälla bl.a. lagringstider, som preciseras i 129 d § 2 mom.

I den föreslagna 129 c § finns bestämmelser om sökning av publicerade jobbsökarprofiler genom enskilda sökningar på serviceplattformen, på motsvarande sätt som i den gällande lagen om ordnande av arbetskraftsservice. I paragrafen föreslås dock en ändring jämfört med nuläget så att inte bara arbetsgivare utan också privata arbetsförmedlingsföretag som loggat in på plattformen ska kunna söka och granska jobbsökarprofiler. Dessutom föreskrivs det närmare i 129 c § 1 mom. att arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag får behandla uppgifterna i jobbsökarprofilerna endast för rekryterings- och arbetsförmedlingsändamål. Detta för att närmare styra användningen av uppgifterna i profilerna och förhindra att uppgifterna används för något annat ändamål. Grunden för arbetsgivarnas och de privata arbetsförmedlingsföretagens behandling av uppgifterna är artikel 6.1 f i den allmänna dataskyddsförordningen, dvs. deras berättigade intressen. Även om profilerna delvis finns i en offentlig informationstjänst på internet begränsar lagstiftningen vilka aktörer som kan söka och granska profilerna med tanke på vad som är ändamålsenligt, och därför är det nödvändigt att föreskriva för vilka ändamål de berättigade aktörerna får behandla uppgifterna. Vid behov går det fortfarande att utreda i efterhand vem som har sökt eller granskat uppgifterna i jobbsökarprofilerna, eftersom de ovannämnda aktörerna ska identifiera sig med hjälp av stark autentisering.

De ändringar som föreslås i 14 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och som gäller enskilda kunders jobbsökarprofiler motsvarar huvudsakligen sakinnehållet om frivilliga jobbsökarprofiler i den gällande lagens 14 kap., som tillkommit med grundlagsutskottets medverkan. Med hänsyn till detta anses bestämmelserna inte stå i strid med de rättigheter som tryggs i 10 § i grundlagen. Bestämmelserna anses också vara förenliga med grundlagsutskottets etablerade praxis om publicering av personuppgifter i en informationstjänst på internet, eftersom det inte går att söka uppgifter på stora grupper och det i grundlagens 18 § 2 mom. finns godtagbara grunder för publicering av jobbsökarprofiler med avseende på rättsskyddsgarantierna och målen med de grundläggande fri- och rättigheterna. Dessutom ska bestämmelserna i den föreslagna formen anses vara proportionella mot det eftersträlvade målet.

Arbetssökandes jobbsökarprofiler

I 14 kap. i det första lagförslaget ingår förslag om den arbetssökandes skyldighet att skapa och publicera en jobbsökarprofil och om arbetskraftsmyndighetens skyldighet att skapa och publicera en jobbsökarprofil om en arbetssökande som inte själv gör det inom utsatt tid. Publiceringen av en jobbsökarprofil är till den delen en ny situation när det gäller bedömningen av skyddet för personuppgifter. Det finns ingen klar motsvarighet i grundlagsutskottets tidigare utlåtandep Praxis.

Syftet med jobbsökarprofiler är att arbetssökande med hjälp av dem lättare och snabbare ska hitta arbetsmöjligheter, utbildningar eller annan service som stöder sysselsättningen och kompetensutvecklingen och att arbetsgivare och arbetsförmedlare lättare och snabbare ska hitta lämpliga personer för lediga jobb. Skyldigheten för alla arbetssökande att publicera en jobbsökarprofil och den nya lagstadgade uppgift som föreslås för arbetskraftsmyndigheten är också två sätt som föreslås för det allmänna att fullgöra sin skyldighet enligt 18 § 2 mom. i grundlagen. De föreslagna ändringarna uppskattas öka sysselsättningen med 1250–2500 personer.

Enligt den föreslagna 129 a § ska en arbetssökandes jobbsökarprofil innehålla de uppgifter om utbildning, arbetserfarenhet, övriga kompetenser och arbetsönskemål som är väsentliga med tanke på jobbsökningen och möjligheten att få arbete. Dessa uppgifter anses vara offentliga personuppgifter. Utifrån uppgifternas innehåll innehåller en publicerad jobbsökarprofil i regel inte namn, men det går inte att garantera att den är anonym. Den arbetssökande har en omfattande möjlighet att själv påverka profilens principiella anonymitet, eftersom det ovannämnda innehållet kan inkluderas i profilen utan uppgifter som specificerar t.ex. arbetsgivaren eller utbildningsanordnaren. Då uppges t.ex. endast titeln eller branschen och arbetserfarenhetens längd som arbetserfarenhet. Dessutom kan profilen innehålla en fritt formulerad presentation och länkar till tjänster utanför serviceplattformen. Med dessa uppgifter, dock beroende på deras innehåll, bedöms profilen däremot inte längre vara anonym. Möjligheten att inkludera en fritt formulerad presentation och länkar är ändå viktig när arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag söker lämpliga personer för lediga jobb. För att avgränsa jobbsökarprofilens innehåll föreskrivs det att profilen inte får innehålla uppgifter som enligt lag är sekretessbelagda. I praktiken får en arbetssökande inte inkludera sekretessbelagda uppgifter i sin profil, och har dessutom möjlighet att utelämma uppgifter ur profilen om personen bedömer att uppgifterna kan leda till att en sekretessbelagd uppgift avslöjas.

I det föreslagna 128 § 4 mom. föreskrivs det liksom i den gällande lagen om ordnande av arbetskraftsservice om skyldigheten för den som upprätthåller plattformen (UF-centret) att innan jobbsökarprofilen publiceras informera alla som skapar en profil om begränsningarna med avseende på uppgifterna i jobbsökarprofilen och om hur publiceringen inverkar på skyddet för personuppgifter. Av informationen bör det åtminstone framgå att profilen med vissa uppgifter i princip inte innehåller några namn, hur en fritt formulerad presentation och länkar påverkar anonymiteten och vilka uppgifter som är tillåtna respektive förbjudna i profilen. Den arbetssökande kan ännu i det skedet påverka innehållet i sin profil och profilens anonymitet genom att redigera den.

Enligt den föreslagna 129 a § får Arbetskraftsmyndigheten i en jobbsökarprofil som den skapar och publicerar om en arbetssökande inkludera endast sådana uppgifter som behövs med tanke på skapandet och publiceringen av profilen och som kan vara 1) den arbetssökandes arbetserfarenhet som är väsentlig med tanke på jobbsökningen och möjligheten att få arbete, utan uppgifter som specificerar arbetsgivaren, 2) den arbetssökandes utbildning som är väsentlig med tanke på jobbsökningen och möjligheten att få arbete, utan uppgifter som specificerar utbildningsanordnaren, 3) uppgifter om den arbetssökandes gällande tillstånd och behörigheter som är väsentliga med tanke på jobbsökningen och möjligheten att få arbete, utan uppgifter som specificerar den beviljande instansen, 4) den arbetssökandes arbetsönskemål, geografiska arbetsområde och språkkunskaper, och 5) uppgifter enligt 129 § 2 mom. som den arbetssökande själv publicerat eller som den arbetssökande begärt att få publicerade i jobbsökarprofilen. Dessa uppgifter anses vara offentliga personuppgifter. Utifrån uppgifternas innehåll innehåller en publicerad jobbsökarprofil i regel inte namn, men det går inte att garantera att den är anonym. En jobbsökarprofil som Arbetskraftsmyndigheten har publicerat om en arbetssökande är något snävare än den profil som den arbetssökande själv skulle kunna publicera, men den arbetssökande kan själv publicera en likadan profil som Arbetskraftsmyndigheten, dvs. utan specificerande uppgifter. På serviceplattformen kan en arbetssökande redigera en jobbsökarprofil som Arbetskraftsmyndigheten publicerat på samma sätt som en jobbsökarprofil som personen själv publicerat, t.ex. inkludera en presentation och länkar eller redigera och radera innehåll, men efteråt ska profilen ändå innehålla de uppgifter som anges i 129 §.

Dessutom föreskrivs det i 129 a § 3 mom. att den jobbsökarprofil som Arbetskraftsmyndigheten publicerar om en arbetssökande inte får innehålla uppgifter som enligt lag är sekretessbelagda.

Det här innebär också att profilen inte får innehålla uppgifter som enligt Arbetskraftsmyndighetens bedömning kan leda till att uppgifter som enligt lag är sekretessbelagda avslöjas. Dessutom föreslås det att en jobbsökarprofil som Arbetskraftsmyndigheten publicerat inte får innehålla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter, dvs. uppgifter som avses i artikel 9.1 i dataskyddsförordningen. Undantag görs dock för situationer där den arbetssökande själv har publicerat sådana uppgifter. När det gäller hela profilens innehåll begränsas Arbetskraftsmyndigheten också av principen om uppgiftsminimering i artikel 5.1 c i dataskyddsförordningen, som Arbetskraftsmyndigheten ska tillämpa på innehållet i jobbsökarprofilen.

Uppgifter som sparats om den arbetssökande i den nationella informationsresurs som avses i 120 § i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice ska kunna användas för en jobbsökarprofil som Arbetskraftsmyndigheten skapar och publicerar om den arbetssökande. Bestämmelser om användningsändamål för uppgifter som sparas i den nationella informationsresursen finns i 112 § i den gällande lagen om ordnande av Arbetskraftsservice. Enligt 1 mom. 1 punkten i den paragrafen får uppgifter om enskilda kunder, som också arbetssökande är, användas för ordnande och produktion av sådan service och sådana uppgifter som avses i den lagen samt enligt 3 punkten för tillsyn, utveckling, uppföljning, utvärdering, statistikföring, prognostisering och styrning med avseende på de uppgifter som avses i 1 och 2 punkten. Skapandet och publiceringen av en jobbsökarprofil anses inte utvidga det användningsändamål för vilket uppgifterna ursprungligen har samlats in, eftersom jobbsökarprofilen är en service enligt lagen om ordnande av Arbetskraftsservice som är avsedd för en enskild kund, och uppgifterna med stöd av 112 § får användas för sådan service. Dessutom begränsas användningen i jobbsökarprofiler av uppgifter i den nationella informationsresursen med stöd av den föreslagna 129 a § så att profilerna endast innehåller de nödvändiga uppgifter som också är proportionella mot det mål som eftersträvas.

Arbetskraftsmyndighetens och UF-centrets grund i den allmänna dataskyddsförordningen för behandlingen av uppgifter i jobbsökarprofiler är artikel 6.1 c. I 130 § i den gällande lagen om ordnande av Arbetskraftsservice finns redan i nuläget bestämmelser om ändamålet för behandlingen av uppgifter i de arbetssökandes jobbsökarprofiler. Den föreslagna lagstadgade uppgiften att skapa och publicera jobbsökarprofiler för arbetssökande uppfyller ett mål av allmänt intresse eftersom målet är att arbetssökande ska få arbete och det målet främjar det allmännas skyldighet enligt 18 § 2 mom. i grundlagen.

Den arbetssökande kan inte radera en skapad jobbsökarprofil eller återkalla publiceringen under den tid som jobbsökningen är i kraft (dessa är åtgärder på serviceplattformen), men kan redigera och radera uppgifter i sin profil när som helst så länge profilen efteråt innehåller de uppgifter som anges i 129 §. Därför föreskrivs det i den föreslagna 129 b § om den arbetssökandes rätt att begära att Arbetskraftsmyndigheten återkallar publiceringen av en jobbsökarprofil om den arbetssökande med stöd av den föreslagna 129 b § 1 mom. inte är skyldig att skapa och publicera en profil. Denna möjlighet tryggar skyddet för den arbetssökandes privatliv, eftersom den arbetssökande annars inte har möjlighet att återkalla publiceringen av sin jobbsökarprofil under den tid som jobbsökningen är i kraft. Det är möjligt att föreskriva nationellt om återkallande av publiceringen av profiler med stöd av artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen. Möjligheten att återkalla publicering är förenlig med ett allmänt intresse och proportionell mot det mål som eftersträvas. Åtgärden bidrar till att profilen endast är publicerad så länge det är nödvändigt och proportionellt. Även om den arbetssökande inte begär att publiceringen återkallas är profilen endast publicerad fram till ett slutdatum som bestämts på förhand. De ovannämnda åtgärderna bör inte sammanblandas med radering av uppgifter om arbetssökande från informationsresursen för jobbsökarprofiler, som det föreskrivs om i den föreslagna 129 d § 3 mom. Uppgifterna i de arbetssökandes jobbsökarprofiler raderas ur informationsresursen när

den arbetssökande då jobbsökningens giltighet upphört raderar sin profil från serviceplattformen, men dock senast när det har gått ett år sedan personen sist loggade in på serviceplattformen efter att jobbsökningens giltighet upphört. Enligt artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen får nationell rätt innehålla särskilda bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i förordningen, om grunden för behandlingen är artikel 6.1 c. Sådana särskilda bestämmelser kan gälla bl.a. lagringstider, som preciseras i det föreslagna 129 d § 2 mom.

Jobbsökarprofilernas uppgifter om utbildning, arbetserfarenhet, kompetens och arbetsönskemål utnyttjas av serviceplattformens matchningsfunktion som används redan i nuläget. Utifrån de uppgifterna kan man för en person föreslå arbetsmöjligheter och service i den lämpligaste ordningsföljden och för arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag föreslå arbetssökande för lediga jobb i den lämpligaste ordningsföljden. Matchningsfunktionen hindrar inte att en inloggad person ser arbetsmöjligheter som publicerats på plattformen, utan personen kan se dem alla, och det uppstår inga rättsverkningar oavsett om personen reagerar eller inte reagerar på arbetsmöjligheterna. Matchningsfunktionen utnyttjar sådan profilering som avses i den allmänna dataskyddsförordningen, men serviceplattformens profilering används inte som grund för beslutsfattande och det är inte heller fråga om automatiskt beslutsfattande (GrUU 14/2022 rd, AjUB 3/2022 rd, s. 7). Matchningsfunktionen har bedömts mer ingående i förhållande till artikel 22 i dataskyddsförordningen (i avsnitt 4.1.6.1 om konsekvenser för dataskyddet), och skyldigheten att skapa och publicera en jobbsökarprofil bedöms inte leda till att arbetssökande mot sin vilja blir föremål för ett beslut som avses i artikel 22.1.

Den matchningsfunktion som används på serviceplattformen har också bedömts separat i avsnitt 2.5.5 i förhållande till förordningen om artificiell intelligens. Matchningsfunktionen har bedömts vara ett sådant AI-system med hög risk som avses i artikel 6 i förordningen om artificiell intelligens, och därför ska förordningens bestämmelser om AI-system med hög risk tillämpas på matchningsfunktionen.

Med stöd av vad som anförts ovan anses de personuppgifter om arbetssökande som myndigheterna behandlar vara avgränsade till de uppgifter som är nödvändiga för behandlingens ändamål, dvs. skapandet och publiceringen av jobbsökarprofiler och den nya lagstadgade uppgift som föreslås för arbetskraftsmyndigheten. Uppgifterna och behandlingen av dem har också avgränsats så att de uppfyller den allmänna dataskyddsförordningens princip om uppgiftsminimering i proportion mot det mål som eftersträvas, dvs. att främja sysselsättningen och det allmännas skyldighet enligt 18 § 2 mom. i grundlagen.

I de föreslagna bestämmelserna i 128, 129 och 129 a § är det fråga om publicering av personuppgifter. Syftet med publiceringen av registrerade arbetssökandes och övriga arbetssökandes jobbsökarprofiler är att främja matchningen mellan arbetstagare och arbetstillfällen och därigenom sysselsättningen. Endast publicerade jobbsökarprofiler ska kunna användas för arbetsgivarnas och de privata arbetsförmedlingsföretagens matchningsfunktion, dvs. när de lämpligaste personerna för ett ledigt jobb presenteras för en inloggad aktör. Publicering av jobbsökarprofiler är ett sätt att förbättra arbetsgivarnas och de privata arbetsförmedlingsföretagens möjligheter att hitta lämpliga arbetstagare för lediga jobb. Om en profil skapas men inte publiceras påverkar det endast den arbetssökandes möjligheter att hitta ett nytt jobb. Publiceringen av arbetssökandes jobbsökarprofiler anses bidra till fullgörandet av den skyldighet som det allmänna enligt 18 § 2 mom. i grundlagen har att främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete, särskilt eftersom arbetskraftsmyndigheten enligt förslaget ska skapa och publicera en profil om en arbetssökande som inte gör det själv. Bestämmelsen om främjande av sysselsättningen är till sin natur ett konstitutionellt uppdrag för det allmänna. Bestämmelsen tar inte ställning till de metoder som används för att främja

sysselsättningen, utan ger det allmänna betydande frihet att överväga hur sysselsättningen kan främjas på bästa sätt. De föreslagna bestämmelserna om jobbsökarprofiler och publicering av dem syftar till att främja såväl arbetstagarnas möjligheter att få jobb som arbetsgivarnas och de privata arbetsförmedlingsföretagens tillgång på kompetent arbetskraft effektivare än i nuläget, och därmed tillförsäkra var och en rätt till arbete. Bestämmelserna ska samtidigt också bidra till att trygga rätten till skydd för privatlivet och personuppgifter enligt 10 § 1 mom. i grundlagen, eftersom endast uppgifter som är absolut nödvändiga bör publiceras i profilerna. Med stöd av det som anförts ovan anses publiceringen av arbetssökandes jobbsökarprofiler på serviceplattformen på det föreslagna sättet ha godtagbara grunder och mål med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna, oberoende av att de profiler som publiceras i regel inte innehåller namn men inte är helt anonyma. Målet med publiceringen av jobbsökarprofiler är därmed förenligt med ett allmänt intresse och de uppgifter som publiceras i jobbsökarprofilerna är också proportionella mot det mål som eftersträvas med publiceringen, dvs. att arbetssökande ska få jobb och lediga platser fyllas.

I det föreslagna 129 b § 1 mom. finns bestämmelser om undantag från den arbetssökandes och arbetskraftsmyndighetens skyldighet att skapa och publicera en jobbsökarprofil. Momentets 1–2 punkt är uttömmande, men 3 och 4 punkterna medger prövningsmån för arbetskraftsmyndigheten. Om momentet är tillämpligt antecknas undantaget alltid i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den, så att den arbetssökande har informationen om att han eller hon inte är skyldig att publicera en profil och arbetskraftsmyndigheten inte publicerar någon profil så länge planen gäller. Vid den inledande intervjun går man igenom om momentet är tillämpligt så att också den arbetssökande informeras om skyldigheten.

I den föreslagna 129 c § föreskrivs det att arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag efter att de loggat in (med stark autentisering) kan granska och söka publicerade jobbsökarprofiler på serviceplattformen och behandla uppgifterna i profilerna endast för rekryterings- och arbetsförmedlingsändamål. Användningen av uppgifter begränsas med hjälp av ändamålen så att den inte endast grundas på arbetsgivarens eller det privata arbetsförmedlingsföretagets roll på arbetsmarknaden. Aktörernas behandling av uppgifter baserar sig på ett berättigat intresse enligt artikel 6.1 f i dataskyddsförordningen. Även om offentliga personuppgifter publiceras är det ändamålsenligt att begränsa antalet aktörer som kan granska och söka dem till det nödvändiga i enlighet med principen om uppgiftsminimering, eftersom det handlar om att se andra personers offentliga personuppgifter. Enligt 3 mom. kan inloggade på motsvarande sätt som enligt den gällande lagen om ordnande av arbetskraftsservice endast göra enskilda sökningar på serviceplattformen där åtminstone yrkesbeteckning, kompetens eller geografiskt arbetsområde anges som sökvillkor. Sökningar på stora grupper kan alltså inte heller i fortsättningen göras på serviceplattformen. Eftersom serviceplattformen endast kan användas av vissa inloggade och starkt autentiserade aktörer finns de publicerade jobbsökarprofilerna i en endast delvis offentlig informationstjänst på internet. Inloggningskravet gör det också möjligt att i efterhand vid behov ta reda på vem som sökt eller granskat uppgifterna i en jobbsökarprofil. Den partiella offentligheten är en viktig positiv aspekt som ökar de publicerade jobbsökarprofilernas rättsskyddsgarantier, eftersom profilerna söks och granskas endast av aktörer med ett intresse av att sysselsätta arbetssökande. I det avseendet motsvarar sökningen av jobbsökarprofiler i en offentlig informationstjänst grundlagsutskottets etablerade utlåtan depraxis i fråga om enskilda sökningar (GrUU 82/2022 rd, s. 3 och de utlåtanen som utskottet hänvisar till där).

Publicerade jobbsökarprofiler innehåller i regel inte namn, men det går inte att garantera att de är anonyma. Om en arbetssökande inkluderar en fritt formulerad presentation och länkar till tjänster utanför serviceplattformen i sin profil är den med stor sannolikhet inte längre anonym, men det beror på vilken information den arbetssökande inkluderar. De profiler som

arbetskraftsmyndigheten skapat och publicerat om en arbetssökande har minst innehåll. Profilens anonymitet kan skyddas t.ex. genom att arbetserfarenheten anges utan att arbetsgivaren specificeras. Såväl enskilda kunder som arbetssökande har den möjligheten, och Arbetskraftsmyndigheten bör publicera en profil om en arbetssökande i det formatet. Dessutom kan den arbetssökande när som helst redigera och radera uppgifter i sin profil, och därmed påverka skyddet för sitt privatliv. Jobbsökarprofilerna publiceras i en offentlig databas på internet men kan sökas och granskas som enskilda sökningar endast av arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag som är inloggade på serviceplattformen, dvs. av aktörer som har ett genuint intresse av att få eller förmedla arbetstagare till lediga jobb. I praktiken innebär detta att profilskaparens identitet kan avslöjas endast för sådana aktörer, som även annars är skyldiga att behandla personuppgifter i enlighet med den allmänna dataskyddsförordningen eftersom den också gäller arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag i deras verksamhet överlag. Dessutom har de som gör sökningar identifierat sig, och då kan man i efterhand med hjälp av logguppgifter reda ut vem som sökt eller granskat profiler. Med hänsyn till det som nämns ovan anses risken att en viss person eventuellt i vissa situationer kan identifieras utifrån jobbsökarprofilen inte leda till att de arbetssökandes skyldighet att publicera jobbsökarprofiler och Arbetskraftsmyndighetens nya lagstadgade uppgift strider mot 10 § 1 mom. i grundlagen på ett sätt som inte kan motiveras med att arbetssökande sysselsätts snabbare, med det allmännas skyldighet enligt 18 § 2 mom. i grundlagen att främja sysselsättningen och med den föreslagna ändringens positiva sysselsättningseffekter.

Som det konstateras ovan är det den arbetssökande själv eller Arbetskraftsmyndigheten som skapar och publicerar en arbetssökandes jobbsökarprofil. Det innehåll som profilerna kräver är avgränsat till endast uppgifter som behövs för att arbetssökande ska få jobb. Den arbetssökande kan bestämma vilka delar av profilen som ska vara publicerade och hur länge, och kan redigera och radera uppgifter när som helst. Profilerna publiceras alltid för en bestämd tid, och ett slutdatum ska anges för publiceringen. Efter att jobbsökningen upphört kan den arbetssökande fritt radera sin profil och återkalla publiceringen av den – men inte under den tid som jobbsökningen är i kraft. Profilerna publiceras i regel utan namn, men det går inte att garantera att de är anonyma. En fritt formulerad presentation eller länkar som eventuellt inkluderats i profilen leder sannolikt till att den inte längre är anonym. Det är alltid frivilligt att lägga till sådana uppgifter. Den som upprätthåller serviceplattformen ska enligt förslaget alltid innan en profil publiceras informera den enskilda kunden om de begränsningar som gäller för uppgifterna i profilen och om hur publiceringen påverkar skyddet för kundens personuppgifter. Publicerade profiler kan endast sökas av arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag som är inloggade på serviceplattformen, vilket innebär att användningen av informationstjänsten på internet delvis begränsas. Det går att utreda i efterhand vem som sökt eller granskat jobbsökarprofilerna. Publicerade jobbsökarprofiler kan endast sökas genom enskilda sökningar. De jobbsökarprofiler som publiceras om arbetssökande bidrar i sin helhet till fullgörandet av det allmännas skyldighet enligt 18 § 2 mom. i grundlagen, och de uppgifter som arbetssökande måste publicera uppfyller den allmänna dataskyddsförordningens princip om uppgiftsminimering. Dessutom anses uppgifternas användningsändamål, dvs. publiceringen av profiler, vara proportionellt och nödvändigt för det eftersträlvade målet, dvs. att arbetssökande ska få jobb. De föreslagna bestämmelserna uppfyller också ett mål av allmänt intresse och är proportionella mot det legitima mål som eftersträvas. Publiceringen av profiler uppskattas öka sysselsättningen med 1250–2500 personer. Av de orsaker som anförs ovan anses uppgifterna i de arbetssökandes jobbsökarprofiler kunna publiceras på det föreslagna sättet, och publiceringen strider inte mot det grundlagstryggade skyddet för personuppgifter när man beaktar de arbetssökandes ovannämnda omfattande möjligheter att själva påverka den publicerade profilens anonymitet.

Vissa uppgifter som ingår i jobbsökarprofiler

I avsnitt 4.1.7.1 om konsekvenser för de grundläggande och mänskliga rättigheterna och konsekvenser för skyddet för privatlivet bedöms risken för att uppgifter som är sekretessbelagda eller hör till särskilda kategorier av personuppgifter avslöjas i en publicerad jobbsökarprofil. I avsnittet beskrivs också de åtgärder som enskilda kunder, arbetssökande och Arbetskraftsmyndigheten kan vidta för att i mycket hög grad påverka en publicerad profils principiella anonymitet, samt den prövning som är möjlig i fråga om sekretessbelagda uppgifter.

De grundläggande fri- och rättigheterna bedöms vara skyddade på den nivå som 10 § 1 mom. i grundlagen kräver, med tanke på de element som beskrivs i det ovannämnda avsnittet och att det i regel är de uppgifter personen själv inkluderar i sin jobbsökarprofil som avgör om sekretessbelagda uppgifter eller särskilda kategorier av personuppgifter eventuellt avslöjas.

I synnerhet utifrån ett riskbaserat tillvägagångssätt i enlighet med dataskyddsförordningen bör man ägna uppmärksamhet åt profilens uppgifter om arbetserfarenhet, som mest sannolikt uppskattas kunna avslöja sådana uppgifter. Det är dock alltid möjligt att ange arbetserfarenheten på en allmän nivå med endast yrkesbeteckning eller bransch i jobbsökarprofiler som publiceras, utan namn eller andra uppgifter som specificerar arbetsgivaren, så att profilens anonymitet och personens identitet skyddas. Denna möjlighet bedöms göra jobbsökarprofilen så anonym att det bör vara proportionellt mot det eftersträvade målet.

Till den delen bör det första lagförslagets bestämmelser om uppgifter som publiceras i jobbsökarprofiler som helhet anses vara godtagbara och proportionella mot det eftersträvade målet, dvs. att följa grundlagens 18 § 2 mom., även om det inte alltid går att garantera att profilen är anonym. Begränsningen av innehållet i publicerade profiler till det som är absolut nödvändigt med de skyddsmekanismer som beskrivs ovan ökar godtagbarheten och proportionaliteten, så att det allmänna kan fullgöra sin uppgift enligt grundlagens 18 § 2 mom. med hjälp av profilerna. Dessutom är det alltid frivilligt att själv lägga till uppgifter som inte är nödvändiga, dvs. personen ska själv anses vara ansvarig för hur publiceringen av sådant innehåll påverkar skyddet för de egna personuppgifterna. Därför bör de uppgifter som publiceras i profilen anses vara proportionella och godtagbara i förhållande till de eftersträvade målet.

Uppgifter som får behandlas

Även 114 § i det första lagförslaget gäller behandling av personuppgifter. Dataskyddsförordningens riskbaserade infallsvinkel innebär enligt grundlagsutskottet att det är möjligt att införa detaljerad och exakt nationell lagstiftning också när behandlingen av uppgifterna utgör en särskild risk på andra grunder än de som anges i artikel 9 och 10 i förordningen. Den nationella lagstiftningen ska också då vara förenlig med artikel 6 i förordningen. Enligt utskottets uppfattning är det tillåtet också inom ramen för dataskyddsförordningen att föreskriva detaljerat om behandlingen av personuppgifter som är känsliga i konstitutionellt hänseende (GrUU 15/2018 rd, s 38).

Grundlagsutskottet har särskilt lyft fram behovet av reglering i de fall där personuppgifterna behandlas av en myndighet. Enligt artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen är behandling av personuppgifter tillåten om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. Behandlingen av personuppgifter är enligt artikel 6.1 e laglig om den är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (se GrUU 14/2018 rd, s. 4).

Uppgifter om en persons årsinkomster eller totala förmögenhet eller inkomster och förmögenhet som ligger till grund för stöd eller förmåner eller som annars beskriver personens ekonomiska ställning är sekretessbelagda med stöd av 24 § 1 mom. 23 punkten i offentlighetslagen.

Uppgifter som är sekretessbelagda enligt offentlighetslagen kan anses vara känsliga personuppgifter i konstitutionellt hänseende. Bestämmelser som gäller behandlingen av dem bör därmed fortfarande uppfylla de villkor som utformats i grundlagsutskottets praxis innan den allmänna dataskyddsförordningen började tillämpas.

Enligt artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen ska grunden för behandlingen av personuppgifter fastställas i enlighet med unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av, om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige eller för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Artikel 6.3 innehåller en skyldighet att i nationell lagstiftning föreskriva om grunden och syftet för behandlingen.

I 114 § i det första lagförslaget görs en ändring som gäller personuppgifter som behandlas i den offentliga Arbetskraftsservicen. Enligt förslaget får också vissa uppgifter som avses i lagen om inkomstdatasystemet behandlas om enskilda kunder. Användningsändamålen för personuppgifter enligt 114 § grundar sig på skötseln av lagstadgade uppgifter som föreskrivs i 112 och 113 § i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice. Dessutom preciseras användningen av uppgifter i inkomstregistret så att de får behandlas för att bedöma servicebehovet. Bedömning av servicebehovet är en lagstadgad uppgift för Arbetskraftsmyndigheten som det föreskrivs om i 33 § i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice. Grunden för behandling av personuppgifter är därmed i enlighet med artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige.

Det sjunde lagförslaget gäller utlämnande av personuppgifter mellan myndigheter, vilket förutsätter en bedömning mot principen om ändamålsbegränsning enligt vad som föreskrivs i artikel 6.4 i den allmänna dataskyddsförordningen. Om uppgifternas användningsändamål ändras till följd av att de lämnas ut, förutsätter utlämnandet att den registrerade samtycker eller att en bestämmelse om utlämnande är en nödvändig och proportionell åtgärd i syfte att säkerställa mål som anges i artikel 23.1 i den allmänna dataskyddsförordningen. För att nödvändighetskriteriet ska uppfyllas när myndigheternas rätt att få uppgifter genomförs får rätten att få uppgifter endast gälla uppgifter som är nödvändiga för myndighetens lagstadgade verksamhet. När det gäller proportionaliteten måste man bedöma om den planerade behandlingen av personuppgifter är proportionell mot det mål som eftersträvas med behandlingen.

Det sjunde lagförslaget gäller lagen om inkomstdatasystemet. Enligt 13 § i den lagen grundar sig uppgifts användarnas rätt att få uppgifter ur inkomstdatasystemet inte på lagen om inkomstdatasystemet, utan användaren ska ha rätt att få uppgifter med stöd av någon annan lag. I det här fallet grundar sig rätten att få uppgifter på 115 § i den gällande lagen om ordnande av Arbetskraftsservice. Enligt den paragrafen har en Arbetskraftsmyndighet oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som är nödvändiga för att verkställa Arbetskraftsservice av andra Arbetskraftsmyndigheter, välfärdsområden, Pensionsskyddscentralen, Sysselsättningsfonden, serviceproducenter inom Arbetskraftsservice, andra producenter av sådan service till stöd för sysselsättning som Arbetskraftsmyndigheten ordnar och som överenskommit i en sysselsättningsplan eller en ersättande plan samt av aktörer som producerar sådan arbetsprövning som avses i 54 §.

Grundlagsutskottet har bedömt bestämmelser om myndigheternas rätt att få och skyldighet att lämna ut information generellt med avseende på skyddet för privatliv och personuppgifter i 10 § 1 mom. i grundlagen och då noterat bland annat vad och vem rätten att få information gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få och möjlighet

att lämna ut uppgifter kan enligt utskottet gälla "behövliga uppgifter" för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att "uppgifterna är nödvändiga" för ett visst syfte (GrUU 21/2020 rd, GrUU 10/2014 rd, s. 6/I). Grundlagsutskottet har också ansett att rätten till information, som går före sekretessbestämmelserna, i sista hand går ut på att den myndighet som är berättigad till informationen i och med sina egna behov åsidosätter de grunder och intressen som är skyddade med hjälp av den sekretess som gäller myndigheten som innehar informationen. Ju mer generella bestämmelserna om rätt till information är, desto större är risken att sådana intressen kan åsidosättas per automatik. Ju fullständigare bestämmelserna kopplar rätten till information till materiella villkor, desto mer sannolikt är det att begäran om information måste motiveras. Då kan också den som lämnar ut informationen bedöma begäran med avseende på de lagliga villkoren för utlämnandet. Genom att de facto vägra att lämna ut informationen kan den som innehar den göra att det uppstår ett läge där en utomstående myndighet måste undersöka skyldigheten att lämna ut information, det vill säga tolka bestämmelserna. Denna möjlighet är viktig då det gäller att anpassa tillgången till information och sekretessintressena till varandra (GrUU 17/2016 rd, s. 6, GrUU 12/2014 rd, s. 3/I, GrUU 62/2010 rd, s. 3/II—4/I och de utlåtanden som nämns där). Det tillägg till uppgifterna enligt lagen om inkomstdatasystemet som föreslås i denna proposition är i rätten att få uppgifter bundet till uppgiftens nödvändighet. Rätten att få uppgifter har ansetts gälla personuppgifter som myndigheterna får behandla enligt 114 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Till 114 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice fogas uppgifter som får behandlas om en kund, och i paragrafen har syftet varit att förteckna dem uttömmande. Dessutom begränsas rätten att få uppgifter i såväl lagen om inkomstdatasystemet som lagen om ordnande av arbetskraftsservice till verkställighet av uppgifter som gäller bedömning av servicebehovet.

Bedömning av servicebehovet är en central faktor som påverkar serviceprocessen för arbetssökande. Utifrån bedömningen ordnar man möten för kunden och hänvisar kunden till sysselsättningsfrämjande service i enlighet med servicebehovet. I denna proposition föreslås i det första lagförslaget ändringar i serviceprocessen för arbetssökande som innebär att kompletterande samtal om jobbsökning, som tidigare ordnats schablonmässigt, i fortsättningen ordnas enligt den arbetssökandes servicebehov. För att bedöma servicebehovet bör man kunna utnyttja uppgifter som förbättrar bedömningens träffsäkerhet, så att serviceprocessen får större verkan för att den arbetssökande snabbare ska hitta arbete som också är mer varaktigt. Då kan också arbetskraftsservicens begränsade resurser inriktas effektivare på de arbetssökande eftersom arbetskraftsmyndigheterna förstår deras servicebehov bättre.

På de grunder som anförs ovan anses de personuppgifter som fogas till 114 § vara begränsade till det som är nödvändigt för ändamålet med behandlingen i proportion till uppgiften att bedöma servicebehovet och den uppgiftens betydelse, som framhävs till följd av de övriga ändringar som föreslås i det första lagförslaget. Behandlingen av uppgifter begränsas också så att den kan anses vara proportionell och nödvändig för det mål som eftersträvas, dvs. att främja sysselsättningen och fullgöra det allmännas skyldighet enligt 18 § 2 mom. i grundlagen.

Automatiserat beslutsfattande och profilering vid bedömning av servicebehovet

Uppgifterna enligt 114 § i det första lagförslaget behandlas vid bedömning av arbetssökandes servicebehov. I denna proposition nämns att möjligheten att behandla de uppgifter som enligt förslaget ska fogas till paragrafen också gör det möjligt att utveckla ett verktyg som kan utnyttjas för bedömning av servicebehovet.

Artikel 22 i dataskyddsförordningen gäller rätten att inte bli föremål för ett beslut som enbart grundas på automatiserad behandling och har betydande rättsliga följder. Enligt artikeln har den registrerade rätt att inte bli föremål för ett beslut som enbart grundas på automatiserad behandling, inbegripet profilering, vilket har rättsliga följder för honom eller henne eller på liknande sätt i betydande grad påverkar honom eller henne.

Enligt 37 § i den gällande lagen om ordnande av arbetskraftsservice beaktas i arbetskraftsmyndighetens bedömning av en arbetssökandes servicebehov åtminstone den arbetssökandes kompetens, yrkesskicklighet, egna mål för att utveckla kompetensen och yrkesskickligheten, arbets- och funktionsförmåga som påverkar jobbsökningen och förutsättningarna att få arbete, jobbsökningsfärdigheter samt övriga omständigheter som inverkar på personens möjligheter att få arbete och hur sannolikt det är att personen blir arbetslös och att arbetslösheten förlängs. I denna proposition föreslås i 33 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice en bedömning av servicebehovet med huvudsakligen motsvarande innehåll som uppgift för arbetskraftsmyndigheten.

Att ett verktyg som utvecklas för bedömning av servicebehovet används innebär inte ett beslut som avses i artikel 22 i dataskyddsförordningen. Bedömningen av servicebehovet kan som helhet i sig anses ha rättsliga följder eller påverka den arbetssökande i betydande grad på ett motsvarande sätt. En bedömning av servicebehovet grundar sig ändå alltid på tjänstemannens övergripande bedömning av den arbetssökandes situation och påverkas också av de andra faktorer som nämns ovan och som det föreskrivs om i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, utöver bedömningen av sysselsättnings sannolikheten. Det är därmed alltid en människa som bedömer servicebehovet och den service som tillhandahålls utifrån behovet. Bedömningen grundar sig alltså inte enbart på automatiserad behandling.

Bestämmelser om användning av artificiell intelligens finns i förordningen om artificiell intelligens, som också behandlas i avsnitt 2.5.5. Enligt artikel 6.2 i förordningen om artificiell intelligens ska AI-system som avses i bilaga III betraktas som AI-system med hög risk. Enligt artikel 6.3 andra stycket i rättsakten ska ett AI-system som avses i bilaga III alltid anses vara ett AI-system med hög risk om det utför profilering av fysiska personer. I det verktyg som ska utvecklas för bedömning av servicebehovet utnyttjas artificiell intelligens. Ett verktyg som utnyttjar artificiell intelligens och bedömer sysselsättnings sannolikheten bedöms vara ett sådant system med hög risk som definieras i förordningen om artificiell intelligens, eftersom profilering av fysiska personer utnyttjas i verktyget.

Enligt 120 § 1 mom. i den gällande lagen om ordnande av arbetskraftsservice ansvarar utvecklings- och förvaltningscentret för att utveckla och förvalta de riksomfattande informationssystemtjänsterna för arbetskraftsservice. Informationssystemtjänsterna inkluderar den nationella informationsresursen och serviceplattformen för arbetskraftsservice och den riksomfattande helheten av kundinformationssystem. Det verktyg som utnyttjas för bedömning av servicebehovet utvecklas som en del av de riksomfattande informationssystemtjänsterna, och utvecklings- och förvaltningscentret utvecklar verktyget med stöd av den paragrafen. Tillämpningsområdet för förordningen om artificiell intelligens bedöms gälla utvecklings- och förvaltningscentret med stöd av artikel 2.1 a och b i förordningen. Eftersom utvecklings- och förvaltningscentret ansvarar för att utveckla och förvalta serviceplattformen bedöms centret vara en leverantör som avses i artikel 3.3 och dessutom en tillhandahållare som avses i artikel 3.4. På det nämnda verktyget tillämpas allt det som föreskrivs om AI-system med hög risk i förordningen om artificiell intelligens. Förordningen om artificiell intelligens är direkt tillämplig rätt och innehåller strikta krav och skyldigheter för att verktyget ska kunna tas i användning. Detta garanterar att de grundläggande fri- och rättigheterna tillgodoses när

artificiell intelligens utnyttjas, och därmed anses verktyget inte strida mot de grundläggande fri- och rättigheterna.

12.2 Jämlikhet

Enligt 6 § i grundlagen är alla lika inför lagen. Ingen får utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Bestämmelsen uttrycker vid sidan av det traditionella kravet på juridisk likabehandling även idén om faktisk jämställdhet. Den inrymmer ett förbud mot godtycke och ett krav på enahanda bemötande i likadana fall. Den allmänna jämlikhetsbestämmelsen kompletteras genom diskrimineringsförbudet i 6 § 2 mom. i grundlagen, enligt vilket ingen utan godtagbart skäl får särbehandlas på grund av de uppräknade diskrimineringsgrunderna eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Exempel på sådana andra orsaker kan vara exempelvis boningsorten (RP 309/1993 rd, s. 46–48, se även GrUU 31/2014 rd, s. 3/II).

Grundlagens 6 § 1 mom. uttrycker ett krav på rättslig jämlikhet och faktisk jämställdhet. Där ingår ett förbud mot godtycke och ett krav på enahanda bemötande i likadana fall (RP 309/1993 rd, s. 46). Jämlikhetsbestämmelsen riktas också till lagstiftaren. Med lag är det inte möjligt att godtyckligt försätta människor eller grupper av människor i gynnsammare eller ogynnsammare ställning än andra. Jämlikhetsbestämmelsen förutsätter ändå inte att alla människor i alla avseenden ska behandlas lika, om inte de förhållanden som inverkar på ärendet är likadana. Jämlikhetssynpunkter har betydelse både då man beviljar människor förmåner eller rättigheter genom lag och då man ålägger dem skyldigheter. Dessutom är det typiskt för lagstiftningen att den på grund av ett visst godtagbart samhällsintresse behandlar människor olika bl.a. för att främja faktisk jämlikhet (RP 309/1993 rd, s. 46, se även GrUU 31/2014 rd, s. 3/I).

Enligt 18 § 2 mom. i grundlagen ska det allmänna främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete. Syftet med bestämmelsen är enligt förarbetena till 15 § 2 mom. i regeringsformen, som föregick 18 § 2 mom. i grundlagen, att uppnå så god sysselsättning som möjligt. Främjande av sysselsättningen innebär samtidigt att det allmänna strävar efter att trygga rätten till arbete för envar. Detta anses också betyda att det allmänna ska gå in för att hindra att det uppstår en grupp av permanent arbetslösa (RP 309/1993 rd, s. 72, GrUB 25/1994 rd, s. 10).

Grundlagsutskottet har i ett utlåtande konstaterat att jämlikheten i elektronisk kommunikation också bör bedömas mot principerna om god förvaltning enligt 21 § i grundlagen. Enligt utlåtandet ingår i rättsskyddet enligt 21 § i grundlagen också att var och en har rätt att få sin sak behandlad på behörigt sätt. Dessa krav är för sin del kopplade till övriga krav på god förvaltning, såsom behandlingens offentlighet och rätt att bli hörd, få del av ett motiverat beslut och söka ändring. Bestämmelsen i 21 § i grundlagen bör till denna del läsas som en helhet (se RP 309/1993 rd, s. 77). (GrUU 32/2018 rd, s. 3).

Det första lagförslaget i propositionen innehåller ett förslag om att tidsfristen för att ordna en inledande intervju ska förlängas från fem vardagar till tio vardagar. Motsvarande bestämmelser gällde före reformen av modellen för arbetskraftsservice, som trädde i kraft den 1 maj 2022. Dessutom innehåller lagförslaget ett förslag om att öka arbetskraftsmyndighetens prövningsrätt när det gäller antalet kompletterande samtal om jobbsökning som ordnas i början av serviceprocessen. Förslagen är relevanta med tanke på jämlikheten enligt 6 § i grundlagen. När myndigheten har större prövningsrätt i fråga om att ordna inledande intervjuer och kompletterande samtal om jobbsökning kan den tid det tar att få tillgång till servicen variera. Mängden stöd som erbjuds de arbetssökande i kompletterande samtal om jobbsökning kan också variera.

Syftet med de föreslagna ändringarna är att få Arbetskraftsservicen att fungera bättre och förenkla serviceprocessen för arbetssökande så att stödet för jobbsökning kan inriktas ändamålsenligare och mer kundorienterat än nu. En större prövningsrätt för Arbetskraftsmyndigheten frigör myndighetens resurser så att de kan inriktas på de arbetssökande som behöver mer service. Detta hjälper dem att få arbete och främjar därmed sysselsättningen. De föreslagna ändringarna bedöms inte stå i strid med jämlikhetsbestämmelserna i grundlagens 6 §.

Det första lagförslaget i propositionen innehåller dessutom förslag om jobbsökarprofilerna på serviceplattformen. Serviceplattformen har redan nu en funktion som förbättrar matchningen mellan jobbsökarprofiler och platsannonser. Funktionen utnyttjar sådan profilering som avses i den allmänna dataskyddsförordningen genom att arbetsmöjligheter på serviceplattformen visas för personen i en ordning som bestäms enligt de uppgifter som personen uppgett i sin jobbsökarprofil. Därmed är uppgifterna i jobbsökarprofilen föremål för profilering, som utifrån de personuppgifter som behandlas genererar en lista över arbetsmöjligheter där de lämpligaste jobben kommer först. Syftet med matchningsfunktionen är att förbättra matchningen på arbetsmarknaden, och den är ett sätt att fullgöra det allmännas skyldighet enligt 18 § 2 mom. i grundlagen att främja sysselsättningen och sträva efter att trygga rätten till arbete för envar. Funktionen utnyttjar inga uppgifter som kan utgöra en diskrimineringsgrund, utan endast uppgifter om kompetens, yrke, utbildning, språkkunskaper, tillstånd och körkort. Matchningsfunktionen har utvecklats så att möjligheten att skrivfel förekommer i jobbsökarprofilens fritextfält har tagits i beaktande. Man har försökt minimera skrivfelens betydelse så att funktionen inte missgynnar personer som t.ex. på grund av en funktionsnedsättning har läs- eller skrivsvårigheter.

Serviceplattformens profilering används inte som grund för beslutsfattande och det är inte heller fråga om automatiserat beslutsfattande. Profileringen medför inga skyldigheter att t.ex. reagera på jobbmöjligheter, och kan inte heller leda till att personen förlorar en arbetslöshetsförmån. Det att jobbsökarprofilen syns i en lista över lämpligaste profiler som genereras för arbetsgivaren medför inte heller några rättsverkningar eller betydande rättsverkningar för den person som skapat profilen.

Inga ändringar föreslås i matchningsfunktionens sätt att fungera, men det anses ändå vara viktigt att lyfta upp att funktionen uppfyller jämlikhetskravet i 6 § i grundlagen och inte leder till diskriminering i strid med 6 § 2 mom. i grundlagen.

I 129 § i det första lagförslaget föreslås en skyldighet för arbetssökande att skapa och publicera en jobbsökarprofil om sig själv på serviceplattformen. Om en arbetssökande inte fullgör den skyldigheten skapar och publicerar Arbetskraftsmyndigheten en jobbsökarprofil för personen med stöd av den föreslagna 129 a §. I den föreslagna 129 b § finns bestämmelser om undantag från skapandet och publiceringen av jobbsökarprofiler. Undantagen tar hänsyn till bl.a. människors varierande informationstekniska och språkliga färdigheter, jobbsökningsfärdigheter och möjligheter att få arbete och anger när en profil inte behöver skapas och publiceras. Bestämmelserna om att skapa och publicera en jobbsökarprofil anses tillgodose jämlikheten enligt 6 § i grundlagen, och skyldigheten att skapa och publicera en jobbsökarprofil anses inte strida mot 6 § i grundlagen.

12.3 Jobbsökarprofilen ska skapas och publiceras på serviceplattformen, som är ett elektroniskt system. Därför bör användningen av serviceplattformen och den föreslagna skyldigheten att skapa och publicera en jobbsökarprofil också bedömas mot grundlagens 21 § med tanke på jämlikheten. De ovannämnda undantagen tar hänsyn till situationer där en arbetssökande inte använder elektroniska system i kontakten med

myndigheten. Med stöd av undantaget i 129 b § tillämpas då inte skyldigheten att skapa och publicera en jobbsökarprofil. Arbetskraftsmyndigheten kan dock skapa och publicera en jobbsökarprofil om en arbetssökande som inte använder elektroniska system i kontakten med myndigheten, om den arbetssökande vill det, och den arbetssökande kan också i sådana fall be arbetskraftsmyndigheten att återkalla publiceringen av profilen när som helst. Matchningen av arbetssökande med arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag samt ökad sysselsättning anses alltså ge godtagbara grunder för att förutsätta elektronisk kommunikation när profiler skapas och publiceras. Undantaget från kravet på elektronisk kommunikation för arbetssökande anses vara så omfattande att kravet inte kan betraktas som problematiskt för jämlikheten, rättsskyddet eller grunderna för god förvaltning. Kommunernas uppgifter och finansieringsprincipen

De föreslagna ändringarna påverkar fullgörandet av uppgifter för de kommuner som är arbetskraftsmyndigheter, och ändringarna bör därför bedömas mot 121 § i grundlagen.

Enligt 121 § 2 mom. i grundlagen ska bestämmelser om uppgifter som åläggs kommunerna utfärdas genom lag. Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepraxis om kommunal självstyrelse framhåvt att när kommunerna åläggs uppgifter ska det i enlighet med finansieringsprincipen ses till att kommunerna har faktiska förutsättningar att klara av dem (GrUB 25/1994 rd, s 3, GrUU 18/2001 rd, GrUU 30/2013 rd, s. 5/I, GrUU 12/2011 rd, s. 2/II, GrUU 41/2010 rd, s. 5/I). Utskottet har ansett att finansiella uppgifter för kommunerna, med hänsyn till att självstyrelsen är skyddad i grundlagen, inte får vara så stora att de försämrar kommunernas verksamhetsvillkor på ett sätt som äventyrar kommunernas möjligheter att självständigt bestämma om sin ekonomi och därmed också om sin förvaltning (se t.ex. GrUU 41/2014 rd, s. 3/II och GrUU 50/2005 rd, s. 2). Finansieringsprincipen ingår också i artikel 9.2 i Europeiska stadgan om lokal självstyrelse, där det föreskrivs att de lokala myndigheternas ekonomiska resurser ska motsvara de uppgifter som tilldelats dem i grundlag och annan lag. Med tanke på genomförandet av finansieringsprincipen är det väsentliga huruvida ändringen bedöms äventyra den ekonomiska aspekten av den kommunala självstyrelsen som tryggas i 121 § i grundlagen (GrUU 34/2013 rd, s. 3/I).

I det första lagförslaget föreslås ändringar i arbetskraftsmyndighetens uppgifter. Ändringarnas konsekvenser för arbetskraftsmyndigheternas uppgifter bedöms i detalj i avsnitt 4.1.5.1 om konsekvenser för arbetskraftsmyndigheterna. De ändringar som ingår i det första lagförslaget bedöms minska arbetskraftsmyndighetens uppgifter med sammanlagt 572 årsverken. Detta motsvarar 34,3 miljoner euro. I avsnittet om ekonomiska konsekvenser bedöms i detalj bristen på resurser för de nuvarande uppgifterna. För att kommunerna ska ha faktiska möjligheter att klara av sina uppgifter enligt finansieringsprincipen kan finansieringen inte minskas med ett så stort belopp som den kalkylerade uppgiftsmängden skulle motsvara. Därmed innebär de föreslagna ändringarna i arbetskraftsmyndigheternas uppgifter att statsandelsfinansieringen minskar med sammanlagt 1 080 000 euro, dvs. ett belopp som motsvarar 18 årsverken, för att finansieringsprincipen ska uppfyllas. Den föreslagna nya lagstadgade uppgiften att i sista hand skapa och publicera jobbsökarprofiler, som kommunerna ansvarar för, bedöms på den grunden inte äventyra den kommunala finansieringsprincipen när man beaktar att UF-centret möjliggör systemändringarna på den serviceplattform som kommunerna ska använda för att ge arbetskraftsservice med stöd av 120 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

På de grunder som anförs ovan strider propositionen inte mot bestämmelserna om kommunal självstyrelse i 121 § i grundlagen.

12.4 Påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa

De nuvarande bestämmelserna om påföljder inom utkomstskyddet som ingår i lagen om utkomstskydd för arbetslösa har i stor utsträckning stiftats med grundlagsutskottets medverkan. De senaste större revideringarna av påföljderna gjordes 2012 då bestämmelserna samlades i ett nytt 2 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (RP 111/2011 rd) och 2022 då varaktigheten för påföljder i samband med service och jobbsökning graderades och andra tider utan ersättning förkortades (RP 167/2021 rd).

Grundlagsutskottet hänvisade i sitt utlåtande (GrUU 2/2012 rd) om regeringens proposition RP 111/2011 rd sammanfattningsvis till sin tidigare etablerade utlåtandep Praxis och konstaterade att utgångspunkten vid bedömningen av villkoren för utkomstskydd för arbetslösa är rätten för var och en att få sin grundläggande försörjning tryggad i enlighet med 19 § 2 mom. i grundlagen, men att grundlagen i sig inte är ett hinder för att ställa villkor för en förmån som avser att trygga den grundläggande försörjningen (se t.ex. GrUU 50/2005 rd, s. 2/II och de utlåtanden som nämns där).

Grundlagsutskottet nämnde i sitt utlåtande (GrUU 2/2012 rd) också att villkor inom utkomstskyddet för arbetslösa kan syfta till att underlätta för en arbetslös att få jobb och därmed vara förenliga med grundlagens 18 § om rätt till arbete. För att en stödtagare ska få utkomstskydd kan det krävas motprestationer. Utskottet har också godkänt tider utan ersättning som påföljd. Att som påföljd fränkänna en stödtagare rätten till en förmån bör dock i materiellt hänseende stå i motiverad proportion till hurdana sysselsättningsfrämjande åtgärder som stått till buds och vilka omständigheter som kan läggas den arbetslösa till last. Avbrotten i ersättningen kan inte heller göras så långa att den grundlagsfästa skyldigheten kringgås (se GrUU 43/2001 rd, s. 2–3 och GrUU 46/2002 rd, s. 2).

De sju kalenderdagar utan ersättning som föreläggs efter den arbetssökandes första försummelse i samband med jobbsökning och arbetskraftsservice är betydligt kortare än de tider utan ersättning som grundlagsutskottet bedömde i sitt utlåtande GrUU 2/2012 rd. Men skyldigheten att vara i arbete (dvs. arbete eller aktivitet som förutsätts för att rätten till förmån ska återställas) förkortas, vilket stöder den arbetssökandes möjligheter att på nytt få en primär förmån som tryggar försörjningen vid arbetslöshet.

När en arbetssökande föreläggs en skyldighet att söka ett visst antal arbetsmöjligheter bedömer arbetskraftsmyndigheten om det finns arbetsmöjligheter att söka i den aktuella regionen. När en arbetssökande anvisas att söka en viss plats eller i sysselsättningsplanen åläggs att söka till eller delta i en viss service existerar den platsen eller den servicen alltid. Antalet arbetsmöjligheter eller service som tillhandahålls kan dock variera i olika delar av landet. I praktiken innebär detta att den arbetssökande i vissa regioner kan föreläggas striktare skyldigheter än i andra.

Om en arbetssökande försummar sina skyldigheter upprepade gånger och förlorar sin rätt till arbetslöshetsförmån tills vidare kan också möjligheterna att återställa rätten till förmån genom att arbeta eller delta i service variera i olika delar av landet. Detta har dock en direkt koppling till hurdana skyldigheter som ursprungligen förelagts den arbetssökande. Därför kan uppkomsten av eventuella skillnader i hur lätt en arbetssökande kan återställa rätten till förmån inte anses stå i strid med principen om jämlikt bemötande i 6 § i grundlagen.

De övriga ändringarna i 2 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa är i huvudsak tekniska eller annars små ändringar som görs för att bestämmelserna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ska överensstämma med de föreslagna ändringarna i lagen om ordnande av

arbetskraftsservice. Den viktigaste ändring som påverkar arbetssökandes rätt till utkomstskydd för arbetslösa är skyldigheten att söka jobb som Arbetskraftsmyndigheten har anvisat.

Syftet med de föreslagna ändringarna i arbetsförmedlingsåtgärderna är att de arbetssökande ska anvisas fler jobb att söka, och dessutom behandlas underlåtelser att söka dessa jobb separat från den jobbsökningsskyldighet som skrivits in i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den. I praktiken innebär detta att en arbetssökande som utan giltig orsak låter bli att söka ett jobb som anvisats, och samtidigt försummar den jobbsökningsskyldighet som ingår i planen, får separata påföljder för båda försummelseerna. I nuläget leder en sådan situation till endast en påföljd.

Syftet med ändringarna i arbetsförmedlingsåtgärderna är att göra jobbsökningen effektivare. Att söka arbetsmöjligheter är den viktigaste uppgift som förutsätts av arbetssökande som villkor för arbetslöshetsförmåner. Därför ska de separata påföljderna inte anses vara oskäliga för den arbetssökande. När frågan bedöms måste man beakta att jobbsökningsskyldigheten enligt sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den är baserad på en bedömning som tar hänsyn till både arbetsmarknaden och den arbetssökandes färdigheter och situation. Arbetskraftsmyndigheten överväger också jobbets lämplighet när den arbetssökande anvisas platser att söka. Arbetssökande som anser att den anvisade platsen inte är lämpligt har dessutom möjlighet att kontakta Arbetskraftsmyndigheten.

Den arbetssökande har fortfarande möjlighet att genom sitt eget förfarande undvika påföljder. De föreslagna ändringarna i 2 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa motsvarar principiellt tidigare bestämmelser som stiftats med grundlagsutskottets medverkan. För att serviceprocessen för arbetssökande ska kunna genomföras effektivt måste Arbetskraftsmyndigheten se till att de arbetssökande vet vilka åtgärder som förutsätts av dem under hela jobbsökningen. I denna proposition betonas därför tydlig och begriplig information till de arbetssökande. Detta är särskilt viktigt om den arbetssökandes personliga egenskaper, t.ex. bristfälliga språkkunskaper eller funktionsnedsättning, kan försvåra jobbsökningen och kontakten med Arbetskraftsmyndigheten.

Bestämmelsen om påminnelser till arbetssökande i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice upphävs. Påminnelser ges i efterhand när en arbetssökande har försummat åtgärder i samband med jobbsökningen, serviceprocessen eller annan service. Påminnelserna ersätts med mer detaljerade bestämmelser i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice om information till arbetssökande om deras skyldigheter.

När de samlade ändringarna verkställs införs ett system med textmeddelanden som skickas till arbetssökande på förhand för att påminna dem om bl.a. möten med Arbetskraftsmyndigheterna i serviceprocessen samt tidsfrister för åtgärder som ingår i sysselsättningsplanen. Förhandspåminnelser förebygger försummelser som beror på den arbetssökandes oavsiktliga glömska eller misstag. Detta ger den arbetssökande bättre möjligheter att genom sitt eget agerande undvika att förlora sin rätt till förmåner på grund av påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa.

En arbetssökande som förlorat sin rätt till arbetslöshetsförmån har rätt att överklaga ett beslut av arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten hos besvärsnämnden för social trygghet. I det sammanhanget kontrollerar man också att det Arbetskraftspolitiska utlåtandet om den arbetssökandes rätt till förmån är korrekt. Besvärsnämndens beslut kan överklagas hos försäkringsdomstolen.

Arbetslöshetsförmåner är sådana orsaksbaserade förmåner som avses i grundlagens 19 § 2 mom. Enligt 1 kap. 1 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa tryggar förmånen en arbetslös arbetssökandes ekonomiska möjligheter att söka arbete och förbättra sina förutsättningar att komma in på eller återvända till arbetsmarknaden genom att de ekonomiska förluster som arbetslösheten orsakar ersätts.

Ändringarna i påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa kan öka de arbetssökandes behov av utkomststöd. Detta gäller särskilt arbetssökande som föreläggs jobbsökningsskyldighet. Nuläget ändras genom att skyldighet att vara i arbete föreläggs fler arbetssökande och i stället för efter den fjärde försummelsen redan efter den andra försummelsen i samband med jobbsökningen, serviceprocessen eller tjänsterna för arbetssökande. Den föreslagna ändringen motsvarar dock i hög grad de tidigare bestämmelserna (före maj 2022) om skyldigheten att vara i arbete i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, som kom till med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 46/2002 rd och GrUU 2/2012 rd).

12.5 Rättsstatsprincipen

Enligt 2 § 3 mom. i grundlagen ska all utövning av offentlig makt bygga på lag och i all offentlig verksamhet ska lag noggrant iakttas. Regleringen av myndigheters befogenheter är betydelsefull med tanke på rättsstatsprincipen som fastställs i 2 § 3 mom. i grundlagen. Utgångspunkten är att den som utövar offentlig makt alltid ska ha en behörighetsgrund som i sista hand återgår på en av riksdagen stiftad lag (RP 1/1998 rd, s. 75/I) För bestämmelser i lag gäller det generella kravet att en lag ska vara exakt och noga avgränsad. Regleringen av befogenheter är vanligen relevant också i förhållande till de i grundlagen inskrivna grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 51/2006 rd, s. 2/I).

I propositionen föreslås att UF-centret och Arbetskraftsmyndigheterna ska vara gemensamt personuppgiftsansvariga för informationsresursen för jobbsökarprofiler, och dessutom att UF-centret ska vara gemensamt personuppgiftsansvarig i fråga om de personers jobbsökarprofiler som inte är kunder hos Arbetskraftsmyndigheten. I 14 kap. i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice finns bestämmelser om ändamålen och medlen för informationsresursen för jobbsökarprofiler och för serviceplattformen, och därmed kan de personuppgiftsansvariga enligt artikel 4.7 i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivas i nationell rätt.

I 130 a § föreslås bestämmelser om uppgifter för de gemensamt personuppgiftsansvariga för informationsresursen för jobbsökarprofiler. I den paragrafen finns också närmare bestämmelser om att Arbetskraftsmyndigheterna ansvarar för vissa av den personuppgiftsansvariges uppgifter för sina egna kunders del. Lagstiftningen om de personuppgiftsansvarigas uppgifter anses uppfylla rättsstatsprincipen enligt 2 § 3 mom. i grundlagen, och anses också vara tillräckligt noggrant avgränsad.

I det första lagförslagets 128, 129 c och 131 § nämns användarvillkor, och närmare bestämmelser om det tillåtna innehållet i dessa villkor finns i 131 § 1 mom. Användarvillkoren kan omfatta tjänsteanvändares och administratörens ansvar, tekniska krav avseende användning av serviceplattformen, preciserande genomförandevillkor för datasäkerheten och giltighetsvillkor för användarvillkoren. Användarvillkorens innehåll grundar sig alltså i enlighet med rättsstatsprincipen på lag, och myndigheten kan inte lägga till villkor som inte direkt föreskrivs i lagstiftningen. Till den delen är användarvillkoren inte civilrättsliga avtalsvillkor, och medför inga fler skyldigheter för den som använder serviceplattformen. Användarvillkoren tryggar att serviceplattformen används enligt lag, vägleder användarna att följa lagen och ser till att plattformen kan användas datasäkert. Eftersom användarvillkorens innehåll anges i lagstiftningen grundar sig villkoren direkt på lag, och strider därför inte i den föreslagna formen

mot den grundlagstryggade rättsstatsprincipen eftersom myndighetens verksamhet regleras direkt i lag.

12.6 Rätten till arbete och det allmännas skyldighet att främja sysselsättningen

Enligt 18 § 2 mom. i grundlagen är det allmänna skyldigt att främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete. Bestämmelsen om främjande av sysselsättningen är till sin natur ett konstitutionellt uppdrag för det allmänna. Bestämmelsen tar inte ställning till de metoder som används för att främja sysselsättningen, utan ger det allmänna betydande frihet att överväga hur sysselsättningen kan främjas på bästa sätt. Främjande av sysselsättningen betyder dels att det allmänna ska verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete, dels att det allmänna ska försöka hindra att det uppstår en grupp som är permanent arbetslös (Se RP 309/1993 rd, s. 72, GrUU 19/2018 rd, s. 2, GrUU 44/2000 rd, s. 2 och GrUU 17/1995 rd, s. 1–2).

De föreslagna ändringarna i 14 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice förbättrar möjligheterna för arbetssökande att få arbete och främjar matchningen av arbetsgivare, arbetsförmedlare och arbetstagare. På den grunden anses ändringarna vara förenliga med 18 § 2 mom. i grundlagen och stödja det allmännas skyldighet att främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete.

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen ska bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter utfärdas genom lag. Grundlagsutskottet har i vissa situationer ansett att inexakta bestämmelser om individens rättsliga ställning varit problematiska i konstitutionellt hänseende. Grundlagsutskottet ansåg t.ex. i sitt utlåtande GrUU 25/1997 rd att många tänjbara begrepp används i bestämmelserna om karenstider utan dagpenning och arbetsskyldighet. Eftersom lagen om utkomstskydd för arbetslösa tillämpas i situationer där detaljerna varierar mycket kan detta inte helt undvikas.

Det nya bemyndigande att utfärda förordning som föreslås i 2 a kap. 9 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa påverkar inte de arbetssökandes rätt att få arbetslöshetsförmån, och det ska inte föreskrivas i förordning vilka förfaranden från den arbetssökandes sida som kan leda till att en tid utan ersättning eller en skyldighet att vara i arbete föreläggs. Bemyndigandet att utfärda förordning och den förordning som utfärdas säkerställer endast att tider utan ersättning och skyldigheter att vara i arbete som föreläggs på grund av att en arbetssökande försummat sin jobbsökningsskyldighet eller inte sökt ett arbete som arbetskraftsmyndigheten anvisat börjar samma dag i likadana situationer.

I praktiken kan en arbetssökandes förfarande som anses vara klandervärt framkomma när ansökningsskyldigheter inte uppfylls, men också t.ex. under en arbetsintervju. Arbetskraftsmyndigheten kan bli medveten om förfarandet närmast om en arbetssökande eller arbetsgivare anmäler det eller om en arbetssökande låter bli att anmäla att han eller hon uppfyllt ansökningsskyldigheten eller sökt en plats som anvisats. Med tanke på ett jämlikt bemötande av arbetssökande är det centralt att man tillräckligt exakt kan utfärda bestämmelser om alla situationer genom förordning.

Enligt det bemyndigande att utfärda förordning som föreslås i 4 § 3 mom. i lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen utfärdas närmare bestämmelser om den sektorsövergripande sysselsättningsplanens struktur och om hur planen godkänns genom förordning av statsrådet. Det föreslås att samma paragraf ändras så att godkännande av planen nämns. Därmed anses bestämmelserna uppfylla grundlagens krav att bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter ska utfärdas genom lag.

Den sektorsövergripande sysselsättningsplanen är en plan som ersätter den sysselsättningsplan som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Närmare bestämmelser om den sistnämnda planens struktur och om hur planen godkänns har utfärdats genom förordning. Bestämmelsen behöver utsträckas till att gälla också sektorsövergripande sysselsättningsplaner.

Enligt grundlagens 80 § 1 mom. kan statsrådet utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i lag. De föreslagna bemyndigandena att utfärda förordning uppfyller kravet på att bestämmelser ska utfärdas genom lag. Dessutom anses de föreslagna bemyndigandena att utfärda förordning uppfylla kraven på exakthet och noggrann avgränsning enligt grundlagsutskottets utlåtandepraxis (t.ex. GrUU 45/2016 rd, s. 4). Innehållet i de föreslagna bemyndigandena framgår av lagen och är avgränsat till den sektorsövergripande sysselsättningsplanens struktur och godkännandet av planen samt till tidpunkten för en arbetssökandes förfarande som anses vara arbetskraftspolitiskt klandervärt.

Regeringen anser att det i propositionen inte föreslås sådana ändringar som skulle innebära att den inte kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. På grund av de personuppgifter som publiceras i jobbsökarprofiler och det relaterade skyddet för personuppgifter anser dock regeringen att det är önskvärt att grundlagsutskottets utlåtande inhämtas om ärendet.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om ordnande av arbetskraftsservice

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023) 10 § 1 mom., 39–41 §, 119 § 1 mom. och 130 § 3 och 4 mom., av dem 41 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 691/2023 och 130 § 4 mom. sådant det lyder i lag 733/2025, samt

ändras 28 §, 29 § 2 mom., 30 § 1 mom., 31–38 § och 42–48 §, 75 § 2 mom., 114 § 1 mom. 10 punkten, 128 och 129 §, rubriken för 130 § och 130 § 2 mom., samt 131 §, av dem 32, 33 och 44 § sådana de lyder delvis ändrade i lagarna 691/2023 och 435/2024, 38 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 728/2024, 42, 45 och 46 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 435/2024, 48 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 691/2023, 435/2024 och 728/2024 och 131 § sådan den lyder i lag 733/2025, samt

fogas till lagen en ny 48 a §, till 114 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 280/2024 och 435/2024 en ny 11 punkt, till 127 § ett nytt 3 mom. och till lagen nya 128 a, 129 a–129 d, 130 a och 130 b § som följer:

28 §

När en jobbsökning upphör att vara i kraft

En jobbsökning upphör att vara i kraft om den arbetssökande

1) meddelar arbetskraftsmyndigheten att den arbetssökande inte längre önskar hålla sin jobbsökning i kraft eller inte förnyar sin jobbsökning,

2) inte inom den tid som arbetskraftsmyndigheten har satt ut lämnar de redogörelser om sin arbetserfarenhet, arbetsförmåga, utbildning och övriga kompetens som behövs med tanke på sysselsättning och offentlig arbetskraftsservice,

3) underlåter att sköta ärenden hos arbetskraftsmyndigheten inom den tid som myndigheten har satt ut och på det sätt som myndigheten förutsätter,

4) inte kommer till en inledande intervju, ett samtal om jobbsökning eller ett kompletterande samtal om jobbsökning vid en tidpunkt som den arbetssökande själv reserverat i nättjänsten för ändamålet.

Jobbsökningen för utländska medborgare eller statslösa personer som är arbetssökande upphör också att vara i kraft om den arbetssökande inte längre uppfyller de i 27 § 3 mom. angivna förutsättningarna för registrering som arbetssökande.

29 §

Inledande av jobbsökning på nytt

Om jobbsökningen har upphört att vara i kraft med stöd av 28 § 1 mom. 2–4 punkten kan arbetskraftsmyndigheten begränsa personens rätt att på elektronisk väg inleda jobbsökning i den för ändamålet avsedda nättjänsten.

30 §

Information till arbetssökande

Arbetskraftsmyndigheten ska i samband med att en person registreras som arbetssökande eller utan dröjsmål därefter samt under jobbsökningen informera den arbetssökande på ett ändamålsenligt sätt om villkoren för att jobbsökningen ska vara i kraft, om den jobbsökningsskyldighet som ingår i sysselsättningsplanen, om skyldigheten att söka sådana arbetsmöjligheter som Arbetskraftsmyndigheten anvisar, om den offentliga Arbetskraftsservice som står till buds, om omställningsskyddet och om andra omständigheter som hänför sig till jobbsökningen.

31 §

Ordnande av inledande intervju

Arbetskraftsmyndigheten ska ordna en inledande intervju utan obefogat dröjsmål, dock inom tio vardagar från det att jobbsökningen inleddes.

En ny inledande intervju ordnas endast om det har förflutit minst sex månader sedan jobbsökningen har upphört och personen registreras som arbetssökande på nytt.

Den inledande intervjun ska ordnas vid Arbetskraftsmyndighetens verksamhetsställe eller något annat serviceställe, om ett annat sätt att ordna intervjun av vägande skäl som gör det mer ändamålsenligt än den.

32 §

Innehållet i den inledande intervjun

Vid den inledande intervjun ska Arbetskraftsmyndigheten bedöma den arbetssökandes servicebehov. Utifrån bedömningen gör Arbetskraftsmyndigheten och den arbetssökande upp en sysselsättningsplan för den arbetssökande, om den arbetssökande inte har en gällande plan som ersätter sysselsättningsplanen.

Vid den inledande intervjun ska Arbetskraftsmyndigheten vägleda den arbetssökande till att söka arbetsmöjligheter som är lämpliga för den personen och hänvisa till sådan service som personen behöver. Arbetskraftsmyndigheten ska också presentera den service som erbjuds den arbetssökande, och avtala om hur den arbetssökande utråder ärenden och hur kontakten mellan myndigheten och den arbetssökande i övrigt ska skötas.

Arbetskraftsmyndigheten ska vid behov hänvisa den arbetssökande att skapa och publicera en jobbsökarprofil på serviceplattformen.

33 §

Bedömning av den arbetssökandes servicebehov

För att bedöma vilken service en arbetssökande behöver ska Arbetskraftsmyndigheten bedöma åtminstone följande:

- 1) personens kompetens och yrkesskicklighet,
- 2) personens jobbsökningsfärdigheter och förutsättningar för jobbsökning på egen hand,
- 3) personens möjligheter att få arbete på den öppna arbetsmarknaden,
- 4) hur sannolikt det är att arbetslösheten förlängs,
- 5) hur sannolikt det är att personen blir arbetslös.

Vid bedömningen av servicebehovet ska beaktas den arbetssökandes egna mål för att utveckla sin kompetens och yrkesskicklighet, den arbets- och funktionsförmåga som inverkar på

förutsättningarna för att söka och få arbete samt andra omständigheter som inverkar på personens möjligheter att få arbete.

För att klarlägga servicebehovet kan den arbetssökande hänvisas till undersökningar och bedömningar av arbetsförmågan samt till andra sakkunnigbedömningar. Frågor som gäller den arbetssökandes kompetensutveckling kan bedömas i samarbete med utbildningsproducenter, och den arbetssökandes arbets- och funktionsförmåga kan bedömas i samarbete med producenter av social- och hälsovårdstjänster.

34 §

Ordnanande av samtal om jobbsökning

Arbetskraftsmyndigheten ska för en arbetslös arbetssökande, en arbetssökande som hotas av arbetslöshet och en arbetssökande vars arbetstid enligt arbetsavtalet är högst 80 procent av den inom branschen tillämpade maximala arbetstiden för heltidsanställda ordna ett samtal om jobbsökning tre månader efter den inledande intervjun och därefter alltid när det har förflutit tre månader från det föregående samtalet om jobbsökning.

Om den arbetssökande deltar i arbetskraftsutbildning, arbetsprövning, lönesubventionerat arbete eller rehabilitering eller studerar med stöd av arbetslöshetsförmån ska arbetskraftsmyndigheten ordna samtal om jobbsökning endast en månad innan servicen i fråga beräknas upphöra.

Arbetskraftsmyndigheten ska ordna ett samtal om jobbsökning för en arbetssökande som deltar i arbetskraftsutbildning ordnad tillsammans med arbetsgivaren inom ramen för gemensam anskaffning av utbildning eller i arbetskraftsutbildning ordnad på motsvarande sätt endast om det finns ett vägande skäl för detta som gäller den arbetssökandes möjligheter att få arbete eller den arbetssökandes servicebehov.

Samtalen ordnas på det sätt som med beaktande av den arbetssökandes servicebehov och av omständigheterna är mest ändamålsenligt.

35 §

Ordnanande av kompletterande samtal om jobbsökning

Arbetskraftsmyndigheten ska utöver den inledande intervjun och samtalen om jobbsökning ordna kompletterande samtal om jobbsökning så att den arbetssökande får behövligt stöd för jobbsökningen och för att få bättre förutsättningar att få arbete. Arbetskraftsmyndigheten ska vid behov ordna ett kompletterande samtal om jobbsökning för att revidera eller upprätta sysselsättningsplanen eller för att förelägga jobbsökningsskyldighet så att den arbetssökande har en gällande och uppdaterad sysselsättningsplan.

Arbetskraftsmyndigheten ska mellan den inledande intervjun och det första samtalet om jobbsökning ordna fem kompletterande samtal om jobbsökning, om inte något annat följer av den arbetssökandes servicebehov.

Arbetskraftsmyndigheten ska ordna kompletterande samtal om jobbsökning också på begäran av den arbetssökande, om det inte är uppenbart onödigt.

36 §

Innehållet i samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning

Vid samtalen om jobbsökning och de kompletterande samtalen om jobbsökning ska arbetskraftsmyndigheten se över bedömningen av den arbetssökandes servicebehov, sysselsättningsplanen eller den plan som ersätter sysselsättningsplanen och

jobbsökningsskyldigheten så att de är uppdaterade. Vid behov ska det vid samtalet upprättas en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter sysselsättningsplanen.

Arbetskraftsmyndigheten ska också vägleda den arbetssökande till att söka arbetsmöjligheter som är lämpliga för den personen och ge personen stöd i jobbsökningen. Dessutom ska Arbetskraftsmyndigheten hänvisa den arbetssökande till sådan service som den arbetssökande behöver.

37 §

Sysselsättningsplanens innehåll och uppföljning av planen

Arbetskraftsmyndigheten ska inkludera följande i den arbetssökandes sysselsättningsplan:

1) en jobbsökningsskyldighet och en eventuell grund för att minska dess omfattning eller för att inte förelägga jobbsökningsskyldighet,

2) andra åtgärder som gäller den arbetssökandes jobbsökning eller utvecklande av företagsverksamhet och som syftar till att den arbetssökande snabbt ska få arbete på den öppna arbetsmarknaden,

3) en tidsfrist inom vilken den arbetssökande ska informera om hur planen har följts.

Dessutom ska Arbetskraftsmyndigheten vid behov inkludera följande i sysselsättningsplanen:

1) antalet kompletterande samtal om jobbsökning och tidpunkterna för dem,

2) offentlig Arbetskraftsservice enligt den arbetssökandes servicebehov,

3) annan service som förbättrar den arbetssökandes kompetens, arbetsmarknadsfärdigheter och arbets- och funktionsförmåga,

4) åtgärder i anslutning till en utredning av arbets- och funktionsförmågan eller hälsotillståndet som påverkar jobbsökningen, utvecklingen av företagsverksamheten och möjligheterna att få arbete,

5) utredningar som krävs för att visa att planen följts,

6) undantag som gäller skyldigheten att skapa och publicera den arbetssökandes jobbsökarprofil.

Arbetskraftsmyndigheten och den arbetssökande ska godkänna sysselsättningsplanen. Arbetskraftsmyndigheten ska följa hur sysselsättningsplanen genomförs.

Närmare bestämmelser om sysselsättningsplanens struktur och om hur planen godkänns utfärdas genom förordning av statsrådet.

38 §

Den arbetssökandes skyldigheter

En arbetssökande som ansöker om arbetslöshetsförmån ska aktivt söka arbetsmöjligheter som den arbetssökande själv väljer och utbildning samt platser som Arbetskraftsmyndigheten anvisar den arbetssökande att söka.

Den arbetssökande ska också delta i åtgärder och service som ingår i serviceprocessen för arbetssökande och som är till stöd för jobbsökningen och som förbättrar arbetsmarknadsfärdigheterna och förutsättningarna att få arbete.

En arbetssökande som ansöker om arbetslöshetsförmån ska på det sätt som Arbetskraftsmyndigheten bestämmer informera denna om hur sysselsättningsplanen har följts. Den arbetssökande ska bevara dokumentation som hänför sig till fullgörandet av sina jobbsökningsskyldigheter och på begäran visa upp den för Arbetskraftsmyndigheten.

Den arbetssökande ska informera Arbetskraftsmyndigheten om ändringar i sina kontaktuppgifter.

42 §

Anvisande av platser att sökas av den arbetssökande

Arbetsförmedling ska vara inriktad på att utbud och efterfrågan på arbetskraft möts så att lediga platser tillsätts och arbetssökande snabbt får arbete. Arbetsförmedling bygger på avtalsfrihet och valfrihet för arbetsgivare och arbetstagare.

Arbetskraftsmyndigheten ska anvisa den arbetssökande att söka platser som är lämpliga för den arbetssökande. Vid bedömningen av platsens lämplighet ska beaktas den arbetssökandes arbetserfarenhet, utbildning, övriga kompetens och arbetsförmåga.

Arbetskraftsmyndigheten ska följa hur jobbsökningen framskrider.

43 §

Arbetsförmedlingsservice

Arbetsgivare kan publicera information om lediga platser på den serviceplattform som avses i 14 kap. Information om lediga platser kan också publiceras av arbetskraftsmyndigheten, om inte något annat följer av 49 §.

Arbetskraftsmyndigheten ska förmedla information om ledigförklarade platser. Dessutom ska arbetskraftsmyndigheten presentera sådana arbetssökande som är lämpliga för en ledig plats för arbetsgivaren, på det sätt som överenskommits med denna.

En arbetssökande ska erbjudas möjlighet att skapa och publicera en jobbsökarprofil på den serviceplattform som avses i 1 mom.

44 §

Internationell arbetsförmedling

Arbetsförmedling ska bedrivas nationellt och internationellt.

Arbetskraftsmyndigheterna är Euresmedlemmar enligt vad som avses i artikel 7.1 c i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/589 om ett europeiskt nätverk för arbetsförmedlingar (Eures), om arbetstagarers tillgång till rörlighetstjänster och om ytterligare integration av arbetsmarknaderna samt om ändring av förordningarna (EU) nr 492/2011 och (EU) nr 1296/2013.

Närmare bestämmelser om arbetskraftsmyndigheters uppgifter när det gäller arbetsförmedling från Finland till utlandet och från utlandet till Finland samt om internationell praktik får utfärdas genom förordning av statsrådet.

45 §

Föreläggande av jobbsökningsskyldighet

Arbetskraftsmyndigheten ska i sysselsättningsplanen för en arbetslös arbetssökande eller en person som hotas av arbetslöshet inkludera tre granskningsperioder på en månad och under varje sådan period ska den arbetssökande ska söka fyra arbetsmöjligheter. Om det ligger i den arbetssökandes intresse kan en granskningsperiod sättas ut retroaktivt.

Även om en arbetssökande inte är arbetslös eller hotas av arbetslöshet ska arbetskraftsmyndigheten förelägga den arbetssökande jobbsökningsskyldighet om personen deltar i en arbetskraftsutbildning eller deltar i frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån på det sätt som avses i 9 kap. i denna lag eller i 28–32 § i lagen om främjande av integration eller är i lönesubventionerat arbete.

Dessutom föreläggs jobbsökningsskyldighet en arbetssökande som är deltidsanställd i minst två veckor eller vars permittering genomförs i form av förkortad arbetstid och vars ordinarie

arbetstid är högst 80 procent av den inom branschen tillämpade maximiarbetstiden för arbetstagare i heltidsarbete. Hur den faktiska arbetstiden inverkar på jobbsökningsskyldigheten anges i 2 a kap. 12 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

46 §

Tidpunkt när jobbsökningsskyldighet inträder i vissa fall

En arbetssökandes jobbsökningsskyldighet inträder när anställningsförhållandet upphör, om den arbetssökande är i arbete som varar längre än två veckor och inte utgör lönesubventionerat arbete och arbetstiden överstiger 80 procent av den maximala arbetstid för heltidsanställda som tillämpas i branschen.

Jobbsökningsskyldighet inträder dock först från och med att ett i 34 § 2 mom. avsett samtal om jobbsökning har ordnats en månad innan servicen upphör, om den arbetssökande enligt uppskattning under mer än en månads tid

- 1) deltar i en arbetskraftsutbildning,
- 2) deltar i en i 6 kap. avsedd arbetsprövning,
- 3) är i lönesubventionerat arbete i vilket arbetstiden överstiger 80 procent av den inom branschen tillämpade maximala arbetstiden för heltidsanställda, eller
- 4) deltar i rehabilitering utan avbrott.

För permitterade inträder jobbsökningsskyldigheten när tre månader har förflutit sedan permitteringen började.

47 §

Minskning av antalet arbetsmöjligheter som ska sökas under granskningsperioden

Arbetskraftsmyndigheten ska minska skyldigheten att söka fyra arbetsmöjligheter om myndigheten bedömer att det på den arbetssökandes pendlingsområde inte finns så många sådana arbetsmöjligheter att söka som den sökande kan få. Vid bedömningen ska beaktas den arbetssökandes arbetserfarenhet, utbildning och övriga kompetens, arbetsförmåga och eventuella skydd för yrkesskicklighet som avses i 2 a kap. 8 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Sysselsättningsplanen för en arbetssökande som saknar utbildning och som enligt beräkning under mer än en månads tid på ett i 9 kap. i denna lag eller i 28–32 § i lagen om främjande av integration avsett sätt deltar i frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån ska omfatta under studierna infallande granskningsperioder på tre månader var, under vilka den arbetssökande ska söka tre arbetsmöjligheter.

48 §

Situationer där jobbsökningsskyldighet inte föreläggs

Jobbsökningsskyldighet föreläggs inte om

1) arbetskraftsmyndigheten bedömer att det inte är möjligt för den arbetssökande att med beaktande av den arbetssökandes arbetserfarenhet, utbildning och övriga kompetens och arbetsförmåga samt eventuella skydd för yrkesskicklighet enligt 2 a kap. 8 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa under granskningsperioden söka sådana jobb som den arbetssökande har möjlighet att få,

2) den arbetssökande enligt en medicinsk utredning som betraktas som tillförlitlig saknar arbetsförmåga för sådant arbete som motsvarar den arbetssökandes arbetserfarenhet och

utbildning under den tid skyddet för yrkesskicklighet enligt 2 a kap. 8 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa varar och, efter det att skyddet för yrkesskicklighet upphört, för allt slags arbete, och den arbetssökande följer sysselsättningsplanen eller en ersättande plan till den del det enligt planen har avtalats att den arbetssökande ska ansöka om förmån som beviljas på grund av arbetsförmåga och söka sig till rehabilitering som förbättrar arbets- och funktionsförmågan,

3) den arbetssökande är deltidsanställd och det inte är möjligt att samtidigt ta emot annat arbete med beaktande av personens arbetsförmåga,

4) den arbetssökande på det sätt som avses i 9 kap. i denna lag eller i 28–32 § i lagen om främjande av integration bedriver frivilliga studier i läs- och skrivkunnighet som stöds med arbetslöshetsförmån och studierna på det sätt som avses i 2 kap. 10 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa bedrivs på heltid,

5) den arbetssökande deltar i arbetskraftsutbildning som ordnas tillsammans med arbetsgivaren inom ramen för gemensam anskaffning av utbildning eller i arbetskraftsutbildning som ordnats på motsvarande sätt,

6) den arbetssökande är förhindrad att vara på arbetsmarknaden då den arbetssökande fullgör sin värnplikt eller civiltjänst, avtjänar ett fängelsestraff, är intagen för vård på sjukhus eller därmed jämförbar anstaltsvård, eller är förhindrad att vara på arbetsmarknaden av orsaker som kan jämföras med dessa,

7) den arbetssökandes arbetslöshet upphör inom en månad av annan orsak än arbetskraftsutbildning eller sådana med arbetslöshetsförmån stödda frivilliga studier som avses i 9 kap. eller i 28–31 § i lagen om främjande av integration eller den arbetssökande inleder bevarings- eller civiltjänst eller familjeledighet inom en månad.

I sådana situationer som avses i 1 mom. 2 punkten är ett ytterligare villkor att den arbetssökandes situation som helhet betraktad är sådan att sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden inte är möjlig.

I sådana situationer som avses i 1 mom. 7 punkten föreläggs jobbsökningsskyldighet inte under den granskningsperiod då arbetslösheten upphör eller bevarings- eller civiltjänsten eller familjeledigheten inleds.

Om arbetskraftsmyndigheten hänvisar en arbetslös till en sådan sektorsövergripande bedömning av servicebehovet som avses i 3 § 1 mom. i lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen (381/2023), ska arbetskraftsmyndigheten inte inkludera jobbsökningsskyldighet i sysselsättningsplanen utan i den sektorsövergripande sysselsättningsplanen i enlighet med vad som föreskrivs i den lagen.

48 a §

Verksamhet som fullgör jobbsökningsskyldigheten

Jobbsökningsskyldigheten kan fullgöras genom att den arbetssökande

1) söker ett arbete i anställningsförhållande som den arbetssökande med fog kan förvänta sig att få och som varar minst två veckor,

2) söker ett arbete i anställningsförhållande som varar kortare tid än två veckor, om det har avtalats om detta i sysselsättningsplanen,

3) söker mertidsarbete hos den egna arbetsgivaren,

4) söker arbetsmöjligheter avsedda för sådana företagare som avses i 1 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och vilka den arbetssökande med fog kan förvänta sig att få,

5) vidtar andra åtgärder som motsvarar åtgärderna i 1–4 punkten i syfte att få arbete.

Jobbsökningsskyldigheten kan dock fullgöras på det sätt som avses i 3 punkten endast en gång under granskningsperioden.

75 §

Överenskommelse om studier i sysselsättningsplanen

Även efter att studierna inletts kan det i sysselsättningsplanen eller en ersättande plan avtalas om studier som stöds, om det finns vägande skäl till detta, den arbetssökande har inlett studierna i ett anställningsförhållande eller under tiden för en periodiserad ekonomisk förmån enligt 3 kap. 6 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller under arbetsprövning eller studierna har bedrivits som arbetskraftsutbildning.

114 §

Uppgifter som får behandlas

Följande uppgifter som gäller enskilda kunder får behandlas:

-
- 10) uppgifter om förmåner som hör till den offentliga arbetskraftsservicen,
 - 11) uppgifter om löner och inkomster som avses i 6 § 2 mom. 1 och 2 punkten i lagen om inkomstdatasystemet och uppgifter om tidpunkterna för när inkomstposterna har intjänats och yrkestitlar som avses i 7 § 4 och 7 punkten för att bedöma servicebehovet.
-

127 §

Syfte

På serviceplattformen skapas och publiceras även en arbetssökandes jobbsökarprofil.

128 §

Skapande och publicering av jobbsökarprofil

Skapande och publicering av en jobbsökarprofil förutsätter inloggning av enskilda kunder på serviceplattformen. Inloggning förutsätter att användaren identifieras och användarvillkoren för plattformen godkänns. Bestämmelser om identifiering av tjänsteanvändare finns i 6 § i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019).

Den enskilda kunden kan bestämma vilka delar av jobbsökarprofilen som publiceras och för hur lång tid. Det ska ändå alltid anges ett slutdatum för den tid jobbsökarprofilen är publicerad.

Den enskilda kunden kan när som helst radera sin jobbsökarprofil samt återkalla publiceringen av jobbsökarprofilen, om kunden inte har registrerat sig som arbetssökande.

Den som upprätthåller serviceplattformen ska innan jobbsökarprofilen publiceras informera den enskilda kunden om begränsningarna med avseende på uppgifterna i jobbsökarprofilen och om hur publiceringen inverkar på skyddet för personuppgifter.

128 a §

Uppgifter som ingår i den enskilda kundens jobbsökarprofil

Jobbsökarprofilen kan innehålla uppgifter om den enskilda kundens arbetserfarenhet, utbildning, övriga kompetenser och arbetsönskemål som är väsentliga med tanke på jobbsökningen och möjligheten att få arbete. Jobbsökarprofilen kan dessutom innehålla en fritt

formulerad presentation av den enskilda kunden och länkar till tjänster utanför serviceplattformen.

Den enskilda kunden får inte inkludera sådana uppgifter i sin jobbsökarprofil som enligt lag är sekretessbelagda.

Den enskilda kunden kan på serviceplattformen när som helst redigera eller radera uppgifter i sin jobbsökarprofil.

129 §

Jobbsökarprofil som den arbetssökande skapar och publicerar

En arbetssökande ska skapa och publicera en jobbsökarprofil på serviceplattformen inom 15 vardagar från det att jobbsökningen inleddes eller efter det att undantaget som gäller skapande och publicering av profilen enligt 129 b § 1 mom. upphört. Efter publiceringen ska den arbetssökande hålla sin jobbsökarprofil publicerad så länge jobbsökningen är i kraft.

En arbetssökandes jobbsökarprofil ska innehålla sådana uppgifter om den arbetssökandes arbetserfarenhet, utbildning, övriga kompetenser och arbetsönskemål som är väsentliga med tanke på jobbsökningen och möjligheten att få arbete. Profilen kan dessutom innehålla en fritt formulerad presentation av den arbetssökande och länkar till tjänster utanför serviceplattformen. I jobbsökarprofilen får dock inte inkluderas uppgifter som enligt lag är sekretessbelagda.

På skapandet och publiceringen av den arbetssökandes jobbsökarprofil tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i 128 §. Trots vad som föreskrivs i 128 a § 3 mom. ska den arbetssökandes jobbsökarprofil alltid innehålla de uppgifter som avses i 2 mom.

129 a §

Arbetskraftsmyndighetens skyldighet att skapa och publicera en jobbsökarprofil om arbetssökanden

Arbetskraftsmyndigheten ska utan dröjsmål skapa och publicera den arbetssökandes jobbsökarprofil på serviceplattformen, om den arbetssökande inte har gjort det på det sätt som föreskrivs i 129 § 1 mom. Arbetskraftsmyndigheten ska informera den arbetssökande om publiceringen av profilen.

Arbetskraftsmyndigheten får i jobbsökarprofilen inkludera endast uppgifter som behövs med tanke på skapandet och publiceringen av profilen och sådana är

1) den arbetssökandes arbetserfarenhet som är väsentlig med tanke på jobbsökningen och möjligheten att få arbete, utan uppgifter som specificerar arbetsgivaren,

2) den arbetssökandes utbildning som är väsentlig med tanke på jobbsökningen och möjligheten att få arbete, utan uppgifter som specificerar utbildningsanordnaren,

3) uppgifter om den arbetssökandes gällande tillstånd och behörigheter som är väsentliga med tanke på jobbsökningen och möjligheten att få arbete, utan uppgifter som specificerar den beviljande instansen,

4) den arbetssökandes arbetsönskemål, geografiska arbetsområde och språkkunskaper, och

5) uppgifter som avses i 129 § 2 mom. och som den arbetssökande själv publicerat i jobbsökarprofilen eller som den arbetssökande begärt att få publicerade.

Den jobbsökarprofil som arbetskraftsmyndigheten publicerar får inte innehålla uppgifter som enligt lag är sekretessbelagda. Jobbsökarprofilen får inte heller innehålla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter, om inte något annat följer av 2 mom. 5 punkten. Arbetskraftsmyndigheten ska alltid fastställa ett slutdatum för den tid jobbsökarprofilen är publicerad.

129 b §

Undantag som gäller skapande och publicering av den arbetssökandes jobbsökarprofil

En arbetssökande har inte skyldighet att skapa eller publicera en sådan jobbsökarprofil som avses i 129 § och Arbetskraftsmyndigheten får inte skapa eller publicera en sådan jobbsökarprofil som avses i 129 a § om

- 1) den arbetssökande inte föreläggs jobbsökningsskyldighet med stöd av 48 §,
- 2) den arbetssökande är sysselsatt på heltid eller är sysselsatt på heltid som företagare eller är studerande på heltid på det sätt som avses i 2 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa,
- 3) Arbetskraftsmyndigheten utifrån en bedömning av servicebehovet bedömer att den arbetssökande inte självständigt kan utnyttja serviceplattformen för att främja jobbsökningen och möjligheten att få arbete, eller
- 4) Arbetskraftsmyndigheten bedömer att det på grund av en annan orsak som hänför sig till den arbetssökande är uppenbart ogrundat att publicera en jobbsökarprofil.

Arbetskraftsmyndigheten ska på den arbetssökandes begäran återkalla publiceringen av den arbetssökandes jobbsökarprofil, om någon av omständigheterna i 1 mom. uppfylls. Dessutom ska Arbetskraftsmyndigheten återkalla publiceringen av jobbsökarprofilen, om personen begär det efter att jobbsökningen upphört att vara i kraft.

129 c §

Sökning av jobbsökarprofiler på serviceplattformen

Publicerade jobbsökarprofiler kan sökas och granskas av arbetsgivare, och privata arbetsförmedlingsföretag som loggat in på serviceplattformen. Arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag får behandla uppgifterna i jobbsökarprofilerna endast för rekryterings- och arbetsförmedlingsändamål.

Inloggning på serviceplattformen förutsätter att användaren identifieras och användarvillkoren för plattformen godkänns. Om identifiering av arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag som använder tjänsten föreskrivs 6 § i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster.

Jobbsökarprofiler kan sökas endast genom enskilda sökningar där åtminstone yrkesbeteckning, kompetens eller geografiskt arbetsområde anges som sökvillkor.

129 d §

Informationsresurs för jobbsökarprofiler, radering och överföring av uppgifter

I 128 a, 129 och 129 a § avsedda uppgifter i jobbsökarprofiler registreras i en egen informationsresurs för jobbsökarprofiler som inte ingår i den informationsresurs som avses i 120 §.

Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret ska radera uppgifterna från informationsresursen för jobbsökarprofiler när en person raderar sin jobbsökarprofil från serviceplattformen, men senast när det har gått ett år sedan personen sist loggade in på serviceplattformen.

Bestämmelserna i 2 mom. tillämpas inte på arbetssökande medan jobbsökningen är i kraft. Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret ska efter det att den arbetssökandes jobbsökning upphört att vara i kraft radera uppgifterna i informationsresursen för jobbsökarprofiler på det sätt som föreskrivs i 2 mom.

Den som är registrerad i informationsresursen för jobbsökarprofiler kan överföra uppgifter i sin jobbsökarprofil till en annan aktör, om Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret har möjliggjort elektronisk överföring av uppgifter till en annan aktör via serviceplattformen.

130 §

Användningsändamålet för uppgifterna i jobbsökarprofilerna och uppgifter som behandlas

Andra uppgifter om enskilda kunder än de som avses i 114 § 1 mom. får behandlas, om de är nödvändiga för att skapa eller publicera en jobbsökarprofil eller för att övervaka användningen av serviceplattformen.

130 a §

Personuppgiftsansvariga för informationsresursen för jobbsökarprofiler

Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret och Arbetskraftsmyndigheterna är gemensamt personuppgiftsansvariga för informationsresursen för jobbsökarprofiler.

I fråga om informationsresursen för jobbsökarprofiler svarar Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret för följande:

- 1) skyldigheter för personuppgiftsansvariga enligt artikel 12.1 och 12.2 i den allmänna dataskyddsförordningen,
- 2) inbyggt dataskydd och dataskydd som standard enligt artikel 25 i den förordningen,
- 3) säkerhet i samband med behandlingen enligt artikel 32 i den förordningen,
- 4) konsekvensbedömning avseende dataskydd enligt artikel 35 i den förordningen,
- 5) förhandssamråd enligt artikel 36 i den förordningen och sådana andra skyldigheter med anknytning till informationssystemets informationssäkerhet som den personuppgiftsansvarige har enligt den förordningen,
- 6) den personuppgiftsansvariges skyldigheter i fråga om sådana registrerade som inte är kunder hos Arbetskraftsmyndigheten.

Arbetskraftsmyndigheterna ansvarar för de andra än i 2 mom. avsedda skyldigheter som i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs för personuppgiftsansvariga. Varje Arbetskraftsmyndighet är personuppgiftsansvarig när det gäller kunderna.

Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret och Arbetskraftsmyndigheten ansvarar för utlämnande av sina kunders uppgifter ur informationsresursen för jobbsökarprofiler.

130 b §

Rätt att använda serviceplattformen

Användning av serviceplattformen förutsätter personliga användarrättigheter. Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret, en kommun eller en samkommun får bevilja rätt att använda serviceplattformen till sådana personer som är anställda hos dem och som sköter

- 1) uppgifter enligt denna lag,
- 2) uppgifter som gäller tjänster för internationell rekrytering enligt lagen om livskraftscentralerna och Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret.

Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret svarar för det tekniska aktiverandet, ändrandet och upphävandet av användarrättigheterna på basis av anmälan från den myndighet som beviljat, ändrat eller upphävt användarrättigheterna.

Den myndighet som beviljat, ändrat eller upphävt användarrättigheterna ska utan dröjsmål underrätta Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret om att rättigheterna beviljas, ändras eller upphävs.

131 §

Övervakning av användningen av serviceplattformen

Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret ska upprätta användarvillkoren för serviceplattformen. Användarvillkoren kan omfatta tjänsteanvändares och administratörens ansvar, tekniska krav avseende användning av serviceplattformen, preciserande genomförandevillkor för datasäkerheten och giltighetsvillkor för användarvillkoren. Närmare bestämmelser om innehållet i användarvillkoren får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret och Arbetskraftsmyndigheterna ska övervaka användningen av serviceplattformen samt övervaka att det innehåll som publiceras på plattformen överensstämmer med lag och användarvillkoren. Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret och Arbetskraftsmyndigheten kan uppmana den som använder serviceplattformen att inom utsatt tid radera sådana delar av det innehåll som användaren publicerat som strider mot lag eller mot användarvillkoren. Om användaren inte iakttar uppmaningen inom utsatt tid, får Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret och Arbetskraftsmyndigheten radera innehållet i fråga. Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret och Arbetskraftsmyndigheten svarar för de uppgifter som anges i detta moment i fråga om sina kunder.

Om innehåll som användaren publicerat på serviceplattformen upprepade gånger strider mot lag eller användarvillkoren, får Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret förhindra användaren från att använda plattformen för viss tid.

Utöver vad som föreskrivs i 49 § får även Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret ta bort en platsanmälan från serviceplattformen.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 32 § 3 mom., 38 § 2 mom. 6 punkten, 127 § 3 mom., 128, 128 a, 129, 129 a–129 d, 130, 130 a, 130 b och 131 § träder dock i kraft först den 1 september 2026.

Om en person har registrerat sig som arbetssökande före ikraftträdandet av 129 § i denna lag och hållit sin jobbsökning i kraft utan avbrott fram till anordnandet av ett sådant samtal om jobbsökning som avses i 34 §, tillämpas den tidsfrist på 15 vardagar för skapande och publicering av jobbsökarprofil på serviceplattformen som föreskrivs i 129 § 1 mom. på den arbetssökande från den dag då det samtal om jobbsökning som avses i 34 § ordnas för den arbetssökande.

Om en person har registrerat sig som arbetssökande före ikraftträdandet av 129 § i denna lag och personens jobbsökning upphör att vara i kraft efter ikraftträdandet av den paragrafen, tillämpas den tidsfrist på 15 vardagar för skapande och publicering av jobbsökarprofil på serviceplattformen som föreskrivs i 1 mom. i den paragrafen från den dag då den arbetssökande på nytt registrerar sig som arbetssökande.

2.

Lag

om ändring av 4 och 5 § i lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen (381/2023) 4 § 3 mom. och 5 § 3 mom. som följer:

4 §

Sektorsövergripande bedömning av servicebehovet och upprättande av en sektorsövergripande sysselsättningsplan

Den sektorsövergripande sysselsättningsplanen ska vara klar och godkänd inom tre månader från det att bedömningen av servicebehovet har påbörjats. Under denna tid ska den arbetslösa personen också få handledning inriktad på att ge personen bättre färdigheter att föra processen mot sysselsättning framåt och göra personen mer engagerad i den. Närmare bestämmelser om sysselsättningsplanens struktur och om hur planen godkänns utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §

Innehållet i en sektorsövergripande sysselsättningsplan

Arbetskraftsmyndigheten ska i sysselsättningsplanen inkludera en sådan jobbsökningsskyldighet som avses i 5 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, om inte något annat följer av 48 § i den lagen. I fråga om jobbsökningsskyldigheten tillämpas vad som i 147 § i den lagen föreskrivs om förbud mot omprövning och anförande av besvär.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 14 och 19 § i lagen om främjande av integration

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om främjande av integration (681/2023) 14 § 3 mom. och 19 § 1 mom., sådana de lyder i lag 1100/2024, som följer:

14 §

Bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster

Åtgärder som ingår i bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster kan ordnas i stället för de kompletterande samtal om jobbsökning som avses i 35 § 2 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

19 §

Innehållet i integrationsplanen

Kommunen och invandraren ska i integrationsplanen i den omfattning som invandrarens egna mål, kompetens och behov av integrationstjänster förutsätter komma överens om tjänster som främjar integration, sysselsättning eller företagande, hälsa och välbefinnande samt samhälleliga färdigheter, om deltagande i organisationers, föreningars eller sammanslutningars verksamhet, om studier i finska eller svenska samt om vägledning och rådgivning. I integrationsplanen för en invandrare som registrerats som arbetssökande ska en jobbsökningsskyldighet i enlighet med 45 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice uppställas, om inte något annat följer av den lagen. I planen ska det också överenskommas om uppföljningen av genomförandet av tjänsterna.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

4.

Lag

om ändring av 3 och 5 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) 3 § 1 mom. och det inledande stycket i 3 § 2 mom. samt 5 § 4 mom., sådana de lyder i lag 339/2023, som följer:

3 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på utarbetandet av en aktiveringsplan och på anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för en arbetslös som inte har fyllt 25 år och som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller som får utkomststöd och

1) för vilken det har utarbetats en sysselsättningsplan enligt 37 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023) och som på grund av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd för minst 180 dagar under de senaste tolv kalendermånaderna,

2) för vilken det har utarbetats en sysselsättningsplan enligt 37 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och som har fått arbetslöshetsdagpenning under arbetslöshetsdagpenningssperioden enligt 6 kap. 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller

3) för vilken det har ordnats ett samtal om jobbsökning enligt 34 § 1 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och vars huvudsakliga försörjning de senaste fyra månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalats på grund av arbetslöshet.

Denna lag tillämpas dessutom på utarbetandet av en aktiveringsplan och på anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för en arbetslös som har fyllt 25 år och som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller som får utkomststöd och för vilken det tidigare har utarbetats en sysselsättningsplan enligt 37 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och

5 §

Utarbetande av aktiveringsplan

Innan Arbetskraftsmyndigheten vidtar åtgärder ska den försäkra sig om att en sysselsättningsplan enligt 37 § i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice har utarbetats tillsammans med personen i fråga. Innan Valfärdsområdet vidtar åtgärder ska det försäkra sig om att Arbetskraftsmyndigheten tillsammans med personen i fråga har utarbetat en sysselsättningsplan enligt 37 § i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice eller att Arbetskraftsmyndigheten har gett den som avses i 3 § 1 mom. 3 punkten i denna lag tillfälle att delta i ett samtal om jobbsökning enligt 34 § 1 mom. i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice. Om det inte har varit möjligt att utarbeta en sysselsättningsplan eller bereda personen i fråga tillfälle att delta i ett samtal om jobbsökning på grund av att hans eller hennes jobbsökning inte är i kraft, ska Valfärdsområdet vidta åtgärder för att utarbeta en aktiveringsplan.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 2 kap. 10 § 2 mom. 8 punkten och 13–16 §, 2 a kap. 9 § 1 mom. 1, 1 a och 6 punkten samt 2 mom., 10 §, det inledande stycket i 11 § 1 mom., rubriken för 12 §, det inledande stycket i 12 § 1 mom. och 12 § 1 mom. 1 punkten samt 13 § och 11 kap. 4 § 1 mom. 1 punkten,

sådana de lyder, 2 kap. 10 § 2 mom. 8 punkten i lag 1131/2022, 13 § i lagarna 1001/2012, 1374/2014 och 1131/2022, 14 § i lag 1001/2012, 15 § i lag 1374/2014 samt 16 § i lagarna 1374/2014 och 1380/2021, 2 a kap. 9 § 1 mom. 1 och 6 punkten, 9 § 2 mom. samt 12 § 1 mom. 1 punkten i lag 385/2023, 9 § 1 mom. 1 a-punkten i lag 445/2024, 10 § i lagarna 1380/2021, 385/2023, 685/2023 och 395/2024, det inledande stycket i 11 § 1 mom. i lag 685/2023, rubriken för 12 § och det inledande stycket i 12 § 1 mom. i lag 1380/2021 och 13 § i lagarna 1380/2021, 385/2023 och 685/2023 samt 11 kap. 4 § 1 mom. 1 punkten i lag 793/2025, samt *fogas* till 2 kap. en ny 13 a § och till 2 a kap. en ny 10 a § som följer:

2 kap.

Allmänna Arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner

10 §

Studier

209

Som heltidsstudier betraktas

8) studier som syftar till avläggande av påbyggnadsexamen vid universitet när deras omfattning tillsammans med andra prestationer som hör till samma studiehelhet enligt studieplanen i genomsnitt är minst fem studiepoäng per studiemånad,

13 §

Rätt till arbetslöshetsförmån för unga personer som saknar utbildning som ger yrkesfärdigheter

En ung person under 25 år, som efter grundskolan eller gymnasiet inte har genomgått någon utbildning som leder till examen och som ger yrkesfärdigheter (ung person som saknar utbildning), ska i föregående ansökningsförfarande som gäller de studier som börjar på höstterminen ha sökt till minst två studieplatser där han eller hon uppfyller kriterierna för antagning som studerande. Höstterminen anses börja den 1 september.

En ung person som saknar utbildning har inte rätt till arbetslöshetsförmån på grundval av arbetslöshet

- 1) från början av höstterminen, om han eller hon utan giltig orsak
 - a) låtit bli att söka en studieplats på det sätt som avses i 1 mom.,
 - b) genom sitt eget förfarande har orsakat att han eller hon inte blir antagen till en sådan studieplats som avses i 1 mom.,
 - c) på något annat sätt har vägrat ta emot en sådan studieplats som avses i 1 mom.,
- 2) från och med den tidpunkt då den unga personen utan giltig orsak har förfarit enligt 1 punkten eller låter bli att inleda sådan utbildning som avses i 13 a § och som börjar vid en annan tidpunkt än höstterminen,
- 3) från och med den tidpunkt då den unga personen utan giltig orsak avbryter en sådan utbildning som avses i 13 a § eller motsvarande studier utomlands.

En ung person som saknar utbildning och som har förfarit enligt 2 mom. 1 punkten underpunkt a eller b och vid höstterminens början deltar i sysselsättningsfrämjande service, förlorar med avvikelse från 2 mom. sin rätt till arbetslöshetsförmån när den sysselsättningsfrämjande servicen upphör.

En ung person under 18 år som efter grundskolan eller gymnasiet inte har genomgått någon utbildning som leder till examen och som ger yrkesfärdigheter har inte rätt till arbetsmarknadsstöd på grundval av arbetslöshet.

13 a §

Studier som ska sökas

Studier som avses i 13 § 1 mom. kan vara

- 1) utbildning som leder till examen och ger yrkesfärdigheter,
- 2) för en person som endast slutfört grundskolans lärokurs sådana gymnasiestudier som avses i 10 § 2 mom. 4 punkten,
- 3) utbildning vid folkhögskolor eller idrottsutbildningscenter som avses i lagen om fritt bildningsarbete och som enligt 10 § 2 mom. 10 punkten är heltidsstudier.

I sysselsättningsplanen och i en plan som ersätter den plan som avses i 10 § 2 mom. 10 punkten kan dessutom avtalas om sökande till

- 1) studier enligt lagen om yrkesutbildning vars syfte är avläggande av en del av en yrkesinriktad grundexamen,

- 2) utbildning enligt lagen om utbildning som handleder för examensutbildning,
- 3) utbildning avsedd för invandrare som förbereder för högskolestudier,
- 4) utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv, om personen i sina studier behöver särskilt stöd på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning på det sätt som avses i 7 § i lagen om yrkesutbildning,
- 5) arbetskraftsutbildning som ordnas tillsammans med arbetsgivaren inom ramen för gemensam anskaffning av utbildning eller i arbetskraftsutbildning som ordnats på motsvarande sätt eller annan motsvarande utbildning.

Skyldigheten att söka till en utbildning kan inte uppfyllas genom att söka till annan arbetskraftsutbildning än sådan som avses i 2 mom. 5 punkten.

14 §

Avvikande från tidsfristen för skyldigheten att söka till en utbildning och åtgärder i stället för skyldigheten att söka till en utbildning

I sysselsättningsplanen och i en plan som ersätter den planen kan det avtalas om avvikelse från den ansökningstid som fastställs i 13 § 1 mom. förutsatt att planen utarbetas eller revideras innan höstterminen börjar.

I sysselsättningsplanen och i en plan som ersätter den planen kan det dessutom avtalas om att studieplats kan sökas på annat sätt än det sätt som avses i 13 och 13 a § samt om åtgärder i stället för att söka en studieplats, om orsaken är

- 1) den ungas hälsotillstånd,
- 2) den ungas inlärningsvärigheter,
- 3) den ungas språkkunskaper,
- 4) den ungas särskilda inriktning på vissa studier, eller
- 5) någon annan omständighet som är jämförbar med dem som nämns i 1–4 punkten.

Som en sådan omständighet som avses i 2 mom. 5 punkten anses inte fullgörande av värnplikt eller civiltjänstgöring, om det inte finns särskilda skäl till det.

Om det i sysselsättningsplanen eller i en plan som ersätter den planen med den unga person som saknar utbildning har avtalats om att studieplats kan sökas med avvikelse från 13 och 13 a § och den unga personen utan giltig orsak förfar på det sätt som avses i 13 § 2 mom., förlorar han eller hon från och med tidpunkten för försummelsen sin rätt till arbetslöshetsförmån på grundval av arbetslöshet.

15 §

Giltig orsak att låta bli att söka en studieplats eller att avbryta studierna

De orsaker som avses i 14 § 2 mom. 1–3 och 5 punkten är för en ung person som saknar utbildning giltiga orsaker till ett förfarande enligt 13 § 2 mom. I sådana fall då studierna avbryts förutsätts det dessutom att det inte har varit möjligt att ordna studierna med beaktande av den ungas hälsotillstånd, inlärningsvärigheter och språkkunskaper.

Avvikelse från kravet i 13 § 1 mom. på när studierna ska inledas kan göras, om en ung person som saknar utbildning har sökt en studieplats efter ingången av september men senast före utgången av augusti följande år, innan personen registrerat sig som arbetssökande.

På en ung person som saknar utbildning tillämpas inte bestämmelserna i 13 § 2 mom., 14 § och 2 a kap., om han eller hon

- 1) till följd av begränsningarna i 13 och 14 § redan har förlorat sin rätt till arbetslöshetsförmån på grundval av arbetslöshet, och
- 2) med stöd av 1 mom. inte har återfått sin rätt till arbetslöshetsförmån på grundval av arbetslöshet.

Bestämmelser om rätt till arbetslöshetsförmåner under tiden för sysselsättningsfrämjande service finns i 10 kap.

16 §

Återfående av rätten till utkomstskydd för arbetslösa i fråga om unga personer som saknar utbildning

En ung person som saknar utbildning och som på grund av de begränsningar som anges i 13 eller 14 § har förlorat sin rätt till arbetslöshetsförmån, har rätt till arbetslöshetsförmån på grundval av arbetslöshet, om han eller hon

- 1) har genomgått en utbildning som leder till examen och som ger yrkesfärdigheter, eller
- 2) under minst 21 kalenderveckor har handlat på det sätt som avses i 2 a kap. 10 a § 1 mom.

2 a kap.

Förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda

9 §

Förfaranden i samband med jobsökning och arbetskraftsservice

En arbetssökande har under sju dagar efter en underlåtelse eller ett annat förfarande inte rätt till arbetslöshetsförmån, om han eller hon som arbetslös eller i lönesubventionerat arbete eller som mottagare av arbetslöshetsförmån enligt 3 kap. 3 § 3 mom. utan sådan orsak som avses i 11–14 § eller en med dessa jämförbar giltig orsak

1) uteblir från en inledande intervju som avses i 31 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice eller från ett samtal om jobsökning som avses i 34 § i den lagen,

1 a) med sitt eget förfarande, genom att uppgi oriktiga eller bristfälliga uppgifter eller på något annat motsvarande sätt, är orsak till att det för honom eller henne inte ordnas ett sådant samtal om jobsökning eller ett sådant kompletterande samtal om jobsökning som avses i 34 och 35 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

6) låter bli att söka ett sådant arbete som arbetskraftsmyndigheten har anvisat den arbetssökande att söka eller genom sitt eget förfarande är orsak till att jobsökningen inte leder till sysselsättning,

Närmare bestämmelser om tidpunkten för när en arbetssökande anses ha förfarit på det sätt som avses i 1 mom. 5 eller 6 punkten utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §

Återkommande förfaranden i samband med jobsökning och arbetskraftsservice

En arbetssökande som på nytt under 12 månader förfar på ett sådant sätt som avses i 9 § har inte rätt till arbetslöshetsförmåner (*skyldighet att vara i arbete*).

Det som föreskrivs i 1 mom. och i 9 § tillämpas inte under den tid den arbetssökande enligt 1 mom. eller 9 § inte har rätt till arbetslöshetsförmåner. Det som föreskrivs i 1–8 § samt i 2 kap. 13 § 2 mom. och 14 § 3 mom. tillämpas inte under tiden för skyldighet att vara i arbete.

10 a §

Återfående av rätten till utkomtskydd för arbetslösa

Rätten till arbetslöshetsförmån återställs efter ett förfarande som har lett till föreläggande av skyldighet att vara i arbete när den arbetssökande i sammanlagt minst sex kalenderveckor har

1) varit i sådant arbete som räknas in i arbetsvillkoret eller i annat lönesubventionerat arbete,
2) deltagit i någon annan sysselsättningsfrämjande service än arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån eller frivilliga studier enligt 28–31 § i lagen om främjande av integration,

3) bedrivit frivilliga heltidsstudier enligt 2 kap. 10 § 2 mom., eller

4) varit sysselsatt på heltid i företagsverksamhet eller eget arbete.

Rätten till arbetslöshetsförmån återställs också efter ett förfarande som har lett till föreläggande av skyldighet att vara i arbete, om

1) den arbetssökande inom tre månader efter en i 31 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avsedd inledande intervju rättar ett i 9 § 1 mom. i denna lag avsett förfarande som lett till föreläggande av skyldighet att vara i arbete; skyldigheten att vara i arbete gäller dock alltid i minst 14 dagar, eller

2) minst fem år har förflutit från det att en skyldighet att vara i arbete inträdde.

Vid tillämpningen av 1 mom. 1 punkten kan arbetet med avvikelse från 5 kap. 4 § 1 mom. beaktas enligt när det har utförts, men det utförda arbetet och lönen för det beaktas dock bara en gång.

11 §

Giltig orsak att inte delta i åtgärder som ingår i serviceprocessen för arbetssökande

En arbetssökande har giltig orsak att utebli från en inledande intervju, ett samtal om jobbsökning eller ett kompletterande samtal om jobbsökning som avses i 31, 34 och 36 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, en bedömning av behovet av tjänster enligt 14 § i lagen om främjande av integration och ett möte där en plan som ersätter sysselsättningsplanen ska utarbetas eller revideras, om

12 §

Giltig orsak att inte fullgöra jobbsökningsskyldigheten

En arbetssökande har giltig orsak att låta bli att söka arbetsmöjligheter på det sätt som förutsätts i sysselsättningsplanen eller i en plan som ersätter den planen om

1) den jobbsökningsskyldighet som ingår i planen inte motsvarar det som föreskrivs i 44–48 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

13 §

Giltig orsak att inte söka arbete som erbjuds av Arbetskraftsmyndigheten

En arbetssökande har giltig orsak att låta bli att söka sådant arbete som Arbetskraftsmyndigheten anvisat honom eller henne att söka av de orsaker som avses i 5–8 §.

Dessutom har den arbetssökande en giltig orsak att låta bli att söka det arbete Arbetskraftsmyndigheten anvisat om mottagandet av arbete leder till att Arbetskraftsutbildning eller den arbetssökandes i 9 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice eller i 28–31 § i

lagen om främjande av integration avsedda frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån avbryts av orsaker som är oberoende av personen själv.

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

4 §

Arbetskraftspolitiskt utlåtande av Arbetskraftsmyndigheten

Arbetskraftsmyndigheten ger ett Arbetskraftspolitiskt utlåtande enligt 1 kap. 4 § 3 mom. om 1) sådana i 2 och 2 a kap. angivna förutsättningar för att få förmåner som enligt 4 a § inte omfattas av Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentrets behörighet att ge utlåtande, när detta behövs,

14 kap.

Särskilda bestämmelser

1 c §

Kalkylmässig omvandling av en arbetsvillkorsmånad till kalenderveckor

I en i 5 kap. 4 och 4 b § avsedd arbetsvillkorsmånad anses ingå fyra kalenderveckor och i en halv arbetsvillkorsmånad två kalenderveckor vid tillämpning av 2 kap. 16 § 1 mom. 2 punkten, 2 a kap. 10 a § 1 mom. 1 punkten eller 7 kap. 2 § 3 mom. 1 punkten.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På en arbetssökandes förfarande som avses i 2 a kap. som ägt rum före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Arbetssökandens förfarande enligt 2 a kap. 9 §, på basis av vilket han eller hon inte har ålagts en tid utan ersättning med stöd av den 2 a kap. 9 § som gällde vid ikraftträdandet av denna lag, beaktas inte vid tillämpningen av 2 a kap. 10 § i denna lag.

6.

Lag

om ändring av 2 § i samiska språklagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i samiska språklagen (1086/2003) 2 § 1 mom. 3 punkten, sådan den lyder i lag 567/2025, som följer:

2 §

Lagens tillämpningsområde

De myndigheter som denna lag tillämpas på är

3) de Arbetskraftsmyndigheter och Livskraftscentraler vilkas verksamhetsområde helt eller delvis omfattar de kommuner som nämns i 1 punkten, och organ som är verksamma vid dem,

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 13 § i lagen om inkomstdatasystemet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om inkomstdatasystemet (53/2018) 13 § 1 mom. 34 punkten, sådan den lyder i lag 442/2024, som följer:

13 §

Uppgiftsanvändares rätt att få uppgifter ur inkomstdatasystemet

Inkomstregisterenheten förmedlar och lämnar ut sådana uppgifter ur inkomstregistret som en uppgiftsanvändare trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, med stöd av någon annan lag har rätt att få av prestationsbetalaren eller av andra uppgiftsanvändare, som följer:

34) till kommuner och samkommuner, för verkställighet av uppgifter som gäller sådan utbildning inom omställningsskyddet, sådan lönesubvention, sådant sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år, sådan startpeng, sådant stöd för lönekostnader för arbete ordnat på basis av sysselsättningskyldighet och sådan bedömning av servicebehovet som avses i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice,

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av 7 § i lagen om statsandel för kommunal basservice

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021) 7 § 5 mom., sådant det lyder i lag 384/2023, som följer:

7 §

Arbetslöshet

Vid beräkning av antalet arbetslösa och av arbetslöshetskoefficienten används arbetsförmedlingsstatistikens uppgifter om antalet arbetslösa, antalet deltagare i sysselsättningsservice samt andelen arbetslösa av arbetskraften under året som föregått finansåret.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 22 september 2025

Statsminister

Petteri Orpo

Arbetsminister Matias Marttinen

1.

Lag

om ändring av lagen om ordnande av arbetskraftsservice

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023) 10 § 1 mom., 39-41 §, 119 § 1 mom. och 130 § 3 och 4 mom., av dem 41 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 691/2023 och 130 § 4 mom. sådant det lyder i lag 733/2025, samt
ändras 28 §, 29 § 2 mom., 30 § 1 mom., 31-38 § och 42-48 §, 75 § 2 mom., 114 § 1 mom. 10 punkten, 128 och 129 §, rubriken för 130 § och 130 § 2 mom., samt 131 §, av dem 32, 33, 44 och 47 § sådana de lyder delvis ändrade i lagarna 691/2023 och 435/2024, 38 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 728/2024, 42, 45 och 46 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 435/2024, 48 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 691/2023, 435/2024 och 728/2024 och 131 § sådan den lyder i lag 733/2025, samt
fogas till lagen en ny 48 a §, till 114 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 280/2024 och 435/2024 en ny 11 punkt, till 127 § ett nytt 3 mom. och till lagen nya 128 a §, 129 a-129 d §, 130 a och 130 b § som följer:

Gällande lydelse

10 §

Den arbetssökandes bostad, hemkommun och pendlingsområde

En arbetssökande ska underrätta arbetskraftsmyndigheten om de kontaktuppgifter med hjälp av vilka den arbetssökande kan nå utan dröjsmål och om ändringar i kontaktuppgifterna.

Såvida det inte finns skäl att bedöma saken på annat sätt betraktas som en arbetssökandes bostad vid tillämpningen av denna lag i första hand den adress som den arbetssökande uppger för arbetskraftsmyndigheten och i andra hand den adress som avses i 13 § 1 mom. 3 punkten i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009). Som den arbetssökandes hemkommun betraktas den hemkommun som i enlighet med lagen om hemkommun (201/1994) antecknats i befolkningsdatasystemet.

Föreslagen lydelse

10 §

Den arbetssökandes bostad, hemkommun och pendlingsområde

(upphävs 1 mom.)

Såvida det inte finns skäl att bedöma saken på annat sätt betraktas som en arbetssökandes bostad vid tillämpningen av denna lag i första hand den adress som den arbetssökande uppger för arbetskraftsmyndigheten och i andra hand den adress som avses i 13 § 1 mom. 3 punkten i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009). Som den arbetssökandes hemkommun betraktas den hemkommun som i enlighet med lagen om hemkommun

Gällande lydelse

Pendlingsområdet sträcker sig 80 kilometer från personens faktiska bostad.

28 §

När en jobbsökning upphör att vara i kraft

En jobbsökning upphör att vara i kraft om den arbetssökande

1) meddelar Arbetskraftsmyndigheten att den arbetssökande inte längre önskar hålla sin jobbsökning i kraft eller inte förnyar sin jobbsökning,

2) inte inom den tid som Arbetskraftsmyndigheten har satt ut lämnar de redogörelser om sin arbetserfarenhet, arbetsförmåga, utbildning och övriga kompetens som behövs med tanke på sysselsättning och offentlig Arbetskraftsservice,

3) *upprepade gånger under en granskningsperiod på 12 månader* underlåter att inom den tid som Arbetskraftsmyndigheten har satt ut och på det sätt som myndigheten förutsätter *vara i kontakt med myndigheten.*

(fogas ny 4 punkten)

Med att vara i kontakt med myndigheten i enlighet med 1 mom. 3 punkten anses också att anlända till en inledande intervju, ett samtal om jobbsökning och ett kompletterande samtal om jobbsökning vid den tidpunkt som personen själv har reserverat via den för ändamålet avsedda nättjänsten.

Jobbsökningen för utländska medborgare eller statslösa personer som är arbetssökande upphör också att vara i kraft om den arbetssökande inte längre uppfyller de i 27 § 3 mom. angivna förutsättningarna för registrering som arbetssökande.

29 §

Inledande av jobbsökning på nytt

Föreslagen lydelse

(201/1994) antecknats i befolkningsdatasystemet.

Pendlingsområdet sträcker sig 80 kilometer från personens faktiska bostad.

28 §

När en jobbsökning upphör att vara i kraft

En jobbsökning upphör att vara i kraft om den arbetssökande

1) meddelar Arbetskraftsmyndigheten att den arbetssökande inte längre önskar hålla sin jobbsökning i kraft eller inte förnyar sin jobbsökning,

2) inte inom den tid som Arbetskraftsmyndigheten har satt ut lämnar de redogörelser om sin arbetserfarenhet, arbetsförmåga, utbildning och övriga kompetens som behövs med tanke på sysselsättning och offentlig Arbetskraftsservice,

3) underlåter att *sköta ärenden hos Arbetskraftsmyndigheten* inom den tid som *myndigheten* har satt ut och på det sätt som myndigheten förutsätter,

4) *inte kommer till en inledande intervju, ett samtal om jobbsökning eller ett kompletterande samtal om jobbsökning vid en tidpunkt som den arbetssökande själv reserverat i nättjänsten för ändamålet.*

(upphävs 2 mom.)

Jobbsökningen för utländska medborgare eller statslösa personer som är arbetssökande upphör också att vara i kraft om den arbetssökande inte längre uppfyller de i 27 § 3 mom. angivna förutsättningarna för registrering som arbetssökande.

29 §

Inledande av jobbsökning på nytt

Gällande lydelse

Om jobbsökningen har upphört att vara i kraft med stöd av 28 § 1 mom. 2 eller 3 punkten kan Arbetskraftsmyndigheten begränsa personens rätt att på elektronisk väg inleda jobbsökning i den för ändamålet avsedda nättjänsten.

30 §

Information till arbetssökande

Arbetskraftsmyndigheten ska i samband med att en person registreras som arbetssökande eller utan dröjsmål därefter informera den arbetssökande om den jobbsökningsskyldighet som ingår i sysselsättningsplanen och om andra omständigheter som gäller jobbsökningen, om den offentliga Arbetskraftsservice som står till buds, om villkoren för att jobbsökningen ska vara i kraft och om omställningsskyddet.

31 §

Ordnande av inledande intervju

Arbetskraftsmyndigheten ska ordna en inledande intervju eller ett kompletterande samtal om jobbsökning med en arbetssökande inom fem vardagar från jobbsökningens början. Om ett kompletterande samtal om jobbsökning ordnas, ska en inledande intervju ordnas snarast möjligt därefter.

En ny inledande intervju ordnas endast om det har förflutit minst sex månader sedan jobbsökningen har upphört och personen registreras som arbetssökande på nytt.

Den inledande intervjun ordnas vid Arbetskraftsmyndighetens verksamhetsställe eller något annat serviceställe, om det inte finns vägande skäl som gör det mer ändamålsenligt att ordna intervjun på annat sätt.

Föreslagen lydelse

Om jobbsökningen har upphört att vara i kraft med stöd av 28 § 1 mom. 2–4 punkten kan Arbetskraftsmyndigheten begränsa personens rätt att på elektronisk väg inleda jobbsökning i den för ändamålet avsedda nättjänsten.

30 §

Information till arbetssökande

Arbetskraftsmyndigheten ska i samband med att en person registreras som arbetssökande eller utan dröjsmål därefter *samt under jobbsökningen* informera den arbetssökande *på ett ändamålsenligt sätt om villkoren för att jobbsökningen ska vara i kraft*, om den jobbsökningsskyldighet som ingår i sysselsättningsplanen, *om skyldigheten att söka sådana arbetsmöjligheter som Arbetskraftsmyndigheten anvisar*, om den offentliga Arbetskraftsservice som står till buds, om omställningsskyddet *och om andra omständigheter som hänför sig till jobbsökningen*.

31 §

Ordnande av inledande intervju

Arbetskraftsmyndigheten ska ordna en inledande intervju *utan obefogat dröjsmål, dock inom tio vardagar från det att jobbsökningen inleddes*.

En ny inledande intervju ordnas endast om det har förflutit minst sex månader sedan jobbsökningen har upphört och personen registreras som arbetssökande på nytt.

Den inledande intervjun *ska* ordnas vid Arbetskraftsmyndighetens verksamhetsställe eller något annat serviceställe, om *ett annat sätt att ordna intervjun av vägande skäl som gör det mer ändamålsenligt än den*.

Gällande lydelse

34 §

Innehållet i den inledande intervjun

Vid den inledande intervjun ska Arbetskraftsmyndigheten bedöma den arbetssökandes *förutsättningar att söka och få arbete samt den arbetssökandes behov av service till stöd för jobbsökning och sysselsättning*. Utifrån bedömningen upprättas en sysselsättningsplan, såvida den arbetssökande inte har fått en plan som ersätter en sådan plan.

Vid den inledande intervjun vägleder Arbetskraftsmyndigheten dessutom den arbetssökande till att söka arbetsmöjligheter som är lämpliga för den personen och hänvisar *personen* till behövlig service. Vid intervjun presenteras den service som den arbetssökande *kan få*, och *parterna kommer överens* om hur kunden utträttar ärenden och hur kontakten mellan myndigheten och den arbetssökande i övrigt ska skötas.

37 §

Bedömning av den arbetssökandes servicebehov

Arbetskraftsmyndigheten ska beakta åtminstone följande när den bedömer vilken service en arbetssökande person behöver:

- 1) personens kompetens, yrkesskicklighet och egna mål för att utveckla kompetensen och yrkesskickligheten,
- 2) personens arbets- och funktionsförmåga med avseende på hur den påverkar jobbsökningen och förutsättningarna att få arbete,
- 3) personens jobbsökningsfärdigheter samt övriga omständigheter som inverkar på personens möjligheter att få arbete,
- 4) hur sannolikt de är att *personen blir arbetslös och att arbetslösheten förlängs*.

Föreslagen lydelse

32 §

Innehållet i den inledande intervjun

Vid den inledande intervjun ska Arbetskraftsmyndigheten bedöma den arbetssökandes *servicebehov*. Utifrån bedömningen gör Arbetskraftsmyndigheten och den arbetssökande upp en sysselsättningsplan för den arbetssökande, om den arbetssökande inte har en gällande plan som ersätter sysselsättningsplanen.

Vid den inledande intervjun ska Arbetskraftsmyndigheten vägleda den arbetssökande till att söka arbetsmöjligheter som är lämpliga för den personen och hänvisa till *sådan service som personen behöver*. Arbetskraftsmyndigheten ska också presentera den service som erbjuds den arbetssökande, och avtala om hur den arbetssökande utträttar ärenden och hur kontakten mellan myndigheten och den arbetssökande i övrigt ska skötas.

Arbetskraftsmyndigheten ska vid behov hänvisa den arbetssökande att skapa och publicera en jobbsökarprofil på serviceplattformen.

33 §

Bedömning av den arbetssökandes servicebehov

För att bedöma vilken service en arbetssökande behöver ska Arbetskraftsmyndigheten bedöma åtminstone följande:

- 1) personens kompetens och yrkesskicklighet,
- 2) personens jobbsökningsfärdigheter och förutsättningar för jobbsökning på egen hand,
- 3) personens möjligheter att få arbete på den öppna arbetsmarknaden,
- 4) hur sannolikt det är att arbetslösheten förlängs,

Gällande lydelse

För att klarlägga servicebehovet kan den arbetssökande hänvisas till undersökningar och bedömningar av arbetsförmågan samt till andra sakkunnigbedömningar. Frågor som gäller den arbetssökandes kompetensutveckling kan bedömas i samarbete med utbildningsproducenter, och den arbetssökandes arbets- och funktionsförmåga kan bedömas i samarbete med producenter av social- och hälsovårdstjänster.

32 §

Ordnande av samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning

Arbetskraftsmyndigheten ska ordna

1) för en arbetssökande som är arbetslös eller hotas av arbetslöshet, fem kompletterande samtal om jobbsökning med i regel två veckors mellanrum efter den inledande intervjun; om ett kompletterande samtal om jobbsökning har föregått den inledande intervjun ska myndigheten dock ordna fyra kompletterande samtal om jobbsökning,

2) för en arbetssökande som är arbetslös eller hotas av arbetslöshet eller som antingen är anställd på deltid eller permitterad genom förkortad arbetstid, ett samtal om jobbsökning alltid när tre månader har förflutit från den inledande intervjun, det senaste samtalet om jobbsökning enligt denna punkt eller det senaste kompletterande samtalet om jobbsökning enligt 1 punkten,

3) för en arbetssökande som är arbetslös, två kompletterande samtal om jobbsökning inom en månads tid alltid när sex månader har förflutit från den inledande intervjun, det

Föreslagen lydelse

5) hur sannolikt det är att personen blir arbetslös.

Vid bedömningen av servicebehovet ska beaktas den arbetssökandes egna mål för att utveckla sin kompetens och yrkesskicklighet, den arbets- och funktionsförmåga som inverkar på förutsättningarna för att söka och få arbete samt andra omständigheter som inverkar på personens möjligheter att få arbete.

För att klarlägga servicebehovet kan den arbetssökande hänvisas till undersökningar och bedömningar av arbetsförmågan samt till andra sakkunnigbedömningar. Frågor som gäller den arbetssökandes kompetensutveckling kan bedömas i samarbete med utbildningsproducenter, och den arbetssökandes arbets- och funktionsförmåga kan bedömas i samarbete med producenter av social- och hälsovårdstjänster.

34 §

Ordnande av samtal om jobbsökning

Arbetskraftsmyndigheten ska för en arbetslös arbetssökande, en arbetssökande som hotas av arbetslöshet och en arbetssökande vars arbetstid enligt arbetsavtalet är högst 80 procent av den inom branschen tillämpade maximala arbetstiden för heltidsanställda ordna ett samtal om jobbsökning tre månader efter den inledande intervjun och därefter alltid när det har förflutit tre månader från det föregående samtalet om jobbsökning.

Om den arbetssökande deltar i arbetskraftsutbildning, arbetsprövning, lönesubventionerat arbete eller rehabilitering ska arbetskraftsmyndigheten ordna samtal om jobbsökning endast en månad innan servicen i fråga beräknas upphöra.

Arbetskraftsmyndigheten ska ordna ett samtal om jobbsökning för en arbetssökande som deltar i arbetskraftsutbildning ordnad tillsammans med arbetsgivaren inom ramen för gemensam anskaffning av utbildning eller i arbetskraftsutbildning ordnad på

Gällande lydelse

senaste kompletterande samtalet om jobbsökning enligt denna punkt eller det senaste kompletterande samtalet om jobbsökning enligt 1 punkten,

4) för enskilda kunder, utöver vad som föreskrivs i 1–3 punkten, kompletterande samtal om jobbsökning enligt vad servicebehovet förutsätter.

Samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning enligt 1 mom. 1 punkten ska också ordnas för arbetssökande som deltar i arbetskraftsutbildning, för arbetssökande som deltar i studier som stöds med arbetslöshetsförmån på det sätt som avses i 9 kap. i denna lag eller i 28–32 § i lagen om främjande av integration och för arbetssökande som är i lönesubventionerat arbete eller deltar i rehabilitering, även om personen i fråga inte är arbetslös eller hotas av arbetslöshet, om arbetskraftsutbildningen eller de studier som stöds med arbetslöshetsförmån, de frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån eller arbetet med lönesubvention eller rehabiliteringen utan avbrott beräknas fortgå i högst en månad.

Samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning enligt 1 mom. 1 och 3 punkten ordnas inte om arbetslösheten kommer att upphöra inom tre månader av någon annan orsak än arbetskraftsutbildning, frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån enligt 9 kap. i denna lag eller 28–32 § i lagen om främjande av integration, lönesubventionerat arbete eller deltidsarbete i vilket arbetstiden motsvarar högst 80 procent av den inom branschen tillämpade maximala arbetstiden för heltidsanställda eller om den arbetssökande inom tre månader kommer att inleda beväringstjänst, civiltjänst eller familjeledighet. För att bestämmelsen ovan ska tillämpas krävs dessutom att arbetslösheten upphör för minst tre månader eller att beväringstjänsten, civiltjänsten eller familjeledigheten varar minst tre månader och att det inte behöver ordnas något samtal för att jobbsökningsskyldighet ska kunna föreläggas enligt 44 § 4 mom. i denna lag eller med hänsyn till personens servicebehov i övrigt.

Föreslagen lydelse

motsvarande sätt endast om det finns ett vägande skäl för detta som gäller den arbetssökandes möjligheter att få arbete eller den arbetssökandes servicebehov.

Samtalen ordnas på det sätt som med beaktande av den arbetssökandes servicebehov och av omständigheterna är mest ändamålsenligt.

Gällande lydelse

Samtalen ska dock alltid ordnas om den arbetssökande begär det.

Om den arbetssökande är permitterad ordnas de kompletterande samtal om jobbsökning som avses i 1 mom. 1 punkten endast om den arbetssökande begär det.

Föreslagen lydelse

33 §

Undantag som gäller samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning

Även om en arbetssökande är arbetslös eller hotas av arbetslöshet ordnas inte samtal om jobbsökning eller kompletterande samtal om jobbsökning enligt 32 § 1 mom. 1 och 3 punkten, om den arbetssökande

1) deltar i en arbetskraftsutbildning som beräknas fortgå längre än en månad,

2) efter grundskolan eller gymnasiet inte har genomgått någon utbildning som leder till examen och som ger yrkesfärdigheter (person som saknar utbildning) och den arbetssökande deltar i frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån på det sätt som avses i 9 kap. i denna lag eller i 28–32 § i lagen om främjande av integration och som beräknas fortgå längre än en månad,

3) deltar i en sådan i 6 kap. avsedd arbetsprövning som beräknas fortgå längre än en månad,

4) är i lönesubventionerat arbete som beräknas fortgå längre än en månad, eller

5) deltar i sådan rehabilitering utan avbrott som beräknas fortgå längre än en månad.

I situationer som avses i 1 mom. ska ett samtal om jobbsökning ordnas för den arbetssökande en månad före det att arbetskraftsutbildningen, de studier som stöds med arbetslöshetsförmån, arbetsprövningen, det lönesubventionerade arbetet eller rehabiliteringen beräknas upphöra. Inom en månad efter samtalet om jobbsökning ska ett kompletterande samtal om jobbsökning ordnas, såvida det inte är uppenbart onödigt.

För en arbetssökande som deltar i arbetskraftsutbildning ordnad tillsammans med arbetsgivaren inom ramen för gemensam anskaffning av utbildning eller i arbetskraftsutbildning ordnad på motsvarande

Gällande lydelse

sätt ordnas samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning endast om det finns ett vägande skäl för detta som gäller den arbetssökandes möjligheter att få arbete eller den arbetssökandes servicebehov.

Även om en arbetssökande är arbetslös eller hotas av arbetslöshet ordnas inte kompletterande samtal om jobbsökning enligt 32 § 1 mom. 1 och 3 punkten, om den arbetssökande deltar i frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån på det sätt som avses i 9 kap. i denna lag eller i 28–32 § i lagen om främjande av integration och studiera beräknas fortgå längre än en månad, och den arbetssökande efter grundskolan eller gymnasiet har genomgått utbildning som leder till examen och som ger yrkesfärdigheter.

35 §

Innehållet i ett samtal om jobbsökning

Vid ett samtal om jobbsökning ska Arbetskraftsmyndigheten vägleda den arbetssökande till att söka arbetsmöjligheter som är lämpliga för den personen och ge personen stöd i jobbsökningen. Myndigheten ska även hänvisa den arbetssökande till behövlig service.

Vid samtalet om jobbsökning ska bedömningen av den arbetssökandes servicebehov kontrolleras och en sysselsättningsplan upprättas eller planen revideras.

32 §

*Ordnande av **samtal om jobbsökning** och kompletterande samtal om jobbsökning*

Arbetskraftsmyndigheten ska ordna

1) för en arbetssökande som är arbetslös eller hotas av arbetslöshet, fem kompletterande samtal om jobbsökning med i regel två veckors mellanrum efter den inledande intervjun; om ett kompletterande samtal om jobbsökning har föregått den inledande intervjun ska myndigheten dock

Föreslagen lydelse

35 §

Ordnande av kompletterande samtal om jobbsökning

Arbetskraftsmyndigheten ska utöver den inledande intervjun och samtalen om jobbsökning ordna kompletterande samtal om jobbsökning så att den arbetssökande får behövligt stöd för jobbsökningen och för att få bättre förutsättningar att få arbete. Arbetskraftsmyndigheten ska vid behov ordna ett kompletterande samtal om jobbsökning för

Gällande lydelse

ordna fyra kompletterande samtal om jobbsökning,

2) för en arbetssökande som är arbetslös eller hotas av arbetslöshet eller som antingen är anställd på deltid eller permitterad genom förkortad arbetstid, ett samtal om jobbsökning alltid när tre månader har förflutit från den inledande intervjun, det senaste samtalet om jobbsökning enligt denna punkt eller det senaste kompletterande samtalet om jobbsökning enligt 1 punkten,

3) för en arbetssökande som är arbetslös, två kompletterande samtal om jobbsökning inom en månads tid alltid när sex månader har förflutit från den inledande intervjun, det senaste kompletterande samtalet om jobbsökning enligt denna punkt eller det senaste kompletterande samtalet om jobbsökning enligt 1 punkten,

4) för enskilda kunder, utöver vad som föreskrivs i 1–3 punkten, kompletterande samtal om jobbsökning enligt vad servicebehovet förutsätter.

Samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning enligt 1 mom. 1 punkten ska också ordnas för arbetssökande som deltar i arbetskraftsutbildning, för arbetssökande som deltar i studier som stöds med arbetslöshetsförmån på det sätt som avses i 9 kap. i denna lag eller i 28–32 § i lagen om främjande av integration och för arbetssökande som är i lönesubventionerat arbete eller deltar i rehabilitering, även om personen i fråga inte är arbetslös eller hotas av arbetslöshet, om arbetskraftsutbildningen eller de studier som stöds med arbetslöshetsförmån, de frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån eller arbetet med lönesubvention eller rehabiliteringen utan avbrott beräknas fortgå i högst en månad.

Samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning enligt 1 mom. 1 och 3 punkten ordnas inte om arbetslösheten kommer att upphöra inom tre månader av någon annan orsak än arbetskraftsutbildning, frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån enligt 9 kap. i denna lag eller 28–32 § i lagen om främjande av integration, lönesubventionerat arbete eller deltidsarbete i vilket arbetstiden motsvarar

Föreslagen lydelse

att revidera eller upprätta sysselsättningsplanen eller för att förelägga jobbsökningsskyldighet så att den arbetssökande har en gällande och uppdaterad sysselsättningsplan.

Arbetskraftsmyndigheten ska mellan den inledande intervjun och det första samtalet om jobbsökning ordna fem kompletterande samtal om jobbsökning, om inte något annat följer av den arbetssökandes servicebehov.

Arbetskraftsmyndigheten ska ordna kompletterande samtal om jobbsökning också på begäran av den arbetssökande, om det inte är uppenbart onödigt

Gällande lydelse

högst 80 procent av den inom branschen tillämpade maximala arbetstiden för heltidsanställda eller om den arbetssökande inom tre månader kommer att inleda beväringstjänst, civiltjänst eller familjeledighet. För att bestämmelsen ovan ska tillämpas krävs dessutom att arbetslösheten upphör för minst tre månader eller att beväringstjänsten, civiltjänsten eller familjeledigheten varar minst tre månader och att det inte behöver ordnas något samtal för att jobbsökningsskyldighet ska kunna föreläggas enligt 44 § 4 mom. i denna lag eller med hänsyn till personens servicebehov i övrigt. Samtalen ska dock alltid ordnas om den arbetssökande begär det.

Om den arbetssökande är permitterad ordnas de kompletterande samtal om jobbsökning som avses i 1 mom. 1 punkten endast om den arbetssökande begär det.

33 §

Undantag som gäller samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning

Även om en arbetssökande är arbetslös eller hotas av arbetslöshet ordnas inte samtal om jobbsökning eller kompletterande samtal om jobbsökning enligt 32 § 1 mom. 1 och 3 punkten, om den arbetssökande

1) deltar i en arbetskraftsutbildning som beräknas fortgå längre än en månad,

2) efter grundskolan eller gymnasiet inte har genomgått någon utbildning som leder till examen och som ger yrkesfärdigheter (person som saknar utbildning) och den arbetssökande deltar i frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån på det sätt som avses i 9 kap. i denna lag eller i 28–32 § i lagen om främjande av integration och som beräknas fortgå längre än en månad,

3) deltar i en sådan i 6 kap. avsedd arbetsprövning som beräknas fortgå längre än en månad,

4) är i lönesubventionerat arbete som beräknas fortgå längre än en månad, eller

5) deltar i sådan rehabilitering utan avbrott som beräknas fortgå längre än en månad.

Föreslagen lydelse

Gällande lydelse

I situationer som avses i 1 mom. ska ett samtal om jobbsökning ordnas för den arbetssökande en månad före det att arbetskraftsutbildningen, de studier som stöds med arbetslöshetsförmån, arbetsprövningen, det lönesubventionerade arbetet eller rehabiliteringen beräknas upphöra. Inom en månad efter samtalet om jobbsökning ska ett kompletterande samtal om jobbsökning ordnas, såvida det inte är uppenbart onödigt.

För en arbetssökande som deltar i arbetskraftsutbildning ordnad tillsammans med arbetsgivaren inom ramen för gemensam anskaffning av utbildning eller i arbetskraftsutbildning ordnad på motsvarande sätt ordnas samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning endast om det finns ett vägande skäl för detta som gäller den arbetssökandes möjligheter att få arbete eller den arbetssökandes servicebehov.

Även om en arbetssökande är arbetslös eller hotas av arbetslöshet ordnas inte kompletterande samtal om jobbsökning enligt 32 § 1 mom. 1 och 3 punkten, om den arbetssökande deltar i frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån på det sätt som avses i 9 kap. i denna lag eller i 28–32 § i lagen om främjande av integration och studiera beräknas fortgå längre än en månad, och den arbetssökande efter grundskolan eller gymnasiet har genomgått utbildning som leder till examen och som ger yrkesfärdigheter.

36 §

Innehållet i ett kompletterande samtal om jobbsökning

Ett kompletterande samtal om jobbsökning ska, baserat på bedömningen av den arbetssökandes servicebehov, inriktas på att stödja jobbsökningen eller på att fortsätta utreda servicebehovet och hänvisa den arbetssökande till behövlig service.

Om ett kompletterande samtal om jobbsökning ordnas före en inledande intervju, upprättas en sysselsättningsplan vid det kompletterande samtalet om jobbsökning,

Föreslagen lydelse

36 §

Innehållet i samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning

Vid samtalen om jobbsökning och de kompletterande samtalen om jobbsökning ska arbetskraftsmyndigheten se över bedömningen av den arbetssökandes servicebehov, sysselsättningsplanen eller den plan som ersätter sysselsättningsplanen och jobbsökningsskyldigheten så att de är uppdaterade. Vid behov ska det vid samtalet upprättas en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter sysselsättningsplanen.

Gällande lydelse

såvida det inte har upprättats en ersättande plan för den arbetssökande. Vid ett kompletterande samtal om jobbsökning som ordnas senare kan en sysselsättningsplan utarbetas eller planen revideras.

I stället för ett kompletterande samtal om jobbsökning kan den arbetssökande tillhandahållas annan motsvarande personlig service som är till stöd för jobbsökningen eller bidrar till den arbetssökandes förutsättningar att få arbete.

38 §

Sysselsättningsplanens innehåll

Sysselsättningsplanen ska innehålla en jobbsökningsskyldighet och andra åtgärder som gäller jobbsökning eller utvecklande av företagsverksamhet och som syftar till att den arbetssökande snabbt ska få arbete på den öppna arbetsmarknaden. Dessutom ska sysselsättningsplanen vid behov innehålla offentlig arbetskraftsservice enligt den arbetssökandes servicebehov och annan service som förbättrar den arbetssökandes kompetens, arbetsmarknadsfärdigheter och arbets- och funktionsförmåga samt åtgärder för klarläggande av om arbets- eller funktionsförmågan eller hälsotillståndet påverkar jobbsökningen, utvecklandet av företagsverksamhet eller förutsättningarna att få arbete.

I sysselsättningsplanen ska parterna komma överens om hur genomförandet av planen ska övervakas och sätta ut en tidsfrist inom vilken den arbetssökande ska informera om hur planen har följts. Om Arbetskraftsmyndigheten kräver något annat bevis på att planen har följts än de upplysningar som den arbetssökande ger, ska detta skrivas in i planen.

Föreslagen lydelse

Arbetskraftsmyndigheten ska också vägleda den arbetssökande till att söka arbetsmöjligheter som är lämpliga för den personen och ge personen stöd i jobbsökningen. Dessutom ska Arbetskraftsmyndigheten hänvisa den arbetssökande till sådan service som den arbetssökande behöver.

37 §

Sysselsättningsplanens innehåll och uppföljning av planen

Arbetskraftsmyndigheten ska inkludera följande i den arbetssökandes sysselsättningsplan:

1) en jobbsökningsskyldighet och en eventuell grund för att minska dess omfattning eller för att inte förelägga jobbsökningsskyldighet,

2) andra åtgärder som gäller den arbetssökandes jobbsökning eller utvecklande av företagsverksamhet och som syftar till att den arbetssökande snabbt ska få arbete på den öppna arbetsmarknaden,

3) en tidsfrist inom vilken den arbetssökande ska informera om hur planen har följts.

Dessutom ska Arbetskraftsmyndigheten vid behov inkludera följande i sysselsättningsplanen:

1) antalet kompletterande samtal om jobbsökning och tidpunkterna för dem,

2) offentlig arbetskraftsservice enligt den arbetssökandes servicebehov,

3) annan service som förbättrar den arbetssökandes kompetens, arbetsmarknadsfärdigheter och arbets- och funktionsförmåga,

4) åtgärder i anslutning till en utredning av arbets- och funktionsförmågan eller hälsotillståndet som påverkar jobbsökningen, utvecklingen av företagsverksamheten och möjligheterna att få arbete,

5) utredningar som krävs för att visa att följts,

Gällande lydelse

Arbetskraftsmyndigheten och den arbetssökande ska godkänna sysselsättningsplanen. Närmare bestämmelser om sysselsättningsplanens struktur och om hur planen godkänns och arkiveras utfärdas genom förordning av statsrådet.

39 §

Den arbetssökandes skyldigheter

En arbetssökande som ansöker om arbetslöshetsförmån ska aktivt söka arbete och utbildning. Den arbetssökande ska också medverka i bedömningen av servicebehovet och i upprättandet och revideringen av sysselsättningsplanen samt delta i service som är till stöd för jobbsökningen och förbättrar arbetsmarknadsfärdigheterna och förutsättningarna att få arbete.

En arbetssökande som ansöker om arbetslöshetsförmån är skyldig att på det sätt som Arbetskraftsmyndigheten bestämmer informera denna om hur sysselsättningsplanen har följts. *Närmare bestämmelser om vilka uppgifter som ska lämnas utfärdas genom förordning av statsrådet.*

Den arbetssökande ska informera Arbetskraftsmyndigheten om ändringar i sina kontaktuppgifter. *Den arbetssökande ska bevara de dokument som hänför sig till fullgörandet av jobbsökningsskyldigheten och på begäran visa upp dem för Arbetskraftsmyndigheten.*

Föreslagen lydelse

6) undantag som gäller skyldigheten att skapa och publicera den arbetssökandes jobbsökarprofil.

Arbetskraftsmyndigheten och den arbetssökande ska godkänna sysselsättningsplanen.

Arbetskraftsmyndigheten ska följa hur sysselsättningsplanen genomförs.

Närmare bestämmelser om sysselsättningsplanens struktur och om hur planen godkänns utfärdas genom förordning av statsrådet.

38 §

Den arbetssökandes skyldigheter

En arbetssökande som ansöker om arbetslöshetsförmån ska aktivt söka *arbetsmöjligheter som den arbetssökande själv väljer och utbildning samt platser som Arbetskraftsmyndigheten anvisar den arbetssökande att söka.*

Den arbetssökande ska också delta i *åtgärder och service som ingår i serviceprocessen för arbetssökande och som är till stöd för jobbsökningen och som förbättrar arbetsmarknadsfärdigheterna och förutsättningarna att få arbete.*

En arbetssökande som ansöker om arbetslöshetsförmån ska på det sätt som Arbetskraftsmyndigheten bestämmer informera denna om hur sysselsättningsplanen har följts. *Den arbetssökande ska bevara dokumentation som hänför sig till fullgörandet av sina jobbsökningsskyldigheter och på begäran visa upp den för Arbetskraftsmyndigheten.*

Den arbetssökande ska informera Arbetskraftsmyndigheten om ändringar i sina kontaktuppgifter.

Gällande lydelse

40 §

Arbetskraftsmyndighetens skyldigheter

Arbetskraftsmyndigheten ska erbjuda arbete och utbildning samt ordna service som ingår i sysselsättningsplanen.

Arbetskraftsmyndigheten ska följa hur sysselsättningsplanen genomförs och bidra till att serviceprocessen framskrider.

41 §

Påminnelse

Arbetskraftsmyndigheten ska skriftligt påminna den arbetssökande om hur dennas förfarande påverkar förutsättningarna att få arbete och en eventuell rätt till arbetslöshetsförmån om den arbetssökande

1) uteblir från en inledande intervju, ett samtal om jobbsökning eller ett kompletterande samtal om jobbsökning,

2) på annat sätt underlåter att sköta ärenden hos Arbetskraftsmyndigheten inom den tid som myndigheten har satt ut och på det sätt som myndigheten förutsätter,

3) underlåter att på det sätt som Arbetskraftsmyndigheten förutsätter informera myndigheten om hur den arbetssökande har följt sysselsättningsplanen eller en ersättande plan,

4) underlåter att inleda service som överenskommits i sysselsättningsplanen eller en ersättande plan, eller om servicen avbryts av orsaker som beror på den arbetssökande, eller

5) på något annat sätt underlåter att fullfölja sysselsättningsplanen eller en ersättande plan.

42 §

Mål och allmänna principer för arbetsförmedling

Genom arbetsförmedling främjas att utbud och efterfrågan på arbetskraft möts så att lediga platser tillsätts och arbetssökande snabbt får arbete.

Föreslagen lydelse

(upphävs)

(upphävs)

42 §

Anvisande av platser att sökas av den arbetssökande

Arbetsförmedling ska vara inriktad på att utbud och efterfrågan på arbetskraft möts så att lediga platser tillsätts och arbetssökande snabbt får arbete. Arbetsförmedling bygger på

Gällande lydelse

Arbetsförmedling bygger på avtalsfrihet och valfrihet för arbetsgivare och arbetstagare.

Arbetsförmedling bedrivs nationellt och internationellt. Arbetskraftsmyndigheterna är Euresmedlemmar enligt vad som avses i artikel 7 c i i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/589 om ett europeiskt nätverk för arbetsförmedlingar (Eures), om arbetstagares tillgång till rörlighetstjänster och om ytterligare integration av arbetsmarknaderna samt om ändring av förordningarna (EU) nr 492/2011 och (EU) nr 1296/2013. Närmare bestämmelser om arbetskraftsmyndigheters uppgifter när det gäller arbetsförmedling från Finland till utlandet och från utlandet till Finland samt om internationell praktik får utfärdas genom förordning av statsrådet.

43 §

Arbetsförmedlingsservice

Arbetsgivare ska erbjudas möjlighet att publicera information om lediga platser på den serviceplattform som avses i 14 kap. En arbetskraftsmyndighet kan publicera information om lediga platser på serviceplattformen enligt uppdrag från en arbetsgivare, om inte något annat följer av 49 §. Arbetskraftsmyndigheten ska förmedla information om ledigförklarade platser och presentera sådana arbetssökande som är lämpliga för en ledig plats för arbetsgivaren, på det sätt som överenskommits med denna.

En arbetssökande ska erbjudas möjlighet att på den i 1 mom. avsedda serviceplattformen publicera en presentation skapad av den arbetssökande (jobbsökarprofil) som stöder jobbsökningen. Arbetskraftsmyndigheten ska vägleda den arbetssökande till att söka jobb som är lämpliga för den arbetssökande.

Föreslagen lydelse

avtalsfrihet och valfrihet för arbetsgivare och arbetstagare.

Arbetskraftsmyndigheten ska anvisa den arbetssökande att söka platser som är lämpliga för den arbetssökande. Vid bedömningen av platsens lämplighet ska beaktas den arbetssökandes arbetserfarenhet, utbildning, övriga kompetens och arbetsförmåga.

Arbetskraftsmyndigheten ska följa hur jobbsökningen framskrider.

(3 mom. har flyttats till 44 §)

43 §

Arbetsförmedlingsservice

Arbetsgivare kan publicera information om lediga platser på den serviceplattform som avses i 14 kap. Information om lediga platser kan också publiceras av arbetskraftsmyndigheten, om inte något annat följer av 49 §.

Arbetskraftsmyndigheten ska förmedla information om ledigförklarade platser. Dessutom ska arbetskraftsmyndigheten presentera sådana arbetssökande som är lämpliga för en ledig plats för arbetsgivaren, på det sätt som överenskommits med denna.

En arbetssökande ska erbjudas möjlighet att skapa och publicera en jobbsökarprofil på den serviceplattform som avses i 1 mom.

Gällande lydelse

Arbetskraftsmyndigheten ska bedöma arbetets lämplighet för den arbetssökande med beaktande av den arbetssökandes arbetserfarenhet, utbildning, övriga kompetens och arbetsförmåga.

Föreslagen lydelse

44 §

Internationell arbetsförmedling

(momenten har flyttats från 42 §)

Arbetsförmedling ska bedrivas nationellt och internationellt.

Arbetskraftsmyndigheterna är Euresmedlemmar enligt vad som avses i artikel 7.1 c i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/589 om ett europeiskt nätverk för arbetsförmedlingar (Eures), om arbetstagares tillgång till rörlighetstjänster och om ytterligare integration av arbetsmarknaderna samt om ändring av förordningarna (EU) nr 492/2011 och (EU) nr 1296/2013.

Närmare bestämmelser om arbetskraftsmyndigheters uppgifter när det gäller arbetsförmedling från Finland till utlandet och från utlandet till Finland samt om internationell praktik får utfärdas genom förordning av statsrådet.

44 §

Jobbsökningsskyldighet

Om inte något annat följer av 46–48 §, ska sysselsättningsplanen för en arbetslös arbetssökande eller en person som hotas av arbetslöshet omfatta tre granskningsperioder på en månad, under vilken den arbetssökande ska söka fyra arbetsmöjligheter. Om det ligger i den arbetssökandes intresse kan en granskningsperiod sättas ut så att den börjar retroaktivt. Av vägande skäl kan flera granskningsperioder sammanslås utan att det påverkar antalet arbetsmöjligheter som ska sökas.

Även om en arbetssökande inte är arbetslös eller hotas av arbetslöshet ska jobbsökningsskyldighet föreläggas om personen

1) deltar i en arbetskraftsutbildning,

45 §

Föreläggande av jobbsökningsskyldighet

Arbetskraftsmyndigheten ska i sysselsättningsplanen för en arbetslös arbetssökande eller en person som hotas av arbetslöshet inkludera tre granskningsperioder på en månad och under varje sådan period ska den arbetssökande ska söka fyra arbetsmöjligheter. Om det ligger i den arbetssökandes intresse kan en granskningsperiod sättas ut retroaktivt.

Även om en arbetssökande inte är arbetslös eller hotas av arbetslöshet ska arbetskraftsmyndigheten förelägga den arbetssökande jobbsökningsskyldighet om

Gällande lydelse

2) deltar i frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån på det sätt som avses i 9 kap. i denna lag eller i 28–32 § i lagen om främjande av integration, eller

3) är i lönesubventionerat arbete.

Om arbetskraftsmyndigheten bedömer att det under en granskningsperiod med beaktande av den arbetssökandes arbetserfarenhet, utbildning, övriga kompetens, arbetsförmåga och eventuella skydd för yrkesskicklighet enligt 2 a kap. 8 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte kommer att finnas fyra sådana arbetsmöjligheter som den arbetssökande kan få, ska antalet arbetsmöjligheter som ska sökas under perioden minskas; om det inte finns några som helst arbetsmöjligheter att söka ska det inte ingå någon jobbsökningsskyldighet i sysselsättningsplanen. Närmare bestämmelser om de grunder på vilka jobbsökningsskyldighetens omfattning ska minskas utfärdas genom förordning av statsrådet.

Om en arbetssökandes arbetslöshet kommer att upphöra inom tre månader av någon annan orsak än arbetskraftsutbildning, frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån enligt 9 kap. i denna lag eller 28–32 § i lagen om främjande av integration, lönesubventionerat arbete eller deltidsarbete i vilket arbetstiden motsvarar högst 80 procent av den inom branschen tillämpade maximala arbetstiden för heltidsanställda, eller om den arbetssökande inom tre månader kommer att inleda beväringstjänst, civiltjänst eller familjeledighet, ska jobbsökningsskyldighet föreläggas för granskningsperioder på en hel månad åt gången eller utelämnas från sysselsättningsplanen, med beaktande av den arbetssökandes möjligheter att få kortvarigt arbete innan arbetslösheten upphör eller innan beväringstjänsten, civiltjänsten eller familjeledigheten inleds. För att bestämmelsen ovan ska tillämpas krävs dessutom att arbetslösheten upphör för minst tre månader eller att beväringstjänsten, civiltjänsten eller familjeledigheten varar minst tre månader.

Föreslagen lydelse

personen deltar i en arbetskraftsutbildning eller deltar i frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån på det sätt som avses i 9 kap. i denna lag eller i 28–32 § i lagen om främjande av integration eller är i lönesubventionerat arbete.

Dessutom föreläggs jobbsökningsskyldighet en arbetssökande som är deltidsanställd i minst två veckor eller vars permittering genomförs i form av förkortad arbetstid och vars ordinarie arbetstid är högst 80 procent av den inom branschen tillämpade maximiarbetstiden för arbetstagare i heltidsarbete. Hur den faktiska arbetstiden inverkar på jobbsökningsskyldigheten anges i 2 a kap. 12 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Gällande lydelse

45 §

*Verksamhet som fullgör
jobbsökningsskyldigheten*

Jobbsökningsskyldigheten kan fullgöras genom att den arbetssökande

1) söker ett arbete i anställningsförhållande som den arbetssökande med fog kan förvänta sig att få och som varar minst två veckor; undantag från det krav som gäller hur länge ett anställningsförhållande varar kan göras i en sådan situation som avses i 44 § 4 mom., om undantaget överenskommits i sysselsättningsplanen,

2) söker ett sådant specifikt jobb som arbetskraftsmyndigheten har erbjudit den arbetssökande,

3) söker mertidsarbete hos den egna arbetsgivaren,

4) söker arbetsmöjligheter avsedda för sådana företagare som avses i 1 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och vilka den arbetssökande med fog kan förvänta sig att få,

5) publicerar en sådan presentation som avses i 43 § 2 mom.,

6) vidtar andra åtgärder som motsvarar åtgärderna i 1–5 punkten i syfte att få arbete.

46 §

*Undantag som gäller tidpunkten när
jobbsökningsskyldighet inträder*

Jobbsökningsskyldighet inträder från det att anställningsförhållandet upphör, om den arbetssökande är i arbete som varar längre än två veckor och inte utgör lönesubventionerat arbete och arbetstiden överstiger 80 procent av den maximala arbetstid för heltidsanställda som tillämpas i branschen.

För *permitterade* inträder jobbsökningsskyldighet när tre månader har förflutit sedan *permitteringen* började.

Jobbsökningsskyldighet inträder från och med att ett i 33 § 2 mom. avsett samtal om jobbsökning har ordnats, om den arbetssökande

Föreslagen lydelse

46 §

*Tidpunkt när jobbsökningsskyldighet
inträder i vissa fall*

En arbetssökandes jobbsökningsskyldighet inträder *när* anställningsförhållandet upphör, om den arbetssökande är i arbete som varar längre än två veckor och inte utgör lönesubventionerat arbete och arbetstiden överstiger 80 procent av den maximala arbetstid för heltidsanställda som tillämpas i branschen.

Jobbsökningsskyldighet inträder *dock först* från och med att ett i 34 § 2 mom. avsett samtal om jobbsökning har ordnats *en månad innan servicen upphör*, om den arbetssökande

Gällande lydelse

- 1) deltar i en arbetskraftsutbildning som beräknas fortgå längre än en månad,
- 2) deltar i en sådan i 6 kap. avsedd arbetsprövning som beräknas fortgå längre än en månad,
- 3) är i lönesubventionerat arbete som beräknas fortgå längre än en månad och i vilket arbetstiden överstiger 80 procent av den inom branschen tillämpade maximala arbetstiden för heltidsanställda, eller
- 4) deltar i sådan rehabilitering utan avbrott som beräknas fortgå längre än en månad.

47 §

Undantag som gäller antal och granskningsperiod i fråga om arbetsmöjligheter som ska sökas

Om inte något annat följer av 44 § 3 eller 4 mom. eller 48 §, ska det i sysselsättningsplanen för en arbetssökande som är deltidsanställd i minst två veckor eller vars permittering genomförs i form av förkortad arbetstid anges granskningsperioder på tre månader under vilka den arbetssökande ska söka en arbetsmöjlighet.

et som föreskrivs i 1 mom. ska tillämpas om den arbetssökandes ordinarie arbetstid är högst 80 procent av den inom branschen tillämpade maximiarbetstiden för arbetstagare i heltidsarbete. Hur den faktiska arbetstiden inverkar på jobbsökningsskyldigheten anges i 2 a kap. 12 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Om inte något annat följer av 1 mom., 44 § 3 eller 4 mom. eller 48 §, ska sysselsättningsplanen för en arbetssökande som saknar utbildning och som på i 9 kap. i denna lag eller i 28–32 § i lagen om främjande av integration avsett sätt deltar i frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån omfatta under studierna infallande granskningsperioder på tre månader var, under vilka den arbetssökande ska söka tre arbetsmöjligheter. Bestämmelserna i 1 mom.

Föreslagen lydelse

enligt uppskattning under mer än en månads tid

- 1) deltar i en arbetskraftsutbildning,
- 2) deltar i en i 6 kap. avsedd arbetsprövning,
- 3) är i lönesubventionerat arbete i vilket arbetstiden överstiger 80 procent av den inom branschen tillämpade maximala arbetstiden för heltidsanställda, eller
- 4) deltar i rehabilitering utan avbrott.
*För permitterade inträder
jobbsökningsskyldigheten när tre månader
har förflutit sedan permitteringen började.*

47 §

Minskning av antalet arbetsmöjligheter som ska sökas under granskningsperioden

Arbetskraftsmyndigheten ska minska skyldigheten att söka fyra arbetsmöjligheter om myndigheten bedömer att det på den arbetssökandes pendlingsområde inte finns så många sådana arbetsmöjligheter att söka som den sökande kan få. Vid bedömningen ska beaktas den arbetssökandes arbetserfarenhet, utbildning och övriga kompetens, arbetsförmåga och eventuella skydd för yrkesskicklighet som avses i 2 a kap. 8 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Sysselsättningsplanen för en arbetssökande som saknar utbildning och som enligt beräkning under mer än en månads tid på ett i 9 kap. i denna lag eller i 28–32 § i lagen om främjande av integration avsett sätt deltar i frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån ska omfatta under studierna infallande granskningsperioder på tre månader var, under vilka den arbetssökande ska söka tre arbetsmöjligheter.

Gällande lydelse

och i 44 och 48 § tillämpas på jobbsökningsskyldigheten från det att ett i 33 § 2 mom. avsett samtal om jobbsökning har ordnats för den arbetssökande.

48 §

Situationer där jobbsökningsskyldighet inte föreläggs

Jobbsökningsskyldighet föreläggs inte om

- 1) arbetskraftsmyndigheten, välfärdsområdets social- och hälsovårdsmyndighet eller Folkpensionsanstalten har konstaterat att den arbetssökande behöver sektorsövergripande stöd som främjar sysselsättningen,

- 2) den arbetssökande enligt en medicinsk utredning som betraktas som tillförlitlig saknar arbetsförmåga för sådant arbete som motsvarar den arbetssökandes arbetserfarenhet och utbildning under den tid skyddet för yrkesskicklighet enligt 2 a kap. 8 § i lagen om utkomtskydd för arbetslösa varar och, efter det att skyddet för yrkesskicklighet upphört, för allt slags arbete, och den arbetssökande följer sysselsättningsplanen eller en ersättande plan till den del det enligt planen har avtalats att den arbetssökande ska ansöka om förmån som beviljas på grund av arbetsoförmåga och söka sig till rehabilitering som förbättrar arbets- och funktionsförmågan,

- 3) den arbetssökande på det sätt som avses i 9 kap. i denna lag eller i 28–32 § i lagen om främjande av integration bedriver frivilliga studier i läs- och skrivkunnighet som stöds med arbetslöshetsförmån och studierna på det sätt som avses i 2 kap. 10 § 2 mom. i lagen om utkomtskydd för arbetslösa bedrivs på heltid,

- 4) den arbetssökande deltar i arbetskraftsutbildning som ordnas

Föreslagen lydelse

48 §

Situationer där jobbsökningsskyldighet inte föreläggs

Jobbsökningsskyldighet föreläggs inte om

- 1) arbetskraftsmyndigheten *bedömer att det inte är möjligt för den arbetssökande att med beaktande av den arbetssökandes arbetserfarenhet, utbildning och övriga kompetens och arbetsförmåga samt eventuella skydd för yrkesskicklighet enligt 2 a kap. 8 § i lagen om utkomtskydd för arbetslösa under granskningsperioden söka sådana jobb som den arbetssökande har möjlighet att få,*

- 2) den arbetssökande enligt en medicinsk utredning som betraktas som tillförlitlig saknar arbetsförmåga för sådant arbete som motsvarar den arbetssökandes arbetserfarenhet och utbildning under den tid skyddet för yrkesskicklighet enligt 2 a kap. 8 § i lagen om utkomtskydd för arbetslösa varar och, efter det att skyddet för yrkesskicklighet upphört, för allt slags arbete, och den arbetssökande följer sysselsättningsplanen eller en ersättande plan till den del det enligt planen har avtalats att den arbetssökande ska ansöka om förmån som beviljas på grund av arbetsoförmåga och söka sig till rehabilitering som förbättrar arbets- och funktionsförmågan,

- 3) *den arbetssökande är deltidsanställd och det inte är möjligt att samtidigt ta emot annat arbete med beaktande av personens arbetsförmåga,*

- 4) den arbetssökande på det sätt som avses i 9 kap. i denna lag eller i 28–32 § i lagen om främjande av integration bedriver frivilliga studier i läs- och skrivkunnighet som stöds med arbetslöshetsförmån och studierna på det sätt som avses i 2 kap. 10 § 2 mom. i lagen om utkomtskydd för arbetslösa bedrivs på heltid,

- 5) den arbetssökande deltar i arbetskraftsutbildning som ordnas tillsammans med arbetsgivaren inom ramen

Gällande lydelse

tillsammans med arbetsgivaren inom ramen för gemensam anskaffning av utbildning eller i arbetskraftsutbildning som ordnats på motsvarande sätt,

5) den arbetssökande är förhindrad att vara på arbetsmarknaden på det sätt som avses i 3 kap. 1 § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

I sådana situationer som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten är ett ytterligare villkor att den arbetssökandes situation som helhet betraktad är sådan att sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden inte är möjlig.

Det som föreskrivs i 1 mom. 3 punkten tillämpas tills ett i 33 § 2 mom. avsett samtal om jobbsökning har ordnats för den arbetssökande. Det som föreskrivs i den förstnämnda bestämmelsen tillämpas även efter samtalet om jobbsökning, om det i sysselsättningsplanen eller en ersättande plan har avtalats att studierna i läs- och skrivkunnighet fortsätter inom en månad efter det att sysselsättningsplanen eller den ersättande planen upprättades eller reviderades.

(fogas ny 48 a §)

Föreslagen lydelse

för gemensam anskaffning av utbildning eller i arbetskraftsutbildning som ordnats på motsvarande sätt,

6) den arbetssökande är förhindrad att vara på arbetsmarknaden då *den arbetssökande fullgör sin värnplikt eller civiltjänst, avtjänar ett fängelsestraff, är intagen för vård på sjukhus eller därmed jämförbar anstaltsvård, eller är förhindrad att vara på arbetsmarknaden av orsaker som kan jämföras med dessa,*

7) *den arbetssökandes arbetslöshet upphör inom en månad av annan orsak än arbetskraftsutbildning eller sådana med arbetslöshetsförmån stödda frivilliga studier som avses i 9 kap. eller i 28–31 § i lagen om främjande av integration eller den arbetssökande inleder bevarings- eller civiltjänst eller familjeledighet inom en månad.*

I sådana situationer som avses i 1 mom. 2 punkten är ett ytterligare villkor att den arbetssökandes situation som helhet betraktad är sådan att sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden inte är möjlig.

I sådana situationer som avses i 1 mom. 7 punkten föreläggs jobbsökningsskyldighet inte under den granskningsperiod då arbetslösheten upphör eller bevarings- eller civiltjänsten eller familjeledigheten inleds.

Om arbetskraftsmyndigheten hänvisar en arbetslös till en sådan sektorsövergripande bedömning av servicebehovet som avses i 3 § 1 mom. i lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen (381/2023), ska arbetskraftsmyndigheten inte inkludera jobbsökningsskyldighet i sysselsättningsplanen utan i den sektorsövergripande sysselsättningsplanen i enlighet med vad som föreskrivs i den lagen.

48 a §

*Verksamhet som fullgör
jobbsökningsskyldigheten*

*Jobbsökningsskyldigheten kan fullgöras
genom att den arbetssökande*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1) söker ett arbete i anställningsförhållande som den arbetssökande med fog kan förvänta sig att få och som varar minst två veckor,

2) söker ett arbete i anställningsförhållande som varar kortare tid än två veckor, om det har avtalats om detta i sysselsättningsplanen,

3) söker mertidsarbete hos den egna arbetsgivaren,

4) söker arbetsmöjligheter avsedda för sådana företagare som avses i 1 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och vilka den arbetssökande med fog kan förvänta sig att få,

5) vidtar andra åtgärder som motsvarar åtgärderna i 1–4 punkten i syfte att få arbete.

Jobsökningsskyldigheten kan dock fullgöras på det sätt som avses i 3 punkten endast en gång under granskningsperioden.

75 §

75 §

Överenskommelse om studier i sysselsättningsplanen

Överenskommelse om studier i sysselsättningsplanen

Även efter att studierna inletts kan det i sysselsättningsplanen eller en ersättande plan avtalas om studier som stöds, om det finns vägande skäl till detta, den arbetssökande har inletts studierna i ett anställningsförhållande eller under tiden för en periodiserad ekonomisk förmån enligt 3 kap. 6 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller studierna har bedrivits som arbetskraftsutbildning.

Även efter att studierna inletts kan det i sysselsättningsplanen eller en ersättande plan avtalas om studier som stöds, om det finns vägande skäl till detta, den arbetssökande har inletts studierna i ett anställningsförhållande eller under tiden för en periodiserad ekonomisk förmån enligt 3 kap. 6 § 1 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller under arbetsprövning eller studierna har bedrivits som arbetskraftsutbildning.

114 §

114 §

Uppgifter som får behandlas

Uppgifter som får behandlas

Följande uppgifter som gäller enskilda kunder får behandlas:

Följande uppgifter som gäller enskilda kunder får behandlas:

10) uppgifter om förmåner som hör till den offentliga arbetskraftsservicen.

10) uppgifter om förmåner som hör till den offentliga arbetskraftsservicen,

(fogas ny 11 punkten)

11) uppgifter om löner och inkomster som avses i 6 § 2 mom. 1 och 2 punkten i lagen om inkomstdatasystemet och uppgifter om tidpunkterna för när inkomstposterna har

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

intjänats och yrkestitlar som avses i 7 § 4 och 7 punkten för att bedöma servicebehovet.

127 §

127 §

Syfte

Syfte

(fogas ny 3 mom.)

På serviceplattformen skapas och publiceras även en arbetssökandes jobbsökarprofil.

128 §

128 §

Skapande av en jobbsökarprofil samt uppgifterna i den

Skapande och publicering av jobbsökarprofil

En person kan skapa en jobbsökarprofil utan att registrera sig som arbetssökande. Skapande av en jobbsökarprofil förutsätter inloggning på serviceplattformen. Inloggning förutsätter att användaren identifieras och användarvillkoren för plattformen godkänns. Bestämmelser om identifiering av tjänsteanvändare finns i 6 § i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019).

Skapande och publicering av en jobbsökarprofil förutsätter inloggning av enskilda kunder på serviceplattformen. Inloggning förutsätter att användaren identifieras och användarvillkoren för plattformen godkänns. Bestämmelser om identifiering av tjänsteanvändare finns i 6 § i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019).

Den som skapar en jobbsökarprofil bestämmer vilka uppgifter den ska innehålla. Jobbsökarprofilen kan innehålla uppgifter om personens utbildning, arbetserfarenhet, övriga kompetenser och arbetsönskemål. Dessutom kan den innehålla en fritt formulerad presentation av den som skapat profilen och länkar till tjänster utanför serviceplattformen. Profilen får inte innehålla uppgifter som enligt lag är sekretessbelagda. Innan en fritt formulerad presentation och länkar läggs till ska administratören för plattformen informera den som skapat profilen om begränsningarna med avseende på uppgiftsinnehållet i presentationen och länkarna och konsekvenserna av dessa uppgifter med avseende på skyddet av personens personuppgifter.

Den enskilda kunden kan bestämma vilka delar av jobbsökarprofilen som publiceras och för hur lång tid. Det ska ändå alltid anges ett slutdatum för den tid jobbsökarprofilen är publicerad.

Den enskilda kunden kan när som helst radera sin jobbsökarprofil samt återkalla publiceringen av jobbsökarprofilen, om kunden inte har registrerat sig som arbetssökande.

Den som upprätthåller serviceplattformen ska innan jobbsökarprofilen publiceras informera den enskilda kunden om begränsningarna med avseende på uppgifterna i jobbsökarprofilen och om hur publiceringen inverkar på skyddet för personuppgifter.

En person kan när som helst redigera eller radera uppgifter i sin jobbsökarprofil, eller radera jobbsökarprofilen.

(fogas ny 128 a §)

128 a §

*Uppgifter som ingår i den enskilda kundens
jobbsökarprofil*

Jobbsökarprofilen kan innehålla uppgifter om den enskilda kundens arbetserfarenhet, utbildning, övriga kompetenser och arbetsönskemål som är väsentliga med tanke på jobbsökningen och möjligheten att få arbete. Jobbsökarprofilen kan dessutom innehålla en fritt formulerad presentation av den enskilda kunden och länkar till tjänster utanför serviceplattformen.

Den enskilda kunden får inte inkludera sådana uppgifter i sin jobbsökarprofil som enligt lag är sekretessbelagda.

Den enskilda kunden kan på serviceplattformen när som helst redigera eller radera uppgifter i sin jobbsökarprofil.

129 §

129 §

Publicering och sökning av jobbsökarprofiler

***Jobbsökarprofil som den arbetssökande
skapar och publicerar***

Det är frivilligt att publicera en jobbsökarprofil. Den som skapar en profil kan bestämma vilka delar av jobbsökarprofilen som publiceras och för hur lång tid. Ett slutdatum för den tid profilen är publicerad ska anges. Den som skapat profilen kan när som helst återkalla publiceringen.

Publicerade jobbsökarprofiler kan sökas och granskas endast av arbetsgivare som loggat in på serviceplattformen. Inloggning på serviceplattformen förutsätter att användaren identifieras och användarvillkoren för plattformen godkänns. På identifiering av arbetsgivare som använder tjänsten tillämpas 6 § 2 mom. i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster.

Jobbsökarprofiler kan sökas endast genom enskilda sökningar där åtminstone yrkesbeteckning, kompetens eller geografiskt arbetsområde anges som sökvillkor.

En arbetssökande ska skapa och publicera en jobbsökarprofil på serviceplattformen inom 15 vardagar från det att jobbsökningen inleddes eller efter det att undantaget som gäller skapande och publicering av profilen enligt 129 b § 1 mom. upphört. Efter publiceringen ska den arbetssökande hålla sin jobbsökarprofil publicerad så länge jobbsökningen är i kraft.

En arbetssökandes jobbsökarprofil ska innehålla sådana uppgifter om den arbetssökandes arbetserfarenhet, utbildning, övriga kompetenser och arbetsönskemål som är väsentliga med tanke på jobbsökningen och möjligheterna att få arbete.

Profilen kan dessutom innehålla en fritt formulerad presentation av den arbetssökande och länkar till tjänster utanför serviceplattformen. I jobbsökarprofilen får

Gällande lydelse

(fogas ny 129 a §)

Föreslagen lydelse

dock inte inkluderas uppgifter som enligt lag är sekretessbelagda.

På skapandet och publiceringen av den arbetssökandes jobbsökarprofil tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i 128 §. Trots vad som föreskrivs i 128 a § 3 mom. ska den arbetssökandes jobbsökarprofil alltid innehålla de uppgifter som avses i 2 mom.

129 a §

Arbetskraftsmyndighetens skyldighet att skapa och publicera en jobbsökarprofil om arbetssökanden

Arbetskraftsmyndigheten ska utan dröjsmål skapa och publicera den arbetssökandes jobbsökarprofil på serviceplattformen, om den arbetssökande inte har gjort det på det sätt som föreskrivs i 129 § 1 mom. Arbetskraftsmyndigheten ska informera den arbetssökande om publiceringen av profilen.

Arbetskraftsmyndigheten får i jobbsökarprofilen inkludera endast uppgifter som behövs med tanke på skapandet och publiceringen av profilen och sådana är

1) den arbetssökandes arbetserfarenhet som är väsentlig med tanke på jobbsökningen och möjligheten att få arbete, utan uppgifter som specificerar arbetsgivaren,

2) den arbetssökandes utbildning som är väsentlig med tanke på jobbsökningen och möjligheten att få arbete, utan uppgifter som specificerar utbildningsanordnaren,

3) uppgifter om den arbetssökandes gällande tillstånd och behörigheter som är väsentliga med tanke på jobbsökningen och möjligheten att få arbete, utan uppgifter som specificerar den beviljande instansen,

4) den arbetssökandes arbetsönskemål, geografiska arbetsområde och språkkunskaper, och

5) uppgifter som avses i 129 § 2 mom. och som den arbetssökande själv publicerat i jobbsökarprofilen eller som den arbetssökande begärt att få publicerade.

Den jobbsökarprofil som arbetskraftsmyndigheten publicerar får inte innehålla uppgifter som enligt lag är sekretessbelagda. Jobbsökarprofilen får inte

Gällande lydelse

(fogas ny 129 b §)

Föreslagen lydelse

heller innehålla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter, om inte något annat följer av 2 mom. 5 punkten. Arbetskraftsmyndigheten ska alltid fastställa ett slutdatum för den tid jobbsökarprofilen är publicerad.

129 b §

Undantag som gäller skapande och publicering av den arbetssökandes jobbsökarprofil

En arbetssökande har inte skyldighet att skapa eller publicera en sådan jobbsökarprofil som avses i 129 § och arbetskraftsmyndigheten får inte skapa eller publicera en sådan jobbsökarprofil som avses i 129 a § om

1) den arbetssökande inte föreläggs jobbsökningsskyldighet med stöd av 48 §,

2) den arbetssökande är sysselsatt på heltid eller är sysselsatt på heltid som företagare eller är studerande på heltid på det sätt som avses i 2 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

3) arbetskraftsmyndigheten utifrån en bedömning av servicebehovet bedömer att den arbetssökande inte självständigt kan utnyttja serviceplattformen för att främja jobbsökningen och möjligheten att få arbete, eller

4) arbetskraftsmyndigheten bedömer att det på grund av en annan orsak som hänför sig till den arbetssökande är uppenbart

ogrundat att publicera en jobbsökarprofil.

Arbetskraftsmyndigheten ska på den arbetssökandes begäran återkalla publiceringen av den arbetssökandes jobbsökarprofil, om någon av omständigheterna i 1 mom. uppfylls. Dessutom ska arbetskraftsmyndigheten återkalla publiceringen av jobbsökarprofilen, om personen begär det efter att jobbsökningen upphört att vara i kraft.

(fogas ny 129 c §)

129 c §

*Sökning av jobbsökarprofiler på
serviceplattformen*

Publicerade jobbsökarprofiler kan sökas och granskas av arbetsgivare, och privata arbetsförmedlingsföretag som loggat in på serviceplattformen.

Arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag får behandla uppgifterna i jobbsökarprofilerna endast för rekryterings- och arbetsförmedlingsändamål.

Inloggning på serviceplattformen förutsätter att användaren identifieras och användarvillkoren för plattformen godkänns. Om identifiering av arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag som använder tjänsten föreskrivs 6 § i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster.

Jobbsökarprofiler kan sökas endast genom enskilda sökningar där åtminstone yrkesbeteckning, kompetens eller geografiskt arbetsområde anges som sökvillkor.

(fogas ny 129 d §)

129 d §

*Informationsresurs för jobbsökarprofiler,
radering och överföring av uppgifter*

I 128 a, 129 och 129 a § avsedda uppgifter i jobbsökarprofiler registreras i en egen informationsresurs för jobbsökarprofiler som inte ingår i den informationsresurs som avses i 120 §.

Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret ska radera uppgifterna från informationsresursen för jobbsökarprofiler när en person raderar sin jobbsökarprofil från serviceplattformen, men senast när det har gått ett år sedan personen sist loggade in på serviceplattformen.

Bestämmelserna i 2 mom. tillämpas inte på arbetssökande medan jobbsökningen är i kraft. Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret ska efter det att den arbetssökandes jobbsökning upphört att vara i kraft radera uppgifterna i informationsresursen för jobbsökarprofiler på det sätt som föreskrivs i 2 mom.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Den som är registrerad i informationsresursen för jobbsökarprofiler kan överföra uppgifter i sin jobbsökarprofil till en annan aktör, om Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret har möjliggjort elektronisk överföring av uppgifter till en annan aktör via serviceplattformen.

130 §

Informationsresurs för jobbsökarprofiler

Utvecklings- och förvaltningscentret är personuppgiftsansvarigt för informationsresursen för jobbsökarprofiler.

(fogas ny 130 a §)

130 §

Användningsändamålet för uppgifterna i jobbsökarprofilerna och uppgifter som behandlas

Andra uppgifter om enskilda kunder än de som avses i 114 § 1 mom. får behandlas, om de är nödvändiga för att skapa eller publicera en jobbsökarprofil eller för att övervaka användningen av serviceplattformen.

130 a §

Personuppgiftsansvariga för informationsresursen för jobbsökarprofiler

Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret och Arbetskraftsmyndigheterna är gemensamt personuppgiftsansvariga för informationsresursen för jobbsökarprofiler.

I fråga om informationsresursen för jobbsökarprofiler svarar Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret för följande:

1) skyldigheter för personuppgiftsansvariga enligt artikel 12.1 och 12.2 i den allmänna dataskyddsförordningen,

2) inbyggt dataskydd och dataskydd som standard enligt artikel 25 i den förordningen,

3) säkerhet i samband med behandlingen enligt artikel 32 i den förordningen,

4) konsekvensbedömning avseende dataskydd enligt artikel 35 i den förordningen,

5) förhandssamråd enligt artikel 36 i den förordningen och sådana andra skyldigheter med anknytning till informationssystemets

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

informationssäkerhet som den personuppgiftsansvarige har enligt den förordningen.

6) den personuppgiftsansvariges skyldigheter i fråga om sådana registrerade som inte är kunder hos Arbetskraftsmyndigheten.

Arbetskraftsmyndigheterna ansvarar för de andra än i 2 mom. avsedda skyldigheter som i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs för personuppgiftsansvariga. Varje Arbetskraftsmyndighet är personuppgiftsansvarig när det gäller kunderna.

Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret och Arbetskraftsmyndigheten ansvarar för utlämnande av sina kunder uppgifter ur informationsresursen för jobbsökarprofiler.

130 b §

(fogas ny 130 b §)

Rätt att använda serviceplattformen

Användning av serviceplattformen förutsätter personliga användarrättigheter. Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret, en kommun eller en samkommun får bevilja rätt att använda serviceplattformen till sådana personer som är anställda hos dem och som sköter

1) uppgifter enligt denna lag,

2) uppgifter som gäller tjänster för internationell rekrytering enligt lagen om livskraftscentralerna och Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret.

Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret svarar för det tekniska aktiverandet, ändrandet och upphävandet av användarrättigheterna på basis av anmälan från den myndighet som beviljat, ändrat eller upphävt användarrättigheterna.

Den myndighet som beviljat, ändrat eller upphävt användarrättigheterna ska utan dröjsmål underrätta Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret om att rättigheterna beviljas, ändras eller upphävs.

Gällande lydelse

131 §

Övervakning av användningen av serviceplattformen

Utvecklings- och förvaltningscentret ska upprätta användarvillkoren för serviceplattformen och övervaka användningen av plattformen samt övervaka att det innehåll som publiceras på plattformen överensstämmer med lag och med användarvillkoren. Användarvillkoren kan omfatta tjänsteanvändares och administratörens ansvar, tekniska krav avseende användning av serviceplattformen, preciserande genomförandevillkor för datasäkerheten och giltighetsvillkor för användarvillkoren. Närmare bestämmelser om innehållet i användarvillkoren får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Utvecklings- och förvaltningscentret kan uppmana den som använder serviceplattformen att inom utsatt tid radera sådana delar av det innehåll som användaren publicerat som strider mot lag eller mot användarvillkoren. Om användaren inte iakttar uppmaningen inom utsatt tid, får centret radera innehållet i fråga.

Om innehåll som användaren publicerat på plattformen upprepade gånger strider mot lag eller användarvillkoren, får utvecklings- och förvaltningscentret förhindra användaren från att använda plattformen för viss tid.

Utöver vad som föreskrivs i 49 § får även utvecklings- och förvaltningscentret ta bort en platsanmälan från serviceplattformen.

Föreslagen lydelse

131 §

Övervakning av användningen av serviceplattformen

Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret ska upprätta användarvillkoren för serviceplattformen. Användarvillkoren kan omfatta tjänsteanvändares och administratörens ansvar, tekniska krav avseende användning av serviceplattformen, preciserande genomförandevillkor för datasäkerheten och giltighetsvillkor för användarvillkoren. Närmare bestämmelser om innehållet i användarvillkoren får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret och arbetskraftsmyndigheterna ska övervaka användningen av serviceplattformen samt övervaka att det innehåll som publiceras på plattformen överensstämmer med lag och användarvillkoren. Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret och arbetskraftsmyndigheten kan uppmana den som använder serviceplattformen att inom utsatt tid radera sådana delar av det innehåll som användaren publicerat som strider mot lag eller mot användarvillkoren. Om användaren inte iakttar uppmaningen inom utsatt tid, får Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret och arbetskraftsmyndigheten radera innehållet i fråga. Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret och arbetskraftsmyndigheten svarar för de uppgifter som anges i detta moment i fråga om sina kunder.

Om innehåll som användaren publicerat på serviceplattformen upprepade gånger strider mot lag eller användarvillkoren, får Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret förhindra användaren från att använda plattformen för viss tid.

Utöver vad som föreskrivs i 49 § får även Sysselsättnings-, utvecklings- och

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

förvaltningscentret ta bort en platsanmälan från serviceplattformen.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 32 § 3 mom., 38 § 2 mom. 6 punkten, 127 § 3 mom., 128, 128 a, 129, 129 a–129 d, 130, 130 a, 130 b och 131 § träder dock i kraft först den 1 september 2026.

Om en person har registrerat sig som arbetssökande före ikraftträdandet av 129 § i denna lag och hållit sin jobbsökning i kraft utan avbrott fram till anordnandet av ett sådant samtal om jobbsökning som avses i 34 §, tillämpas den tidsfrist på 15 vardagar för skapande och publicering av jobbsökarprofil på serviceplattformen som föreskrivs i 129 § 1 mom. på den arbetssökande från den dag då det samtal om jobbsökning som avses i 34 § ordnas för den arbetssökande.

Om en person har registrerat sig som arbetssökande före ikraftträdandet av 129 § i denna lag och personens jobbsökning upphör att vara i kraft efter ikraftträdandet av 1 i den paragrafen tillämpas den tidsfrist på 15 vardagar för skapande och publicering av jobbsökarprofil på serviceplattformen som föreskrivs i 1 mom. i den paragrafen från den dag då den arbetssökande på nytt registrerar sig som arbetssökande.

2.

Lag

om ändring av 4 och 5 § i lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen (381/2023) 4 § 3 mom. och 5 § 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

4 §

Sektorsövergripande bedömning av servicebehovet och upprättande av en sektorsövergripande sysselsättningsplan

Den sektorsövergripande sysselsättningsplanen ska vara klar inom tre månader från det att bedömningen av servicebehovet har påbörjats. Under denna tid ska den arbetslösa personen också få handledning inriktad på att ge personen bättre färdigheter att föra processen mot sysselsättning framåt och göra personen mer engagerad i den.

5 §

Innehållet i en sektorsövergripande sysselsättningsplan

Sysselsättningsplanen ska innefatta en sådan jobbsökningsskyldighet som avses i 5 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, om inte något annat följer av 48 § i den lagen. I fråga om jobbsökningsskyldigheten tillämpas vad som i 147 § i den lagen föreskrivs om förbud mot omprövning och anförande av besvär.

Föreslagen lydelse

4 §

Sektorsövergripande bedömning av servicebehovet och upprättande av en sektorsövergripande sysselsättningsplan

Den sektorsövergripande sysselsättningsplanen ska vara klar *och godkänd* inom tre månader från det att bedömningen av servicebehovet har påbörjats. Under denna tid ska den arbetslösa personen också få handledning inriktad på att ge personen bättre färdigheter att föra processen mot sysselsättning framåt och göra personen mer engagerad i den. *Närmare bestämmelser om sysselsättningsplanens struktur och om hur planen godkänns utfärdas genom förordning av statsrådet.*

5 §

Innehållet i en sektorsövergripande sysselsättningsplan

Arbetskraftsmyndigheten ska i sysselsättningsplanen inkludera en sådan jobbsökningsskyldighet som avses i 5 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, om inte något annat följer av 48 § i den lagen. I fråga om jobbsökningsskyldigheten tillämpas vad som i 147 § i den lagen föreskrivs om förbud mot omprövning och anförande av besvär.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 14 och 19 § i lagen om främjande av integration

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om främjande av integration (681/2023) 14 § 3 mom. och 19 § 1 mom., sådana
de lyder i lag 1100/2024, som följer:

Gällande lydelse

14 §

Bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster

Åtgärder som ingår i bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster kan ordnas i stället för de kompletterande samtal om jobbsökning som avses i 32 § 1 mom. I punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

19 §

Innehållet i integrationsplanen

Kommunen och invandraren ska i integrationsplanen i den omfattning som invandrarens egna mål, kompetens och behov av integrationstjänster förutsätter komma överens om tjänster som främjar integration, sysselsättning eller företagande, hälsa och välbefinnande samt samhälleliga färdigheter, om deltagande i organisationers, föreningars eller sammanslutningars verksamhet, om studier i finska eller svenska samt om vägledning och rådgivning. I integrationsplanen för en invandrare som registrerats som arbetssökande ska en jobbsökningsskyldighet i enlighet med 44 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice uppställas, om inte något annat följer av den lagen. I planen ska det också överenskommas om uppföljningen av genomförandet av tjänsterna.

Föreslagen lydelse

14 §

Bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster

Åtgärder som ingår i bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster kan ordnas i stället för de kompletterande samtal om jobbsökning som avses i 35 § 2 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

19 §

Innehållet i integrationsplanen

Kommunen och invandraren ska i integrationsplanen i den omfattning som invandrarens egna mål, kompetens och behov av integrationstjänster förutsätter komma överens om tjänster som främjar integration, sysselsättning eller företagande, hälsa och välbefinnande samt samhälleliga färdigheter, om deltagande i organisationers, föreningars eller sammanslutningars verksamhet, om studier i finska eller svenska samt om vägledning och rådgivning. I integrationsplanen för en invandrare som registrerats som arbetssökande ska en jobbsökningsskyldighet i enlighet med 45 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice uppställas, om inte något annat följer av den lagen. I planen ska det också överenskommas om uppföljningen av genomförandet av tjänsterna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 3 och 5 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) 3 § 1 mom. och det inledande stycket i 3 § 2 mom. samt 5 § 4 mom., sådana de lyder i lag 339/2023, som följer:

Gällande lydelse

3 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på utarbetandet av en aktiveringsplan och på anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för en arbetslös som inte har fyllt 25 år och som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller som får utkomststöd och

1) för vilken det har utarbetats en sysselsättningsplan enligt 38 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023) och som på grund av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd för minst 180 dagar under de senaste tolv kalendermånaderna,

2) för vilken det har utarbetats en sysselsättningsplan enligt 38 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och som har fått arbetslöshetsdagpenning under arbetslöshetsdagpenningssperioden enligt 6 kap. 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller

3) för vilken det har ordnats ett samtal om jobbsökning enligt 32 § 1 mom. 2 *punkten* i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och vars huvudsakliga försörjning de senaste fyra månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalats på grund av arbetslöshet.

Denna lag tillämpas dessutom på utarbetandet av en aktiveringsplan och på anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för en arbetslös som har fyllt 25 år och som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller som får utkomststöd

Föreslagen lydelse

3 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på utarbetandet av en aktiveringsplan och på anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för en arbetslös som inte har fyllt 25 år och som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller som får utkomststöd och

1) för vilken det har utarbetats en sysselsättningsplan enligt 37 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023) och som på grund av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd för minst 180 dagar under de senaste tolv kalendermånaderna,

2) för vilken det har utarbetats en sysselsättningsplan enligt 37 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och som har fått arbetslöshetsdagpenning under arbetslöshetsdagpenningssperioden enligt 6 kap. 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller

3) för vilken det har ordnats ett samtal om jobbsökning enligt 34 § 1 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och vars huvudsakliga försörjning de senaste fyra månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalats på grund av arbetslöshet.

Denna lag tillämpas dessutom på utarbetandet av en aktiveringsplan och på anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för en arbetslös som har fyllt 25 år och som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller som får utkomststöd

Gällande lydelse

och för vilken det tidigare har utarbetats en sysselsättningsplan enligt 38 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och

5 §

Utarbetande av aktiveringsplan

Innan arbetskraftsmyndigheten vidtar åtgärder ska den försäkra sig om att en sysselsättningsplan enligt 37 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice har utarbetats tillsammans med personen i fråga. Innan välfärdsområdet vidtar åtgärder ska det försäkra sig om att arbetskraftsmyndigheten tillsammans med personen i fråga har utarbetat en sysselsättningsplan enligt 37 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice eller att arbetskraftsmyndigheten har gett den som avses i 3 § 1 mom. 3 punkten i denna lag tillfälle att delta i ett samtal om jobbsökning enligt 32 § 1 mom. 2 punkten i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Om det inte har varit möjligt att utarbeta en sysselsättningsplan eller bereda personen i fråga tillfälle att delta i ett samtal om jobbsökning på grund av att hans eller hennes jobbsökning inte är i kraft, ska välfärdsområdet vidta åtgärder för att utarbeta en aktiveringsplan.

Föreslagen lydelse

och för vilken det tidigare har utarbetats en sysselsättningsplan enligt 37 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och

5 §

Utarbetande av aktiveringsplan

Innan arbetskraftsmyndigheten vidtar åtgärder ska den försäkra sig om att en sysselsättningsplan enligt 37 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice har utarbetats tillsammans med personen i fråga. Innan välfärdsområdet vidtar åtgärder ska det försäkra sig om att arbetskraftsmyndigheten tillsammans med personen i fråga har utarbetat en sysselsättningsplan enligt 37 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice eller att arbetskraftsmyndigheten har gett den som avses i 3 § 1 mom. 3 punkten i denna lag tillfälle att delta i ett samtal om jobbsökning enligt 34 § 1 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Om det inte har varit möjligt att utarbeta en sysselsättningsplan eller bereda personen i fråga tillfälle att delta i ett samtal om jobbsökning på grund av att hans eller hennes jobbsökning inte är i kraft, ska välfärdsområdet vidta åtgärder för att utarbeta en aktiveringsplan.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 2 kap. 10 § 2 mom. 8 punkten och 13–16 §, 2 a kap. 9 § 1 mom. 1, 1 a och 6 punkten samt 2 mom., 10 § det inledande stycket i 11 § 1 mom., rubriken för 12 §, det inledande stycket i 12 § 1 mom. och 12 § 1 mom. 1 punkten samt 13 § och 11 kap. 4 § 1 mom. 1 punkten,

sådana de lyder, 2 kap. 10 § 2 mom. 8 punkten i lag 1131/2022, 13 § i lagarna 1001/2012, 1374/2014 och 1131/2022, 14 § i lag 1001/2012, 15 § i lag 1374/2014 samt 16 § i lagarna 1374/2014 och 1380/2021, 2 a kap. 9 § 1 mom. 1 och 6 punkten, 9 § 2 mom. samt 12 § 1 mom. 1 punkten i lag 385/2023, 9 § 1 mom. 1 a-punkten i lag 445/2024, 10 § i lagarna 1380/2021, 385/2023, 685/2023 och 395/2024, det inledande stycket i 11 § 1 mom. i lag 685/2023, rubriken för 12 § och det inledande stycket i 12 § 1 mom. i lag 1380/2021 och 13 § i lagarna 1380/2021, 385/2023 och 685/2023 samt 11 kap. 4 § 1 mom. 1 punkten i lag 793/2025, samt

fogas till 2 kap. en ny 13 a § och till 2 a kap. en ny 10 a § som följer:

Gällande lydelse

2 kap.

Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner

10 §

Studier

Som heltidsstudier betraktas

8) studier som syftar till avläggande av påbyggnadsexamen vid universitet när deras omfattning enligt studieplanen i genomsnitt är minst fem studiepoäng per studiemånad,

13 §

*Rätt till arbetslöshetsförmån för unga
personer som saknar utbildning som ger
yrkesfärdigheter*

En ung person under 25 år, som efter grundskolan eller gymnasiet inte har genomgått någon utbildning som leder till examen och som ger yrkesfärdigheter (ung person som saknar utbildning), ska i föregående ansökningsförfarande som gäller de studier som börjar på höstterminen ha sökt

Föreslagen lydelse

2 kap.

Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner

10 §

Studier

Som heltidsstudier betraktas

8) studier som syftar till avläggande av påbyggnadsexamen vid universitet när deras omfattning *tillsammans med andra prestationer som hör till samma studiehelhet* enligt studieplanen i genomsnitt är minst fem studiepoäng per studiemånad,

13 §

*Rätt till arbetslöshetsförmån för unga
personer som saknar utbildning som ger
yrkesfärdigheter*

En ung person under 25 år, som efter grundskolan eller gymnasiet inte har genomgått någon utbildning som leder till examen och som ger yrkesfärdigheter (ung person som saknar utbildning), ska i föregående ansökningsförfarande som gäller de studier som börjar på höstterminen ha sökt

Gällande lydelse

till minst två studieplatser där han eller hon uppfyller kriterierna för antagning som studerande. *Studierna kan omfatta utbildning som leder till examen och ger yrkesfärdigheter, eller när det gäller en person som endast slutfört grundskolans lärokurs, vara sådana gymnasiestudier som avses i 10 § 2 mom. 4 punkten. Skyldigheten att söka till en utbildning kan inte uppfyllas genom att söka till en arbetskraftsutbildning.* Höstterminen anses börja den 1 september.

En ung person som saknar utbildning har inte rätt till arbetslöshetsförmån på grundval av arbetslöshet

1) från början av höstterminen, om han eller hon utan giltig orsak

a) låtit bli att söka en studieplats på det sätt som avses i 1 mom.,

b) genom sitt eget förfarande har orsakat att han eller hon inte blir antagen till en sådan studieplats som avses i 1 mom.,

c) på något annat sätt har vägrat ta emot en sådan studieplats som avses i 1 mom.,

2) från och med den tidpunkt då den unga personen utan giltig orsak låter bli att inleda en sådan utbildning efter grundskolan eller gymnasiet som leder till examen och ger yrkesfärdigheter eller gymnasiestudier som avses i 10 § 2 mom. 4 punkten, om utbildningen eller studierna börjar vid en annan tidpunkt än höstterminen,

3) från och med den tidpunkt då den unga personen utan giltig orsak avbryter en utbildning efter grundskolan eller gymnasiet som leder till examen och ger yrkesfärdigheter, gymnasiestudier som avses i 10 § 2 mom. 4 punkten eller motsvarande studier utomlands.

En ung person som saknar utbildning och som har förfarit enligt 2 mom. 1 punkten underpunkt a eller b och vid höstterminens början deltar i sysselsättningsfrämjande service, förlorar med avvikelse från 2 mom. sin rätt till arbetslöshetsförmån när den sysselsättningsfrämjande servicen upphör.

En ung person under 18 år som efter grundskolan eller gymnasiet inte har genomgått någon utbildning som leder till examen och som ger yrkesfärdigheter har inte

Föreslagen lydelse

till minst två studieplatser där han eller hon uppfyller kriterierna för antagning som studerande. Höstterminen anses börja den 1 september.

En ung person som saknar utbildning har inte rätt till arbetslöshetsförmån på grundval av arbetslöshet

1) från början av höstterminen, om han eller hon utan giltig orsak

a) låtit bli att söka en studieplats på det sätt som avses i 1 mom.,

b) genom sitt eget förfarande har orsakat att han eller hon inte blir antagen till en sådan studieplats som avses i 1 mom.,

c) på något annat sätt har vägrat ta emot en sådan studieplats som avses i 1 mom.,

2) från och med den tidpunkt då den unga personen utan giltig orsak *har förfarit enligt 1 punkten eller låter bli att inleda sådan utbildning som avses i 13 a § och som* börjar vid en annan tidpunkt än höstterminen,

3) från och med den tidpunkt då den unga personen utan giltig orsak avbryter en *sådan utbildning som avses i 13 a §* eller motsvarande studier utomlands.

En ung person som saknar utbildning och som har förfarit enligt 2 mom. 1 punkten underpunkt a eller b och vid höstterminens början deltar i sysselsättningsfrämjande service, förlorar med avvikelse från 2 mom. sin rätt till arbetslöshetsförmån när den sysselsättningsfrämjande servicen upphör.

En ung person under 18 år som efter grundskolan eller gymnasiet inte har genomgått någon utbildning som leder till examen och som ger yrkesfärdigheter har inte rätt till arbetsmarknadsstöd på grundval av arbetslöshet.

Gällande lydelse

rätt till arbetsmarknadsstöd på grundval av
arbetslöshet.

(fogas ny 13 a §)

Föreslagen lydelse

13 a §

Studier som ska sökas

Studier som avses i 13 § 1 mom. kan vara

1) utbildning som leder till examen och ger yrkesfärdigheter,

2) för en person som endast slutfört grundskolans lärokurs sådana gymnasiestudier som avses i 10 § 2 mom. 4 punkten,

3) utbildning vid folkhögskolor eller idrottsutbildningscenter som avses i lagen om fritt bildningsarbete och som enligt 10 § 2 mom. 10 punkten är heltidsstudier.

I sysselsättningsplanen och i en plan som ersätter den planen kan dessutom avtalas om sökande till

1) studier enligt lagen om yrkesutbildning vars syfte är avläggande av en del av en yrkesinriktad grundexamen,

2) utbildning enligt lagen om utbildning som handleder för examensutbildning,

3) utbildning avsedd för invandrare som förbereder för högskolestudier,

4) utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv, om personen i sina studier behöver särskilt stöd på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning på det sätt som avses i 7 § i lagen om yrkesutbildning,

5) arbetskraftsutbildning som ordnas tillsammans med arbetsgivaren inom ramen för gemensam anskaffning av utbildning eller i arbetskraftsutbildning som ordnats på motsvarande sätt eller annan motsvarande utbildning.

Skyldigheten att söka till en utbildning kan inte uppfyllas genom att söka till annan arbetskraftsutbildning än sådan som avses i 2 mom. 5 punkten.

14 §

Åtgärder i stället för skyldigheten att söka till en utbildning

14 §

Avvikande från tidsfristen för skyldigheten att söka till en utbildning och åtgärder i

Gällande lydelse

(fogas ny 1 mom.)

I sysselsättningsplanen och i en plan som ersätter den planen kan det avtalas om att studieplats kan sökas med avvikelse från 13 § samt om åtgärder i stället för att söka en studieplats, om orsaken är

- 1) den ungas hälsotillstånd,
- 2) den ungas inlärningssvårigheter,
- 3) den ungas språkkunskaper,
- 4) den ungas särskilda inriktning på vissa studier, eller
- 5) någon annan omständighet som kan jämföras med dessa.

Som en sådan omständighet som avses i 1 mom. 5 punkten anses inte fullgörande av värnplikt eller civiltjänstgöring, om det inte finns särskilda skäl till det.

Om det i sysselsättningsplanen eller i en plan som ersätter den planen med den unga person som saknar utbildning har avtalats om att studieplats kan sökas med avvikelse från 13 § och den unga personen utan giltig orsak försummar att söka en studieplats, förlorar han eller hon från och med tidpunkten för försummelsen sin rätt till arbetslöshetsförmån på grundval av arbetslöshet.

15 §

Giltig orsak att låta bli att söka en studieplats eller att avbryta studierna

De orsaker som avses i 14 § 1 mom. 1–3 och 5 punkten är för en ung person som saknar utbildning giltiga orsaker till ett förfarande enligt 13 § 2 mom. I sådana fall då studierna avbryts förutsätts det dessutom att det inte har varit möjligt att ordna studierna med beaktande av den ungas hälsotillstånd, inlärningssvårigheter och språkkunskaper.

Föreslagen lydelse

stället för skyldigheten att söka till en utbildning

I sysselsättningsplanen och i en plan som ersätter den planen kan det avtalas om avvikelse från den ansökningstid som fastställs i 13 § 1 mom. förutsatt att planen utarbetas eller revideras innan höstterminen börjar.

I sysselsättningsplanen och i en plan som ersätter den planen kan det *dessutom* avtalas om att studieplats kan sökas *på annat sätt än det sätt som avses i 13 och 13 a §* samt om åtgärder i stället för att söka en studieplats, om orsaken är

- 1) den ungas hälsotillstånd,
- 2) den ungas inlärningssvårigheter,
- 3) den ungas språkkunskaper,
- 4) den ungas särskilda inriktning på vissa studier, eller
- 5) någon annan omständighet som *är jämförbar med dem som nämns i 1–4 punkten.*

Som en sådan omständighet som avses i 2 mom. 5 punkten anses inte fullgörande av värnplikt eller civiltjänstgöring, om det inte finns särskilda skäl till det.

Om det i sysselsättningsplanen eller i en plan som ersätter den planen med den unga person som saknar utbildning har avtalats om att studieplats kan sökas med avvikelse från 13 och 13 a § och den unga personen utan giltig orsak *förfar på det sätt som avses i 13 § 2 mom.*, förlorar han eller hon från och med tidpunkten för försummelsen sin rätt till arbetslöshetsförmån på grundval av arbetslöshet.

15 §

Giltig orsak att låta bli att söka en studieplats eller att avbryta studierna

De orsaker som avses i 14 § 2 mom. 1–3 och 5 punkten är för en ung person som saknar utbildning giltiga orsaker till ett förfarande enligt 13 § 2 mom. I sådana fall då studierna avbryts förutsätts det dessutom att det inte har varit möjligt att ordna studierna med beaktande av den ungas hälsotillstånd, inlärningssvårigheter och språkkunskaper.

Gällande lydelse

(fogas ny 2 mom.)

(momenten 3 och 4 har flyttats från 16 §)

Föreslagen lydelse

Avvikelse från kravet i 13 § 1 mom. på när studierna ska inledas kan göras, om en ung person som saknar utbildning har sökt en studieplats efter ingången av september men senast före utgången av augusti följande år, innan personen registrerat sig som arbetssökande.

På en ung person som saknar utbildning tillämpas inte bestämmelserna i 13 § 2 mom., 14 § och 2 a kap., om han eller hon

1) till följd av begränsningarna i 13 och 14 § redan har förlorat sin rätt till arbetslöshetsförmån på grundval av arbetslöshet, och

2) med stöd av 1 mom. inte har återfått sin rätt till arbetslöshetsförmån på grundval av arbetslöshet.

Bestämmelser om rätt till arbetslöshetsförmåner under tiden för sysselsättningsfrämjande service finns i 10 kap.

16 §

Återfående av rätten till utkomstskydd för arbetslösa i fråga om unga personer som saknar utbildning

En ung person som saknar utbildning och som på grund av de begränsningar som anges i 13 § 2 mom. eller 14 § 3 mom. har förlorat sin rätt till arbetslöshetsförmån, har rätt till arbetslöshetsförmån på grundval av arbetslöshet, om han eller hon

1) har genomgått en utbildning som leder till examen och som ger yrkesfärdigheter, eller

2) under minst 21 kalenderveckor har handlat på det sätt som avses i 2 a kap. 10 § 2 mom.

På en ung person som saknar utbildning tillämpas inte bestämmelserna i 13 § 2 mom., 14 § 3 mom. och 2 a kap., om han eller hon

1) till följd av begränsningarna i 13 § 2 mom. eller 14 § 3 mom. redan har förlorat sin rätt till arbetslöshetsförmån på grundval av arbetslöshet, och

2) med stöd av 1 mom. inte har återfått sin rätt till arbetslöshetsförmån på grundval av arbetslöshet.

16 §

Återfående av rätten till utkomstskydd för arbetslösa i fråga om unga personer som saknar utbildning

En ung person som saknar utbildning och som på grund av de begränsningar som anges i 13 eller 14 § har förlorat sin rätt till arbetslöshetsförmån, har rätt till arbetslöshetsförmån på grundval av arbetslöshet, om han eller hon

1) har genomgått en utbildning som leder till examen och som ger yrkesfärdigheter, eller

2) under minst 21 kalenderveckor har handlat på det sätt som avses i 2 a kap. 10 a § 1 mom.

(momenten 3 och 4 flyttas till 15 §)

Gällande lydelse

Bestämmelser om rätt till arbetslöshetsförmåner under tiden för sysselsättningsfrämjande service finns i 10 kap.

2 a kap.

Förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda

9 §

Förfaranden i samband med jobbsökning och arbetskraftsservice

En arbetssökande har under sju dagar efter en underlåtelse eller ett annat förfarande inte rätt till arbetslöshetsförmån, om han eller hon som arbetslös eller i lönesubventionerat arbete eller som mottagare av arbetslöshetsförmån enligt 3 kap. 3 § 3 mom. utan sådan orsak som avses i 11–14 § eller en med dessa jämförbar giltig orsak under en period på 12 månader en andra gång

1) uteblir från en inledande intervju eller ett samtal om jobbsökning som avses i 31 § eller 32 § 1 eller 2 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

1 a) med sitt eget förfarande, genom att uppge oriktiga eller bristfälliga uppgifter eller på något annat motsvarande sätt, är orsak till att det för honom eller henne inte ordnas ett sådant samtal om jobbsökning eller ett sådant kompletterande samtal om jobbsökning som avses i 32 och 33 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

6) låter bli att söka arbete som erbjuds av arbetskraftsmyndigheten eller genom sitt eget förfarande är orsak till att jobbsökningen inte leder till sysselsättning, under förutsättning att minst sex månader har förflutit sedan en i 31 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avsedd inledande intervju senast ordnades,

Ett sådant förfarande som avses i 1 mom. 5 och 6 punkten bedöms i dess helhet under varje granskningsperiod för

Föreslagen lydelse

2 a kap.

Förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda

9 §

Förfaranden i samband med jobbsökning och arbetskraftsservice

En arbetssökande har under sju dagar efter en underlåtelse eller ett annat förfarande inte rätt till arbetslöshetsförmån, om han eller hon som arbetslös eller i lönesubventionerat arbete eller som mottagare av arbetslöshetsförmån enligt 3 kap. 3 § 3 mom. utan sådan orsak som avses i 11–14 § eller en med dessa jämförbar giltig orsak

1) uteblir från en inledande intervju som avses i 31 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice eller från ett samtal om jobbsökning som avses i 34 § i den lagen,

1 a) med sitt eget förfarande, genom att uppge oriktiga eller bristfälliga uppgifter eller på något annat motsvarande sätt, är orsak till att det för honom eller henne inte ordnas ett sådant samtal om jobbsökning eller ett sådant kompletterande samtal om jobbsökning som avses i 34 och 35 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

6) låter bli att söka ett sådant arbete som arbetskraftsmyndigheten har anvisat den arbetssökande att söka eller genom sitt eget förfarande är orsak till att jobbsökningen inte leder till sysselsättning,

Närmare bestämmelser om tidpunkten för när en arbetssökande anses ha förfarit på det sätt som avses i 1 mom. 5 eller 6 punkten utfärdas genom förordning av statsrådet.

Gällande lydelse

jobbsökningsskyldigheten enligt 5 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

10 §

Upprepade förfaranden i samband med jobbsökning och arbetskraftsservice

En arbetssökande som är arbetslös eller i lönesubventionerat arbete eller som får arbetslöshetsförmån enligt 3 kap. 3 § 3 mom. och utan sådan orsak som avses i 11–14 § eller en med dessa jämförbar giltig orsak under en period på 12 månader förfar på ett sådant sätt som avses i 9 § 1 mom. 1–12 punkten

(fogas ny 10 a §)

Föreslagen lydelse

10 §

Återkommande förfaranden i samband med jobbsökning och arbetskraftsservice

En arbetssökande som *på nytt under 12 månader förfar på ett sådant sätt som avses i 9 § har inte rätt till arbetslöshetsförmåner (skyldighet att vara i arbete).*

Det som föreskrivs i 1 mom. och i 9 § tillämpas inte under den tid den arbetssökande enligt 1 mom. eller 9 § inte har rätt till arbetslöshetsförmåner. Det som föreskrivs i 1–8 § samt i 2 kap. 13 § 2 mom. och 14 § 3 mom. tillämpas inte under tiden för skyldighet att vara i arbete.

10 a §

Återfående av rätten till utkomstskydd för arbetslösa

Rätten till arbetslöshetsförmån återställs efter ett förfarande som har lett till föreläggande av skyldighet att vara i arbete när den arbetssökande i sammanlagt minst sex kalenderveckor har

1) varit i sådant arbete som räknas in i arbetsvillkoret eller i annat lönesubventionerat arbete,

2) deltagit i någon annan sysselsättningsfrämjande service än arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån eller frivilliga studier enligt 28–31 § i lagen om främjande av integration,

3) bedrivit frivilliga heltidsstudier enligt 2 kap. 10 § 2 mom., eller

4) varit sysselsatt på heltid i företagsverksamhet eller eget arbete.

Rätten till arbetslöshetsförmån återställs också efter ett förfarande som har lett till föreläggande av skyldighet att vara i arbete, om

1) den arbetssökande inom tre månader efter en i 31 § i lagen om ordnande av

Gällande lydelse

11 §

Giltig orsak att inte delta i åtgärder som ingår i serviceprocessen för arbetssökande

En arbetssökande har giltig orsak att utebli från en inledande intervju, ett samtal om jobbsökning eller ett kompletterande samtal om jobbsökning som avses i 31 och 32 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, en bedömning av behovet av tjänster enligt 14 § i lagen om främjande av integration och ett möte där en plan som ersätter sysselsättningsplanen ska utarbetas eller revideras, om

12 §

Giltig orsak att inte fullfölja en sysselsättningsplan

En arbetssökande har giltig orsak att låta bli att fullfölja en sysselsättningsplan och en plan som ersätter sysselsättningsplanen till den del

1) den jobbsökningsskyldighet som ingår i planen inte motsvarar det som föreskrivs i 44 och 46–48 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

13 §

Föreslagen lydelse

arbetskraftsservice avsedd inledande intervju rättar ett i 9 § 1 mom. i denna lag avsett förfarande som lett till föreläggande av skyldighet att vara i arbete; skyldigheten att vara i arbete gäller dock alltid i minst 14 dagar, eller

2) minst fem år har förflutit från det att en skyldighet att vara i arbete inträdde.

Vid tillämpningen av 1 mom. 1 punkten kan arbetet med avvikelse från 5 kap. 4 § 1 mom. beaktas enligt när det har utförts, men det utförda arbetet och lönen för det beaktas dock bara en gång.

11 §

Giltig orsak att inte delta i åtgärder som ingår i serviceprocessen för arbetssökande

En arbetssökande har giltig orsak att utebli från en inledande intervju, ett samtal om jobbsökning eller ett kompletterande samtal om jobbsökning som avses i 31, 34 och 36 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, en bedömning av behovet av tjänster enligt 14 § i lagen om främjande av integration och ett möte där en plan som ersätter sysselsättningsplanen ska utarbetas eller revideras, om

12 §

*Giltig orsak att inte **fullgöra jobbsökningsskyldigheten***

En arbetssökande har giltig orsak att låta bli att *söka arbetsmöjligheter på det sätt som förutsatts i sysselsättningsplanen eller i en plan som ersätter den planen om*

1) den jobbsökningsskyldighet som ingår i planen inte motsvarar det som föreskrivs i 44–48 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

13 §

Gällande lydelse

Giltig orsak att inte söka arbete som erbjuds av Arbetskraftsmyndigheten

En arbetssökande har giltig orsak att låta bli att söka arbete som erbjuds av Arbetskraftsmyndigheten, om

1) någon av de orsaker som avses i 5–8 § föreligger,

2) den arbetssökande är i deltidsarbete som varar i minst två veckor,

3) den arbetssökande under den i 4 kap. i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice avsedda granskningsperioden för jobbsökningsskyldigheten har sökt möjliga jobb på det sätt som förutsätts och meddelat Arbetskraftsmyndigheten att jobbsökningsskyldigheten har fullgjorts innan Arbetskraftsmyndigheten lämnar erbjudandet om arbete eller den arbetssökande på något annat tillförlitligt sätt visar att möjliga jobb har sökts före erbjudandet om arbete,

4) mottagandet av arbete som erbjuds leder till att Arbetskraftsutbildning eller den arbetssökandes i 9 kap. i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice eller i 28–31 § i lagen om främjande av integration avsedda frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån avbryts av orsaker som är oberoende av personen själv.

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

4 §

Arbetskraftspolitiskt utlåtande av Arbetskraftsmyndigheten

Arbetskraftsmyndigheten ger ett Arbetskraftspolitiskt utlåtande enligt 1 kap. 4 § 3 mom. om

1) sådana i 2 kap. angivna *allmänna Arbetskraftspolitiska* förutsättningar för att få förmåner som enligt 4 a § inte omfattas av närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenters behörighet att ge utlåtande, när detta behövs,

Föreslagen lydelse

Giltig orsak att inte söka arbete som erbjuds av Arbetskraftsmyndigheten

En arbetssökande har giltig orsak att låta bli att söka *sådant* arbete som Arbetskraftsmyndigheten anvisat honom eller henne att söka av de orsaker som avses i 5–8 §.

Dessutom har den arbetssökande en giltig orsak att låta bli att söka det arbete Arbetskraftsmyndigheten anvisat om mottagandet av arbete leder till att Arbetskraftsutbildning eller den arbetssökandes i 9 kap. i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice eller i 28–31 § i lagen om främjande av integration avsedda frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån avbryts av orsaker som är oberoende av personen själv.

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

4 §

Arbetskraftspolitiskt utlåtande av Arbetskraftsmyndigheten

Arbetskraftsmyndigheten ger ett Arbetskraftspolitiskt utlåtande enligt 1 kap. 4 § 3 mom. om

1) sådana i 2 och 2 a kap. angivna förutsättningar för att få förmåner som enligt 4 a § inte omfattas av Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentrets behörighet att ge utlåtande, när detta behövs,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

14 kap.

Särskilda bestämmelser

1 c §

*Kalkylmässig omvandling av en
arbetsvillkorsmånad till kalenderveckor*

I en i 5 kap. 4 och 4 b § avsedd arbetsvillkorsmånad anses ingå fyra kalenderveckor och i en halv arbetsvillkorsmånad två kalenderveckor vid tillämpning av 2 kap. 16 § 1 mom. 2 punkten, 2 a kap. 10 § 2 mom. 1 punkten eller 7 kap. 2 § 3 mom. 1 punkten.

14 kap.

Särskilda bestämmelser

1 c §

*Kalkylmässig omvandling av en
arbetsvillkorsmånad till kalenderveckor*

I en i 5 kap. 4 och 4 b § avsedd arbetsvillkorsmånad anses ingå fyra kalenderveckor och i en halv arbetsvillkorsmånad två kalenderveckor vid tillämpning av 2 kap. 16 § 1 mom. 2 punkten, 2 a kap. 10 a § 1 mom. 1 punkten eller 7 kap. 2 § 3 mom. 1 punkten.

Denna lag träder i kraft den 20 . På en arbetssökandes förfarande som avses i 2 a kap. som ägt rum före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Arbetssökandens förfarande enligt 2 a kap. 9 §, på basis av vilket han eller hon inte har ålagts en tid utan ersättning med stöd av den 2 a kap. 9 § som gällde vid ikraftträdandet av denna lag, beaktas inte vid tillämpningen av 2 a kap. 10 § i denna lag.

6.

Lag

om ändring av 2 § i samiska språklagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i samiska språklagen (1086/2003) 2 § 1 mom. 3 punkten, sådan den lyder i lag 567/2025, som följer:

Gällande lydelse

2 §

Lagens tillämpningsområde

De myndigheter som denna lag tillämpas på är

3) de regionförvaltningsverk och närings-, trafik- och miljöcentraler vilkas verksamhetsområde helt eller delvis omfattar de ovannämnda kommunerna, och organ som är verksamma vid dem,

Föreslagen lydelse

2 §

Lagens tillämpningsområde

De myndigheter som denna lag tillämpas på är

3) de *arbetskraftsmyndigheter och livskraftscentraler* vilkas verksamhetsområde helt eller delvis omfattar de *kommuner som nämns i 1 punkten*, och organ som är verksamma vid dem,

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 13 § i lagen om inkomstdatasystemet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om inkomstdatasystemet (53/2018) 13 § 1 mom. 34 punkten, sådan den lyder i lag 442/2024, som följer:

Gällande lydelse

13 §

Uppgiftsanvändares rätt att få uppgifter ur inkomstdatasystemet

Inkomstregisterenheten förmedlar och lämnar ut sådana uppgifter ur inkomstregistret som en uppgiftsanvändare trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, med stöd av någon annan lag har rätt att få av prestationsbetalaren eller av andra uppgiftsanvändare, som följer:

Föreslagen lydelse

13 §

Uppgiftsanvändares rätt att få uppgifter ur inkomstdatasystemet

Inkomstregisterenheten förmedlar och lämnar ut sådana uppgifter ur inkomstregistret som en uppgiftsanvändare trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, med stöd av någon annan lag har rätt att få av prestationsbetalaren eller av andra uppgiftsanvändare, som följer:

Gällande lydelse

34) till kommuner och samkommuner, för verkställighet av uppgifter som gäller sådan utbildning inom omställningsskyddet, sådan lönesubvention, sådant sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år, sådan startpeng och sådant stöd för lönekostnader för arbete ordnat på basis av sysselsättningsskyldighet som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

Föreslagen lydelse

34) till kommuner och samkommuner, för verkställighet av uppgifter som gäller sådan utbildning inom omställningsskyddet, sådan lönesubvention, sådant sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år, sådan startpeng, sådant stöd för lönekostnader för arbete ordnat på basis av sysselsättningsskyldighet och sådan bedömning av servicebehovet som avses i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av 7 § i lagen om statsandel för kommunal basservice

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021) 7 § 5 mom., sådant det lyder i lag 384/2023, som följer:

Gällande lydelse

7 §

Arbetslöshet

Vid beräkning av antalet arbetslösa och av arbetslöshetskoefficienten används uppgifter i arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik om antalet arbetslösa, antalet deltagare i sysselsättningsservice samt andelen arbetslösa av arbetskraften under året före det år som föregått finansåret.

Föreslagen lydelse

7 §

Arbetslöshet

Vid beräkning av antalet arbetslösa och av arbetslöshetskoefficienten används arbetsförmedlingsstatistikens uppgifter om antalet arbetslösa, antalet deltagare i sysselsättningsservice samt andelen arbetslösa av arbetskraften under året som föregått finansåret.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse
